05
J Bibl Rep

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

1

La mulți ani!

Anul XIV nr. 1 (501) — 2 ianuarie 1965

Biblioteca județeană
MUREȘ
TÎRGU-MUREȘ

270.557 P

În timpul lucrărilor celei de-a șaptea sesiuni a Marii Adunări Naționale care a făcut bilanțul realizărilor oamenilor muncii în anul 1964 și a adoptat planul și bugetul de stat pe 1965.

1964: UN AN DE IMPORTANTE SUCCESE

- Pînă la 20 decembrie a.c. 473 de întreprinderi și-au îndeplinit planul anual.
- Planul producției globale industriale pe 1964 este depășit cu peste 2 la sută, realizîndu-se o producție cu 14 la sută mai mare față de anul 1963.
- Comparativ cu 1963, producția industriei energiei electrice și termice a sporit cu peste 23 la sută, a industriei chimice cu 23 la sută, a industriei construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor cu aproape 18 la sută. Productivitatea muncii pe ansamblul industriei este cu peste 10 la sută mai mare ca în 1963.
- În perioada 1960—1964, volumul investițiilor a fost de circa două ori mai mare decît în cei cinci ani precedenți.
- 56 de întreprinderi și secții noi au intrat în funcțiune în anul 1964. Ele au fost utilate la un nivel tehnic superior. Modernizarea întreprinderilor existente a continuat și în anul 1964.
- În cursul anului 1964 au intrat în funcțiune noi agregate în centrale electrice, însumînd o putere instalată de 600 megawați, adică mai mult decît întreaga putere existentă în Romînia antebelică.
- Circa 150 de mii tone de oțel și peste 80 mii tone fontă peste prevederile planului pe 1964.
- În industria construcțiilor de mașini, producția realizată în 1964 este mai mare decît cea prevăzută în planul șesenal pentru anul 1965.
- Producția industriei chimice este în 1964 de aproape 3 ori mai mare decît în 1959, iar exportul produselor chimice de 4,4 ori mai mare.
- Producția agricolă medie din perioada 1960—1964 a fost cu 12 la sută mai mare decît media celor cinci ani anteriori.
- În cinci ani ai șesenalului, investițiile statului în agricultură au însumat 23 miliarde de lei, situîndu-se astfel la nivelul prevederilor din Directivele Congresului al III-lea al partidului pentru întreaga perioadă de șase ani.
- Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist au fost în anul 1964 de 4,4 ori mai mari decît în 1950.

1965: PERSPECTIVE ÎNSUFLEȚITOARE

• În anul 1965, producția industrială va fi cu 13 la sută mai mare decît în 1964. Se va asigura astfel, în ultimul an al șesenalului, o producție industrială de 2,25 ori mai mare decît în 1959, față de 2,1 ori cît s-a prevăzut în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R.

• Planul economic de stat pe anul 1965 prevede continuarea ritmurilor susținute de dezvoltare a industriei. Producția industriei energiei electrice și termice va spori în 1965 cu peste 29 la sută, a industriei chimice cu aproape 24 la sută, a industriei metalurgiei neferoase cu aproape 19 la sută, iar a industriei construcțiilor de mașini cu peste 13 la sută.

• Pentru anul 1965 se prevede în industrie o sporire a productivității muncii cu 9 la sută față de 1964.

• Volumul investițiilor din fondurile statului va însuma 42 miliarde lei, ceea ce reprezintă cu circa 11 la sută mai mult decît realizările preliminare din 1964.

• În 1965, agricultura va dispune de 81.500 de tractoare fizice, mai mult de 66.000 de semănători, 36.000 combine pentru păioase și de numeroase alte mașini agricole.

• Industria chimică va produce în 1965 o cantitate de îngrășăminte minerale de peste cinci ori mai mare decît în 1959.

• În 1965, veniturile bănești ale populației vor fi cu aproape 9 miliarde de lei mai mari decît în 1964.

• Va spori cu 11 la sută volumul vînzărilor de mărfuri prin comerțul socialist.

• Se vor da în folosința oamenilor muncii încă 53.000 de apartamente cu un grad de confort sporit, va crește proporția apartamentelor cu 3 și 4 camere.

• Fonduri care însumează peste 22 miliarde de lei, adică de 1,8 ori mai mari decît anul 1959, sînt destinate dezvoltării învățămîntului, culturii și științei, ocrotirii sănătății și altor acțiuni social-culturale.

Aplicarea neabătută a politicii de industrializare a țării, promovată de partid, asigură lărgirea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a socialismului.

1 Uzinele noastre livrează o parte importantă din instalațiile și agregatele noilor obiective industriale.
În fotografie : pe șantierul de construcție a Uzinei de alumină din Oradea.

2 Ca urmare a concentrării de importante resurse materiale pentru dezvoltarea industriei chimice, au intrat în funcțiune noi instalații de înalt nivel tehnic, îndeosebi în cadrul marilor combinate.
În fotografie : aspect de la Combinatul chimic Borzești.

3 Mărirea producției, lărgirea sortimentelor, îmbunătățirea calității produselor în industria ușoară și alimentară sînt rezultatul eforturilor depuse de muncitorii, inginerii și tehnicienii din aceste ramuri.
În fotografie : una din modernele secții ale întreprinderii pentru morărit și panificație „Dobrogea" din Constanța.

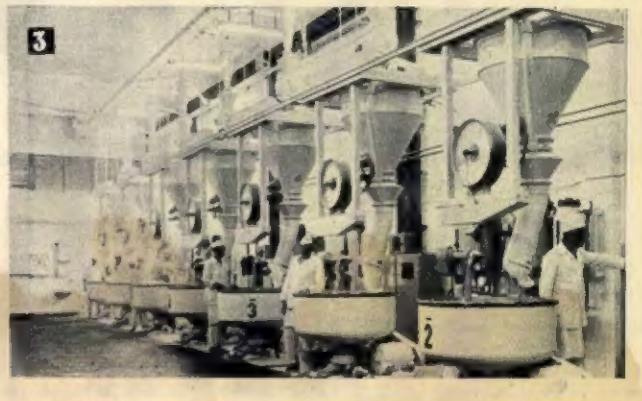

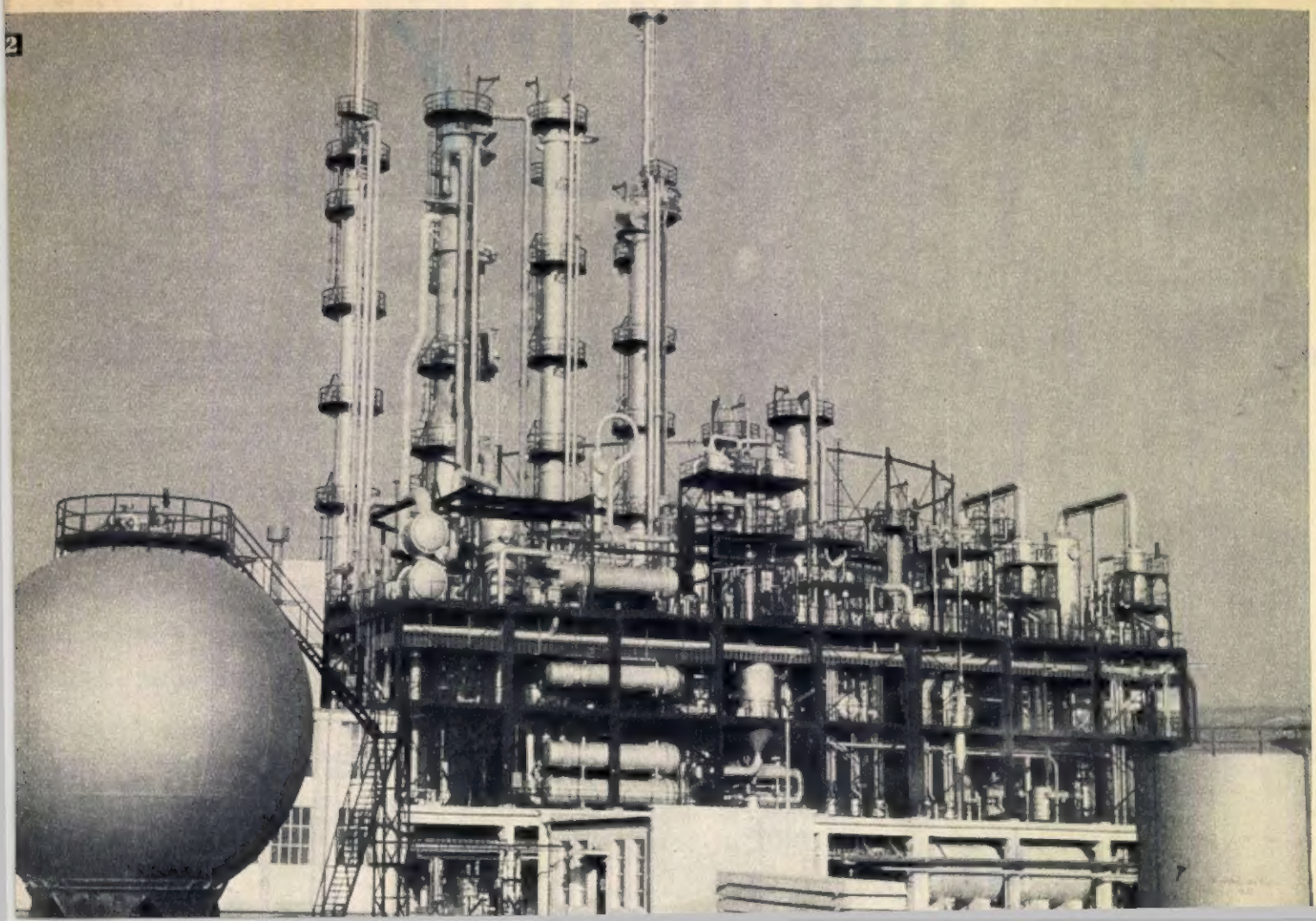

PE UNUL DIN MARILE ŞANTIERE ALE ANULUI 1965

Lucrări de acoperire la una din marile hale ale Combinatului siderurgic Galaţi — obiectiv de seamă al industriei noastre socialiste.

C. N. CONSTANTINIU

PROIECT DE SCENARIU PENTRU 1965

Ilustrația de VAL MUNTEANU

O dimineață de ianuarie. Orașul se trezește, întinzîndu-și brațele metalice și căscînd prin sirenele fabricilor. Străzile încep să alerge sub trepidația mașinilor. În magazine, ultimele mărfuri au fost rînduite în rafturi și galantare. Vînzătorii, în imaculate halate albe, îi invită pe cumpărători, informîndu-i de la intrare despre noile specialități culinare sosite atunci de la depozite ori despre noile modele de confecții.

De fapt am intrat așa, într-o doară, într-un magazin de încălțăminte. Îmi place să hoinăresc pe străzi, să mă uit la vitrinele magazinelor în primele ore de dimineață, cînd aerul e stenic și lumina zilei e transparentă și proaspătă. (Eventual, cetățeanul matinal poate fi un laitmotiv al scenariului, martor al tuturor întîmplărilor, nu însă participant pasionat, exprimînd printr-o gestică reținută și o permanentă mobilitate a feței acordul sau dezacordul cu ceea ce i se petrece prin fața ochilor.)

— Poftiți ! Sînteți primul client și vă spunem bine ați venit în magazinul nostru !

— Vă mulțumesc — am răspuns oarecum stînjenit. Am intrat numai așa... N-am intenția să cumpăr...

— N-are nici o importanță. Vă vom rămîne îndatorați dacă ne veți permite să vă arătăm ultimele modele pe care le-am primit. E, cum să vă spun, o chestiune de prestigiu pentru magazinul nostru. Întotdeauna să fim bine aprovizionați cu tot ceea ce este nou. Vă atragem atenția că există, absolut toate mărimile. În privința asta să nu vă faceți nici o grijă. Nu veți rămîne decepționat.

— O ! Vă mulțumesc, sînteți foarte amabil, dar n-aș vrea să vă stînjenesc. Se produce aglomerație și dv. vă pierdeți timpul cu mine.

— A, nu ! Nici nu vă gîndiți. Sînt suficiente magazine, rețeaua a fost mult lărgită, fără să crească regia, fără risipă de personal. Așa că...

Am pornit mai departe pe stradă, impresionat de politețea personalului și fericit că, atunci cînd mă voi hotărî să-mi cumpăr pantofi, nu va mai trebui să alerg prin toate cartierele orașului. Căsesc aici, și încă din aceia pe care i-am văzut la expoziție.

În stația de autobuze m-am instalat la rînd. După mine, o doamnă în vîrstă, cu o sacoșă încărcată. Bărbații au venit imediat și i-au oferit bătrînei locurile lor. Așa că într-o clipă a ajuns aproape în față. Un tînăr o salută politicos și i se adresă :

— Îmi permiteți, doamnă, să vă țin eu sacoșa pînă vine autobuzul.

Cînd taxatorul a observat că vor fi ocupate toate locurile, a anunțat printr-un megafon special :

— Vă rog, așteptați al doilea autobuz. Sosește peste 30 de secunde. Nu călătoriți în picioare. Mă amendează.

(Obiectivul aparatului de filmat face o traiectorie aeriană „peste parcurile și grădinile orașului, dezvăluind peisaje încîntătoare : brazi încărcați de zăpadă, alei perfect curățate, patinoare pline încă din zorii zilei de gălăgia excesivă a copiilor, apoi se fixează pe intrarea unei cooperative pentru prestări de servicii. Trei camioane își încălzesc motoarele căzute, în timpul nopții, în stare de catalepsie din pricina frigului.)

— Bună dimineața ! — mă adresez primului funcționar întîlnit.

— Vă salut, tovarășe ! Vă rog luați loc. Scuzați zgomotul aparatelor pe care-l fac mașinile, dar știți, ca să nu pierdem timpul. Vine un solicitant, are o nevoie urgentă... La noi e ca la „Salvare". Comparația nu e tocmai potrivită, dar așa e... Se sparge o țeavă la baie, curge o chiuvetă, se strică acoperișul. Vă dați seama ce înseamnă, într-o asemenea situație, un minut de întîrziere...

— Eu am intrat fără un scop precis...

— N-are importanță. Lăsați-ne adresa și telefonul. Dacă se ivește ceva, venim imediat. Știți cum am intitulat cooperativa noastră ?

— ! ?

— „La viteza cosmică". Reparații la domiciliu, cu plata în rate.

Într-o pivniță. Atmosferă sumbră de film cu Jean Gabin. O lanternă pîlpîie cu lumina ei slabă pereții întunecați, apoi dezvăluie niște ciudate baloturi, ambalate în plastic și așezate în stive masive. Dintr-o dată pătrunde, orbitoare, lumina zilei. Doi indivizi, în halate de cauciuc, cu mănuși mari în mînă, coboară și încarcă pe niște platforme cîteva baloturi. Misterul se dezleagă. Cetățeanul (laitmotivul) care a privit amănuntele scenei printr-o mică fereastră de aerisire, zăbrelită, intră într-o unitate pentru desfacerea zarzavaturilor.

— Aveți cartofi ?

— Din care doriți ? Sînt trei calități, și prețurile nu diferă prea mult.

— Dați-mi din cei mai buni. Două kilograme.

— Altceva mai doriți ? Oferă-te rog tovarășului o pungă de plastic cu zarzavat pentru supă.

Apoi, adresîndu-se cetățeanului :

— Ce să mai faceți un drum pînă la piață pentru albitură ? Vă recomandăm și niște murături grozave, tot ambalate. Puneți-le toate într-un coș de carton pe care-l găsiți la ieșire și nu mai aveți nici o problemă. Mai poftiți.

Ora 11. Peregrinarea pe străzile orașului e obositoare. Pe cetățean îl îmbie ferestrele mari și aburite ale unei bodegi. Intră să se odihnească și să bea o cafea. Localul are un aer intim, pereții sînt zugrăviți într-un verde închis pe care cîteva lucrări de grafică înscriu o plăcută geometrie albă. Fotoliile comode în care te afunzi fac extrem de plăcută lectura ziarului de dimineață. Sînt încă vreo 3-4 mese ocupate. Ospătarul se apropie cu un zîmbet larg și, cu aer de confidență culinară, îi spune :

— Avem niște gustări grozave. Pateuri cu ciuperci. Calde. Sau niște chifteluțe la minut. Vă putem oferi și icre de știucă. Sau poate doriți niște raci cu un țap de bere. Racii sînt gustoși în lunile cu R. Sîntem în ianuarie.

— E ispititor ce-mi povestești.

Nu l-a contrazis, doar atît că în loc de bere a preferat, la raci, un pahar cu vin roșu. A făcut plata și, cînd a vrut să-i ofere remiza, ospătarul... (aici s-a terminat rola și, pînă cînd operatorul a pus un nou film, s-a trezit într-o librărie).

La vitrina noutăților : Versuri de Lucian Blaga, Ghepardul, Nuvele de Saroyan, o ediție de lux Eminescu, Teatrul lui O'Neill, Dostoievski, Alexei Tolstoi...

— Păi, acum două săptămîni, cînd am aflat că dimineața se vor pune în vînzare cărțile astea și am venit la dv., mi-ați spus că nu mai există nici un exemplar.

— V-am spus eu asta ? Acum două săptămîni ? A ! Se poate, eram în 1964...

Aparatul de filmat își continuă investigația, după ce mai întîi a „prins" în obiectiv cabinele telefonice elegante, așezate la intersecții — ca să nu înghețe cetățeanul cu mîna pe fișă — panourile subtil scenografice, cu afișele multicolore ale manifestărilor artistice, automatele pentru țigări, și s-a oprit la o vitrină care semăna cu scena unei săli de teatru. Avea adîncime, creată printr-un ingenios sistem de lumini și umbre, și înăuntru, într-o simplificare extremă, un singur obiect : o pălărie pe care cădeau fascicule colorate, punîndu-i în valoare linia și țesătura. Și-a imaginat că trebuie să fie un magazin de galanterie bărbătească. Și a fost tentat să intre înăuntru. Dacă toate sortimentele de mărfuri ar fi fost expuse în vitrină, nu l-ar mai fi împins curiozitatea.

— Asta zic și eu solicitare a cumpărătorului. Sugerată. Ca decorurile în piesele moderne ; iar vitrina, o adevărată operă de artă.

Cum nu avem intenția să realizăm un film de lung metraj, scenariul trebuie să ia sfîrșit. Nimic nu e mai dificil decît să găsești un final și o poantă reușită, care — cum spune latinul — să încunune opera.

De aceea, în manieră brechtiană, vom lăsa finalul pe seama tuturor acelora care se ocupă cu urmărirea activității a comerțului de stat. Și-l dorim cît mai idilic, ca în happy-end-urile pe care le criticăm atît.

MISTERELE ELEMENTULUI 79

De la „auri sacra fames" la viitorul de aur al omenirii

Cunoscut în lume din cele mai vechi timpuri, aurul e elementul catalogat în tabela lui Mendeleev la numărul 79.

Încă de la început omul a intuit atît calităţile cît şi defectele aurului. Fiind moale, metalul galben n-a putut fi folosit la fabricarea uneltelor de muncă. Dar strălucirea lui atrăgea privirile, încîntîndu-le şi înfricoşîndu-le totodată *). De aceea aurul a fost mai întîi metalul podoabelor, al obiectelor de lux (menite să pună distanţă între cei ce le aveau şi cei ce rîvneau să le aibă), al necesităţilor festive şi mai apoi al celor de cult **).

În timp ce alte metale erau atacate de vreme, aurul trecea nepăsător prin ani, sfidînd parcă cu strălucirea sa alterarea substanţelor din jur.

Dar aurul era o raritate. Oamenii au transformat acest defect într-o calitate : aurul a devenit preţios.

Încăput de la început în mîinile celor puternici, aurul — *deosebit* între celelalte metale — a fost folosit la sublinierea *deosebirii* dintre stăpîniţi şi stăpînitori.

ACELAŞI AUR ÎN TOATĂ LUMEA

Oamenii i-au descoperit aurului, pe lîngă strălucire, o altă însuşire la fel de preţioasă. Ei au observat că, indiferent de unde era scos — din Valea Regilor sau din mirifica cetate a Ofirului — aşezată în Etiopia lîngă rîul aurifer Werka-Warka — din Colhida — ţinta argonauţilor în căutarea „lînii de aur" — din Rin sau din subteranele săpate de daci în Munţii Apuseni — aurul are o calitate comună : poate fi divizat în bucăţi oricît de mici fără să-şi piardă valoarea.

Capacitatea aurului de a concentra o valoare mare într-un volum mic a dat posibilitate oamenilor să-l folosească în schimbul de mărfuri. În felul acesta aurul a devenit „echivalentul general", funcţia lui constînd „în aceea că oferă lumii mărfurilor materialul pentru a-şi exprima valoarea, cu alte cuvinte că reprezintă valorile mărfurilor ca mărimi omonime, egale din punct de vedere calitativ şi comparabile din punct de vedere cantitativ" (Marx „Capitalul"). Aşa a devenit aurul — bani.

„UNDE NU DUCE PE OAMENI BLESTEMATA SETE DE AUR!"

Herodot („părintele istoriei") susţine că primele monede de aur au fost bătute în Lidia, ţară aşezată în

Radu ŢIULESCU

(Continuare în pag. 8)

*) Strălucirea aceasta — scria Marx — „părea oarecum ca o lumină solidă scoasă la iveală din adîncuri..."

**) Statuia lui Zeus din Olimp, una din cele şapte minuni ale lumii antice, opera lui Fidias, era făcută din lemn îmbrăcat cu plăci de aur şi de fildeş. Nu se ştie cît aur a intrat în statuia înaltă de 12 metri, dar se ştie că Fidias a folosit pentru o altă lucrare a sa — Athena Parthenos — 1.150 kg de aur fin.

La Fort Knox, între pereţi graşi de beton, sub o pază teribilă, se află unul dintre cele mai importante stocuri ale rezervelor de aur ale S.U.A. Instalat pe un „tron de aur", omul acesta simte că de fapt aurul e adevăratul rege...

MISTERELE ELEMENTULUI 79

Asia Mică în imediata apropiere a Smirnei.

Din Asia, moneda de aur trece în Europa. Romanii și grecii bat curînd propriile lor monede din aurul care începe să fie căutat, descoperit și extras pe continent: în rîurile Galiei („Galia aurifera"), în Elba, în Dunăre, în Rin, în minele din Macedonia, Tracia, Carintia.

Istoricii care cercetează lumea veche se întîlnesc cu nenumărate încrucișări ale caravanelor și vaselor care duc aurul dintr-o parte în alta a lumii. Setea de îmbogățire e mobilul tuturor acestor mișcări din care nu lipsește spiritul de aventură.

Dar cercetînd lumea mai veche sau mai nouă, istoricii se întîlnesc nu numai cu caravane sau vase transportînd aur, ci și cu oameni — adesea popoare întregi —care se bat pentru a-l obține...

Povestind despre regele Traciei care l-a ucis pe Polidor, fiul lui Priam, numai pentru a-i lua nefericitului tînăr aurul pe care-l purta cu sine, Vergiliu se întreba cu durere acum 2000 de ani: „Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames?" („Unde nu duce pe oameni blestemata sete de aur?")

INIMILE BOLNAVE ALE CONCHISTADORILOR

Tot „blestemata sete de aur" a fost aceea care, multe secole mai tîrziu, i-a însuflețit pe corăbierii spanioli ce s-au avîntat spre țărmuri necunoscute. Chiar și Cristofor Columb nutrea speranța să găsească în drumul său pămînturi de aur. „Aurul, iată cuvîntul magic care i-a mînat pe spanioli peste Oceanul Atlantic — scrie Friedrich Engels. Aur, iată ce dorea în primul rînd un alb cînd punea piciorul pe un pămînt nou".

Spre mijlocul secolului al XVI-lea au năvălit în America conchistadorii, adunătură de nobili scăpătați, mercenari și aventurieri. Unul dintre aceștia — Orellano — a pus în circulație legenda fantastică a lui „Eldorado", ținutul de la gurile Orinocului, pămînt cu palate aurite, stăpînit de regi care-și acopereau dimineața trupul cu pulbere de aur, pe care o lepădau seara scăldîndu-se într-un lac legendar.

„Eldorado", firește, n-a existat. Dar mulți corăbieri au riscat viețile echipajelor lor în căutarea mirajului. Cel mai norocos a fost spaniolul Hernando Cortez, care a reușit să pătrundă în interiorul Mexicului de azi, la străvechiul popor aztec. Se spune că solii regelui Moctezuma l-au întîmpinat cu un disc de aur (cît o roată de moară!) simbolizînd soarele. Conchistadorul s-a interesat dacă e mult aur prin împrejurimi și a cerut să i se umple coiful cu nisip aurifer, spunînd aztecilor că „spaniolii suferă de o boală de inimă pe care n-o lecuiește decît aurul". Erau cuvinte țîșnite dintr-o inimă bolnavă de dorința de înavuțire...

Cruzimi de neînchipuit au însoțit goana după aur a invadatorilor spanioli în țările continentului american — Mexic, Peru, Chile, Brazilia. Aurul adus de pe aceste meleaguri cu prețul efectiv al nimicirii populației băștinașe (numai în bătălia dată de Cortez pentru capturarea lui Cuauhtemoc au fost uciși 40.000 de azteci) a contribuit la ascensiunea burgheziei în Europa. „Comoara strînsă în afara Europei prin jaf, înrobire și asasinat — arată Marx în «Capitalul» — venea în metropolă și se transforma aici în *capital*".

Așa au arătat zorile erei capitaliste...

NOUA ASCENSIUNE A VIȚELULUI DE AUR

Vițelul de aur, înălțat altădată pe Muntele Sinai — la care veneau să se închine cei vechi — și-a găsit astfel un corespondent în istoria mai apropiată a omenirii. Capitalul a devenit acel viței de aur care, așezat pe înălțimile lumii burgheze, a atras la rugăciuni și temeneli regi și guverne, proprietari și aventurieri, prelați și bancheri, nobili și negustori, magnați și escroci. Folosirea aurului ca echivalent general („Aurul a spus: voi cumpăra totul" — arată Marx) a dus la creșterea cantității de metal galben pe piața Europei.

Extinderea pe care o iau tranzacțiile bazate pe aur face ca extragerea lui din nisipurile rîurilor să nu mai renteze. Căci, pentru a obține un fir de aur care cîntărea abia a zecea parte dintr-un gram, trebuiau spălate 1.000 kg de nisip din albia Rinului. Orașe ca Reichenbach (orașul de pe „pîrîul bogat") rămîn să povestească doar cu numele despre îndeletnicirea de altădată a locuitorilor lor, în timp ce faima „aurului Rinului" mai dăinuie și azi datorită doar tetralogiei lui Richard Wagner. Cei din urmă tescuitori de aur ai Rinului s-au încăpățînat să lucreze pînă în 1900. De atunci, nestingherit, fluviul varsă anual în mare aproximativ 200 kg aur...

O bucată de vreme s-a crezut că

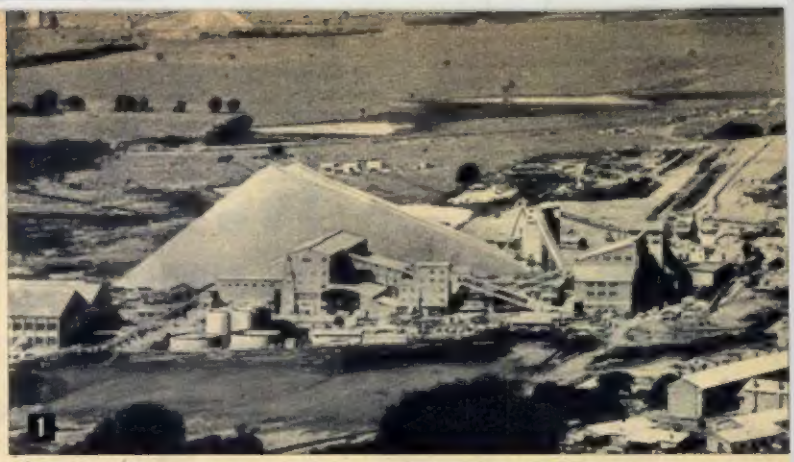

1 **Vedere generală a uneia dintre minele țării cu cea mai mare producție de aur din lume: Republica Sud-Africană.**

2 **Fotografie datînd de la sfîrșitul secolului trecut. Căutători pe jumătate sălbăticiți „cerneau" nisipurile rîurilor regiunii Sacramento (S.U.A.), în speranța că în fața ochilor lor va sclipi mult visatul aur.**

3 **Un adevărat deget de aur. E vorba de fapt de un deget căruia medicii i-au aplicat un „plasture de aur" în scopuri curative.**

4 **Johnie Perret, ultimul căutător de aur din America, a continuat să-și pună la încercare norocul timp de douăzeci de ani după ce marele filon secase de mult. El nu a reușit în tot acest timp să găsească decît un singur bulgăraș, în valoare de 139 dolari.**

5 **Această dragă, ce funcționează în regiunea Magadan (U.R.S.S.), este o adevărată fabrică plutitoare de aur.**

6 **„Goldfinger" (deget de aur) e și titlul unui recent film polițist american, în care un răufăcător are suprema ambiție de a devaliza Fort Knox-ul. Amețit de setea de aur, el își preface pînă și iubita într-o statuie sui-generis, acoperindu-i trupul cu un strat subțire de aur pur.**

setea tot mai mare de aur va fi satisfăcută de niște oameni ciudați — alchimiștii — care-și petreceau zilele și nopțile între ziduri mucede, fierbînd și amestecînd în retorte tot felul de substanțe în căutarea „pietrei filozofale", care urma să transforme în aur tot ce atingea, pînă și greoiul, prea puțin prețuitul plumb. De multe ori alchimiștii reușeau chiar să... fabrice aur, spre uimirea și bucuria protectorilor lor. Secretul consta însă în simple șarlatanii, ca de pildă cazanele cu fund dublu : cel de sus era confecționat dintr-un material ușor fuzibil ; între cele două funduri se găsea aur, pus acolo dinainte. Un foc învestit cu toate puterile misterului, cîteva formule magice, și aurul apărea strălucitor pe fundul creuzetului.

GOANA DUPĂ AUR

Pentru a face concurență statelor a căror economie se baza pe aurul adus de conchistadori — Spaniei și Portugaliei îndeosebi — alte state europene au început să se intereseze din nou de vechile zăcăminte aurifere, unele părăsite de multă vreme. S-au deschis astfel treptat mine în Sudeți, în Alpi, în Munții Fichteberge (Germania), în Transilvania. Pe întinsurile Rusiei — împlinindu-se previziunile lui Lomonosov — sînt descoperite treptat zăcămintele care aveau să aducă țara, spre jumătatea secolului al XIX-lea, pe primul loc al producției de aur în lume. A făcut mare vîlvă pățania acelei bucătărese din Eniseisk care, desfăcînd un cocoș de munte, a găsit în gușa acestuia grăunțe de aur. Cocoșul de aur a umplut cu strigătul lui taigaua, chemînd pe meleaguri nesfîrșite pe cei ce visau să se îmbogățească rapid. Dar de bogăție au avut parte tot cei bogați. Căutătorii de aur au fost curînd transformați în robi.

Minele Europei, cu excepția celor din Rusia, s-au dovedit sărace în metal prețios și, treptat, au fost părăsite. În secolul al XVIII-lea, de pildă, nu se putea vorbi de o extracție efectivă de aur în Europa decît la minele din Transilvania.

...Și iată că, deodată, o nouă stea țîșnește pe cerul aurului : Statele Unite ale Americii.

BOGĂȚIA ȘI MIZERIA, CELE DOUĂ FEȚE ALE METALULUI GALBEN

În timp ce Europa clocotea de vuietul revoluțiilor de la 1848, din America veneau știri despre un nou „Eldorado". Tîmplarul care, reparînd un joagăr la poalele Munților Sierra Nevada, găsise în nisipul rîului fluturi de aur, a devenit repede simbolul unui noroc pe care-l poate întîlni oricine. Mii și mii de oameni au pornit spre Sierra Nevada, ca atrași de un magnet.

După Sierra Nevada a venit rîndul nordului să cunoască bogăția și mizeriile legate de descoperirea aurului. Nu trecuseră nici cinci decenii de la năvala căutătorilor de aur în noul „Eldorado" american cînd, în 1897, un afluent al Yukonului — rîul Klondike — începe să-i atragă pe amatorii de îmbogățire peste noapte. Sănii trase de cîini sau de reni au adus într-un timp scurt spre Klondike, aflat în apropierea Cercului polar, 50.000 de oameni din toate colțurile pămîntului. Dar zăcămintele din regiunea Yukonului s-au dovedit a fi superficiale și decăderea a venit tot atît de repede ca și ascensiunea. În locul aurului pe care nădăjduiau să-l dezgroape de sub zăpezi, mii și mii de oameni și-au îngropat aici planurile, speranțele și chiar viața. Jack London și, mai tîrziu, Charlie Chaplin — primul în cartea „Goana după aur" și al doilea în filmul cu același titlu — aveau să lase mărturia dramelor petrecute pe locuri a căror singură strălucire este azi cea a zăpezilor pustii sub lună...

Mai norocoși au fost cei care s-au îndreptat în anul 1886 spre zăcămintele nou descoperite la capătul celălalt al lumii, în Africa de Sud. Istoricul englez W. Quitt afirmă fățiș că războiul crud desfășurat împotriva burilor la sfîrșitul secolului trecut a fost determinat de existența minelor de aur din Africa de Sud, în centrul cărora se aflau zăcămintele de la Witwatersrand — „țărmul apei albe".

Lîngă culmile muntoase ale Witwatersrandului au început curînd să apară zgîrie-norii Johannesburgului. Cu aurul scos din adîncurile pămîntului, stăpînii au ridicat etajele pînă la înălțimi amețitoare.

O altă țară care s-a afirmat ca producătoare de aur a fost Australia. Aceasta a ocupat de două ori primul loc în producția mondială de aur. Pentru prima oară îndată după 1851, anul în care un oarecare Hargraves a descoperit aci cel mai mare bulgăre de aur găsit pînă azi pe pămînt — 84 de kilograme ! Dar către anul 1860 gloria Australiei aurifere a scăzut, ca să crească din nou începînd cu anul 1886, cînd s-au descoperit filoane de aur în partea de apus a țării. În numai cîțiva ani populația albă a Australiei a crescut de la 400.000 la 1.000.000 de oameni. Au apărut orașe, bănci, cluburi, societăți, speculanți. Apogeul producției de aur a Australiei l-a marcat anul 1903. A început apoi decăderea și, după al doilea război mondial, nu se mai extrăgeau aici decît 4-5% din întreaga cantitate de aur a lumii capitaliste. Cu un procent care oscilează în jurul a 50 și 60% din producția mondială, Republica Sud-Africană ocupă din nou azi primul loc printre țările capitaliste producătoare de aur.

FOAIA DE TEMPERATURĂ A UNEI SOCIETĂȚI ÎN FEBRĂ

În cîte țări se extrage aurul ? Ce cantități de aur sînt scoase anual la lumină în lume ?

Statisticile internaționale consemnează astăzi producția de aur în aproximativ 65 de țări din toate cele cinci continente. Cunoscînd scăderi și creșteri — extracția anuală de aur a trecut în ultima sută de ani prin cele 148.600 kg ale anului 1883, apoi prin cele 703.700 kg ale anului 1915, ca să ajungă azi la aproximativ un milion kilograme anual.

În general se apreciază că pînă acum nisipurile apelor și adîncurile minelor au dat omenirii o zestre de 75 milioane kg de aur. Dacă oamenii ar face din tot acest metal (care, dată fiind marea sa viabilitate, se găsește intact, dar răspîndit în lume) un inel pămîntului, acesta ar avea o lățime și o grosime de un centimetru...

Pînă la apariția pe pămînt a sistemului socialist, fetișul aurului era universal. Și azi încă în lumea capitalistă aurul e considerat magul care stăpînește și hotărăște soarta oamenilor. De la inima lui Hernando Cortez, boala aurului s-a răspîndit în tot trupul (și a cuprins și sufletul) sistemului capitalist. Patru sute de ani după Cortez, I. Stamm, director la Banca Națională a Angliei, ieșit amețit din criza care a zguduit lumea capitalistă între anii 1929 și 1933, exclama : „Aurul este stăpînul destinului nostru".

Aurul ar trebui să deservească scopuri valutare, acoperind valoarea semnelor monetare în circulație. În realitate, dorința de tezaurizare a diverșilor bancheri, magnați, negustori, speculanți e atît de mare, încît se găsesc și mijloace de a sustrage metalul prețios de la funcțiile sale firești și de a-l închide în case de fier particulare. Expertul valutar american Pieck a calculat că totalul aurului aflat în mîinile tezaurizatorilor particulari depășește rezervele de aur ale Statelor Unite, reprezentînd aproape o treime din rezervele de aur ale lumii întregi. „Fuga aurului" din fondurile centralizate ale statelor capitaliste s-a accentuat după cel de-al doilea război mondial. În majoritatea acestor țări valoarea hîrtiilor monedă este în realitate mai mică decît suma imprimată pe ele, au loc devalorizări, crahuri, crize. Încercînd să explice acea „auri sacra fames" de care sînt cuprinși cresușii contemporani, ziarul francez „L'Information" scria acum cîtva timp că „tezaurizatorii aurului văd în metalul galben salvarea de la riscurile politice, sociale și financiare". Cifrele confirmă aprecierea ziarului francez. Astfel, în 1951 tezaurizatorii au închis în seifurile lor 81% din producția de aur a respectivului an, în timp ce fondurilor centralizate ale statelor capitaliste nu li s-au repartizat decît 19% din această producție.

Pentru nevoile tezaurizatorilor funcționează, răspîndite pe aproape întreg globul, numeroase piețe ale aurului. Există asemenea piețe pentru tranzacțiile cu aur la Londra, Beirut, Zürich, Hong Kong...

În marile afaceri cu aur ale zilelor noastre trebuie să intervină adesea și poliția. 66 de reprezentanți ai serviciilor polițienești din țările capitaliste s-au adunat astfel anul trecut la Madrid într-o conferință internațională, convocată din inițiativa „Interpolului" pentru luarea unor măsuri împotriva contrabandei de aur care ia o extindere tot mai mare.

NOUA VIAȚĂ A UNOR COMORI STRĂVECHI

O dată cu apariția sistemului socialist, o parte a lumii a fost smulsă de sub imperiul aberantei „febre a aurului". Îndată după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, în Uniunea Sovietică extracția de aur a devenit o ramură industrială care a început să lucreze alături de celelalte ramuri ale industriei extractive, pentru binele poporului sovietic.

În 1923, în Iakuția, țăranul Țaraburkin a găsit în ogorul pe care-l ara un bulgăre de aur. El a anunțat imediat autoritățile locale. Curînd au sosit geologi care au depistat în adevăr zăcăminte aurifere. Și aici extracția a crescut de la an la an.

★

Poate vă mai amintiți de niște versuri care puneau față în față bogăția în aur a munților noștri și sărăcia oamenilor. Ele exprimau cum nu se poate mai bine raportul existent pînă în trecutul nu prea îndepărtat dintre aurul Munților Apuseni și soarta locuitorilor de aici.

Apusenii au fost considerați de

Radu ȚIULESCU

(Continuare în pag. 10)

multă vreme ca o „cetate de aur" a acestor locuri. În „Getica" sa, istoricul Vasile Pîrvan fixează momentul în care dacii au început să extragă aurul din pămîntul Transilvaniei către anul 1000 î.e.n.

Cu prilejul unor săpături efectuate acum aproape 150 de ani lîngă Turda, s-au găsit două monede de aur cu efigia regelui dac Sarmis. O dovadă a faptului că rîurile transilvane purtau în undele lor fire de aur o constituie și numele celor trei Crișuri, derivate de la cuvîntul *hrusos*, care în greaca veche nu înseamnă altceva decît aur. Într-o veche mină de lîngă Hunedoara s-au descoperit 8 verigi confecționate din aur, iar cu prilejul unor săpături arheologice în Țara Hațegului, la Toleşti, au fost găsite 14 verigi de aur cîntărind cîte 105 gr fiecare!

Există de asemenea dovezi că daco-geții trimiteau aurul prelucrat de ei sub formă de podoabe pînă în nordul Europei, la popoarele scandinave.

Invazia romanilor în Dacia a fost provocată, între altele, și de setea de aur a Romei. Informațiile pe care le avea Traian despre un fabulos tezaur al regelui Decebal s-au confirmat pe deplin. Regele dac ascunsese aurul sub albia Streiului, dar unul din prietenii și sfetnicii săi, Bicile, le-a arătat romanilor drumul spre tezaur.

Din șteampurile ce lucrau de zor în Dacia, romanii trimiteau tezaurului împărătesc 5.000 kg aur anual — cantitate enormă pentru acea vreme. Istoricul francez Carcopino consideră că Traian a adus din Dacia nu mai puțin de 165.000 kg aur!

Lîngă Zlatna mai există și azi „fîntîna craiului". Din ea se zice că ar fi băut împăratul Septimiu Sever în peregrinările lui pe aici. Și tot aici ar fi primit împăratul drept ofrandă din partea locuitorilor tăvi pline cu aur. Impresionat, el a prins fiecărui miner cîte un firicel de aur la căciulă. De atunci — se spune — e în obiceiul locului ca la sărbători flăcăii să-și prindă la pălării fir aurit...

În anul 246, „Acta diurna", buletinul curții imperiale romane, aducea la cunoștință că împăratul Marcus Iulius Filipus a acordat orașului Apulum (Alba-Iulia de azi) dreptul de a bate monedă de aur.

Monede din aurul transilvan avea să bată mai tîrziu, în anul 1342, și Carol Robert d'Anjou, ajuns rege al Ungariei. Prevăzător, el avusese dinainte grijă să declare aurul și argintul descoperite în Ardeal drept proprietăți exclusive ale sale.

În 1771 au fost descoperite minele de la Săcărîmb. Un păstor a găsit aici niște „pietre sclipitoare". Un ofițer a trimis pietrele spre examinare oficiului minier de la Zlatna: era în adevăr aur. Aflînd aceasta, ofițerul a îndemnat oamenii să transporte pietrele la șteamp. Se spune că și păstorul care le descoperise li s-a adresat de asemenea cu cuvintele „să cărăm, să cărăm!" De aici — se afirmă — ar veni și numele exploatării: Săcărîmb...

Generații după generații de aurari romîni și-au transmis una alteia meșteșugul spălatului, ștampatului, armatului minelor. Dar viața aurarilor era mai rea decît a cîinilor.

Astăzi minerii care scot prețiosul metal din regiunile aurifere ale țării noastre — zona Brad (cu centrele de extracție Băița, Gura-Barza, Zlatna, Roșia-Montană, Baia-de-Arieș) și regiunea Baia-Mare (minele de la Săsar, Baia-Sprie, Cavnic, Băiuț) — au la dispoziție locuri de muncă civilizate, bine amenajate, și orășele confortabile. Folosind metode moderne, minerii de aici scot la iveală metalul prețios, asigurînd țării noastre locul II în Europa (după U.R.S.S.) în extracția aurului.

ȘI MÎINE?

Aurul are un trecut străvechi. Dar care este viitorul lui? Iată ce crede în această privință un cunoscut savant sovietic, geochimistul A. E. Feisman: „Viitorul aurului nu trebuie căutat în tezaurele băncilor sau în jocul de bursă al samsarilor și capitaliștilor, ci pe acele drumuri noi în care mîndra sa noblețe trebuie transformată în acele calități alese pe care și le poate manifesta, de pildă în industria fină a electrotehnicii și radiotehnicii, unde e nevoie de un material invariabil, bun conducător de electricitate și rezistent la toți agenții chimici din natură. Din bănci și case de bani aurul va trece în fabrici și laboratoare, ca un metal cu întrebuințare curentă".

Mai mult decît atît. Aurul poate fi de folos omului în lupta împotriva bolilor. Multe afecțiuni ale plămînilor, ale traheii, ale ochilor, ale pielii sînt tratate cu succes cu preparate pe bază de aur. Chirurgii americani au pus la punct o metodă care le permite să oprească sîngerările arterelor, venelor și chiar ale vaselor capilare cu „plasturi de aur".

Firește însă că aurul va continua să încînte și mai departe ochiul sub forma bijuteriilor, lucrate de mîini care merită cu prisosință să fie denumite „de aur".

Pe măsură ce omenirea va urca noi trepte în drumul ei spre progres, aurul își va pierde definitiv puterea de atracție. Toți locuitorii planetei vor fi atunci suficient de stăpîni pe forțele lor pentru a nu mai accepta aurul ca pe „un arbitru al destinelor dor". Și apoi va fi în lume aur destul pentru acoperirea tuturor necesităților. Chiar dacă minele de azi se vor epuiza, omenirea are la dispoziție rezerve uriașe de metal prețios. Punerea la punct de către savanții zilelor noastre a metodei schimbătorilor de ioni permite realizarea vechiului vis al alchimiștilor: metale ordinare vor putea fi transformate în aur. S-a mai calculat de asemenea că în apa mărilor și oceanelor se află dizolvată cantitatea de 75 miliarde kg aur! Dacă tot acest aur s-ar extrage, fiecărui locuitor al planetei i-ar reveni cîte un bloc de 25 kg aur masiv.

În viitor, atunci cînd nu va mai exista nici un motiv pentru „auri sacra fames", va începe adevărata vîrstă de aur a omenirii.

Radu ȚIULESCU

schiță de CHAVAL

Menajera arhitectului îl anunță că un oarecare domn Angereau dorește să-l vadă grabnic.

— Roagă-l să mă aștepte o clipă — răspunse arhitectul, care tocmai își lua dejunul.

O jumătate de oră mai tîrziu stăpînul casei îl primi pe domnul Angereau. Acesta-i expuse obiectul vizitei, rugîndu-l să-i dea planul unui imobil pe care arhitectul îl construise cu trei ani mai înainte.

— Aș putea să știu, domnule, pentru ce vă trebuie acest plan? — întrebă arhitectul.

Domnul Angereau îi făcu atunci cunoscut că copilașul său, în vîrstă de cîteva luni, căzuse pe gura crematoriului și că planul i-ar folosi foarte mult ca să identifice locul unde ar trebui să spargă zidul pentru salvarea copilului.

Arhitectul își arătă mirarea că domnul Angereau n-a chemat pompierii, la care domnul Angereau îl lămuri că a trimis o scrisoare acestei instituții, dar după cîteva zile a primit răspunsul că trebuie să se adreseze proprietarului imobilului. Domnul Angereau lămuri în continuare că a scris proprietarului imobilului, dar din răspunsul acestuia rezultă că nu se poate face nimic fără planul imobilului și că tocmai de aceea solicitase această întrevedere. Adăugă că, după părerea lui, problema fiind destul de urgentă, ar trebui rezolvată.

— Într-adevăr — răspunse arhitectul — chestiunea este urgentă și îmi închipui că bietului copilaș trebuie să-i fie tare foame.

— Foame? A, nu cred — zise domnul Angereau — căci am vărsat pe gura crematoriului cîțiva litri de lapte pasteurizat, din care sper că micuțul și-a luat regulat porția.

— Mda. Dar nu credeți oare că, în cădere, copilul s-o fi rănit? — își exprimă arhitectul din nou îndoielile.

— Presupun că nu. Ziarele n-au scris nimic în acest sens.

— Ei, atunci nu mai e mare grabă — spuse arhitectul. În ce mă privește, sînt reținut de unele treburi familiale. Voi lipsi așadar cîteva zile din oraș, dar miercurea viitoare îi veți putea telefona secretarului meu, care se va strădui să găsească planurile de care aveți nevoie.

Răsuflînd ușurat, domnul Angereau mulțumi pentru bunăvoință și-l salută afabil pe arhitect.

În romînește de Al. GÎRNEAȚĂ
Ilustrația de Mihu VULCĂNESCU

BĂGĂRI DE SEAMĂ PRILEJUITE DE REVELION

de Lascăr SEBASTIAN

Știut este că sărbătoarea Anului nou e lirică. O învăluie poezia amintirii și poezia speranțelor. Însă nu numai sărbătoarea în sine. Tot ce o precede imediat, zorul și forfota pregătirilor au un iz de poezie. Oare ce surprize plăcute să împachetăm copiilor la piciorarele bradului hieratic? Ce bucate alese să așternem pe masa împodobită cu vîsc? Pe cine poftim la praznic? O să vrea păcătosul de Vasilescu să ne împăcăm? Întrebări neliniștitoare, febrile, dar de-o febrilitate lirică.

Cunosc gospodari care se întrunesc cu mult înainte de veselul zoroc pentru a pune sărbătoarea la cale. Și nu se poate spune că aceste concilii antemergătoare sînt mai puțin stropite decît fi-va sărbătoarea însăși. Un fel de „încercarea puterii", ca la Moși; un fel de „încălzire", ca la sport; un fel de repetiție, ca la teatru.

Dar, pe lîngă proiectele cu privire la lista de bucate ori lista de invitați, unii grijulii fac propuneri și dau sfaturi privitoare la comportarea cea mai nimerită într-o asemenea zi rară.

De-o pildă, s-ar putea să ți se ivească dinainte careva — un bărbat serios, cult, cu cioc, cu guler șaif, cu șofrț la încălțări — și să-ți spună burzuluit, împungîndu-te cu arătătorul întins:

„La masa de Anul nou, oaspele trebuie să stea țeapăn, ca să nu-și supere cu nimic comesenii. Cînd ridică furculița, cotul lui să fie strîns lipit de șold! Și să n-o ridice mai sus de baza nasului, la o distanță laterală de maximum zece centimetri. Iar gestul trebuie să descrie cu eleganță volute aeriene întru subtilitate și rafinament. În ce privește piciorul stîng care..."

Aici, nu mă îndoiesc că vei fi îndemnat să-l întrerupi pe acest oracol al bunelor maniere codificate, apostrofîndu-l cu cele mai ocarnice cuvinte, dintre care unele se pot transcrie:

„Piei din fața mea, satană a rigorismului convivial, bestie doctă încrenguită în stupiditatea unui savantlîc secătuitor de suflet, maniac sinistru al minuției pedante, piei să nu te văd!"

Dar tot așa, s-ar putea să te întîmpine un tinerel vînjos, coafat cicero, care — întinzîndu-și maxilarul inferior, și așa proeminent, și înhățîndu-te zdravăn de revere — să ți se vîre în obraz pentru a-ți zice:

„Să nu stai de nici o regulă. De Anul nou vreau să mă dezlănțui. Sarmalele — să le pleoscăi! Vinul — să-l gîlgîi! Comeseana, dacă mi-o plăcea, s-o ciup pînă la vînătăi! Să sparg pahare, să rup perdele, să aplic svinguri și upercuturi! Ce naiba! Doar o dată în an e Anul nou!"

La acestea, se-nțelege, n-ai nimic a răspunde. Ci, prudent, te fofilezi cum poți mai grabnic de lîngă asemenea entuziasm devastator al acestui soi de tinerețe.

Și nu m-aș mira că, ajuns acasă, voi șterge indignat de pe lista invitaților și pe unul, și pe celălalt, dacă s-au strecurat cumva acolo.

Recunosc totuși că, și recomandările grave ale seriozității cu cioc, și înflăcărarea incendiară a coafurii cicero, au la bază cîte un adevăr frumos. Numai că aceste adevăruri sînt strîmbe și deteriorate de exagerare și exces. Or, *est modus in rebus* („e o cumpănă în toate") — a zis poetul latin Horațiu. Și într-un caz, și într-altul, se cuvine să păstrăm măsura.

Care sînt acele adevăruri?

Mai întîi, că omul, într-o zi de sărbătoare ca aceasta, vrea să petreacă dezlegat de rigori absurde. Un alt poet, francez de data asta, pre nume Jean Richepin, ne îndeamnă, figurat, dar cu dreptate: *Déboutonnons nos gilets tout à notre aise*, adică: „Să ne dezbumbăm la jiletcă în toată voia". La o petrecere înțepenită nu s-ar putea deda decît strigoii în noaptea de Andrei, și nu cei vii în noaptea de revelion.

Al doilea adevăr este că buna-cuviință se cade să nu fie încălcată. N-am auzit încă de acea lighioană mizantropică dispusă a petrece Anul nou de unul singur, numai să-și facă de cap. Și dacă ar fi asemenea ipochimen, întrucît se închide în singurătate, tot ce va face îl privește personal. O petrecere, cum se știe, nu poate fi decît *cu alții împreună*. Și acești „alții" cată să fie respectați. Regretatul nostru prieten, scriitorul și gastronomul subțire Al. O. Teodoreanu, a scris o fabulă despre „un bou ca toți boii" care l-a invitat o dată pe un măgar la un ospăț. Măgarul a început să calce cu copitele în strachini. Morala fabulei: cînd ești bou, să nu poftești măgar la masă.

Pentru a desemna o petrecere, de sărbători sau altfel, românul are tot felul de expresii. Cînd ele sînt împrumutate, etimologic vorbind, au o nuanță ironică sau reprobatoare. De pildă: „Numai de benchetuieli se ține", „e bairam mare la cutare", „i-a tras un zaifet de pomină", „nu se mai satură de chiolhanuri". E drept că uneori oftează: „Mi-e dor de-un chef!" Dar tot el zice cu dispreț: „Dă-l încolo, că numai într-un chef o duce!" Însă expresia care ilustrează cel mai bine ce anume se înțelege pe românește „a sta la masă" și chiar „a prăznui", „a chefui", o alta și e țărănească și își are obîrșia în străvechea limbă latinească. Întreab-o despre bărbatu-său pe Maria care a ieșit în grabă cu o doniță ca să ia apă proaspătă din fîntînă:

— Ce face Ion, Mărie?

— Ce să facă? Mesește.

În acest „mesește" stă toată cuviința, tot respectul pe care românul îl închină mesei, care pentru el nu-i pur și simplu actul inferior al satisfacerii unei necesități impuse de natură, ci un fapt spiritual. Cînd, la masă, îți scapă o vorbă necuviincioasă, el îndată și adaugă: „Să mă ierte sfînta masă". Asta nu înseamnă că, aflîndu-se mai ales la „masă mare", disprețuiește, ipocrit, vinul, cîntecul și jocul.

Așadar, nici vorbă nu poate fi de vreo încremenire, dar nici de vreo destrăbălare. Bea cît te ține cureaua, nu peste puteri, așa ca beția dulce și binefăcătoare să nu se preschimbe în beție artăgoasă, asasină, degradatoare. Cîntă, dacă te pricepi și ai glas frumos, nu rage, nu urla, nu-ți asurzi convivii. Dansează cît ți-o plăcea, dar cu o condiție: furat de twist, să nu devastezi mobila gazdei. Fă curte comesenei tale iapitoare cu agreabilă gingășie, dar nu te insinua în sufletul ei în chip de Casanova; iar dacă simți că ea, cît de delicat, te respinge, nu stărui plicticos, lasă-te păgubaș. Anecdotele pe care ai să le spui pot fi picante pînă la un punct, numai să fie în adevăr spirituale, iar nu porcine și atît. În orice caz, după ce a spus unul o anecdotă, tu să nu sări de colo și să zici: „Eu o știam tot așa, dar altfel". Și să iei anecdota de la început, precizînd că locotenentul de roșiori era, de fapt, un motociclist; că întîmplarea n-a fost la Focșani, ci la Cluj etc. Orîcît ți s-ar părea că ar fi o constrîngere despotică, impune-ți să nu rîzi tu cel dintîi de anecdota pe care ai spus-o singur, și mai ales să nu te pufnească rîsul tocmai cînd duci la gură paharul plin cu vin. Pe urmă, să nu...

Dar, mi se pare, cad eu însumi în mania bărbaților cu cioc și șaif.

E Anul nou. Să ridicăm năstrapa adîncă și plină și să închinăm cuviincios după frumoasa datină străbună: La mulți ani!

Iar după datina mai nouă, să adăugăm și urarea aceasta: Noi și noi izbînzi socialiste în anul care vine!

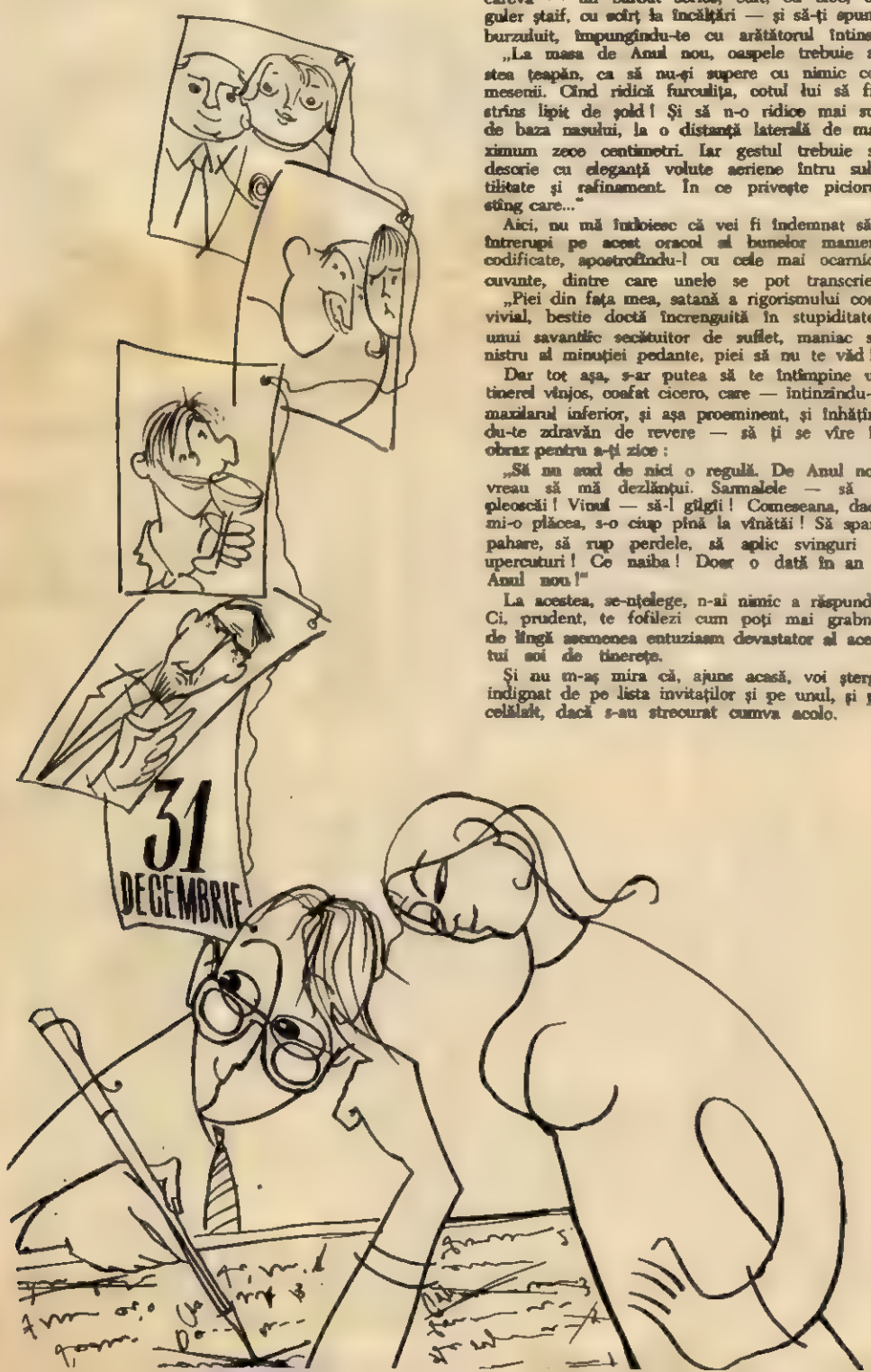

Ilustrație de Tia PELTZ

PE

ACTRIȚA LICA GHEORGHIU DESPRE ROLUL INEI DIN FILMUL „ȘOSEAUA NORDULUI". „S-ar putea spune că în «Șoseaua Nordului», Ioana din «Lupeni '29» (mă gîndesc la conștiința ei politică) a crescut pînă la dăruirea de sine a activistei din ilegalitate. Cu toate dificultățile ce rezultă din particularitatea artistică a unui alt autor al scenariului, în cazul de față Eugen Barbu și — într-un plan mai general — din întreaga problematică a filmului, noul meu rol îl continuă, îl desăvîrșește poate, pe al Ioanei". În fotografie : actorii Lica Gheorghiu și Iurie Darie.

Marilyn Monroe și Tony Curtis.

„HARAP-ALB"

SCURT INTERVIU CU GOPO

— Cu ce sentiment ați pornit lucrul la acest nou film ?

— Cu unul de teamă. Este primul meu film după un autor. Întotdeauna mi-a fost frică de o astfel de colaborare. Cînd ești și regizor, și autor al subiectului, te înțelegi bine cu acesta din urmă, tai și modifici din scenariu cît vrei.

— Ce caracter va avea filmul ce poartă numele basmului lui Creangă ?

— Nu va fi nici pe departe o ilustrare cu mijloace cinematografice a basmului „Harap-Alb", ci o poveste inspirată de acesta, o poveste ce se înfiripă în fața ochilor cuiva (în cazul nostru feciorul cel mic al craiului) căruia i se istorisesc peripețiile lui Harap-Alb. Ca și basmul lui Creangă, filmul va vorbi tot despre înțelepciune, despre curaj și despre îndrăzneală.

Ion Popescu-Gopo, Florin Piersic și Cristea Avram surprinși de obiectivul aparatului fotografic pe platoul de filmare.

„UNORA LE PLACE CALD"

Pe Marilyn — fostul mit al Hollywoodului — cinefilii au descoperit-o timidă, lîngă o scară, făcînd figurație la recepția unei mari vedete. Sînt mulți ani de atunci, debutanta din „Totul despre Eva" a devenit actrița plină de strălucire din „Șapte ani de căsnicie", „Unora le place cald", „Inadaptabilii" și multe altele. Acestei cariere rapide nu i-a urmat declinul, ci întreruperea. Bruscă, ireversibilă, în plină glorie. Ca o dovadă a forței și totodată a slăbiciunii unei femei sensibile, vulnerabile, constrînse de canoanele hollywoodiene să întruchipeze un tip-standard în viață și pe ecran, un tip pe care a refuzat să-l multiplice la infinit. Și infinitul a supus-o. Cînd și cînd mai explodează din vechile filme — bombă cu reacție întîrziată — senină, solară, cu ingenuități ce ne contrariază, cu îndrăzneli șocînd convenințele. E modernă nu prin „blue-jeans" ori piete rebele, ci prin acel amestec fascinant de rele și bune, de natură primară și simțire duioasă. Amintiți-vă finalul (unora le-a părut convențional) din „Șapte ani de căsnicie" : libertinajul fetei care nu se jenează să pozeze goală pentru „U.S. Camera" nu se oprește la hotarul „bunei-cuviințe" (pe aceasta n-o cunoaște, nu că ar sfida-o), ci la acela al „bunei simțiri". Refuză să contribuie la dărîmarea unei căsnicii nu din prejudecată, ci pentru că ea însăși visează, romanțioasă, un soț afectuos, care să n-o înșele. Și iat-o acum pe Marilyn Monroe într-o postură asemănătoare, în filmul lui Wilder „Unora le place cald". Cîntăreața alcoolică din originala orchestră de femei, patronată de o societate antimasculină, se refugiază în gin și în jazul zgomotos („hot-jazz", ceea ce în traducere ar însemna jazul fierbinte, de aici și titlul „Unora le place cald") ca să-și uite frecventele dezamăgiri. „De cîte ori mă îndrăgostesc, am ghinion ; iubitul dispare în zori și rămîn mereu singură", plînge ea pe umărul recentei prietene, de al cărei devotament nu se îndoiește o clipă. Pînă cînd află că... Surpriza ne-o oferă Billy Wilder, abilul constructor de încurcături comice, care, după „Șapte ani de căsnicie" strălucește într-un film plin de ingenioase situații burlești.

Tony Curtis, în „travesti", își leapădă o dată cu straiele bărbătești și alura de drăgălaș june-prim cu care ne învățase și se întrece pe sine în arta pantomimei și a replicii spontane.

Iar partenerul lui, Jack Lemmon, constant cu sine, e din nou strălucitor, așa cum îl știm din „Apartamentul" : plin de vervă, inedit în fiecare situație, inepuizabil, ascendent.

Finalul, neașteptat construit, pe un deznodămînt de situație și caracter (fiecare își dezvăluie alt miez uman decît cel bănuit), devine, ca să zic așa, „clasic" pentru comedia modernă care, fără să refuze „happy-end"-ul, îi dărîmă prejudecata, convenția. Fericirea, pentru erou, înseamnă cu totul altceva decît bănuiam și noi, și ei în primele momente. Accelerarea peripețiilor din final (travestiții sînt descoperiți, urmează o revoltă a femeilor păcălite și o euforie frenetică a singurei cîștigătoare — Marilyn) și iscusita urmărire, într-un ritm ce amintește epoca de aur a comediei burlești, îi conduc pe erou nu în mirificul palat oriental la care visau, ci într-o situație de încurcătură-limită : îndrăgostiții — actori — rămîn amîndoi șomeri în ajunul căsătoriei. Abia după cuvîntul „sfîrșit" vom cunoaște explozia surprizei de care ne amuzăm multă vreme după ce am părăsit cinematograful. Acest deznodămînt contrariant e salutar, dovedește că și în comedie poate exista uneori prelungirea solicitării spirituale.

Alice MĂNOIU

„UCIGAȘII DE FEMEI"

Floros titlu pentru o comedie în culori ! Dar regizorul englez Alexander Mackendrick pare să fi luat lucrurile în serios. Cadrul acțiunii — o casă veche pierdută în ceața unui chei londonez — distilează picătură cu picătură groaza de rigoare, iar gangsterii au tocmai înfățișarea cerută pentru a strecura persoanelor sensibile fiori prin șira spinării. De ar fi să începem doar cu „profesorul" Marcus (interpretat de Alec Guiness) care își conduce banda cu un rafinament de estet și care, cu tot atîta grație, e capabil să-și trimită victimele pe lumea cealaltă. Ce să mai spunem despre distinsul „maior" (conturat cu melancolic umor de Cecil Parker), care nu-și uită nici o clipă manierele de gentleman, despre tînărul gangster neurastenic întruchipat de Peter Sellers, despre ucigașul cu capul tare și cu inima duioasă avînd silueta de uriaș a actorului Danny Green sau despre neliniștitorul chip căruia Herbert Lom, cu trăsăturile lui demoniace, îi conferă valoarea unei adevărate personificări a răului ! În total cinci gangsteri, care în urma unei lovituri izbutite au venit să facă un scurt popas în casa bătrînei și fermecătoarei Mrs. Wimmerforce. Doar atît cît le trebuie pentru a-și împărți prada. După care asasinează pe Mrs. Wimmerforce. Dar cine are curajul să se atingă de această bătrînică voioasă și de o dezarmantă nevinovăție ? Privirea ei serafică paralizează mîna celui mai înrăit asasin. E una din acele femei cu o bătrînețe luminoasă, al căror farmec nu rezidă doar în gățelile demodate, ci în prospețimea cu care participă la viața prezentă, fără melancolice regrete ale trecutului. O asemenea candoare, ca aceea dăruită bunei Mrs. Wimmerforce de actrița Katie Johnson, e într-adevăr invulnerabilă. Ea duce, spre satisfacția spectatorilor, la completa derută a gangsterilor, care dispar unul după altul, lăsîndu-i moștenire un cufăr cu bani.

Cum poate o bătrînică dezarmantă în candoarea ei să vină de hac unei întregi bande de gangsteri ne arată filmul englez „Ucigașii de femei".

Regizorul Alexander Mackendrick ne-a dăruit cu filmul „Ucigașii de femei" o operă reușită într-un gen cu care ne-a obișnuit cinematografia engleză : comedia polițistă, în care rîsul e împletit cu fiori.

Răducu SOARE

Aici se vede și ce nu se vede, datorită faptului că fotoreporterul ne-a furnizat două imagini succesive. (Cea de-a doua ne amintește de anecdota despre pictorul formalist care a expus o pînză în totalitate neagră, intitulînd-o „Un negru, noaptea".)

Se vede un corp fără cap și un cap fără corp (fără corp, totuși dedat năravului „burnițe nu dracului" !) Ce nu se vede e capul aplecat în față al celui... căruia-i lipsește capul — și corpul îngropat în nisipul plajei al celui... căruia-i lipsește corpul.

VEDE ȘI CE NU SE VEDE...

Aici raportul om-cal capătă alte aspecte : un cal-greutate este transportat cu un om-putere. Precum se vede, aici totul se vede.

Se vede o mînă, cam tumefiată, nu-i vorbă, cu degetele diforme, însă cu inelarul împodobit de un inel. Ce nu se vede este faptul că mîna în cauză nu e decît un banal cartof, care a crescut într-o formă cu totul neobișnuită într-o grădină din East London (Republica Sud-Africană). Cît privește inelul din cel de-al patrulea deget, el nu este decît un rod al fanteziei grădinarului care a ținut prin aceasta să completeze și să sublinieze fantezia naturii.

Se vede totul, inclusiv că femeia cu cap de mașină de cusut este de fapt o femeie cu o mașină de cusut pe cap.

S-A ÎNTÎMPLAT PESTE 50 DE ANI...

IAR A DISPĂRUT TOMA !

Povestire de I. M. ŞTEFAN

Ilustraţii de Angi PETRESCU-TIPĂRESCU

Miron Albin se trezi din somn cam mahmur. Nu-şi dădea seama ce-l supărase, dar avea simţămîntul că toate merg strîmb, că socotelile i se încurcă de-a binelea.

— Ce-o fi cu mine? — se întrebă el cu voce tare, încercînd să-şi explice starea sufletească. Deseară ar trebui să merg la un concert. Poate la Palatul muzicii experimentale, la prima audiţie a simfoniei „Andromeda", orchestrată cu ajutorul noului complex cibernetic? Nu, nu. Parcă mai curînd aş vrea să aud tot un Händel sau un Bach... Asta mă linişteşte întotdeauna, îmi dă forţe noi...

Ochii îi căzură pe calendar. Arăta data de 14 mai 2015. O emoţie bruscă îi acceleră bătăile inimii, încît le auzi pînă în tîmple: era ziua Marii Experienţe, pentru care se pregătea de mulţi ani de zile. Dacă totul avea să decurgă aşa cum prevăzuse, în dimineaţa aceasta tehnica construcţiei va consemna o victorie importantă.

Ceva mai vesel, se apropie de fereastră şi apăsă pe butonul verde. Peretele dinspre stradă, din vinoltin, îşi pierdu opacitatea, devenind transparent. Dar priveliştea de afară îi curmă pe dată orice speranţă; afară ploua cu picături dese.

În doi paşi fu la videotelefonul de cameră şi formă numărul Centrului de comandă a vremii.

— Daţi-mi-l imediat pe Victor... vreau să spun pe tovarăşul director Trifu. E o chestiune importantă, foarte importantă... Te salut, Victore! Ştii doar că azi urma să realizez primul montaj fulger al unei fabrici, dar vremea pe care v-am comandat-o de luni de zile pentru 14 mai este tocmai pe dos de cum ar trebui... Pe timpuri nu erai în stare să prevedeţi timpul probabil, iar acum nu ştiţi să-l dirijaţi... De ce nu te las să vorbeşti? Ei bine, vorbeşte, să vedem. Va să zică aşa! Prin dispecerul central ai primit un ordin de contramandare de ultimă oră de la Consiliul Agricol? Ei au avut nevoie de potopul ăsta pentru recoltă! Au cerut apă şi le-ai turnat-o. Sigur, înţeleg... Cum? Ştiai de ieri după-amiază şi nu m-ai găsit? Da, se poate, eram la bibliotecă. Bine, bine!... În 19 mai, sigur? Am priceput. Numai să nu vă comande altii ceaţă. Cine ştie, poate că se turnează un film care necesită un asemenea „decor"... Bine, bine. La revedere, Victore!

Miron se aşeză pe fotoliul de lîngă pat. Aşadar, experienţa montării în numai trei ore, din prefabricate de triduroplast, a uriaşei uzine de azot — operaţie unică, care urma să fie executată după proiectul elaborat de colectivul condus de el din cadrul Institutului de construcţii ultrarapide — trebuia amînată cu cinci zile... O veşnicie, dacă se gîndea la nerăbdarea cu care aşteptase momentul.

Apelul melodic al videotelefonului răsună discret în încăpere.

— Bună dimineaţa, Miron!

Era electronistul Radu Volbură, cel mai apropiat colaborator al său din colectivul de proiectare.

— Bună, Radule! Ai aflat, nu-i aşa?

— Ştiu. Noi, la institut, ne-am necăjit destul. Dar mai ales ne-am gîndit la tine. Cu firea ta aprigă, frămîntată, ai putea să pui lucrurile prea la inimă.

— Indiferent nu-mi poate fi, e drept.

— Evident, dar nu uita că aminarea-i de doar cîteva zile. Faţă de lunile şi anii de cînd studiem problema, nu-i mult...

— Tot ce spui e logic, dar...

— Să-ţi dau o veste îmbucurătoare. Preşedintele consiliului ştiinţific al Industriei construcţiilor mi-a spus ieri că vrea şi el să asiste la montaj. Întregul nostru colectiv aşteaptă cu nerăbdare „ziua cea mare"

— Îţi mulţumesc, Volbură... Ai făcut bine că m-ai chemat.

— La revedere, şi capul sus!

— La revedere, Radule! Pe mîine, la institut.

După ce închise aparatul, Miron regretă că fusese atît de rece. Volbură îi era coleg şi prieten apropiat.

★

Inginerul rămase cîteva clipe nemişcat, fără a se gîndi la nimic. Apoi, deodată, îşi aminti de ce se trezise indispus de dimineaţă. De vină era Toma, fratele lui. Ca şi în alte cîteva dăţi, dispăruse cu cîteva săptămîni în urmă, fără să lase vorbă unde se duce. De data aceasta, pricina fusese o ceartă între cei doi fraţi, în cursul căreia Miron îi reproşase lipsa de continuitate în munca profesională, lipsă care-l împiedica să realizeze „ceva mare".

Era un ins cam ciudat Toma, un fel de boem întîrziat al secolului XXI, cu un suflet

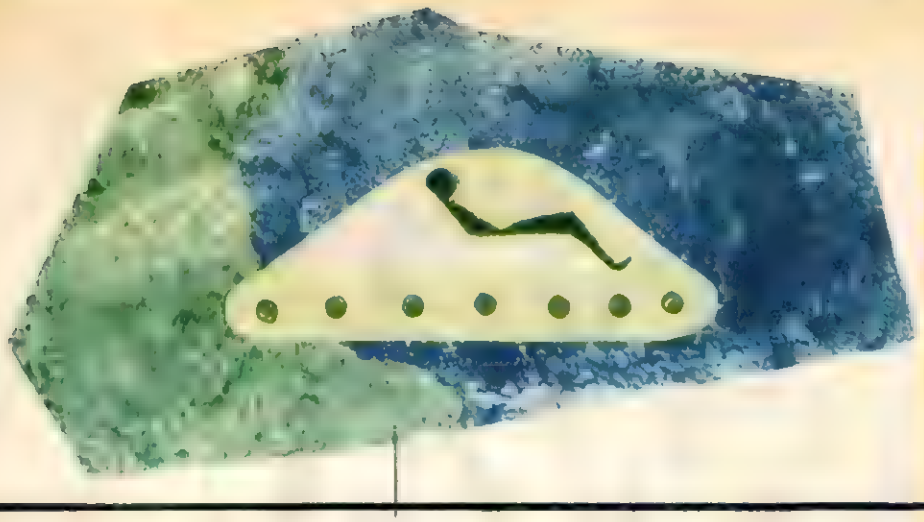

La Institutul politehnic din Brooklyn (S.U.A.), prof. A. E. Laemmel explorează o cale cu totul nouă pentru construirea de circuite logice, analoge celor care se stabilesc în mașinile logice de calcul. Tratarea și înmagazinarea în memorie a informațiilor s-ar realiza într-un lichid conținînd proteine cu lanțuri lungi și avînd aceeași capacitate de codificare ca și acizii nucleici (ARN și ADN), care la ființele vii înmagazinează informația genetică. Astfel constituit, Creierul lichid (prin opoziție cu „creierul de oțel") s-ar fărîmița cu creierul lui Homo sapiens. Creierul ar fi lent în funcționare, dar în stare să efectueze simultan numeroase raționamente. Consultarea mașinii se putea fi declanșată cu ajutorul unor molecule de natură specială.

„La Nature—Science, Progrès", septembrie 1964

Secția de cercetări tehnice a Academiei de științe tehnice din Moscova a demonstrat recent o experiență de deviere a razelor luminoase. În mijlocul unei încăperi se afla, sub o carcasă de sticlă, un cîine. În cele patru laturi ale carcasei era așezat cîte un aparat cu cîte un „felinar". Cînd s-au aprins aceste patru „felinare", carcasa de sticlă și cîinele au dispărut. Profesorul Cehakin, care conducea experiențele, a împărțit atunci participanților niște ochelari galbeni-verzui cu ajutorul cărora se putea vedea din nou carcasa de sticlă cu cîinele sub ea. Cercetătorii arată că experiențele au depășit faza inițială, iar cu aparatura utilizată poate fi făcut invizibil orice obiect.

„Neuheiten und Erfindungen" nr. 339/1964

Meteorologia a înscris o nouă pagină în istoria ei... o dată cu folosirea cristalelor pentru provocarea ploii. Cu toate că această metodă este încă departe de a fi sigură, ea marchează prima intervenție conștientă a omului în evoluția vremii.

J. D. BERNAL (Marea Britanie)

Un generator de curenți de înaltă frecvență poate să dea sute de mii de volți pe centimetru pătrat. De-a dreptul remarcabil este faptul că experiențele făcute în ultimul timp atestă posibilitatea construirii unor mașini industriale care vor putea, de exemplu, distruge cele mai dure și masive roci... Această „cîrtiță" de înaltă frecvență lucrează fără oameni. Operatorul se mărginește să supravegheze de la distanță buna funcționare a comenzii prin radio.

Ing. G. I. BABAT (U.R.S.S.)

În 1963 a început producția, în S.U.A., a unei benzi de magnetofon groase numai de 12 microni. Lățimea benzii este de 0,19 mm. Durata de înregistrare atinge 40 de minute. Folosirea noii benzi va permite micșorarea dimensionilor magnetofoanelor pînă la acelea ale unui ceas de mînă.

„Science et vie"

Geograful viitorului se va ocupa de transformarea activă a caracterului unor regiuni, ba poate chiar și a unor continente întregi ale globului pămîntesc. Studierea influenței exercitate de curenții oceanici calzi ne permite să prevedem de pe acum cum se va modifica clima, dacă le vom schimba întructiva direcția. Probabil că geografii viitorului vor studia temeinic aceste consecințe, iar societatea viitorului va putea schimba nu numai direcția curenților marini, ci și a celor atmosferici. Atunci, în regiunile aride se va putea crea o climă umedă stabilă și deșerturile vor deveni întinderi înfloritoare. Vor fi topite ghețurile veșnice ale Siberiei, ale Americii de Nord și, poate, ale Groenlandei... În general, geografia se va transforma dintr-o știință descriptivă într-o știință a transformării naturii.

Acad. D. I. ȘCERBAKOV (U.R.S.S.)

de aur. Lucra în domeniul agrochimiei, dar mai avea și altă ocupație — aceea de arheolog, expert în protecția monumentelor istorice — și această ultimă îndeletnicire îl purta adesea pe toate continentele. I se obiecta insuficiența perseverență, lucrările lăsate uneori neterminate, dar toată lumea îi recunoștea pasiunea în muncă, originalitatea ideilor, talentul inventiv.

Dar ceea ce îl exaspera adesea pe Miron Albin și, într-o măsură și mai mare, pe mama lor, erau disparițiile subite, din fericire nu prea dese, ale mezinului. Interesul său pentru o problemă sau alta era febril. Îl făcea să uite citeodată de toți cei apropiați, ba mult, să evite contactul cu oricine l-ar fi putut stînjeni. Toma mergea atît de departe încît deconecta videotelefonul portativ prin care inginerul ar fi putut comunica cu fratele lui în orice punct al planetei s-ar fi aflat.

— Peste cîteva minute — se gîndi Miron — mama mă va chema iar. Îi știu dinainte întrebarea: „Ai aflat ceva de Toma?" Și pe urmă va veni dojana: „N-ai făcut nimic ca să-l găsești, deși ai partea ta de vină, cu cearta aceea... Știi că lui nu prea-i place să-i pui în discuție purtarea. Doar nu mai e copil..."

În ultimul timp Miron lucrase nebunește împreună cu colectivul din institut, ca să pregătească toate etapele operației de montaj a fabricii. Nu-și găsise timp ca să-l caute pe Toma. Și apoi, cu cearta aceea... De altfel, nu era îngrijorat: de fiecare dată Toma Albin reapărea pînă la urmă.

Melodia videotelefonului se făcu auzită și vocea așteptată răsună:

— Bună dimineața, dragă Miron!

— Bună dimineața, mamă!

— Astăzi nici nu îndrăznesc să-ți amintesc de Toma. Te-am chemat să-ți urez succes pe șantier.

— Îți mulțumesc, dar nu-i rost de montaj. Centrul de comandă a vremii a provocat ploaie.

— Ce rău îmi pare... Atunci, cel puțin o să ai timp de Toma?

— Sigur, mamă. Bineînțeles.

— Drum bun și succes!...

— ...cel puțin la găsirea lui Toma. La revedere, mamă!

— Să trăiești, băiete!

Unde ar putea fi? — se gîndi Miron, după ce videotelefonul se închise.

Se hotărî să întrebe Creierul lichid, un aparat de construcție nouă, o mașină cibernetică la care înmagazinarea în memorie a informațiilor se efectua într-un lichid încărcat cu proteine cu lanțuri lungi. Micile recipiente ale instalației erau specializate pe categorii determinate de probleme.

Dădu mașinii toate datele problemei. Relată despre ultima întîlnire cu Toma, despre obiceiurile lui, despre problemele ce-l preocupau. Pe urmă îi lăsă timp să rezolve problema, căci aceste tipuri de „creiere" erau lente în funcționare, deși capabile să conducă în același timp mai multe raționamente complexe.

În camera de baie, îndepărtarea părului de pe față, așa-zisul ras de altădată, nu dură mai mult de cîteva secunde. Plimbă de cîteva ori micul „creion", care sufla un gaz special, în dreptul obrazului și părul nedorit dispăru ca prin farmec, lăsînd în urmă o față impecabilă. După un duș rece și înviorător cu apă vitaminizată, Miron se întoarse în dormitor și își puse costumul sport. Se așeză iarăși pe fotoliu, lîngă Creierul lichid. Indicatorul anunța că raționamentul nu fusese încă încheiat.

— Mai ai nevoie de date?

— Sînt destule — răspunse mașina lapidar.

Miron se apucă să răsfoiască un album de artă birmană, pe care-l primise în dar de la un prieten din Mandalay. Cînd termină se uită la brățara de aparataj pe care o purta. Ce acumulare de instrumente tehnice miniaturale! În acest complex, care nu cîntărea mai mult de cincizeci de grame, se aflau un ceas, o busolă, un barometru, un videotelefon portativ, un radio, un magnetofon și chiar o mică mașină de calcul.

O lumină se aprinse la Creierul lichid și după cîteva clipe mașina începu să vorbească, cu glasu-i monoton:

— Am nevoie de ziarele din ultima săptămînă, pentru corelare.

Miron introduse jurnalele pagină cu pagină în mașină, astfel ca informațiile să fie înmagazinate în memoria acesteia.

După cîteva minute, mașina dădu răspunsul:

— Toma Albin se găsește, probabil, pe un șantier arheologic, în legătură cu Operația „Pămînturi înghețate". Sfîrșitul comunicării.

— Interesant! — observă Miron. Te-aș mai întreba eu ceva, dar prea ești înceată...

Își comandă prin tubul alimentar al locuinței micul dejun, care veni foarte repede. Cînd îl avu în față, hrana gustoasă, substanțială dar științific drămuită îi aminti de o piesă de teatru a cărei acțiune se petrecea cu decenii în urmă, într-o vreme cînd mai existau regiuni întregi ale globului unde oamenii mureau de foame. Ce groaznic lucru! Cît de simplu era acum să ceri și să ți se trimită orice aliment pofteai — sau orice obiect de trebuință — fără ca pentru aceasta să fii „bogat".

Bogat, sărac, împilarea, mizeria... Ce noțiuni ciudate! Pentru a le pătrunde sensul, pentru a și le imagina măcar, ce eforturi trebuia să depună un om ca el, Miron, un cetățean al lumii noi, comuniste!

După ce mîncă, deschise ușa apartamentului, care dădea spre o mică verandă. Acolo îl aștepta trifibiul — minusculul vehicul cu un loc care se deplasa cu ușurință în aer, pe pămînt sau pe apă.

★

Trifibiul decolă vertical, fără nici un zgomot, și Miron urcă pînă în apropierea păturii de nori. Ploaia era pe sfîrșite și nu mai cădeau decît picături rare. Ici și colo, razele soarelui străbăteau pînă pe pămînt. Clădirea uriașă strălucea parcă învesmîntată într-o haină nouă.

Orășelul-satelit era construit la nordul Bucureștiului, între șoseaua Pipera și pădurea Tunari. Pe niște piloni înalți, argintii, se sprijinea o singură clădire sinusoidală, ca un șarpe imens încremenit deasupra cîmpiilor. Era ba mai scundă, ba mai înaltă, uneori îngustă de numai 15-20 de metri, iar alteori lată de 200-300 de metri, acolo unde se aflau centrele de magazine și clădirile publice. Din loc în loc, cîte doi stîlpi uriași, de forme elegante, priveau parcă în zare. Erau antenele ce asigurau transmiterea energiei electrice fără cablu la distanțe foarte mari. Aduceau cu niște străjeri făcuți să vegheze asupra existenței celor aproape două sute de mii de locuitori ai giganticei clădiri-oraș ce alcătuia această urbe suspendată.

Ajuns într-un loc de unde „șarpele" se îngroșa, Miron lăsă trifibiul să coboare pe acoperișul clădirii, ateriză lin și înaintă apoi cîtva timp pe imensa platformă, care semăna cu o piațetă. După ce trecu de Centrul teatrului de amatori și de Biblioteca de literatură modernă, se opri în fața policlinicii.

Termenul în care trebuia să se prezinte la examenul lunar trecuse de cîteva zile și Miron era sicîit de gîndul că i se va face morală. Coborînd cu liftul de pe platforma-acoperiș situată la etajul 26, pătrunse în holul mare al clădirii. Aci se afla fișierul automat.

— Fișa XHM-3 — rosti inginerul.

— Miron Albin, aveți o întîrziere de patru

(Continuare în pag. 18)

IAR A DISPĂRUT TOMA!

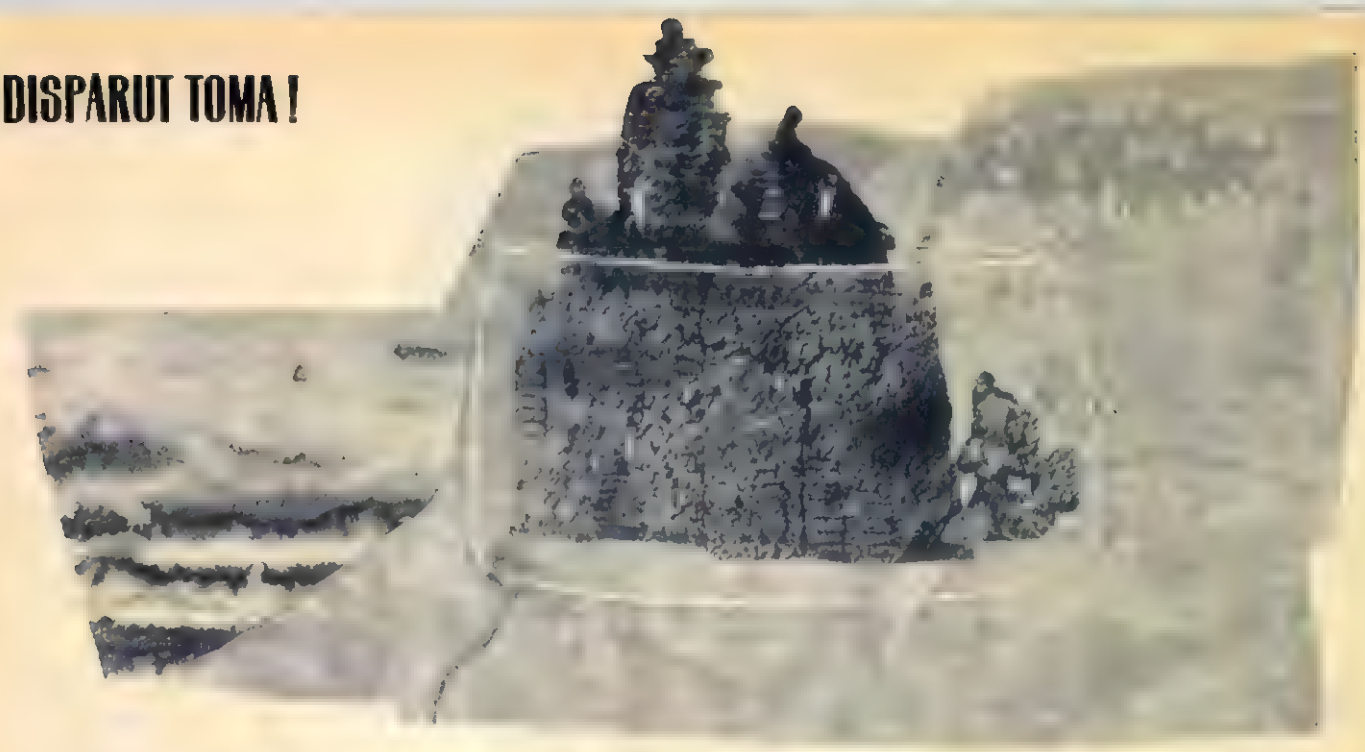

zile și sînteți în recidivă — observă mașina sec. Data următoare veți fi sancționat.

— Îmi veți interzice accesul în policlinică? — întrebă Miron ironic.

Mașina, lipsită, ca orice mașină, de cel mai elementar simț al umorului, nu răspunse la ironie ci se mulțumi să spună:

— Poftim zarul. Cabina 315 D.

Un obiect cubic, verde, asemenea unui zar, se rostogoli printr-un mic jgheab pînă în fața inginerului. Miron urcă două etaje pînă la cabina indicată. Acolo nu era nimeni, doar un singur aparat: bioanalizorul.

Știa ce avea de făcut. Se așeză pe scaunul din fața instalației și introduse într-un orificiu zarul, care reprezenta de fapt întreaga „istorie medicală" a pacientului. Apoi se lăsă examinat de aparat.

Peste zece secunde, auzi vocea robotului medical.

— Examenul s-a sfîrșit. Sînteți obosit și nervos. Aveți nevoie de odihnă și destindere. În rest, analizele sînt bune. Doriți să comunicați ceva medicului șef, care va trage concluziile definitive?

— Nimic... Doar un salut cordial.

— În cazul acesta, puteți pleca. Mulțumesc.

Liftul îl duse repede pe piața-terasă și Miron se urcă în trifibiu. Un bărbat mai în vîrstă, care tocmai ieșise de la o operație, se îndrepta și el spre aparatul său de zbor. Deși nu se cunoșteau, simțea nevoia să-și exprime bucuria față de Miron.

— Strașnice grefele astea sintetice! De cînd mi-au implantat ficatul și rinichii ăștia noi și mai ales de cînd mi-am înlocuit cîteva artere și vene deteriorate, mă simt un alt om! Îmi vine să rid și să zburd ca un copil.

— Multă sănătate, prietene! — îl ură Miron. Dar spune-mi: cîte organe proprii mai ai?

— Organe originale? Destule. Prea multe chiar, pentru cei 109 ani ai mei. Cînd le voi preschimba pe toate, încep o nouă viață.

— Dar atunci vei mai fi dumneata?

Întrebarea rămase fără răspuns.

Cele două trifibii decolară și se îndepărtară repede una de alta.

★

Se înseninase.

Nava se afla acum dincolo de oraș și se îndrepta spre apus. Inginerul Albin spori considerabil viteza și, foarte curînd, în depărtare se iviră munții, iar complexul hidroenergetic al Porților de Fier apăru în toată splendoarea sa. Sub vehicul, cîmpia mai stăruia încă, mănoasă. Miron știa că de pe aceste pămînturi se stringeau trei-patru recolte pe an. Așadar, pentru aceste semănături fusese nevoie de ploaie!

Cu puține minute înainte, la sud-vest de Craiova, inginerul trecuse peste atomocentrala VIII. Era una dintre acele centrale moderne în care energia nucleară se transformă direct în electricitate, fără greoaiele turbine și cazane cu aburi de pe vremuri. În apropiere se afla o zveltă construcție-turn, în vîrful căreia strălucea instalația de transmisie. De aci plecau, direct prin atmosferă, torente imense de energie electrică, deservind sistemul energetic național. Tot pe aceeași cale se transmitea și energia electrică de la hidrocentrala Porților de Fier, care se profila la orizont: energia atomică nu înlocuise, ci devenise complementară energiei ieftine furnizate de gigantice hidrocentrale.

Montajul unui ansamblu de locuințe lîngă Turnu-Severin îi aminti de marea experiență ratată în ziua aceea. Și cînd te gîndești că aceste clădiri erau adevărate jucării față de uzina pe care o va monta Institutul de construcții ultrarapide!

I se păru că vede desfășurîndu-i-se în față operațiile: un generator de curenți de înaltă frecvență își proiectează razele strălucitoare și fierbinți spre terenul ales, excavînd cu repeziciune o groapă imensă; apoi, pe platforme zburătoare speciale, vin conductele, mașinile, stîlpii de susținere, panourile prefabricate de pereți; utilaje puternice le apucă și le îmbină, conduse automat de la distanță.

Treptat, formele și legăturile se precizează, fluxul tehnologic se conturează; un suflător de gaz aruncă pămîntul înapoi spre zona excavată și numai cîteva proeminențe ale construcției rămîn, ca niște semne indicatoare, deasupra giganticei rețele subpămîntene; apoi, solul este netezit, se construiesc drumuri, alei, se amenajează spații verzi. Uzina, îngropată parcă într-o grădină, este gata și nu mai așteaptă decît energia electrică care să-i pună în mișcare mașinile. O uzină fără fum, fără zgomot, cu numai trei oameni pentru a-i supraveghea mersul.

Un vis, o speranță — deocamdată. Doar pentru cîteva zile încă! În fond, nimic extraordinar. Trăiau doar în vremea cînd recordul de ocolire a Pămîntului era de zece minute, cînd fusese construit barajul peste strîmtoarea Bering și cînd Sahara fusese transformată într-o grădină; în fine, cînd fasciculul luminos al laserului devenise cea mai curentă și mai eficientă dintre unelte. O mare uzină montată în trei ore nu mai era, așadar, de domeniul utopiei.

★

Încercă din nou să-l cheme la videotelefon pe Toma, dar fără succes. Trebuia deci să-l caute, după sfatul Creierului lichid, pe la cîteva centre de conservare a monumentelor arheologice, acolo unde se lucra la salvarea unor construcții pe care apele oceanului aveau să le acopere.

Operația „Pămînturi înghețate", despre care pomenise mașina, consta în topirea treptată a ghețurilor veșnice din Groenlanda, din mările insule de la nordul continentului american, din Alaska, din nordul Siberiei și din insulele de la nordul Asiei și Europei, prin devierea unor curenți oceanici calzi în aceste regiuni. Concomitent, deasupra Arcticii urmau să fie lansați sateliți ficși, înzestrați cu „sori artificiali". În felul acesta, milioane de kilometri pătrați de pămînturi înghețate aveau să fie redate vieții. Ulterior, operația urma să fie experimentată și în Antarctida.

Dar reversul medaliei îl reprezenta creșterea treptată a nivelului mărilor și oceanelor, ca urmare a topirii unor mase fantastice de gheață și zăpadă. De aceea, unele regiuni de coastă urmau să fie inundate, bineînțeles după ce orașele, porturile și întreaga populație vor fi fost mutate spre interior.

Printre multiplele și complexele probleme ce se puneau era și aceea a salvării unor monumente istorice aflate pe țărmurile care urmau să dispară sub valuri. La această acțiune arheologică aflată în plină desfășurare se referise desigur și mașina. Miron intră în legătură, prin videotelefonul său, cu centre arheologice și diverse alte institute științifice care ar fi putut avea o cît de mică legătură cu Operația „Pămînturi înghețate", și misterul dispariției fratelui inginerului fu repede dezlegat: Ceylon. Chiar la acea oră, Toma experimenta pe coasta insulei conservarea, printr-un nou procedeu, a unor celebre ruine antice. Într-un ceas Miron Albin ajunse cu trifibiul deasupra Oceanului Indian în locul indicat de crainic.

Acolo, jos, o mulțime de curioși urmăreau un spectacol neobișnuit. În apropiere de mal, în jurul unor construcții monumentale, se ridica, parcă din nisip, un perete cilindric străveziu. Miron începu să coboare repede, ca să vadă mai bine ce se petrecea. Preferă să nu fie imediat observat și de aceea hotărî să se facă invizibil, printr-o deviere corespunzătoare a razelor de lumină.

Între timp, cilindrul de plastic continua să crească, ca o plantă ciudată.

— Am înțeles: pînă la urmă, va deveni un „clopot" protector — își spuse inginerul. Nu-i rea de loc ideea.

În mijlocul mulțimii, pe un podium, îl văzu pe Toma, așezat în fața unui tablou de comandă. Era atît de absorbit, încît nu vedea nimic decît aparatele din fața sa și „clopotul" care se înălța spectaculos. Miron aterizează chiar lîngă el, redeveni vizibil dintr-o dată și, apropiindu-se, își bătu bucuros fratele pe umăr:

— Bine te-am găsit, Toma!

Îi RECUNOAȘTEȚI?

Spre deosebire de cele de pe cer, care apun pentru a răsări mereu și mereu, „stelele" reînvie doar uneori. Pe ecranul sălilor de cinematecă sau numai pe cei ai memoriei, ele reapar, trezind în noi vagi melancolii. Iat-o pe Garbo, iată-i pe Valentino, pe Malec... Cu paginile de față, rechemăm din uitare pe cîțiva dintre ei o dată cu cîteva figuri celebre din lumea sportului. Cei vîrstnici i-au cunoscut în epoca lor de glorie, dar renumele lor a supraviețuit anilor și a parvenit pînă la generația cea nouă. Îi recunoașteți?

- RUDOLF VALENTINO
- GRETA GARBO
- MARLENE DIETRICH
- DEMPSEY
- SONJA HENIE
- CHARLES BOYER
- ZAMORA
- DANIELLE DARRIEUX
- FAUSTO COPPI
- JEAN HARLOW
- MALEC
- JOAN CRAWFORD
- ZATOPEK
- MAURICE CHEVALIER
- JESSIE OWENS
- JEANETTE MACDONALD
- NURMI
- CLARK GABLE

îi RECUNOAȘTEȚI ?

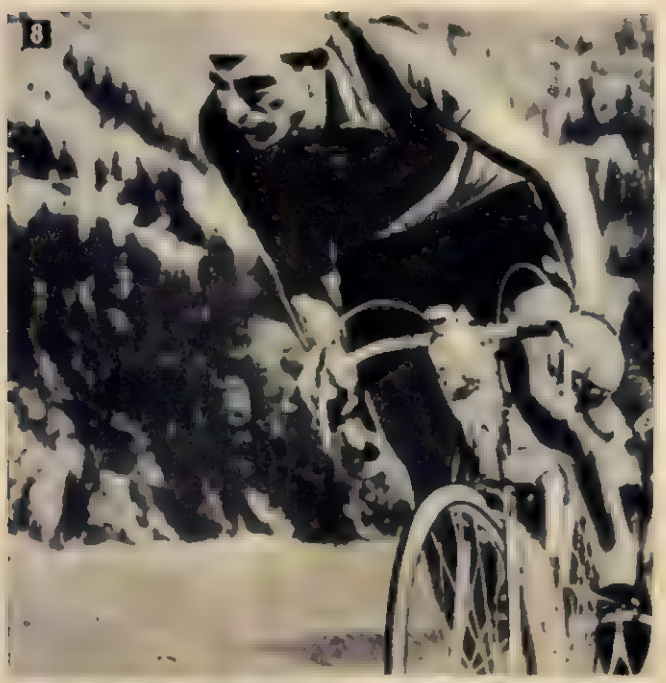

1 GRETA GARBO a intrat în legendă. Dacă alte vedete, mai efemere, au izbutit să impună mode în pieptănătură, siluetă, gesturi, mers, „divina" Greta a fost recunoscută drept inegalabilă ca actriță. Modesta vînzătoare suedeză, care se visa artistă de film, ajunsese la rîndul ei obiectul viselor a milioane de spectatori, grație unui farmec și unei personalități artistice copleșitoare. Conștientă de raritatea și fragilitatea mitului creat în jurul său, Greta Garbo — a ales ca singură momentul eclipsei. În anul 1942, în plină glorie și frumusețe, s-a retras de pe ecran și din viața publică. Ea duce în prezent o existență retrasă, refuzînd să se arate și să se lase fotografiată, pentru a nu știrbi din puritatea imaginii lăsate de filmele ei.

2 CHARLES BOYER și DANIELLE DARRIEUX — un cuplu celebru al ecranului de altădată a înfruntat cu inegal succes stacurile timpului. Fenomen surprinzător, ingenua Danielle Darrieux a rezistat mai bine, suplinind frăgezimea de altădată cu o sensibilitate subtilă și un umor acidulat care au făcut farmecul apariților sale relativ recente din filmele „Talfun la Nagasaki" și „Diavolul și cele 10 porunci".

3 BUSTER KEATON (MALEC) a fost recunoscut în ultimii ani drept unul din marii maeștri ai rîsului, alături de Charlie Chaplin. Reluarea capodoperelor sale „Generalul", „Croaziera navigatorului", „Operatorul" îl dezvăluie ca un cineast complet care, alături de resursele propriei sale prezențe fizice, izbutește să creeze comicul prin toate elementele artei filmului.

4 MARLENE DIETRICH pare să dețină taina veșnicei tinereți. Cariera sa cinematografică a început în urmă cu mai bine de 40 de ani, la Berlin. Consacrată mare vedetă, o datii cu succesul reportat de filmul „Îngerul albastru" al lui Joseph von Sternberg. Marlene este angajată de Hollywood care, timp de un sfert de veac, o silește să întruchipeze la nesfîrșit unul și același personaj de „femeie fatală". Dar alături de atributele fizice ale acestui tip, Marlene Dietrich a știut să demonstreze că posedă sensibilitatea inteligentă a unei veritabile artiste. În ultimii ani, stabilită în Europa, ea și-a redus activitatea cinematografică, apărînd doar în filmele care o interesează, filme militînd pentru cauza antifascistă căreia i-a rămas credincioasă de-a lungul anilor. Triumful reportat pe numeroase scene ale lumii cu recitalele ei vocale stă mărturie unei vitalități inepuizabile ca și a unei probități artistice exemplare.

5 RUDOLF VALENTINO, *frumosul „Fiu al paiculai"*, smulgea suspine bunicelor noastre, care vedeau în ochii săi de catifea, în profilul său de medalie, în impetuozitatea lui latină, atributele bărbatului ideal. Dar, vai, în floarea vîrstei, seducătorul Rudy e răpus de o banală apendicită. Adorația spectatoarelor s-a transformat din acea clipă într-un adevărat cult care aduce an de an în pelerinaj la mormîntul idolului mii de admiratoare îndoliate.

În fotografie : Rudolf Valentino și o altă stea a filmului mut, Alla Nazimova.

6 MAURICE CHEVALIER ȘI JEANETTE MACDONALD, eroii de neuitat ai comediilor muzicale „Parada dragostei" și „Locotenentul surîzător", au avut destine diverse. Maurice Chevalier, actor de film și cîntăreț, bate recordul de durată, demonstrînd — așa cum l-am văzut recent în filmul „Can-Can" — o formă fizică de invidiat pentru un septuagenar.

7 Singurul atlet din lume care și-a văzut statuia (ridicată de compatrioți la Turku, în Finlanda) e PAAVO NURMI, figură strălucită a sportului mondial, purtînd multiple pecetei : „Hermes modern", „campionul economiei integrale", „alergătorul-metronom" (căci concura cu cronometrul în mînă !). Fondist excepțional, filndu-i familiară orice distanță (între 1.500 și 10.000 m), Nurmi a colecționat la 3 olimpiade (1920-1924-1928) nu mai puțin de 9 medalii de aur și 3 de argint ! În plină glorie, în urma unui turneu în S.U.A., a fost declarat profesionist, interzicîndu-i-se participarea la J.O. de la Los Angeles (1932). Nurmi se va revanșa peste 20 de ani, purtînd (la vîrsta de 53 de ani) făclia olimpică la festivitatea de deschidere de la Helsinki (1952)...

8 Astăzi, cînd vrei să măsori valoarea unui ciclist, trebuie să-l compari cu FAUSTO COPPI, etalonul alergătorilor pe bicicletă, superlativul în materie, inegalabilul. „Il campionissimo" ! Epitetele aparțin presei ; ea n-a exagerat prea mult cu ucenicul de măcelărie din Liguria care, la 21 de ani, cîștigă „Turul Italiei" (1940), iar peste 2 ani bate, pe velodromul Vigorelli din Milano, recordul orei (45,871 km), pe care l-a păstrat timp de 14 ani. Cel mai mare ciclist al tuturor timpurilor — fenomenul pe șosea, fără rival în cursele contratimp, prodigios cățărător — a obținut două victorii în „Tour de France", șapte în „Giro d'Italia", trei tricouri de campion mondial, nenumărate premii în cursele tradiționale. Și-apoi, într-o zi, în 1959, cel ce supraviețuise unei serii nefericite de accidente pe șosea, moare în urma unei stupide intoxicații...

9 CLARK GABLE a deținut timp de cîteva decenii unul din primele locuri pe ecranul american. La mai bine de 50 de ani, în ajunul morții, a dat în filmul „The Misfits" („Dezadaptații") — în care soarta alături de altă stea dispărută, Marilyn Monroe — o strălucită demonstrație de vigoare și [illegible]

10 JOAN CRAWFORD concentrează în siluetă și mască ei trăsăturile unui tip creat și multiplicat de Hollywood în nenumărate exemplare. Nu lipsește nimic : nici machiajul de o naivă artificialitate, nici toaleta concepută pe contraste de țesături somptuoase, nici poza studiată. Numai că această fotografie de publicitate datînd din anii 30 nu redă esențialul : personalitatea puternică a unei artiste autentice, care prin arta ei a supraviețuit tipului de „vampă" căzut în desuetudine. Cu rolurile de compoziție interpretate în filmele „Ce s-a întîmplat cu Baby Jane ?" și „Femei în cușcă", Joan Crawford continuă să se afle în centrul de interes al iubitorilor filmului.

11 Pastișînd pe editorul partizan care pretinde că nu se mai spune dicționar ci Larousse, lumea fotbalului ar fi putut, cu tot atîta ușurință, să adopte numele ZAMORA pentru a desemna simbolic postul de portar. Ricardo Zamora Martinez, portarul echipei din Barcelona, a fost în primele 3 decenii ale secolului nostru unul dintre cei mai celebri fotbaliști ai lumii. Detenta, suplețea, reflexele — calități tradiționale în țara toreadorilor — l-au îndreptățit, în 1929, să apere (strălucit) poarta primei echipe europene care a învins Anglia. De fapt de la acest meci i se trage și faima.

12 Împăraților și regilor le-au trebuit ani de domnie ca să rămînă în istorie. Lui JAMES CLEVELAND (zis JESSE) OWENS doar o zi și-o săptămînă ca să domnească peste istoria atletismului. În ziua de 25 mai 1935, la Ann Arbor (Michigan), în numai 100 de minute de competiție, atletul negru bate 4 recorduri mondiale de sprint și sare 8,13 m în lungime, performanță neîntrecută timp de peste un sfert de veac. Apoi, peste un an, la Jocurile Olimpice de la Berlin, în numai 3 zile — parcă pentru a face în necaz apologeților rasismului — Jesse Owens cîștigă 4 medalii de aur (100 m, 200 m, ștafeta 4 X 100 m și săritura în lungime). Astăzi, la 51 de ani — după o scurtă carieră de alergător profesionist, după multe necazuri materiale, uneori victimă a rigorilor segregaționismului — Owens lucrează ca ziarist sportiv.

13 Cînd a spus : „Mă va bate cine se va antrena mai mult ca mine", EMIL ZATOPEK a lansat nu numai o provocare, ci și un program. Pregătirea aproape ascetică, exersarea rezistenței, cheltuiala de voință — l-au făcut celebru pe fiul timpiarului din nordul Moraviei, care se antrena alergînd cu bocancii în picioare, pentru ca la concurs... să i se pară mai ușor ! Alergătorul „dezordonat" dar eficient, cu fața în permanență grimasă, „omul-locomotivă" a deținut, în decursul carierei sale atletice (1946-1956), toate recordurile mondiale de la 5 km pînă la 30 km. Memorabilă este seria sa de 3 medalii olimpice (Helsinki 1952), la care, cu același prilej, soția sa Dana a adăugat una! (aruncarea sulițel).

14 Un strălucit exemplu de precocitate sportivă. Fiică a unui campion ciclist din Oslo, SONJA HENIE, fetița blondă cu năsucul în vînt călătorește, la 12 ani, pînă la Chamonix, la prima ediție a olimpiadelor de iarnă (1924) și ocupă locul 8 la patinaj artistic. La 15 ani (în 1927) devine campioană mondială, titlu pe care nu-l mai părăsește timp de 10 ani ! La 18 ani, „drăcușorul" norvegian obține primul titlu olimpic, căruia i-au urmat alte două. În 1930, Sonja Henie semnează un contract profesionist, se dedică filmului, iar în ultimii ani organizează spectacole pe gheață.

15 JEAN HARLOW, una din stelele cinematografice cele mai populare din anii '30 a avut timp doar să stîrnească antipatia ligilor puritane înainte de a cădea victima unei boli fulgerătoare, lăsînd în urma ei amintirea unei siluete armonioase și moda părului platinat.

16 Născut (1895) la Salt Lake City, S.U.A., JACK DEMPSEY a rămas fidel toată viața unei singure pasiuni : boxul. Pugilist temut, porecilit, după moda vremii, „regele bătăușilor" sau „Atila ringului", cel ce se numea de fapt William Harrison Dempsey a fost campion mondial la toate categoriile între 1919 și 1926, iar pînă în anii din urmă a funcționat ca arbitru în ring.

mircea crişan

GAZDĂ DE REVELION

Ura ! ! ! Astăzi e revelionul. Ne vin musafirii !

Poftiţi ! Intraţi ! Ce bine-mi pare că aţi venit toţi optsprezece ! Poftiţi, intraţi, călcaţi pe covor, pe covor... N-avem atîtea cuiere dar aranjăm noi...

Puişor — nu tăia perdeaua cu foarfeca, nici cu cuţitul. Ai să-ţi rupi dinţişorii, puiule...

Aceea e soba. Nu — oglinda nu... Vă rog... e vene... e vene...

...era veneţiană. Nu-i nimic... mai avem şi altă oglindă : la poştată.

Nu-i nimic că mi-aţi ars haina cu ţigara. Era veche, o am de ieri.

Efortul e zadarnic, doamnă. N-o să puteţi încălţa sifonul..

Eu zic să vă luaţi pălăria, duduie, coşuleţul de pîine o să vă cadă din cap. Şi luaţi-vă şi manşonul — pisica n-o să vă ţină de cald.

Apăsaţi degeaba. Nu mai e sifon în umbrelă.

Doamnă – vă căzniţi degeaba. Peştele acela e pictat pe fundul farfuriei. Nu, sarmale nu mai am. Am făcut numai 2.000 de bucăţi.

Sigur c-o să dansăm. Am adus şi discuri. Dacă vreţi să vă ridicaţi puţin... nu-i nimic... O să dansăm după radio.

Strîngem covorul, dăm masa la o parte, dar dulapul cum l-aţi scos – că era instalat în perete ?

Sigur că mai avem vin în pivniţă. Dar cu lampa de la televizor n-o să faceţi lumină pe scară.

Şi dumneavoastră de ce vă scoateţi galoşii ? Doar plecaţi – nu veniţi : azi e mîine. La mulţi ani !

Fotografii de A. MIHAILOPOL

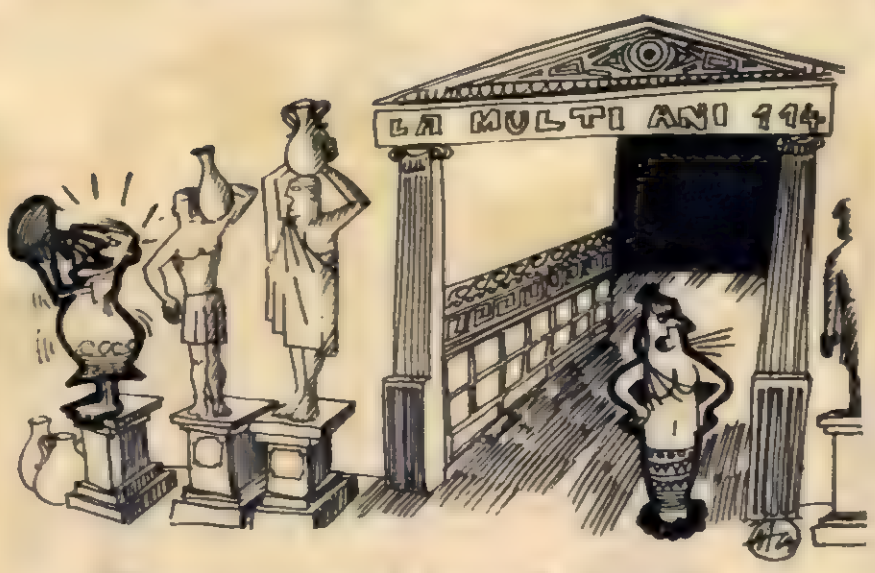

– Titus, nu te mai ascunde, hai acasă că s-a făcut ziuă ! ! !

REVELIONUL alaltăieri, ieri, mîine

de Adrian ANDRONIC

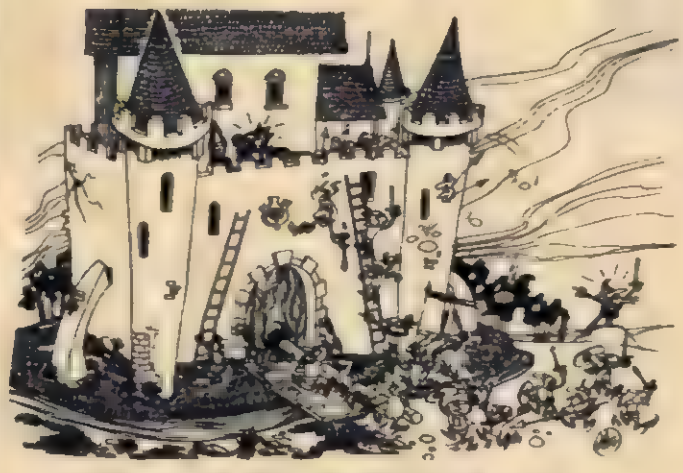

– Vezi, ţi-am spus eu c-o să se supere unchiul dacă nu-l chemăm şi pe el la revelion ! ! !

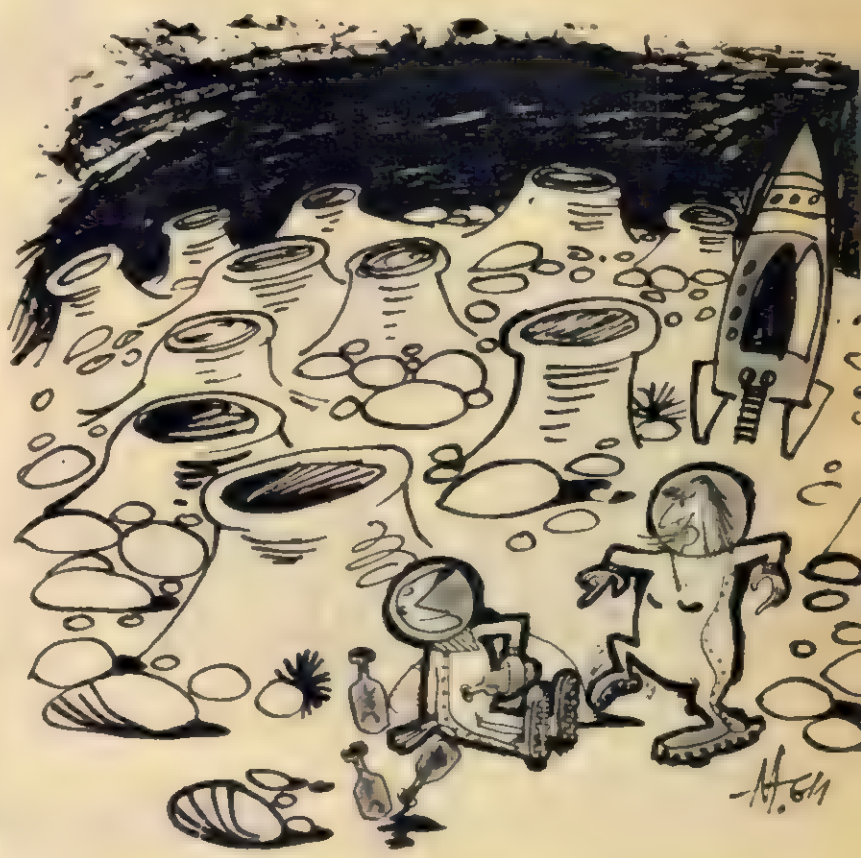

– Ascultă Mitică, eşti sigur că asta e planeta pe care am fost invitaţi de revelion ? ? ? ! !

– Fii atent, ăştia-s de la inchiziţie, să nu mai spui că se-nvîrteşte pămîntul cu tine ! ! !

Colecția Alfred Hitchoock

De aproape patru decenii numele Hitchcock este celebru în lumea filmului. Regizorul ce poartă acest nume și căruia i se mai spune și „Marele Hitch" sau „regele thrillerului (filmul de groază)" este de origine engleză dar trăiește și lucrează de mulți ani la Hollywood. De la [illegible] povestii lui Jack Spintecătorul (1928) și pînă la ultimul lui film de răsunet, „Păsările" (1963), Hitchcock a realizat peste 50 de filme polițiste și nenumărate pelicule de același gen, speciale pentru televiziune, cu care — se mîndrește el — a băgat groaza în spectatori. Alfred Hitchcock girează o colecție de nuvele, schițe, povestiri polițiste din care-și extrage adesea idei pentru filmele sale. Pentru orice autor de acest gen de proză, girul „Marelui Hitch" echivalează cu consacrarea.

Povestirea ce urmează face parte din „Colecția Alfred Hitchcock".

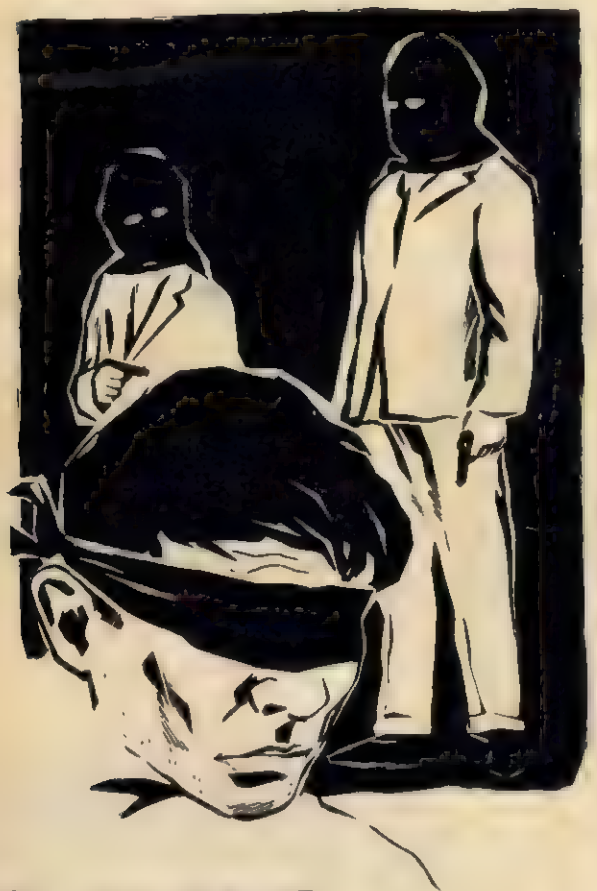

Un Cîine urla în noapte

de Jack RITCHIE

Adam Carlson auzi mai întîi urletul slab al unui cîine și apoi huruitul crescînd al unui avion care trecu deasupra casei și se pierdu în depărtare. În lumina strălucitoare și rece a singurului bec aprins pe plafon, Carlson își privi ceasul: era ora două și treizeci și două de minute după miezul nopții. Apoi se așeză pe laviță și examină pentru a nu știu cîta oară camera. Era o încăpere cam de trei metri pe patru, cu ziduri solide, fără ferestre și cu o ușă grea din lemn de stejar. Zgomotele de afară pătrundeau greu în încăpere. Cîinele pe care-l auzise vag trebuie să fi fost destul de aproape.

De cînd se găsea Adam Carlson aici? I se părea că de multă, multă vreme; în realitate, nu trecuseră decît vreo opt ore de atunci... Întîmplările începuseră de aseară. Dar cum și cînd se vor sfîrși?

Aseară, Adam Carlson tocmai își garase mașina, îndreptîndu-se spre casă, cînd, din umbra zidului s-au desprins doi indivizi care s-au apropiat de el. Ambii purtau cîte o glugă care le ascundea complet fața și aveau cîte un pistol în mînă. Mirat, dar fără a-și pierde cumpătul, Carlson și-a ridicat brațele în sus și s-a adresat agresorilor: „Luați-vă banii, dar lăsați-mi portofelul". Nădăjduia să-și salveze astfel carnetul de conducere auto și celelalte acte personale.

Părînd să nu acorde nici o atenție acestei cereri, unul din cei doi indivizi — cel înalt și masiv — îi făcu doar un semn cu pistolul, s-o ia înainte. Carlson fu silit să se îndrepte spre poarta grădinii, unde o mașină de culoare închisă era parcată pe aleea acoperită cu pietriș.

După ce-i legară ochii și apoi mîinile, cei doi indivizi îl împinseră pe Carlson în mașina care porni în grabă. La început prizonierul încercă să rețină direcția în care gonea mașina, dar, în curînd, nenumăratele ocolișuri și viraje îl dezorientară total.

După aproape o oră de goană, mașina stopă. Carlson fu dat jos din limuzină și condus pe un drumeag de grădină; după cîțiva pași auzi deschizîndu-se o ușă, coborî cîteva trepte și intră într-o încăpere. Era aceeași în care se afla acum.

Îi dezlegară mîinile și-i scoaseră legătura de la ochi. Carlson clipi de cîteva ori pînă se obișnui cu lumina și apoi luă cunoștință de încăperea mai sus descrisă și în care în afară de laviță nu se afla decît un scaun și o masă pe care așteptau un stilou cu pastă și cîteva foi de hîrtie.

Individul cel înalt și masiv îi adresă acum primele cuvinte.

— Luați loc — îi spuse. Veți scrie o scrisoare soției. Avem nevoie de două sute de mii de dolari.

Adam Carlson holbă ochii la răpitorii săi mascați.

— Două sute de mii?! — îngăimă el.

— Întocmai, Mister Carlson. E bine că ați înțeles, în sfîrșit, motivul pentru care vă aflați aici.

Carlson își umezi buzele uscate.

— Soția mea e plecată de o săptămînă într-o călătorie în Europa, împreună cu mama ei — își încercă el norocul.

Cei doi schimbară o privire. Să fi fost un semn de nesiguranță? Apoi, cel înalt ridică pistolul:

— Nouă ne trebuie două sute de mii de dolari de la dv. Cum veți face rost de ei sau cine îi va strînge pentru dumneavoastră, asta ne este cu totul indiferent.

Adam Carlson se așeză pe colțul mesei și judecă repede situația. Spuse apoi:

— Harold Bannister este avocatul meu și el are toate împuternicirile necesare. Mă cunoaște de mult. De la el veți primi suma.

— Foarte bine. Fie și avocatul Bannister. Am să vă dictez ce trebuie să-i scrieți.

După ce termină de scris, Carlson reciti. Scrisoarea suna așa:

„Dragă Harold,

Trebuie să faci de îndată rost de două sute de mii de dolari. Întreaga sumă să fie în bancnote mici, nici una mai mare de un sutar.

Ce va trebui să faci cu banii ai să afli mai tîrziu prin indicații telefonice.

Nu înștiința poliția. O asemenea prostie m-ar costa viața.

Adam Carlson"

Trecuseră cîteva ore de cînd terminase scrisoarea.

Oare cei doi îl vor ucide după ce vor avea banii? Dar dacă intenționau asta pentru ce și-au pus măști? Toate speranțele lui Adam Carlson se agățau de această logică. Atîta timp cît indivizii își dădeau silința să-și ascundă fețele ca să nu poată fi recunoscuți mai tîrziu, putea spera să-și salveze viața.

Deodată, Adam Carlson tresări speriat: auzise cheia în broască. Intră lunganul singur și tot mascat. Purta un platou cu dejunul prizonierului.

După ce Carlson termină de mîncat, fu legat din nou la ochi și individul îi ordonă:

— Veți telefona la biroul dumneavoastră și-i veți spune secretarei că ați fost nevoit să plecați pe neașteptate în călătorie și că vă veți întoarce cel mai devreme într-o săptămînă.

Telefonul se afla în apropiere de ușa camerei în care Adam era ținut prizonier. Lunganul formă numărul indicat de Carlson și îl transmise apoi acestuia receptorul.

— Alo, Madge — se adresă el secretarei — mă întorc la birou abia peste o săptămînă. A trebuit să plec urgent.

— Bine, Mister Carlson — răspunse ea. Unde pot să vă găsesc la nevoie?

— Nu-i nevoie să mă căuți, Madge. Amînă-i pe toți cei ce întreabă de mine. Atît.

Lunganul luă receptorul și-i spuse lui Carlson:

— Poate mai vreți să chemați pe cineva. Știți, e și propriul dv. interes ca nu știu cine să nu-și facă griji și să dea buzna la poliție.

Adam Carlson se gîndi o clipă și spuse apoi că ar trebui anunțată menajera lui.

— Alo, Mrs. Regnan?

— Da — auzi Adam răspunsul menajerei. Dumneavoastră sînteți, Mister Carlson?

— Eu.

— Dar, pentru Dumnezeu, unde vă aflați? Ce mai sperietură am tras azi-dimineață cînd am văzut că nu coborîți la dejun... L-am trimis pe James să vă caute, dar nu v-a găsit nicăieri. M-a liniștit însă spunîndu-mi că, întrucît mașinile sînt în garaj...

— Exact — îi tăie vorba Adam. Am plecat azi în zori, cu un cunoscut care m-a luat cu mașina lui din fața casei. Trase adînc aer în piept apoi continuă: Mrs. Regnan, voi lipsi o săptămînă. Să n-ai nici o grijă.

După convorbire, lunganul îl duse înapoi în cameră și-i scoase legătura de la ochi. Seara, îi aduse cina cel de-al doilea dintre răpitori.

— Bannister a dat semne de viață? — se interesă Carlson.

Mărunțelul făcu un semn din cap că nu. Apoi așteptă pînă ce prizonierul termină cu mîncarea. Părea nervos. Neliniștit, își freca mereu încheietura mîinii drepte cu palma stîngă. Părea un gest obișnuit. Nu scotea o vorbă.

În dimineața următoare, lunganul îi aduse lui Carlson micul dejun. Adam luă cîteva înghițituri

turi de cafea.

— N-ați primit încă banii?

Celălalt dădu negativ din cap.

— Îi mai dăm timp lui Bannister pînă joi...

Orele, zilele, nopțile se scurgeau încet, iar joi după-amiază, cînd lunganul pătrunse din nou în cameră, glasul îi sună aspru:

— Bannister vrea să ne tragă pe sfoară.

Apoi îl legă pe Adam din nou la ochi și-l conduse la telefon.

— Vă las să stați de vorbă cu el. Dumnezeu să vă aibă în pază, dacă nici această convorbire nu va avea efect. Să-i spuneți că dacă pînă mîine la prînz nu face rost de gologani, nici nu trebuie să se mai deranjeze. Mă înțelegeți, sper, ce vreau să spun cu asta...

Palmele lui Adam Carlson se umezire de transpirație.

— Da, înțeleg.

Așteptă la telefon pînă ce fu chemat Bannister, apoi îi spuse:

— Harold, de ce n-ai pregătit încă banii?

— Adam? — întrebă Bannister. Tu ești? Nu ți-au făcut nimic?

— Nu — răspunse Adam. Încă nu. Dar ei spun că tu vrei să-i tragi pe sfoară.

Bannister șovăi puțin.

— Nu, Adam. Dar ca să stringi atîția bani gheață trebuie timp. Iar acțiunile tale „Alti" cotează acum douăzeci și opt și jumătate. M-am gîndit că dacă am putea aștepta încă pînă luni, ele vor urca în mod cert.

— Vinde-le — suspină Adam — și imediat!

Bannister oftă la rîndul său.

— Fie, Adam. Cît privește vînzarea părții tale de participație la terenul străndului, n-am primit pînă acum o ofertă mai favorabilă de șaptezeci și cinci de mii.

— Vinde! Ascultă, Harold, banii trebuie să-i ai pînă mîine la prînz. După acest termen, va fi prea tîrziu.

Cinci secunde de tăcere. Apoi Bannister rosti:

— Înțeleg, Adam. Într-un fel voi face eu rost de bani. Poți să ai încredere în mine.

Cînd, în ziua următoare, la ora unu, lunganul îi aduse din nou prînzul, Adam Carlson sări de pe laviță.

— A făcut Bannister rost de bani?

Lunganul mîrîi:

— El spune că-i are. Dacă nu minte, o vom afla deseară, cînd ne vom duce să-i luăm de la locul convenit.

Puse platoul cu mîncare pe masă și adăugă:

— Rugați-vă ca totul să decurgă cum trebuie.

Se făcuse deja ora zece seara cînd Adam auzi din nou răsucindu-se cheia în broască. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Cei doi indivizi mascați intrară și, zece minute mai tîrziu, Adam Carlson, cu legătura la ochi, cu picioarele și mîinile legate fedeleș, se afla din nou în mașină. Călătoria i se păru fără de sfîrșit. Pînă la urmă, mașina stopă. Fu tîrît afară, cărat peste un șanț și aruncat în iarbă.

Mai mult mort decît viu, Adam așteptă cîteva clipe. Apoi răsuflă ușurat. Mașina demară și se depărtă în viteză.

Încercă și izbuti să-și dezlege mîinile, după care-și scoase legătura de la ochi și-și dezlegă picioarele. Era o noapte luminată de o lună plină. Cam la o jumătate milă depărtare, Adam desluși contururile unei case țărănești. Fugi într-acolo să ceară ajutor.

Trecuse de orele două noaptea cînd Adam părăsi comisariatul de poliție, unde povestise în amănunt cele întîmplate. La ieșire îl aștepta Harold Bannister. Părea mort de oboseală.

— Ce necazuri am mai tras cu cei de la poliție! Spuneau că ar fi trebuit să le comunic răpirea imediat după primirea scrisorii.

S-au suit amîndoi în mașina lui Bannister. Adam se frecă la ochi. Era epuizat, dar din pricina încordării nervoase nu voia să meargă acasă.

— Mi-ar face bine un păhărel — spuse el.

Bannister porni mașina și spuse:

— La ora aceasta probabil că nu vom găsi nicăieri deschis. Vom merge la mine.

Douăzeci de minute mai tîrziu, în salonul lui Bannister, Adam Carlson se lăsa într-un fotoliu, încercînd o oarecare destindere. Bannister tot scotocind prin bar zise:

— Acela care a vorbit cu mine avea accentul unuia din Middle-West. Sînt absolut sigur. Dar celălalt?

— Nu știu — răspunse Adam. N-a rostit o vorbă.

În această clipă Adam auzi urletul slab al unui cîine și îndată zgomotul crescînd al unui avion care păru că trece deasupra casei și se mistui în depărtare.

Înlemnit, Adam se uită la ceas. Era exact două și treizeci și două de minute. Cît timp fusese răpit, auzise în fiece noapte și exact la aceeași oră urletul cîinelui și apoi huruitul avionului.

La bar, Bannister continua să cotrobăiască printre sticle.

— Unde naiba o fi vermutul? — și, distrat, își frecă încheietura mîinii drepte cu palma stîngă. Ah, iată-l! — și scoase sticla din dulap. Să sperăm că poliția le va veni de hac.

Adam își fixă privirile în podea și i se păru că ochii săi pot, întocmai ca niște raze Roentgen, să străbată covorul, podeaua și să vadă pînă în mica încăpere fără ferestre care trebuia să fie undeva jos, în pivniță. Apoi ridică privirile spre făptura scundă a avocatului său. Un zîmbet îi flutură pe buze.

— Harold dragă — murmură el, luminat la față — îmi spune inima că indivizii vor fi prinși. Și încă foarte curînd...

Ilustrație de Lucian POPA

ȘTIU, ȘTII, ȘTIE.

vacanță

ORIZONTAL : 1) „23 August", „Republica", „Giulești" etc. — Mingea hocheiștilor. 2) Așezări ad-hoc pentru elevi și studenți, aflați în vacanță — Iscusiți. 3) „Studenții veseli" de Suppé — Sportul puștilor. 4) Împreună — Gata să participe la concurs. 5) De la stînga la dreapta, o față, de la dreapta la stînga o zeiță — Interjecție — Au urechi, dar nu aud. 6) Ispită — Contraindicație în întreceri sportive — Un dialect de pe meleagurile Franței. 7) Masiv muntos în Cehoslovacia, renumit pentru priveliștile sale și mult îndrăgit de iubitorii sporturilor de iarnă — E căutată de vînători. 8) Terci de mămăliguă — Apă cu gheață — Sînt trei într-un basm de Creangă (sing.). 9) Avocat — Și din vacanța de iarnă te întorci astfel, dacă ai stat la soare și te-a bătut vîntul înălțimilor — Eugen Bădescu. 10) Diftong — Ton neterminat — Autorul romanului „În munții de miazănoapte". 11) Rezervată — Joc sportiv cu mingea. 12) Călătorie — „...Leano", cîntec popular. 13) Metaforă pentru niște încălțări prea mari (pl.) — Caravele.

VERTICAL : 1) „Mică e vacanța mare !" Îi aparține — Fals. 2) Animal în... berărie — Din naștere — Plasă de prins pește. 3) Cartea primelor noțiuni — Sprinten. 4) Încurcat — Băsmăluță 5) Cureluțe — Curs de apă în Algeria — Negri în cerul gurii. 6) Munte pe care a dispărut Hercule (mit.) — Sport ce nu poate fi practicat în vacanța de iarnă. 7) Riu în Italia — Sport care în acest sezon e limitat la bazinele acoperite. 8) Nichel — Leagănul... gimnaștilor — Apel telefonic. 9) E teatru, nu e stradă ! — Ave ! — Altfel (mold.). 10) Dumitale, mai intim spus — A aduna. 11) Mama... periniței — Diftongul duetului — Ride de oala spartă. 12) Do (inv.) — Harmonium... la purtător. 13) „Azi plec în vacanță" de Ion Vasilescu, „În vacanță", de Jean Ionescu și „Zile de vacanță" de L. Profeta — Căptușesc paltoanele vacanței de iarnă (pl.).

Aneta BARTOLOMEU

CURIOZITĂȚI DIN VIAȚA ANIMALELOR

● **Și păsările hibernează !** Un exemplu extrem de rar îl constituie rîndunica nocturnă din America : ea petrece anotimpul rece într-un loc ferit, în stare de somn, marcînd o scădere apreciabilă a temperaturii corpului.

● **Instinctul migrator** la păsări nu se declanșează numai în funcție de condițiile mediului ambiant, ci este determinat și de factori interni. Astfel, păsări migratoare ținute în captivitate, indiferent dacă au fost capturate ca adulți sau crescute de om, manifestă în fiecare an „neliniștea plecării" chiar în... colivie. Cu toate că sînt aprovizionate cu hrană suficientă, la adăpost de intemperii, la un moment dat ele iau poziția în direcția călătoriei lor, bat din aripi și nu dorm tot timpul cît ar dura migrația.

● **Străvechea legendă**, cu totul lipsită de temei, că salamandra poate să reziste focului, provine de la observația că sub influența căldurii salamandra secretă un „mucus de protecție" prin glandele răspîndite pe tot corpul.

● **Broasca țestoasă verde** (Chelonia mydas) din mările regiunilor tropicale și subtropicale, care ajunge la greutăți enorme (150-200 kg), deși în tinerețe este carnivoră, cînd depășește o anumită vîrstă renunță la hrana de origine animală și se rezumă la planctonul vegetal și algele marine.

● **Recordul de zbor în înălțime** este deținut de condor — vulturul Munților Anzi, care se poate ridica pînă la o altitudine de 8.000 metri. Vulturul pleșuv ajunge pînă la 8.000 metri ; șoimul și porumbelul pînă la 3.500 ; ulilul pînă la 3.000, rîndunica, ciocîrlia, bîtlanul și corbul se înalță pînă la 2.000 de metri, cocorul poate atinge 1.500 metri iar pițpalacul, fazanul și potîrnichea nu pot zbura mai sus de 500-1.000 metri.

● **Colibrii** sau „păsările muște" sînt singurele înaripate care zboară îndărăt. Bătaia aripilor lor e atît de rapidă (50 de bătăi pe secundă) încît zborul lor seamănă cu un tremurat. Este interesant că pe măsură ce păsările sînt mai mari frecvența bătăilor de aripi scade. Ea este de 8-9 bătăi pe secundă la porumbel, de 2 la bîtlan, de 1,3 la pelican — frecvența cea mai „leneșă".

● **Cei mai mare reprezentant** al rozătoarelor este porcelul de apă care trăiește în America de Sud, pe malul apelor. Lungimea corpului său atinge aproape un metru, iar greutatea 50 kilograme. Porcelul de apă înoată foarte bine, putînd rămîne uneori sub apă cîteva minute. Vînarea acestor animale se face în luntre, cu puști și arcane ; carnea lor este comestibilă iar din piele se fac genți, cordoane și alte obiecte.

● **Multe animale** produc radiații luminoase vizibile. Astfel, peștele-luminos, peștele cu cap luminos, peștele bardă și rechinul albastru care înoată și vînează noaptea, produc lumină. Se cunosc de asemenea meduze care noaptea iradiază o lumină alb-verzuie și un coral care iradiază lumină albroșiatică.

Noroc, 1965!

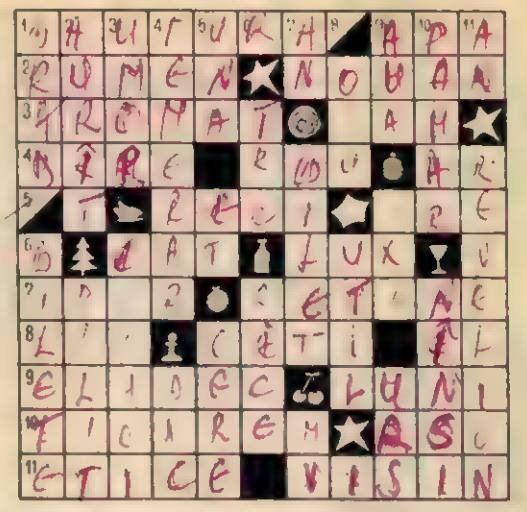

ORIZONTAL : 1) Se toarnă în pahare... — ... și nu e vin ! 2) Ca un purcel fript — 1965 ! 3) Cu miros îmbietor — 64 în alb și negru. 4) Autograful sanie pe zăpadă (pl.) — Curge în Siberia — Și în ianuarie, și în februarie ! 5) Ca aceste zile... — ... și chiar mai scurte decît ele ! 6) E aproape ! — Fart. 7) Unul din Eforie ! — Nelipsite la brazi. 8) Ține de cald — A lua cunoștință de... o felicitare scrisă — Pronume. 9) Fructul dulce din... pomul de iarnă — Decembrie, ianuarie și de 4-5 ori în fiecare din ele ! 10) Bucurie furnizată de Moș Gerilă mezinului familiei — Din urson.... 11) Morale — E nins primăvara !

VERTICAL : 1) În centrul atenției... și al cameref — Răvașe ! 3) Poleit, ca nucile din pomul de iarnă — „Dispus" cu cîteva pahare. 3) Produce bună dispoziție ! — Firtați cozonacului. 4) Plin de curaj (se teme... rar) — Stră-străbunic de-al nostru. 5) Trei săferturi de lună ! — Sînt în temă ! — A pretinde. 6) În aceste zile e solicitat să scrie multe felicitări ! — Bun de încălzit ! 7) Se schimbă... cu ocazia revelionului ! — Răvaș — Mulți ani ! 8) Obstacole în calea crivățului — Un cadou... folositor. 8) Interjecție — Prefix — Cu haină de ploaie și ochi de mărgea, hibernează în pomul de iarnă. 10) Se ridică la orice toast ! — Cu iarna-n plete (pl.). 11) Intră în iarnă ! — 100 felicitări + 100 sarmale + 100 sprituri = 1965 !

Ing. Ion CARAIMAN

CUM STAȚI CU PERSPICACITATEA?

Jocul pe care vi-l propunem constă în cîteva probleme de perspicacitate. În fiecare din cele 10 serii sînt așezate cifre sau litere într-o anumită ordine, între ele existînd relații precise. Descoperind aceste legături, veți putea arăta în spațiul liber (punctat) elementul care urmează.

De pildă în seria 13, 11, 9, 7, 5... cifrele sînt așezate în ordine descrescîndă, din două în două. Așadar, cifra care ar trebui să urmeze este 3.

Și acum, la treabă ! Aveți timp pentru rezolvare 5 minute, după care puteți verifica răspunsurile cu „cheia" pe care o dăm mai jos.

1) 20, 17, 14, 11 .....
2) Hg Fe Dc .....
3) 16, 15, 13, 12, 10, 9 .....
4) A A C B B D .....
5) 47, 38, 30, 23, 17 .....
6) a C B d F E g .....
7) 30, 15, 45, 15, 60 .....
8) X XX XXX XXXX XXX XX .....
9) A B D G K P .....
10) A Z Y B X W .....

Acordați-vă cîte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect și cotați-vă punctajul obținut după indicatorul de mai jos :

27-30 puncte = perspicacitate excepțională.

21-24 puncte = perspicacitate foarte bună.

15-18 puncte = perspicacitate bună.

sub 15 puncte = perspicacitate slabă.

(după William Bernard and Jules Léopold : „Test Yourself")

SOLUȚII

1) 8 ; 2) Mn ; 3) 1-6 ; 4) C-C-E ; 5) 13 ; 6) I-H ; 7) 15-15 ; 8) x ; 9) A ; 10) C.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE!

1 DIN 3...

1) Una din cele mai vechi zeități ale mitologiei romane, reprezentată cu o față dublă, fiecare obraz privind în direcții opuse, se numea :
a) Neptun ; b) Iupiter ; c) Ianus ?

2) Insecta cea mai rapidă din lume, putînd zbura cu o viteză mare atinge 90 km pe oră este :
a) Libelula ; b) Bondarul ; c) Fluturele de noapte ?

3) Acțiunea operei „Rigoletto" se petrece la curtea regelui :
a) Carol cel Mare ; b) Francisc I ; c) Ludovic XI ?

4) Adevăratul nume al scriitoarei franceze George Sand era :
a) Antoinette-Henriette Clemence ; b) Amandine-Lucie-Aurore Dupin ; c) Adèle-Marie-Emilie Filleul ?

5) Argila cea mai fină întrebuințată la fabricarea porțelanului se numește :
a) Caolin ; b) Loes ; c) Humă ?

6) Denumirea chimică a vitriolului este :
a) Acid sulfuric ; b) Acid azotic ; c) Acid clorhidric ?

7) Cea mai mare greutate dintre organele corpului omenesc o are :
a) Inima ; b) Ficatul ; c) Creierul ?

8) Primele femei au fost admise la universitate în 1868 la :
a) Praga ; b) Londra ; c) Paris ?

9) Singurul animal care se găsea domesticit în America înainte de venirea europenilor era :
a) Calul ; b) Lama ; c) Cîinele ?

10) Culoarea cu efectul cel mai calmant asupra sistemului nervos este :
a) Galben ; b) Alb ; c) Verde ?

11) Greutatea maximă admisă de regulament pe care o poate avea mingea de fotbal este de :
a) 396 grame ; b) 453 grame ; c) 496 grame ?

12) Marele scriitor rus Anton Pavlovici Cehov era de profesie :
a) Avocat ; b) Medic ; c) Inginer ?

13) Eroul dramei „Luceafărul" de Delavrancea este :
a) Petru Rareș ; b) Ștefăniță Vodă ; c) Ștefan cel Mare ?

RĂSPUNSURI

1. — c ; 2. — a ; 3. — b ; 4. — b ; 5. — a ; 6. — a ; 7. — b ; 8. — c ; 9. — b ; 10. — c ; 11. — b ; 12. — b ; 13. — a.

CUVINTE DE DUH...

Într-o zi geroasă de iarnă, Ludovic al XIV-lea se întorcea de la vînătoare. Cîțiva țărani care-l întîlniră văzură că regele Franței nu purta mănuși. Oftind, unul din ei spuse :
— Lui Ludovic nu-i îngheață niciodată mîinile... Le bagă în buzunar...
— ...în buzunarul nostru, vrei să spui...

Un cîntăreț italian de muzică ușoară trecut de prima tinerețe, fost cîndva favoritul publicului, îi spuse într-o zi lui Domenico Modugno :
— Știi, Memmo, mi-am asigurat vocea pentru o sută de milioane de lire.
— Ce vorbești — răspunse Modugno. Și ce-ai făcut cu banii ăștia ?

Luca Giordano picta cu o iuțeală extraordinară. Într-o zi, cînd soția îl chemă la masă, Giordano îi răspunse :
— Poți aduce supa. Nu mai am de pictat decît capul Fecioarei și doi sfinți.

Actrița americană Audrey Hepburn, cu înfățișarea ei cam firavă, s-a întîlnit o dată cu marea cîntăreață Ella Fitzgerald, al cărei... volum (fizic!) e binecunoscut.
— Oh — remarcă cu un zîmbet Ella Fitzgerald — judecînd după aspectul dv., s-ar spune că a fost foamete.
— Sigur că da — răspunse malițioasă Audrey. Și judecînd după înfățișarea dv., se pare că chiar dv. ați provocat-o...

Scriitorul francez Fontenelle (1657-1757) avea 98 ani cînd, repezindu-se să ridice evantaiul unei doamne, alunecă și, vrînd să se ridice de jos, fu nevoit să se sprijine puțin de însoțitoarea sa.
— Rog să mă scuzați, doamnă, dar, vai, nu mai am 80 de ani...

„În ritmul în care progresează știința — a spus o dată Maurice Chevalier — va veni în mod sigur o zi în care se va inventa un sunet mai rapid decît avionul..."

— Azi, la școală, profesorul mi-a cerut să caut cel mai mic multiplu comun.
— Ei, drăcie — se enervează tatăl micului școlar. E posibil să nu-l fi găsit ? De cînd mergeam eu la școală îl tot caută.

Din istoria pomului de iarnă

Pomul de iarnă nu a apărut — așa cum își închipuie unii — o dată cu religia creștină. Pentru frumusețea sa falnică, pentru rezistența sa în fața vicisitudinilor naturii, bradul a fost folosit ca element de strălucire pentru zilele de sărbători populare din vremuri străvechi.

● Chinezii, japonezii, birmanii și alte vechi popoare din Asia folosesc de multe milenii cetina de brad (și numai în regiunile unde nu se găsesc brazi, cetina este înlocuită cu crengi de palmier) cu prilejul sărbătorii așa-zise a „lanternelor".

● Bradul sau pinul, împodobit cu panglici multicolore, era nelipsit de la „sărbătoarea luminilor" la vechii eleni.

● De „Saturnalii", strămoșii noștri romani împodobeau chipul lui Bachus cu ramuri de brad în care se aprindeau mici luminițe.

● Dacii, sciții, tracii și alte popoare din sud-estul Europei aveau un adevărat cult pentru brad, ale cărui cetini le foloseau ca obiecte de podoabă la toate sărbătorile, la nunți, la petreceri populare etc.

● De la romani, tradițiile bradului au fost preluate de toate semințiile galice, celtice, anglo-saxone etc., care le-au păstrat și transmis apoi popoarelor formate în apusul și nordul Europei.

G. R.

Dezlegarea jocului „Podoabe" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) VERIGA — MAMAIA. 2) AMAN — BRĂȚĂRI — N. 3) ȘIRAG — FLORI — MA. 4) INELUȘ — ILA — IED. 5) LE — T — PAN — MUNȚI. 6) ESC — SINAIA — DAR. 7) SCOARȚĂ — L — PUF. 8) CUPE — A — MITIȘOR. 9) U — IRA — FICUS — RE. 10) PLANTĂ — ERIDAN. 11) PO — TINCA — ACE — U. 12) LER — BĂTUT — ACUM. 13) OMIDĂ — ORNA — ORI. 14) PENELURI — CARAT.

TURTURICĂ

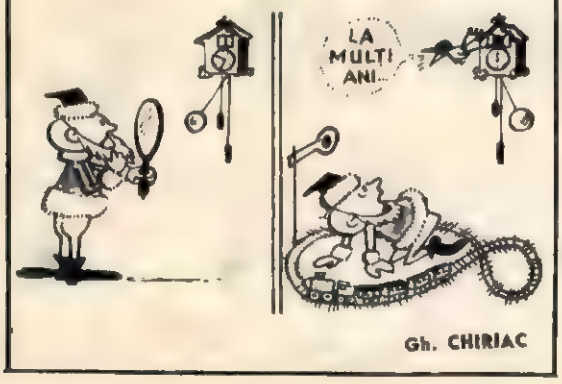

Gh. CHIRIAC

dialog cu cititorii

REZERVAȚIILE NATURALE

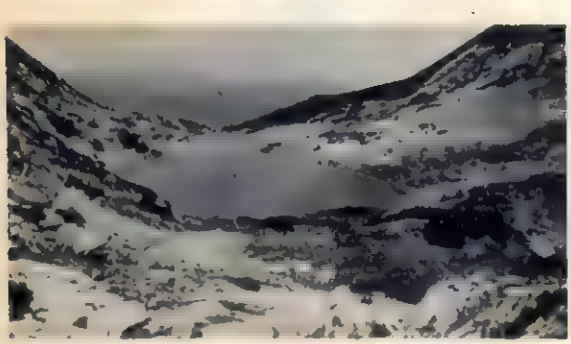

Lacul Zănoaga din Munții Retezatului.

„Doresc să știu care sînt principalele monumente ale naturii de pe teritoriul țării noastre".

Mihai LEONTE
minor, Baia-de-Arieș

Răspunde VALERIU PUȘCARIU, secretar științific al Comisiei pentru ocrotirea monumentelor naturii.

Cele mai însemnate monumente ale naturii din țara noastră sînt așa-zisele *rezervații naturale* sau *parcurile naționale*, terenuri în care sînt ocrotite flora, fauna, martorii geologici, peșterile etc. Numărul acestor rezervații de pe cuprinsul R. P. Romîne a sporit în ultimele două decenii de la 30, cît erau în 1943, cu o suprafață de aproximativ 15.000 hectare, la peste 120, cu o suprafață ce trece de 67.000 ha, fără a socoti rezervațiile forestiere înființate în ultimii ani.

Cea mai însemnată rezervație este *Parcul național al Retezatului*, înființat în 1935, cu o suprafață de 13.000 ha, din care peste 1.800 hectare formează o rezervație integrală (Gura Zlatna-Gemenele), în care au este permisă decît cercetarea științifică.

Parcul național al Retezatului reprezintă una din cele mai frumoase regiuni de munte din țară. Regiunea e caracterizată prin mărturiile intensei glaciații cuaternare (circuri, morene și lacuri glaciare), păduri de fag, brad și molid, o bogată floră alpină cu multe endemisme și o faună rară și bine reprezentată : capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), rîsul (*Lynx lynx*), pajura (*Aquila chrysaëtos*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*) etc.

A doua rezervație ca întindere (peste 4.500 ha) se află în masivul Bucegi, fiind la îndemîna oamenilor muncii care vin la odihnă în stațiunile climaterice de pe Valea Prahovei. Scopul principal al acestei rezervații a fost de a salva de la pășunat bogata și variata floră alpină (peste o mie de specii), de a păstra nevătămat aspectul peisajului și a ocroti capra neagră, devenită rară în masivul Bucegi.

Însemnate rezervații botanice cu floră endemică (*Scărișoara-Belioara, Cheile Turzii*) și speologice se găsesc în Munții Apuseni, unde elementele ocrotite sînt încadrate în peisaje de o impresionantă frumusețe. Așa sînt : regiunea izolată dominată de coama înaltă a Biharieî (1.840 m), Cetățile Ponorului și Valea Galbenei (460 ha), cu interesante fenomene carstice asemănătoare cu cele de la San Canziano (Italia).

Adevărate minuni ale naturii sînt ghețarul de la Scărișoara și peștera de la Pojarul Poliței, cu interesante formații excentrice și domuri stalagmitice de mari proporții.

Cele menționate mai sus formează numai o parte din inventarul monumentelor naturii răspîndite pe tot cuprinsul țării. La ele se adaugă o serie de rezervații botanice de întindere mai redusă, în care se ocrotesc plante rare sau pe cale de dispariție, locurile fosilifere, diferite aspecte din peisajul variat al țării noastre, numeroși arbori seculari etc.

De curînd au luat ființă în Delta Dunării rezervațiile de la : Roșca-Buhaiova-Hrecisca, Perișor-Zătoane, Peritoașca-Leahova și o serie de refugii de cuibărit și de popas al păsărilor migratoare, cu o suprafață de peste 40.000 hectare.

VITEZA METEORITULUI...

„Care este viteza și traiectoria unui meteorit ? De asemenea aș dori să știu care sînt efectele luminoase și acustice ale meteoriților în special în apropierea Pămîntului ?"

Emilian ȚUȚUIANU
com. Bobocu, rn. Buzău

Răspunde ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în științe tehnice.

Se știe că în spațiul interplanetar există numeroase corpuri meteoritice care circulă cu viteze enorme, de zeci și chiar sute de kilometri pe secundă. Meteoriții care evoluează în apropierea planetei noastre au întrec viteza de 70 km/s (aproximativ 250.000 km/oră), întrucît ei fac parte din sistemul solar. La periferia sistemului, această viteză poate fi de multe ori mai mare. De fapt aceste viteze sînt, fără îndoială, relative. Dacă, spre exemplu, ne reamintim că Soarele împreună cu întregul sistem solar se deplasează în jurul centrului Galaxiei noastre cu viteza de 250 km/s (peste 850.000 km/oră), atunci cifrele anterioare (raportate la un sistem fix cu centrul în Soare) nu ne mai par de loc așa de mari. De fapt limitele vitezelor atinse de corpurile cerești nu se opresc de loc aici : astrofizicienii au detectat stele care se deplasează cu viteze de peste 100.000 km/s... Dar să revenim la meteoriți. La baza mișcării meteoriților stau legile evoluției și mișcării Universului material, și în principal legea atracției universale : provenite din explozia unor corpuri cerești mai mari, corpurile meteoritice își variază viteza și traiectoria în funcție de traversarea unor cîmpuri gravitaționale mai mult sau mai puțin puternice. În cazul pătrunderii în straturile atmosferice ale unei planete care posedă înveliș gazos (cum este cazul Pămîntului, planetei Venus etc.), meteoriții sînt puternic frînați. Ei comunică o parte din energia lor aerului din imediata apropiere a suprafeței frontale, care se încălzește puternic, se ionizează, disociază și produce efecte luminoase, care au primit denumirea de meteor. De asemenea, așa după cum avioanele supersonice provoacă acel efect acustic al undelor de șoc, binecunoscuta bubuitură sonică, tot la fel și căderea meteoriților mai mari este însoțită de bubuituri și zgomote puternice. Evident, ele se aud numai în cazul meteoriților mari, deoarece aceștia reușesc să pătrundă mai adînc în atmosfera Pămîntului, înainte de a arde complet. Efectele luminoase ale pătrunderii meteoriților în atmosfera terestră se propagă în toate direcțiile, deci ele pot fi observate direct și din spațiul interplanetar, așa după cum se văd și alte corpuri astrale cu lumină proprie sau care reflectă lumină de la un astru luminos (stea).

Trebuie precizat că încălzirea suprafeței meteoritului și apoi efectul luminos nu poate apărea mai înainte ca aceasta să fi intrat în acele straturi care se găsesc cam la 200-180 km altitudine, deși frînarea enormei sale viteze începe de la o înălțime cuprinsă între 1.000-1.200 km.

O EVADARE NEREUȘITĂ...

În coșul pe care-l vedeți nu-s pisici ci pui de lei. Trei dintre cei trei s-au născut la 12 septembrie 1964 în Grădina zoologică de la Bănească. Părinții sînt cunoștințe mai vechi : Iasmin și Vanda. Într-o bună zi — lucrurile s-au petrecut de curînd — scăpînd de sub supravegherea „doicii" (îngrijitorul Radu Constantin) cei trei pui de lei au încercat o evadare. Împotriva ? N-aș putea să vă spun. În schimb am surprins cu aparatul fotografic cîteva secvențe ale acestei aventuri. Vi le redăm.

Eleonora MIRCEA
București

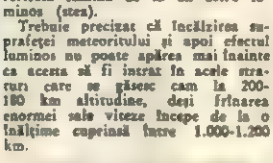

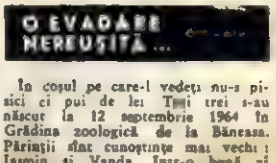

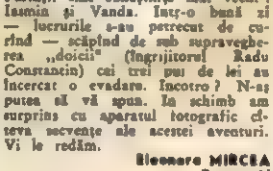

PROZIT!!

„Cum și cînd se consumă diversele vinuri ?"

Alexandru DĂNESCU
Timișoara

Răspunde ing. G. STANCIU, șef adjunct al secției de horticultură din Consiliul Superior al Agriculturii.

Vinul are și el anumite cerințe pe trebuie respectate. Nu se poate bea oricînd orice fel de vin. El se consumă legat de felurile de bucate servite la masă, după o regulă bine statornicită. Vinul dulce sau demidulce nu se poate bea niciodată înaintea vinului sec ; vinul roșu dintr-o aceeași categorie nu se bea niciodată înaintea vinului alb, după cum vinul aromat nu se bea niciodată înaintea celui nearomat.

Astfel, se începe cu acel vin care corespunde întru totul cu ceea ce se pune la masă. Bunăoară la aperitiv (cașcaval, icre, salate etc.) este indicat vinul alb sec. Același vin este recomandat la ciorbe, preparate pescărești, mîncăruri cu carne etc. La friptură, șnițel, preparate de carne la grătar etc. asociem vinul roșu sec. Trecînd la dulciuri (preparate cu cremă, ciocolate, prăjituri, cozonac etc.) vom acorda atenție vinului dulce, alb sau roșu, inclusiv cel aromat (Muscat Ottonel de Alba-Iulia, Tămîioasă românească de Pietroasele etc.). În sfîrșit, după fructe și cafea, își găsesc un foarte potrivit loc vinul spumos sau șampania — sec sau demisec.

Așadar, vinul își are la consum normele lui, legile lui bine stabilite.

„NU SÎNT DE ACORD CU APARIȚIA RUBRICII «CITITORII CĂTRE CITITORI»..."

...ne scrie cititorul nostru Silviu Micle din Sighet, reg. Maramureș, str. Sapienței nr. 38. Principalul său argument este acela că, în urma publicării adresei în această rubrică, oricine riscă să primească sute de scrisori cărora în mod practic să nu le poată răspunde. Or, după cum pe bună dreptate se arată și corespondentul nostru, a nu răspunde unei scrisori primite de la cineva e o dovadă cel puțin de lipsă de politețe. Și mulți dintre cei ce-și publică adresele se văd la un moment dat în situația de a fi taxați drept neserioși sau nepoliticoși, pentru că, primind prea multe scrisori, nu mai sînt în stare să răspundă tuturor. Și ce să facă un om — mai ales un elev sau un student — care, publicîndu-și adresa, se trezește cu sute de scrisori cărora nu le poate face față ? (De altfel, redacția a primit multe semnalări privind asemenea situații.)

Acest argument, printre altele, îl face, în concluzie, pe tov. Silviu Micle să ceară desființarea rubricii respective.

Invităm și pe alți cititori ai noștri să-și spună părerea.

AFIȘELE ȘI RECLAMELE

„De cînd se cunosc primele afișe ?"

Vlad IONESCU
Buzău

Primele afișe se cunosc de la greci și de la romani. La Atena ele serveau la publicarea legilor, iar la Roma pentru vînzările prin licitație. Zidul a fost primul afiș comercial — pe el librarul scria, în fiecare zi, titlurile cărților puse în vînzare. Afișul de teatru n-a existat la greci — ei aveau strigătorul din piața publică. La romani însă — aflăm de la scriitorul Plaut — existau unele afișe cu litere mari cît palma. În evul mediu afișul dispare, fiind înlocuit cu strigătorul din piață. După 1500, sub regele Francisc I al Franței, afișul reapare sub forma unor pergamente lipite pe tablă. Tot din vremea aceea afișele au început a fi folosite și ca satire anonime la adresa tiranilor și asupritorilor, în toate țările Europei. Anunțul de ziar este de dată mai recentă. Primul anunț a apărut în ziarul francez *La Gazette* în anul 1760 și aducea la cunoștință editarea unei cărți. La noi primele anunțuri au apărut în ziarele *Curierul Românesc* și *Albina Românească*, în anul 1829.

Cel mai mare afiș din lume s-a tipărit în anul 1899, în orașul Ardmore din statul Oklahoma (S.U.A.). El măsura 90 de centimetri în lățime și 1.609 m în lungime. A fost întins de-a lungul unei șosele, pentru a fi citit de trecători. Conținea o chemare la o serbare vînătorească. Tipărirea lui s-a făcut în rotativă, fiind vorba de un text repetat din 60. în 60 de cm.

POȘTA NOASTRĂ

EUGEN POPOVICI, SUCEAVA. La Muzeul de artă al R.P.R. există un atelier încadrat cu specialiști în arta restaurării tablourilor. Adresați-vă lor, indicînd fisă și tehnica în care e executat tabloul dv. (ulei, acuarelă, tempera, pe pînză, carton etc.). Desigur că vi se va răspunde dacă e sau nu posibilă restaurarea lui, dacă o puteți executa singur sau nu.

GINA BURICEA, BRĂILA. Vă vom publica, bineînțeles, adresa. Dar nu credem că eventualele corespondențe pe care le veți începe vor constitui un leac împotriva plictiselii. Vîrsta de 18 ani nu e compatibilă cu o asemenea „maladie". Deși nu excludem de loc corespondența, credem că vă puteți găsi prieteni corespunzători și în orașul dv. Vă sfătuim să frecventați Casa de cultură a tineretului, să deveniți o asiduă cititoare a celor mai bune cărți din Biblioteca raională din Brăila, să vizionați spectacolele Teatrului de stat și cele mai bune filme, să practicați sportul etc. Și, mai presus de orice, nu uitați pregătirile pentru examenul de admitere într-un institut, pe care toamna viitoare va trebui neapărat să-l susțineți.

SANDA TECUȘANU, SINAIA. După cum ne comunică Editura politică, este prevăzută o continuare de tiraj la volumul I al „Dicționarului enciclopedic romîn", astfel că peste un timp îl veți putea găsi din nou în librării.

GH. VĂCARU, IAȘI. 1) Despre piramidele egiptene aflați date mai amănunțite în lucrarea „Șapte monumente celebre ale arhitecturii antice" de G. Chițulescu și T. Chițulescu (Editura tehnică, 1959), pe care o puteți găsi la Biblioteca universitară. 2) Ne bucură faptul că v-au plăcut fragmentele din volumul autobiografic al lui Charles Chaplin. Desigur că vom mai publica materiale de acest gen.

N. BOSTACA, BÎRLAD. 1) Cimpanzeul face parte, într-adevăr, dintre speciile de maimuțe cele mai evoluate, cele mai apropiate de om : dintre așa-numitele maimuțe antropoide. Din rîndurile antropoidelor, conform unor ipoteze științifice, ar fi făcut parte și acea specie — de mult dispărută — din care ar fi apărut, printr-o evoluție biologică îndelungată, omul. Deci, ca să vorbim în termeni familiari, cimpanzeul ar fi un fel de... văr de grad mai îndepărtat al omului. El are o înălțime pînă la 1,50 m, e de culoare în general neagră, nu are păr pe față, coada îi e foarte redusă, cînd stă în poziție verticală membrele sale superioare îi ajung pînă la genunchi. Trăiește în pădurile tropicale ale Africii, viețuind mai mult în arbori. Nu se poate vorbi de o „organizare socială" propriu-zisă a cimpanzeilor, totuși un mic embrion de asemenea organizare există : aceste maimuțe trăiesc în familii, formînd uneori mici cete conduse de un mascul mai în vîrstă. Nu am auzit despre nici o asemenea poveste cu maimuțe și nu credem că e vorba de un fapt real. 2) Nu există nici o publicație specializată în muzica ușoară.

ALEXANDRU CADAR, CLUJ. Oricine dorește să scrie revistei noastre o poate face oricînd. Pentru aceasta nu e necesară nici o legitimație specială. În ce privește tematica, orice corespondent al nostru și-o alege în funcție de preocupările sale și, bineînțeles, în funcție de felul în care revista noastră, o revistă ilustrată de actualitate, poate să-i reflecte aceste preocupări.

GH. IGNAT, GURA-HUMORULUI. Vă mulțumim pentru aprecierile făcute. Am renunțat la publicarea Programului de radio ca urmare a cererii mai multor cititori care ne solicitau să nu mai pierdem spațiul respectiv, cu atît mai mult cu cît există și o publicație de specialitate. Nu avem în vedere nici scoaterea unui supliment pentru a publica acest program. Despre învățămînt este adevărat că am scris cam puțin. Vom mai publica reportaje din școli și facultăți, precum și sfaturi pedagogice.

SILVIU MICLE, SIGHET. Lunga dv. misivă nu ne-a obosit de loc, pentru că e plină de constatări interesante. Vă mulțumim pentru aprecierile competente pe care le faceți. 1) Părerea dv. despre inutilitatea rubricii „Cititorii către cititori" o vom publica separat, supunînd-o în felul acesta discuției celor interesați direct. 2) Am transmis Editurii Meridiane sugestia dv. de a imprima vederi din Sighet. 3) Dimensiunea la care apar diferitele anunțuri publicitare e în funcție de dorința întreprinderilor respective. 4) La diferite concursuri ne gîndim și noi, dar n-am vrea să repetăm cele făcute de alte publicații sau de diferite instituții de cultură. În orice caz, nu existența paginilor de publicitate ne face să nu acordăm atenție organizării de concursuri. 5) Materiale despre comportarea în societate (mai ales a tineretului) am publicat și vom mai publica. 6) Ca privire la romanele de care amintiți e bine să vă adresați unei reviste literare.

V. SILVIAN

OPINII ALE CITITORILOR

„În articolul intitulat «Mai repede, tot mai repede», apărut în «Flacăra» nr. 48 din 28 noiembrie se află și următorul pasaj: «În țara noastră se inaugurează în anul 1854 linia ferată Oravița-Buziaș». ...ația aceasta nu corespunde ...rului. Îmi place să cred că e ...de Buziaș și nu Buziaș, care-i ...alitate balneară lîngă Timi-...".

Dr. Augustin RAȚIU
Turda

...i dreptate! O regretabilă ...lă de corectură a provocat ...incurcătura.

*

...i manifest satisfacția pentru ...utul și prezentarea grafică ...istei «Flacăra». Ca medic aș ...curos să găsesc din cînd în ...în paginile revistei și repor...u aspecte din marile spitale ...espre intervențiile chirurgicale ...eosebite efectuate de către me...noștri".

Dr. Andrei Iuliu ȘTEUC
Turnu-Severin

...reținut sugestia dv. și o vom ...în vedere.

*

...t deosebit de bucuros de pu...ea în «Flacăra» a unor frag...din cartea lui Charles Cha...«Istoria vieții mele». Aș dori ...tinuați. Cu același prilej îmi ...satisfacția pentru felul în ...evista dv. răspunde cititorilor ...adresează redacției".

R. VASILESCU
impiegat de mișcare
stația C.F.R. Satu-Albă,
str. Făurei

„Nu s-ar putea oare ca în 1965 să apară din nou în revistă programul televiziunii (fiind de acord că cel de radio ocupă mult prea mult spațiu)?"

Gheorghe CIOCÂNEL
Reșița

În curînd vom începe publicarea periodică a unor grupaje de informații culturale în care veți găsi, evident, și referiri la emisiunile de televiziune. Așadar, nu programul în întregime, ci spicuiri, selecțiuni, recomandări din programele viitoare.

*

„Revista «Flacăra» a făcut progrese simțitoare în prezentarea copertelor; îmi place diversitatea lor tematică cît și realizarea artistică și tehnică... Un real interes îmi stîrnește rubrica «Cadran internațional» ca și cea care prezintă actualitățile cinematografice. Mi-au mai plăcut o seamă de reportaje, pentru bogata lor documentare; dintre acestea citez: «...Și Porțile de Fier se vor deschide», «Viitorii stăpîni ai creierelor electronice», «Galapagos» ș.a. Mi se pare nimerită pentru specificul revistei publicarea unei suite de reportaje din viața unor mari șantiere și mari centre industriale, ca de pildă: Galați, Hunedoara, Roman, Brașov. De asemenea m-ar interesa un documentar în legătură cu aurul".

Valentin VESELIU
Hunedoara

Propunerile dv. coincid în bună măsură cu proiectele noastre tematice. De altfel, chiar în acest număr veți găsi unul din documentarele dorite sub titlul „Misterele elementului 79". Vă mulțumim pentru aprecieri.

DUPĂ 2300 DE ANI

...or lucrări agricole ...it „Dealul viilor" ...a, raionul Bistri...Pop și Teofil ...un mormînt ...zie s-a scos ...urnă, bo...fectă scare mai ...ală ...enea în...i multe ...din ...erei

...ia, ...e

IMAGINI CUBANEZE

Dintre numeroasele fotografii sosite la redacție, înfățișînd înfăptuiri din cele mai variate domenii de activitate din Cuba, prezentăm cele două imagini alăturate. Ele vorbesc despre eforturile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor care, în aceste zile premergătoare celei de-a șasea aniversări a revoluției, se străduiesc să pună cît mai curînd în funcțiune hidrocentrala „El Mariel" (fotografia de sus) important obiectiv în campania de electrificare ce se desfășoară în țară, precum și despre un nou edificiu pus în slujba operei de culturalizare a maselor: clădirea recent terminată a Universității tehnice din Havana (fotografia de jos).

Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3597, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 16 lei; 6 luni — 32 lei; un an — 104 lei. executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". COPERTA NOASTRĂ: fotografie de A. MIHAILOPOL. MACHE-

UZINELE

EMAILUL ROȘU

MEDIAȘ

livrează

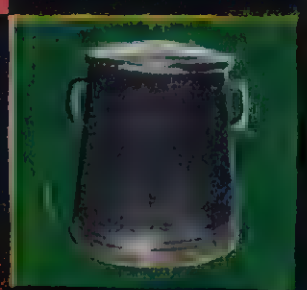

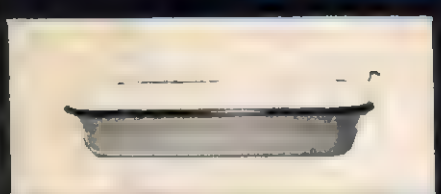

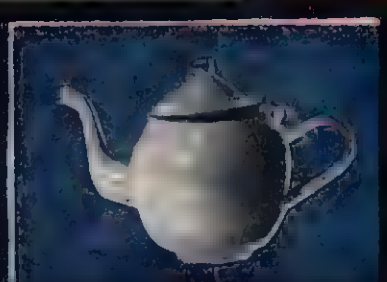

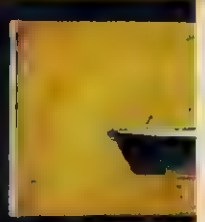

UN BOGAT SORTIMENT DE
PENTRU UZ CASNIC, ÎN

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

2

Anul XIV nr. 2 (502) — 9 ianuarie 1965

CE DORIȚI SĂ AFLAȚI?

O anchetă a „Flacării" despre necesitatea înființării unei rețele de birouri complexe de informații în Capitală (pag. 16-17).

TREPTE SPRE LUMINILE ARGEȘULUI

(pag. 5-6-7-8)

Western — istorie și legendă pe ecran

(pag. 9-10-11)

PENTRU ÎNFLORIREA PATRIEI ŞI PROSPERITATEA OAMENILOR MUNCII

În întreaga ţară, în aceste zile ale începutului de an, cei ce muncesc au pornit cu elan şi abnegaţie la înfăptuirea sarcinilor ultimului an al şesenalului, etapă importantă pe drumul înfloririi patriei şi prosperităţii poporului nostru.

Pentru a arăta cititorilor noştri câteva din obiectivele şi sarcinile mai importante ale planului de stat pe 1965, revista „Flacăra" s-a adresat cu întrebarea „Ce va fi nou în 1965?" câtorva conducători de ministere şi departamente care au binevoit să ne răspundă în paginile de faţă.

NOI PROCESE TEHNOLOGICE, UTILAJE DE MARE PRECIZIE

Răspunde ing. GHEORGHE RĂDOI, ministrul industriei construcţiilor de maşini.

Planul pe anul 1965, ultimul an al şesenalului, continuă ritmul susţinut de dezvoltare a industriei construcţiilor de maşini.

Astfel, faţă de planul pe anul 1964, volumul producţiei globale trebuie să crească în anul 1965 cu circa 13%. Producţia ce se va realiza până la finele anului 1965 va fi de 2,3 ori mai mare decît în anul 1959, faţă de 2,2 ori prevăzut în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. pentru anul 1965, pe întreaga ramură.

Acest spor important de producţie se va realiza, în cea mai mare parte, pe seama creşterii productivităţii muncii, ca urmare a utilizării în condiţii mai bune a capacităţilor de producţie existente, precum şi prin darea în folosinţă a unor noi capacităţi de producţie.

În anul 1965 se vor construi noi obiective, dotate cu tehnica cea mai modernă şi care vor realiza produse de calitate superioară impuse de cerinţele actuale.

Pentru satisfacerea necesităţilor economiei naţionale, de utilaje şi instalaţii complexe, un accent deosebit se va pune pe diversificarea gamei de produse de înaltă tehnicitate şi de nivel calitativ ridicat.

În anul 1965 se va asimila un număr important de noi tipuri de maşini, utilaje şi aparate, printre care un nou tip de instalaţie de foraj de 315 tone sarcină la cîrlig şi 7.000 metri adîncime, locomotive diesel hidraulice, strunguri carusel cu diametrul de 2.500 mm, războaie automate de ţesut mătase, utilaje pentru fabrici de pîine, noi tipuri de maşini agricole ş.a.

Unele din aceste produse se vor executa pe bază de licenţe, ceea ce va permite să se însuşească într-un termen mult mai scurt cele mai noi procese tehnologice şi utilaje de mare precizie.

În activitatea întreprinderilor din cadrul Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini se va da în continuare o atenţie deosebită realizării unor produse de nivel calitativ ridicat, prin întărirea disciplinei tehnologice în fabricaţie, mărirea gradului de echipare cu scule, dispozitive şi verificatoare, concomitent cu întărirea controlului tehnic în toate fazele de fabricaţie.

Creşterea competenţei colectivelor de muncitori, ingineri şi tehnicieni din întreprinderile Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, angajamentele concrete pe care şi le-au luat, entuziasmul şi hotărîrea lor de a îndeplini sarcinile de plan constituie chezăşia realizării cu succes a obiectivelor prevăzute pentru acest an. Anul 1965 va însemna un bilanţ rodnic, de noi succese în lărgirea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale a ţării noastre, în vederea desăvîrşirii construcţiei socialismului şi ridicării continue a nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc.

NOI CAPACITĂŢI ENERGETICE ŞI DE PRODUCŢIE MINIERĂ

Răspunde ing. BUJOR ALMAŞAN, ministrul minelor şi energiei electrice.

Înfăptuind cu însufleţire programul desăvîrşirii construcţiei socialiste elaborat de cel de-al III-lea Congres al P.M.R., poporul nostru a înregistrat însemnate succese oglindite în avîntul impetuos al dezvoltării tuturor ramurilor economiei naţionale. În procesul industrializării socialiste, o puternică creştere au cunoscut-o şi ramurile cuprinse în ministerul nostru, care s-au dezvoltat şi perfecţionat an de an.

Anul 1965 va aduce pentru industria noastră minieră şi energetică multe lucruri noi. În primul rînd, în anul 1965 vor fi valorificate eforturile depuse de colectivele de muncitori, tehnicieni şi ingineri care, mobilizaţi de organizaţiile de partid, au muncit cu abnegaţie, asigurînd darea în funcţiune a unor importante obiective energetice şi miniere.

Prin intrarea în funcţiune în anul 1964 a unor noi capacităţi energetice — printre care amintim : un grup de 50 MW la Centrala electrică de termoficare-Grozăveşti, un grup de 150 MW la Centrala termoelectrică-Paroşeni, două grupuri a cîte 100 MW la Centrala termoelectrică-Luduş, primul grup de 50 MW la Centrala electrică de termoficare-Craiova, un număr de 6 hidrocentrale pe rîul Bistriţa în aval de Bicaz etc. — sistemul energetic naţional va avea în anul 1965 cu 600 MW mai mult.

În ramura minieră vor asigura combustibilul necesar centralelor electrice de la Craiova cele două mine de lignit, Horăşti şi Leurda, din bazinul carbonifer Motru ; instalaţia de preparare a bauxitei de la Dobreşti va atinge capacitatea de 250.000 t/an, asigurînd materia primă pentru producţia de alumină.

De asemenea, vor fi date în funcţiune complexele miniere de la Leşul Ursului şi Moldova Nouă, la care lucrările principale au fost terminate în anul 1964. Trebuie să arătăm că numai producţia complexului de la Moldova Nouă va reprezenta o cantitate de minereu cuprifer de peste 30 ori mai mare decît întreaga producţie a anului 1938. Tot în anul 1965 la Uzina de preparare a minereurilor de fier de la Teliuc va intra în producţie prima linie de 1 milion t/an, care va asigura furnalelor de la Hunedoara un concentrat de minereu de calitate superioară.

În al doilea rînd, în anul 1965 vor fi date în funcţiune noi capacităţi de producţie, care vor asigura creşterea continuă a producţiei de energie electrică, de cărbune şi minereuri.

Puterea instalată în centralele electrice recordate la sistemul energetic naţional va creşte cu încă 450 MW prin intrarea în funcţiune al celui de-al doilea grup de 50 MW la Centrala electrică de termoficare-Craiova, a primului grup de 50 MW la Centrala electrică de termoficare-Craiova, a primului grup de 50 MW la Centrala electrică de termoficare-Bucureşti Sud, a unor noi centrale pe rîul Bistriţa în aval de Bicaz.

În acelaşi timp vor continua în ritm susţinut lucrările la uzina hidroelectrică „16 Februarie" de pe Argeş, unde va începe montajul hidroagregatelor, vor continua lucrările de extindere cu 500 MW a Centralei termoelectrice-Luduş, vor lua o mai mare amploare lucrările pe şantierul de la Porţile de Fier.

În anul 1965 vom începe prima dată montarea unor grupuri cu o putere de 200 MW.

În ramura minieră va intra în producţie, în bazinul carbonifer Valea Jiului, mina Dîlja, cu o capacitate finală de peste 1 milion tone huilă pe an, iar la preparaţia de cărbune Coroieşti va fi dată în producţie a treia linie cu o capacitate de peste 1 milion tone pe an.

De asemenea, vor fi executate importante lucrări de modernizare a exploatărilor miniere în funcţiune, care vor fi dotate cu maşini şi utilaje de mare productivitate.

Ca o expresie a grijii pe care partidul o acordă asigurării unor condiţii de muncă şi viaţă din ce în ce mai bune pentru oamenii muncii din ţara noastră, în anul 1965 se vor continua construcţiile de noi locuinţe şi alte lucrări cu caracter social-cultural. Pînă la sfîrşitul anului 1964 au fost date în folosinţă oamenilor muncii din ramurile miniere şi energetice un număr de 8.000 apartamente, iar în anul 1965 vor mai fi construite şi date în folosinţă încă 7.740 apartamente.

La uzinele „Grivița roșie" din Capitală, îndeplinirea sarcinilor de plan a început, încă din prima zi a anului, în ritm susținut. La turnătoria de oțel, de exemplu, șarja nr. 1 a anului 1965 a fost elaborată într-un timp record, astfel că la ora 12 peste 30 de forme de turnare erau umplute cu fluidul incandescent, în timp ce la secția de cazangerie coloșii de metal care vor ieși pe poarta uzinei în primele săptămîni ale anului începuseră să se contureze în hala de montaj (fotografia noastră).

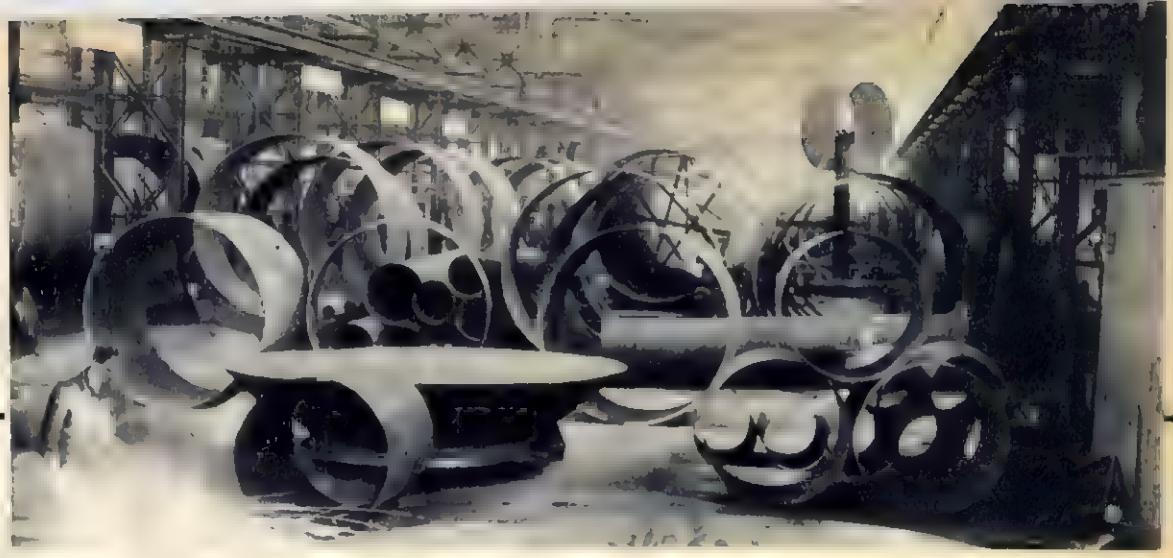

TRANSPORTURILE ȘI TELECOMUNICAȚIILE : AUTOMATIZARE, MODERNIZARE

Răspunde DUMITRU SIMULESCU, ministrul transporturilor și telecomunicațiilor.

Pentru sporirea siguranței circulației, a capacității de transport și a vitezei de circulație (care la trenurile de persoane va ajunge la 140-160 km/oră) se vor extinde centralizarea electrodinamică, blocul de linie automat, traversele de beton armat (în 1965 se vor introduce 600.000 de asemenea traverse) și calea fără joante (în 1965 se vor sudа încă circa 400 km cale ferată). În același scop, în anul care vine se va da în funcțiune dispecerul de nod Brașov, care va permite ca un singur operator să poată conduce, în condițiuni de deplină siguranță, întreaga circulație de la Predeal la Brașov. Acest sistem de conducere a circulației se va extinde și în nodurile Dej, Suceava, Petroșani etc.

Cititorii revistei vor fi, desigur, interesați să afle că în anul 1965 calea ferată va introduce în trafic noi vagoane moderne de călători și de dormit.

În sectorul auto se vor da în funcțiune noi linii de autobuze, iar pentru întreținere — stații de spălare, benzi mecanizate pentru executarea reviziilor tehnice etc.

În sectorul naval capacitatea porturilor se va mări prin lucrările de sistematizare și mecanizare, continuîndu-se și lucrările de extindere a portului Constanța.

În vederea îmbunătățirii în continuare a circulației pe drumurile patriei noastre, în anul 1965 se vor executa noi construcții de drumuri și se vor moderniza și îmbunătăți prin metode perfecționate peste 500 km din drumurile naționale existente.

Deservirea populației cu prestații de poștă și telecomunicații se va îmbunătăți și în cursul anului 1965 prin intrarea în funcțiune a unor noi oficii P.T.T.R. (la Constanța, Turnu-Severin, Petroșani etc.), precum și prin darea în exploatare, în București, a unei noi centrale telefonice automate de 10.000 linii.

Pentru extinderea zonei deservite în bune condițiuni cu programe de radio și televiziune, în 1965 vor începe lucrările de instalare a unor stații de mare putere de radiodifuziune și televiziune (acestea vor fi date în exploatare în cursul anului 1965). De asemenea, se va continua instalarea unor noi transla toare de televiziune.

În sectorul radioficării anul 1965 va aduce experimentarea primelor dispozitive, de un tip nou, pentru automatizarea centralelor de radioficare, care pe lîngă însemnate economii la cheltuielile de exploatare vor aduce și o îmbunătățire sensibilă a audiției.

INDUSTRIA ALIMENTARĂ : FABRICI NOI, PRODUSE NOI, PREOCUPAREA PRINCIPALĂ – CALITATEA

Răspunde JANOS FAZEKAȘ, ministrul industriei alimentare.

Anul 1965 marchează o creștere a producției industriei alimentare cu peste 11% față de 1964. Creșteri importante de producție se prevăd la zahăr, conserve de legume sterilizate, bere, pește, carne și preparate de carne, pîine și unt. O atenție deosebită se va da în cursul anului 1965 îmbunătățirii calității producției în vederea satisfacerii mai depline a cerințelor consumatorilor.

În anul 1965 se vor introduce noi procedee tehnologice, printre care pot fi menționate : procedee rapide de congelare a cărnii, stabilizarea întregii cantități de vinuri demisec și dulci, fabricarea gemurilor prin fierbere în aparate sub vid, fabricarea conservelor de legume și fructe în ambalaje de sticlă mari. De asemenea, ca urmare a rezultatelor bune obținute în faza de experimentare se vor extinde procedeele de fabricare a brînzei telemea cu înglobare de albumină, precum și a brînzei Cedar și altele.

Gama de produse ale industriei alimentare va spori în cursul anului 1965 prin fabricarea de noi produse, printre care pot fi arătate : conserve mixte (carne de vită cu fasole boabe), jeleuri din sucuri de fructe, conserve dietetice din carne (perișoare, musaca de cartofi, carne de porc în sos alb, ruladă de carne cu legume), sortimente noi de salamuri crude, ghiudenuri, babic, sortimente noi de șuncă, un nou sortiment de bere brună, brînză tip Camembert, înghețată glazurată cu ciocolată, biscuiți cu adaosuri de arome și alune, sortimente dietetice din pește, scrumbii și heringi în suc propriu, heringi în ulei din germeni de porumb.

În anul 1965 capacitatea de producție a industriei alimentare va crește prin darea în funcțiune de noi unități.

Astfel, vor intra în funcțiune : fabricile noi de pîine de mare capacitate din București, Galați și Cluj, înzestrate cu utilaje de înaltă tehnicitate, ceea ce va permite ca întregul proces tehnologic să fie mecanizat și parțial automatizat. Tot în sectorul industriei panificației vor intra în funcțiune încă un număr de 17 unități și secții noi de panificație în centre muncitorești, printre care cele de la Pașcani, Botoșani, Călărași și altele.

Pentru dezvoltarea producției de bere, în anul 1965 va intra în funcțiune o capacitate nouă de producție de 550 mii hl bere/an, ca urmare a terminării lucrărilor de dezvoltare a fabricii de bere „Grivița" din București, a fabricii de bere din Timișoara, cît și a fabricii noi de bere din Bacău, cu o capacitate de 400 mii hl bere/an și 10.000 tone malț an. Prin intrarea în funcțiune a noii fabrici din Bacău se va asigura o aprovizionare mai bună cu bere a populației din Moldova.

În anul 1965 se vor termina și da în funcțiune capacitățile de vinificare la un număr de 18 uzine de vinificare și depozitare, amplasate în principalele centre viticole ale țării. De asemenea, se vor continua și termina lucrările la două mari uzine de vinificare și depozitare de la Odobești și Găgești, care, pe lîngă un spor al capacității de depozitare de 880 vagoane, vor asigura obținerea unor cantități sporite de vinuri, soiuri de calitate superioară, prin aplicarea proceselor tehnologice avansate de îngrijire a vinului și asigurarea condițiilor de depozitare la temperaturi optime.

În prima parte a anului 1965 spațiul de depozitare și conservare a produselor alimentare perisabile va crește cu circa 4.000 tone, ca urmare a terminării lucrărilor și dării în funcțiune a antrepozitului frigorifer de la Pitești.

Noua fabrică de produse lactate din Galați, care va avea o capacitate de prelucrare zilnică de 800 hl lapte — aflată într-o fază avansată de construcție — este un obiectiv important pentru industria laptelui.

Paralel cu terminarea și darea în funcțiune a acestor obiective principale, în cadrul industriei alimentare se prevede ca în cursul anului 1965 să se înceapă construcția a 39 unități noi, care vor asigura creșterea producției în anii viitori. Printre acestea se numără : 8 fabrici noi de pîine, o fabrică de preparate de carne, 2 antrepozite frigorifere de mare capacitate, 4 fabrici de produse lactate, o fabrică nouă de zahăr, 2 fabrici noi de conserve, o secție de supe concentrate, o fabrică de drojdie de panificație, o fabrică de amidon-glucoză-dextrin 9 centre noi de depozitare și vinificare și altele.

AGRICULTURA : PE CALEA TRANSFORMĂRII ÎNTR-O RAMURĂ MODERNĂ A ECONOMIEI NOASTRE NAȚIONALE

Răspunde NICOLAE GIOSAN, prim-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii.

În anul 1965 agricultura noastră urmează în continuare calea, trasată de partid, de dezvoltare intensivă și multilaterală, de creștere neîntreruptă a producției vegetale și animale prin mecanizare complexă, chimizare, folosirea mai judicioasă a condițiilor naturale și aplicarea în practică a celor mai noi rezultate ale cercetărilor științifice. Sarcinile ce revin acestui important sector al economiei naționale au fost mai judicios corelate cu baza materială, cu condițiile pedoclimatice, cu condițiile social-economice din fiecare regiune și cu experiența cîștigată în conducerea și organizarea producției agricole.

În ciuda condițiilor climatice nefavorabile din anul 1964 producția a fost bună, la unele culturi depășind nivelul atins în ultimii ani. Agricultura noastră se dezvoltă echilibrat, pe o bază trainică și stabilă. În prezent, datorită justei orientări a producției agricole, se asigură an de an consumul la toate produsele și cantități mărite pentru export la produse de mare importanță economică și de largă circulație internațională.

Ca și în anii precedenți, în 1965 accentul se va pune pe sporirea producției de cereale și îndeosebi de grîu și porumb. Acest principal obiectiv se va realiza prin dezvoltarea și utilizarea mai bună a bazei tehnico-materiale a agriculturii, mărirea fertilității solului și folosirea semințelor de soiuri valoroase. Agricultura va primi în 1965, între altele, 9.400 tractoare, 3.000 semănători, 2.000 combine pentru cereale păioase, 3.000 combine pentru porumb, precum și cu 56 la sută mai multe îngrășăminte chimice decît în anul 1964. Un volum important de investiții va fi utilizat la extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și dezvoltarea creșterii animalelor. Se vor construi noi complexe de porcine și bovine și mari combinate de păsări.

Patrimoniul viticol va crește cu 23.000 ha, iar cel pomicol cu 20.000 ha, realizîndu-se plantații judicios amplasate pe terenuri în pantă, formate din specii și soiuri valoroase.

În zootehnie, în noul an se va urmări cu perseverență ridicarea calitativă a efectivelor de animale și creșterea producției acestora.

În gospodăriile de stat — sector fruntaș al agriculturii socialiste — se continuă procesul de concentrare și specializare a producției agricole în vederea creșterii contribuției acestor unități la mărirea fondului central al statului și la aprovizionarea populației.

Institutele de cercetări vor continua activitatea de creare de noi soiuri și hibrizi de plante agricole, de noi rase de animale de mare productivitate, vor experimenta mașini complexe necesare extinderii mecanizării agriculturii etc. În mod deosebit se vor studia Lunca și Delta Dunării pentru a se stabili cele mai bune sisteme de drenaj-irigare, precum și cele mai potrivite soiuri pentru această zonă. Un punct central în activitatea consiliilor agricole, a specialiștilor din agricultură îl constituie în acest an sprijinul permanent pentru consolidarea cooperativelor agricole de producție, mai buna organizare a producției, perfecționarea organizării și retribuției muncii în scopul asigurării unei mai strînse legături între producția obținută și veniturile membrilor acestor cooperative. Condițiile tot mai bune create agriculturii noastre, experiența dobîndită și rezultatele de pînă acum constituie o garanție că ea va deveni în scurt timp o ramură modernă a economiei naționale.

PENTRU ÎNFLORIREA PATRIEI ȘI PROSPERITATEA OAMENILOR MUNCII

Peste 110.000 produse confecționate de Fabrica de confecții și tricotaje București au intrat în magazii în prima zi a anului 1965. În fotografie : vedere de ansamblu din secția 7 confecții din tricotaje, unde s-a realizat o bună parte din produsele acestei zile

CHIMIA : DE LA ALUMINIU LA POLIFENOLI — CÎTEVA ZECI DE NOI PRODUSE

Răspunde ing. ATANASE DIACONESCU, adjunct al ministrului industriei petrolului și chimiei.

Anul 1965 va înregistra în continuare noi progrese ale industriei petrolului și chimiei. Ne vom referi aici, în primul rînd, la noile produse care își vor face apariția.

Enumerate numai, toate aceste noutăți se numesc : aluminiu, îngrășăminte complexe, rețele cord-viscoză, fibre poliamidice astralizate, fibre metano pentru blănuri, hîrtii cașerate cu copolimeri de P.V.C., tananți sintetici pe bază de polifenoli, medicamente noi, sortimente de bunuri de larg consum. Despre fiecare însă s-ar putea spune foarte multe. De pildă, cele 24.000 tone de polietilenă ce se vor produce în acest an vor înlocui o cantitate apropape de patru ori mai mare de oțel și metale neferoase în transporturi și vor furniza industriei electrotehnice materii prime pentru o gamă mare de produse ; rețelele cord-viscoză super-super înseamnă o gamă variată de anvelope de diferite dimensiuni, cît și îmbunătățirea calității acestora (cordul se importa) ; în îmbrăcăminte, sortimentele vor fi din ce în ce mai variate datorită noilor fibre poliamidice astralizate. Ambalajele care vor fi confecționate din hîrtie cașerată vor avea un plăcut aspect estetic. În materie de medicamente, din noile produse amintim hidrocortizonul și cortizonul acetat. Agricultura va primi față de anul trecut o cantitate sporită de îngrășăminte complexe (vom produce cu 50% mai multe îngrășăminte chimice) ; în aceeași ordine de idei putem aminti îngrășămintele pentru grădini, puternici antidăunători (producția va spori cu peste 18%) și insecticide noi, parfumate. Și gospodinelor li s-au pregătit noutăți : detergenți pentru înmuierea rufelor, pentru mașini de spălat rufe și pentru spălarea băilor, coșuri pentru spălat fructe și uscătoare pentru veselă. În general, față de anul 1964, în anul 1965 producția maselor plastice și a rășinilor sintetice va crește cu 85,6%, cea a firelor și fibrelor celulozice de peste 7 ori. Să mai adăugăm că se vor livra pentru industria constructoare de mașini noi repere din mase plastice și cauciuc rezistent la lumină — produse care pînă în prezent se importau — și că industriei ușoare i se vor pune la dispoziție noi sorturi de fibre sintetice și artificiale pentru blănuri, țesături și tricotaje de calitate superioară, cu aspect din ce în ce mai frumos. De asemenea se vor livra noi sortimente de tananți sintetici pe bază de polifenoli pentru sectorul pielăriei. Nu am enumerat decît cîteva din noutățile pe care le va aduce chimia în 1965 în cadrul efortului și avîntului general al economiei țării noastre.

INDUSTRIA UȘOARĂ : NOI SORTIMENTE DE ȚESĂTURI, CONFECȚII, ÎNCĂLȚĂMINTE

Răspunde ION PĂȚAN, adjunct al ministrului industriei ușoare.

O parte a noutăților pregătite de industria ușoară pentru cumpărători au fost văzute și în mare parte apreciate de cei peste 4 milioane de vizitatori ai Expoziției realizărilor economiei naționale organizate în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei. La această expoziție industria ușoară a fost prezentă cu 13.000 exponate din toate sectoarele sale de activitate. Majoritatea noilor produse care au fost prezentate au și fost contractate de către întreprinderile industriei ușoare cu organizațiile comerciale, pentru primul semestru al anului 1965.

Din noutățile care sînt incluse în planul de producție al întreprinderilor în anul 1965 amintim țesăturile din bumbac și celofibră în amestec cu fibre poliesterice (fibrele de poliester permit realizarea unor țesături cu aspect și tușeu îmbunătățit, rezistente la purtare și care păstrează mult timp forma).

Industria de tricotaje va livra comerțului nostru 100 modele noi de tricotaje, printre care tricotaje din fire fine de bumbac imprimat, tricotaje cu fire de efect, rochii tricotate, plisate și imprimate și multe altele.

O altă noutate a industriei de tricotaje vor fi noile contexturi urzite, cu desene de culoare, prin folosirea în combinație a diferitelor tipuri de fibre chimice care reacționează diferit față de coloranți (vopsindu-se astfel în nuanțe diferite).

Modele noi de rochii, costume, rochii de vară în croială modernă va introduce în fabricație industria de confecții. Vor fi utilizate (la baloneide, pardesiuri etc.) căptușelile de stofă în carouri și dungi, garniturile de blănuri tricotate etc.

Printre noutățile industriei de pielărie-încălțăminte pregătite pentru a intra în producție în cursul anului 1965 amintim pantofi din piei presate cu efect bicolor, ghete galoșate pentru copii, sandale din P.V.C. metalizat, încălțăminte cu fețe din țesături diferite și altele. Vor apărea primele produse din cristal romînesc (servicii de apă, vin, lichior, vaze etc.). Vor apărea de asemenea pe piață produse din porțelan albit, adică produse care vor avea un grad de alb mult mai mare decît cele de pînă acum (75-90% față de 58-62%).

Toate aceste produse vor contribui la o mai bună aprovizionare a populației cu bunuri industriale de calitate tot mai bună.

ECONOMIA FORESTIERĂ : VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MASEI LEMNOASE

Răspunde ing. ION RÎMBU, adjunct al ministrului economiei forestiere.

Pentru anul 1965 printre obiectivele principale ale Ministerului Economiei Forestiere se numără : extinderea mecanizării la operațiile de exploatare și transport a lemnului, valorificarea superioară a masei lemnoase și realizarea a numeroase produse noi și de larg consum care să asigure o cît mai bună satisfacere a cererilor pe piața internă și externă.

Astfel se va asimila și produce o gamă largă de plăci fibrolemnoase și plăci aglomerate acoperite cu pelicule decorative sau emailate, cu desene în relief, produse noi cu largi posibilități și domenii de utilizare în construcția de mobilă, în construcții și în agricultură.

Noile tipuri de mobilier pentru camere de zi, camere de dormit, camere de primire, camere de tineret etc. vor căuta a răspunde cerințelor crescînde în exigență ale publicului, prin noi soluții constructive, prin utilizarea mai largă a maselor plastice, prin tipuri de mobilier cu forme zvelte și linii simple.

Noile garnituri de bucătărie cu forme moderne, cu corpuri modulate, în construcție combinată, plăci inobilate — lemn și metal — vor da un nou aspect bucătăriilor și spațiilor de deservire

Pentru o mai bună deservire a consumatorilor, în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior se va extinde livrarea mobilierului la domiciliu în stare demontată și asigurarea montării prin cadre calificate.

Numărul produselor de larg consum se va îmbogăți cu noi sortimente de instrumente muzicale, o gamă largă de rechizite și creioane de sortimente variate și de o calitate superioară, ambarcații din lemn presat și lemn lamelat, schiuri de apă și schiuri de performanță, cabane de agrement prefabricate etc.

Cercetarea tehnico-științifică în ramura economiei forestiere are pentru anul 1965, ca principale preocupări, îmbunătățirea tehnologiei de exploatare și de transport a lemnului, sisteme rutiere moderne, iar în sectorul industrial — soluțiile tehnice optime în fabricile de cherestea, noi tipuri de lacuri și adezivi, noi tipuri de mobilier etc.

Proiectarea în domeniul economiei forestiere va continua și în anul 1965 cu întocmirea proiectelor pentru extinderea rețelei căilor de transport rutier și pentru noile obiective industriale ce vor fi realizate în următorii ani.

trepte spre luminile argeșului

Cîntecele, legendele și baladele țesute în jurul străvechii cetăți de scaun a voievozilor munteni sînt îndeobște cunoscute. Din caierul lor gros și încîlcit, istoricii au ales cu migală adevărul adevărat, învăluit în parfumul sutelor de povestiri orale, adăugindu-l însemnărilor certe, rătăcite și ele în nenumăratele documente scrise sau nescrise.

Pe Valea Argeșului se nasc și astăzi legende și povestiri orale. Aici unde istoria hidrocentralei „16 Februarie" este consemnată aproape zilnic pe calea undelor, prin slova tipărită a gazetelor sau prin imaginile aparatelor de luat vederi, faptele oamenilor capătă, prin graiul povestitorului anonim, sensuri și semnificații noi.

Ne vom folosi pentru relatarea cîtorva întîmplări din viața șantierului de două instrumente de investigație: aparatul fotografic și mărturiile orale culese de reporter.

Să poposim, așadar, prin intermediul primei fotografii, pe povîrnișurile masivului Vidraru, acolo unde constructorii au ridicat la înălțimi amețitoare panglica de beton ce conduce spre coronamentul barajului. Despre munca eroică pentru ferăstruirea în stîncă a șoselei, documentele vremii — printre care trebuie să consemnăm în primul rînd izbutite jurnale și documentare cinematografice — vor rămîne mărturii veșnice. Șoseaua spre coronament — lungă de 5 kilometri, plină de tuneluri, înzestrate cu poduri și viaducte, toată cioplită pas cu pas în coasta de granit a muntelui — și-a înscris întreaga ei metamorfoză pe peliculele aparatelor de luat vederi.

Nu departe de locurile care le vedeți în fotografia alăturată există o porțiune de teren pe care oamenii șantierului o numesc, după numele unui șef de brigadă, Valea lui Prisăcaru. Omul acesta muncește și în prezent pe șantierul hidrocentralei. Brigada lui a lucrat în anii din urmă cea mai dificilă bucată din întregul curs al șoselei: drumul de acces la coronamentul barajului. Legați în frînghii, pendulînd deasupra genunelor, membrii acestei brigăzi au dinamitat și au dislocat cu ajutorul perforatoarelor mii de metri cubi de piatră. Ce mărturii adevărate și ce roade ale fanteziei vor fi legate de aceste nume? Istoria orală s-a născut sub ochii noștri. Cu ce podoabe va înfrumuseța povestitorul popular, de pildă, faptele de vitejie ale bărbaților

(Continuare în pag. 6)

Șoseaua spre coronamentul barajului, lungă de 5 kilometri, arcuită peste poduri și viaducte, a fost săpată în întregime în stîncă.

trepte spre luminile argeșului

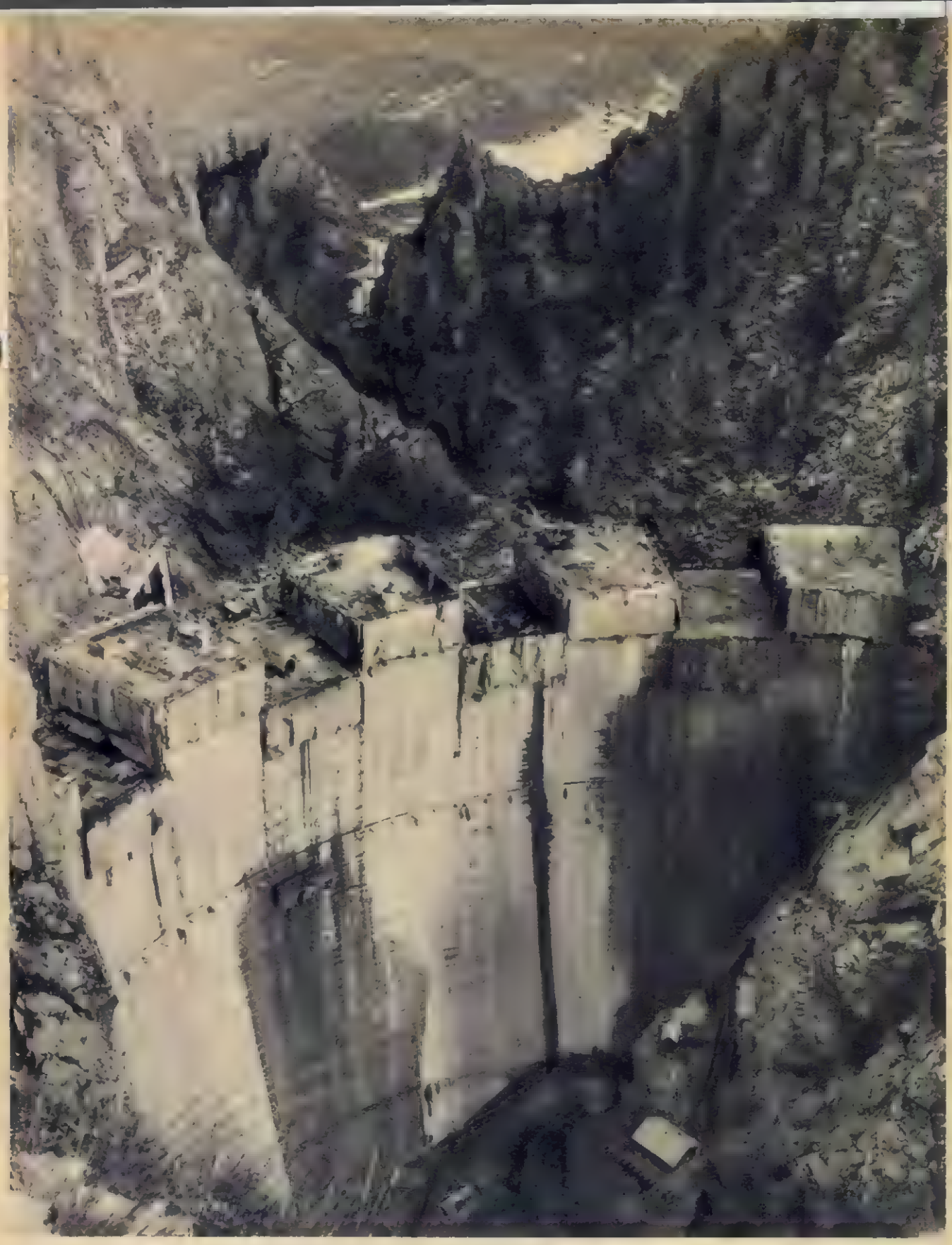

Fiecare metru cub de beton turnat în baraj înseamnă obținerea a 1.000 metri cubi de apă în lacul de acumulare.

conduși de Prisăcaru? Viitorul o va dovedi.

A doua fotografie, reprodusă în această pagină, vă înfățișează colosul de beton care va zăgăzui, între masivele Vidraru și Cetățuia, cursul milenar al Argeșului: barajul hidrocentralei. Aici, unde fiecare metru cub de beton turnat peste spinarea muntelui artificial înseamnă obținerea a 1.000 metri cubi de apă în lacul de acumulare.

Lotul de muncitori, tehnicieni și ingineri însărcinați cu înălțarea barajului (care pînă la finele anului '64 a atins 90 de metri, deci mai mult de jumătate din înălțimea proiectată) este condus de inginerul Marius Mălai.

Tînărul acesta, clujean de baștină, a avut plăcerea ca, după terminarea facultății, să fie repartizat chiar în orașul lui natal. A lucrat o vreme la trustul regional de construcții. Apoi, într-o zi, în deplin acord cu soția sa (medic de circumscripție urbană), și-a anunțat întreprinderea că s-a hotărît să plece pe șantierul hidrocentralei „16 Februarie".

În locul bulevardelor asfaltate și al traiului „civilizat" oferite din plin de un oraș cum e Clujul, cei

Doi dintre minerii brigăzii lui Augustin Dureș.

În centrala subterană minerii au lăsat locul fierarilor-betoniști și montorilor.

Macaragiul Ion Mureș, unul dintre veteranii șantierului.

Șeful lotului baraj, inginerul Marius Mălai.

doi tineri au ales pustietățile de granit din depresiunea Loviștei și încleștarea permanentă cu potrivnicia naturii.

Primul lor copil, o fetiță, s-a născut acum cîteva săptămîni, aici, în Valea Argeșului. Evenimentul acesta ne obligă să relatăm o altă întîmplare asemănătoare. Șeful de brigadă Ion Ionescu (cel care împarte cu oamenii lui Constantin Prisăcaru toate pregătirile pentru betonarea barajului) are două fetițe: prima s-a născut la Bicaz, a doua aici, pe Argeș.

Asemenea fapte, aparent comune, le cunosc în prezent doar oamenii șantierului. Vizitatorii vor admira masivitatea barajului Vidraru fără să bănuiască că asemenea întîmplări sînt legate de înălțarea lui.

Să pătrundem în continuare, prin mijlocirea fotografiei din pagina 7 (altminteri am fi obligați să coborîm aproape 600 de trepte și zău nu e ușor!) în centrala hidroelectrică subterană.

Continuîndu-se lărgirea bazei energetice a țării — cum s-a arătat în Darea de seamă asupra îndeplinirii planului de stat pe anul 1964 și cu privire la planul de stat pe anul 1965, prezentat în recenta sesiune a Marii Adunări Naționale — în cursul ultimului an au intrat în funcțiune noi agregate în centrale electrice, însumînd o putere instalată de 600 megawați, adică mai mult decît întreaga putere instalată din Rominia antebelică.

Prin intrarea în funcțiune a celor patru turbine ale hidrocentralei „16 Februarie" se vor mai conecta la sistemul energetic național încă 220.000 kW.

(Continuare în pag. 8)

trepte spre luminile argeșului

Lucrările de pe șantierul centralei hidroelectrice au trecut într-o nouă fază. Brigăzile de mineri care au scos din plăminii muntelui miezul acesta enorm au lăsat locul echipelor de fierari-betoniști și montori. Încăperea aceasta uriașă care ne întoarce cu gîndul la legendarele castele subterane din epopeile hinduse va fi singura în care vor putea păși stăpînii hidrocentralei. În rest, întregul labirint de tuneluri (cu o lungime totală de 42 km) va cunoaște doar năvala apelor. Argeșul, și o dată cu el apele captate din riurile învecinate — Topologul, Vîlsanul, Cernatul și Doamnei — adunate într-un singur fuior, vor năvăli pe conducta de aducțiune, se vor prăbuși prin puțul forțat (care împreună cu castelul de echilibru totalizează o adîncime de peste 320 m) și, după ce vor fi „stoarse" de energie, vor alerga în continuare pe galeria de fugă, reintrînd, la Oiești, în străvechea albie a Argeșului.

Locurile acestea sînt astăzi populate de sute de constructori. Șantierul imens și nevăzut, ascuns în măruntaiele muntelui, poate fi asemănat cu acele agregate moderne, aparent statice, al căror întreg proces tehnologic respiră doar prin cadranele aparatelor de măsură și control. Munca îndîrjită din interior se oglindește în grămezile uriașe de steril scos la suprafață sau în graficele panourilor afișate la gura puțurilor și galeriilor de acces: „Brigada lui Alexandru Farcaș a realizat o înaintare de 65,5 metri liniari lunar. Brigada lui Gheorghe Fasole, care înaintează în amonte, urmează să se întîlnească în curînd, prin jonțiune, cu brigada lui Augustin Duruș."

Acestor succese li se vor adăuga în scurt timp roadele concrete ale angajamentelor pe care constructorii și le iau în întîmpinarea unui mare eveniment: alegerile pentru Marea Adunare Națională și sfaturile populare.

Gheorghe Fasole e moldovean. A învățat meseria la Bicaz, intrînd în brigăzile minerilor ardeleni — printre care și cea a lui Augustin Duruș — sosite să lucreze pe șantierul hidrocentralei „V. I. Lenin". Cei mai mulți dintre minerii Bicazului au venit să muncească în continuare pe Valea Argeșului.

— Garnitura ne-am format-o la Bicaz. Pe drum s-au mai atașat și alții.

Alții, adică tineri musceleni care au ajuns să cunoască meseria mineritului abia o dată cu înființarea șantierului. Trei dintre aceștia au devenit ajutori de mineri în brigada lui Duruș: Ion Voica, Victor Ignat, Ștefan Bănac.

De-a lungul galeriilor lungi de kilometri întregi, în locurile acestea unde vor izbucni doar apele încătușate ale riurilor montane, sute de oameni învață, învățînd pe alții, luptîndu-se cu vitregia stîncii, cu întunericul și vicleniа apelor infiltrate, într-o viguroasă școală a vieții și măiestriei.

★

Valea Argeșului, cu frumusețile ei sălbatice îmblînzite și puse în valoare prin calculul proiectantului și munca eroică a miilor de constructori, va deveni în scurtă vreme una dintre cele mai vizitate regiuni turistice ale Romîniei.

La temelia cetății de lumină de la poalele Făgărașului vor sta zidite, înfruntînd vremea, sute de asemenea istorioare scrise sau nescrise, țișnite de sub mîna cronicarului și înfrumusețate de fantezia creatorului anonim.

Liviu MAIOR
Fotografii de S. STEINER

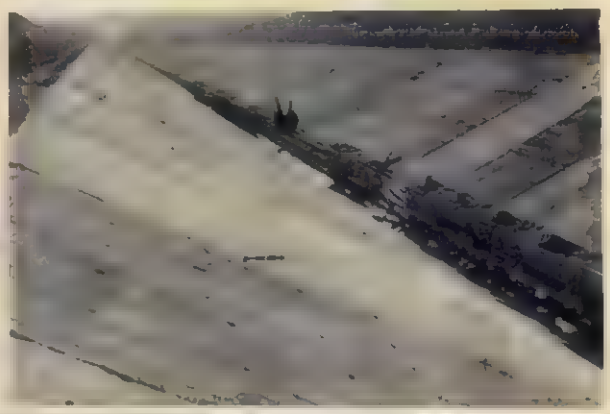

Prin acest uriaș jgheab de beton construit la Oiești, riurile montane, după o lungă călătorie prin conducte subpămîntene, vor intra în străvechea albie a Argeșului.

Batalstiera de la Oiești, posedă o stație care sortează zilnic 2.000 metri cubi de pietriș și nisip.

HIDROCENTRALA „16 FEBRUARIE" NU VA FURNIZA DOAR ENERGIE ELECTRICĂ

Centrala hidroelectrică de pe Argeș, cu o putere instalată de 220.000 kilowați, va însemna în principal un puternic izvor de energie electrică. Construcția barajului Vidraru, așezat în Valea Argeșului, va mai avea însă un rol important și în alimentația cu apă a orașului București. Prin amenajarea lacului de acumulare (lung de 14 km și cu un volum de aproape 500 milioane metri cubi de apă) Capitala va primi în perioada 1970-1975 o cantitate dublă de apă față de prezent. Cu ajutorul apelor zăgăzuite se vor iriga 100.000 hectare de teren, din care 30.000 în aval de orașul București. De asemenea, atenuarea viiturilor va permite să fie redate agriculturii mii de hectare, afectate în prezent de inundările periodice produse de riul Argeș.

Apele captate în lacul de acumulare de la Vidraru vor crea posibilitatea alimentării și primenirii lacurilor din jurul Capitalei. În felul acesta o parte din debitul riului Ialomița, care de obicei este dirijată către aceste lacuri, va putea fi folosită în viitor pentru necesitățile irigațiilor din Bărăgan.

În sfîrșit, lacul de acumulare, cu minunata lui șosea săpată în munte, va oferi noi perspective turistice frumoasei regiuni de la poalele Făgărașului.

WESTERN
istorie și legendă pe ecran

Nori de praf strîmțiți în pustiu, diligențe pierzîndu-se undeva dincolo de zare, o natură în care arborii, apele, vîntul au aerul începutului de lume... Aceasta este lumea magică, stranie, a unui gen de film ce avea să se numească western, devenit unul dintre cele mai populare în arta ecranului. Am văzut nu demult Ultimul tren din Gun Hill **și apoi** Cei șapte magnifici ; **vom vedea, probabil, și altele. Este un gen care aparține copilăriei cinematografului în care aventura și neprevăzutul se împletesc neîncetat, făurind pagini adesea măiestre de epopee. Temele clasice ale genului — cucerirea unor noi pămînturi, valurile omenești ale emigrației spre Vest, dramele de frontieră, momente ale războiului de secesiune, luptele cu indienii — sînt strîns legate de istoria și legendele Vestului. Realizatori de film reputați, mari actori de ieri și de azi au adus pe ecran figuri legendare sau eroi de fantezie pe care îi unește același destin : drumul ce duce spre aventură și de atîtea ori spre moarte.**

„Căutați un teren gol. Plantați acolo cîteva barăci, reprezentînd clădirea unei bănci, hotelul, biroul șerifului (cu fotoliul său turnant). Luați o duzină de călăreți emeriți și o ingenuă cu ochi de azur. Veți putea atunci, amestecînd totul, să fabricați — la fel de bine ca mine — un western". Cuvintele aparțin unui maestru al genului, regizorului american John Ford, și au, fără îndoială, un grăunte de adevăr. Raportate la nenumăratele producții de serie (numai televiziunea americană a realizat peste zece mii de la nașterea acestei adevărate „industrii"), cuvintele lui John Ford definesc cum nu se poate mai bine starea reală de fapt. Numai că în realizarea marilor westernuri regizorii au adăugat simplelor ingrediente amintite la început un dram de geniu. Astfel au procedat pionierii genului — regizori ca Thomas H. Ince sau James Cruze — tot astfel creatorii reputați de mai tîrziu : Raoul Walsh, Anthony Mann, Robert Aldrich, Howard Hawks, John Sturges și John Ford însuși. Și astfel, neuzat de mai bine de o jumătate de secol, adevăratul western trăiește, se împrospătează permanent cu noi creații valoroase, continuînd să-și exercite magia din generație în generație.

FAR WESTUL ESTE ADUS PE ECRAN

Istoria westernului cinematografic tipic american, la începuturile sale, urmează cu fidelitate istoria cuceririi Vestului sălbatic, etapele importante ale „marșului" de zeci de ani spre Vestul necunoscut. Strîns legat de istoria poporului american, westernul cinematografic și-a cîștigat o largă popularitate. Westernul este însăși aventura, aceea a pionierului ce străbate drumuri neștiute sau aceea a cow-boyului, aventura albului sau a indianului, întotdeauna a omului în plină natură, în luptă cu alți oameni, pentru rațiuni istorice sau individuale, pentru triumful unei etici colective sau particulare.

Creatorii filmelor despre Vestul sălbatic au avut la îndemînă o istorie deosebit de bogată în întîmplări neprevăzute, legende spectaculoase, pasionante biografii ale unor eroi ai vremii. În centrul acțiunii primelor westernuri se aflau piei-roșii și temerarii pionieri ai aventurosului drum spre Vest. Eroii acestor începuturi descind din romanele lui Fenimore Cooper, îndeosebi din *Ultimul mohican*, din literatura poetului Longfellow (autorul emoționantului *Haïawatha*) și din aceea a lui Mayne Red sau din paginile nesfîrșite ale unor povestiri de duzină. Indianul — îndeobște prieten,

Călin CĂLIMAN

(Continuare în pag. 10)

alteori trădător, mai întotdeauna războinic — prinde viață în nenumărate filme ale începutului de istorie americană.

Cow-boyul își va face mult mai tîrziu apariția. Pînă atunci westernul va avea de consemnat pe peliculă drumul sutelor și miilor de caravane care, înaintînd în necunoscut spre pămînturile din Ohio și Illinois, traversînd natura misterioasă și atrăgătoare a ținuturilor sălbatice, întîlnesc la fiecare pas primejdia, neprevăzutul, aventura. Istoria este o sursă inepuizabilă de subiecte cinematografice. Încă în jurul anilor 1800, peste 500.000 de oameni erau stabiliți în ținuturile „necunoscute". Pittsburgul devenise un oraș important și în Kentucky pătrundeau primii temerari ai marșului spre Vest. „Febra aurului", atracția minelor din California sau Nevada, din Colorado sau Montana a inspirat creatorilor de filme numeroase alte pagini cinematografice, după cum o dată cu apariția primelor căi ferate s-a deschis un nou ciclu de aventuri, generate nu numai de pericolele naturale ce amenințau călătoriile pe ruta de fier transcontinentală, ci și de atacurile „la drumul mare", posibile în orice clipă.

Legea Vestului a fost întotdeauna aceeași : „Cel mai bun să cîștige". În văzul tuturor și prin acțiune, fiecare erou al westernului își arăta valoarea și calitățile reale ; adesea eroul luptă de unul singur împotriva răului, ducînd la bun sfîrșit tentative

a dat viață unor nenumărate povești cinematografice despre viața păzitorilor de animale, ale căror aventuri westerniene erau, realmente, cotidiene : luptele lor cu bandele de răufăcători, disputele dramatice între ei înșiși — pentru asigurarea celui mai bun drum de parcurs — conflictele cu fermierii. În cinematografie, figura clasică a cow-boyului este îndeobște aceea a unui tînăr simplu și simpatic care și-a părăsit familia pentru a-și afla norocul în Far West, excelent mînuitor al lasoului și iscusit călăreț, curajos luptător și încercat trăgător, cel mai adesea sentimental și nostalgic, cu gîndul undeva departe la o logodnică părăsită sau la o dragoste neîmpărtășită. Prin cow-boy acțiunea westernurilor aduce pe ecran o istorie tot mai apropiată de zilele noastre. Printre personajele tradiționale ale „aventurii americane", un loc important îl ocupă șeriful. În continuu conflict cu bandiții, cu oamenii din afara legii, șeriful este o persoană aproape nelipsită a westernului chiar atunci cînd nu figurează printre așii conflictului, cînd își exercită funcția numai la modul decorativ.

De-a lungul anilor au fost evocate pe ecran, în repetate rînduri, numeroase personaje reale, cu faimă istorică și legendară, al căror nume a fost legat — într-un fel sau altul — de anii marșului spre Vestul sălbatic. Viața spectaculoasă a lui Buffalo Bill (1846-1917) — cel care

aventură și care, ajuns după ani de zile la Washington, va apăra în fața Congresului pe indieni — este evocat în multe filme, cel mai recent fiind *The Alamo* — 1960, în interpretarea cunoscutului actor John Wayne. Billy the Kid (1859-1881) a inspirat peste 450 de lucrări, printre care romane, piese de teatru, balade, discuri, un balet și — bineînțeles — mai bine de zece filme.

Calamity-Jane (1852-1903) — femeia de o frumusețe sălbatică, fiică

nante contemporane. Pe linia acestei evoluții, filmul lui John Ford, *Cavalcada fantastică*, realizat în 1939, marchează o dată memorabilă în istoria westernului. Tema filmului face parte din arsenalul clasic al genului : o diligență, trasă în galop de șase cai, străbate un lung drum „semănat" cu pericole. Personajele sînt, de asemenea, clasice : cei cîțiva călători din diligență, însetați și înfricoșați, indieni tatuați, bandiți ascunși la colțuri de drum. Chiar

Atacul diligenței : nici un western nu este lipsit de o astfel de scenă. În fotografie : o imagine dintr-un film clasic al genului — „Cavalcada fantastică" a lui John Ford.

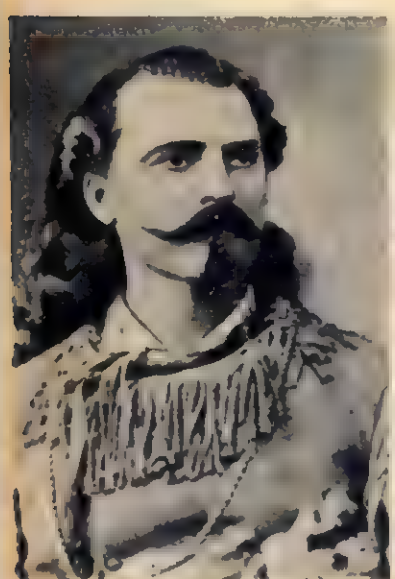

Buffalo Bill (1846–1917), cel care a inspirat nenumărate filme despre frămîntata istorie a Vestului îndepărtat.

Lupta dintre băștinași și albi, episod des întîlnit în multe westernuri (în fotografia noastră : o scenă din „Ultima caravană").

Gary Cooper a adus pentru întîia oară pe ecran un șerif ce trăiește o dramă intimă („Trenul va șuiera de trei ori").

ce par irealizabile, dovedind hotărîre, curaj, bravură.

Figura cea mai pitorească a westernului, cow-boyul, va apărea, istoric, de-abia în jumătatea a doua a secolului trecut. Păzitorii nesfîrșitelor turme — vestiții *cow-boys* — conduceau îndeobște animalele spre nord, pentru a fi vîndute în tîrguri. Meseria grea și riscantă a cow-boyului a inspirat un șir nesfîrșit de creații cinematografice. Unele din ele au rămas ca piese de rezistență ale genului ; acelea în care, o dată cu aventura, realizatorii surprindeau conflictele sociale specifice anilor respectivi, caractere puternice, personaje adevărate. Altele, în care aventura se consuma doar ca un foc de paie, au fost de mult date uitării, uneori de la prima lor proiecție pe ecrane.

Fantezia celor mai iscusiți creatori

a reușit să omoare, în 18 luni, 4.280 de bizoni și care, venit în Europa cu circul său, a fost primit de regina Victoria a Angliei și de papă — a inspirat numeroase piese de teatru, o serie nesfîrșită de filme. În 1872 numele său era de pe atunci binecunoscut și pe scenă se juca piesa *Buffalo Bill, regele oamenilor de la frontieră* ; încă din anii filmului mut *(Viața lui Buffalo Bill, Calul de fier)* și, apoi, în anii sonorului *(Legea lui Buffalo Bill* — 1930, *B. Bill în cucerirea Vestului* — 1936, *O aventură a lui Buffalo Bill* — 1936, *Tînărul B. Bill* — 1941, *Triumful lui Buffalo Bill* — 1953, cu Charlton Heston, *B. Bill în Tomahawk* — 1953 etc.) zeci de filme au adus pe ecran, în diferite interpretări, figura pitorească a celebrului personaj. Alt erou legendar, Davy Crockett — plecat la nouă ani într-o lungă și pasionantă

temerară a preriilor, care știa să mînuiască pistolul ca un bărbat — și mulți alți eroi ai Vestului au inspirat cineaștilor cicluri întregi de filme, multe din ele stabilind și consolidînd bunele tradiții ale westernului.

WESTERNUL ȚINE PASUL CU VREMEA

Dacă la originile sale cinematografice westernul era mai mult un divertisment, o dată cu trecerea anilor el a evoluat considerabil, cîștigînd în profunzime, lărgindu-și sfera investigației sociale. Ne referim, desigur, la capodoperele genului și nu la fabricațiile de serie care, an de an, s-au confecționat tot mai ușor pentru a muri tot mai repede. Adevăratul western, continuatorul bunelor tradiții, a ținut pasul cu vremea, a adus pe ecran istorisiri viabile, cu rezo-

dacă subiectul, în desfășurarea lui, păstrează o accentuată notă naivă, filmul lui Ford lasă să se prevadă adevărata metamorfoză psihologică a westernului.

Acest moment de cotitură este evident îndeosebi în filmul lui Fred Zinnemann *Trenul va șuiera de trei ori*, realizat în 1952. Sub trăsăturile lui Gary Cooper apare pe peliculă — pentru prima oară — un șerif care trăiește o puternică dramă intimă ; între simpla aventură și oamenii care o trăiesc e intercalată, prin fine nuanțe psihologice, o veritabilă tragedie socială. O contribuție importantă la „desacralizarea" eroului, la apropierea westernului de viață, aduce regizorul Anthony Mann. Departe de a distruge noțiunea de erou, el o revalorizează. Personajele sale centrale sînt uneori vulnerabile, alteori tipuri de neadaptați ; prin

aceasta, ele nu mai aparţin mitului, legendei, ci vieţii însăşi.

Problematica westernului cîştigă în profunzime. Regizorul John Sturges, în *Ultimul tren din Gun-Hill*, face un minuţios studiu de caractere, pe una din temele clasice ale westernului : răzbunarea. În *Omul din văile pierdute*, sub trăsăturile actorului Alan Ladd este conturat un interesant tip de neadaptat, solitarul Shane. *Omul din Vest* este o puternică dramă : eroul îşi propune să nu mai ucidă dar un fatal determinism, cu implicaţii sociale, îl împinge spre exterminarea propriei familii. *Cei şapte magnifici* pune acut unele probleme sociale, iar eroii — deşi sînt într-adevăr magnifici — nu sînt nişte invincibili. Un film foarte recent ca *Cheyenii* (numele unui trib indian) evidenţiază sentimentele net antirasiste ale realizatorilor. Exemplele pot fi, desigur, mult continuate.

O seamă de binecunoscuţi actori ai ecranului american au contribuit în mare măsură la atingerea vîrstei mature a westernului. Printre ei, Gary Cooper, Clark Gable, Henry Fonda, John Wayne, Burt Lancaster, Anthony Quinn, Kirk Douglas. Personajele feminine ocupă în western un rol secundar, prezenţa lor pe ecran nu depăşeşte, de obicei, anumite limite ale convenţionalismului. Eroina — fie că este logodnica sau soţia ideală, fie că apare în drumul eroului ca un „înger al răului" sub trăsăturile femeii de moravuri uşoare — nu participă în prim-planul conflictului decît arareori. Şi totuşi, personajele feminine sînt aproape nelipsite în westernuri, şi unele prezenţe sînt de reţinut : Marlene Dietrich *(Femeie sau demon)*, Jean Simmons *(Marile spaţii)*, Virginia Mayo *(Curierul aerului)*, Maria Schell *(Drumul spre Vest)*, Julie London *(Omul din Vest)*, Jayne Mansfield *(Blonda şi şeriful)*. Cînd criteriile comerciale înăbuşă pe cele artistice, rolurile feminine din westernuri ajung să fie stridente, convenţionale, strict decorative.

★

Prin forţa lucrurilor, westernul este unul din cele mai scrupulos realiste genuri cinematografice. Violenţa face parte, e drept, din arsenalul lui, dar ea nu este niciodată gratuită, nemotivată, în capodopere. Atunci cînd din violenţă se face un scop în sine, westernul decade (exemplele pot fi numeroase), îşi pierde calităţile care l-au impus atenţiei şi care-i asigură longevitatea.

Evoluţia westernului nu se va opri, desigur, la stadiul actual. De pe acum s-au conturat noi direcţii de dezvoltare. Cîteva din reuşite — *Johnny Guitare* al lui Nicholas Ray sau filmul lui Howard Hawks *Rio Bravo* — conferă westernului o ţinută intelectuală neatinsă pînă acum. Simţind soliditatea genului, unii regizori nu se sfiesc să-l parodieze (filme ca *Cow-boy*, cu Glenn Ford, sau *Vera Cruz* cu Burt Lancaster). După cum subliniam, unele westernuri recente îşi propun să abordeze cu mai multă eficienţă decît pînă acum problemele sociale, impunînd concluziile antirasiste ale unor regizori cu vederi progresiste evoluate. Genul s-a deplasat dincolo de hotarele Statelor Unite, în Italia şi Iugoslavia, în alte ţări, elemente de western fiind întîlnite azi în filme cu subiecte istorice sau contemporane ale multor cinematografii din lume.

Festivaluri antologice de „Western Story" însoţesc unele din confruntările cinematografice internaţionale care se desfăşoară anual în diferite părţi ale lumii. Ele constituie o dovadă palpabilă a vivacităţii acestor filme îndrăgite de atîtea generaţii, ale căror bune tradiţii se perpetuează an de an. Despre balastul westernului, despre „periferiile" lui, adesea mînjite de noroi, nici n-am considerat necesar să insistăm în aceste sumare notaţii. Doar bunele tradiţii, arta adevărată, sînt menite să învingă timpul.

Călin CĂLIMAN

Cavalcadă în noapte, cu Fier Parker şi Jeff Chandler, doi dintre interpreţii filmului „Violenţă în Kansas".

Jane Russel, interpreta vestitei Calamity-Jane.

Doi eroi de western, interpretaţi de doi cunoscuţi actori ai ecranului american : Paul Newman şi Burt Lancaster.

Din cele mai vechi timpuri omul s-a străduit să încerce a zbura aidoma păsărilor. „Aventura" devenită celebră a legendarilor Dedal și Icar a deschis o controversată problemă științifică, care a preocupat și preocupă încă pe mulți inventatori și oameni de știință. Care sînt perspectivele zborului prin forța mușchilor omenești?

Aripile lui Dedal. Desen de Michael Ayrton.

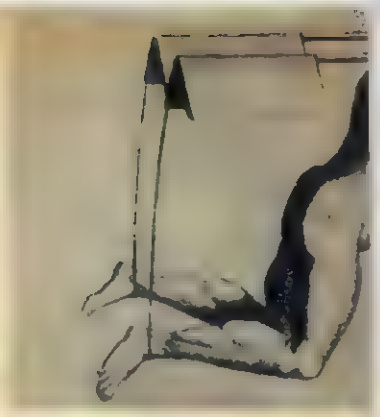

Desenul lui Besnier (1678), avionul bicicletă prezentat la o expoziție aviatică din descurajat soarta lui Icar. Este adevă putut înălța în aer...

avionul viu

Fapta miticului Dedal a constituit prima încercare — spune legenda — de a imita zborul păsărilor. Datorită însă lui Icar și celor ce i s-au întîmplat lui... în legendă, am putea spune că ideea în sine a păsit cu stîngul. Ceea ce în fond nu era decît o greșeală constructivă a fost considerat în mod eronat ca o dovadă că o asemenea realizare este principial imposibilă. Mai mult, catastrofa care a condus la moartea lui Icar a umbrit cu desăvîrșire faptul că Dedal (astăzi l-am numi „constructorul șef") a dus la bun sfîrșit zborul din Creta la Cumae.

Pot fi imitate păsările?

Apare întrebarea legitimă: este suficient ca să ne punem aripi pentru a zbura la fel ca păsările?

Răspunsul îl găsim fie analizînd zborul păsărilor, fie plecînd de la considerații energetice.

Admirăm adesea zborul rapid al rîndunelelor. Poate vă gîndiți: dacă această păsărică ar crește cît un vultur, s-ar putea lua la întrecere cu avioanele, pentru că ar fi mai puternică. Profund greșit: în realitate ea nici nu s-ar mai putea menține în aer. Motivul este simplu: păsările mici dezvoltă o cantitate *mai mare* de energie raportată la fiecare kilogram al greutății corpului decît cele mari. Una din explicațiile care se dau acestui fenomen constă în aceea că în timp ce suprafața portantă a aripilor crește proporțional cu puterea a doua, volumul corpului crește cu puterea a treia, devenind tot mai greu de susținut în aer. Cu alte cuvinte, pe măsură ce greutatea crește, trebuie ca între aripi și restul corpului să crească și disproporția în favoarea celor dintîi. Forma planoarelor de performanță și a avioanelor destinate a evolua la mari altitudini sînt tot atîtea argumente în acest sens.

Mai mult, pentru păsările mai grele, care cîntăresc peste 14-15 kg, zborul devine extrem de obositor, de multe ori chiar imposibil. Un exemplu concludent ni-l servește struțul. Concluzia:

aripile nu sînt suficiente

Grație progresului tehnicii aviatice, azi știm destul de bine cum trebuie realizat un avion cu performanțe aerodinamice ridicate. Să vedem cum se prezintă însă lucrurile în cazul cînd motorul este chiar omul.

Primul lucru pe care trebuie să-l facem spre a putea da un răspuns la această întrebare este să studiem „randamentul puterii" — cum îl numește dr. Douglas Wilkie, profesor la University College din Londra, de la care am luat o serie din datele cuprinse în articolul de față. Acest „randament" este pentru om de numai 0,006 cai putere per kilogram de greutate, adică de peste

Un „zmeu" viu: francezul Bernard Danis, care la 4 octombrie 1964 a zburat peste Canalul Mînecii într-o oră și patruzeci de minute, remorcat de o barcă cu motor rapidă.

i construit de Schmutz (1904) și „ornitopterul" 920, dovedesc că pe cei îndrăzneți nu i-a rat că nici unul din aceste aparate nu s-au

Avionul Puffin al companiei De Havilland, acționat de mușchi omenești, a zburat recent în Anglia mai mult de o jumătate de milă (aproape un km), cu o viteză de circa 25 km pe oră.

Struțul, care cîntărește aproape 150 kg, nu se poate desprinde de pămînt. Uliul însă este campion...

200 de ori mai mic decît în cazul unui motor cu ardere internă obișnuit. Se pare deci că, pentru a pune în mișcare aripi de mărime corespunzătoare, omului i-ar fi necesară o forță musculară deosebită, fără a mai vorbi de dificultatea de a asigura continuitatea efortului cerut de un zbor mai îndelungat. Pentru zborul omului este necesară o putere variind între 0,35 și 0,7 C P.

Puterea pe care omul o poate dezvolta depinde însă de mai mulți factori. Un element important este fără îndoială capacitatea atletică individuală ; un campion olimpic poate dezvolta pînă la 30% mai multă putere decît un om sănătos obișnuit.

Un alt aspect este durata efortului. Știm cu toții că putem munci mai intens un timp mai scurt decît dacă sîntem solicitați pe o perioadă mai îndelungată. Or, întreaga energie umană se obține pe baza oxidărilor, iar oxigenul trebuie să fie dus în mușchi, acolo unde este necesar. Așadar, *inima și plămînii constituie în cazul de față problemacheie :* chiar și atleții nu pot inhala mai mult de cinci litri de oxigen pe minut. Aceasta limitează randamentul puterii la 0,45 - 0,5 C P, adică 0,006 C P de flecare kg. Este adevărat că acest randament poate fi menținut un timp mai îndelungat. Deci, principial, „motorul uman" s-ar putea ridica în aer.

Pilot-atlet sau echipaj?

S-ar putea crede că o posibilitate de a îmbunătăți proporția dintre putere și greutate ar consta în folosirea unui „avion viu" cu un echipaj format din mai mulți oameni. Avantajul nu este atît de mare pe cît ne-am putea închipui, deoarece aparatele de zbor respective sînt proiectate în limite atît de strînse, încît un aparat pentru doi oameni ar cîntări aproape de două ori mai mult decît unul pentru un singur pilot. În ceea ce privește aparatele pentru mai mult de doi oameni, ele nici nu au fost studiate serios, din cauza dificultăților de ordin economic întîmpinate în construirea lor.

Unele îmbunătățiri la „randamentul puterii" (de la 10 la 20%) s-ar putea obține dîndu-se pilotului să respire 60% oxigen în loc de aer, deși în acest caz problema ar mai trebui studiată.

Un alt aspect care trebuie avut în vedere : stabilirea tipului de mișcare cel mai potrivit pentru producerea energiei necesare asigurării zborului. Din cele ce s-au spus rezultă însă că factorul important este totalul energiei cheltuite (și care depinde de starea inimii și plămînilor aviatorului) și nu *modul* în care este cheltuită, mai precis tipul de mușchi acționați. Astfel, pedalarea (care implică numai mișcarea picioarelor) este la fel de eficientă ca mișcarea concomitentă a brațelor, trunchiului și picioarelor, ca de pildă la canotaj.

Zborul prin forța mușchilor omului ne apare astfel ca un sport unic în felul lui, în care, pentru a avea succes, se cer îmbinate ingeniozitatea constructorului, măiestria aviatică și capacitatea atletică a pilotului.

Proiecte, încercări, speranțe...

Ca în orice domeniu al aviației, și în cazul zborului omului cu propriile sale puteri s-au elaborat numeroase proiecte și s-au făcut multe încercări experimentale. Pe baza unora dintre acestea se afirmă că există posibilitatea ca să se realizeze „avioane vii", cu calități comparabile cu ale păsărilor. Astfel, s-a preconizat un avion cu aripa din cauciuc umflată cu aer (sau cu alt gaz), deci foarte ușoară. Cît privește aripile batante, numite adeseori ornitoptere, ele nu au dat rezultate satisfăcătoare nici la avioanele cu motor.

În ciuda dificultăților existente, zborul prin forța mușchilor omului nu ne pare lipsit de perspective. Există în mai multe țări partizani entuziaști ai unor astfel de aparate ; au apărut și cercuri de tineri constructori amatori, în U.R.S.S., Anglia și alte țări.

În noiembrie 1961, în Anglia, două asemenea aparate de zbor, unul de la Universitatea din Southampton, iar al doilea de la uzinele de avioane De Havilland din Hartfield, au zburat aproximativ 90 de metri. Ambii concurenți au convingerea că vor putea îndeplini cerințele cu mult mai grele pe care le pune un concurs special, dotat cu un important premiu în bani, pentru primul zbor mai lung prin forța mușchilor umani. Pentru a primi acest premiu, concurentul trebuie să zboare în formă de „opt" în jurul a două puncte aflate la o distanță de o jumătate de milă.

Ambele aparate engleze posedă aripi cu o anvergură apreciabilă, distanța dintre extremități fiind de circa 24 metri, în timp ce greutatea de structură nu depășește 50 kg. Aparatele pot zbura ușor cu 0,35 - 0,40 C P, dar în ambele cazuri trebuie rezolvată problema piloților, adică găsirea unor oameni suficient de bine dezvoltați fizicește și pregătiți din punct de vedere tehnic pentru a li se putea încredința fragilele aparate.

Unele încercări — legate indirect de zborul cu propriile forțe umane — se fac și în Franța, unde s-a inițiat sportul „oamenilor zburători". Dovedind o măiestrie deosebită, unii parașutiști echipați cu costume speciale fac evoluții deosebit de interesante după ce au sărit din avion, fără a deschide parașuta. În afara unei mantii speciale, care unește „îmbrăcămintea" mîinilor cu cea a picioarelor și produce oarecare sustentație, de membre sînt fixate rigid un fel de planuri, a căror manevrare adecvată permite efectuarea de evoluții la viteze de peste 200 km/oră.

★

Dar în fond de ce se preocupă cercetătorii de zborul prin forța mușchilor ? În primul rînd pentru că realizîndu-se un astfel de zbor s-ar putea răspunde mai bine întrebării pe care și-au pus-o oamenii de cînd au început să se uite cu mirare la păsări : cum zboară ele ? Totodată, în acest fel s-ar învăța mai multe despre aerodinamica zborului „încet", deoarece în acest caz aviatorul ar fi în situația de a *simți* literalmente „lupta" dintre ridicare și frînare ; este ca și cum „am învăța geografia mergînd pe bicicletă", pentru ca să folosim o altă expresie a doctorului Wilkie, specialistul englez citat mai înainte.

Ultimul, dar nu și cel mai puțin important lucru : încercarea în sine își are valoarea ei indiferent de rezultat. Este ceea ce își spun și alpiniștii cînd, de pe o pajiște aflată la poalele muntelui, pornesc la asaltul piscului...

Ing. Florin ZĂGĂNESCU
candidat în științe tehnice

SAKI (Anglia)

Louise

— schiță —

— Ceaiul s-o fi răcit. Sună te rog să aducă altul — spuse văduva lady Bearford.

Susan lady Bearford era o bătrînă robustă care flirtase aproape toată viața ei cu două boli imaginare. Clovis Sangrial declara în mod ireverențios că ea răcise la încoronarea reginei Victoria și că de atunci nu s-a mai făcut niciodată bine. Sora ei, Jane Throplestance, care era cu cîțiva ani mai tînără, era cunoscută mai ales ca cea mai zăpăcită femeie din Middlesex.

— Am avut o după-amiază minunată — observă ea veselă, sunînd pentru ceai. Am telefonat tuturor oamenilor pe care voiam să-i chem, am făcut toate cursele pe care voiam să le fac. Mi-am amintit chiar să încerc să asortez mătasea aceea pentru tine la „Harrod", dar am uitat să iau eșantionul cu mine, așa că în privința asta n-am făcut mare lucru. Cred într-adevăr că ăsta-i singurul lucru important pe care l-am uitat în după-amiaza asta. E minunat, nu găsești?

— Ce-ai făcut cu Louise? — o întrebă soră-sa. N-ai luat-o deci cu tine? Mi-ai spus c-ai s-o faci.

— Dumnezeule — exclamă Jane — ce-am făcut cu Louise? Trebuie s-o fi lăsat undeva.

— Dar unde?

— Asta-i întrebarea: unde? Nu-mi aduc aminte dacă Carrywoodii erau acasă sau dacă m-am mulțumit să le las o carte de vizită. Dacă erau, s-ar putea foarte bine s-o fi lăsat pe Louise acolo să joace bridge. O să telefonez lordului Carrywood ca să fiu sigură.

— Dumneata ești, lord Carrywood? — întrebă ea la telefon peste cîteva clipe.

— Eu sînt, Jane Throplestance.

— Aș vrea să știu: ai văzut-o pe Louise?

— Louise? — auzi ea răspunzîndu-i-se. Închipuiți că am văzut-o de trei ori. Trebuie să recunosc că prima dată nu m-a impresionat prea mult, dar încetul cu încetul ești furat de muzică. Nu cred totuși că aș mai vrea s-o revăd încă o dată. De ce? Vrei să-mi oferi un loc în loja d-tale?

— Nu-i vorba de opera „Louise", ci de nepoata mea, Louise Throplestance. Credeam c-am lăsat-o poate la voi.

— Mi s-a spus că ai lăsat o carte de vizită azi după-amiază, dar nu cred că ți-ai lăsat nepoata. Valetul ne-ar fi spus cu siguranță. E acum moda să-ți lași și nepoatele la oameni, o dată cu cărțile de vizită? Sper că nu. Știu doar că unele case din Berkeley Square nu sînt de loc făcute pentru așa ceva.

— Nu-i la Carrywoodii — anunță Jane, înapoindu-se la soră-sa. Dacă stau și mă gîndesc, aș fi putut s-o las la raionul de mătăsuri de la „Selfridge". S-ar putea să-i fi spus să mă aștepte acolo o clipă, în timp ce eu examinam mătăsurile la lumină, și oi fi uitat-o cînd mi-am dat seama că nu ți-am luat eșantionul. În acest caz, e tot acolo. N-o să se miște de acolo, dacă nu-i spui. Louise n-are nici o inițiativă.

— Spuneai că ai vrut să asortezi mătasea la „Harrod" — observă nobila văduvă.

— A, da-a? Poate că într-adevăr am fost la „Harrod". Nu-mi amintesc. În orice caz, e unul din magazinele acelea unde toți oamenii sînt atît de drăguți și simpatici, că aproape nu-ți mai vine să cumperi nici o bobină de bumbac.

— Ai fi putut-o lua cu tine pe Louise. Nu-mi place s-o știu acolo în mijlocul unei mulțimi de străini. Închipuie-ți că un individ fără principii i-ar vorbi!...

— Imposibil! Louise n-are nici o conversație. Eu cel puțin n-am găsit niciodată vreun subiect cu care să pot întreține o conversație cu ea. Orice ai discuta cu ea, Louise nu știe să-ți răspundă decît: „Crezi? O, da, ai dreptate"... Prăjiturelele astea sînt prea subțiri, se fărîmițează înainte de a le băga în gură. E caraghios să mușți în gol, ca un păstrăv care vrea să înghită o muscă.

— Sînt puțin surprinsă — spuse nobila văduvă — că-ți poți bea atît de liniștită ceaiul, după ce ți-ai pierdut una din nepoatele preferate.

— Vorbești ca și cum mi-ar fi luat-o moartea, cînd de fapt nu s-a întîmplat altceva decît că am rătăcit-o. Deocamdată! Sînt sigură că pînă la urmă o să-mi aduc aminte în ce loc am lăsat-o.

— Nu te-ai dus la nici o biserică? Dacă ai lăsat-o cumva prin împrejurimile

umor

de peste hotare

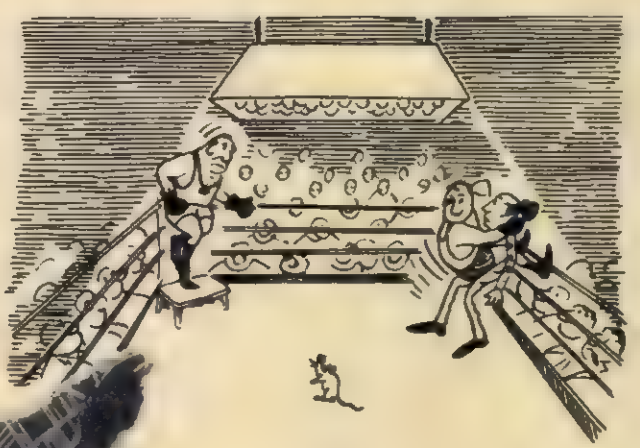

...ga
...e info...
...C.M.B. le
...dă gratuit
...ui.

catedralei Westminster sau Sfîntului Petru fără ca ea să poată explica în mod satisfăcător prezența ei acolo? O să fie arestată pentru vagabondaj.

— Ar fi într-adevăr foarte neplăcut — spuse Jane, rontăind o felie de pîine prăjită unsă cu unt. Mai ales că nici nu-l cunoaștem bine pe ministrul de interne! Și nu prea ar fi plăcut să fii nevoită să telefonezi unui secretar oarecare, care pe deasupra să nu fie nici atît de înțelegător, ca să i-o descri pe Louise și să-l rogi să ne-o trimită la timp pentru cină. Din fericire, n-am fost la nici o biserică, deși la un moment dat m-am amestecat într-o procesiune a Armatei salvării. Era pasionant să-i vezi de aproape: sînt atît de deosebiți de amintirea pe care am păstrat-o de prin anii șaizeci. Mi-aduc aminte că pe atunci aveau un aspect atît de nenorocit! Se plimbau îmbrăcați ca vai de lume, nepieptănați, nespălați, plini de un fel de ură zîmbitoare față de toată lumea. Dar acum sînt toți unul și unul! Niște oameni viguroși și înfloritori ca o brazdă de mușcată care ar avea convingeri religioase. Laura Kettleway însă spunea tocmai alaltăieri, în ascensorul metroului, la stația Dover Street, cît bine face această Armată a salvării și ce pierdere ar însemna pentru țară dacă n-ar exista. „Dacă n-ar fi existat, i-am răspuns eu, atunci cu siguranță că Granville Barker ar fi inventat ceva de genul ăsta". Știi, Susan, cînd spui lucruri de astea cu glas destul de tare, pare totdeauna un cuvînt de spirit.

— Cred că ar trebui să faci ceva pentru Louise — spuse nobila văduvă.

— Caut să-mi aduc aminte dacă a fost cu mine cînd m-am dus în vizită la Ada Spelvexit. M-am amuzat grozav! Știi, Ada a căutat — cum face ea de obicei — să-mi laude meritele acelei groaznice doamne Kariatofski, știind foarte bine că nu pot s-o sufăr. A avut imprudența să-mi spună: „Știi că doamna Kariatofski pleacă luna viitoare cu soțul ei în Rhodesia?" „Sfinte Dumnezeule, i-am răspuns eu, într-o țară unde și așa avem destule dificultăți! Ce imprudență!" Ada n-a înțeles imediat spiritul, dar după aceea a fost de-o mojicie! Nu, sînt sigură că n-am lăsat-o pe Louise la ea.

— Ce bine ar fi dacă ai reuși să-ți amintești unde ai lăsat-o, în loc să-ți amintești unde n-ai lăsat-o — punctă lady Bearford. Deocamdată, tot ce știm e că n-a fost nici la Carrywoodii, nici la Ada Spelvexit, nici la catedrala Westminster.

— Oricum, asta restrînge cîmpul cercetărilor — răspunse cu violoiciune Jane. Sînt sigură că n-a fost cu mine cînd m-am dus la „Mornay". Știu că m-am dus la „Mornay", căci îmi amintesc că l-am întîlnit acolo pe fermecătorul acela de Malcom... Malcom și nu știu cum îi mai zice. Știi despre cine-i vorba, nu? De altfel, acesta-i avantajul prenumelor ciudate: n-ai niciodată nevoie să-ți aduci aminte de numele de familie. Firește, eu cunosc alți doi sau trei Malcom, dar despre nici unul din ei n-ai putea spune că-i fermecător. Pe cînd ăsta! Mi-a dat două bilete pentru concertul public din Sloane Square, care o să aibă loc duminică. Așa că nu mai încape nici o îndoială: pe Louise trebuie s-o fi lăsat la „Mornay". În orice caz, a fost gentil din partea lui că mi-a dat biletele.

— Așadar, crezi că ai lăsat-o pe Louise acolo?

— Da, sînt convinsă. Aș putea telefona ca să întreb. Oh, Robert! Înainte de a mă ridica de la masă te-aș ruga să telefonezi la „Mornay" ca să întrebi dacă n-am lăsat ezi după-amiază în magazinul lor două bilete de concert și o nepoată.

— O nepoată, doamnă? — întrebă valetul.

— Da, Robert, o nepoată. Domnișoara Louise nu s-a mai întors cu mine acasă și nu știu unde am lăsat-o.

— Domnișoara Louise a stat după-amiaza aici, doamnă. I-a citit fetei care servește la bucătărie și care suferă de nevralgie. I-am dus domnișoarei Louise ceaiul sus la ea în cameră la ora cinci fără un sfert.

— Doamne, că proastă mai sînt! Acum mi-aduc aminte: chiar eu am rugat-o să citească bietei Emma „Crăiasa pădurilor", ca s-o facă să doarmă. Și eu cînd am nevralgie pun să mi se citească „Crăiasa pădurilor" și reușesc totdeauna s-adorm. Louise pare-se că n-a reușit, dar nu i se poate imputa că nu și-a dat silința. Cred că după o oră Emma o fi adormit dar, firește, Louise n-o să plece pînă cînd n-o să i se spună. În orice caz, Robert, poți telefona la „Mornay" să-i întrebi dacă n-am uitat la ei două bilete de concert. Afară de eșantionul tău de mătase, Susan, cred că asta-i tot ce-am uitat azi după-amiază. E minunat, nu găsești?

Traducere de
Paul B. MARIAN
Ilustrație de
Mihu VULCĂNESCU

— Ah, draga mea, cît m-am grăbit ca să ajung mai repede la tine...

— A spus ceva!...

CE DORIȚI SĂ AFLAȚI?

1) De ce a plecat „ghidul" din gară?

Gara de Nord. Orele 23. Un om coboară din tren. Vine de la Baia Mare. Încotro? Are un cumnat. În Semicerculul. Unde o fi strada asta?

Cinci minute mai tîrziu, delegatul unei fabrici — venit de la Iași — pune și el o întrebare asemănătoare: unde, în ce cartier o fi uzina care va furniza piesa pentru mașina noastră?

Un bucureștean get-beget vrea să afle „prompt" adresa celei mai apropiate blănării: l-a surprins iarna fără guler de blană la palton.

Cineva, undeva, și-a pierdut umbrela; unde-i oare biroul de obiecte găsite?

Unei fete cochete i s-a întîmplat o „tragedie": pulverizatorul de parfum s-a defectat. Ce atelier repară asemenea obiecte gingașe?

La întrebări ca cele de mai sus și la foarte multe altele am vrut să aflăm și noi cine dă răspunsul. Mai exact: cîte și ce fel de centre de informații avem azi în Capitală?

1

Așadar, din nou pe peronul Gării de Nord. Iată ceva interesant și pozitiv: săgeți îndreptate spre toate punctele cardinale (legătura cu tramvaiele, autobuzele, troleibuzele), un birou de informații (sosirea și plecarea trenurilor), o rețea de megafoane — toate acestea privind informațiile C.F.R. Pînă aici, toate bune. Numai că cetățeanului venit din altă parte îi mai trebuie de multe ori și alt fel de informații. Cine i le poate furniza în primele minute după sosirea sa? Deocamdată, nimeni. Nu întotdeauna a fost așa. În urmă cu două-trei luni exista în Gara de Nord un ghid care îndrepta cu iscusință acul busolei spre cele aproape 6.000 de străzi ale Bucureștiului. Într-o bună zi, ghidul și-a făcut geamantanul și a plecat, lăsînd regrete în rîndul călătorilor. E adevărat, „oracolul" acesta nu răspundea la prea multe întrebări. Indica însă cu precizie locul exact al unei străzi pe harta Bucureștiului. De ce a plecat totuși, ghidul din gară?

2

„Alo! 14.70.45?..." Mulți cunosc probabil acest număr de telefon. Cele șase cifre îl aduc la ureche vocea omului care ne ajută să ne descurcăm în păienjenișul miilor de străzi. Se întîmplă însă adesea ca ghidul respectiv (aflat undeva la Serviciul de nomenclatură al Capitalei) să fie inabordabil. Firesc: e doar un singur telefon pentru tot Bucureștiul. În plus: încerce cineva să-l solicite după orele 15. Din această clipă, 14.70.45 sucombă pînă a doua zi la 7 dimineața. Al doilea schimb la acest telefon nu există.

Incotro? O dată ieșit din Gara de Nord, călătorul venit dintr-un oraș străin este dezorientat. Pentru el, Capitala, cu zecile ei de cartiere, mijloace de transport, întreprinderi și instituții noi, reprezintă un mister. Ce bine ar fi dacă în gară ar exista un birou de informații care să-l îndrume!

2) Alo! 14.70.45?

3) Așa da!

4) Ce i-ar mai trebui Capitalei?

Încă două telefoane utile: 25.19.30 și 25.19.32. Bucureșteni, folosiți-le! Efortul dv. de a le forma va fi răsplătit: puteți obține... 2.000 de adrese utile. Ce v-ar interesa? A născut soția dv. și vă trebuie un cărucior de copil? Un croitor pentru vi-

În păienjenișul de pe perete se află 2.000 de adrese pe care tovarășa de la biroul de informații al [illegible] recomandă și ori[illegible]

itorul dv. costum? Un meșter iscusit pentru magnetofonul care vi s-a defectat sau adresa unui atelier pentru reparat umbrele? Două mii de adrese utile. Și exacte: strada, numărul, raionul, telefonul. Cine le furnizează? Centrul de informații al U.C.M.B. (Uniunea cooperativelor meșteșugărești, București) — un birou special, deschis anul acesta, funcționînd de la 7 la 21 (duminica numai pînă la orele 16) — serviciu gratuit, oferit oricui. În plus: vă recomandă unitatea cea mai apropiată de locuința dv. Pînă la ora asta, U.C.M.B. este singura instituție din București care și-a creat un centru propriu de informații. L-a instalat într-un sediu adecvat (str. Plevnei 1) cu personal specializat care lucrează pe ture. Așadar, apelați la serviciile acestuia și veți obține răspunsuri utile. Nu-i puneți însă întrebări... inutile: 25.19.30 și 25.19.32 nu răs-

CÎTEVA ÎNTREBĂRI... CÎTEVA PĂRERI...

Unde-l muzeul Simu?

Sînt timișorean. Fac o scurtă escală la București. Mi-am propus să vizitez printre altele și muzeul Simu. Surpriză. În locul muzeului — în bd. Magheru — se înalță acum un bloc cu 10 etaje. Cine-i știe noua adresă? Poate cartea de telefon. Răsfoiți-o și veți afla că muzeul Simu e în Calea Victoriei 154! În realitate nu-l mai acolo. E în str. Biserica Amzei 5-7. Dacă în Capitală ar fi existat un birou de informații — așa cum sînt și în alte capitale — n-aș fi pierdut cîteva ore prețioase.

George SULEA
cercetător științific
str. Odobescu 10, Timișoara

Noi, șoferii...

de la taxiuri (Getax), sîntem cei mai solicitați ghizi ai Capitalei. Cine cunoaște mai bine decît noi cartierele și străzile Bucureștiului? Nu-i deci de mirare că sîntem foarte des asaltați cu fel de fel de întrebări de cei care sosesc din alte orașe. În special în gări. Personal, socotesc că în București ar trebui să existe o rețea de birouri de informații; în plus, să se tipărească sau să se completeze „Ghidul Capitalei". E depășit de creșterea și transformarea orașului.

Nicolae TAMAȘ
șofer, taxi nr. 1023
stația Gara de Nord

Ce propun?

Un birou complex de informații. De cîte ori vin la București să pot afla aici, la acest birou — gratuit sau contra unei mici taxe — răspuns la orice întrebare necesară unui om din altă parte: ce hoteluri au astăseară camere libere, unde există un restaurant dietetic; ce expoziții sînt deschise; care-a magazinele specializate în jucării sau unde se pot repara covoare plușate? etc. etc. Așadar...

Inginer Petre BERINDE
Exploatarea minieră Șotînga
r. Tîrgoviște

pund la întrebarea dacă au sosit cartofii sau la ce hoteluri sînt camere libere, ori unde e strada cutare (întrebări puse de unii). Pentru cartofi adresați-vă aprozarului; pentru camere libere la marile hoteluri din stațiunile climaterice cereți relații la „Recom" (12.64.85); pentru străzile din București — la numărul amintit în capitolul precedent: 14.70.45. Nu întrebați centrul de informații U.C.M.B. cît e ora; la această întrebare răspunde 05. Nu încurcați telefoanele. Nu întrebați la 03 cînd pleacă trenul la Craiova, ci la 17.20.30 (Gara de Nord). Pentru viitoarele dv. excursii adresați-vă numai O.N.T.-ului (are birouri de informații la toate agențiile, inclusiv cea din Gara de Nord și aeroport). Punct. Alte informații despre... informații nu vă putem da.

4

În acest domeniu Capitalei i-ar mai trebui multe. În primul rînd, cîteva birouri complexe de informații, unde să se răspundă nu numai la întrebări privind un singur domeniu, ci la probleme cît mai variate, din diver-

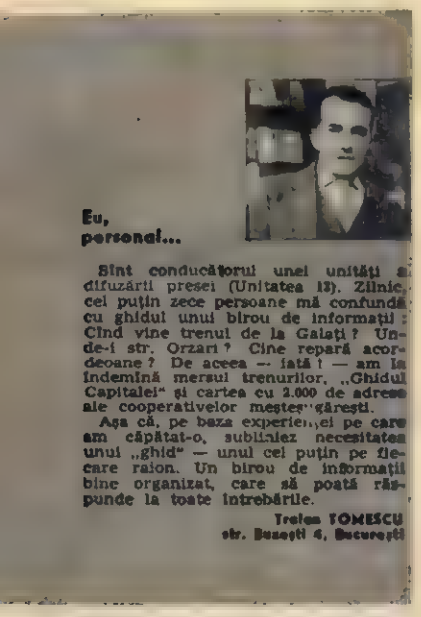

Eu, personal...

Sînt conducătorul unei unități de difuzării presei (Unitatea 13). Zilnic, cel puțin zece persoane mă confundă cu ghidul unui birou de informații: Cînd vine trenul de la Galați? Unde-i str. Orzari? Cine repară acordeoane? De aceea — iată! — am la îndemînă mersul trenurilor, „Ghidul Capitalei" și cartea cu 2.000 de adrese ale cooperativelor meșteșugărești.

Așa că, pe baza experienței pe care am căpătat-o, subliniez necesitatea unui „ghid" — unul cel puțin pe fiecare raion. Un birou de informații bine organizat, care să poată răspunde la toate întrebările.

Traian TOMESCU
str. Buzești 4, București

se domenii. Prompt și exact. Sugerăm ca înființarea unor asemenea birouri complexe de informații (deschise în punctele cele mai animate ale Capitalei) să intre în atenția organelor în drept. Pînă una alta, este absolut necesar reînființarea ghidului din gară; e de dorit ca 14.70.45 (ghidul de străzi al Capitalei) să nu-și tragă obloanele la orele 15, ci să funcționeze și în tura a doua, adică după-amiază. Socotim că industria locală (care depinde de sfatul popular) cît și comerțul și-ar putea îmbunătăți sensibil activitatea dacă ar înființa și ele centre de informații, așa cum a procedat U.C.M.B. În această privință așteptăm cuvîntul celor în drept. Și, o dată cu aceasta, așteptăm și sugestiile cititorilor.

George CIUDAN și F. URSEANU
Fotografii de Eugen IAROVICI

DIN NOU DESPRE VITRINE

Piața Palatului Republicii este o adevărată vitrină a Capitalei. Ea concentrează, în perimetrul ei, elementele noi și semnificative ale arhitecturii bucureștene.

Vitrinele ei însă...

● În extrema stîngă a pieței, cîteva mari vitrine vor să anunțe, binevoitoare, că adăpostesc în spatele lor un oficiu P.T.T.R. Și folosesc pentru aceasta cîteva panouri din placaj, pe care o mînă lipsită de har a zugrăvit niște bieți chipuri feminine, investite cu funcțiuni telefonico-poștale. Fetele acestea zîmbesc stereotip și crispat de cînd au fost montate în vitrine. Adică de foarte mult timp: dovadă îmbrăcămintea și pieptănătura lor, care ar plasa panourile cam în jurul anilor 1945 (dacă nu am ști cu toții că data lor e mult mai recentă).

● De cîteva zile, în locul magazinului „Plastica" s-a deschis un altul, „Adam", care oferă surprize plăcute mai ales bărbaților. Vitrinele sînt atrăgătoare și interesant alcătuite. Dar de ce a trebuit să se închidă timp de cîteva săptămîni un magazin și să se pregătească deschiderea altuia exact în perioada sărbătorilor de iarnă, sezon prin excelență al cumpărăturilor și darurilor? De ce tocmai în perioada în care vitrinele sînt cel mai insistent contemplate, să se ofere privirilor, în mult vizitata Piață a Palatului, cîteva mari vitrine întristătoare de goale?

● Nu o spunem pentru prima oară: vitrinele de artizanat sînt o îngrămădire obositoare de prea multe obiecte, care se anihilează unul pe altul. O asemenea vitrină-bazar ne oferă și „Arta populară" din Piața Palatului. Alături de ea, o vitrină-depozit, în care nenumărate covoare, rulate, întinse, suprapuse unele peste altele, încearcă zadarnic să ne convingă asupra virtuților lor calitative, la privitor ajungînd doar cele cantitative... Peste un covor plușat aruncați niște prozaici papuci de plastic. Conduri de cadână?

● Fără nici o pretenție de vitrină, geamul larg al Oficiului de difuzare a presei ne permite să vedem un modest, dar atrăgător interior căptușit cu reviste și ziare interesante. E o formulă modernă și demnă de imitat. De ce oare tutungeria din vecinătate nu-i urmează exemplul și expune în geam doar stive de cutii goale?

● Cele mai nereușite vitrine din toată piața rămîn totuși cele ale magazinului de încălțăminte „Superb". Speriați poate de spațiul prea mare și de fanteziu prea puțină pe care le avea la îndemînă, vitrinierii au pornit să imagineze un fel de vitralii vopsite cu lac: o bidinea a umblat pe geamuri și le-a pictat violent în felii de culori care nu se armonizează între ele, care reduc din vitrină și dau un neplăcut aspect general.

● Una din vitrinele „Artei preciziei" expune cadranul unui ceas imens. Atît. Simplu și elocvent. Dar de ce alături se prezintă, cu brutalitate mercantilă, un tablou (tot imens) cu prețuri? Ca să nu fie deranjați cooperatorii dinăuntru cu întrebările celor veniți de afară?

● Prea puțină imaginație la vitrina cu bănuțe și jucării de copii. Și, mai ales, seară, prea puțină lumină: trebuie oarecare bunăvoință pentru a vedea detaliile obiectelor expuse (care nu se pot în nici un caz lăuda cu noutatea lor).

● Vitrinierii restaurantului cu autoservire „Modern" au un pronunțat gust pentru baroc: un frigider încărcat, nenumărate coșuri și coșulețe cu tot felul de sticle, prăjituri, aspicuri, totul învăluit în celofan sclipitor și legat cu funde roșii... În plus un manechin nefericit, îmbrăcat neîngrijit, de mîna căruia este legat cu aforicică un coș și un Moș Gerilă din ciocolată...

● Întreprinderea de confecții „Arta modei" schimbă cu regularitate produsele din vitrina ce și-a rezervat-o în extrema dreaptă a pieței. Modelele sînt, aproape totdeauna, de bun gust și la curent cu cerințele modei.

Maria ROVAN

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

din toată lumea

SUPRAPRODUCȚIE. Considerată drept o raritate (un caz la o sută de mii) s-a întîmplat totuși ca recent într-o gospodărie din Ober-Illnau (Elveția) să se nască patru viței o dată, fără-i în fotografie împreună cu mama lor și cu stăpînii acestora.

AVIONUL ZBOARĂ! Un nou sport, exces de zel publicitar sau o încercă probă de rezistență? Oricum ar fi, tînăra Lollie Benjamin, care a evoluat astfel la o recentă demonstrație a unui club aeronautic din Anglia, a stîrnit senzație și emoții.

DIOGENE MODERN. Un Diogene al timpului nostru, Cooper Linkman din Siegen (R.F.G.), și-a stabilit locuința într-un butoi. Dar, spre deosebire de celebrul filozof grec, Diogenele modern primește și oaspeți care, după cum se vede în imagine, ne salută grațios.

YOGA ÎMPOTRIVA FUMATULUI! Ofensiva pornită în Danemarca împotriva fumatului a stimulat și experiențele profesorului de yoga Paul Kofod, care practică asupra subiectelor sale „sugestia hipnotică" de renunțare la tutun. După experiență, tînăra din fotografie a declarat că nu mai simte necesitatea să fumeze (cîtă vreme?).

SPORT

O propunere franceză:

UN TURNEU AL „CELOR 6 NAȚIUNI"

„Am fi foarte curioși să-i vedem pe rugbiștii români angrenați mai mult în competițiile internaționale și — de ce nu? — alăturîndu-se turneului celor 5 națiuni. Am fi curioși să vedem pe galezi, pe irlandezi, pe englezi, pe scoțieni, cum ar suporta, în imensul stadion din București, proba pachetului rominesc de înaintași?", scria Jacques Carducci în „France-Soir".

Și noi am fi curioși. Pentru a avea însă un răspuns, sîntem obligați să facem o scurtă incursiune geografică.

Balonul oval e cunoscut pe tot globul

Cu o răspîndire mai lentă ca fotbalul, jocul în 15 și-a croit drum doar în vreo 35 de țări, cîștigînd totuși, peste tot, mii de susținători pasionați. La drept vorbind, din cauza insuficientei organizări pe plan internațional, nici nu se cunosc exact țările în care este practicat, deși rugbiul se joacă azi pe toate continentele. Din informațiile disponibile am reconstituit harta rugbiului mondial: Anglia, Scoția, Irlanda, Țara Galilor, Franța, Rominia, Italia, R. F. Germană, R. D. Germană, Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria, Iugoslavia, Spania, Portugalia, Olanda, Belgia, U.R.S.S., Suedia, Japonia, Malaya, India, Birmania, Maroc, Tunis, Alger, Nigeria, Africa de sud, Argentina, Chile, Brazilia, S.U.A., Canada, Australia, Noua Zeelandă, insulele Fiji și... probabil și alte țări. Cine mai știe?

Căci rugbiul are norocul (îndoielnic) de a avea chiar două federații internaționale: F.I.R.A. și Rugby Union. Federația internațională de rugbi amator, cu sediul la Paris, a înglobat mai ales federațiile naționale din țările europene. Din Rugby Union fac parte țările britanice, Noua Zeelandă, Africa de sud, insulele Fiji.

Se pune deci întrebarea: cum de un joc relativ vechi și destul de răspîndit, cu întîlniri internaționale atît de frecvente, se poate totuși prezenta într-un stadiu de organizare primitiv față de alte sporturi? Să încercăm a răspunde.

„Splendida izolare" a rugbiului britanic...

... a început cu tradiționalul turneu insular, care a opus timp de decenii selecționatele Angliei, Scoției, Irlandei și Țării Galilor. Un turneu în familie, cum s-ar zice, care se repeta aidoma, în forme bine conservate, pînă la plictiseală. Nici un gînd de schimbare, nici o pală de curiozitate: ce s-o fi întîmplat în rugbi dincolo de ceturi? Degeaba creștea între timp rugbiul francez, în zadar se întîlneau din cînd în cînd echipe de club franceze cu cele britanice, orice încercare continentală de a se măsura cu vreo selecționată insulară rămăsese ani în șir fără urmare.

Explicația rezidă în concepția conducătorilor rugbiului britanic despre acest joc. Rugbiul ar fi, pasămite, un joc exclusiv pentru gentlemeni, căci, practicat de orice altă categorie de oameni, ar degenera în încăierare. Rugbiul adevărat — se pretindea — nu poate fi înțeles și pătruns decît de un anglo-saxon. Contactul cu echipe de rugbi lipsite de educație britanică devenea deci indezirabil, ba constituia chiar un sacrilegiu...

Această concepție anacronică, retrogradă, a ținut multă vreme rugbiul britanic izolat de partenerii de joc continentali și în primul rînd de francezi.

După cel de-al doilea război mondial, s-a mai schimbat situația. Dar cu ce preț! Elemente mai realiste din conducerea rugbiului britanic au luat în considerație interesul crescînd al publicului insular față de evoluția rugbiului francez. Așa s-a ajuns la transformarea sclerozatului turneu în 4, în „turneul celor 5 națiuni", prin cooptarea echipei Franței. Să nu vă închipuiți însă că operația aceasta s-a petrecut în tratative de la egal la egal, ca între parteneri leali, sau, cum le place englezilor să spună, cu *fair-play*! Nu. Conducătorii francezi au fost obligați să admită condiții umilitoare, mergînd pînă la acceptarea imixtiunii în treburile interne ale federației franceze. De pildă, federația franceză a fost silită să renunțe la organizarea unui campionat național după sistem diviziunar, să nu admită antrenori plătiți pentru echipele de club, să impună echipelor un anumit stil de joc, să pedepsească într-un anumit fel abaterile jucătorilor, să îngrădească transferările de jucători, să aplice strict și în exclusivitate regulile de joc stabilite de Rugby Union. Și toate acestea sub amenințarea continuă a excluderii din „turneul celor 5", fără ca federația franceză să fi fost măcar acceptată ca membră în Rugby Union!

Reacția continentală

Nu-i de mirare că, în aceste condiții, conducătorii rugbiului francez au căutat totuși modalități care să le permită păstrarea unei anumite independențe față de presiunile exercitate de cei de dincolo de Canalul Mînecii. S-au gîndit la F.I.R.A. care vegeta, dar care, activînd, ar fi putut oferi echipelor franceze contacte fructuoase în condiții onorabile. Așa s-a născut ideea unor campionate europene și a unor întîlniri mai dese cu echipele românești, italiene, germane, spaniole etc. Asemenea inițiative și încă altele deschideau o frumoasă perspectivă rugbiului internațional.

Dar în acest moment au intervenit din nou conducătorii lui Rugby Union, speriați de posibilitatea transformării F.I.R.A. într-o federație cu caracter mondial și de teama de a nu scăpa din mîini destinele rugbiului internațional. Au urmat noi tratative (relatate pe larg de presă) în cadrul cărora francezii au trebuit să-și ia angajamentul să renunțe la dezvoltarea F.I.R.A., să se abțină de la organizarea unui campionat mondial, să nu susțină programarea rugbiului la J. O., să interzică discutarea oricăror reguli de joc consfințite de Rugby Union etc.

Nimic n-ar fi tulburat aceste manevre conservatoare, dacă în anii din urmă nu s-ar fi produs unele fapte cu adevărat noi în rugbiul mondial. Încă de prin 1953, și tot mai intens după aceea, au apărut pe primul plan echipele de rugbi românești. Debutul a fost făcut prin întîlniri cu echipe cehoslovace și germane, apoi cu cele franceze. Au urmat întîlnirile cu echipele britanice, în Rominia și în Marea Britanie (Swansea, Harlequins, Cardiff etc.). Trecînd de aceste etape, încheiate cu succese din ce în ce mai importante, iată-ne în fața meciurilor R.P.R.-Franța. Confruntările cu echipa Franței, cîștigătoarea multor ediții ale „turneului celor 5 națiuni" și victorioasă în întîlniri cu redutabilele echipe australiene, sud-africane și neozeelandeze, puteau să servească drept criteriu de apreciere a valorii rugbiului românesc. Toate aceste întîlniri au situat echipa românească pe primul plan al rugbiului mondial și au arătat clar nivelul corespunzător al comportării morale, tehnice și tactice a rugbiștilor români. S-a văzut pe teren că rugbiștii crescuți la școala sportului socialist, ieșiți din atelierele „Griviței roșii", de pe băncile universităților noastre, din unitățile noastre militare, pot fi la înălțimea cerințelor, fie la Twickenham, fie la București, fie la Toulouse.

Poziția aceasta, cucerită în cursul ultimilor ani, trebuie consolidată cu prețul unor continue eforturi, de care jucătorii și antrenorii noștri sînt capabili.

V. BĂNCIULESCU

O „tușă" la una dintre întîlnirile selecționatelor Romîniei și Franței.

Fotografie de S. STEINER

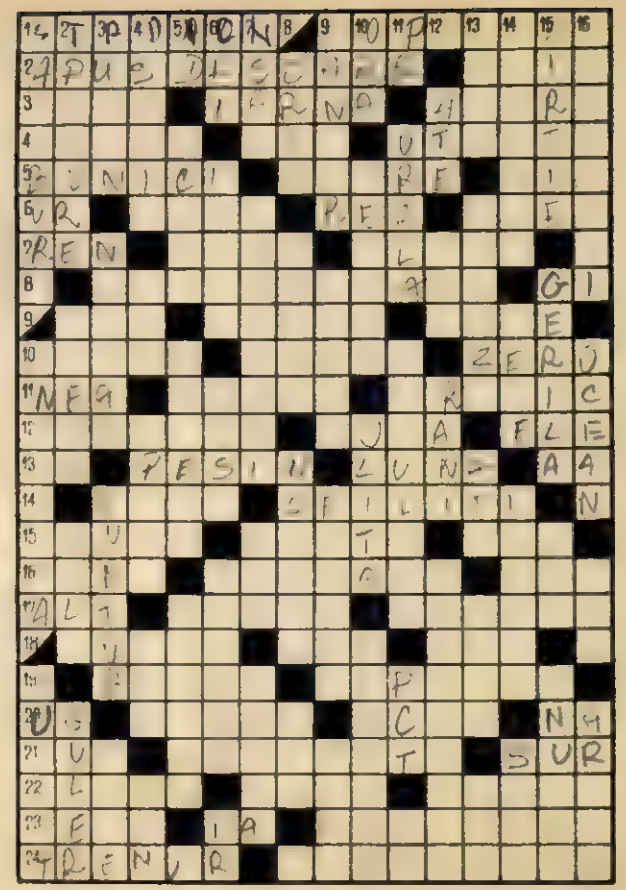

16/24 SEZONIERĂ

ORIZONTAL : 1) Temperatură scăzută cu... creștere de temperatură — Cu urechile mari îmblănite (pl.). 2) Împreună cu „Luceafărul" și „Viforul" formează o cunoscută trilogie de Delavrancea (3 cuv.) — Pictor romîn, autorul tabloului „Scene de patinaj". 3) Înțelepții și le repară iarna — „A-nceput de ieri să cadă cîte-un fulg..." — Avans. 4) Muntenii — Autorul poemului „Va veni iarna albă" — Mamifer sevatic înrudit cu foca. 5) Suplinitorii lui Moș Gerilă — Spre — Hop ! 6) Ușier ! — Naștere ! — Vreme nefavorabilă — Din cartoteci. 7) Animal din ținuturile iernilor veșnice — Haine ! — Idilă... englezească. 8) Scriitor romîn, autorul povestirii „Iarnă grea" — Gică Ionescu. 9) Prefix pentru ureche — Nume masculin — Prefix însemnînd înainte. 10) Se condensează la frig — Pictor rus, autorul pînzei „Troica" — Punct de îngheț. 11) Se întinde alb peste case — Răvașe — Bloc de piatră adus de ghețari. 12) Așteptat — Autorul romanului „Liniștea iernii" — Dînsele (3) Nota dispazonului — Bani gheață — Ianuarie — Asia ! 14) A scris versurile cînteculni „Tropa-tropa" — Veștejiți. 15) Iarna acoperă cerul (pl.) — Autorul poeziei „Zăpada" — Numerar. 16) Topește gheața — Atașată — Tren (reg.). 17) Nu ăsta — Haină de vreme rea — Degajă căldură. 18) Nume masculin — Ani mulți — Numele lui „ Liviu ! 19) Drug de oțel folosit la tăierea găurilor în gheață pentru pescuitul cu năvodul — Autorul poeziei „Peisaj de iarnă". 20) În fugă ! — Bumbac — Se așterne albă — Nea ! 21) Stric — Troienițl — Cenușiu. 22) S-au luptat cu troienii — Balustradă (arhit.) — Spărtură în gheața unei ape. 23) Nea ! — Începe iarna — Scenă pentru balet de sezon. 24) Produs de frig și... frică — Autorul cînteculni „Moș Gerilă".

VERTICAL : 1) Tremură și cînd o aduci în casă (pl.) — Puhoi de zăpadă — Aduce răceala ! 2) Acid azotic (2 cuv.) — Parte a roții — „Căicula" omului de zăpadă — Șal de blană ! 3) Alb ca zăpada — „Cîmpul alb ca un cearceaf / Pînă-n zări se desfășoară" — Cui de gheață ! — Fulgi mari. 4) Poet sovietic, autorul poeziei „Ceață, vînt, zăpadă și tăcere" — Garanție — Arcuri — Crustaceu — Rîu în Siberia. 5) Aurel Dimitriu — Pene — Dezghețați ! — Particule elementare. 6) Fiarele... din portofel — Înghețat ! — Ceașcă — Masa de gheață care acoperă continentul polar austral — Pește ! 7) Formațiune glaciară în Suedia — Înălbiți — Înghețat la superlativ — Autorul cînteculni „Valsul iernii". 8) Orăcăit — Ciscă polară — Iarna e mai lungă — Clar. 9) În toiul iernii (pop.) — Beneficiarul sănioșului — Șaluri de iarnă — A striga. 10) Perioadă de timp — Întregi — Decor pentru o cunoscută „Iarnă" de G. Coșbuc — Locuitor din Africa. 11) Peste — Prin vîtu gras (fem.) — Poet romîn, autorul poeziei „Iarna" — Moț (reg.) — Pecete ! 12) Fire — Diminutiv feminin — Leziuni — Strălucîri în pomul de iarnă. 13) Rîu în Italia — Poet contemporan, autorul poeziei „Cîntec de leagăn în iarna de după război" — Argument (fig.) — Compozitor romîn, autorul piesei corale „Toată iarna ger și frig" — Renumit gimnast japonez. 14) Degerat — Muscă africană — A încinge focul — Localitate în S.U.A. 15) Lunecuș pe derdeluș — Moșul de zăpadă — Metal prețios — Intr-un singur exemplar. 16) A îngheța — Înghețat în Nord, înghețat în Sud — Înghează apele — Zgîrciți.

Cuvinte rare : SIV, NEM, ASAR, EIDER, RACA, SPOT.

Mihai PĂTRAȘCU

DEZLEGAREA JOCURILOR APĂRUTE ÎN NUMĂRUL TRECUT

VACANȚĂ ORIZONTAL : 1) Studioane — Puc. 2) Tabere — Isteți. 3) Operetă — Tir — N. 4) I — Cu — Antrenat. 5) Aneta — Ira—Ace. 6) Nada — Coadă — Oc. 7) Tatra — Pădure. 8) Cir — Inie — Isd. 9) Av — Bronzat — EB. 10) L—Ua—To — Vicol. 11) Păstrată — Oină. 12) Voisj — Lino — N. 13) Bărci — Corăbii.

NOROC, 1965! ORIZONTAL : 1) Băutură — Apă. 2) Rumen — Număr. 3) Aromat — Șah. 4) Dire — Obi — Ar. 5) T — Reci — Ore. 6) M — Cam — Lux — V. 7) Efor — Cetine. 8) Șal — Cati — Il. 9) Acadea — Luni. 10) Jucărie — Rso. 11) Etice — Vișin.

COTA APELOR DUNĂRII

„Ce reprezintă cota apelor Dunării pe care o aud zilnic transmisă la radio ?"

Th. PANGHEL, Adjud

Răspunde ing. NICOLAE STERE, director general al Direcției navigației civile.

Ascultătorii posturilor române de radio aud la ora 13,40 „Buletinul hidrologic — cotele apelor Dunării", care se transmite zilnic, cu regularitate de ceasornic, pe opt lungimi de undă, în limbile română, franceză și rusă. Mulți dintre ascultători și-au pus întrebarea la ce servește și mai ales pentru cine se transmite acest buletin ?

După cum este cunoscut, debitul lichid al Dunării, ca al oricărui alt curs de apă, este variabil de la anotimp la anotimp și chiar de la o zi la alta. Variațiile de debit se manifestă concret prin variația nivelurilor.

Celor care prin activitatea lor dau legați de bătrâna Dunăre cunoașterea cotei apelor le este indispensabilă. Astfel, în navigație, cunoașterea la timp a nivelurilor servește, împreună cu hărțile, la determinarea adîncimilor de navigație, în special la punctele critice.

În funcție de nivelurile fluviului și de previziunea lor se stabilesc planurile de încărcări la nave, tipurile de convoaie și de remorchere corespunzătoare pentru diferite sectoare de navigație, durata de mars și în general activitatea operativă de exploatare a flotei fluviale. În agricultură și în ramurile înrudite, în alimentările cu apă din fluviu, la construcțiile noi care se amplasează pe malul Dunării sau la construcțiile de hidrocentrale, în general la toată activitatea legată ca amplasament de Dunăre, cunoașterea nivelurilor zilnice prezintă o deosebită importanță atît în perioada apelor scăzute cît mai ales în perioada marilor viituri de toamnă și de primăvară sau a celor provocate de blocarea ghețurilor.

Pentru măsurarea și înregistrarea nivelurilor, Direcția navigației civile posedă o rețea permanentă de stațiuni hidrometrice instalate în porturile fluviale române. Aceste stațiuni permanente — în număr de 27 — legate între ele prin nivelment de precizie raportat față de nivelul Mării Negre de la Sulina, sînt observate permanent de un personal de specialitate. Rețeaua Direcției navigației civile pentru observații hidrologice pe Dunăre, care în curînd va intra în al 65-lea an al existenței și activității sale neîntrerupte, furnizează date atît în țară cît și în străinătate pentru uzul tuturor celor interesați.

În fiecare zi, iarna sau vara, la ora 7,00 dimineața, personalul din porturi studiază datele hidrologice, citește și înregistrează nivelul apei și împreună cu alte date privind navigația alcătuiește „telegrama cod" pe care, prin radio, telefon sau telegraf, o transmite la București, la „Harta hidrografică a Dunării".

În aceeași zi la ora 11,00, pe baza datelor primite, interpretate și prelucrate, serviciul de specialitate din Direcția navigației civile transmite radiograme în porturile fluviale române și tuturor navelor sub pavilion R.P.R., informîndu-le despre condițiile de navigație existente în acea zi pe fluviu, precum și despre previziunea nivelurilor pentru următoarele două zile.

Aceleași date sînt transmise și prin telex, în schimb, serviciilor de specialitate din celelalte țări dunărene.

La ora 13,10 se recepționează prin radio Buletinul hidrologic al serviciilor de specialitate din Belgrad și astfel, completîndu-se cu datele de pe sectorul Dunării din amonte de Baziaș, se elaborează Buletinul hidrologic care se transmite la Radio București la ora 13,40.

La ora 16,00 este gata pentru expediere în țară și străinătate „Buletinul hidrometeorologic pentru Dunăre", care conține sub formă tipărită toate datele privind starea genalului navigabil din ziua respectivă. Acest buletin, editat zilnic de Direcția navigației civile, apare fără vreo zi de întrerupere din anul 1900 pînă acum.

DE LA DRUBETA LA TURNU-SEVERIN

„Aș dori să cunosc cîte ceva din istoricul orașului Turnu-Severin".

Aurel STOICA, Tg. Mureș

Răspunde M. DAVIDESCU, directorul Muzeului din Turnu-Severin.

Locul pe care se află azi orașul Turnu-Severin, situat la ieșirea Dunării din chinga Porților de Fier, a fost încă din vremuri străvechi propice așezărilor omenești. Primele indicii datează din neoliticul timpuriu și aparțin culturii Criș-Starcevo (5500-4000 î.e.n.) în cea de-a doua epocă a fierului, pe timpul statului geto-dac, ființează aci o puternică așezare cunoscută sub numele de Drubeta (în limba geto-dacilor, *despicata* sau *așezarea de la despicătură*), denumire preluată apoi de romani sub forma de Drobeta.

După primul război cu dacii, în anul 103, romanii încredințează vestitului arhitect Apolodor din Damasc construirea marelui pod peste Dunăre (1.135 m lungime ; 18,60 m înălțime ; partea carosabilă 14,55 m ; 2 portaluri și 20 de picioare în apă). El a fost terminat după doi ani, în 105. Pentru paza podului, la cele două capete a fost construit cîte un castru, la nord *Drobeta*, iar la sud *Pontes*, care reprezentau împreună cu podul o unitate arhitectonică și strategică. Orașul roman Drobeta, situat la nord de castru, a fost cel mai însemnat centru urban din această regiune. Împăratul Aurelian a menținut la Drobeta o garnizoană și după părăsirea Daciei. La începutul secolului al VII-lea orașul a fost pustiit de avari.

După sute și sute de ani, alți oameni și-au construit adăposturi pe ruinele fostului castru Drobeta.

În anul 1835, marele vornic Mihalache Ghica îl însărcinează pe inginerul Xavier Villacrose cu întocmirea planurilor de reconstrucție a orașului Turnu-Severin, cu străzi drepte, așezate simetric. În 1851 ia ființă portul, iar în 1858 primul șantier de reparații a vapoarelor, ceea ce prilejuiește apariția proletariatului.

În anii luminoși ai noii orînduiri orașul Turnu-Severin cunoaște o puternică dezvoltare. Alături de importantul șantier naval au apărut numeroase noi întreprinderi și instituții de cultură, iar muncitorii severineni își aduc acum contribuția la marile lucrări hidroenergetice ce se desfășoară la Porțile de Fier.

CADASTRU

„Care este originea cuvîntului cadastru ?"

dr. Augustin RAȚIU, Turda

Răspunde SORIN STATI, lector la Universitatea București, Facultatea de limbă și literatură română.

Se numește *cadastru* un registru în care sînt înscrise — în vederea stabilirii impozitelor — toate imobilele dintr-o regiune, cu indicarea suprafeței, valorii, venitului produs etc. În unele cărți românești mai vechi (mai ales din Transilvania) se întîlnește și scrierea *catastru*. Care e originea cuvîntului, cum se explică existența celor două forme, *cadastru* și *catastru*, și care e preferabilă ?

Cadastru a fost împrumutat din limba franceză, unde îl găsim menționat pentru prima oară în secolul al XVI-lea *(cadastre)*. Franceza l-a împrumutat la rîndul ei din provensală (o limbă de origine latină, vorbită în sudul Franței), care l-a luat din italienește *(catastico)*, înlocuindu-l pe *t* cu *d* și modificîndu-i terminația. Cuvîntul vechi italian *catastico* este tot un împrumut (din greacă) ; abia acum am ajuns la cea mai veche formă cunoscută a lui *cadastru* și anume la termenul grecesc *Katastihon* (= registru).

E interesant de arătat că termenul acesta a pătruns în românește de două ori și pe căi diferite, mai întîi direct din grecește, devenind *catastif*, a doua oară pe un drum ocolit (franceză→provensală → italiană→greacă), devenind *cadastru*.

În alte limbi europene, de exemplu în germană, maghiară, cuvîntul a-a ajuns prin intermediul limbii franceze sau provensale, de aceea *t* nu apare schimbat în *d* (în germană *Kataster*, în maghiară *kataszter*). Forma din Transilvania *catastru* e rezultatul împrumutării cuvîntului german. Limba literară preferă rostirea *cadastru*, formă venită prin filieră franceză, prin urmare aceasta e forma recomandabilă, corectă, iar *catastru* e un regionalism învechit.

OPINII ALE CITITORILOR

„...Îmi plac foarte mult reportajele documentare apărute în revistă în ultima vreme. Mă refer în special la «Drumul sării», «Mai repede, tot mai repede», «Grăbiți-vă să vedeți plutele».

Aș dori ca rubrica de actualități cinematografice să apară mai frecvent.

Ca inhibitor de muzică ușoară v-aș sugera o rubrică «Dialog cu muzica ușoară» care să conțină interviuri luate unor interpreți..."

Renato GIOVANNINI
elev, Școala profesională uzinele „Electronica", București

Publicarea de reportaje documentare constituie pentru colectivul nostru o preocupare majoră. Asemenea aprecieri, ca cele din scrisoarea dv., vor stimula, evident, eforturile noastre în acest sens.

Împărtășim opinia dv. — ca și a altor cititori, de altfel — cu privire la necesitatea unei apariții mai frecvente în revistă a actualităților cinematografice. Așa încît...

Fără a forma obiectul unei rubrici anume și fără a o restrînge doar la interviuri, muzica ușoară își va găsi și ea locul în revistă. Vă mulțumim pentru sugestii.

DESPRE GRIPĂ ȘI VIROZE

„Doresc să aflu noutăți în legătură cu cercetările efectuate la Institutul de inframicrobiologie al Academiei R. P. Române în privința gripei și altor viroze pulmonare".

F. NICOLAU
Galați

Răspunde conf. dr. N. CAJAL, director adjunct al Institutului de inframicrobiologie, membru corespondent al Academiei R. P. Române.

Problemele abordate de laboratorul de viroze respiratorii din Institutul de inframicrobiologie, laborator condus de tov. dr. Alexandru Bronitki, se axează pe virozele pulmonare cu mare însemnătate epidemiologică, gripa și infecțiile cu adenovirusuri, și care formează obiectul studiului neîntrerupt de ani și ani. În diferitele epidemii de grip㠠ce au bîntuit în țara noastră în 1957, 1959, 1961 cercetătorii institutului au pus în evidență tipurile de virusuri gripale ce au determinat îmbolnăvirile. Crearea de vaccinuri antigripale, posibilitatea diagnosticului rapid și cercetarea stării de imunitate a populației, iată obiective ce au interesat în mod permanent cercetătorii din sectorul amintit din Institutul de inframicrobiologie.

Este necesar să arătăm că în prezent virusurile gripale au o circulație mult mai restrînsă decît în anii trecuți ; alte virusuri (adenovirusurile) au luat în schimb locul celor dintîi. Studiile efectuate de cercetătorii laboratorului au arătat într-adevăr o mai mare predominanță a adenovirozelor în sînul populației față de cu accentul studiilor institutului nostru se axează mai ales pe aceste noi viroze respiratorii.

Concomitent, se cercetează o serie de probleme ce interesează cadrul larg al virusologiei în general, printre care focalitatea naturală a virusurilor respiratorii (posibilitatea ca animalele domestice și sălbatice să fie purtătoare și rezervoare de virusuri gripale și adenovirusuri). Astfel, studiile făcute pe ovine, bovine, canine, porcine, diferite păsări, carnasiere (vulpi, lupi, iepuri etc.) au furnizat date interesante : într-adevăr, în sîngele lor au fost decelați anticorpii pentru unele din aceste virusuri.

Aceste rezultate interesante aduc date importante în problema existenței virusurilor în perioade nepidemice, indicînd și măsuri ce pot fi luate pentru înlăturarea unora din focare.

Alte probleme, ca starea de imunitate a populației, mijloacele de diagnostic simple și rapide, legătura între unele afecțiuni grave pulmonare și virusurile respiratorii etc. sînt de asemeni în atenția cercetătorilor laboratorului de viroze respiratorii al Institutului de inframicrobiologie Rezultatele ce se vor obține vor aduce o contribuție tot mai însemnată în cadrul acțiunii ce se întreprinde împotriva bolilor infecțioase.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Marcela Gălățeanu, învățătoare, Bahnele, rn. Rm. Sărat : ilustrate ; Geza Roman, elevă, Pălticeni, Piața Lemnului 29 : ilustrate ; Ani Savin, elevă, Tg. Neamț, str. Lenin 228 : ilustrate ; Nica Rogoveanu și Dumitru Măigoi, operatori chimiști, Hunedoara, bloc-turn 1, et. 5, ap. 52 : teme diverse ; Tatiana Crăciunescu, elevă, Rm. Vîlcea, str. Înălțeți 18 : ilustrate ; Lidia Dumanski, învățătoare, com. Verbița, rn. Calafat : teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

FRANCISC GAIDA-JUNIOR, REȘIȚA. Mulțumim pentru aprecieri. Am înaintat Radioteleviziunii plîngerea dv. Cînd vom primi răspunsul vi-l vom comunica.

MIRCEA PETROȘANU, BÎRLAD. 1) Noi producem în țară ceasornice deșteptătoare și importăm diferite tipuri de ceasornice din U.R.S.S., Elveția, R.D.G., R.S. Cehoslovacă, Franța ș.a. 2) Nu avem cunoștință de editarea vreunui manual de acest fel ; puteți însă să vă adresați, prin conducerea tehnică a cooperativei în care lucrați, Institutului de documentare tehnică care posedă, neîndoielnic, manuale și alte materiale documentare. Adresa institutului : București, rn. 30 decembrie, str Cosmonauților 27. 3) „Roboții" văzuți la diverse filme sînt plăsmuiri ale imaginației scenariștilor, avînd mai multă sau mai puțină bază științifică. În realitate există diferite mașini cibernetice care, pe baza unui program, reușesc să înlocuiască omul în efectuarea a diferite operații. Există mașini care fac calcule matematice foarte complicate, mașini care efectuează traduceri, altele capabile să joace chiar șah (vezi articolul „Șah-mat" pe care l-am publicat în revista noastră nr. 50 din 12 decembrie 1964). Dar un robot care să poată înlocui omul în orice domeniu n-a fost construit și nici nu va fi construit vreodată.

A. REINER, BUCUREȘTI. O.N.T.-Carpați ne precizează că n-a organizat niciodată vreo expoziție de cărți poștale ilustrate, ci a expus doar unele panouri cu fotografii turistice.

MIHAI ANDREICA, VIȘEU DE SUS. Arc stadionul „23 August" cît și clădirea Teatrului de operă și balet al R. P. Române au fost construite și inaugurate în 1953, cu prilejul celui de-al IV-lea Festival internațional al tineretului și studenților de la București.

V. SILVIAN

memento

EXPOZIȚII

● Galeriile Oneşti, Bucureşti : retrospectiva de patru decenii a sculptorului Iosif Fekete din Oradea. In opera sa diversă, sensul ultim e pacea — forță umană, iubire, afinitate. Artistul gîndește alegoric în compoziții și chiar portretele exprimă o aspirație — simbol umaa mai curînd decît un caracter. In creația recentă formele sînt arhitecturale — blocuri monolitice ușor dăltuite, aluzie modernă la monumentalitatea arhaică.

● Galeriile din bd. Magheru, Bucureşti : Cecilia Storck-Botez, ceramică. Piese de uz ornamental pentru interior și exterior, însă de aspirație lirică, sfidînd tiparele decorative ale genului. Volumele devin sculptură, suprafețele devin pictură, comunicînd cu un realism afectiv de poet al naturii, frumuseți luchianești.

● Casa ziariștilor, București : expoziția în aer liber a sculptorului Gh. Apostu. Figuri masive de piatră și lemn, comunicînd cu aspră poezie ceva despre vigoarea naturii și vigoarea omului, integrate aceleiași forțe vitale. Așezate cum sînt de-a dreptul pe sol, figurile cresc pe socul pămîntului sugerînd puterea germinativă a artei. Și, mai practic, sugerînd un fermecător mod de împodobire a peluzelor din parcurile noastre.

TEATRU

STĂPÎNUL APELOR. O prezență nouă în dramaturgie : Const. Pastor. Momente de suspensie. Furtuni. Pescari. Un Toma Dumitriu patetic, o excelentă Dorina Lazăr. Un Dinu Cernescu (regia) reținut. Remarcabil cadrul scenografic — Vl. Popov. (Teatrul Regiunii București.)

ÎNȘIR-TE MĂRGĂRITE de Victor Eftimiu. Peste 800 de spectacole în peste 50 de ani. În noul spectacol (regia Miron Niculescu) un decor sărac, mai puțin inspirat, în schimb o bogată vestimentație scenică în alb-negru. Scenograf, Jules Perahim. (Teatrul Național — sala Comedia.)

SĂ NU TE JOCI CU DRAGOSTEA de Alfred de Musset. Cîțiva actori tineri într-un spectacol bătrînesc. (Teatrul Național — sala Studio.)

DOI ÎNTR-UN BALANSOAR de W. Gibson. Spectacol dramatico-liric în două personaje, jucate printre alții și de Shirley Mc Laine, Henry Fonda, Jean Marais, Anni Girardot etc. Interpreți la Teatrul Mic : Victor Rebengiuc și Leopoldina Bălănuță.

SONET PENTRU O PĂPUȘĂ de Sergiu Fărcășan. Fantezie satirică declanșînd salve de rîs copios. Excelentă colaborare între autor și regizorul Lucian Giurchescu. (Teatrul C. Nottara.)

ANDREIA de Anna Barnassin. Surprinzătoare reluare a unui spectacol modest, fără invenție scenică. (Teatrul Mic.)

SUFLET DE ARTIST — operetă. Farmecul perpetuu al muzicii lui Ion Vasilescu în ciuda unui libret dulceag și convențional

TELEVIZIUNE*)

DUMINICĂ 10 IANUARIE : „La strada". Cel mai bun film al unuia din cei mai buni regizori din lume — Federico Fellini. Cel mai mare premiu al cinematografiei americane — „Oscar" — și laureat al prestigiosului Festival de la Veneția. Giulietta Mesina și Anthony Quinn în rolurile principale. Un generic și un palmares care ne scutesc de alte recomandări.

LUNI 11 IANUARIE : „Muguri în soare" film chinezesc, adresîndu-se în special tineretului, cu cîntece, dansuri și gimnastică artistică. Cam puțin pentru adulții care urmăresc cu tenacitate întreg programul zilei.

MARȚI 12 IANUARIE : Emisiune de știință — „Temă cu variațiuni". „Pisicile negre nu se văd noaptea..." Pe această temă, cu mimetismul animalelor, studioul „Al. Sahia" a făcut variațiuni sensibile și poetice, pasionante din punct de vedere științific.

Tot marți „Muzică distractivă". A se încerca.

JOI 14 IANUARIE : Evocare Romain Rolland, cu prilejul împlinirii a două decenii de la moartea scriitorului. De ce s-a ales pentru exemplificare un fragment din romanul „Colas Breugnon", fragment supus servituților dramatizării, și nu o scenă sau mai multe din piesele lui, puțin cunoscute, din păcate, publicului nostru ?

Tot joi : „Dragoste la zero grade". Cei care vor să se amuze cu orice preț și n-au altceva mai bun de făcut pot să deschidă televizorul în seara respectivă.

VINERI 15 IANUARIE : În cadrul emisiunilor educative „Vă place muzica", compozitorul Alfred Mendelsohn va vorbi despre muzica programatică. Să-l ascultăm cu interes.

Săptămîna. Ca de obicei, un mare semn de întrebare.

Cîntă ansamblul „Ciocîrlia". Iubitorii muzicii populare o pot reasculta pe Angela Moldovan.

SÎMBĂTĂ 16 IANUARIE : Teatru în studio — „Rața sălbatică" de Henrik Ibsen. Emisiunea de vîrf a săptămînii acesteia ne propune un autor și o piesă verificată cu succes pe toate scenele lumii. Fory Eterle, Ion Marinescu, Octavian Cotescu, Valeria Seciu și George Constantin îi vor întruchipa pe protagoniștii dramei.

*) *Rugăm cititorii noștri să ne scuze pentru eventualele modificări în program care n-au mai putut fi operate în notele noastre*

CARTEA

● SCURT BILANȚ : În anul 1964 cartea românească a fost prezentă la tîrgurile internaționale și expozițiile din *New York, Moscova, Tokio, Londra, Berlin, Stockholm, Belgrad, Leipzig, Bombay, Calcutta, Varșovia, Frankfurt pe Main, Bologna, Budapesta, Chișinău, Praga, Lublin, Bratislava, Poznan*, stîrnind un deosebit interes pentru conținutul și forma ei de prezentare în anul care a trecut s-au tradus din literatura noastră circa 55 de lucrări în 24 de țări ale lumii.

● Două interesante lucrări istorice apărute către sfîrșitul anului trecut :

— Karl Marx : *Insemnări despre romîni*, ediție științifică a patru manuscrise autografe și inedite referitoare la istoria românilor din cele mai vechi timpuri și pînă la 1854 Editura Academiei ;

— vol. I din instructiva și utila serie de *Izvoare privind istoria României* (de la Hesiod la itinerarul lui Antonius). Editura Academiei

● Editura pentru literatură : o ediție revăzută a monografiei *Ion Creangă — viața și opera*, de G. Călinescu (de prisos a o mai recomanda).

● Doi poeți cunoscuți debutează în proză : M. R. Paraschivescu (cu trei lucrări reunite sub titlul *Bilci la Riurent*) și Leonida Neamțu (cu romanul *Toporul de argint*).

● Binevenite primele volume de *Opere alese* ale lui M. Eminescu (I, II, poezii antume și postume, editor Perpessicius).

● Best-sellerul american al lunilor noiembrie și decembrie, poate chiar cartea anului, este socotit romanul lui Saul Bellow, *Herzog*. Eroul, aflat într-o profundă criză sufletească provocată de despărțirea de soția lui, este urmărit — în cursul procesului de alienare a personalității — de transformări pe planul subconștientului

● Cunoscutul fotograf Brassaï a adăugat numeroaselor lucrări despre Picasso o carte de amintiri, *Convorbiri cu Picasso*, încercînd să dezvăluie cititorilor cele mai caracteristice trăsături ale artistului și artei sale.

● În arhivele castelului Waldstein din Duchcov a fost descoperit de un grup de specialiști cehoslovaci condus de Václav Cerny manuscrisul unui compendiu al vieții lui Casanova intitulat *La mia vita*. Casanova și-a petrecut ultimii ani ai vieții ca bibliotecar al prințului de Waldstein.

CINEMA

CÎNTÎND ÎN PLOAIE (premieră) — o comedie muzicală americană, realizată de Stanley Donen, cu Gene Kelly.

SOȚIE PENTRU UN AUSTRALIAN (premieră) — un nou film polonez al lui S. Bareja, cu actori cunoscuți : Wieslaw Golas și Elzbieta Czyzewska.

AH ! EVA ! (premieră) — un film al unei cinematografii mai puțin cunoscute la noi : cea din Republica Arabă Unită.

LA PATRU PAȘI DE INFINIT — un nou film românesc. Scenariul și regia : Francisc Munteanu. Un debut promițător : actrița Irina Gărdescu

CALABUCH — comedie tristă, amară, cu profunde implicații filozofice Film realizat de un celebru regizor spaniol : Luis G. Berlanga („Placido", „Bun venit, domnule Marshall"), premiat la Veneția în 1958

HAMLET — o viziune din perspectivă contemporană asupra capodoperei shakespeariene, realizată de Grigori Kozințev. Premiul special al juriului, Veneția '64

ROȘU ȘI NEGRU — trebuie revăzută ecranizarea romanului lui Stendhal cu Gérard Philipe și Danielle Darrieux !

SEDUSĂ ȘI ABANDONATĂ — același inspirat Pietro Germi din „Divorț italian", surprinde (prin lupă, parcă) contradicții ale Siciliei contemporane. Un film !

DOI ÎN STEPĂ — film psihologic, pe temă dramatică, din anii războiului, realizat de regizorul sovietic Anatoli Efros.

HATARI — aventuri în savana africană. De reținut numele regizorului, un maestru al genului, americanul Howard Hawks.

ȘAPTE ANI DE CASNICIE — întîlnire destul de semnificativă cu regretata Marilyn Monroe și cu regizorul american Billy Wilder (pe care-l știm din „Apartamentul").

VESELIE LA ACAPULCO — în lipsă de altceva... Elvis Presley la Acapulco !

MUZICĂ

● Orchestra simfonică a Filarmonicii din București (dirijor Mircea Cristescu) prezintă în primă audiție o lucrare a compozitorului elvețian A. F. Marescotti — *Concert Carrougeois*. În restul programului : *Simfonia brevis* de dărul compozitor clujean Cornel Țăranu, cunoscutul *Concert pentru vioară și orchestră* de Meadelssohn-Bartholdy (solistă Cornelia Bronzetti) și — dintre simfoniile lui Haydn — *Miracolul*. (Simbătă 9 I, orele 20.00 și duminică 10 I, orele 11.00, sala Ateneului R.P.R.)

● Noutăți în repertoriul de cameră ne oferă Cvintetul „George Enescu" cu *Suita pentru cvintet de suflători* a regretatului Paul Hindemith și trioul (Margareta Mederus, Petrus Mederus și Walter Mederus), care va interpreta *Trio* în *la minor pentru coarde opus 77*, o primă audiție în țara noastră din creația lui Max Reger. (Miercuri 13 I, orele 20.00 . Sala mică a Palatului R P R.)

● La pupitrul Orchestrei simfonice radio, dirijorul Iosif Conta a programat un festival de muzică franceză — din nou o primă audiție : *Simfonia* de Jacques Chailley, compozitor și reputat muzicolog contemporan, *Balada pentru pian și orchestră* de Gabriel Fauré (solist Corneliu Gheorghiu) și Suita a II-a din fascinantul balet *Daphnis și Chloe* de Maurice Ravel. (14 I în Studioul de concerte al Radioteleviziunii)

DISCURI

● Micul recital dat de Margareta Pîslaru pe discul editat de „Electrecord" (EDC-497) atestă cîștigurile în muzicalitate și stil ale solistei. În ciuda unor defecte de presaj la unele exemplare (trecute prea ușor pe la controlul tehnic) „Două rîndunici" și „Da" au dobîndit popularitate și discul merită reținut

● Aurelian Andreescu, divers, afectat, stilizînd excesiv, interpretează cu nerv un Celentano-șoc „Non ti voglio", degajat și ironic și „A stil guitar", unul din succesele lui Paul Anka, cu excelentă dicțiune. Mai slabe celelalte două piese „Rodica" și „Pe mîine, iubita mea". (EDC-505)

● Willy Donea ne amuză, ne ritmează tahicardic cordul, prin interpretarea (chiar prea personală) pe care o dă pieselor lui Ray Charles (cunoscutul compozitor și cîntăreț orb) „Shake" și „Every Night". În samba-bossanova lui Paul Anka cîntă temperat, pentru ca în transcripția modernă a cantonetei „Oh, Marie" a lui Di Capua, pur și simplu să ridice auditoriul în picioare. O experiență reușită a casei noastre de discuri. (EDC-543)

cadran INTERNATIONAL

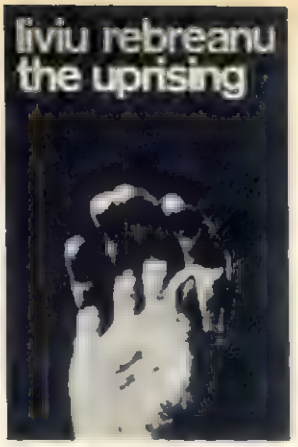

„RĂSCOALA" DE L. REBREANU LA LONDRA

După „Pădurea spînzuraților", apărută nu demult în „Edizione Paoline" din Italia, o nouă lucrare a lui Liviu Rebreanu a văzut lumina tiparului în străinătate. Este vorba de romanul „Răscoala" („The uprising") publicat în editura „Peter Owen" din Londra. Într-un scurt text tipărit pe supracoperță, editura londoneză prezintă cititorilor englezi romanul lui Rebreanu :

„Comparabilă cu marile romane rusești ale lui Tolstoi și Dostoievski, «Răscoala» descrie în mod viu lupta țăranilor români pentru pămînt la începutul acestui secol ; această luptă a avut ca rezultat masacrarea brutală a țăranilor ale căror case au fost rase de pe suprafața pămîntului, iar ei au fost alungați de pe pămînturile lor. Armata a intervenit cu brutalitate, omorînd peste 11.000 țărani...

Cu detalii intime, semnificative, L. Rebreanu, considerat astăzi ca unul dintre cei mai eminenți scriitori români, redă în mod strălucit viața cu numeroasele ei aspecte : munca în redacția unui ziar, scene din Camera deputaților, viața de oraș din București, stîlcită în rîndul claselor sus-puse cît și în rîndurile oamenilor muncii. Mai presus de orice însă, el excelează în caracterizarea subtilă a țăranilor și descrierea vieții de la țară. Rebreanu construiește un tablou extraordinar al întregii societăți românești aflate într-o stare de inevitabilă tensiune și neliniște crescîndă și tragedia violentă care a urmat.

«Răscoala», unul dintre romanele europene majore ale acestui secol, nu va fi dat cu ușurință uitării".

ITALIA: DE CE SÎNT PĂRĂSITE SATELE DIN SUD?

Peroanele gărilor din marele „triunghi industrial" Milano-Torino-Genova sînt înțesate deseori de muncitori agricoli sosiți aici din sud, în căutare de lucru. Acest exod din regiunile meridionale a evidențiat o dată în plus situația muncitorului rural în Italia. Dacă în Franța ponderea populației agricole în totalul celei active nu reprezintă decît 30%, în R.F. Germană 23% și în Olanda 19%, în Italia greutatea specifică a acestei populații este de circa 40% ; exprimat numeric, aceasta reprezintă aproximativ 20 milioane de oameni.

Cîteva anchete au arătat că un milion și jumătate de muncitori din agricultura italiană șomează total sau parțial, cifră care nu scade, cu atît mai mult în momentul de față, cînd în economia țării se manifestă simptome de criză. „Sudul e o fabrică de șomeri" — clamează ziarele. Căci, dacă în regiunile agricole din nord muncitorii agricoli lucrează anual — în medie — 231 zile. în sud această cifră este de 166.

Uriașa forță de muncă nefolosită nu diminuează, în ciuda exodului rural în creștere. Între 1951-1961, 1.500.000 de muncitori au părăsit satele : 800 000 au emigrat în străinătate, 700.000 s-au îndreptat spre orașe. Deci o medie de 150.000 de persoane pe an. Dar exodul este compensat de creșterea demografică. Numărul nașterilor în perioada amintită este de circa 200.000 pe an, cu o ușoară tendință spre scădere. Comentînd acest proces în publicația „Recherches Internationales", Camillo Daneo conchide : „Unii cred că soluția problemei rezidă în diminuarea numărului de nașteri la țară... Dar curentul demografic nu este independent de evoluția socială... diminuarea numărului de nașteri la țară reprezintă doar un indiciu al expansiunii capitaliste, din partea căreia nu ne putem aștepta la soluționarea problemelor. Originea dificultăților în agricultură își are izvorul în raporturile economice și internaționale".

De asemeni și speranța că exodul spre centrele industriale din țară și străinătate va „ajusta spontan" starea de lucruri din agricultură se dovedește vană. În industrie folosirea mîinii de lucru este dependentă de dezvoltarea tehnicii. Dacă ofertele de serviciu se mențin pentru moment, ele pretind o calificare din ce în ce mai ridicată ; or, mîna de lucru a celor proaspăt sosiți de la sate nu îndeplinește nici pe departe acest deziderat.

Cît privește așa-numitul „plan verde", impus Italiei de participarea sa la Piața comună, poate el care să rezolve problema șomajului agricol ? „O asemenea politică — afirmă Camillo Daneo — nu numai că nu ar fi suficientă, ci mai devreme ori mai tîrziu ar deveni chiar dăunătoare întregii economii agricole. Structurile actuale ale agriculturii italiene nu permit absorbirea acestui surplus de mînă de lucru (1.500.000 șomeri parțiali — n.n.) nici măcar peste 10-15 ani..."

Exodul agricol mai comportă și o altă implicație care se va face sumțită din ce în ce mai mult : urcarea vîrstei medii a celor care au rămas să lucreze pămînturile. Aglomerarea bătrînilor și a femeilor în gospodăriile rurale duce la rîndu-i la scăderea productivității, la restrîngerea suprafețelor cultivate și la abandonarea unor culturi care cer un volum mare de muncă. Simptomul se și manifestă : unele sate sînt de pe acum abandonate.

I. CORIBAN

În multe magazine din cartierele din Torino în care locuiesc cei sosiți din sud, se află asemenea tăblițe care anunță că nu se vinde pe credit; respectivii comercianți nu au încredere, precum se vede, în solvabilitatea clienților lor sosiți la Torino din sudul țării.

Ultima lovitură de stat din Vietnamul de sud n-a dus cîtuși de puțin la slăbirea tensiunii politice. Continuă atît acțiunile partizanilor, cît și demonstrațiile antiguvernamentale. Fotografia înfățișează un cantonament al trupelor americane, situat la 25 km de Saigon, atacat în mai de partizani.

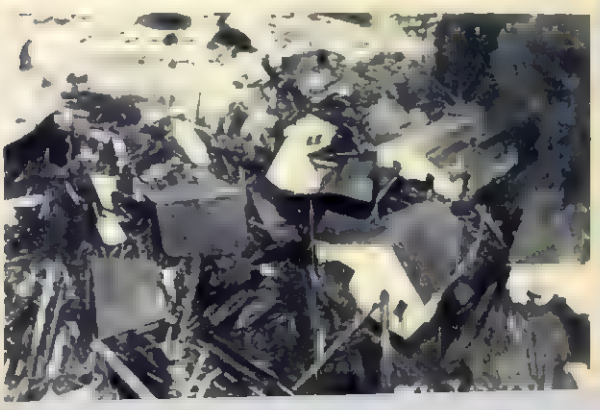

Dacă olandezilor iarna le-a dat posibilitatea să organizeze tradiționalele întreceri cu sănițele cu pînze (fotografia de sus), locuitorilor de pe coasta atlantică a Statelor Unite sezonul rece le-a adus mari inundații și geruri aspre ; iată cum a arătat în ultimele zile localitatea Pepperwood din California (fotografia de jos).

PIAȚA COMUNĂ ȘI... ȘOSELELE

Ba ici, ba colo, mereu izbucnesc pricini și mereu se înregistrează nemulțumiri, controverse, poziții divergente la diferitele reuniuni ministeriale ale „celor șase". Așa s-a întîmplat recent la ședința miniștrilor transporturilor din țările Pieței comune. Pe ordinea de zi a sesiunii figurau cîteva probleme specifice care fac de cîteva luni obiectul dezbaterilor, pînă acum neîncununate de succes, în cadrul „comunității" ca, spre exemplu, tarifarea pentru diferitele moduri de transport, normarea greutății și dimensiunilor vehiculelor de tonaj greu, securitatea rutieră etc.

Deși se prevăzuse ca sesiunea să țină două zile, ea a fost redusă la numai una, acest fapt indicînd prin el însuși că participanții au pornit la drum fără speranța că vor ajunge la capătul lui. Nici măcar singura problemă în legătură cu care se considera că se va putea înregistra un „avans", și anume determinarea normelor pentru vehiculele de transport, nu s-a urnit din loc. Și aceasta, după cum informează presa apuseană, nu din pricina lungimii sau lărgimii vehiculelor. Discuția s-a poticnit la capitolul greutate. Reprezentantul R.F. Germane a făcut cunoscut că Bonnul refuză să accepte pe șoselele țării camioane cu tonaj greu. Ca motiv s-a invocat starea proastă a drumurilor, aducîndu-se în sprijinul acestei afirmații un studiu întocmit recent în R.F.G. care dovedește că numai cîteva porțiuni din șosele, construite după 1950, ar putea suporta asemenea greutăți.

La Bruxelles s-au auzit murmure : dacă nu se va ajunge la un acord măcar în această direcție, cum vor putea fi învinse dificultățile în alte probleme și mai acute ? Cei mai afectați par să fie însă, în fond, marii fabricanți de autocamioane, care așteaptă nerăbdători să poată întocmi planuri pe termen lung. Ei consideră că orice întîrziere în stabilirea unei norme comune la mașinile de tonaj greu poate avea repercusiuni negative asupra beneficiilor scontate de ei. Dar reprezentantul Bonnului n-a vrut să ia în seamă nici acest aspect. Motivul poziției intransigente vest-germane a ieșit la iveală abia după „întrunirea decepționantă" de la Bruxelles — cum a caracterizat ziarul francez „Le Monde" ședința miniștrilor transporturilor ai „celor șase". Astfel, în cercurile din apropierea Consiliului Pieței comune s-a aflat că în poziția R.F.G. un rol nu din cele mai puțin importante îl joacă interesele companiilor de căi ferate vest-germane, care ar dori să vadă înlăturată concurența pe care o constituie transporturile rutiere...

E. MIRONESCU

FLAGELUL ȚEȚE

Menționînd că zone întregi ale Africii sînt amenințate de primejdia bolii somnului și subliniind multiplele consecințe ale acestui adevărat flagel pentru viața economică a regiunilor bîntuite, ziarul *New York Times* informează că Organizația Mondială a Sănătății a elaborat recent un studiu din care reiese, de pildă, că șeptelul de vite al Africii s-ar putea ridica la 125 milioane capete — mai mult decît dublul totalului actual — dacă musca țețe ar putea fi nimicită. Amenințarea bolii somnului face ca zootehnia să nu se poată dezvolta pe o suprafață egală cu un sfert din întregul continent. Căci, după cum se știe, boala somnului, maladie în genere incurabilă, care atacă sistemul nervos atît al oamenilor cît și al animalelor, se transmite prin intermediul muștei țețe. De frica înțepăturii ei, africanii evită să se stabilească pe unele dintre cele mai bogate pămînturi ale continentului, pentru că sînt zone de intensă activitate a primejdiosului agent patogen.

În legătură cu semnalarea unor recente epidemii în provincia congoleză Kasai și în regiunea orașului Bamako din Mali, același ziar arată că Organizația Mondială a Sănătății a inițiat o mare campanie împotriva bolii somnului. S-a făcut astfel un studiu al modului de alimentație al muștei țețe, alcătuindu-se un număr de 20.640 fișe, pentru 15 specii de muște țețe.

Pe lîngă metodele profilactice obișnuite — cum sînt vaccinările preventive, folosirea masivă a insecticidelor, uciderea și arderea animalelor bolnave, asanarea junglei în regiunea satelor și a drumurilor — sînt în curs de experimentare o serie de metode noi. Una dintre acestea constă în iradierea unui număr mare de muște în condiții de captivitate ; eliberate, ele dau naștere unor generații cu malformații care le fac incapabile să supraviețuiască. O altă metodă preconizează hrănirea mușteloor aflate în libertate cu substanțe care, de asemenea, le distrug descendența.

Aplicarea ambelor metode se află încă în stadiu incipient, timpul urmînd să le confirme definitiv eficiența.

Delia ȘTEFAN

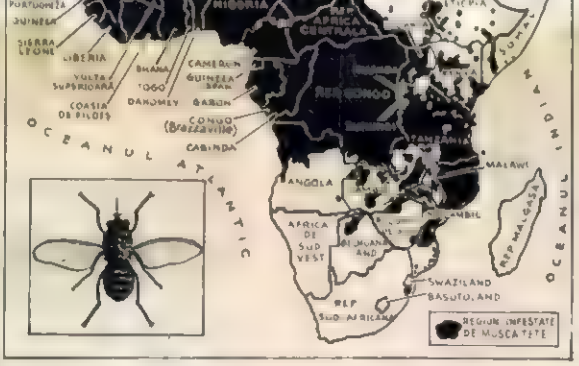

Harta, reprodusă din ziarul „New York Times", înfățișează zonele africane bîntuite de musca țețe.

MAȘINILE TELEKIRICE

Pus la punct la „Battelle Memorial Institute" din Columbus (Statele Unite), aparatul își trage numele din două cuvinte grecești însemnînd „la distanță" și „mînă". Sistemul telekiric este constituit efectiv dintr-un ansamblu de „mîini" și de „picioare" care îndeplinesc o serie de sarcini ce ar reveni în mod normal unui tehnician. Mașina telekirică este înzestrată și cu organe de simț : o cameră de televiziune, care vede, un microfon care aude, organe tactile, precum și diferite detectoare care reacționează la căldură, presiune și radioactivitate. Ea poate să funcționeze la distanțe foarte mari de om, cu condiția ca să i se asigure o legătură prin cablu sau radio pentru a transmite informații în ambele sensuri.

Unul dintre cele două modele de mașini telekirice care există în prezent în S.U.A. este folosit într-un centru nuclear. Aparatul se deplasează pe o tricicletă ; fiecare dintre cele două brațe hidraulice poate ridica o greutate de 70 kilograme. Un alt model de sistem telekiric este experimentat de întreprinderile Shell. El comandă forajul puțurilor de petrol submarine în largul coastelor Californiei. Este vorba de un adevărat contramaistru care se mișcă pe întregul șantier cu ajutorul a două elice. El apreciază distanțele cu un „sonar" — aparat cu ultrasunete care localizează obiectele. O cameră de televiziune instalată în cabina unui vas de suprafață și înzestrată cu proiectoare orientabile îi conferă o excelentă percepție vizuală. Un om îi poate comanda circa 15 operațiuni diferite, mergînd de la simpla strîngere a unui șurub la conducerea generală a unui aparat de foraj. Cu ajutorul mașinii, omul vede și simte în orice clipă ce se petrece la peste 200 de metri adîncime sub apă.

Specialiștii americani de la „Battelle Memorial Institute" studiază în prezent un „pompier telekiric" care, protejat de o îmbrăcăminte groasă de azbest, va fi în măsură să pătrundă în centrul celor mai violente incendii și să acționeze cu maximum de eficacitate. Un program de cercetări imediate prevede, de asemenea, punerea la punct a unor sisteme telekirice pentru topitorii, pentru mine și industria chimică — în sectoarele unde condițiile sînt deosebit de dăunătoare. În principal însă eforturile se concentrează în direcția construirii unor ansambluri telekirice pentru prospectarea și exploatarea de bogății miniere submarine. Asemenea instalații — așa-numitele batisisteme telekirice — vor fi montate pe fundul oceanelor, dirijînd extracția de mangan, nichel sau petrol.

A. P.

upa cum a anunțat Ministerul de Interne al Bolivei, forțele armate au avut de făcut față unui ... complot antiguvernamental. Trupe înarmate au ... unele diferite edificii din La Paz și din alte orașe ale țării.

Cîntăreața britanică Dusty Springfield a fost expulzată din Africa de sud pentru că a cîntat în fața unor negri. Iat-o, la reîntoarcere, pe aeroportul din Londra, făcînd declarații ziariștilor.

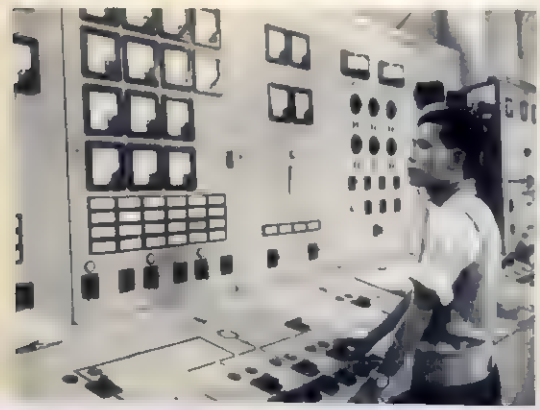

Aspect din sala de comandă a noii hidrocentrale Nșajin, intrată recent în funcțiune în R. P. Chineză. Situată pe riul Lhasa, ea va contribui la electrificarea și dezvoltarea industrială a regiunii.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Ion PETCU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 32. Telefon 17.00.10 — int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.
TIPĂRUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".
PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.

41 506

Uzina „Victoria" produce și livrează anvelope și camere pentru echiparea:

- bicicletelor
- motoretelor
- scuterelor
- motocicletelor
- turismelor
- camionetelor
- camioanelor
- tractoarelor

Datorită calităților lor superioare, aceste produse sînt solicitate atît în țară cît și pe piețele externe

COMUNA FLOREȘTI,
RAIONUL CÎMPINA,
REGIUNEA PLOIEȘTI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

3

Anul XIV nr. 3 (503) — 16 ianuarie 1965

În obiectiv:
BUNA DESERVIRE
(pag. 9-10-11)

S-A DESCHIS TEATRUL MIC
(pag. 12-13)

Pe gheață și pe zăpadă
(pag. 18–19)

FOTOREPORTAJUL SĂPTĂMÎNII

RAID LA ZERO GRADE

Fără viscole, fără zăpezi, fără geruri care să facă să crape pietrele, iarna a reuşit (pînă cînd ?) să se strecoare aproape neobservată prin Capitală. Fapt pentru care, constructorii bucureşteni au toate motivele să fie mulţumiţi. Căci, într-adevăr, timpul favorabil le-a prilejuit multe zile de muncă spornică.

Prevăzători, buni gospodari ai şantierelor nu şi-au pus prea multe nădejdi în bunăvoinţa iernii. Ei şi-au luat toate măsurile pentru ca munca lor să poată continua şi atunci cînd termometrul coboară sub zero grade. Încă din toamnă ei s-au aprovizionat cu ciment, pietriş, nisip, materiale de protecţie (panouri de stufit şi p.f.l., rogojini, prelate) şi alte materiale care să asigure un ritm susţinut lucrărilor. Au făcut închiderile necesare, au asigurat căldură fie prin reţele definitive, fie prin soluţii provizorii, astfel ca pe orice vreme tencuielile să se poată usca iar calitatea lucrărilor de finisaj să nu sufere.

La recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale a fost făcut cunoscut numărul de locuinţe ce se vor da în folosinţă oamenilor muncii din ţara noastră în 1965, ultimul an al şesenalului : 53.000 de apartamente ! Cifra este impresionantă. Pentru constructori ea reprezintă sarcini sporite.

În perioada 1960—1964 locuitorii Capitalei au primit în folosinţă circa 64.000 de apartamente. Construcţia altor mii de apartamente care vor trebui să-şi primească locatarii şi în cursul acestui an dă mult de lucru constructorilor bucureşteni.

Un exemplu : numai Întreprinderea de construcţii-montaj nr. 1 din Bucureşti va avea de dat în folosinţă 3.168 de apartamente. Ţinînd seamă de unele rămîneri în urmă manifestate anul trecut, constructorii au preconizat o serie de măsuri care să asigure predarea ritmică a locuinţelor în tot cursul acestui an.

Colectivele şantierelor bucureştene folosesc din plin fiecare zi pentru a le traduce în viaţă. Activitatea intensă care se desfăşoară în momentul de faţă pe şantierele marilor ansambluri de locuinţe de la Balta Albă, Drumul Taberei, Berceni-sud, Jiului-Scînteia, Mihai Bravu etc., dovedeşte acest lucru cu prisosinţă. Sute de autocamioane şi basculante străbat zilnic mii de kilometri, transportînd zeci de mii de tone de materiale de construcţie. Un mare număr de macarale, excavatoare, buldozere nu cunosc odihna. Staţiile de betoane de pe şantiere prepară [illegible] de metri cubi de beton încălzit (această metodă permite executarea de turnări pînă la minus zece grade). Se sapă la fundaţii, se instalează conducte subterane, se croiesc noi căi de acces. La înălţimi, pe schele, echipele de muncitori ridică ziduri trainice ; necontenit, benele îşi răstoarnă în cofraje încărcătura de beton ; în apartamentele încălzite se execută lucrări de finisaj.

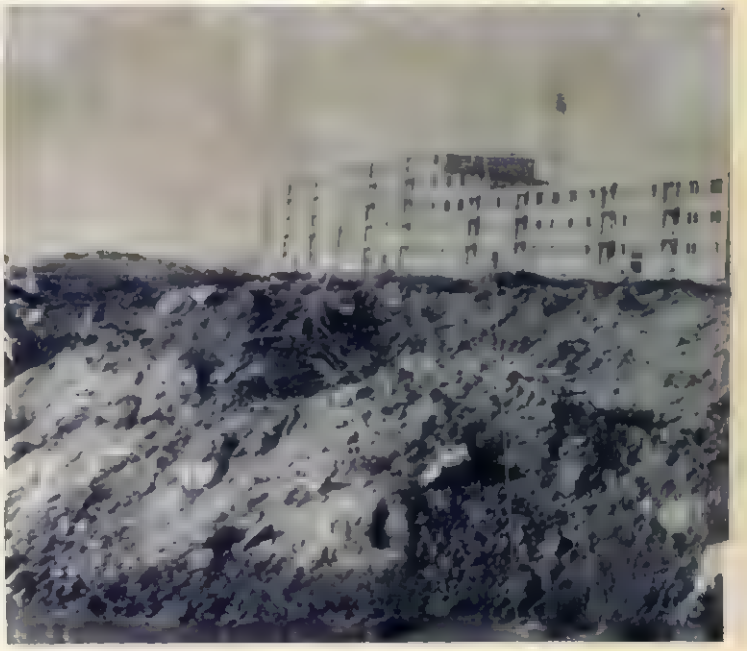

Roadele acestor strădanii se arată mereu. Din mulţimea lor consemnăm cîteva : pe şantierul 3 al I.C.M. nr. 1 de la Balta Albă, din 748 de apartamente la care se lucrează, 440 sînt într-un stadiu de execuţie avansat (la 140 din ele se fac finisaje) ; în Drumul Taberei, comisiile beneficiarilor au început recepţionarea a 564 locuinţe (324 apartamente şi 240 garsoniere) ; la Berceni-sud, un nou mare bloc şi-a primit de curînd locatarii...

Aşadar, în plină iarnă, graţie măsurilor luate şi muncii constructorilor, noile ansambluri de locuinţe ale Capitalei îşi sporesc mereu dimensiunile. Un raid pe cîteva din şantierele bucureştene a adus în obiectivul fotoreporterului nostru cîteva aspecte caracteristice acestor zile.

V. ZAMFIR
Fotografii de S. STEINER

1 Cald încă, betonul este repede „pus în operă".

2 Bunii gospodari pregătesc de pe acum locul grădinilor din primăvară.

3 [illegible] aburi, stația de betoane din str. Eca[illegible] [illegible]ră zilnic sute de metri cubi de [illegible] [illegible]u șantierele de construcții [illegible] Albă.

4 Imediat după descărcarea betonului, vibratoarele pneumatice intră în funcțiune pentru a-l compacta.

5 Numeroase mijloace mecanizate ușurează și fac mai spornică munca constructorilor.

memento

CINEMA

CU MÎINILE PE ORAŞ — premieră (Italia) : film dens de critică socială, care continuă cele mai bune tradiţii ale neorealismului italian, distins cu cel mai mare premiu cinematografic al Festivalului de la Veneţia 1963, „Leul de aur". De notat, de reţinut şi de memorat numele regizorului : Francesco Rosi.

UN NOU GHILGAMEŞ — premieră (R.P. Ungară) : o variantă modernă a povestirii mitologice despre eroul legendar Ghilgameş, care a învins moartea prin dorinţa arzătoare de viaţă. Regizorul Mihály Szemes a mai realizat filmele : „Poznaşa", „La ordin, să trăiţi !", „Alba Regia".

MARILE EMOŢII MICI : documentar de scurt metraj al Studioului „Alex. Sahia", cu filmări „pe viu" la serbarea de sfîrşit de an într-o grădiniţă. Regizor : Doru Segal ; texte : Eva Sîrbu. Micii eroi au spontaneitate, umor şi mari emoţii...

CÎNTIND ÎN PLOAIE (S.U.A.) : spirituală (pe ici pe colo) comedie muzical-coregrafică, la realizarea căreia au colaborat, printre alţii, Stanley Donen (regizorul comediei „Şapte mirese pentru şapte fraţi"), Gene Kelly (pe care l-am văzut în „Procesul maimuţelor"), actriţa Debbie Reynolds şi un excelent dansator, Donald O'Connor.

SOŢIE PENTRU UN AUSTRALIAN (R.P. Polonă) : spectaculoasele dansuri ale ansamblului Mazowsze, cîţiva buni actori (Wieslaw Golas, Elzbieta Czyzewska) într-un film cu o intrigă palidă.

SĂLBATICII DE PE RÎUL MORŢII : documentar suedez de lung metraj, valoros prin documentele despre Amazonia, Mato Grosso, Rîul Morţii, Rio de Janeiro ... De cîteva ori filmul părăseşte caracterul documentar.

JUDECĂTORUL DE MINORI (R.F. Germană) : doar un actor, Heinz Rühmann !

CAN-CAN (S.U.A.) : evocare fastuoasă a cabaretelor Parisului la început de secol, cu o actriţă cucerioare, Shirley Mc Laine.

TEATRU

LUNA DEZMOŞTENIŢILOR de O'Neill. Un spectacol de ţinută, cu valoroase creaţii actoriceşti. Cu totul remarcabilă, Liliana Tomescu. (Teatrul C. I. Nottara — sala Magheru.)

SPECTACOL DE PANTOMIMĂ ŞI DANS. Miriam Răducanu — o dansatoare expresivă, plină de sensibilitate, avînd un stil foarte personal ; Felix Caroly, un mim bun, mai puţin personal. Recitări : Eva Pătrăşcanu şi Carol Marcovici. (Teatrul Evreiesc de Stat.)

Liliana Tomescu şi Valeriu Arnăutu în „Luna dezmoştenîţilor".

MUŞCATA DIN FEREASTRĂ de V. I. Popa : după 20 de ani. Un spectacol care nu a putut fi scuturat de praful desuetudinii. (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giuleşti.)

O SCRISOARE PIERDUTĂ. Lui I. L. Caragiale la... el scadă nu credem că-i mai stat necesare recomandări. (Teatrul Naţional I. L. Caragiale — sala Comedia.)

PATIMA DE SUB ULMI. Horea Popescu contra O'Neill. (Teatrul Naţional I. L. Caragiale — sala Studio.)

CARNAVAL LA TĂNASE : texte şi montare sub orice critică. Unde stat mult anunţatele premiere „de gust" ale teatrului ? (Teatrul satiric muzical C. Tănase — sala Victoria.)

OCHEŞEL ŞI BĂLĂIOARA de Ştefan Iureş. Texte amuzante, în versuri, decoruri şi păpuşi parţial izbutite. Spectacol monoton. (Teatrul Ţăndărică.)

CARTEA

● Două masive volume despre *Presa muncitorească şi socialistă din Romînia* (1865—1900). O lucrare de interes larg.

● În sfîrşit o *traducere* a *Cîntecului Nibelungilor* (cea de acum cîţiva ani, datorată poetului Adrian Maniu, era o *repovestire*). Traducător : Vintil Tempeanu (publica fragmente din *Nibelungenlied* acum peste 20 de ani).

● Alte traduceri de reţinut : a) Rafael Alberti — *Poezii* (versiunea românească Veronica Porumbacu şi Geo Dumitrescu); b) Rosemarie Schuder — *Fiul vrăjitoarei*. Despre marele astronom Kepler, un roman distins cu premiul *Thomas Mann* al Academiei din Berlin a R. D. Germane. Păcat de prea scurta prefaţă, semnată : Editura pentru literatură universală. (O editură întreagă semnează cîteva rînduri ! ?) c) Ingvald Svinnaas — *În umbra turnului*. Un scriitor necunoscut la noi, dar care merită atenţie ; d) şi un frumos cadou iubitorilor marelui Will : *Shakespeare şi opera lui*, texte critice ale unor reputaţi shakespeareologi din lumea întreagă. Prefaţa Tudor Vianu.

● Semnalăm colocviile lui Şt. Bănulescu şi Ilie Purcaru cu diferite mari personalităţi ale vieţii noastre culturale pe tema — *Artistul şi opera*.

● Ni se anunţă : o *Antologie a umorului românesc* de la Neculce la Nicuţă Tănase, pe care am dori-o însă serioasă ; un volum de *Studii eminesciene* ; unul de *Versuri* ale poetului Ion Pillat. Dar să nu anticipăm.

● Reţineţi reluarea unei ediţii : în seria de *Opere* de M. Sadoveanu a apărut vol. 19, selecţie din publicistica doctrinară a autorului (1904—1935).

● Trei cărţi muzicale : *De Falla* de Radu Gheciu (pe copertă am fi preferat o reproducere în culori a portretului artistului, datorat lui Ignacio Zuloaga), *Ravel* de Romeo Alexandrescu (copertă neizbutită) şi reeditarea *Convorbirilor* lui J. Ma. Corredor cu Pablo Casals.

● Revista pariziană „Arts" consemnează la rubrica „Gazeta spectacolelor" prezenţa la Paris a lui Al. Mirodan. Sub titlul „3 piese = 3.000 de reprezentaţii" revista face o scurtă prezentare a creaţiei artistice a dramaturgului român.

● Editura Gallimard a publicat „Carnets II" de Albert Camus. Soţia scriitorului împreună cu Roger Quilliot au stabilit textul însemnărilor făcute între anii 1942 şi 1951. Însemnările lui Camus aduc o seamă de clarificări cu privire la poziţia ideologică şi concepţia artistică a cunoscutului scriitor francez.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 17 IANUARIE : „Banda de laşi". O întîmplare dramatică petrecută în Italia, în timpul celui de-al doilea război mondial. Atracţia distribuţiei : actriţa franceză Pascale Petit. ● „Vinul unei nopţi de iarnă". În sala unui tribunal improvizat, Constantin Drăghici e supus focului acuzării. Membrii orchestrei conduse de Horia Moculescu îi iau apărarea. Mai participă la dezbateri Stela Popescu, Irina Gărdescu şi alţii. E meritorie experimentarea unor noi forme de prezentare a muzicii uşoare.

LUNI 18 IANUARIE : „Legende şi povestiri coregrafice". Muzică simfonică românească tradusă într-o mişcătoare baletă. ● „Revista spectacolelor". Cronici dramatice însoţite de scene filmate din spectacole.

MARŢI 19 IANUARIE : Intervizitune. Transmisie de la Moscova a concertului Orchestrei simfonice de stat a U.R.S.S. ; dirijor Dmitri Kabalevski ; solişti : Liubov Timofeeva şi Daniil Şafran.

JOI 21 IANUARIE : „Săgeata roşie". Teribilul Val-Virtej în pădurile indienilor Irokezi ! ● „Gangsteri şi filantropi". Film poliţist-satiric polonez.

Constantin Drăghici.

VINERI 22 IANUARIE : „Fotografii animate". Un cineast german a pătruns cu aparatul de filmat într-o expoziţie de fotografii. Rezultatul investigaţiei : un film fără dialoguri dar foarte elocvent.

SÎMBĂTĂ 23 IANUARIE : „Pagini umoristice din literatura română". Două schiţe ecranizate : „Muzaforul nepoftit" de Petre Locusteanu şi „Director de teatru" de Ion Dongoroz. Doi umorişti mai puţin cunoscuţi pe care televiziunea îi aduce în circuitul larg al spectatorilor săi. ● Orchestra Edmundo Ros. Dansuri excelente, cîntăreţi plini de temperament.

MUZICĂ

● *La Teatrul de operă şi balet*. Dirijorul austriac Ernst Märzendörfer ne prezintă (ca la opera din Viena !) un spectacol cu „Maeştrii cîntăreţi din Nürnberg" de Richard Wagner. Merită să vă avîntaţi în lupta pentru bilete ! (Sîmbătă 16 I.)

● *La Ateneul R.P.R.* Claire Bernard, tînăra violonistă franceză laureată cu premiul I la Concursul internaţional „George Enescu" din toamna trecută, cîntă *tot* „Concertul pentru vioară şi orchestră" de Aram Haciaturian (ca şi la concurs) deşi mai are în repertoriu încă alte 11 concerte (Bach, Mozart, Beethoven, Brahms, Paganini, Saint-Saëns, Prokofiev etc.) asupra cărora organizatorii turneului nu s-au putut decide. (Sîmbătă 16 I, orele 20.00 sau duminică 17, orele 11.00.)

● *La Sala mică a Palatului R.P.R.* O pianistă din Cuba, Yvette Hernandez, dă un recital în care, pe lîngă Sonata în si minor de Liszt şi Sonata opus 57 în fa minor „Appassionata" de Beethoven, mai cîntă şi mici piese de Scarlatti, Schönberg şi Cervantes. (Duminică 17 I.)

● Dirijorul iugoslav Duşan Skovran va face cunoştinţă cu publicul braşovean luni seara, la pupitrul filarmonicii „Gheorghe Dima".

EXPOZIŢII

● Lidia Mihăiescu, prima expoziţie personală de gravuri în lemn colorate. Sala din Calea Victoriei. O suită rustică : tipuri şi tradiţii de la sat. Accente de poezie epică în dinamismul compoziţiilor, în coloritul cu iz folcloric, în energia liniilor ample ce conturează atitudinile maiestuoase şi profilurile nobile ale Pădurenilor. Ca stare să memorăm : „La conferinţa femeilor", „Pieptănarea mireselor" ; şi să punem în paranteză critică unele imagini convenţionale, festiv-etnografice.

● A şaptea expoziţie personală a sculptorului Eugen Ciucă — Sala Dalles. Dintre multiplele aspecte ale expoziţiei, cel mai interesant e metoda de a trata piatra de rîu şi lemnul în sensul fantasticelor asociaţii vizuale : între ovalul bolovanului şi ovalul obrazului (ciclul cu femei), între contorsiunea crengii şi contorsiunea spiritului chinuit (ciclul dantesc) etc. Rezultă imagini de basm plastic ; dar uneori asociaţiile sînt silite, cu efect mai curînd bizar decît sugestiv.

sondorul electronic

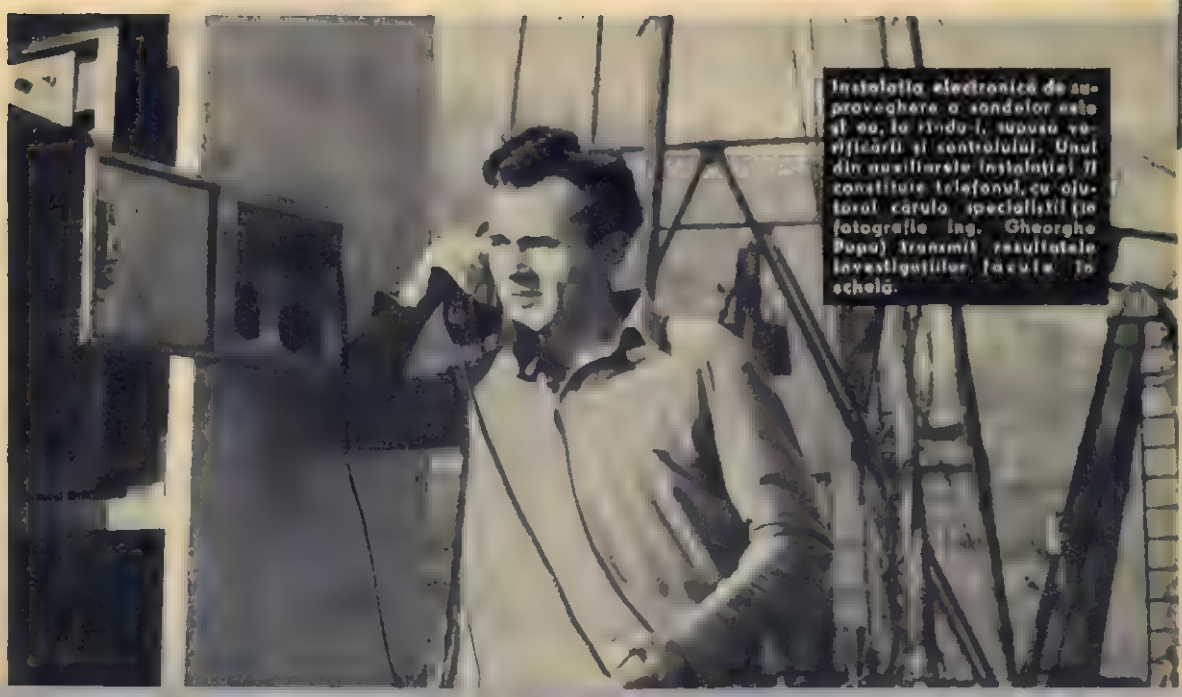

Instalația electronică de supraveghere a sondelor este și ea, la rîndu-i, supusă verificării și controlului. Unul din auxiliarele instalației îl constituie telefonul, cu ajutorul căruia specialiștii (în fotografie ing. Gheorghe Pupu) transmit rezultatele investigațiilor făcute în eșalon.

Simplu în aparență dar ascunzînd în interiorul carcasei sale — nu mult mai mare decît o masă obișnuită — sute de circuite electronice, relee contacte etc., stația de supraveghere și control automat veghează zi și noapte zeci de sonde aflate uneori la distanțe apreciabile.

sondorul electronic

Morilor de vînt de pe colinele dobrogene, cu aripile lor de păsări fantastice rotindu-se calm în direcția munților, le-ar fi stat bine pe aceste meleaguri. Arse de brumele toamnelor timpurii și ale iernilor întîrziate, dealurile Moinești-lor nu seamănă totuși cu acelea ale Măcinului. Par mai degrabă terenuri acoperite de vaste păduri, pe care toporul le-a defrișat de curînd, lăsînd doar ici și colo tufișuri ciudate, cu crengi negre, subțiri, ca niște snopi de trestie. Nici livezile — atît de răspîndite în ținuturile deluroase — n-au constituit vreodată aici un element de decor de proporții predominante. Chiar și pe vremea învățatului domn Cantemir, care ne-a relatat în „Descriptio Moldaviae" despre izvorul de ulei de pămînt amestecat cu apă, ce curgea „pre Tăzlăul sărat, nu departe de Moinești, în ținutul Bacăului", împrejurimile acestei așezări n-au etalat mai multă vegetație decît în zilele noastre. Dar cumpenele greoaie ale pompelor cu balansier (așa-numitele „pompe canadiene"), legănîndu-se la nesfîrșit în mijlocul tufișurilor metalice ale mănunchiurilor de sonde, sugerează astăzi la fel de bine atît peisajele cu mori de vînt, cît și livezile dezgolite de frunze din alte regiuni subcarpatice. Prezența lor o atestă pe aceea a petrolului, odinioară o ciudățenie oarecare a naturii, astăzi elementul care a hotărît în cea mai mare măsură configurația specifică a locurilor.

Străbunicii actualilor petroliști de pe Valea Trotușului și a Tazlăului, descoperind, înainte de capitaliștii locali sau străini, valoarea economică a uleiului negru ce mustea din pămînt, au nutrit probabil, o vreme, speranța iluzorie a unei prosperități pe care le-ar fi putut-o da exploatarea acestei bogății. Ca și țăranii din părțile Prahovei, ei au imaginat și construit mecanisme ingenioase, menite să le deschidă calea spre zăcămintele subterane de țiței și, deși aceasta nu le-au adus bogăția visată, a avut totuși darul de a crea o tradiție a tehnicii petroliere autohtone din care s-au desprins mai tîrziu unele din sistemele moderne de foraj și extracție. Pînă în ultimele două decenii dealurile Moineș-tilor au constituit un original muzeu al petrolului, unde puteau fi văzute cele mai diverse instalații, începînd cu pompele simple de lemn și sfîrșind cu sondele metalice, mînate de puternice motoare diesel. Nu lipseau din respectiva colecție de „antichități" nici puțurile cu hecnă, — ce-i drept, părăsite — un fel de fîntîni adînci, săpate cu hîrletul și căptușite cu împletituri de nuiele, din care extracția se făcea cu un soi de hîrdău. Din toate aceste relicve n-au mai rămas astăzi decît cel mult cîteva exemplare, devenite exponate în Muzeul republican al petrolului, înființat la Ploiești în 1960. Iar în schele, locul lor l-au luat modernele instalații livrate de uzinele noastre producătoare de utilaj petrolier, a căror faimă binemeritată a făcut în repetate rînduri ocolul planetei.

Raportate la imaginea generală pe care o prezintă astăzi regiunile petrolifere ale țării, aceste instalații pot fi interpretate ca factori de natură să uniformizeze peisajul. Aceleași sonde, aceleași pompe, aceleași conducte, stații de decantare, desalinare, desbenzinare — adevărate păduri metalice plantate cu o specie unică. Dar, ca în viața oricărei păduri propriu-zise, sau poate de mii de ori mai intens, aici se desfășoară procese, mai întotdeauna invizibile

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 8)

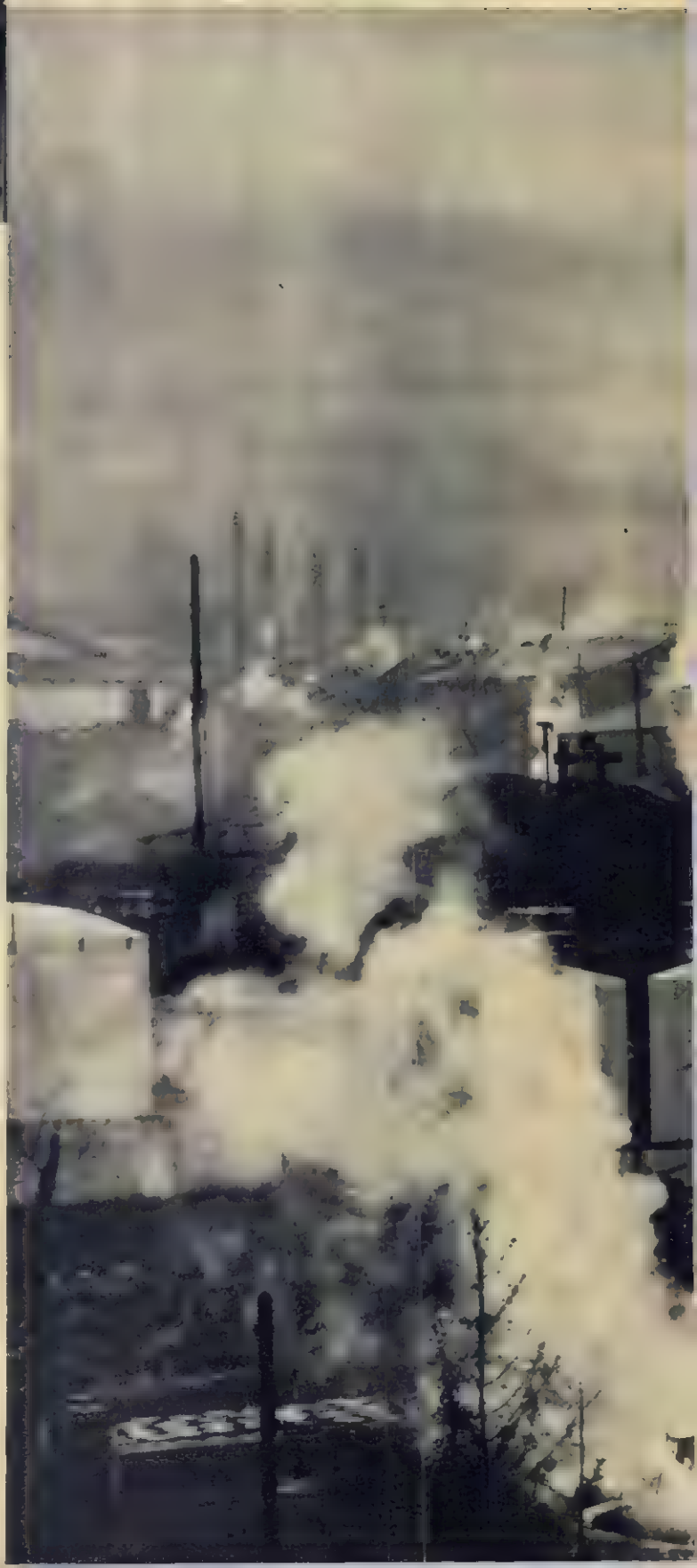

Înainte de a lua drumul rafinăriilor, petrolul este forțat să elibereze impuritățile pe care le-a scos din adâncuri. Instalațiile care execută această operație înscriu și ele în peisajul actual al Moinești-lor o notă specifică.

pentru observatorul distant, care modifică fundamental ritmul mișcării, fie că aceasta se petrece la suprafață sau în adînc.

SONDE „ÎN POMPĂ"

„Solzii" de gresie de kliva — rocă poroasă, făcînd parte din structura geologică specifică a subsolului din Valea Troțușului și a Tazlăului — îmbibați cu petrol ca niște uriași bureți minerali, au cunoscut o perioadă de efervescență eruptivă relativ scurtă : cam două secole, adică mai puțin de o clipă în ansamblul vîrstei lor multimilenare. Timpul acesta a fost însă suficient de lung pentru ca sondele forate aici să reverse spre suprafață tot ce putea ieși din adîncuri numai prin forța motrice a presiunilor din zăcăminte. Ultima sondă în erupție a „trăit" pînă acum vreo cinci ani. Dar petrolul a continuat să curgă spre rafinării și va mai continua încă multă vreme. Căci ceea ce n-au mai putut face gazele comprimate de enorma greutate a straturilor geologice, a devenit din nou posibil datorită pompelor cu balansier. Oricine a citit — fie și numai din simplă curiozitate — un manual de hidraulică, a putut să-și dea seama că pentru a scoate un lichid de la o adîncime mai mare decît limita impusă de greutatea sa specifică, nu e suficientă instalarea unei „guri" mecanice care să absoarbă lichidul respectiv (formula care determină această limită ne abținem s-o redăm aici, invitînd cititorul s-o caute în lucrările de specialitate) și că e necesar ca pompa să fie coborîtă și să-și exercite acțiunea prin împingere. Or, în cazul exploatării petrolului, aceasta presupune atingerea unor adîncimi de sute și chiar mii de metri. Ceea ce, firește, prezintă o serie de dificultăți, date fiind condițiile de temperatură, presiune, umiditate, coroziune etc., pe care le oferă mediile subterane situate în apropierea zăcămintelor. Practic, ceea ce s-a realizat în acest domeniu se prezintă sub forma sondelor „în pompă", prin tuburile cărora alunecă fără încetare, în sus și în jos, o coloană de tije metalice, puse în mișcare de la suprafață, care antrenează un piston scufundat pînă în apropierea stratului de petrol. Acțiunea propriu-zisă se petrece deci într-un loc inaccesibil prezenței directe a omului. Pentru a o controla și a o dirija, a fost nevoie să se creeze un întreg arsenal de dispozitive adecvate, ceea ce trebuie spus că nu s-a reușit întru totul decît în ultimii ani.

SENZAȚII CARE VIN DIN PĂMÎNT

„Fiind date o sută de sonde împrăștiate pe o mare suprafață de teren, se cere să se indice calea ce trebuie urmată spre a se cunoaște în orice moment următorii zececincisprezece parametri (aici se interpune lista corespunzătoare) ai fiecăreia din cele o sută de sonde (o sută sau mai multe, cifra e luată arbitrar)".

Aceste cuvinte n-au fost scrise niciodată într-o petiție. Dar dezideratele formulate în ele au existat în preocupările petroliștilor cel puțin de la instalarea primelor pompe cu balansier în schelele de extracție. Cam așa — deși evident într-o formă concretizată pînă în amănunte — trebuie să fi sunat și cerințele exprimate în tema de proiectare pe care și-a asumat-o Institutul de proiectări pentru automatizare din București atunci cînd a început studiul instalației electronice de dirijare și control automat, puse în funcțiune în iunie 1963 la schela Moinești. Erau, firește, cerințe greu de satisfăcut. Căci, în afară de multiplele informații pe care instalația urma să le obțină în legătură cu funcționarea fiecărei sonde (greutatea coloanei de lichid, integritatea sistemului de pompare și eventualele „ruperi", forțele pe care le preia motorul în orice moment, echilibrul dinamic al sistemului etc.), ea trebuia să utilizeze și un limbaj ușor traductibil în formule matematice, și un mecanism de transmitere sigur și rapid. Toate acestea au căpătat expresie în decursul unei îndelungi perioade de studiu în care s-au avut în vedere atît experiența specialiștilor din țară, cît și ultimele cuceriri din domeniul respectiv ale tehnicii mondiale.

Experimentată timp de un an pe un număr de sonde relativ redus (60), instalația s-a dovedit a fi un veritabil sistem nervos al schelei de extracție. Partea sa „senzitivă", constituită dintr-un fel de organe de simț ale sondelor (traductori) și din rețeaua de cabluri prin care sînt transmise la tabloul central de comandă impulsurile electrice generate de acești traductori, permite operatorilor să controleze oricînd, în decursul unui singur minut, toate sondele — zeci sau chiar sute la număr — cu care se află în legătură. Orice defecțiune este semnalată instantaneu prin semnale acustice și optice. Există și o parte „motorie" a sistemului, cu ajutorul căreia se pot transmite de la distanță anumite comenzi, cum ar fi pornirea și oprirea motoarelor pompelor. Cu alte cuvinte, instalația reproduce într-un anumit fel schema proceselor nervoase ce se petrec într-un organism viu.

Aflată în ultima fază a experimentării și fiind pregătită pentru a lua în primire, nu peste multă vreme, un număr dublu de sonde, ea va înceta în curînd de a mai fi singură pe dealurile Moinești-lor. În anul 1965 specialiștii vor pune în funcțiune o instalație identică, astfel că, peste cîtva timp, mai mult de 200 de sonde vor fi controlate prin mijloace automate.

★

Și acum cîteva cuvinte despre profesiunea de sondor de extracție. Ea a apărut o dată cu punerea în funcțiune a primelor sonde „în pompă", din necesitatea de a asigura un control permanent al acestora. Sondorii de extracție aveau în grijă cîteva instalații și le vizitau pe rînd de două-trei ori pe zi. Purtau asupra lor un număr redus de instrumente de măsură și control, iar principalul efort pe care-l depuneau era acela al deplasării continue pe dealurile înmuiate de ploi, bîntuite de vînturi aspre, cu drumurile lor desfundate de roțile tractoarelor și autocamioanelor grele.

Ce mai au de făcut acești oameni în condițiile automatizării ? Nu cumva prezența lor în schelă a devenit inutilă ? Categoric nu ! Misiunea operatorilor sondori este acum aceea de a supraveghea funcționarea instalației automate. Aceasta presupune schimbarea profesiei prin ridicarea calificării, căci complexitatea noului sistem cere din partea celui care-l dirijează, în afară de cunoștințele obișnuite ale unui petrolist, și alte cunoștințe din domenii foarte diverse, începînd cu matematicile superioare și sfîrșind cu electrotehnica și electronica. În locul unor muncitori care alergau de la o sondă la alta, vor colinda dealurile — de astă dată cu viteza luminii — comenzile electrice transmise printr-o simplă apăsare pe buton. O nouă profesie se conturează acum în schelele petroliere, și aceasta o va înlocui treptat pe cea tradițională, tot așa cum în anii regimului democrat popular, cîndata colecție de vechituri tehnice uitate cîndva pe dealurile mustind de petrol din apropierea Moineștilor a fost înlocuită printr-un utilaj corespunzînd celei mai moderne tehnici a zilelor noastre.

În vecinătatea pompelor cu balansier, aceleași ca în oricare regiune petroliferă a țării dar deosebindu-se totuși prin „organele de simț" care transmit din adîncuri adevărate „senzații" electronice, inginerul Dumitru Popescu se simte în elementul său. Și el se numără printre specialiștii preocupați de funcționarea ireproșabilă a „sondorului electronic".

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Traian PROSAN

ANCHETA „FLACĂRII"

În obiectiv: buna deservire

Consumatorul care vizitează restaurantul „Cișmigiu" (bd. 6 Martie) găsește aici o ambianță plăcută.

Substanțele de bază din alimentația europeanului, amidonul, albumina și grăsimile, au intrat de-a lungul secolelor în atît de multe și trecătoare rețete gastronomice, încît cei care își închipuie că s-ar declara mulțumiți reeditînd festinurile epocilor anterioare, se înșală amarnic. Adevărul e că pe vremuri hrana oamenilor nu era nici pe departe atît de variată ca astăzi. Organizatorii marilor banchete se trudeau să obțină diversitatea bucatelor înecîndu-le în condimente. Nu e de mirare deci că romanii oferă regelui Alaric al vizigoților 5.000 de livre de aur în schimbul a... 3.000 de livre de piper, iar un mileniu mai tîrziu, Vasco da Gama face de trei ori înconjurul Africii numai pentru a-și încărca corăbiile cu plante aromate din India.

Astăzi pe masa bucureșteanului (ca să dăm exemplul cel mai apropiat) se pot găsi în miez de iarnă la prețuri accesibile : castraveți de seră și citrice mediteraneane, roșii proaspete și pește din Marea Bering, vin de Odobești și rom cubanez, conserve, lactate, băuturi și condimente din întreaga lume. Mijloacele moderne de transport, legînd între ele continentele, au îmbogățit în același timp și gama de materii prime destinate alimentației contemporane. Progresul este evident nu numai în domeniul preparării alimentelor, ci și în ceea ce privește modul în care ele sînt consumate.

Seniorul medieval mușca din pulpa de mistreț pătîndu-și în voie pieptarul, în vreme ce consumatorul de azi, intrînd într-un restaurant, se declară nemulțumit cînd descoperă cea mai mică pată de grăsime pe fața de masă.

Pe scurt : omul de azi dorește să mănînce și să fie servit după pofta inimii și în stilul secolului al XX-lea. Rezultă că preocuparea pentru calitate, aflată pe primul plan în toate domeniile activității noastre, trebuie să ocupe același loc și în sectorul alimentației publice.

POFTA VINE... INTRÎND

Sau, reparafrazînd vechea zicală : pofta dispare... intrînd.

„Mohorît sau vesel, consumatorul trebuie să se simcă bine și cu poftă de mîncare de îndată ce a pășit pragul restaurantului". Cuvintele aparțin tovarășului Miron Georgescu, responsabilul restaurantului-pensiune *Grădinița*. Bufetele asortate și aranjate cu gust au darul de a produce prima impresie plăcută. Expozițiile culinare ale restaurantelor *Ambasador*, *Grădinița*, a bufetului *Rustica* (bd. Magheru) sau vitrinele apetisante ale unor unități ca : *Bumbești* (Calea Rahovei), *Caraiman* (Calea Victoriei), *Feroviarul* (Calea Griviței) fac cu ochiul consumatorului, stimulîndu-i pofta de mîncare.

Intrăm în schimb în restaurantul-zahana *Ciocîrlia*, din Splaiul Unirii nr. 9 (și, în paranteză fie spus, intrăm printr-un coridor întunecos, de o curățenie îndoielnică) unde sortimentele din vitrină sugerează mai degrabă o tejghea de măcelărie decît un bufet cu exponate din carne. Sau vizităm în fugă cofetăria *Răsăritul* din șos. Mihai Bravu nr. 2, unde personalul unității a avut originala idee de a arunca în mijlocul localului toate cutiile în care au fost ambalate bomboanele vîrsate.

Dar, în sfîrșit... Ne-am ales pînă la urmă localul preferat. Ne-am ales și masa... În *aceeași clipă*, ne informează tovarășul Miron Georgescu, clientul trebuie să-și cunoască ospătarul. Acesta se prezintă demn și surîzător, cu o adevărată „carte de bucate deschisă". Consumatorul cercetează lista cu preparate unde, alături de tradiționalele : ciorbă de perișoare, sărmăluțe în foi de viță sau cîrnați cu fasole albă, întîlnește, să zicem, denumiri ciudate ca : „mușchi Wellington", „morun jardinière" sau „vol-au-vent". A sosit momentul ca ospătarul să-și dezvăluie erudiția. Competent, ca un veritabil șef-bucătar, el începe să explice și să recomande, demonstrînd cu multă putere de sugestie ce sînt și cum se prepară asemenea bucate.

Teoretic vorbind... Fiindcă, iată, chiar în unitatea condusă de tov. Georgescu, aceste prescripții se dezmint într-un chip cu totul inacceptabil. Ospătarul Stoicescu Decebal nu numai că nu-și potopește consumatorul cu erudiția sa culinară, ci se supără pur și simplu cînd acesta îl roagă să-i scuture fața de masă plină cu fărîmituri.

Și zău că în asemenea condiții pofta dispare încă din primul moment.

CLĂTITE FLAMBATE SAU „VEDI DOINA, E POI MUORI"!

Reproducem în facsimil întreg citatul, împreună cu alte impresii culese din condica de sugestii și reclamații a restaurantului *Doina* (str. Batiște 10). Ele aparțin unor turiști străini. Unitatea aceasta „che ha permesso di conoscere la vera cucina romena", cum declară un vizitator italian, se bucură de aprecierea unanimă a consumatorilor români și străini. Cei 12 ospătari și cele 10 ajutoare, harnice ca niște albine (și — de ce să nu o spunem ? — toate frumușele și amabile) sînt în măsură de a așeza pe masa consumatorului cele mai cunoscute specialități aparținînd bucătăriei naționale : sărmăluțe moldovenești cu costiță, caltaboși, ciorbă de burtă, tocană de văcuță, mușchi à la Doina (împănat cu slănină și usturoi, tăvălit prin mălai și pus în frigare) sau apetisantele clătite flambate.

Ceea ce nu înseamnă că, aici la *„Doina"*, străinii nu se pot simți ca la ei acasă. Biftecul englezesc, macaroanele italianului și bockwurst-ul germanului sînt la același loc de cinste.

Pentru gurmanzii care doresc mîncăruri neaflate în meniul restaurantului sau pentru acei care poftesc bucate gătite după rețete proprii, ospătarii, prin solicitudinea bucătarului, pot îndeplini chiar și asemenea cerințe. Vrea omul *tochitură* cu mămăliguță, o va avea pe masă. Îi e poftă să mănînce o saramură făcută „așa cum numai pescarii din Balta Brăilei o știu prepara", ospătarul își notează atent indicațiile consumatorului și aleargă de îndată la bucătărie pentru a obliga crăpceanul să se supună originalei rețete.

CA LA „MANUC BEI"

Întrebați-i pe bunici. Desigur ei mai țin minte. Aici, lîngă monumentalul Palat al Poștelor, pe strada Stavropoleos, unde freamătul circulației de pe Calea Victoriei se stinge încet, între ziduri patinate de cenușiul vremii, unii din ei au avut prilejul să-i întîlnească în tinerețe, la o masă de restaurant, cu halba de bere în față, pe Coșbuc, Caragiale, Iancu Brezeanu. Decorul nu s-a schimbat cîtuși de puțin. Aceeași clădire cu portal sever de granit, aceleași decorații în stil gotic și hispano-maur care au constituit faima *Carului cu bere* încă de la inaugurarea sa în 1879, aceleași vitralii policrome și picturi murale reprezentînd scene bachice. Pe lista de bucate aceiași crenvurști cu hrean, cîrnăciori oltenești, patricieni și pui la frigare care atrăgeau și pe gurmanzii Capitalei de acum mai bine de trei sferturi de veac.

Așadar, *Carul cu bere* a rămas neschimbat. Sau, mai precis, toate schimbările pe care le-a suferit de-a lungul existenței sale au fost anulate printr-o minuțioasă și calificată operă de restaurare. Tradiția, valorificată în acest fel, a încrustat în salba de localuri de alimentație publică cu care Bucureștiul s-a îmbogățit în ultimii ani, un giuvaer de preț. Dar, din păcate, pînă acum cazul acestuia a rămas oarecum unic în felul său...

Într-una din toamnele trecute concetățenii noștri au putut să regăsească în atmosfera unei anumite mustării din cele cîteva zeci care se amenajează — în sezonul respectiv — în Capitală, ceva din atmosfera plină de farmec a hanurilor de altădată. E vorba de mustăria de la Hanul lui Manuc, unde, în afară de tradiționalul tulburel, se mai putea gusta și o friptură de miel preparată „hoțește", după rețete de mare reputație, datînd poate de sute de ani. Pe bună dreptate se întreabă astăzi bucureșteanul : de ce nu s-a permanentizat acest frumos exemplu de valorificare a tradiției noastre culinare ? Hanul lui Manuc nu e o clădire veche oarecare. El are în istorie un loc anume, ca și Turnul Colței sau vechea Mitropolie și a-l reconstrui și reda orașului ar fi o modalitate originală de diversificare a profilului rețelei de unități destinate alimentației publice. În altă ordine de idei, chiar „specialitățile casei", dintre care unele și-au cucerit o faimă binemeritată, pot să asigure o fericită îmbinare a experienței gastronomice mai vechi cu gusturile consumatorului modern. Ca să dăm numai un exemplu, vom spune că delicioșii colțunași cu brînză ce se serveau mai acum cîțiva ani la restaurantul *Cluj* de pe Calea Rahovei nu se mai prepară astăzi. Oare din ce motiv ?

CÎT COSTĂ O GARNITURĂ ?

Depinde de sezon și de localul respectiv. În orice caz, puțin.

Cum se prepară o salată ? Ei, da, aici lucrurile se schimbă. Cu aceleași roșii și castraveți sau cu aceleași murături, trei restaurante diferite pot oferi consumatorilor salate excelente, acceptabile sau uneori de-a dreptul incomestibile. Un exemplu : restaurantul *Bumbești* de pe Calea Rahovei și-a cîștigat o binemeritată reputație pornind de la... salate. De fapt, unitatea respectivă nu deține din acest punct de vedere nici un fel de secret profesional sau metodă sui-generis de fabricație. O singură explicație : deplina conștiinciozitate și pricepere a personalului.

Colectivul de lucrători ai bufetului *Feldioara* din bd. Ilie Pintilie este însă de altă părere. În ziua cînd am vizitat această unitate fripturile au fost servite fără garnitură de cartofi. Rîzînd ca de o glumă bună, unul dintre ospătari ne-a explicat că pur și simplu : „Fata noastră a uitat astăzi să cumpere cartofi". Și mai departe : „Mănîncă omul și fără cartofi. Dă-i carne și îi e de ajuns".

Le-am recomanda acestor tovarăși să întreprindă o vizită într-un bufet asemănător, situat pe str. Porum-

(Continuare în pag. 10)

baru. Cei doi ospătari de aici, tovarășii Mircea Panaitescu și Ștefan Mateescu, singurii de altfel, izbutesc să-și mulțumească consumatorii nu numai printr-o servire model, ci și prin excelente preparate, gătite „à la carte", sau după cerințele și capriciile vizitatorilor.

Din nou nici un fel de secret: ceea ce realizează *Porumbaru* poate obține la fel de simplu și *Feldioara*.

Printr-o minuțioasă operă de restaurare, renumitul „Carul cu bere", înființat la 1879, își conservă vechea înfățișare. Un personal calificat oferă consumatorilor de azi o listă variată de preparate care izbutește să îmbine mîncărurile tradiționale ale casei cu cele ale gastronomiei moderne.

ROBOȚII NU FAC DOUĂ PARALE...

Orice gospodină știe că arta de a prepara mîncăruri oferă, pe lîngă satisfacția împlinirii gusturilor celor apropiați, și unele neplăceri inerente. Totuși, datorită îmbogățirii continue a arsenalului de ustensile ale bucătăriei moderne, multe din activitățile plicticoase legate de prepararea propriu-zisă a alimentelor devin mai ușoare. Și dacă faptul acesta se remarcă oriunde se „gătește" pentru o familie de cîteva persoane, el e cu atît mai evident în imensa bucătărie a orașului care e rețeaua de unități a alimentației publice.

Un mod „original" de ornare a vitrinelor. Secretul inovației îl deține colectivul unității „Bufetul Pieței" din Piața Dorobanți.

Un spectacol de efect: servirea clătitelor flambate, specialitatea restaurantului „Doina".

În cele cîteva sute de restaurante, bufete, zahanale, cofetării, baruri, unități „Gospodina", bucătării de bloc etc., care asigură hrana zilnică a multora din locuitorii Capitalei, majoritatea operațiilor de preparare se efectuează astăzi mecanizat. Toate, absolut toate restaurantele, au fost înzestrate cu mașini speciale care dau o serioasă „mînă de ajutor" bucătarilor și întregului personal. Nici n-ar putea fi altfel. Dar utilajele moderne — adevărați roboți — devin „bucătari pricepuți" numai dacă sînt însuflețite de oameni competenți în materie. Exemplele de mai sus o dovedesc — credem — cu prisosință.

I. MAIOR, R. NICOLAE
Z. VASILIU
Fotografii de T. PROSAN

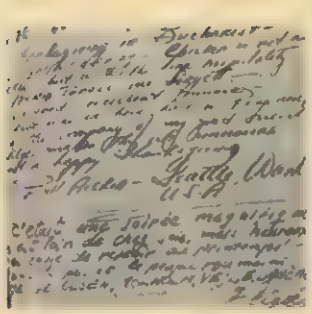

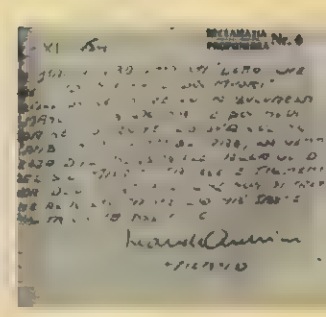

Condica de sugestii și reclamații a restaurantului „Doina" e o bună carte de vizită a unității. Impresiile unor vizitatori străini pe care le reproducem în facsimil o dovedesc din plin.

ALBUMUL FOTOGRAFIC

Oltul

Hăşmaşul Mare, locul de unde Oltul porneşte în lungul şi frămîntatul său drum.

Oltul nu e departe. Combinatul chimic Făgăraş. ▶

Apus de soare la Islaz, acolo unde Oltul îşi pierde fiinţa în apele Dunării.

Fără îndoială, tema nu este pentru nimeni necunoscută. Oltul s-a impus atenţiei oamenilor de sute şi mii de ani. Dovadă — nenumăratele aşezări ce-l escortează din copilăria sa zburdalnică şi pînă la maturitatea calmă, de o sobră strălucire, a vărsării sale. Dovadă, iarăşi, sutele de pagini ce s-au scris despre el, mai ales neuitata „Carte a Oltului" a lui Geo Bogza, operă intrată pe porţile mari, de sărbătoare, ale literaturii romîne. Dovadă sigură a veşnicei sale tinereţi este de asemenea afluenţa unui număr din ce în ce mai mare de turişti ce vin să-şi afle liniştea şi să-şi odihnească ochiul în mijlocul minunatelor peisaje de-a lungul cursului său zbuciumat.

Editura Meridiane a preluat greaua sarcină de a prezenta acest rîu şi viaţa de pe malurile sale într-un album. Recent apărut în librării, „Oltul" urmăreşte prin textul academicianului Geo Bogza şi prin 100 de fotografii (din care 13 în culori) realizate de Al. Puiu Florescu şi Sandu Mendrea, drumul pe care şi-l începe sfios un firicel de apă în regatul liniştilor totale din masivul Hăşmaşului pînă cînd, după o călătorie lungă, Oltul se uneşte cu Dunărea, lîngă istorica localitate Islaz.

Albumul îmbină în mod fericit textul cu fotografiile, documentarul cu poezia, viaţa de azi cu frumuseţea eternă a peisajului, pitorescul cu multele realizări de-a lungul Oltului.

Mihaela DIDAC

TEATRUL

și-a inaugurat prima s

SEARA MARII CONFRUNTĂRI SAU „ORICÎT AR PĂREA DE CIUDAT"...

Tatiana Iekel (Letiția) și Elisa Pleșcanu (Aurelia) în piesa lui Dorel Dorian „Oricît ar părea de ciudat".

Un om a trăit timp de douăzeci de ani cu o rană în suflet. A cocoloșit-o, a oblojit-o, a lăsat-o să-i otrăvească ființa și de acolo, din adînc, să-și strecoare otrava în afară, ușor, pe nesimțite. Rana aceasta se chema suspiciune.

Omul celălalt, cel suspectat, a simțit că ceva nu e în regulă, dar, fără a ști prea bine de unde vine răul, a căutat să-i fie mereu aproape celui dintîi, ajutîndu-l direct sau indirect, așteptînd clipa limpezirii.

Și clipa a venit, după douăzeci de ani. Termen simbolic, după cum simbolic este — sau, ca să nu folosim cuvinte prea mari — încărcat de semnificații este și lanțul de coincidențe și de împrejurări fortuite pe care Dorel Dorian l-a împletit în piesa sa „Oricît ar părea de ciudat". Căci dramaturgul a încercat să cuprindă, în răstimpul scurt al unei nopți, ca într-o fulgerare revelatoare, un întreg capitol de istorie, de la lupta comuniștilor în ilegalitate, pînă la marile șantiere ale socialismului și la reconstrucția socialistă a conștiințelor. Încercare temerară, plină de numeroase pericole, printre care fragmentarea și descriptivismul nu sînt cele mai neînsemnate. Dorian le-a evitat totuși, făcînd din piesa sa nu narațiunea epică a unor episoade istorice, ci o dezbatere dramatică pe o temă contemporană: încrederea în om, ca substanță organică indispensabilă a vieții noastre de azi. Momentele istorice sînt încorporate biografiei personajelor, făcînd parte din antecedentele cazului dezbătut. Formula e ingenioasă, înlesnind depășirea limitelor unei piese ocazionale, de evocare, prin asimilarea materialului istoric ca argument în dezbaterea de actualitate, pe care autorul a circumscris-o în cadrul clasic al celor trei unități.

„Doi pe un balansoar"

A doilea spectacol al stagiunii bucureștene cu doar două personaje... În primul („Dragă mincinosule") scăpăra spiritul lui Shaw. Din cel de al doilea spectacol — „Doi pe un balansoar" — străbate deznădăjduitor strigătul singurătății. Doi oameni, singuri în „pustiul de paisprezece milioane" de locuitori ai New Yorkului, se caută, aleargă unul spre celălalt, se găsesc, dar pînă la urmă înțeleg că nu pot comunica și că marea lor întîlnire a fost o iluzie. De fapt, titlul piesei americanului William Gibson conține o ușoară mistificare sau — mă rog — poate că o implică echivalentul său în limba română: balansoarul metaforic în care își plasează dramaturgul eroii săi nu îi leagănă — cum s-ar putea crede — într-o dulce reverie. Să-l ascultăm pe Gibson: „Imaginea balansoarului, cum i se spune la noi scîndurii puse să se legene pe o piatră sau un butuc pentru joaca copiilor, mi s-a părut că întruchipează deosebit de pregnant ideea raporturilor dintre un bărbat și o femeie care, ca și cum ar fi așezați fiecare la alt capăt al acestei scînduri, nu sînt niciodată la aceeași înălțime, mereu despărțiți și în același timp incapabili să se despartă cu adevărat, legați între dînșii dar incapabili să-și dea mîna pentru a găsi cumva împreună un echilibru stabil".

Vorbind cu un părtinitor spirit patern despre personajele sale, Gibson le împarte în mod egal responsabilitățile, acuzîndu-i pe amîndoi de această ratare a iubirii, dar adevărului îi spune de fapt pe nume în țesătura piesei: Gittel, tînăra dansatoare puțin ușuratică dar sensibilă, generoasă, încrezătoare în oameni, vine spre Jerry dornică de a dărui liniște, dragoste, certitudini. Jerry vine spre Gittel cu sufletul rănit, dornic de a-și pansa rana unei iubiri trădate, dar incapabil să se lepede cu totul de ea, gata să se scuture de povara unei vieți de compromis, dar întorcîndu-se în cele din urmă la ea, fie și cu riscul de a se minți pe sine însuși. Balansoarul îl aruncă mult mai des la pămînt pe Jerry și însuși Gibson recunoștea aceasta, atunci cînd reproșa jocului lui Henry Fonda (pri-

Pe scena Teatrului Mic, cel „Doi pe un balansoar" sînt interpretați de Leopoldina Bălănuță și Victor Rebengiuc.

„Vulpile"

„Vulpile" este o piesă celebră care a inspirat un film nu mai puțin celebru și care, în contextul unui repertoriu generos gîndit, cum este cel al teatrului românesc în prezent, îmbogățește cunoștința publicului nostru cu literatura dramatică americană; paginilor poetice, încărcate de dramatism, ale lui Richard Nash, Arthur Miller, William Saroyan le urmează o piesă scrisă în respectul tiparelor clasice, pe o temă devenită clasică: desfigurarea omului prin patima îmbogățirii, degradarea relațiilor celor mai obișnuite și mai adînc omenești — relațiile de familie — sub pasiunea crescîndă a acestei febre devastatoare. E o temă care a oferit mo-

Olga Tudorache, alături de Tudorel Popa și Ion Manta, în piesa „Vulpile".

dele scînteietoare pe toate meridianele și de-a lungul epocilor — de la Balzac pînă la Gorki am zice, ca să încheiem totuși genul între limitele perfecțiunii sale. Din această fidelă subordonare față de „modelele genului" derivă, poate, o anume lipsă de originalitate a piesei, un anume caracter schematic. Dar dacă piesa nu atinge înălțimile ambițiosului repertoriu al Teatrului Mic — stînd cu modestie în umbra a două spectacole de o ardență ieșită din comun — ea nu reprezintă mai puțin o bună școală în domeniul compoziției de caractere.

Regizorul D. D. Neleanu s-a arătat interesat mai cu seamă de sfera investigațiilor psihologice și de

MIC

agiune

În sala de pe strada Constantin Mille, mai adesea denumită „Teatrul din Sărindar", și-a deschis de curînd stagiunea TEATRUL MIC. Condus de regizorul Radu Penciulescu, Teatrul Mic își propune să prezinte spectatorilor opere de seamă din dramaturgia română și străină, care să pună în valoare cele mai înaintate idei ale umanității de ieri și de azi. Repertoriul acestei prime stagiuni deschide perspective asupra orientării de viitor a teatrului. Începutul a fost marcat de premiera piesei lui Dorel Dorian „Oricît ar părea de ciudat" în regia lui Radu Penciulescu. Urmează, în regia aceluiași, piesa dramaturgului american William Gibson — „Doi pe un balansoar" și „Vulpile" de Lillian Hellman, în regia lui D. D. Neleanu. Apoi „Sora cea mare" va prilejui cunoașterea în țara noastră a talentatului dramaturg sovietic A. Volodin. Spectacolele experimentale cu lucrări de Eugen Ionescu și I. L. Caragiale, spectacole de versuri ale poeților români și străini, vor întregi programul artistic al teatrului care își propune să aducă contribuții interesante și în direcția îmbogățirii mijloacelor de expresie scenică. Program bogat, atmosferă entuziastă, forțe proaspete, ca la început de drum. Îi urăm succes !

Desigur, punctul de pornire al conflictului e discutabil. E greu de crezut că Horia Drăgan, care avea numai 12 ani cînd tatăl său a fost arestat de Siguranță, a putut păstra timp de douăzeci de ani bănuiala sa cu privire la presupusa trădare a lui Roșca, și mai greu de crezut este că Roșca și Catrina, acesta din urmă deținător al adevărului cu privire la arestarea și moartea lui Alexe Drăgan, au putut să-l lase pe tînărul Horia să se zbată atîția ani în incertitudine, fără a provoca o explicație — mai ales că din piesă se sugerează că ei și-au dat seama de suspiciunea lui Horia Drăgan. Și apoi lanțul de coincidențe este ticluit de autor cu atîta lux de amănunte, încît artificiozitatea e evidentă. Totuși, spectatorul este tentat să accepte convenția pe care i-o propune dramaturgul cu toată buna-credință. Căci e limpede că toate scrupulele de detaliu nu urmăresc altceva decît să creeze un pretext cît mai verosimil dezbaterii etice, cu caracter major, propusă de Dorian.

Iată-l deci pe spectator, o dată jocul acceptat, urmărind cu atenție desfășurarea conflictului care, oricît ar părea de ciudat după cele spuse pînă acum, are momente de suspense ca într-o veritabilă piesă polițistă, lovituri de teatru (ca „Omul acela sînt eu !") sau apariția neașteptată a Mariei Roșca, destăinuiri senzaționale, poante comice de efect și pasaje lirice. Totul ducînd către o afirmare limpede, categorică, a idealului moral al societății noastre, bazat pe încrederea și respectul omului și condamnarea la fel de categorică a suspiciunii, străină de spiritul moralei socialiste.

Mesajul etic al piesei lui Dorel Dorian a primit, în spectacolul inaugural al Teatrului Mic, o rezolvare scenică de valoarea unui manifest artistic. Regizorul Radu Penciulescu își dovedește încă o dată capacitatea de a aborda un text dramatic dinlăuntrul său, de a concepe spectacolul pornind de la mesajul de idei și de a găsi forma scenică necesară exprimării acestui mesaj.

Începutul ușor festiv, aparent frivol, face loc treptat unei tensiuni care atinge un punct nodal în înfruntarea dintre Horia Drăgan și Nicolae Roșca. Ion Marinescu, în rolul celui dintîi, febril și chinuit, bîntuit de neliniști, îndoieli și bănuieli, a avut un partener egal în George Constantin, un Nicolae Roșca masiv și matur, calm în general, dar capabil de izbucniri pasionante și de o autodominare pe care numai un îndelung exercițiu de voință și credință într-o cauză mare o poate aduce. Acești doi actori tineri, de temperamente deosebite, dar ajunși la o maturitate a mijloacelor de expresie, au dat scenelor de înfruntare dintre cele două personaje valoarea unui duel actoricesc de înaltă școală și totodată semnificația ciocnirii a două mentalități, două concepții de viață ireductibil adverse. Tatiana Iekel în rolul Letiției a adus în scenă o feminitate discretă, colorată cu înțelepciune, demnitate și simț lucid al realității, într-un joc bogat în nuanțe, de un desen limpede. Constantin Codrescu, nou în rolul pitoresc al pasionatului Munteanu, Eliza Plopeanu sprințară și plină de candori juvenile în rolul Aureliei, Stamate Popescu, cam stîngaci, dar agreabil în rolul inginerului-poet Albu, Victoria Gheorghiu (Maria Roșca) și Boris Ciornei în rolul lui Catrina au contribuit la reușita spectacolului. Decorul neutru, simplă schiță, realizat de Adriana Leonescu a favorizat concentrarea atenției spectatorilor asupra ciocnirii de idei și de pasiuni întruchipate de actori. Adică tocmai ceea ce trebuia.

Margareta BĂRBUȚĂ

mul interpret al eroului) „absența acelei nuanțe ironice esențiale pentru rolul bărbatului". Incapacitatea aceasta a lui Jerry de a lua viața de la început, de a și-o reface alături de Gittel, pe temeiurile unei etici reale, are nu numai o determinantă psihologică, ci și una socială. Și aici își relevă spectacolul lui Radu Penciulescu adîncimea sa de concepție. Regizorul declara cîndva că ar dori să oblige spectatorul de a simți drama celor doi eroi nu ca pe o dramă individuală, ci ca pe una socială, și că aceasta îl face să fugă de modalitățile teatrului psihologic. A reușit pe deplin în prima sa dorință, nu pe deplin în cea de-a doua, și aceasta e foarte bine : drama socială a imposibilității de a comunica într-o lume ostilă omului, a singurătății depline în marile orașe occidentale, în care „dacă strigi ajutor nu vine nimeni", se concretizează în piesa lui Gibson prin psihologii individuale foarte pregnante — altfel nici nu s-ar fi putut transmite spectatorului din sală. De astă dată a intervenit harul actoricesc al celor doi interpreți — Leopoldina Bălănuță și Victor Rebengiuc, care au trăit cu intensă vibrație „amorul imposibil" al celor două personaje. După ce ai printre înaintași actori ca Annie Girardot și Jean Marais, Henry Fonda și Ann Bancroft, Mastroianni și Lavrova (piesa a avut o prestigioasă carieră internațională), e greu să nu pornești intimidat la o asemenea cutezătoare creație artistică ; dar actorii Teatrului Mic nu ne lasă pe noi, cei din sală, să simțim aceasta. Leopoldina Bălănuță e poate cu un grad mai sensibilă și cu două mai inteligentă decît a vrut-o pe eroină Gibson, Rebengiuc e calm, uman, chinuit, apăsat de o slăbiciune omenească pe care i-o înțelegi, chiar dacă nu i-o poți accepta. Cei doi talentați actori comunică scenic între ei mult mai adînc decît au reușit personajele din piesă, într-un decor (Theodor Constantinescu) neliniștit, animat printr-o proiecție care vibrează și palpită o dată cu pulsațiile inimilor îndrăgostite. Excelentă traducerea lui Radu Nichita.

Ciudat, piesa aceasta tristă nu e amară.

Sanda FAUR

gîndire dispunînd de o mai mare valoare de generalizare, neacordînd o atenție deosebită atmosferei și relațiilor atît de specifice pe care se sprijină piesa : relația nord-sud (burghezie-aristocrație), relația albi-negri — în anumite condiții și în cadrul unui anumit raport de forțe. Au rezultat secvențe de o reală încordare dramatică, excelent susținute actoricește — mai cu seamă de Olga Tudorache și Gh. Ionescu-Gion. Ambii actori au realizat în spectacol dubla performanță de a marca rolul cu pecetea puternicei lor personalități — rămînînd fideli unui stil cizelat în multe alte distribuții. Le-a dat replica, pe rînd, o actriță al cărei joc sincer și sensibil, mereu cenzurat de bun-gust și simț al măsurii, s-a reafirmat de cîteva ori în ultimul timp, lăsîndu-ne de fiecare dată cu speranța că vom avea prilejul s-o vedem într-un rol care să-i îngăduie să depășească acest cadru de corectitudine și să se impună definitiv. E vorba de Doina Șerban.

Optica aceasta generalizatoare nu pare să avantajeze însă piesa în întregul ei. Neregăsind timbrul atît de caracteristic — cunoscut din lecturi și filme — al relațiilor sociale și umane din statele de sud ale Americii, într-un timp dat, spectatorul are senzația unui anume fals de structură. Țesutul gingaș al adevărului acestor relații este violentat atît de prezența unui decor neinspirat, impersonal ca sala de așteptare a unui cabinet medical în renovare, cît și de aparițiile afișat dezinvolte și didactic-moralizatoare ale servitorilor negri ; este evident că realizarea unor astfel de tipuri, oarecum exotice pentru noi, nu poate fi rezolvată „după ureche", pe baza simplului și neîndoielnicului talent al interpreților, și că aceștia ar fi avut nevoie de o îndrumare specială pentru a găsi tonul just, autentic — savant dozaj de familiaritate și respect, de demnitate umană și îndelungată umilință socială. Masca ostentativ diabolică pe care o arborează Dinu Ianculescu, atitudinea sa apăsat brutală introduc o notă de vulgaritate care depășește indiferența și grăbita lipsă de scrupule a burghezului angajat în cursa parvenirii, deplasînd întrucîtva termenii conflictului către „Ciocoii vechi și noi", firește, păstrînd proporțiile. E o alunecare ce nu poate fi contracarată nici de Tudorel Popa, nici de Mihai Dogaru, nici de scurta și cam prea neutra apariție a lui Ion Manta. Corina Constantinescu — pasăre cu aripile frînte, fragilă și dezarmată, cu un aer jalnic și rătăcit, înghițind, fără să înțeleagă, dureri și umilințe — descinde direct din lumea piesei, întruchipînd, cu sigură intuiție, mitul de mult sfărîmat al orgoliosului sud aristocratic.

Ileana POPOVICI

INTERVIU LA VENEȚIA
CU PEGGY GUGGENHEIM

brâncuși

În palatul de pe Canale Grande

de Mircea DEAC

În lumea artelor — dar și a turiștilor care vizitează Veneția — numele lui Peggy Guggenheim a devenit de multă vreme cunoscut. Pe Canale Grande, într-un palat de proporții modeste, se află colecția ei de artă modernă, care a dobîndit un renume mondial : pot fi văzute aici lucrări ale lui Picasso, Arp, Dali, Max Ernst, Kandinsky, Klee, Miro, Mondrian, Moore, Pollock, Tanguy și cîteva aparținînd sculptorului Brâncuși. În orașul lui Tizian și Carpaccio, în vecinătatea pieței San Marco și alături de biserica della Salute și Ca'd'Oro, acest muzeu de artă modernă a devenit și el un punct de atracție al Veneției...

Peggy Guggenheim nu s-a arătat surprinsă cînd i-am solicitat o jumătate de oră pentru a sta de vorbă despre Brâncuși. Mi-a relatat cu plăcere cum l-a cunoscut și cum și-a procurat operele sale expuse actualmente în muzeu.

— E o istorie lungă. Brâncuși era un om fermecător, dar cînd era vorba să-și vîndă lucrările, de-a dreptul imposibil...

Îi ascultam cu mult interes istorisirea. Peggy Guggenheim preferase inițial arta Renașterii și, îndeosebi, arta venețiană ; știam însă că din deceniul al treilea începuse să manifeste un interes deosebit și pentru arta modernă.

— L-am cunoscut pe Brâncuși cînd eram tînără, prin 1920. M-au impresionat profund, de la început, arta sa, originalitatea și forța creației sale. De aceea, cînd am organizat galeria „Guggenheim jeune", m-am gîndit în primul rînd la el și am vrut să i-o dedic, fiind de altfel artistul a cărui influență asupra sculpturii contemporane căpătase proporții. Din nefericire, Brâncuși nu era la Paris. Am apelat atunci la Cocteau...

În mediul ambiant al colecției sale, cuvintele au o rezonanță deosebită. Peggy Guggenheim e încă o femeie voioasă, cu un umor fin. Privesc concentrat fiecare lucrare despre care îmi vorbește. O nouă încă-pere, o nouă surpriză. Sufrageria adăpostește o expoziție temporară de lucrări în sticlă. Și aici văd mîna lui Arp și Picasso.

— Am vrut după aceea să prezint lucrările lui Brâncuși la Londra, dar vama engleză era să mă împiedice. Marcel Duchamp îmi trimisese de la Paris o expoziție de sculptură cu opere de Brâncuși, Raymond Duchamp, Villon, Arp, Laurens, Colder. Dar vama nu a admis intrarea lor în Anglia ca expoziție de artă — acceptîndu-le doar ca piese separate de bronz, piatră, lemn. Lui Brâncuși i se mai întîmplase acest lucru cu ocazia expoziției sale personale la galeria Brumer, în 1926, în S.U.A. La intrarea lucrărilor în America, vameșii i-au considerat „Pasărea măiastră" ca o... piesă industrială de metal, obligîndu-l pe Brâncuși să plătească un impozit de 210 dolari. Brâncuși a dat atunci în judecată vameșii americani și abia după trei ani a cîștigat procesul...

De mulți ani doream să am un bronz de Brâncuși, dar nu mi-am putut permite să-l cumpăr. O lucrare de Brâncuși ar fi ridicat cu mult prestigiul colecției mele. Luni de-a rîndul am tratat cu artistul pentru a perfecta această achiziție. Zadarnic : neputînd probabil să se despartă de a sa „Pasăre în spațiu", mi-a cerut un asemenea preț pe ea, încît să mă silească să renunț la lucrare. Am renunțat, nu fără a mă certa zdravăn cu prietenul meu. După acest conflict, am dispărut din viața lui Brâncuși pentru cîteva luni, timp în care am reușit să cumpăr o „Pasăre" (este vorba de „Măiastra" datată 1912, n.n.) realizată de sculptor mai de mult. Am cumpărat-o de la sora lui Paul Poiret. Tînjeam însă după „Pasărea în spațiu", care era atît de deosebită și atît de frumoasă. Am mers din nou în atelierul său și am reînceput să discutăm. De data aceasta, Brâncuși s-a înduplecat. Săptămîni de-a rîndul a lucrat apoi la lustruirea „Păsării în spațiu" : nimeni nu-l întrecea în finisarea operelor. Cînd a terminat-o, fasciștii germani erau aproape de Paris. Înainte de a pleca spre New York m-am dus la atelier să-mi ridic lucrarea. Pe obrajii lui Brâncuși curgeau lacrimi. Eram și eu realmente emoționată. Nu am știut niciodată de ce a fost Brâncuși atît de mișcat : am presupus însă că suportase cu greu despărțirea de pasărea favorită.

Peggy Guggenheim mi-a povestit apoi și altele :

— Brâncuși era un om încîntător, mic de statură, cu o barbă deasă, cu ochii pătrunzători. Era pe jumătate un țăran încăpățînat, pe jumătate un adevărat zeu. Eram fericită să stau de vorbă cu el, mă numea Peghița și-mi povestea că-i plăcuse dintotdeauna să facă voiajuri lungi în compania cîte unei femei frumoase. Dar viața sa a fost totuși austeră și devotată pe de-a-ntregul operei sale...

Pe nesimțite am ieșit din casă și, în grădina plină de sculpturi, ne-am oprit în fața „Păsării în spațiu".

— Soclurile sînt făcute după indicația sa. A vrut să vină chiar el să le așeze. L-am căutat la Paris, dar era bolnav. Peste cîteva luni a murit. Nici azi nu-mi vine să cred să inima acestui om care stăpînea dumnezeiește elementele naturii, care cucerea oamenii, nu mai bate, că mîna sa veșnic gonită de aripa febrilă a inspirației nu mai lucrează...

Cele două păsări, „Măiastra" și „Pasărea în spațiu" stau față în față. Minuni ale creației artistice, au devenit acum minuni ale naturii. Brâncuși trăiește prin ele.

„Pasărea în spațiu", și „Măiastra" (pagina alăturată) sculpturi ale lui Brâncuși aflate în colecția de artă modernă de la Veneția a lui Peggy Guggenheim.

Peggy Guggenheim.

Părinți și copii

ARE MAMA DOAR O FATĂ...

MAMA : Am o singură fată. Mă uit la ea ca la ochii din cap.

VECINELE : Prea o răsfeți pe Constanța dumitale.

MAMA : Cine are mai mulți copii, nu poate să înțeleagă acest lucru.

VECINELE : (ironice). Vai de mamele care n-ascultă de fetițele lor!

MAMA : (dojenitoare). Vă rog, nu vă amestecați în casa mea. Ce știți voi ? Eu nu trăiesc pentru mine, eu trăiesc pentru Constanța.

VECINELE : Ce visează Constanța noaptea, dumneata îi realizezi dimineața. O să plătești cam scump.

MAMA : Îmi faceți nervi! Aș vrea să vă văd mai rar.

Așadar, a fost odată o fetiță frumoasă și cuminte. Se numea Constanța B. Și mama ei o iubea atît de mult, încît dacă fetița ar fi vrut, luna ar fi fost coborîtă de pe cer și adusă la picioarele ei. Vrea fetița ciocolată ? Îi dă mama. Vrea fetița pantofi de comandă ? Îi face mama. Vrea fetița ultimul disc cu cel mai modern dans ? Îi procură mama, chiar dacă ar fi să colinde tot Bucureștiul.

— Auzi, îngerașule ? Ce mai este nou prin revistele de modă ? Vreau să te îmbrac în așa fel, încît să nu semeni cu nimeni din cartierul nostru. Tu ești zîna mea și doresc să te-mbrac ca-n filme.

Așa vorbea o mamă — Elisabeta — unei fetițe — Constanța — acum patru ani. Se părea că pe-atunci, la 12 ani, Constanța avea o singură preocupare : școala. Așa se explică faptul că „Pentru merite deosebite la învățătură și purtare exemplară" a primit diploma de merit.

Dar într-o zi, după vreun an, Constanța a rărit-o cu școala și a început să prindă gustul... ceaiurilor. La început la ea acasă. Mai apoi la alte „colege" cu spațiu mai mare, pentru ca muzica magnetofonului să poată fi valorificată din plin.

Tot ce clădise școala, dărîmase mama.

MAMA : Cu twistul cum te descurci ?

CONSTANȚA : Binișor. Altele știu mai bine.

MAMA : Nu-i nimic, îngerașule. Am luat o primă. Te înscrii la cursul de dansuri moderne.

CONSTANȚA : Dar tu, mămico, n-ai nici o pereche de pantofi ca lumea. Și ești încă tînără

MAMA : Nu-i nimic, vremea mea a trecut.

S-a întîmplat însă, firesc, ca nu după multă vreme Constanța să-și ia rămas bun de la școală. Argumentul suprem față de mamă-sa a fost acesta : „Nu mă mai ajută capul. Mă apucă amețelile. Întrerup școala un an, pînă mă fac bine". Îngerașul a fost crezut pe cuvînt și mamei nici prin cap nu i-a trecut să consulte un medic. „Dormi, porumbițo — zicea mama — dormi să te faci bine" ! Dar în fața mamei porumbița suferea de insomnie, fapt pentru care mergea să se... plimbe pînă după miezul nopții. Venea acasă frîntă de oboseala petrecerilor și a doua zi dormea pămînt pînă la orele 11.

VECINELE : (către mamă). Constanța te duce de nas. Ai mare vină în creșterea ei.

De data aceasta mama nu s-a mai înfuriat. Era descumpănită și îngrijorată. Îngerașul se transformase în diavol.

MAMA : Ar fi bine să continui școala.

CONSTANȚA : Ceai vreau, nu școală ! Ceai și pantofi din piele de șarpe!

Dar mama nu putea să-i facă nici pantofi din piele de șarpe, nici combinezoane din mătase naturală. Noii prieteni ai Constanței — unii puteau să-i fie tată — îi promiseseră marea cu sarea. A rămas cu promisiunile. Într-o zi, acești pretinși amici i-au vorbit așa :

PRIMUL AMIC : Constanțo, facem o escapadă în provincie. Va fi ca-n filme.

AL DOILEA AMIC : Tu vei fi steaua la care ne vom închina, dar îți cerem ceva : fă rost de niște parale.

CONSTANȚA : De acord.

De unde bani ? De la mama sa storsese cît se putuse. Biata femeie nu mai avea de unde da un ban. I-a venit fetei o idee : mama ei are o prietenă care are în casă de toate : rochii scumpe, pantofi, diverse bijuterii.

CONSTANȚA : (hotărîtă). Toate acestea îmi vor aparține !

A urmărit trei zile în șir casa în care locuiește prietena mamei sale. Și, într-o dimineață, cînd proprietăreasa apartamentului era la serviciu, Constanța a pătruns în casă. A „lucrat" cu mănuși, să nu rămînă amprentele digitale. A umplut geamantanul, a „valorificat" o parte din lucruri și, fără să-i spună mamei sale un cuvînt, însoțită de „amici", a plecat fulger în provincie... în excursie.

După două săptămîni, îngerașul a venit acasă, adică în fața instanței de judecată. A recunoscut totul. Mama a intrat la apă, adică la mare pagubă materială. Păgubașa trebuia să fie despăgubită de toate lucrurile furate. Avînd în vedere că inculpata e minoră, instanța i-a acordat circumstanțe atenuante, pedepsind-o cu „măsura de siguranță a libertății supravegheate".

Se va schimba Constanța ? Depinde. În primul rînd e necesar să se schimbe mama ei, care a avut o contribuție însemnată în apucarea fiicei sale pe drumuri greșite. Dragostea maternă prost înțeleasă, „căutarea în cornițe" din partea mamei, și-au spus cuvîntul din plin, nefericit. Din bruma de autoritate pe care această mamă a avut-o mai demult asupra fetiței sale, s-a ales praful și pulberea.

Se va schimba Constanța ? Credem că da. Într-un stat socialist sînt multe mijloace educative pentru creșterea dreaptă a oamenilor. Fata aceasta trebuie să se bucure din plin și cît mai grabnic de influența unor asemenea mijloace.

George Ciudan

PE ECRANUL LUI IANUARIE:

„Cîntînd în ploaie"

Nu cred să aibă cineva vreo împotrivire de principiu împotriva filmelor care — pe canavaua unei intrigi-pretext mai mult sau mai puțin convenționale — lansează melodii, numere coregrafice, momente de estradă, cu concursul unor vedete cu priză la public, cîntăreți sau dansatori celebri. Desconsiderarea în bloc a filmelor-revistă, a comediilor muzicale atractive este inacceptabilă. Ca orice prejudecată critică, ea împiedică stabilirea distincției necesare între valori și surogate.

Dacă „Veselie la Acapulco", bunăoară, a fost departe de a obține adeziunea cronicarilor, de vină nu e nicidecum genul — „hulit" chipurile de critică, cum sînt prea ușor dispuși unii s-o creadă — ci calitatea mediocră a realizării. Căci și în acest domeniu apar multe pelicule de duzină, contrafaceri ieftine, șchiopătînd lamentabil, după cum se impun și creații autentice, inspirate, în felul lor modele ale genului.

Este cazul acestui antrenant „Cîntînd în ploaie", care pare proaspăt și tînăr de parcă nu ar fi trecut mai bine de 12 ani de cînd a fost turnat. Explicația puterii de seducție nealterate a filmului nu e una singură. Mai întîi, evocarea epocii frămîntate a trecerii de la filmul mut la cel sonor constituie o nesecată sursă de vervă și amuzament, valorificată spiritual de-a lungul acțiunii. Un torent de gaguri, schecuri comice, momente muzicale, cuplete și numere de dans decurg de sine, împletind nostalgia dulceagă pentru „frumoasele succese de altădată" cu o detașare ironică inteligent punctată. Apoi, atmosfera tonică pe care o comunică filmul, țîșnește din substanța realizării, ca o bale de veselie și bună dispoziție, fără efecte facile, etalate ostentativ. Muzica își are în această privință meritele ei de necontestat, ca de altfel și dansul, integrîndu-se cu naturalețe în acțiune. În țesătura subiectului se găsesc, ce-i drept, destule clișee, mai cu seamă pe latura sentimentală, minată de o anume dulcegărie. Dar dominante rămîn robustețea tonului și dinamismul optimist al întregii desfășurări. În sfîrșit, mai trebuie adăugată inventivitatea coregrafică, muzicală, coloristică și mai ales regizorală care asigură ritmul cuceritor al filmului. O frenezie comică, desprinsă din bunele tradiții ale burlescului mut, guvernează numărul de dans și pantomimă improvizat pe platoul studioului de prietenul eroului, dornic cu orice preț să-l învioreze. În același sens sînt relevabile cupletul care dă titlul filmului, duetul dansat la lecția de dicțiune etc.

Cinefilii mai vîrstnici își amintesc desigur de faimosul Fred Astaire și de „filmele-revistă" americane de acum 25-30 de ani, avînd ca vedetă pe prodigiosul dansator și interpret Gene Kelly, protagonistul din „Cîntînd în ploaie", a preluat după război nu numai genul care-l consacra pe predecesorul său, dar și popularitatea acestuia, întrecîndu-l chiar pe unele planuri. Kelly e și dansator, și coregraf, și regizor (filmul l-a realizat împreună cu Stanley Donen), și cîntăreț, și actor. De altfel însușirile lui actoricești și-au dovedit coexistența în rolul ziaristului din „Procesul maimuțelor", film pe care mulți spectatori nu l-au uitat. Reușita lui Gene Kelly însă trebuie judecată în ansamblu și nu pe „felii". Pentru că, dacă alți dansatori pot fi socotiți mai desăvîrșiți, alți cîntăreți mai dotați vocal, alți actori mai expresivi, mai nuanțați, alți regizori mai stăpîni pe arta lor, temperamentul artistic original și sincer al lui Gene Kelly, pluralitatea ambițiilor lui îl situează într-o zonă aparte, ca o prezență distinctă în filmul muzical.

Mihail LUPU

CINEMA

„OMUL DE AUR" PE ECRAN

Un roman clasic al prozatorului maghiar Jókai Mór a inspirat în repetate rînduri pe cineaști. Prima ecranizare datează din anul 1918 și a fost semnată de regizorul Alexander Korda. A doua oară a fost adaptat în anul 1936 de scenaristul Sándor Hevesi și realizat de regizorul Béla Gaál. Romantica poveste a „omului de aur" nu pare să fi îmbătrînit însă, căci ea a fost pentru a treia oară trasă în limbajul filmului în studiourile „Hunnia" din Budapesta.

Autorul ecranizării este regizorul Viktor Gertler, cunoscut cineast din generația mai vîrstnică, ale cărui filme „Accidentul", „Cerneala roșie" au fost văzute și pe ecranele noastre. Luîndu-și drept erou pe Mihály Timár, „omul de aur", Viktor Gertler nu și-a propus să evoce doar drama unui om pe care o societate coruptă de cultul aurului îl silește să-și cumpere realizarea fericirii prin bani, condamnîndu-l în ultimă instanță la eșec. Filmul e și un tablou de epocă, văzut printr-o prismă contemporană.

Timidul Mihály Timár, angajat ca ipistat pe corabia „Sfînta Barbara", aparținînd bogatului negustor de grîne Athanas Brazovits din Komarom, nu bănuie că o banală călătorie pe Dunăre va reprezenta pentru el întîlnirea cu propriul său destin. Palidă și tăcută, o fată străină călătorește pe același vas. Timea, fiica unui turc bogat, căzut în disgrația sultanului, devine obsesia care va transforma viața umilului slujbaș. Pentru a o cuceri, Mihály va lupta cu toate mijloacele ca să adune avere. Dar cu toate că a ajuns să fie invidiatul „om de aur", cu toate că Timea i-a devenit soție, el nu și-a putut asigura fericirea. Un estrov pustiu în mijlocul Dunării îi oferă în cele din urmă oaza de liniște mult visată și dragostea devotată, generoasă, a unei fete simple, Noemi.

Ana ROMAN

Rolurile celor două surori Gene și Mina sînt interpretate în film de actrițele Mitzura Arghezi și Coca Andronescu.

Interpreții principali ai ecranizării romanului „Omul de aur" de Jokái Mór: András Csorba (Mihály) și Ilona Béres (Timea).

Un nou film romînesc:

„Titanic Vals"...

Are cuvîntul regizorul

Cunoscuta piesă de teatru a dramaturgului Tudor Mușatescu, șcălpitoare și realistă reprezentare satirică a peisajului social caracteristic urbei provinciale (epoca reveriilor romanțioase a Titanic Valsului imprimat pe discurile de ebonită ale gramofoanelor „His Master's Voice" și a mascaradelor electorale) își menține în mod constant succesul de mai bine de 30 de ani.

Regizorul Paul Călinescu, a cărui pasiune pentru satira cinematografică este binecunoscută, a transpus nu demult piesa pe ecran.

★

— Credeți în succesul artistic al ecranizărilor după opere literare de prestigiu ?

— N-am intenționat să fac o „ecranizare", o adaptare cinematografică „cuminte" a piesei lui Tudor Mușatescu „Titanic Vals", ci un film... În urma colaborării autorului piesei cu regizorul filmului, aria de investigare a lucrării cinematografice s-a extins, am asociat, la elementele originale ale comediei, alte numeroase momente de satiră socială, am adus la lumină o serie de personaje care în piesă erau lăsate pe un plan secundar. În ce privește decupajul regizoral, acesta beneficiază de cadre scurte, dinamice sau alternări de planuri și unghiuri de filmare mobile pe care le-a realizat experimentatul operator Ștefan Horvath.

— Amînteați că acțiunea filmului completează conflictul lucrării originale. În

În filmul „Cleitod în pioale", facem cunoștință și cu Bobbie Reynolds, o activiță apreciată a ecranelor americane.

acest caz, cum ni se înfățișează pe ecran personajele ființe din piesă ?

— Urmărind metamorfoza socială a familiei umilului slujbaș Spiraehe Necșulescu, am accentuat tarele individuale ale Chiriachiței, Daciei, Mitzei, ale lui Traian sau ale avocatului Nercea, mergînd de la comicul de situație pînă la satiră ; s-a creat în acest chip contrapunctul dramaturgic necesar pentru a înfățișa cu simpatie și apropiere odiseea familială și politică a lui Spiraehe sau puritatea sufletească a Genei. În versiunea cinematografică, am încercat să reflectăm un întreg sistem de convenințe sociale abuzive, inechitabile și dezumanizante.

Ion MIHU

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

...PENTRU „VIITORII CONSTRUCTORI" :

— jocul de copii „Arhiplast" — o cutie care cuprinde mici elemente prefabricate din material plastic roșu și alb, cu care se pot construi case, cabane, poduri etc., după modelele existente în cutie sau din imaginație. Este un joc de răbdare și atenție, care captivează chiar și pe copiii cei mai gălăgioși. Păcat că acest gen de jucării se găsește în număr redus în magazinele noastre de specialitate !

...ȘI PENTRU SURIOARELE LOR MAI MICI :

— păpuși confecționate în întregime din material plastic produse de I.I.S. „Aridanca". Figurile plăcute ca și rochițele destul de drăguțe cu care sînt îmbrăcate le fac mai atractive decît erau cele existente pînă acum în comerț. În plus, „mămicile" le pot dezbrăca și spăla cu ușurință. De ce nu s-a consumat însă mai multă fantezie la crearea capetelor acestor păpuși, care seamănă încă prea mult între ele ?

...PODOABE PENTRU FEMEI :

— colliere din cristal cu reflexe în diferite culori, șvind două sau trei șiruri, foarte decorative pentru rochiile de seară. Se găsesc în toate magazinele de bijuterii.

...NOUTĂȚI COSMETICE :

— „Noctin", o cremă de noapte cu lăptișor de matcă, potrivită atît pentru tenurile grase cît și pentru cele normale sau uscate. Prezintă avantajul de a putea fi lăsată pe obraz toată noaptea ;

— pentru ochii obosiți, iritați de vînt sau de soare, loțiunea tonică „Roua", cu acțiune antiseptică și calmantă. Foarte recomandabilă după o zi de muncă, înaintea unui spectacol etc. : la 30 de minute de la aplicare, senzația de iritație dispare.

...DAR ȘI PENTRU BĂRBAȚI :

— o garnitură aleătuită din butoni de mânșete și ac de cravată asortat, produsă de „Arta Cuban", Timișoara. Din metal galben placat cu imitație de sidef, sînt foarte aspectuoși, rezistenți și frumos prezentați. O excelentă idee pentru un cadou.

...ARTICOLE CASNICE PE CÎT DE PRACTICE, PE ATÎT DE ATRĂGĂTOARE :

— palete colorate pentru spălat vasele. Fiind confecționate din material plastic, sînt flexibile și deci ușor de mînuit chiar și în interiorul unei crătiți mari sau al unei oale adînci, pe care le curăță perfect, scutind astfel gospodina de răzuitul cu buretele din sîrmă ;

— la O.C.L. „Tehnometal" din Calea Victoriei 30, căni din material plastic de 1 litru, gradate. Frumos colorate, în roșu, alb etc., pot fi folosite atît la masă, pentru turnat apa, cît și la bucătărie pentru măsurat lichide.

TURTURICĂ

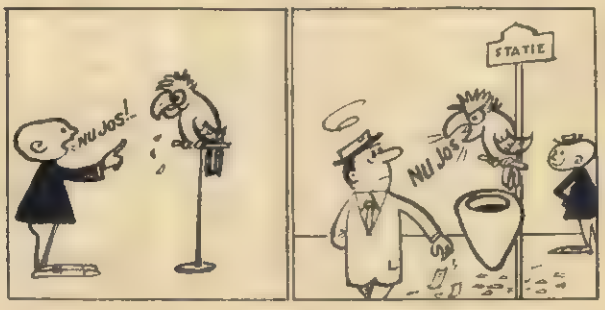

Gh. CHIRIAC

MICROFOILETON

MIMUL

E moda bărbilor, barbișoanelor, bărbuțelor. Își lasă. Aduce a marinar danez în travesti. A auzit de pantaloni tip cow-boy, cu ținte și buzunare tighelite de formă romboidală. Își comandă la croitor. Informat că bluzele (de nailon sau lînă veritabilă) au culori tari, stridente, à la corrida, își cumpără. Există, din lipsă de informare, între pantofii cu vîrf ascuțit, ca de cerb, și cei cu vîrful tăiat. Și-a scurtat pardesiul, trenciul și paltonul cu patruzeci de centimetri. O haină jungă. Fularul contrastează violent cu restul îmbrăcămintei.

Nu-l interesează dacă ornamentul facial îl avantajează sau nu figura. Se poartă. Nu-l preocupă dacă pantalonii strîmți îi scot în evidență curbarea inestetică a picioarelor și seamănă a cangur.

Pînă acum se tundea perie, cu briciul. Acum și-a lăsat plete. E... beatles. Privit din profil, și-a transformat cutia craniană într-o pară întoarsă. Tipul mimează. N-are criterii estetice și în general n-are nici un fel de criterii. Ca o rudă a lui mai îndepărtată, pe care, din neglijență, n-a mai văzut-o de cîteva mii de ani, imită cu perseverență, din reflex, tot ce se poartă. Alcoolul îi produce indispoziții grave. A auzit că se bea din plictiseală și dezabuzare. Bea și el. Se instalează la bar și comandă un coniac 3 stele, închipuindu-și că e whisky, nu ca o necesitate ori din motive de hipotensiune. Din spleen. Îl plătește, îi este rău, dar nu se lasă. Face coadă la supraproducții. Intră și în librării. A auzit că se caută Ghepardul. Îl caută și el. Muzica simfonică îi produce stări de iritare. La Webern însă e neîntrecut. A tras cu urechea și a aflat că, în general, lumea mondenă îl ascultă. N-are acasă un tablou. N-a citit niciodată vreun rînd despre artă. E la Magheru, la expoziția lui X, în fiecare dimineață, pentru că se... comenteză. Îl strînge mîna pictorului cu efuziune și cu aerul că a înțeles chiar mai mult decît se poate înțelege, deși culorile și liniile nu-i spun nimic. Bea nes, în mod curent. Într-o bună zi, cineva i-a șoptit că, de fapt, tot turcească rămîne... A trecut pe la alimentara și și-a luat două sute de grame de cafea măcinată. Și-a cumpărat micile dicționare bilingve ca să învețe expresiile uzuale. Stătea, prin față, pe la Lido, Ambasador și Athenée Palace. I s-a spus că intelectualii rasați preferă bolte-ele boeme. S-a mutat la un bufet de la capătul tramvaiului 14. Poate, dacă ar lua legătură cu ruda îndepărtată și-ar pune și coadă. Deocamdată ținește după magnetofon. Pînă atunci imprimă bemi pe la amici. Oprit să mimeze, ar fi o catastrofă. Ar trebui să conversezze, să se preocupe de altceva, să aibă idei proprii. N-ar mai avea personalitate. Așa, se culcă mulțumit și se trezește plin de speranțe.

C. N. CONSTANTINIU

SPORT

PE GHEAȚĂ ȘI PE ZĂPADĂ

Sporturile de vară își au — unele — corespondentele lor de iarnă. Fotbalul de pildă (ca să nu vorbim de hocheiul pe iarbă, insuficient cunoscut la noi) se poate traduce iarna în hochei pe gheață, probele de alergare atletice se aseamănă cu patinajul viteză sau cu cursele de schi fond, iar exercițiile de gimnastică la sol pot fi asimilate cu cele de patinaj artistic. E și acesta un argument pentru continuitatea — fără limitări sezoniale — a activității tuturor factorilor care compun mișcarea sportivă — organizatori, practicanți, spectatori.

Ce ne oferă iarna aceasta în domeniul sporturilor specifice sezonului? Să vorbim mai întîi despre ramurile sportive care se practică pe gheață — hocheiul, patinajul artistic și patinajul viteză. Pentru ele, firește, factorul determinant al activității este existența gheții. Clima țării noastre nu oferă certitudinea unor temperaturi scăzute decît în cîteva raioane din nordul Moldovei și din Transilvania, ceea ce reduce desigur aria răspîndirii acestor sporturi. Mai favorizat e Bucureștiul, care dispune de două patinoare artificiale. Aceste împrejurări fac ca sporturile pe gheață și în special hocheiul să fie practicate doar în București, la

Echipajul romînesc Al. Papană — D. Huber, campion mondial de bob două persoane în 1933.

Rădăuți, Cîmpulung-Moldovenesc, Vatra-Dornei, Cluj, Miercurea-Ciuc, Odorhei, Gheorgheni și, sporadic, la Brașov, Sighișoara, Sebeș, Lupeni.

În Capitală activitatea hocheistică se desfășoară cu destulă regularitate. Avem campionate de juniori, de seniori și, tot aici, lotul nostru reprezentativ își desfășoară pregătirile în vederea participării la diferite competiții internaționale, cum a fost ultima ediție a „Cupei Dunării" (cîștigată, la Sofia, de sportivii noștri) sau cum va fi campionatul mondial (în luna martie, în Finlanda). Ținînd seama de condițiile de climă în care ne-am referit și la existența — pînă anul acesta — a unui singur patinoar artificial, putem aprecia că nivelul atins de hocheiul nostru pe plan internațional (la ultimele două campionate mondiale, echipa noastră s-a numărat printre fruntașele grupei B, întrecînd reprezentativele unor țări cu veche tradiție în hochei și cu un număr mai mare de patinoare artificiale) este satisfăcător. Dar nu ne putem permite să ne mulțumim numai cu atît în condițiile cînd în alte țări hocheiul face pași mari înainte. Este deci un factor pozitiv pentru viitorul hocheiului nostru activitatea celor 150 de juniori care se antrenează zilnic pe patinoarul artificial „23 August" din Capitală.

Condițiile concrete actuale de la noi ne orientează firesc spre folosirea deplină a posibilităților existente. Cît timp nu avem gheață prea multă, trebuie să folosim la maximum pe cea existentă, stimulînd creșterea activității hocheistice în localitățile favorizate climatic. În primul rînd, o atenție sporită acordată tineretului, căruia să i se asigure suficiente ore de antrenament, un echipament corespunzător cerințelor, antrenori pricepuți, programe competiționale stimulatorii. În Capitală, de pildă, există cîteva secții de hochei pentru juniori, la Steaua, Dinamo, Constructorul, Olimpia, Școala sportivă de elevi nr. 2, care dispun de mare parte din condițiile necesare creșterii de tineri jucători. Federația de hochei și conducerile cluburilor respective trebuie să se îngrijească de îmbunătățirea continuă a acestor condiții. Pe de altă parte, pentru a spori numărul tinerilor practicanți ai hocheiului, îndată ce condițiile de temperatură o permit, trebuie să fie amenajate și folosite cît mai eficient patinoarele naturale.

Un alt sport pe gheață care în ultimii doi ani — cel puțin la București — înregistrează o dezvoltare sensibilă e patinajul artistic. E un sport care trebuie început la o vîrstă fragedă. Centrele de inițiere care funcționează paralel pe ambele patinoare artificiale din București (la „23 August" și la Floreasca) sînt frecventate de numeroși copii, iar cei mai talentați dintre aceștia își continuă perfecționarea în secțiile de performanță ale cluburilor. Se profilează o serie de tinere talente, dar deocamdată (după cum ne-a arătat ultimul concurs internațional de la București), sîntem încă departe de nivelul valorilor curente pe plan internațional. Patinatorilor noștri le lipsește pregătirea din tot cursul anului (posibilă doar în condițiile unui patinoar acoperit) și nici cunoștințele antrenorilor noștri nu sînt suficiente pentru faza de desăvîrșire a măiestriei elevilor acestora. Din păcate, contractul cu antrenorul cehi care a lucrat anul trecut la noi a expirat și n-a mai fost reînnoit.

Despre patinajul de viteză sînt prea puține lucruri de spus. La noi e o rudă săracă a sporturilor de iarnă. Dacă ne gîndim să practicăm patinajul viteză numai pentru plăcerea pură de a face mișcare în aer liber iarna — nu e rău. Dar dacă vine vorba de performanțe, e nevoie de o pregătire sistematică. Această pregătire poate fi efectuată doar pe o pistă de 400 m (calcată pe contururile pistelor de atletism; deci, imposibil de trasat pe suprafața patinoarelor artificiale de care dispunem). Există o pistă de 400 m la Miercurea-Ciuc și alta de 300 m pe lacul Ciucaș la Tușnad, dar amîndouă sînt la discreția capriciilor naturii. Deocamdată nu avem o pistă artificială și posibilitatea antrenamentului și — evident — a unor performanțe de valoare în patinaj viteză se amînă de la sine, pînă la realizarea acesteia.

Cu schiul — condiționat net de starea atmosferică — situația pare și mai delicată. (Construirea unor piste din fulgi de masă plastică — experimentate în unele țări — nu reprezintă decît un palid palcativ.) Dacă s-ar adeveri previziunile meteorologice, ar însemna că începînd abia de la jumătatea iernii vom avea destulă zăpadă pentru schiat.

Totuși schiorii fruntași nu s-au lăsat descurajați și au căutat încă de la începutul sezonului rece locuri cît de cît înzăpezite, pentru antrenament, pe versante adumbrite, aproape de vîrfurile Carpaților. Ei au multe de aplicat din învățămintele culese anul trecut la Poiana Brașov, unde s-au întîlnit, pe aceleași pîrtii, cu Marielle și Christine Goitschel, cu Jean-Claude Killy și Gerhard Nenning sau James Huega, faimoși concurenți olimpici.

În același scop — al lărgirii cunoștințelor — antrenorul francez René Sulpice (invitat special de federația noastră) a expus antrenorilor romîni, într-o întîlnire ce a avut loc la Cristianul Mare, principiile fundamentale ale schiului în țările alpine, susținîndu-și cuvintele cu demonstrații practice pe panta Kanțerului. În domeniul organizatoric, specialistul francez a insistat asupra lărgirii considerabile a bazei de masă prin: multe cursuri rapide de învățat schiul, instructori pricepuți, materiale ieftine (schiuri, bocanci) de închiriat pe loc, numeroase schi-lifturi simple.

Ținînd seamă de limitele îndeobște înguste ale perioadei de înzăpezire în munții noștri, soluția stă tocmai în folosirea maximă a posibilităților. Iată de ce — datorită unor măsuri înțelepte — se vor organiza anul acesta pe Valea Prahovei, la Borșa, la Brașov, la Petroșeni, la Cîmpulung-Moldovenesc și în alte părți, centre populare de inițiere în schi, cu instructori experimentați și cu posibilități de a închiria pe loc materialele necesare. Cursurile acestea se adresează copiilor, celor veniți în stațiuni la sfîrșit de săptămînă, ca și celor aflați în vacanță sau în concediu la munte.

Din păcate, cu toate că în ultimii ani pe Valea Prahovei s-au construit două teleferice și un schi-lift, mijloacele mecanice de transport — acelea care economisesc forțele schiorilor la urcuș — sînt încă insuficiente. Mai ales dacă ne gîndim că, în afară de Valea Prahovei și de Poiana Brașov, alte stațiuni nu beneficiază de existența acestor mijloace de transport.

Neajunsuri asemănătoare frînează activitatea boberilor noștri. Pista de la Poiana Brașov, după cîțiva ani de folosință, este acum declarată inutilizabilă, datorită degradării materialului din care a fost făcută — lemnul. Dar chiar dacă nu materialul de construcție ar fi determinat inutilizarea ei, condițiile climatice nefavorabile — cu alte cuvinte lipsa zăpezii și a gheții — ar fi dus la aceeași situație. În consecință, s-a reamenajat pista de la Sinaia, cu mijloace locale și cu pasiunea localnicilor. (În cazul lipsei de zăpadă și de gheață, se va încerca folosirea cuburilor de gheață artificială.)

În concluzie, se simte totuși nevoia unei piste moderne, amplasate într-un loc favorabil și la construcția căreia să fie folosite prefabricatele și betonul armat. La acestea ar putea fi adăugată o instalație pentru gheața artificială, fapt care nu numai că ar preîntîmpina capriciile climei, dar ar duce la o prelungire a sezonului acestui sport.

Dar este oare destul să vorbim numai de piste pentru progresul unui sport în care Romînia a deținut doi ani la rînd (1933 și 1934) titlul de campioană mondială? Tradiția bună nu se poate păstra decît cu multă pasiune, cu multă dăruire pentru acest sport. Numărul mic al boberilor — același de cîțiva ani încoace — nu este încurajator în acest sens. Nici chiar acestora nu le putem cere prea mult, atîta vreme cît condițiile de pregătire pe care le au nu sînt la înălțime.

Poate că, încurajîndu-i pe micii sportivi în concursuri dese pe derdeluș — sarcină ușor de realizat în orice regiune — vom asigura și viitorul acestui sport. În definitiv, sănătatea este abecedarul bobului...

C. DIAMANTOPOL
V. BĂNCIULESCU

CUPA REVISTEI „FLACĂRA" LA FOTBAL

Jocul pe terenul adversarului

Amintim că revista noastră, în colaborare cu organele U.C.F.S., a instituit, începînd din anul trecut, *Cupa Flacăra* oferită echipei din categoria A de fotbal care realizează cele mai bune rezultate în meciurile jucate în deplasare. Obiectivul acestui trofeu este limpede: stimularea echipei dezavantajate de faptul că joacă după oboseala deplasării, pe teren străin, în fața unui public subiectiv etc. Pe un plan mai general însă, obiectivul urmărit de *Cupa Flacăra* este, firește, ridicarea calitativă a jocului de fotbal, sport atît de îndrăgit în țara noastră.

Care este situația meciurilor jucate în deplasare după consumarea primei jumătăți a actualului campionat?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. STEAUA				4-0	1-1		2-2			0-1			2-1	
2. RAPID				0-1		1-1			1-0		0-3		2-0	
3. DINAMO (București)									1-3	1-3	3-0	1-3		1-0
4. ȘTIINȚA (Craiova)			1-3			1-0	0-3	3-0	0-0		1-3	0-5		
5. FARUL		1-2	1-4	2-1		0-1				1-0		0-3		
6. CRIȘUL	0-0		0-2				1-1		1-2	1-1	1-1		0-2	
7. C.S.M.S.		1-4	0-2		0-1				0-3		0-3	3-1		2-1
8. PROGRESUL					1-0	0-3	0-2					0-0		1-3
9. PETROLUL	0-1				0-1			4-2			0-1		1-1	0-2
10. STEAGUL ROȘU		0-1		0-0			0-1	1-1	0-1			0-0		
11. U.T.A.	0-4				1-1			1-1		0-3		0-3	1-2	2-2
12. ȘTIINȚA (Cluj)	1-3	0-2				1-1			2-2				1-4	1-2
13. DINAMO (Pitești)			0-2	2-2	1-3		0-2	0-0		1-4				
14. MINERUL	1-3	0-4		0-1	0-3	2-2				0-2			0-2	

Ion Zangor, de la A.S.A. Brașov, clasat pe locul III în cursa de slalom special din cadrul concursului de deschidere a sezonului de schi desfășurat în Kanțor (Postăvarul) în 10 ianuarie.

★

Din sintetizarea datelor ce ni le oferă tabelul alăturat se desprind următoarele :

Din 85 de meciuri jucate în deplasare *),

s-au cîștigat	14 (16%)
s-au terminat la egalitate	21 (24%)
s-au pierdut	50 (60%)

În total s-au marcat 67 de goluri și s-au primit 144 (adică mai mult decît dublu). Din totalul de 170 puncte posibil de realizat, s-au obținut de-abia 49 puncte (29%).

Pe echipe, situația se prezintă astfel :

1) STEAUA — Din 10 puncte posibile a realizat 6 (60%).
2) RAPID — Din 10 puncte posibile a realizat 5 (50%).
3) DINAMO B — Din 10 puncte posibile a realizat 4 (40%).
4) ȘTIINȚA CV. — Din 14 puncte posibile a realizat 5 (36%).

Urmează FARUL, C.S.M.S., CRIȘUL, etc., ultima fiind echipa MINERUL din Baia-Mare, cu un singur punct din 14 posibile.

Meritorie ni se pare comportarea echipei studenților din Craiova, proaspăt promovată în categoria A, care cu o victorie la București (împotriva echipei Progresul), una la Oradea și un meci nul la Ploiești se situează printre fruntași.

În concluzie : situația generală din fotbalul nostru, unde s-au manifestat în ultima vreme serioase slăbiciuni, se reflectă și în felul în care aproape totalitatea echipelor au jucat în deplasare. Fără îndoială, pe terenul adversarului, jocul este mai greu decît „acasă". Cu atît mai mult, în atari condiții, jucătorii noștri de fotbal, ajutați de antrenorii lor, trebuie să facă dovada calităților lor moral-volitive atît de prețuite la un adevărat sportiv. În redresarea fotbalului nostru, mult așteptată de publicul larg, este implicată — fără doar și poate — și calitatea meciului jucat în condițiile mai grele ale deplasării.

*) Meciurile echipelor bucureștene între ele au intrat în socoteală.

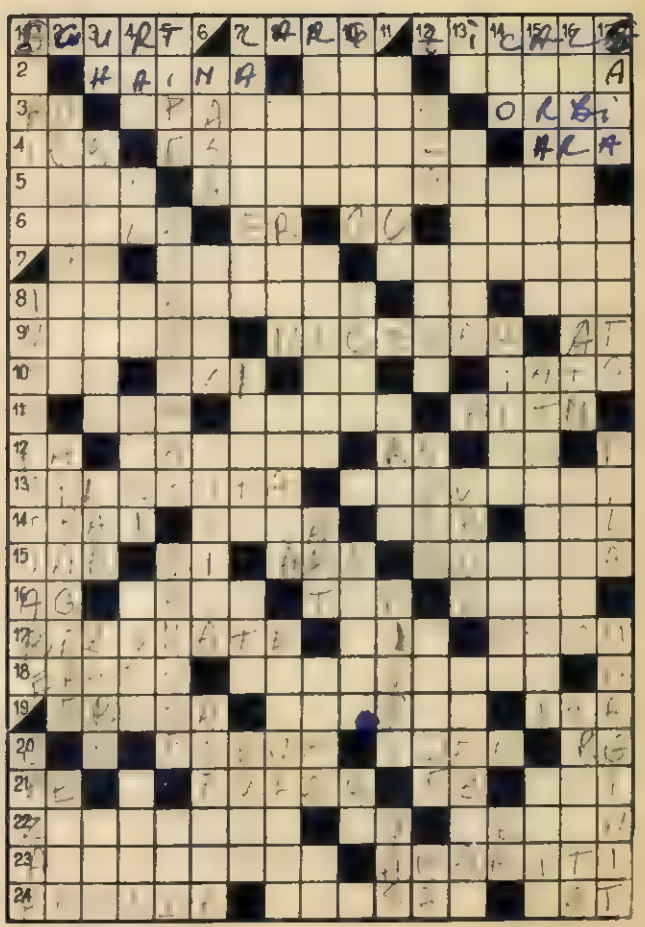

17/24 Scurt și cuprinzător

ORIZONTAL : 1)... și cuprinzător — Cuprinzător — Scurt și cuprinzător. 2) Scurtă — În cramă ! — SOS ! 3) Caro ! — Cuprinzătoare — Nevăzători. 4) X — Cuprinde totul (fem.) — Cu plugul. 5) Ana cea mică — X X. 6) La — Ieșire ! — Lîngă el — Prinsă în obezi. 7) Ape ! — Servit cu mănuși — Ars ! 8) Cursă specială (pl.) — E tare... — ...da de unde ! 9) Cetate antică — Lucru cu folos — Acut ! 10) Pronume — Ante... mîine — Vui — Fiul bunicului meu și bunicul fiului meu. 11) ½ campionat — Pretext — Bătută cu tact. 12) Cupă ! — Iute foc ! (fem.) — Curea ! — Pomadă. 13) Privire fixă — Scurtări. 14) Viață — Se leagănă și are fulgi — Scos din foc — A fost odată (od.). 15) Oare ! — Usturoi — Resort — Gen scurt. 16) Argint — Te duce cu... mașina — Volum — Model (fig.). 17) Expuneri scurte și cuprinzătoare — Cea (reg.) — Particulă. 18) Apare din greșeală — Cuprinși. 19) A enerva — Cal năzdrăvan — Încă o dată. 20) Nume de fată — La fel (lat.) — Curge ! 21) Elena Barbu — Șal — S — Interjecție. 22) Cuvinte din bătrîni — Na Grivei ! — Tare și mare. 23) Cuprinse — Plouați. 24) Iute — Cuprins — Cuprinzător.

VERTICAL : 1) Cuprins — Cuprinzătoare — A scris scurt și cuprinzător : „Veni, vidi, vici". 2) Cuprindere... — ... și iar cuprindere — Schimbătoare de viteză (hipo). 3) Exclamație — Cuprins de ceva — Bis — Se vede la orizont — Început. 4) Cu perdaf — Caiele ! — Pronume — A mișca — Tari la fugă — Cu acte în regulă (pl.). 5) Munte în Noua Zeelandă — În carne și oase — Oștiri — Oraș în S.U.A. 6) Nuna — Făcut pilaf — Reclamată — Copac. 7) Îți umflă pieptul — A copia — Măsuri agrare — Din nou. 8) Pătrunderi... spre poartă — Azi sau mîine — Plictisită. 9) Vele — Prinsă — Articol scurt — Limbă — Interjecție. 10) Viețuire — A se ivi (reg.) — A se oxida — Săi, Grivei ! 11) Însănătoșit (fig.) — Miner de... dovleac — Cu privirea scurtă (pl.) — Recipient pentru pulverulente. 12) Acela — Greu de găsit (pl.) — Îți dă toate asigurările — A... lovi — Cămă ! 13) Tărîm din basme — Cuprinse — Sui ! — Probă scrisă. 14) Prefix... nou — Una din Ciclade — Răbdător — Întîlnire între vocale — Perie ! 15) Monom de cămile — Scurtări — E de folos. 16) Cuprinsă — Prefix pentru ce a fost — Arcuită. 17) Cusătură provizorie — Cît cuprinde — Două pagini — Cuprins.

Cuvinte rare : TIPE, TAD, OZ, IOS.

N. RAICIU

dialog cu cititorii

„CÎT E DE MARE" UNIVERSUL?

„Aș vrea să știu pînă unde ține cerul".

Aurel ZAIȚ
Iași, str. Cleopatra, 4

Răspunde tov. MATEI ALECSESCU, directorul Observatorului astronomic popular din București.

Evident, întrebarea trebuie înțeleasă astfel : cît de departe au „pătruns" astronomii în Univers. Vom încerca să răspundem. Mulțimea de astre care populează Universul infinit poate fi observată fie prin lumina pe care ele o răspîndesc, fie prin radiațiile radioelectrice emise de ele în mod spontan și captate cu ajutorul radiotelescoapelor.

Indiferent dacă e vorba de lumină sau de undele radioelectrice emise, astrele sau sistemele de astre au străluciri limitate. De aceea, un astru mai depărtat nu poate fi văzut nu „auzit" decît cu ajutorul unor instrumente din ce în ce mai puternice. Se știe că, de exemplu, o lunetă mare „adună" mult mai multă lumină decît ochiul : de aceea, concentrarea luminii în ochi, realizată de lunetă, dă posibilitatea ca astrul respectiv să poată fi efectiv văzut. Cîteva exemple, vor lămuri acest aspect.

Cu ochiul liber poate fi întrezărită marea galaxie din constelația Andromeda, situată la circa 2.000.000 de ani-lumină (1 an-lumină = 9.460.000.000.000 km), din cauză că ea este de circa 10 miliarde de ori mai luminoasă decît Soarele. În schimb, planeta Neptun, deși se află mult mai aproape de noi (numai la circa 4 ore lumină), nu poate fi observată cu ochiul liber, fiind de circa 1.000 de miliarde de ori mai palidă decît Soarele.

Cele mai mari instrumente astronomice (telescoapele de 3—5 m diametru), la care se atașează camere fotografice, au reușit să ne facă vizibile, pe fotografii, sisteme de astre — galaxii — situate la depărtări de aproximativ 6 miliarde de ani-lumină ! Este vorba de galaxii a căror strălucire aparentă este de circa 100 de miliarde de ori mai mică decît a Soarelui. Cît privește ceilalți metodă — folosirea radiotelescoapelor de dimensiuni pînă la 1 km lărgime a suprafeței colectoare — ea ne-a creat posibilitatea să înregistrăm prezența unor galaxii situate la 12 miliarde de ani-lumină și chiar mai mult.

Acestea sînt, bineînțeles, limitele actuale de penetrație în Univers : în măsura în care sensibilitatea și dimensiunile instrumentelor cresc, și puterea noastră de pătrundere în spațiu se mărește, permițîndu-ne astfel efectuarea de noi descoperiri și lămurirea treptată a multiplelor probleme legate de studierea marelui Univers.

DESPRE CALITATEA UNUI DISC

Recent a fost pus în vînzare un disc purtînd numărul 45-EDC 497. E vorba de o înregistrare de muzică ușoară a cîntăreței Margareta Pîslaru. Ea s-a bucurat de succes și numeroși melomani au venit s-o asculte la magazinul „Muzica" cu prilejul lansării.

Din păcate — și aceasta-i scopul rîndurilor de față — discul a fost imprimat în cele mai bune condiții de către „Electrecord". Oare această întreprindere nu controlează calitatea plăcilor sale ?

Luminița LECA, elevă
București

N.R. În numărul precedent, la rubrica „Memento", am criticat și noi calitatea imprimării acestui disc. Așteptăm răspunsul casei de discuri „Electrecord".

DE CÎND SCRIEM CU LITERE LATINE?

„În ce limbă se întocmeau vechile hrisoave domnești și cînd s-a schimbat alfabetul chirilic în cel latin" ?

Simion HÎRNEA
com. Mărcuș, rn. Pecica

Răspunde conf. univ. dr. Al. PIRU, Catedra de literatură română, Facultatea de filologie a Universității București.

Cel mai vechi document scris în limba română, păstrat, este scrisoarea boierului Neacșu din Cîmpulung către județele Brașovului Hans Benkner, prin care îl informează despre o suspectă mișcare a trupelor turcești pe Dunăre. Scrisoarea datează din ultimul an al domniei lui Neagoe Basarab (1521) și este scrisă cu alfabet chirilic, alfabetul vechii limbi slavone, adoptate de noi ca limbă oficială, a bisericii și a cancelariei domnești, încă din secolul al X-lea. Limba română începe să fie folosită în actele civile abia la începutul secolului al XVI-lea, ca urmare a dezvoltării schimbului de mărfuri. Aceste relații necesitau un instrument de comunicare mai simplu și mai rapid, altul decît greoaia limbă moartă slavonă. Cam în același timp s-au tradus în limba română, sub influența reformei luterane, și primele cărți bisericești, începînd cu un catehism și continuînd cu *Psaltirea*, *Evangheliile*, *Faptele apostolilor* și cîteva *Epistole* ale apostolilor. Reforma luterană, care cerea traducerea cărților bisericești în limba fiecărui popor, începe să cucerească teren în Transilvania din anul 1519. Între acești ani și anul primei tipăriturii în limba română a diaconului Coresi (1559), sub aceeași influență, se presupune că au fost traduse în limba română textele bisericești, zise, din cauza particularităților de limbă (transformarea lui *a* intervocalic în *r* în cuvintele de origine latină), *rotacizante*, și din cauza locului unde au apărut, *maramureșene* : textele din *Codicele Voronețean*, *Psaltirea Șcheiană*, *Psaltirea Voronețeană*, *Psaltirea Hurmuzachie* și *Codicele Marțian*. Limba română pătrunde însă în actele de cancelarie abia în vremea lui Petru Șchiopul în Moldova (1574-1589) și în vremea lui Mihai Viteazul în Țara Românească (1593-1601), iar în biserică, definitiv, abia în secolul al XVIII-lea, o dată cu traducerea ultimelor cărți liturgice, *Mineele*, între 1776 și 1780 (un rol important l-au jucat, înainte, *Biblia de la București*, tradusă pentru prima dată integral în limba română și publicată în 1688, precum și traducerile cărților de cîntări liturgice, datorite mitropolitului Moldovei Dosofteiu). Alfabetul folosit în toată această perioadă a fost alfabetul chirilic. O psaltire românească, tipărită în Transilvania cu alfabet latin pe la 1570, a rămas un caz izolat. Mai importantă a fost acțiunea de folosire a alfabetului latin a reprezentanților Școlii ardelene, începînd din 1779, cînd Samuil Micu tipărește o *Carte de rugăciuni* cu litere latine. *Gramatica românească* publicată la Sibiu în 1828 de Ioan Heliade Rădulescu simplifică alfabetul chirilic. S-a scris apoi cu un alfabet de tranziție pînă în anul 1860, cînd, printr-un decret al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, se adoptă definitiv alfabetul latin.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Emil Grîu și Valerian Ciulei, profesori, com. Bogdanu, rn. Vaslui : ilustrate ; Ion Iordache, Galați (Țiglina), bl. A 4, et. 2, ap. 51 : teme diverse ; Radu Vasile, muncitor, București — 34, str. D. Racoviță 10, rn. 23 August : teme diverse, ilustrate ; Vasile Paloș, lăcătuș și Virgil Serov, tehnolog, Hunedoara, C.M. nr. 1, ap. 2 : muzică, cinema, ilustrate ; Marieta Arsenie, asistentă medicală, Mercurea-Sibiului, Farmacia nr. 30, regiunea Hunedoara : cinema, ilustrate ; Geza Ciolea, elevă, com. Lenauheim, rn. Stanicolau-Mare, reg. Banat : ilustrate ; Ioachim Vaida, tehnician, Ciocîș 158, Teliuc, reg. Hunedoara : literatură, cinema, sport ; Gabriel Brînduș, București, bd. Dunărea Golescu 32, rn. 16 Februarie : ilustrate ; Ion Vaineag, profesor, com. Mircea Vodă, reg. Galați : cinema, ilustrate ; Nicolae Ungureanu, furnalist, Călan, str. 30 Decembrie, bloc 3, ap. 5, reg. Hunedoara : ilustrate ; Mihai Giurgea, com. Vlădeni, reg. Iași : teme diverse ; Viorica Coteanu, elevă, Vînga, Șc. medie nr. 1, rn. Arad : ilustrate ; Steluța Zaharia, elevă, Buzău, str. Colonității 15 : ilustrate ; Ion I. Popescu, elev, Tg. Jiu, bl. 5, et. 2, ap. 11 : ilustrate ; Tanți Brezeanu, elevă, Buzău, str. Karl Marx 93 : ilustrate ; Ștefana Braniște, elevă, Buzău, str. Dorobanților 85 : ilustrate ; Eliza Mănuță, elevă, Buzău, str. N. Bălcescu 50 : ilustrate ; Octavian Pancu, elev, Pitești, Șc. medie nr. 2, cl. X-a H : filatelie, ilustrate ; Ecaterina Milostivu, profesoară, com. Scrioaștea, rn. Roșiori-de-Vede : ilustrate ; Aurel Lerențiu, student, Cluj, str. V. Babeș 13 : teme diverse, ilustrate ; Ica Boșneagă, studentă, Galați, str. Olga Bancic 2 : ilustrate ; Elena Drăgulescu, studentă, Galați, str. Dobrogeanu Gherea 27 : ilustrate ; Adrian Crumajan, elev, Brașov, Calea Bucureștilor 39, sc. B, ap. 12 : ilustrate ; Anica Roată, elevă, Bacău, str. N. Bălcescu 68 : teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

ȘTEFAN PRISACĂ, BACĂU. 1) După cum s-a anunțat recent, populația globului a atins cifra de 3.283.000.000. Numărul popoarelor ce trăiesc pe glob este de circa 1.300 iar numărul graiurilor este de circa 3.000, numeroase popoare avînd două sau mai multe limbi proprii ce prezintă una față de alta deosebiri mai mari decît cele dialectale. Limbile cele mai răspîndite pe glob sînt : engleza, chineza, spaniola, rusa, hindi, franceza, araba. 2) Despre felul în care arăta strămoșul nostru ce a făcut trecerea de la pitecantrop la om puteți afla în orice manual de școală. Cum va arăta omul peste 3.000 de ani ? Credem că aproape la fel ca astăzi, trei milenii neconstituind, în viața planetei noastre, o perioadă în care să se poată produce transformări fundamentale. Numai că, datorită progreselor științelor, omul de peste trei milenii va fi mai armonios dezvoltat, mai ferit de îmbolnăviri, mai înzestrat din punct de vedere al cunoștințelor, va trăi mai mult etc.

ALEXANDRU ARGEȘ, BUCUREȘTI. Limba flamandă, o limbă de origine germanică, nu e vorbită în Olanda, ci în unele regiuni ale Belgiei (Anvers, Brabantul meridional și Limbourg) și în cîteva departamente din nordul Franței. Flamanda este, încă din anul 1895, una din cele două limbi oficiale ale statului belgian. Flamanda are mai multe dialecte, dintre care unele (vorbite în nordul Belgiei) se confundă cu dialectele neerlandeze din sudul Olandei (de aici probabil, și confuzia dv. !), originea lor fiind comună. Cea mai apropiată limbă de flamandă este limba olandeză ; ceea ce diferențiază în mod special aceste două limbi este mai puțin vocabularul, cît ortografia și pronunția.

LILIANA BARTUȘ, BUCUREȘTI. 1) Nu avem informații despre vreun istoric deosebit al cenzorniculu la care vă referiți. Adresați-vă, eventual, Muzeului regional din Iași. 2) Primul rector al Universității din București a fost, din 1864, pînă în 1871, Gheorghe Costaforu (1821-1876). El era jurist și om politic (de mai multe ori deputat, senator și ministru), care s-a făcut cunoscut prin meritele lui în organizarea învățămîntului — precum și diplomat, reprezentant al țării noastre în diferite negocieri internaționale.

RELY SIMA, CRAIOVA. Așa cum am mai arătat și în alte împrejurări, revista noastră nu publică adresele artiștilor de cinema, de teatre, ale interpreților de muzică ușoară etc., din alte țări.

FATYOL IOSIF, CRAIOVA. Transcrierea în alfabetul slav a numelor de persoane, a denumirilor geografice etc., se face pe baza principiilor fonetice — deci cum se pronunță, nu cum sînt scrise aceste nume sau denumiri cu caractere latine. Respectiv, pentru a vă exemplifica, numele lui Shakespeare se transpune în numai 7 litere : „Ș-e-k-s-p-i-r".

CONSTANTIN IOSUB, BUHUȘI. Precum credem că ați observat, începînd de la al doilea număr al anului 1965 ne-am oprit asupra unei forme de careu de cuvinte încrucișate de alte dimensiuni. În plus, spațiul nostru fiind limitat la un singur careu pe număr, nu putem să publicăm nici numeroasele jocuri pe care le avem în portofoliu, compuse de colaboratorii noștri permanenți. Ca atare, vă sfătuim să trimiteți jocurile dv. revistei „Rebus". În privința rezervațiilor naturale, ne-ar interesa materiale, numai în măsura în care conțin date inedite și sînt însoțite de fotografii corespunzătoare.

ȘTEFAN MEZO, TIMIȘOARA. Vă mulțumim pentru caldele aprecieri pe care le faceți la adresa revistei noastre și pentru oferta de a ne comunica noutăți din orașul dv., inclusiv din viața studenților. Nu vă promitem că tot ce ne veți scrie va fi publicat, dar vom folosi informațiile ce ni le veți transmite pentru a ne îmbogăți planurile noastre tematice. Materiale din viața studenților și despre noile construcții din patria noastră desigur că vom mai publica.

V. SILVIAN

OPINII ALE CITITORILOR

„Mi-au plăcut din ultimele numere ale «Flacării» (și nu numai mie) : «Istoria vieții mele» (Charles Chaplin) «În era vitezei», «Contrabanda», «Șah-mat», Interviul lunii lui Mihnea Gheorghiu. Asemenea articole și reportaje vor fi primite de către cititori și de aci înainte cu mare satisfacție.

În legătură cu reclamele care apar în revistă : consider că repetarea unuia și aceluiași clișeu, ilustrînd o anumită reclamă, pînă la urmă plictisește și obosește și în consecință deservește ideea de reclamă. Ar trebui — cred — adoptată varietatea în prezentarea reclamelor".

Ștefan DEDU
Bacău

Mulțumim pentru aprecieri. În materie de reclamă ideea preponderentă este aceea că repetarea unuia și aceluiași motiv grafic (foto sau desen) și a aceluiași text însoțitor, face ca în mintea privitorilor obiectul reclamei să se întipărească foarte temeinic. Or, tocmai acest lucru îl urmărește reclama. Se știe că reclamele unor produse de circulație mondială (cauciucuri auto, conișcuri, țigări etc.) au rămas neschimbate de mulți ani, de decenii chiar.

Vom studia cu atenție celelalte sugestii ale dv. (cele mai multe — interesante).

* * *

„Aș dori ca din spațiul pe care-l aveți la dispoziție (eventual ați putea spori numărul de pagini) să consacrați mai mult filmului. De asemenea m-ar interesa materiale închinate și celorlalte manifestări de artă : teatrului, artelor plastice etc. Cred de asemenea că ar trebui să sporiți spațiul dedicat unor rubrici distractiv-instructive : jocuri, anecdote, curiozități. În sfîrșit, ar trebui găsite modalități pentru a răspunde interesului publicului pentru muzica de jaz".

Ioan SECAȘ
Timiș

Considerăm că o bună parte din sugestiile dv. și-au găsit răspuns chiar din primele numere ale anului 1965. Ne referim la rubrica „Memento" care și-a început apariția și va figura cu regularitate în revistă. Nici celelalte teme sugerate de dv. nu vor fi uitate. Evident, în limita spațiului disponibil.

cadran INTERNAȚIONAL

CU „INTERPRETĂRI TIPOGRAFICE ȘI FOTOGRAFICE...“

La Paris, în editura Gallimard, a apărut sub îngrijirea tehnoredactorului Massin și a artistului fotograf Henry Cohen o ediție cu totul originală a piesei „Cîntăreața chelă“ de Eugen Ionescu. Textul — precizează „L'Express“ — este însoțit de „interpretări tipografice și fotografice“. Ideea pe care au urmărit-o autorii la întocmirea acestei ediții a fost transformarea paginării într-o veritabilă punere în scenă.

Sînt folosite toate resursele tipografice oferite de tehnica modernă a imprimării — în special acelea care contribuie la „vizualizarea“ textului, dîndu-i maximum de relief. De exemplu, numele personajelor — care preced fiecare replică — sînt înlocuite cu fotografiile actorilor (este folosită montarea regizorului Nicolas Bataille), acestea căpătînd valoarea unei ideograme. Uneori, în loc de chipul actorilor se prezintă fotografia acestora în picioare — dacă se urmărește să se indice poziția corpului. Replicile sînt diferențiate cu ajutorul caracterelor tipografice : pentru fiecare personaj se întrebuințează altă literă.

Revista pariziană sus-amintită arată că problema cea mai importantă de care s-au izbit autorii ediției a fost aceea de a da aparența de mișcare acestui text „vizualizat“. În rezolvarea ei au fost găsite soluții originale. Astfel, locul pe care-l ocupă în pagină portretele fotografice corespunde locului actorilor pe scenă ; poziția capului (față, profil, trei sferturi) indică direcția spre care se lansează replica. Îngroșarea contururilor feței sau ale siluetei înseamnă fie că fiecare actor solicită în mai mare măsură atenția spectatorului, fie că se apropie de rampă.

Dacă actorii vociferează, îngroșarea mai mare sau mai mică a caracterelor literelor traduce intensitatea acestei ridicări de ton. Direcția în care este imprimată replica (orizontală, oblică, ondulată) indică intonația ; cînd actorii vorbesc în același timp, acoperindu-și reciproc vocile, replicile imprimate se încalecă, devenind aproape ilizibile — tot așa cum în sală aceste replici sînt parcurse ininteligibile.

În cazul acestei ediții a cunoscutei piese a lui Eugen Ionescu — comentează „L'Express“ — se poate spune că ochiul „ascultă“. Sînt traduse grafic chiar și jocurile de lumini ; pagină neagră pentru a indica obscuritatea, litere albe pe fond negru pentru un dialog desfășurat pe întuneric, pagină cu totul albă cînd se aprinde din nou lumina.

Pe de altă parte încercarea de a da o a treia dimensiune scrisului, deci lecturii, necesită un nou mod de a deplasa ochiul, care nu mai trebuie să parcurgă pagina de la stînga la dreapta și de sus în jos, ci la fiecare pagină trebuie să se supună unor solicitări tipografice noi. Pagina devine o adevărată scenă sau chiar un adevărat ecran.

Această carte nu trebuie citită — conchide „L'Express“ — ea trebuie privită.

Al. POMPILIU

CASA ALBĂ PRIMEȘTE...

Miercuri 20 ianuarie are loc instalarea oficială a celui de al 36-lea președinte al Statelor Unite, Lyndon Baines Johnson, și a vicepreședintelui Hubert Horatio Humphrey. Cu acest prilej, după cum anunță ziarul **New York Times**, în afară de ceremonia depunerii jurămîntului vor avea loc la Washington în zilele de 18, 19, 20 ianuarie patru baluri, un concert de gală, o paradă și diverse recepții.

Mai mult decît oricine, un om va aștepta cu nerăbdare sfîrșitul acestor manifestări : Dale Miller, un vechi prieten al președintelui Johnson și „lobby“-ist pentru interesele de afaceri texane la Washington, care timp de trei luni a condus complicatul aparat administrativ creat ad-hoc în vederea organizării tuturor festivităților prilejuite de instalarea președintelui. Acest aparat, format din circa 25-30 subcomitete cuprinzînd aproximativ 100 funcționari salariați și 1.000 de ajutoare voluntare, a avut de rezolvat un număr extrem de variat de probleme cum ar fi : cazarea invitaților, fixarea prețurilor „cîinilor fierbinți“ (numele american al crenvurstilor) ce se vor vinde pe parcurs în timpul parăzii, stropirea pomilor de pe traseul acesteia cu o soluție ce îndeoărtează temporar păsările, și chiar stabilirea lungimii rugăciunilor ce se vor rosti la solemnitatea instalării președintelui etc., etc. Dar poate cea mai complicată problemă va fi fost stabilirea listei centralizate a invitaților, care a cuprins nici mai mult, nici mai puțin de 250 000 de nume

Inițial, aparatul de organizare a primit liste de invitați întocmite de președintele Johnson, de vicepreședintele Humphrey, de membrii guvernului și ai Congresului, de guvernatorii de state și de președinții organizațiilor statale ale partidului democrat. A fost necesară o mașină electronică, denumită „Invitation Central“, pentru sortarea acestor liste, eliminarea eventualelor suprapuneri și producerea finală a listei centralizate.

Fiecare din cei 250.000 a primit o invitație de format impresionant (27.94 cm × 22.86 cm), care însă nu dă decît dreptul de a... cumpăra bilete de intrare la una sau mai multe din diferitele manifestări ce vor avea loc între 18 și 20 ianuarie. Se speră că din vînzarea acestor bilete de bal, de participare la paradă și la concert, precum și din vînzarea programelor, „suvenirurilor“, a „cîinilor fierbinți“ etc., se va acoperi costul de aproximativ 1,5 milioane dolari ce se vor fi cheltuit în vederea diferitelor manifestări.

În 1961, cu prilejul instalării lui John F. Kennedy, s-a realizat chiar, în acest fel, un profit de 275.000 de dolari. Dale Miller speră, la rîndu-i, că străduințele sale se vor reflecta într-o rentabilitate mărită a acestor serbări.

R. VIANU

„Exclusivitate TWA“ — cum scrie în reclama de mai sus — a rămas de domeniul trecutului.

MICUL ECRAN PRINTRE NORI

Pe zi ce trece, concurența dintre marile companii occidentale de transporturi aeriene crește în intensitate, devine mai acerbă. Investițiile uriașe pe care aparatura modernă le necesită, precum și uzura morală deosebit de rapidă a avioanelor — unele modele sînt depășite chiar din momentul în care sînt lansate — cer o amortizare în termen foarte scurt, pe care numai o exploatare intensivă a acestora o face posibilă. De aici goana tot mai aprigă după pasageri, care sînt momiți, curtați cu cele mai variate metode.

Astfel, recent, companiile aeriene americane au lansat o nouă atracție : cinematograful și televiziunea în avion. Inițiativa a revenit companiei Trans World Airlines (TWA), care a introdus, prima, proiectarea de filme pe ecran lat în avioanele sale. Numai pentru aparatură și închirierea filmelor ea cheltuiește 2 milioane de dolari pe an. Dar, după cum arată revista franceză „L'Express“, aceasta i-a adus în 1964 o creștere cu 26% a traficului de pasageri.

După cum era de așteptat, nici celelalte companii nu și-au putut permite să se lase mai prejos. American Airlines și Continental Airlines au instalat ecrane de televizor individuale pentru fiecare pasager, ceea ce a costat 52 000 de dolari, respectiv 45.000 de dolari la fiecare avion astfel amenajat. La rîndul său, compania Pan American Airlines a făcut cunoscut că va investi 5 milioane de dolari pentru asemenea instalații.

Pînă în prezent, în afara Statelor Unite, numai compania Pakistan Airlines a introdus proiectări de filme în timpul zborului. În Franța, compania R.A.I. instalase cinematograful zburător pentru cursele sale spre Polinezia, dar a renunțat repede datorită costului excesiv al aparatajului și filmelor.

Această situație amintește de altele din anii de după război, cînd o dată cu introducerea radarului în aparatura curentă a avioanelor civile de pasageri, un număr de companii de aviație mai mici s-au văzut nevoite să-și înceteze activitatea, deoarece nu-și puteau permite investiții atît de mari. E posibil deci, ca cinematograful și televiziunea să contribuie în același mod la grăbirea procesului de concentrare ce se desfășoară în ultimii 20 de ani în rîndurile companiilor de aviație din Occident.

V. RADU

ÎN BHUTAN...

Situația încordată care s-a făcut simțită recent în Bhutan și care a determinat reîntoarcerea grabnică în țară a regelui Wangchuk, aflat în Elveția pentru tratament, a readus acest mic regat asiatic în atenția presei internaționale.

Într-un articol din publicația „Eastern World“, de pildă, Tooahar Pandit, referindu-se la situația din această țară, o descrie astfel :

„Viața în Bhutan s-a schimbat puțin în ultimii 1000 de ani. Nu există electricitate, ziare, bănci, cafenele, canalizare. Dar există o mulțime de mănăstiri, forturi, altare și clădiri zugrăvite în culori vii. Pînă în urmă cu cîțiva ani, Bhutanul nu cunoștea transportul pe roți. De fapt, Bhutanul rămîne izolat din cauza lipsei de mijloace de comunicație.

Bhutanul are un venit în rupii echivalînd cu aproximativ 250.000 lire sterline și o populație de 750.000 de oameni, împrăștiată pe 18.000 mile pătrate de teren extrem de accidentat și periculos. Veniturile sînt constituite din impozitele pe imobile, pămînt, recoltă (...).

O dată cu introducerea primului plan cincinal al țării, în 1962, pentru locuitorii țării s-au deschis perspective noi. S-a pus accent deosebit pe dezvoltarea comunicațiilor și lărgirea mijloacelor de învățămînt(...).“

Starea de înapoiere social-economică a Bhutanului este determinată — după părerea autorului articolului din publicația mai sus-citată — de o serie de „continue ciocniri și conflicte, intrigi, asasinate politice și războaie între pretendenții la tronul țării“... Toate acestea, afirmă T. Pandit, sînt în fapt o manifestare a dușmăniei adînc înrădăcinate între căpeteniile războinice din estul și vestul Bhutanului, dușmănie care „poartă principala răspundere pentru trecutul agitat și confuz al țării“. Și astăzi regelui Wangchuk, descendent direct al puternicului feudal Tongsa din estul țării, i se opune influența familiei Dorje din vestul Bhutanului, fapt confirmat pare-se și de ultimele evenimente petrecute în țară. Căci, întrerupîndu-și brusc tratamentul din Elveția (deși bolnav de inimă) și reîntorcîndu-se pe neașteptate în țară, regele Wangchuk a procedat la arestarea unor partizani ai primului ministru Lhendup Dorje și a preluat împuternicirile acestuia, care se grăbise de altfel să plece la Londra cu o serie de adepți ai săi, înainte de sosirea regelui.

GIBRALTARUL AMERICII DE NORD

Pe insula canadiană Cape Breton se reconstruiește în prezent una dintre cele mai mari fortărețe din cîte au existat în America de Nord. Este vorba de Louisbourg, cetate franceză supranumită și „Gibraltarul Americii de Nord“, a cărei restaurare va fi parțial terminată în 1967, cînd se va sărbători centenarul statului canadian.

Cetatea datează din 1720, și a fost construită potrivit tehnicii de fortificații a faimosului arhitect francez Vauban. Impozanta citadelă din Louisbourg era apărată de bastioane puternice. În interiorul zidu-

cadran INTERNATIONAL

rilor se găseau, în afară de cazărmi și de reședința guvernatorului, un spital, două brutării, o școală, o biserică și cîteva prăvălii. În 1745 populația orașului era de aproximativ 5.000 de persoane. În primăvara acelui an, o flotă engleză condusă de William Pepperell, cu un efectiv de 4.000 de soldați, a pătruns în această puternică fortăreață exact în momentul cînd... se încheia un bal dat la reședința guvernatorului. Astfel, englezii au izbutit să ocupe orașul fără a trage nici măcar un singur foc de armă. În 1748, prin tratatul de la Aix-la-Chapelle, fortăreața a fost înapoiată Franței, care a construit noi întăriturl. În iunie 1758 englezii au atacat-o încă o dată, peste 160 de vase transportînd aci pe cei 12.000 de soldați conduși de generalii Jeffery Amherst și James Wolfe. După o rezistență de mai multe săptămîni francezii au fost înfrînți, iar cetatea complet distrusă de învingători.

Acum, pe țărmul pustiu al Atlanticului, unde se găsesc ruinele cetății, lucrează intens echipe de muncitori, ingineri și arhitecți care dezgroapă vechile construcții, fortifică fundațiile și ridică zidurile vechilor dispozitive de apărare, potrivit machetei fortăreței, existente în muzeul de aci, unde se păstrează totodată și numeroase relicve descoperite în această regiune. Zidurile Bastionului regal și ale altor cîteva clădiri au și fost înălțate. Lucrările de restaurare vor dura încă cîțiva ani.

Louisbourgul a fost nu numai o fortăreață, ci și o mare bază navală și militară, de fapt principalul port maritim al Franței în „Lumea Nouă" și centrul celei mai dezvoltate industrii a pescuitului de pe acest continent. Restaurarea Louisbourgului este considerată de experți ca fiind întemeiată, întrucît ei își are importanța sa atît în istoria Franței, cît și în cea a Angliei, Statelor Unite și Canadei.

I. SORESCU

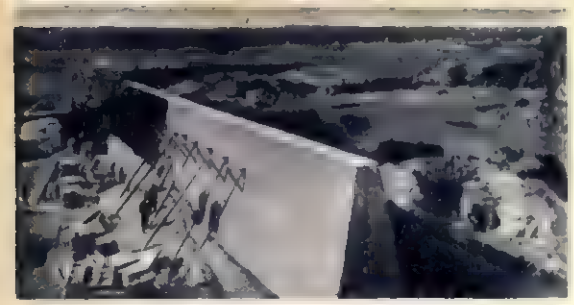

„MISS WORLD" CONTESTATĂ

Doar puțină vreme a trecut de la finișul palpitant al alegerilor parlamentare britanice și iată că un alt rezultat „electoral" a stîrnit vii discuții printre londonezi : acordarea titlului de „Miss World 1964" coafezei Ann Sidney, în vîrstă de 20 de ani, dintr-o localitate din sudul Angliei.

Mulți britanici și-au exprimat protestul față de hotărîrea juriului. Precum s-a întîmplat și în alte dăți — scria în legătură cu aceasta ziarul londonez „Daily Mail" — concurentele cele mai frumoase au fost declarate învinse de către altele, mai puțin prezentabile.

Organizatorul respectivului „concurs de frumusețe" este un anume Eric Morley, în vîrstă de 43 ani, director al firmei de manifestări distractive „Mecca". Fost boxer și ofițer, el a început după război să se ocupe de organizarea unor serate dansante la sala „Lyceum" iar în 1951 a „montat" în aceeași sală pentru prima dată alegerea unei „Miss World". De atunci, în fiecare an sosesc la Londra candidate la titlul de „regină a frumuseții".

Căci nu este vorba numai de premiul în bani și de televizorul pe care-l primește încoronata „Miss World". Multe dintre candidate speră — după cum arată revista vest-germană „Der Spiegel" — și la o carieră în film; doar renumitele stele de cinema Sophia Loren, Gina Lollobrigida sau Silvana Mangano s-au remarcat tocmai pe arenele unor asemenea concursuri.

Patronajul concursului îi are o firmă britanică de cosmetice care oferă produsul pentru îngrijirea părului denumit „Early Mist" („Roua dimineții"), ceea ce face ca, a doua zi după alegere, reclama în presă pentru produsul respectiv să apară însoțită de fotografia fericitei cîștigătoare.

Dar cel mai interesant aspect al acestui concurs îl constituie alegerea însăși. Ea este făcută de un juriu pe care și-l alcătuiește Morley, de obicei din cîntăreți de mîna întîia, stele de cinematograf de mîna a doua și nobili de mîna a treia. Punctajele sînt acordate de membrii juriului, dar calculul rezultatului final și-l rezervă Morley, în baza unei matematici numai lui cunoscute. La ediția din anul 1964 au făcut parte din juriu șase englezi, un irlandez și doi americani. Printre aceștia se aflau cîntărețul Paul Anka și artistul de film Tab Hunter. După cum s-a arătat și mai înainte, a fost aleasă englezoaica Ann Sidney, deși publicul prezent ar fi preferat — remarcă revista americană „Time" — alte concurente : o franțuzoaică și o italiancă. Într-un fel însă, acest rezultat — cu totul altul decît cel scontat — n-a mai mirat. Căci mulți și-au adus aminte că s-a petrecut la ediția 1963. La concursul din acel an o parte din juriu s-a decis pentru Miss Maureen, altă parte pentru o oarecare domnișoară Sylvia. Victoria a repurtat-o însă o anume Miss Diana, cu un singur vot : acela al lui Morley. Fapt care i-a determinat pe cei care au protestat și atunci — ca și acum — împotriva lipsei de obiectivitate a acestui soi de „alegere" să facă următoarea reflecție : dacă numai preferințele unui singur „arbitru al frumuseții" (în speță Morley) contează, de ce atunci toată această mascaradă ?

AL. PLĂIEȘU

METROPOLE DIN NEOLITIC

Trecînd în 1956 prin localitatea Burdur, situată pe platourile înalte ale Anatoliei, arheologul englez James Mellaart, director adjunct al Institutului de arheologie din Ankara, a aflat de la un învățător din oraș, Ibrahim Balaban, despre existența unei cariere de unde sătenii scoteau bucăți ciudate de ceramică, viu colorate, pe care le trimiteau la Istanbul ca să fie vîndute la bazar.

Tînărul om de știință, interesat de aceste descoperiri, a început în 1961 săpături asidue, scoțînd la suprafață una din cele mai vechi și interesante așezări neolitice cunoscute pînă în prezent.

Civilizația din satele Hacilar și Șatal Huyuk, descoperită de Mellaart, a înflorit între anii 7000 și 5000 î.e.n. Comunitatea agricolă de aici se ocupa, după toate probabilitățile, cu creșterea animalelor, cultivarea grîului, a orzului, a mazării și a lintei.

Judecînd după vestigiile descoperite, cele două așezări erau adevărate metropole ale vremii lor, cu case din cărămidă arsă, cu unul sau două etaje, cu ziduri groase de peste 50 cm, cu ferestre largi. În satul Șatal Huyuk, alături de casele obișnuite de locuit s-au descoperit și construcții mai mari care — după părerea savanților — trebuie să fi servit drept clădiri publice. La casele cu etaj comunicația se făcea prin scări interioare, ale căror trepte erau șlefuite cu grijă. Pereții erau acoperiți cu vopsea de var sau cu un fel de pămînt verzui, iar în casele mai bogate — pictați în culoare roșie de cinabru. Mobilierul caselor se pare că se reducea la niște platforme de piatră, avînd 30 cm înălțime, care serveau drept pat, bancă și masă.

O trăsătură ciudată a acestei civilizații e că în așezările neolitice descoperite nu există cimitire publice. Fiecare familie își înmormînta rudele decedate acasă, sub platfor-

În cadrul unui recent miting organizat la Caracas de Frontul național al opoziției din Venezuela, s-a cerut de către participanți eliberarea deținuților politici, sporirea salariilor muncitorilor și a ajutoarelor de șomaj.

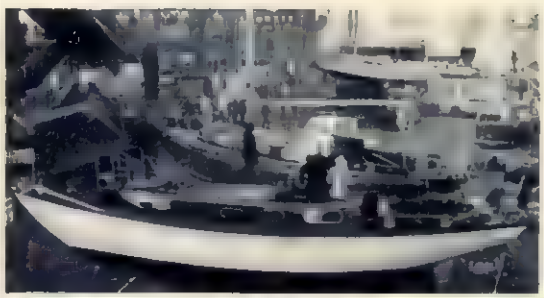

La Paris, în palatul CNIT din Place de la Défense, s-a deschis cel de-al patrulea Salon al navigației de agrement.

Aspect de la Expoziția de artă decorativă romînească deschisă de curînd în capitala R. P. Ungare. ▶

Una din statuetele descoperite în morminte, reprezentînd probabil o zeiță a fecundității.

mele de piatră care serveau drept mobilier.

În legătură cu modul de înhumare, este interesant faptul că unele schelete, probabil ale demnitarilor, erau presărate cu vopsea roșie, iar altele — mai numeroase — erau îmbibate cu o vopsea verde sau cu una cu reflexe azurii.

Din studiul numeroaselor morminte s-a putut trage concluzia că încă din acest stadiu incipient al organizării sociale, societatea de la Șatal Huyuk era structurată și ierarhizată. Astfel, în mormintele cu schelete verzi sau albastre nu s-au găsit nici un fel de ofrande. În celelalte, în schimb, s-au descoperit bijuterii, obiecte de ceramică, statuete, care aduc cu cele găsite în mormintele faraonilor.

M. GALI

MORSELE ÎN PERICOL

Round Island este numele unei insulițe din Marea Bering. Locul nu este ușor accesibil pentru om. Dar eschimoșii, în truda lor de a-și procura cele necesare vieții, ajung pe coasta insulei și vînează aci morse pentru a-și asigura carne, grăsimi, oase, piei. Interesant este că, ducînd o viață plină de privațiuni, eschimoșii nu vînează totuși mai mult decît le este necesar. Viața aspră din Arctica îi face prevăzători, dar nu lacomi. De cîtva timp însă, pe coastele Round Islandului, pe lîngă vînătorii eschimoși, au început să-și facă apariția și un soi de turiști americani, vînători-amatori. În fața miilor de morse care dorm înghesuite pe țărm, unii dintre acești turiști își ies din fire și — folosind grenada și harponul — pornesc la un adevărat masacru printre bietele viețăți. Mioape și surde prin natura lor, somnolente sub palidul soare nordic, morsele au puține șanse să se salveze de la măcel. Uciderea lor nu presupune nici măcar îndeminare, agerime sau curaj ca în orice vînătoare.

Pentru ce acest „revoltător masacru" ? — cum îl califică revista elvețiană **L'Illustré**, care relatează faptul — se pune în mod firesc întrebarea. Cu ce scop se produce asemenea pustiire în fondul de vînătoare, sursă de hrană și îmbrăcăminte pentru mulți ani a unei întregi populații ? Uciderea în masă a miilor de morse se face de către unii pentru satisfacerea orgoliului de a poseda rare trofee de vînătoare, iar de alții pentru valorificarea acestora la prețuri foarte ridicate.

E. D.

Două minute înainte de masacru...

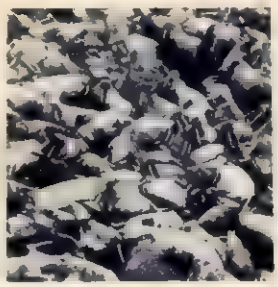

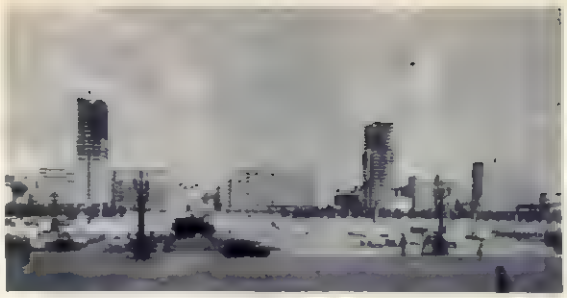

Noul ansamblu arhitectonic din fața Palatului culturii și științei.

VARȘOVIA DE IERI, DE AZI ȘI DE MÎINE

În aceste zile ale lunii ianuarie, Varșovia împlinește 20 de ani de la eliberare și șapte veacuri de cînd — așa cum spune legenda — cei doi pescari, Wars și Szawa, au pus temeliile orașului de pe malurile Vistulei.

Vizitatorul care are prilejul să privească azi imagini comparative din acest oraș, pe care barbarii hitleriști l-au distrus în proporție de 85%, este îngrozit de ceea ce s-a petrecut și uimit de ceea ce s-a înfăptuit.

În 20 de ani capitala poloneză a fost aproape în întregime reconstruită ; dar nu numai reconstruită, ci și reînnoită, purtînd azi pecetea unui oraș modern.

S-a început cu ceea ce reprezenta mărturia trecutului, cu reconstruirea, aidoma, a orașului vechi („Staroe Miasto"), care are valoarea unui letopiseț viu.

Asta s-a petrecut în 1945.

Azi, în Varșovia anului 1965, ceea ce-l frapează, îndeosebi, pe vizitatorul străin, este faptul că ruinele au dispărut aproape în întregime și că în locul lor s-au ridicat noi cartiere de blocuri. Orașul continuă să se înfrumusețeze. Astfel, în însăși inima capitalei, în jurul Palatului culturii și științei, se înalță partea cea mai nouă a orașului, așa-numita „fațadă de răsărit".

De curînd, siluetele impunătoare ale primelor blocuri de oțel, beton, aluminiu și sticlă au fost eliberate din pălienjenișul schelelor.

Colectivul de urbaniști și arhitecți condus de prof. arh. Z. Karpinski, se străduiește să dea centrului Varșoviei un aspect din cele mai moderne.

Pe „o importantă porțiune vor continua să se înalțe noi blocuri dintre care unele cu 15, 18 sau 24 de etaje.

Dar cum va arăta Varșovia de mîine ? La această întrebare răspund machetele expuse nu demult în aula Politehnicii din Varșovia. Pentru 1980 se prevede îmbogățirea capitalei R. P. Polone cu noi construcții de locuințe și uzine. Orașul, care se prevede a avea 1.700.000 locuitori, se va întinde spre nord și sud, ambele capete urmînd a fi legate prin linii de metrou. În aula Politehnicii, prin fața machetelor viitorului, se perindau tineri și bătrîni. Toți erau curioși să vadă cum va arăta orașul lor peste 15 ani. Poate, cei mai vîrstnici privind schițele noilor artere și machetele clădirilor înalte își aminteau cum, cu două decenii în urmă, au luptat pentru eliberarea capitalei și cum, cu arma în mînă încă, făureau planuri de viitor. Azi ele au devenit realitate. Și sînt făurite altele, noi...

Varșovia, ianuarie 1965.

Gh. GHEORGHIȚĂ

UN TIMBRU DISCUTAT...

În R.F.G. a fost lansat un timbru în valoare de 50 de pfenigi, care a stîrnit senzație. Într-un colț al acestuia, specialiștii au identificat, ca parte dintr-un arbore, portretul lui Adolf Hitler. Primelor comentarii le-au urmat precizările. Graficianul Otto Rohse, de pildă, care a desenat timbrul a declarat : „...știu ce am desenat și nu are nici o legătură cu Hitler". El a explicat apariția chipului ex-führerului prin pierderea unor amănunte în procesul miniaturizării desenului pe timbru. La rîndul ei, Poșta a dezmințit intenția ce i s-a atribuit, de a înfățișa în mod ostentativ chipul odiosului dictator.

Cu toate acestea, discuțiilor în jurul timbrului respectiv nu li s-a pus capăt. În plus, la bursa filatelică timbrul a început să devină obiect de speculă, deși nu a fost retras din circulație.

Dar, în timp ce anumite grupări profită de ocazie pentru a reînvia amintirea fostului lor idol care a provocat atîta rău omenirii, mulți cetățeni din R.F.G. au adoptat o atitudine cu totul opusă : ei au declarat — după cum menționează presa vest-germană — că nu vor folosi pentru corespondență lor timbrul de 50 de pfenigi din emisiunea lansată la sfîrșitul anului 1964.

Z. F.

Pentru prima dată de la izbucnirea incidentelor în Cipru, doi deputați aparținînd comunității turce au sosit la sediul parlamentului din Nicosia pentru a avea o întrevedere cu președintele Camerei Reprezentanților, Glafkos Clerides. Ulterior au avut însă loc noi incidente.

În luptele de la Binh Cia (Vietnamul de sud) forțele patriotice au provocat însemnate pierderi în oameni și material trupelor guvernamentale. Fotografia înfățișează un grup de militari americani examinînd resturile unui elicopter doborît în cursul ciocnirilor.

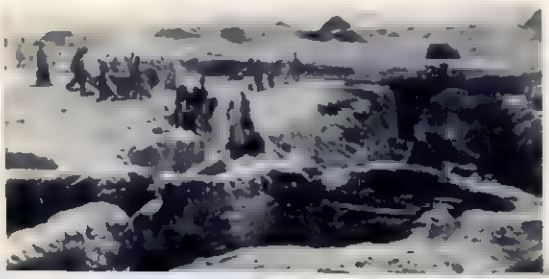

După săptămîni de cercetări și săpături, o echipă de arheologi condusă de prof. W. B. Emmery, de la Societatea londoneză de egiptologie, a făcut o importantă descoperire arheologică, scoțînd la iveală, în apropiere de Sakkarah (R.A.U.) un uriaș cimitir datînd din anul 2900 î.e.n.

COPERTA NOASTRĂ

În stînga: Leopoldina BĂLĂNUȚĂ și Victor REBENGIUC în spectacolul Teatrului Mic cu piesa „Doi pe un balansoar".

Fotografie de Hedy Löffler

În dreapta: La schi, pe Muntele Mic.

Fotografie de Ion Petcu

FLACĂRA, Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.

TIPĂRUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.

Lăsați ochii să vorbească, dar subliniați-le expresia folosind:

— fardul pentru gene „CONTUR";
— fardul pentru pleoape „SANDA";
— creionul dermatograf

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

4

Anul XIV nr. 4 (504) — 23 ianuarie 1965

În pag. 2-3

Oamenii muncii propun candidații

FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE

SOCOTELI DE IARNĂ

Un rîu „sub microscop"

Jean Gabin se destăinuiește...

Oamenii muncii propun

CANDIDAȚII FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE

La uzinele „Griviţa roşie" din Capitală a avut loc adunarea de propunere a candidatului Frontului Democraţiei Populare din circumscripţia electorală nr. 1 Griviţa roşie în alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională. Mii de oameni ai muncii prezenţi aici au adoptat în unanimitate, prin puternice aplauze şi ovaţii, textul unei scrisori prin care tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej este rugat să accepte propunerea de a fi candidat al F.D.P. în această circumscripţie electorală. În fotografie : un aspect din timpul desfăşurării adunării.

Printre realizările regimului democrat popular din circumscripţia electorală nr. 2 Iaşi, unde cu prilejul adunării de propunere a candidaturii Frontului Democraţiei Populare a fost adoptată, în unanimitate, candidatura prof. univ. dr. Ion Creangă, rectorul Universităţii din Iaşi, se numără şi Institutul de chimie „Petru Poni".

În circumscripţia electorală nr. 19 Sîntana, regiunea Crişana, oamenii muncii l-au desemnat pe Gheorghe Goina, Erou al Muncii Socialiste, preşedintele cooperativei agricole de producţie „Viaţă nouă", să candideze din partea Frontului Democraţiei Populare, în alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională. Gheorghe Goina este binecunoscut pentru neobosita activitate pe care o depune în scopul continuei întăriri economice a cooperativei agricole de producţie pe care o conduce. Iată-l în fotografie, interesîndu-se îndeaproape de bunul mers al activităţii îngrijitorilor de animale de la Sîntana.

Foto-reportajul săptămînii

Vineri 15 ianuarie au început în întreaga țară adunările cetățenești în care sînt propuși candidații Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională. Într-o atmosferă de puternică însuflețire, participanții la aceste adunări au desemnat drept candidați ai F.D.P. pe conducătorii de partid și de stat, pe numeroși oameni ai muncii — muncitori, țărani, intelectuali — pe cei mai buni fii ai poporului. Adunările prilejuiesc o substanțială trecere în revistă a principalelor realizări obținute în anii puterii populare în toate regiunile țării, în toate circumscripțiile electorale de la orașe și sate.

Cei care au luat cuvîntul exprimă în unanimitate voința fermă a întregului popor de a înfăptui politica de desăvîrșire a construcției socialiste în patria noastră, inițiată și condusă de partid, de a munci cu abnegație pentru înflorirea patriei.

În circumscripția electorală nr. 9 „Ștefan cel Mare", ca de altfel în majoritatea cartierelor Capitalei, construcțiile de locuințe au schimbat din temelii aspectul orașului. Numeroase blocuri moderne au fost ridicate în ultimii ani pe Șoseaua Ștefan cel Mare, pe Aleea Circului și pe alte artere, însumînd peste 2.400 apartamente. În această circumscripție, oamenii muncii au propus drept candidat al Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională pe tovarășul Ion Circei, secretar al Comitetului Orășenesc București al P.M.R.

În raionul „Griviția roșie" s-au ridicat, în perioada care s-a scurs de la ultimele alegeri de deputați în Marea Adunare Națională, numeroase blocuri de locuințe, înfrumusețîndu-se și modernizîndu-se o bună parte din arterele principale ale acestui raion. Noile construcții din Calea Griviței, bulevardul 1 Mai, șiului-Scînteia și Șiului-Pajura însumează în prezent peste 9.000 de apartamente, constituind în ansamblul urbanistic al Capitalei adevărate giuvaeruri de sticlă și beton.

Maistrul Gheorghe Achimescu de la uzinele „Semănătoarea" din Capitală, în mijlocul cetățenilor care l-au propus candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 34.

În adunarea oamenilor muncii din circumscripția electorală nr. 26 „8 Martie"-București, a fost propus drept candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională acad. Gheorghe Mihoc, rectorul Universității București, intelectual de prestigiu și neobosit militant pe frontul științei și culturii. Iată-l, în fotografie, în timpul unei discuții în consiliul științific al Universității.

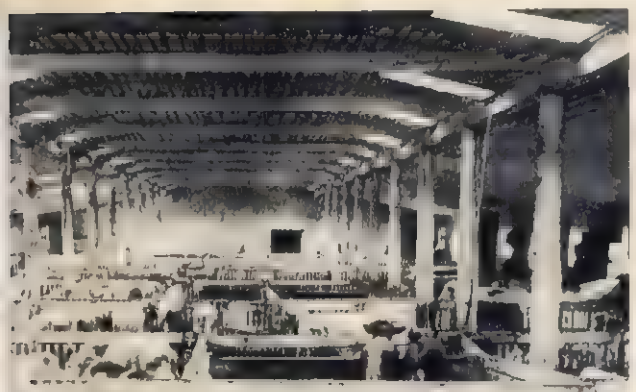

În comuna Gheorghe Lazăr, reg. București, aflată în raza circumscripției electorale nr. 155, membrii cooperativei agricole de producție au propus pe tovarășul Nicolae Andrei, Erou al Muncii Socialiste, să candideze din partea Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională.

memento

MUZICĂ

O pianistă din R.S.F. Iugoslavia — Dumbravka Tomsic — Concertul nr. 2 în do minor de Rahmaninov ; mai ascultăm în același program cantata scenică „Carmina Burana" de compozitorul contemporan german Carl Orff, o muzică evocatoare închinată primăverii, veseliei și iubirii (sîmbătă, 23 I și duminică 24 I la Filarmonica „George Enescu". Dirijor : Mircea Basarab. Corul Palatului pionierilor condus de Stelian Olaru. Trei soliști : Emilia Petrescu, Constantin Ionescu, Nicolae Gafton).

★

Pentru iubitorii muzicii lui Johann Sebastian Bach, Helmut Plattner, dă luni 25 I un recital de orgă : pe afiș figurează și numele unor muzicieni ai timpului nostru, Tudor Ciortea și Paul Hindemith (ora 20.00 — sala Radioteleviziunii).

★

Pe flautistul clujean Dumitru Pop îl întîlnim joi, 28 I în sala Radioteleviziunii : Concertul pentru flaut și orchestră de Anatol Vieru. În același program tînărul pianist Dan Grigore interpretează din Rahmaninov, „Variațiunile pe o temă de Paganini". Dirijorul Ludovic Baci, orchestra simfonică a Radioteleviziunii (ora 20.00). Seara începe cu Stravinski și sfîrșește cu Wagner.

★

Un bariton italian (absolvent al Facultății de medicină !) : Walter Monachesi în turneu prin țară. Luni 25 I la Cluj — Contele de Luna („Trubadurul") ; joi 28 I din nou în „Trubadurul" la București ; sîmbătă 30 I, baronul Scarpia („Tosca") la Iași ; de două ori „Rigoletto", în luna februarie (1 și 5 la Iași și Timișoara).

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 24 IANUARIE : Dimineața, transmisie din U.R.S.S. a concertului soliștilor școlii de copii a Filarmonicii din Leningrad ● Maeștrii genului scurt : N. Gogol. Sarcasmul grav al marelui scriitor rus va fi prezent prin ecranizarea renumitei nuvele „Nasul" (19.30) ● Comici vestiți ai ecranului. O oră cu Lupino Lane. A se încerca (20.35).

LUNI, 25 IANUARIE : „Politică cu delicatețe". Film după o schiță de I. L. Caragiale. Ridicolul năravurilor politice de odinioară (19.40) ● Transmisie de la Fabrica de confecții și tricotaje București. Atuul major al televiziunii : relatarea directă, spontană a vieții. În plus desvăluirea, se pare, a cîtorva din misterele modei pe anul 1965 (20.00).

MARȚI, 26 IANUARIE : Teatrul, artă realistă (XV). Schiller. O piesă de tinerețe — „Conjurația lui Fiesco" și una de maturitate — „Wilhelm Tell" vor fi înfățișate fragmentar în cadrul emisiunii consacrate clasicului german. Wilhelm Tell : Septimiu Sever (20.05).

JOI, 28 IANUARIE : Filmul american pentru copii (și pentru adulți) : „Calul Fury" (19.10) ● Clubul tinereții. Palpitanta finală a cîntăreților de muzică ușoară care s-au perindat în această simpatică emisiune (19.35).

Jean Cocteau.

VINERI, 29 IANUARIE : Steluțe de zăpadă. Emisiune-surpriză de muzică ușoară cu Doina Badea, Grațiela Chițu, George Bunea, orchestra Electrecord (21.30).

SÎMBĂTĂ, 30 IANUARIE : „Corabia" și „Trișorii" filme de Paul Terry. Debutul pe micul ecran al unei noi serii de desene animate (20.00) ● „L'Eternel retour" (Legenda îndrăgostiților). Faimosul film francez produs în 1943 cu cinci nume prestigioase pe generic : scenariul — Jean Cocteau, regia — Jean Delannoy, muzica — Georges Auric, interpreți — Jean Marais și Madeleine Sologne (20.50).

CARTEA

● Al. I. Ghilia — *Povestiri.* Volumul adună o serie din povestirile publicate anterior în presă, plus altele noi. O copertă mai expresivă și cîteva cuvinte despre acest talentat prozator ar fi fost necesare.

● I. D. Bălan — *Delimitări critice.* Au fost strînse într-un volum cronicile și articolele — judicioase în cea mai mare măsură — publicate de autor în presă (multe din ele, revăzute).

● Colonel V. Anescu — *Efortul economic al poporului român în războiul antihitlerist.* O carte scrisă cu nerv, bine documentată, cu materiale noi, instructivă pentru orice cititor.

● A. E. Baconski — *Cele mai frumoase poezii.* Sînt într-adevăr cele mai frumoase poezii ale acestui talentat poet. Editura ar putea lua cartea ca ghid în alcătuirea colecției.

● *Teatrul francez contemporan.* Piese de Eugen Ionescu, J. Cocteau, Anouilh, Salacrou, J. P. Sartre, Giraudoux, în general cunoscute spectatorilor de teatru de la noi, dar în orice caz relevînd din nou forța expresivă și umanistă a unei părți a teatrului acestei țări.

● Elsa Triolet — *Sufletul.* Un roman bine tradus de Sergiu Dan, cu o remarcabilă prefață de Sorin Alexandrescu, readucînd în conștiința cititorului scrisul atrăgător al acestei prozatoare fecunde și interesante.

● C. I. Gulian — *Despre cultura spirituală a popoarelor africane.* O amplă și competentă trecere în revistă a culturii și artei acestui continent.

● Cărți propuse pentru „Premiul Lenin" pe 1965 de către diverse reviste literare sovietice : epopeea alcătuită din romanele *„Vii și morți"* și *„Oamenii nu se nasc soldați"* de K. Simonov ; romanul lui S. Trifonov *„Prăbușirea stelei"* ; volumul de publicistică al lui A. Krivițki *„Nu voi uita niciodată"* ; culegerea de versuri *„Cartea nouă"* de Arkadi Kulișov ; nuvela *„Pe rîul Irtîș"* de S. Zalighin și volumul de reportaje și impresii al lui S. S. Smirnov *„Cetatea Brest"*.

● Între septembrie 1963 și iulie 1964 — anunță cotidianul parizian „Le Monde" — cele mai mari tiraje la Franța le-au atins romanul *„Cînd marea se retrage"* (premiul Goncourt) de Armand Lanoux (245.000 exemplare), urmat de *„Timpul unui suspin"* de Anne Philipe (volum despre Gérard Philipe scris de soția lui) — 225 000 exemplare. Traducerile cele mai citite au fost : *„Feste mobile"* de Hemingway, *„Copiii lui Sanchez"* de Oscar Luis, *„Corabia proștilor"* de Catherine Ann Porter.

CINEMA

TITANIC VALS (un nou film românesc în premieră). Melodia tristă a „Titanic Valsului" în lumea unui orășel de provincie dintre cele două războaie mondiale. Reîntîlnire cu lumea comediei triste a lui Tudor Mușatescu pe care filmul lui Paul Călinescu o relevie cu discreție. Printre interpreții de azi ai vechii comedii : Gr. Vasiliu-Birlic, Silvia Fulda, Kity Gheorghiu-Mușatescu, Mitzura Arghezi, Lucian Dinu, Coca Andronescu, Ion Finteșteanu, Mihai Fotino.

MOSCOVA — GENOVA (premieră), film premiat la Festivalul Unional de la Leningrad 1964. O cronică cinematografică despre prima conferință internațională de la Genova, 1922, concepută într-un spirit istoric sobru și adesea, autentic.

MIRCEȘTII ÎN PASTEL (în premieră un nou documentar românesc în cinematograful „Patria"). O evocare a peisajului Siretului din pastelurile lui Alecsandri.

PE DRUMUL TALIEI. Dintre filmele documentare mai vechi, de văzut neapărat acest excelent scurt metraj al regizorului Mihai Iacob care surprinde viața cotidiană a Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" în imagini vii, tinerești, pline de poezie.

CU MÎINILE PE ORAȘ (Italia) A doua săptămînă pe ecrane, îndrăznețul film-anchetă al regizorului Francesco Rosi, încununat cu cea mai mare distincție a Festivalului din Veneția, 1963.

Alte recomandări din programul săptămînii (pentru cine n-a văzut încă) : filmul lui Francisc Munteanu LA PATRU PAȘI DE INFINIT, poeticul film muzical francez UMBRELELE DIN CHERBOURG, comedia muzical-coregrafică americană CÎNTIND ÎN PLOAIE.

Sophia Loren în „Lady L".

HAMLET-ul lui Grigori Kozințev, ȘAPTE ANI DE CĂSNICIE cu Marilyn Monroe, UN NOU GHILGAMEȘ — pasionant film de idei al studiourilor din R.P. Ungară, CALABUCH — comedia amară a spaniolului Berlanga. De revăzut : ȘEDUSĂ ȘI ABANDONATĂ, filmul lui Pietro Germi.

● În Franța se va turna filmul în trei episoade ÎNTÎLNIREA. Realizarea fiecăruia dintre episoade aparține cîte unei regizoare debutante : scriitoarea Françoise Sagan, Lu Leone (un timp asistenta lui René Clair) și actrița Françoise Prévost.

● Ultimul film al Sophiei Loren MATRIMONIO ALL'ITALIANA (Căsătorie italiană), după piesa „Filumena Marturano" de Eduardo de Filippo. Regia : Vittorio de Sica. Filmul pe care-l turnează în prezent (al 25-lea) : „LADY L". Partener : David Niven (cunoscut din „Ocolul pămîntului în 80 de zile").

TEATRU

CONSTRUCTORUL SOLNESS de Ibsen. Una din marile opere ale literaturii dramatice, un poem zguduitor închinat adevărului. Vlad Mugur își reafirmă personalitatea regizorală cu un elan amplificat. Distribuția fericit închegată cuprinde pe Silvia Popovici, Septimiu Sever (în reprezentație), Ștefan Braborescu, artist al poporului, Miluță Lapteș, Maria Țipan, Melania Ursu și George Mottoi (Teatrul Național din Cluj).

ȘEFUL SECTORULUI SUFLETE de Al. Mirodan. Același recital Mirodan-Beligan. O nouă protagonistă : Vasilica Tastaman (Teatrul de Comedie).

PĂDUREA ÎMPIETRITĂ de R. Sherwood. O dramă interesantă prin conflict și țesătura textului dramatic. Căutări regizorale (Geza Vlad), o distribuție inegală, dar un promițător tînăr debut : Mariana Mihuț (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești).

Silvia Popovici.

SEARA MELODIILOR — spectacol estradistic. Text, regie și ansamblu lipsite de proeminențe artistice. Formație care nu-și găsește propriile coordonate (Teatrul Regional București).

GAIȚELE de Al. Kiriței. Neinspirată formulă scenică — nici dramă, nici comedie, un fel de melodramă — deși textul place de cîteva decenii (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești).

DISCURI

O seară de muzică de operă în tovărășia Artei Florescu. Șapte arii de operă italiană (Verdi, Rossini, Giordano, Catalani, Boito) interpretate de o voce prestantă, strălucitoare, plină de farmec.

O seară de muzică populară cu Ioana Radu. Opt piese folclorice din repertoriul îndrăgitei artiste, interpretate magistral cu o voce învăluitoare, catifelată, timbrată. (EPD-1084.)

O seară de teatru (la domiciliu) având la dispoziție discul EXD-1082 și pe Grigore Vasiliu-Birlic. „Bubico" de Caraviale și „Tragedian fără voie" după Cehov recitate, cîntate sau interpretate (n-are importanță) de cunoscutul artist capătă noi valori.

MĂRTURII DESPRE SATUL CONTEMPORAN

Socoteli de iarnă

În aceste zile, laolaltă cu întregul nostru popor, oamenii muncii de la sate se pregătesc să-şi aleagă reprezentanţi demni în organele de stat centrale şi locale ale puterii populare. Ei leagă acest eveniment de necesitatea unor noi străduinţe pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor, pentru un nou avînt al agriculturii noastre socialiste.

Dacă s-ar întreprinde o anchetă la toate cooperativele agricole de producţie din ţară ar ieşi în evidenţă un lucru : acolo unde munca a fost temeinic organizată, unde s-au folosit din plin cuceririle ştiinţei şi ale tehnicii în lucrarea pămîntului, unde s-a aplicat cu fermitate — în retribuţia ţăranilor muncitori — principiul cointeresării materiale, rezultatele economice sînt dintre cele mai bune. Aceste rezultate, firesc, se răsfrîng în folosul ţăranilor înşişi, al cooperativelor lor, ca şi al statului nostru socialist.

Recent am vizitat două cooperative agricole de producţie din două extremităţi ale ţării — Olari (raionul Chişineu-Criş) şi Izvoru (raionul Giurgiu). În amîndouă i-am găsit pe contabili în toiul unor operaţii de adunare şi înmulţire. Ei adăugau noi sume la valoarea zilei-muncă, aplicînd în calcularea drepturilor cuvenite membrilor cooperativei, pe baza muncii efectuate, o retribuţie suplimentară — cale indicată de multă vreme de partidul nostru ca pîrghie de seamă în creşterea cointeresării materiale, în dezvoltarea intensivă şi multilaterală a cooperativelor agricole de producţie.

Am întrebat :

— De ce la dv. se numără bobocii, adică zilele-muncă, în toiul iernii şi nu la sfîrşitul toamnei ?

Ni s-a dat acelaşi răspuns la ambele cooperative :

— Pentru că în unele ramuri ale agriculturii — zootehnia, bunăoară — anul se

(Continuare în pag. 6)

Iosif Licuţă răspunde de bunul mers al creşcătoriei de porci de la cooperativa din Izvoru.

Socoteli de iarnă

Doi fruntași în cultivarea porumbului: Marin Dobre (stînga) și Vasile Chican, ambii de la brigada întîi.

O cooperativă agricolă de producție puternică și bogată — cum e cea din Izvoru — folosește în toate sectoarele de activitate metode moderne. În fotografie: creșterea porcilor în flux continuu. Metoda e, prin excelență, rentabilă, igienică și reclamă o forță de muncă redusă.

încheie la 31 decembrie. Deci, în agricultură, bobocii se numără și... iarna.

O CHEIE LA ÎNDEMÎNA ORICUI

Cooperativa agricolă de producție din Olari nu e prea mare, dar e bine organizată și condusă. Președintele, Ion Bătrîn, e în fruntea ei de 12 ani. Îl rugăm să comunice cititorilor „Flacării" cîteva aspecte privind cointeresarea materială a țăranilor muncitori.

— Înțelepciunea populară spune că scumpul mai mult păgubește. Noi n-am fost scumpi. Dar țin să precizez: nici risipitori n-am fost. Sîntem o cooperativă veche și avem o experiență destul de bună. Ne-am îndeplinit în fiecare an obligațiile față de stat în mod exemplar și am mulțumit tot mai mult și pe membrii cooperativei noastre. Pentru așa ceva trebuie să ai cu ce face față. Noi am socotit, și cred că n-am greșit, că în sporul avuției obștești, în traiul tot mai îndestulat al țăranului, trebuie folosită din plin o cheie: cointeresarea materială. În 1964, noi am cultivat sfeclă de zahăr pe 200 de hectare. Producția medie planificată: 18.000 kg la hectar. Producția medie realizată: 20.400 kg la hectar. Am obținut, deci, cu aproape 500.000 kg sfeclă mai mult decît ne-am propus. Astfel, cei care au depășit producția planificată s-au bucurat de o retribuție suplimentară, în sumă de 375 lei pentru fiecare hectar. Alt exemplu: la roșii ne-am propus să realizăm cîte 60.000 lei per hectar; am realizat 112.000 lei. Și această depășire a avut drept urmare creșterea veniturilor celor ce au muncit în sectorul respectiv.

— Cîte familii lucrează în cooperativa dv.?

— 772.

— Și toate au depășit producțiile planificate?

— Nu, unele care nu se au prea bine cu agrotehnica avansată n-au avut depășiri ca atare n-au primit retribuția suplimentară.

— În 1964 partea bănească — în afara produselor agricole pentru ziua-muncă la cooperativa dv. — a fost de 14 lei. Cît v-ați propus să fie în '65?

— 16 lei, plus 3 kg de grîu, 4 kg porumb, zahăr, orz, furaje etc. O precizare: la toate acestea se va adăuga retribuția suplimentară.

PLANIFICĂRI DATE PESTE CAP

De la Chișineu-Criș, treburile reportericești ne-au dus la Giurgiu. Am vizitat Cooperativa agricolă de producție din Izvoru. Deși e mai nouă, înființată în 1960, cooperativa aceasta a realizat multe lucruri frumoase. Îi invităm și pe președintele ei, Ivănuș Anghel, să ne vorbească despre rezultatele pe care le-au obținut în 1964.

— Foarte frumoase. Dar fiindcă mie îmi plac mai mult cifrele și mai puțin vorbele, am să vă fac un scurt bilanț. La porumb ne-am propus să recoltăm 2.100 kg la ha; am recoltat 3.280 kg. La floarea-soarelui planul de producție prevedea 1.450 kg la ha; am obținut 1.830 kg. La sfecla de zahăr am stabilit o producție de 15.500 kg la ha; am realizat 26.770. Acestea sînt, desigur, cifre medii pe întregile suprafețe afectate culturilor respective.

— Pe seama cui puneți aceste depășiri substanțiale?

— Pe seama unei minuțioase organizări și a aplicării cu strictețe a tuturor metodelor agrotehnice pe care le cer culturile. În anul 1963 pentru depășirile de producție am dat retribuție suplimentară 180.000 lei.

— În 1964 ce sumă ați distribuit în acest sens?

— Peste 700.000 lei... Vreți să vă notați? Poftim retribuțiile suplimentare: 431.672 lei pentru porumb, 74.524 lei pentru floarea-soarelui, 152.358 lei pentru sfeclă, 32.768 lei pentru legume.

— Aveți cooperatori care nu sînt mulțumiți de retribuția suplimentară ?

— Avem. Pe cei de la brigada a șasea. Și ei au depășit producțiile planificate, dar nu în proporția celorlalte cinci brigăzi. Așa că retribuția suplimentară pe care au primit-o ei e mai mică. Dacă vor să cîștige mai mult, e foarte bine. N-au decît să-și facă autocritica prin fapte.

O DINAMICĂ EDIFICATOARE

Cei mai puțin familiarizați cu problemele organizatorice și economice ale cooperativelor agricole de producție sînt ispitiți să creadă că, prin mărirea cointeresării materiale, fondul de bază și averea obștească nu mai sporesc. Părerea e fundamental falsă. O contraargumentăm cu o succintă analiză a dinamicii fondului de bază al celor două cooperative agricole de producție pe care le-am vizitat. Iată cum se prezintă fondul de bază la aceste unități în ultimii patru ani : Olari — 1961 : 5.534.463 lei ; 1962 : 6.974.499 lei ; 1963 : 7.401.501 lei ; 1964 : 8.600.000 lei. Izvoru — 1961 : 1.398.611 lei ; 1962 : 3.624.984 lei ; 1963 : 4.845.000 lei ; 1964 : 5.500.000 lei. Ascensiunea acestor cifre a avut urmări pozitive asupra întăririi economico-organizatorice a acestor cooperative, asupra creșterii averii obștești și, concomitent, a influențat cu fiece an creșterea nivelului de trai al țăranilor muncitori.

La Olari și la Izvoru, ca și în nenumărate alte sate, dinamica crescîndă a fondului de bază a influențat dinamica creșterii nivelului de trai. În ultimii ani, numeroși țărani din Olari și-au construit case arătoase. Un alt exemplu : cooperativa agricolă din Olari a avut mari datorii la banca de stat. În acest an n-o să mai aibă nici un fel de datorie.

Se mai impun alte explicații ? Credem că nu.

TOTUL A PORNIT DE LA COMUNIȘTI

Și la Olari și la Izvoru, problema întăririi economico-organizatorice a cooperativelor de producție a stat, de la început, în atenția organizațiilor de partid. Cei mai înaintați oameni din cooperative — comuniștii — au dat urmare indicației partidului nostru privind dezvoltarea intensivă și multilaterală a unităților lor. Cointeresarea materială, pentru sensibile sporuri de producție în toate sectoarele, și-a arătat din plin eficiența. Din inițiativa organizațiilor de partid, în aceste cooperative agricole s-a desfășurat o largă și susținută activitate cultural-educativă. Serile de calcul, de întrebări și răspunsuri privind retribuția suplimentară, și mai ales cunoștințele căpătate în cadrul învățămîntului agrozootehnic de masă, au avut darul să sporească interesul țăranilor pentru efectuarea muncilor agricole în cele mai bune condiții agrotehnice. Încă un fapt semnificativ : și la Olari, și la Izvoru campaniile agricole se termină totdeauna înainte de termenul planificat. Or, se știe că în agricultură avem de-a face nu de puține ori cu capriciile vremii și că, dacă nu ești bun gospodar, acestea îți întorc pe dos planurile. Gospodarul harnic și prevăzător știe însă să le învingă.

George CIUDAN
Fotografii de Aurel MIHAILOPOL

LA INSTITUTUL DE MECANICĂ APLICATĂ „TRAIAN VUIA"

UN RÎU „SUB MICROSCOP"

A izvorît de undeva, de sub povîrnișul unui munte. Un fir subțire de apă ce curge repede spre vale, făcîndu-și drum tot mai larg. Se întîlnește cu alți semeni cu care se însoțește, crescînd în putere, în mărime și în frumusețe. Pe sub cetini, un poet îi iese în cale, îi ascultă susurul și-l transpune în versuri.

Frumusețea apelor îi inspiră nu numai pe poeți ; ele solicită și interesul oamenilor de știință și al inginerilor care, fără a le diminua farmecul pitoresc, le transformă în inepuizabile surse de energie.

Riurile sînt capricioase. Nu e chiar atît de simplu să le stăvilești, să le abați din calea lor, să le pui la lucru. Omul însă le poate supune. Și de acest lucru se ocupă astăzi, în întreaga lume, numeroși oameni de știință.

În țara noastră, în ultimii ani, cercetările de hidraulică au luat o mare amploare.

În secția de hidraulică a Institutului de mecanică aplicată „Traian Vuia" al Academiei R. P. Romîne — pe care o conduce acad. Dumitru Dumitrescu, secretar prim al Academiei R. P. Romîne, autor a peste o sută de lucrări originale în domeniul hidraulicii — nu se elaborează nici proiecte de baraje, nici de uzine de apă. Aici se cercetează aspecte poate mai puțin spectaculoase, dar fără de care construcțiile hidraulice ar fi amenințate — ca de o sabie a lui Damocles — de diferitele capricii ale cursurilor de apă. Iată de ce adesea îi poți întîlni pe cercetătorii de la I.M.A. pe malul unei ape, privind-o și cercetînd-o cu instrumente fine de măsurat, schițînd profilul albiei rîului. Apoi, reveniți în laborator, ei refac, în ciment și cărămidă, o porțiune a cursului apei, reconstituind de fapt aici un fragment de natură.

O PROCESIUNE NEOBIȘNUITĂ

Asistăm la un spectacol feeric. Pare că ne aflăm pe vîrful unui munte, de unde privim o procesiune cu făclii, care trece undeva, jos, pe un drum cufundat în umbră. Flăcările lunecă ușor, aparent fără nici o ordine. Cercetătorii care le privesc și le fotografiază deslușesc însă în mersul lor o seamă de taine ale cursului de apă. Căci „procesiunea" este formată din mici plute cu lumînări ce alunecă pe oglinda rîului, urmînd curenții acestuia.

Unde va ajunge jetul ? Care este presiunea ce-o exercită ? Cu ce energie acționează asupra albiei ?... Iată numai cîteva din întrebările la care colaboratorii academicianului D. Dumitrescu — inginerul C. Iamandi și matematicianul V. Ionescu (în fotografie) — caută răspunsul în acest „fragment de rîu" reprodus în laborator.

Rîu ? De fapt, cum am spus, doar o porțiune a unui rîu refăcută și pusă „sub microscop". Ca orice comparație și aceasta suferă : microscopul mărește, dar aici avem de-a face, dimpotrivă, cu un model la scară redusă a albiei unui anumit curs de apă. Oricum însă, așa micșorată cum e, ea ocupă o sală ce ar putea servi drept teren de baschet.

Odată — sînt cîțiva ani de atunci — aici luase ființă o mică parte a Bistriței, mai exact a locului unde s-a înălțat apoi hidrocentrala de la Bicaz. Constructorii solicitaseră un studiu cu privire la profilul deversorului de la baraj, adică a pragului pe care apa trebuia să-l treacă, formînd un fel de cascadă. De profilul deversorului depinde unghiul de cădere al jetului de lichid, presiunea pe care o exercită, energia cu care acționează asupra albiei (deci a solului) și, în consecință, forma construcției hidrotehnice. Căci ce s-ar întîmpla dacă deversorul ar fi realizat în mod necorespunzător, adică nu ar avea forma șuvoiului de apă ce trece peste el ? Sub apă s-ar forma zone de subpresiune. Cu alte cuvinte, s-ar ivi unele goluri unde presiunea ar fi mult mai mică și unde ar apărea un fenomen aproape identic celui de cavitație : lichidul parcă ar începe să „fiarbă", s-ar produce mici „explozii", în urma cărora s-ar disloca molecule din materialul construcției. În scurt timp, aceasta s-ar distruge.

Studii privitoare la acest domeniu erau cunoscute în literatura de specialitate de peste hotare, dar se refereau la cazuri foarte generale. Adică, se considera — firește, teoretic — că suprafața rîului e infinită atît în aval, cît și în amonte, iar undeva intervenea un deversor. La I.M.A. s-a studiat și generalizat un caz deosebit, arătîndu-se ce se întîmplă dacă suprafața de scurgere este „infinită" în amonte, dar în aval e limitată într-un punct, unde deversorul o face să cadă ca o cascadă. Numai după ce s-au efectuat numeroase încercări, constructorii de la Bicaz au primit răspunsul.

Aflat sub „microscopul" cercetătorilor, torentul creat în laborator își dezvăluie multe din tainele sale. S-a constatat, de pildă, că, din cauza vitezei cu care curge, apa se amestecă cu aer, devenind un fel de emulsie. Aerul sporește volumul apei, care nu mai încape astfel în canalul ei... De determinarea gradului de aerare a lichidelor depinde, în parte, rezolvarea problemei regularizării torentelor.

HIDROTEHNICĂ ȘI CERCETARE TEORETICĂ

Cercetătorilor li s-au mai adresat și alți hidrotehnicieni. De pildă, cei de la Uzina electrică Dobrești. Era nevoie acolo de un nou disipator de energie — adică de o instalație care prinde șuvoiul de apă ce vine cu mare energie și-i diminuează forța. Fără un disipator bine calculat, s-ar distruge patul apei. Studierea pe machetă a acestei construcții s-a soldat nu numai cu disipatorul solicitat, ci și cu primul film științific pe teme de hidraulică realizat la noi în țară.

Cînd s-a ridicat combinatul alimentar de la Livezi, s-a constatat că apele rîului Prodila veneau adesea mari și ar fi putut pune în pericol diversele instalații industriale. Pusă sub „microscop", Prodila a fost pînă la urmă domesticită printr-o serie de amenajări.

Același colectiv a contribuit și la proiectarea stației de pompare a Combinatului de îngrășăminte azotoase de la Roznov — stație care alimentează cu apă industrială și potabilă întreaga

Dan LĂZĂRESCU
Fotografii de F. BRANDRUP
(Continuare în pag. 10)

Aparatul de fotografiat îndreptat cu obiectivul spre acest „rîu" a rămas deschis cîteva minute în șir. Pe peliculă — ca pe un grafic — fîșăiturile pîlpîitoare au trasat cu precizie liniile de curent ce se formează. În ele, cercetătorii descifrează particularitățile cursului de apă.

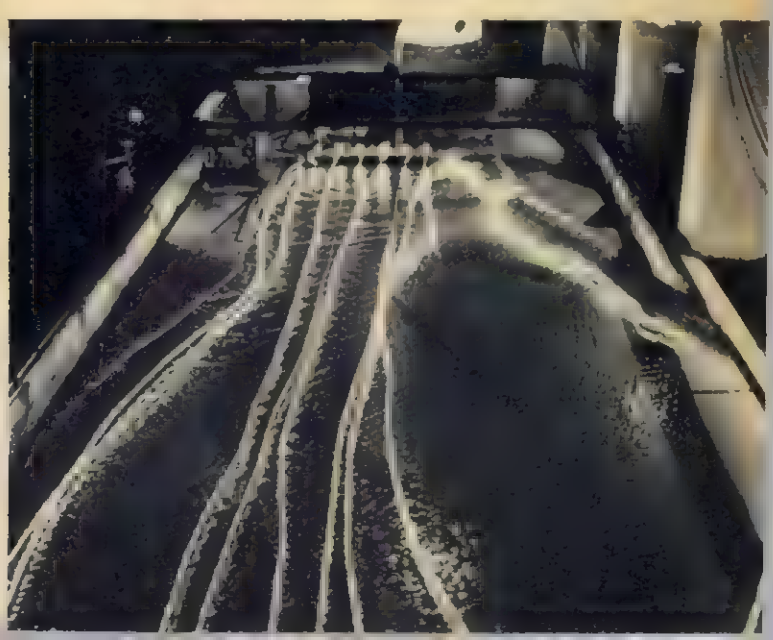

UN RÎU „SUB MICROSCOP"

uzină. Şi toate acestea nu sînt decît o parte din roadele studiilor efectuate în secţia de hidraulică de la I.M.A.

O dată cu predarea proiectelor, cercetătorii nu se limitează la simpla soluţie tehnică. Lucrînd într-un institut de cercetări ştiinţifice, una din preocupările lor de bază o constituie cercetarea fundamentală, descoperirea şi studierea unor probleme mult mai vaste. Iată de ce adesea modelul mai este păstrat şi cercetat încă mult timp, de astă dată cu machete tematice care, pentru moment, n-au aplicaţii practice. Fenomenele sînt astfel surprinse în formule matematice, ajungîndu-se la concluzii de ordin general.

Pentru valoarea ştiinţifică şi practică a studiilor realizate, acad. Dumitru Dumitrescu împreună cu doi foşti elevi şi actuali colaboratori — matematicianul Vasile Ionescu şi inginerul Constantin Iamandi — au fost distinşi cu Premiul de Stat.

TORENTELE, F.A.O. ŞI ALIMENTAŢIA

Ne oprim în faţa unei machete din laborator. Aspectul ei static nu te-ar face să crezi că e de ajuns ca să pornească apa pentru ca în albia de ciment să se formeze torente învolburate. Şi totuşi aşa este. La cererea Ministerului Economiei Forestiere se cercetează torentul Varniţa — un afluent al rîului Bicaz.

S-au şi dat o serie de soluţii pentru regularizarea şi amenajarea torentelor, pentru a li se micşora astfel „elanul". Dar lucrurile nu se opresc aici. Unele din rezultatele obţinute în cadrul acestor studii sînt prezentate şi unei comisii a Organizaţiei pentru alimentaţie şi agricultură (F.A.O.) care se ocupă de probleme legate de alimentaţie. Torentele şi alimentaţia? Firește, căci aceste cursuri repezi de apă degradează adesea terenurile agricole.

Cercetările amintite, ca şi multe altele, au devenit cunoscute şi în cercurile oamenilor de ştiinţă de peste hotare care se ocupă de hidraulică. Ele s-au bucurat de apreciere şi la ultimul congres — al X-lea — al Asociaţiei internaţionale de hidraulică, ţinut la Londra, precum şi cu prilejul altor manifestări de acest fel.

...Un rîu a izvorît de undeva, de sub povîrnişurile unui munte. Oamenii îl captează, îl pun să lucreze în folosul lor.

La aceasta îşi aduc contribuţia şi cercetătorii pe care i-am întîlnit la Institutul de mecanică aplicată al Academiei R. P. Romîne, punînd rîurile „sub microscop".

Dan LĂZĂRESCU

ARTA FOTOGRAFICĂ ÎN ROMÎNIA

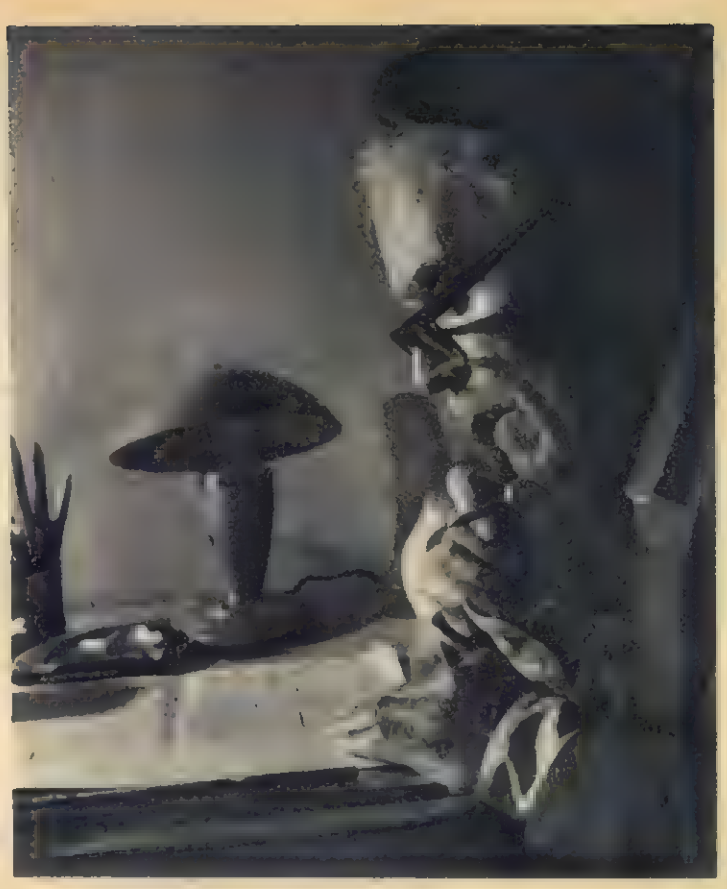

Dan Grigorescu : „Tudor Arghezi"

S. Mendrea : „Tunelul".

A. Rosenthal : „În construcție".

Al. P. Florescu : „La bilci".

Gh. Șerban : „Primul locatar".

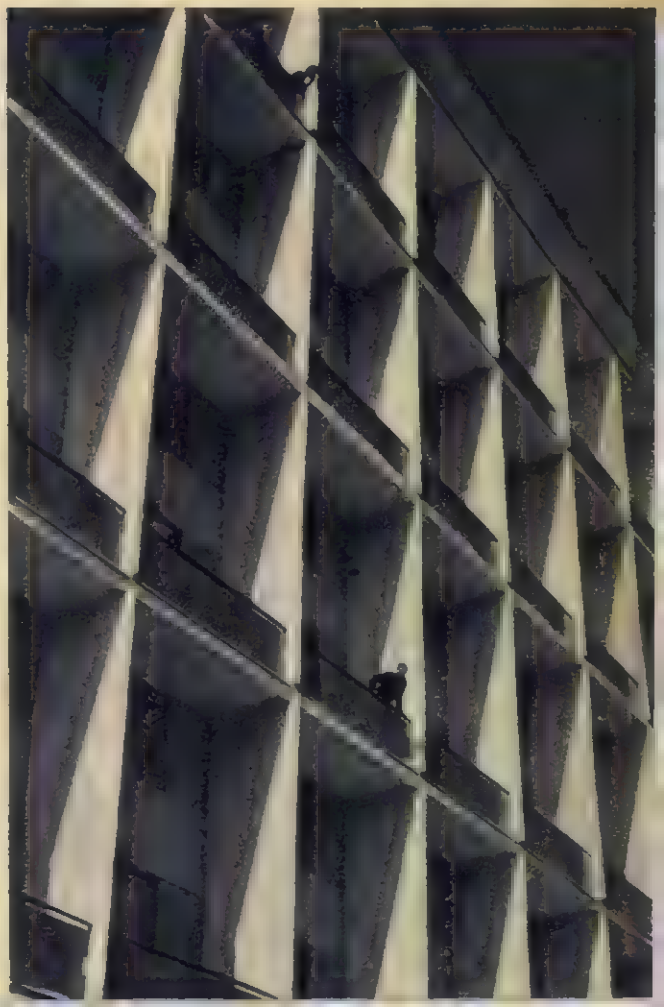

Un nou-venit în activitatea editorială din țara noastră : un album de artă fotografică. Reflectînd succesele obținute de artiștii noștri fotografi în multe zeci de saloane internaționale de pe meridiane îndepărtate, albumul realizat cu sprijinul Asociației artiștilor fotografi din Republica Populară Romînă înmănunchează 116 fotografii, realizate de 68 autori.

Albumele de artă fotografică își motivează necesitatea, pe de o parte, prin rolul foarte însemnat pe care îl au în dezvoltarea mișcării fotografice : ele constituie un exemplu pentru cei care aspiră la desăvîrșirea propriului lor meșteșug prin stabilirea unui etalon cît mai înalt de gîndire și realizare artistică și prin sugerarea de noi domenii care pot fi abordate cu succes în fotografie. Pe de altă parte, ele îndeplinesc rolul oricărui alt fel de album de artă, punînd la dispoziția unui public larg, iubitor al frumosului, o selecție din lucrările celor mai buni artiști fotografi. În multe țări, la cele mai renumite edituri, apar de multă vreme, cu regularitate, albume de artă fotografică care se bucură de un mare succes și, prin grija cu care sînt tipărite, constituie o mîndrie a artei poligrafice din țara respectivă.

Editura Meridiane, care ne pune la dispoziție această primă încercare de album de artă fotografică românească, merită laude și nădăjduim că nu se va opri la acest prim pas.

Albumul este machetat și în cea mai mare parte tipărit cu grijă pe hîrtie velină cretată. Păcat, însă, că s-a apelat la un format care nu este cel mai potrivit : dimensiunile de 21/21 cm nu avantajează fotografiile de artă ; acestea se cer a fi văzute în formate mai mari.

În ceea ce privește cele 116 fotografii, multe au fost bine alese. Unele dintre ele se opresc însă la pragul banalului și al „drăgălășului", altele sînt doar încercări învechite de grafică fotografică. Desigur că, pe baza acestei prime experiențe, atît autorii fotografiilor cît și cei care vor răspunde de viitoarele albume au învățăminte prețioase de tras, mai ales în ceea ce privește valoarea gîndirii fotografice, precum și în ceea ce privește reflectarea contemporaneității prin mijloacele atît de bogate ale artei fotografice.

După încercările începutului — atît ale artiștilor noștri fotografi cît și în activitatea editorială din acest domeniu — așteptăm viitoarele albume cu încredere. Mai ales că 1965 este anul în care va avea loc la București cel de-al V-lea salon internațional de artă fotografică și că țara noastră va fi gazda celei de-a IV-a bienale color a Federației internaționale de artă fotografică.

E. IAROVICI

In 1935, alături de Pierre Renoir, în filmul „La Bandera".

CINEMA

JEAN GABIN SE DESTĂINUIEȘTE...

...și asta pare un lucru cu totul neașteptat. Gabin este recunoscut ca unul dintre acei actori care cu greu se lasă induplecați să spună cîteva cuvinte despre ei. „Unul din cei mai tăcuți oameni ai filmului francez", îl numea o revistă străină. Forța aceea zăgăzuită, ce se poate desluși în fiecare privire și în orice gest al acestui mare actor contemporan, se pare că aparține nu numai artistului Jean Gabin, ci deopotrivă omului Jean Gabin. Reținerea sa nu este o mască prefabricată, ci pornește dintr-o adîncă și reală modestie, dar și din teama de gălăgia unei publicități prea înfierbîntate. O spune el însuși: „Sînt ursuz numai cu cei care mă plictisesc". Și probabil că redactorii săptămînalului elvețian „L'Illustré" au avut priceperea de a nu-l plictisi, drept care au obținut „Memoriile lui Gabin", din care publicăm astăzi fragmente. Precizăm că sub acest titlu nu se ascund niște însemnări întocmite riguros cronologic și care să cuprindă mai amănunțit viața și activitatea actorului. Jean Gabin stă de vorbă cu noi prietenește, simplu și firesc, ne destăinuiește cîteva gînduri despre viață și artă, ne relatează cîteva întîmplări, fără să urmărească o ordine anume a amintirilor sale.

Una din creațiile strălucite ale lui Gabin a fost și cea din „Marea iluzie" a cărui regie o semnează Jean Renoir. Fotografia noastră ni-i prezintă pe Jean Gabin și partenerii săi: Erich von Stroheim (la stînga) și Pierre Fresnay.

Jean Valjean, eroul lui Hugo, a avut pe ecran și chipul lui Jean Gabin (în rolul Cosettei — Béatrice Altariba).

Comisarul Maigret, așa cum apărea în filmul „Maigret întinde o cursă". Drept parteneră, o actriță ce ne e binecunoscută: Annie Girardot.

Adevăratul meu nume este Jean-Gabin-Alexis Moncorgé. Gabin este de fapt cel de-al doilea prenume; l-am moștenit de la tatăl meu, artist de music-hall. De altfel, întotdeauna mi s-a spus Jean Gabin, chiar și atunci cînd eram un puști, la Mériel, în ținutul Seine-et-Oise, unde mi-am petrecut copilăria. La școală mă strigau „Gabinoche". Se pare că de mic eram pus pe ceartă cu cei care nu-mi erau pe plac. La liceul Janson de Sailly, unde mă dăduse tatăl meu în 1918, am făcut o dată un scandal zdravăn: doi dintre cei mai buni prieteni ai mei erau negri și eu nu puteam să înghit glumele care se făceau pe seama lor... Poate că atmosfera acelui liceu nu se potrivea cu firea mea. În orice caz, am fugit de acolo cît am putut de repede...

Nu știu dacă vă dați bine seama ce înseamnă asta, dar la 13 ani și jumătate îmi cîștigam singur pîinea. Am fost la început muncitor în rue de la Chaize, la E.D.F. Chiar atunci cînd devenisem deținătorul unui certificat de studii, m-am văzut nevoit să mătur birouri. Am mai fost și betonist, manipulant, magaziner la Drancy.

Apoi a urmat debutul de la Folies-Bergére...

Nu mi-a plăcut, eram prea timid. În sfîrșit, întîlnirea cu cinematografia, în 1930, la începutul filmului sonor.

★

Nu m-am schimbat cîtuși de puțin în decursul anilor. Sînt un om sincer. Nu cunosc ceva mai oribil decît să fii amabil cînd n-ai de loc chef pentru așa ceva. Să strîngi mîna cuiva surîzînd, cînd de fapt ai avea poftă să-i tragi o pereche de palme — iată un lucru pe care eu n-am putut să-l fac niciodată. Există o anumită „legendă Gabin": se spune că aș fi un om mereu morocănos. E fals! Am o fire veselă — pe cuvînt! Sînt ursuz numai cu cei care mă plictisesc. Atunci, da, trebuie să mărturisesc că sînt îngrozitor. „Îmi pun masca", cum se obișnuiește să se spună despre mine.

★

Meseria mi-o fac cu propriile mele puteri. În fața aparatului de filmat mă aflu eu însumi, așa cum sînt, cu chipul meu, cu gesturile mele, cu ticurile mele ce trec apoi pe ecran. Dacă aș fi industriaș, proprietarul unei uzine metalurgice să zicem, mi s-ar părea că nu-mi cîștig singur existența. Și ar fi adevărat. Ar trebui să conduc afaceri, să semnez hîrtii și mai știu și eu ce... Pe cînd așa, în fața camerei de luat vederi, nu există decît Gabin.

★

Îmi place să spun adevărul drept în față. Am oroare de cei care mint. După mine minciuna este aducătoare de nenorocire. Mincinoșii nu pot fi fericiți — iată unul din primele lucruri pe care m-am străduit să le învețe copiii mei.

... Într-o zi m-am certat cu un mare regizor, recunoscut pentru proastele sale păreri despre actori. Refuzasem să joc într-un film de-al său (trebuia să interpretez un rol pe care-l avusese cîndva Charles Vanel). Și am făcut asta pentru că, știindu-l ce caracter are, eram sigur că n-aș fi putut colabora cu el mai mult de opt zile. După cîtva timp, aruncîndu-mi ochii pe un ziar, am constatat că acest domn se apucase să vorbească verzi și uscate pe seama mea. Ceva mai tîrziu, cînd regizorul a venit să mă vadă pe un platou de filmare, am refuzat să-i strîng mîna. Eram supărat. Și

să știți că atunci cînd spun „sînt supărat" asta înseamnă că sînt de-a binelea, nu pe jumătate. Nu salut, nu vorbesc, spun doar atît : „sînt supărat" — și cu asta basta ! Există întotdeauna o cauză precisă : nu pot suferi ceea ce este urît, josnic...

★

Nu cred să existe vreun tînăr talentat care să-mi fi fost partener și care să poată spune că nu l-am ajutat. De altfel iubesc mult actorii. Începînd cu Michèle Morgan (să nu mă considerați din cale-afară de bătrîn dacă încep să vorbesc de debutul nostru) și terminînd cu Mireille Darc (cu aceasta din urmă am jucat în „Monsieur") am fost întotdeauna încîntat să apar alături de partenerele mele. Același lucru pot să-l spun și despre parteneri. Iată-l pe Belmondo, bunăoară. Grozav îl iubesc pe băiatul ăsta ! E simplu, cinstit, drăguț ca toată lumea. Îmi voi aminti mereu cum dansam împreună twist pe plaja de la Deauville, în plin noiembrie, ca să ne încălzim. Se turna atunci „Un singe en hiver". Păcat pentru ziariști că nu se afla nici unul acolo să facă o fotografie. Da, Belmondo e un băiat straşnic. Sau Alain Delon... E fermecător. Este alt gen, dacă vreți, dar mă cucerește. Pe Jean-Claude Brialy nu-l cunosc, dar mi-ar face plăcere să-l întîlnesc... Tinerii se bucură de respect din partea mea și asta înseamnă mult. Aș fi foarte dezamăgit dacă vreunul ar spune că sînt nedrept cu ei.

...Am 57 de ani încheiați. Și eu am fost un începător... Am muncit din greu. Nu mă plîng de asta. Dar cînd te apuci să-ți faci socotelile vezi că anii se adaugă unul cîte unul, se adaugă mereu și te trezești într-o bună zi că ai mai mult de 40 de ani de muncă în spate.

★

Eu am venit pe lume sărac lipit. Poate de aceea aș vrea ca măcar copiii mei să nu simtă toate greutățile vieții. Nu muncesc decît pentru ei. Numai pentru ei... M-am recăsătorit pentru a treia oară, în 1949, cu dorința de a avea copii...

Florence are acum 15 ani. E o visătoare... După ea urmează cei doi puști : o fetiță, Valèrie, și un băiat, Mathias. E în vîrstă de numai 7 ani, dar are de pe acum întreg caracterul meu : este la fel de autoritar. De fapt, soția mea și cu mine nu trăim decît pentru ei...

Sînt un tată realist. În cuvintele lor copilărești n-am văzut niciodată o sclipire de geniu... Încerc să fiu nepărtinitor cu ei, ceea ce nu e ușor...

E greu să găsești calea de a fi nici prea aspru, dar nici prea blînd cu copiii. Școala, de exemplu, îmi ridică o problemă. Eu n-am fost un elev bun, ba chiar aș putea spune că n-am fost elev mai de loc. Singurul meu vis pe vremea aceea era să hoinăresc prin pădure însoțit de un prieten. În timpul orelor de clasă visam. Mă gîndeam cum să-mi meșteresc o praștie sau pe unde aș putea culege castane — nicidecum la regulile „acordului cu participiul". Mi-era groază de învățătură. Ambiția mea era să ajung mecanic de locomotivă, pentru că — așa-mi închipuiam eu — aș fi avut parte de călătorii frumoase și n-ar fi trebuit să învăț nimic... Ei, și atunci cum vreți să-i pot încînta cu ideea studiului ?

Florence, cea mare, nu se prea omoară cu cartea ; Valèrie la fel ; cît despre Mathias... La început credea că școala nu este decît așa, un fel de truc, ca să ne distrăm. Nu înțelegea de loc ce se așteaptă de la el. Era foarte mirat că i se face observație pentru faptul că vorbea în timpul orelor. E drept că nimeni nu-i explicase că n-are voie să facă asta. În ceea ce mă privește, dacă îi va interesa cartea, cu atît mai bine pentru ei ! Dacă sînt talentați, iarăși bine, dar eu nu-mi fac iluzii. Pot foarte bine să devină buni muncitori agricoli sau buni fotografi, dacă vor. Principalul este să pună pasiune în ceea ce vor face. N-am măsurat niciodată inteligența după gradul studiilor.

★

Rolul meu, în calitate de părinte, nu este prea comod, pentru că, totuși, sînt Jean Gabin și copiii îmi văd numele pe afișe. Dar se pare că în privința asta ei sînt mai indiferenți decît mine. Bunăoară, într-o zi, la televiziune, se dădea unul din filmele mele mai vechi. Soția mea i-a strigat :

— Veniți să-l vedeți pe tata la televizor !

Mathias, care se îndeletnicea cu nu știu ce nimicuri într-un colț, nici măcar n-a ridicat capul :

— Da-l văd în fiecare zi pe tata.

Ei știu foarte bine că sînt actor, dar asta nu le spune mare lucru... Cred că meseria mea nu li s-a urcat la cap și că nu sînt impresionați în mod cu totul deosebit atunci cînd mă văd în rolul comisarului Maigret. Dovada cea mai bună este aceasta : îl preferă pe Jean Marais.

★

Meseria de actor te părăsește mai ușor decît te-ai aștepta. În 1944 am trecut printr-o perioadă neagră. Nu m-a cuprins însă de loc disperarea, deși prietenii mei, cinefilii, m-au cam uitat atunci. E drept că am avut și eu partea mea de vină. La începutul războiului am plecat în Statele Unite, pentru că mi se părea că asta e tot ce puteam face : să plec. În februarie 1943 m-am angajat în serviciul forțelor navale libere. Eram secund pe petrolierul „L'Enorme"...

Cînd m-am întors din această mică aventură, aveam conștiința liniștită. Vorbind serios, îmi făcusem datoria așa cum am înțeles-o eu și nimeni n-avea ce să-mi reproșeze... Numai că, după război, lumea mă cam uitase. Alții îmi luaseră locul... Atunci mi-a venit ideea să-mi cumpăr o bucată de pămînt.

S-au spus atunci multe despre mine. Am fost categorisit drept fermier și prin aceasta oarecum cumulard. Dar să știți că mi-am luat meseria de fermier în serios. La început nu mă pricepeam de loc. Mi-am cumpărat o broșură de specialitate, care a devenit cartea mea de căpătîi. Mă sculam în fiecare noapte pentru a toci. Acum sînt neîntrecut în ceea ce privește cunoștințele despre vaca albă de Normandia și taurul australian... După fiecare film, în loc să duc o viață „în stil mare" la Paris, mi-am mai cumpărat cîte ceva.

★

Aș vrea ca, atunci cînd vor fi mari, copiii mei să poată deosebi un om cinstit de unul mincinos și o idee adevărată de una falsă. Pentru asta fac tot ce-mi stă în putință. Și tot pentru asta, nu părăsesc ecranul.

Un rol necunoscut : cel de fermier.

◀ Un cuplu de neuitat din capodopera lui Marcel Carné „Quai des Brumes" : Jean Gabin și Michèle Morgan (care avea atunci 16 ani).

Două schițe de André Maurois

În românește de D. HÎNCU
Ilustrații de Mihu VULCĂNESCU

CATEDRALA

În 18... un student s-a oprit, în strada Saint-Honoré, în fața vitrinei unui negustor de tablouri. În vitrină era expusă o pînză de Manet : Catedrala din Chartres. Pe vremea aceea Manet nu era admirat decît de cîțiva amatori, dar trecătorul avea un gust sigur : frumusețea picturii îl fermeca. Se înapoie mai multe zile la rînd ca s-o vadă. Pînă la urmă își luă inima în dinți, intră și întrebă de preț.

— La drept vorbind — spuse negustorul — stă de mult timp aici. Pentru două mii de franci vi l-aș ceda.

Studentul n-avea banii la el dar făcea parte dintr-o familie de provincie nu lipsită de oarecare stare. Cînd plecase la Paris un unchi îi spusese : „Știu ce înseamnă viața unui băiat. Dacă ai cumva vreo nevoie urgentă, scrie-mi". Îl rugă pe negustor să nu vîndă pînza înainte de opt zile și scrise unchiului.

Tînărul avea la Paris o iubită care, măritată cu un om mai bătrîn decît dînsa, se plictisea. Femeiușca era nițel vulgară, destul de proastă și foarte drăgălașă. În seara zilei cînd studentul se interesase de prețul Catedralei, femeia îi spuse :

— Aștept mîine vizita unei prietene de la pensionul care vine de la Toulon să mă vadă. Bărbatu-meu n-are timp să iasă cu noi : contez pe tine.

Prietena sosi a doua zi. Era, la rîndul ei, întovărășită de o alta. Studentul trebui deci să le plimbe pe cele trei femei prin Paris. Și cum plătea mesele, trăsurile și florile, banii de cheltuială pentru luna aceea se terminară repede. Împrumută bani de la un coleg și începu să fie îngrijorat, cînd primi o scrisoare de la unchi. Scrisoarea cuprindea două mii de franci. Încercă o mare ușurare. Își plăti datoriile și făcu un cadou iubitei. Un colecționar cumpără Catedrala și, mult mai tîrziu, o lasă moștenire Luvrului.

Acum studentul este un scriitor bătrîn și celebru. Inima i-a rămas însă tînără. De aceea se mai oprește, mișcat, în fața unui peisaj ori a unei femei. De multe ori, cînd pleacă de acasă, întîlnește în stradă o bătrînă care locuiește în casa de alături. Doamna e fosta lui iubită. Obrazul îi e deformat de grăsime ; ochii, care au fost frumoși, sînt subliniați de niște pungi ; buzele sînt umbrite de un puf sur. Umblă greu și e ușor de ghicit că picioarele abia o țin. Scriitorul o salută dar nu se oprește, pentru că o știe rea și nu-i place să-și aducă aminte că a iubit-o.

Uneori intră la Luvru și urcă pînă la sala unde-i expusă Catedrala. O privește lung și oftează.

UMOR

de Adrian ANDRONIC

Înainte...

BIATA MAMA

Bertrand Schmitt deschidea scrisorile primite. Lîngă el, soția sa, Isabelle, se distra observîndu-i expresia feței, căreia lectura scrisorilor îi dădea rînd pe rînd un aer neliniștit sau radios.

— Ia te uită! — rosti el... O scrisoare din Pont-de-l'Eure... Au devenit rare...

Căută semnătura.

— Germaine Guérin?... A, da... Mama Denisei Holmann... Ce o fi vrînd?

Doamna Guérin anunța moartea mamei ei, baroana d'Hocquinville, decedată la Rouen, în strada Damiette, în vîrstă de optzeci de ani... „Am ținut să vă anunț chiar eu această veste tristă, pe dumneavoastră care sînteți prietenul nepoatei ei și care ați cunoscut-o odinioară pe biata mama. Mi-aduc aminte de vremea cînd Denise vă invita în strada Damiette și biata mama se bucura atîta ascultîndu-vă cum vorbeați. Denise era de pe atunci o fetiță remarcabilă; dumneavoastră... Nu vreau să vă fac complimente dar aș dori să știți ce mult vă aprecia biata mama... Pentru mine o să însemne o lipsă cumplită. De mai bine de treizeci de ani mă duceam în fiece săptămînă la Rouen s-o văd. În ciuda vîrstei înaintate, îmi era de un real folos cu sfaturile ei. N-aș putea suporta cred, durerea, dacă nu m-aș simți sprijinită de Georges, care se dovedește admirabil, ca întotdeauna, și de dragostea copiilor mei... Dacă cumva într-o zi întîmplarea vă readuce în Normandia noastră și dacă nu vă temeți de pălăvrăgeala unei femei bătrîne, intrați și la mine; aș fi bucuroasă să vă pot arăta cîteva amintiri de la biata mama..."

— O cunoșteai — întrebă Isabelle — pe doamna asta d'Hocquinville?

— Vag... Parcă îmi aduc aminte că am intrat o dată sau de două ori cu Denise în casa aceea din Rouen, veche și coșcovită...

— Atunci de ce-ți trimite fiică-sa o scrisoare sentimentală?

— Ca să fie compătimită — spuse Bertrand... Face parte dintre făpturile care văd în orice nenorocire un motiv de a se mîndri... Și e cu atît mai caraghioasă cu cît, în timpul vieții, era teribil de aspră cu „biata mamă".

— De ce aspră?

— Familia d'Hocquinville era scăpătată; doamna Guérin, care s-a măritat bine de două ori la rînd, avea, însă, mulți bani... Îi da maică-si cîte ceva, doar atît cu cît să-și ducă zilele, dar nu mai mult, și o făcea în schimb să plătească cu umilințe... Ba chiar și cu un soi de servicii...

— Adică?

— Ei, e o poveste veche... Prima oară, doamna Guérin asta s-a măritat cu un ins ca vai de lume, pe nume Herpain, tatăl Denisei... Îl înșelase mai întîi cu un ofițer și apoi chiar cu Guérin, care atunci era neînsurat... Ca să-și poată camufla întîlnirile, avea nevoie de alibiuri... Biata mamă, bine dresată, „acoperea" minciunile fiicei... Complicitatea asta nici nu era de mirat... În tinerețe avusese și ea o reputație ca vai de lume... Bunicul meu, care era un om foarte sobru, vorbea de ea cu mare dispreț... Deși poate că exagera... Dar chiar dacă exagera, reputația bătrînei tot proastă era...

— Trebuie totuși să trimiți condoleanțe, Bertrand.

— Crezi?... E o poveste care mă lasă rece...

— Da, știu, totuși sînt lucruri peste care nu se poate trece...

Bertrand oftă, se așeză la masă și se apucă de scris.

„Scumpă doamnă, începu el, scrisoarea dumneavoastră m-a mișcat profund. În nespusa durere pe care o încercați ați avut bunătatea de a nu uita să-mi anunțați chiar dumneavoastră trista veste. Da, îmi aduc aminte cu melancolie de prea rarele vizite în strada Damiette. Frumusețea locurilor, bunăvoința mamei dumneavoastră pentru copilul care eram eu atunci sînt pentru mine tot atîtea amintiri luminoase pe care nu le voi uita niciînd. Cît despre dumneavoastră, cunosc devotamentul pe care-l aveați pentru mama și-mi dau seama că numai dragostea soțului și aceea a fiicei dv. vă vor ajuta să vă împăcați iar cu viața. Dacă voi avea prilejul să trec prin Pont-de-l'Eure, voi veni negreșit să vorbesc cu dumneavoastră despre vremurile de altădată. Vă rog să primiți, doamnă, asigurarea respectuoasei mele simpatii..."

Și întinse foaia Isabellei.

— Citește — spuse Bertrand — cred că-i caraghios.

Isabelle străbătu repede scrisoarea apoi, serioasă și mulțumită, o înapoie.

— E exact ceea ce trebuie.

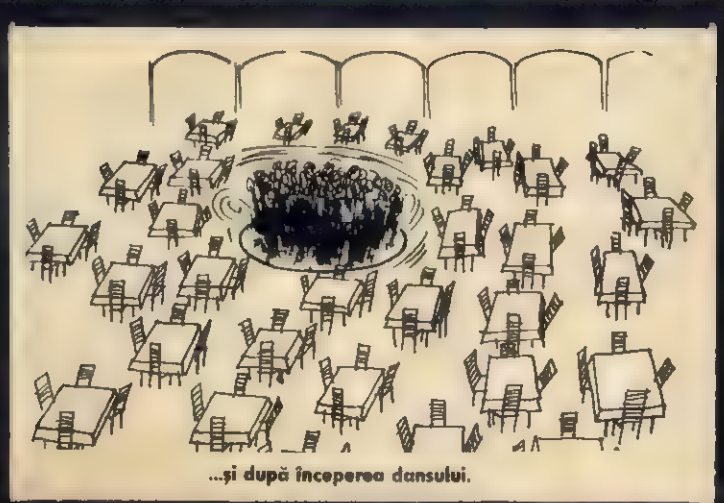

...și după începerea dansului.

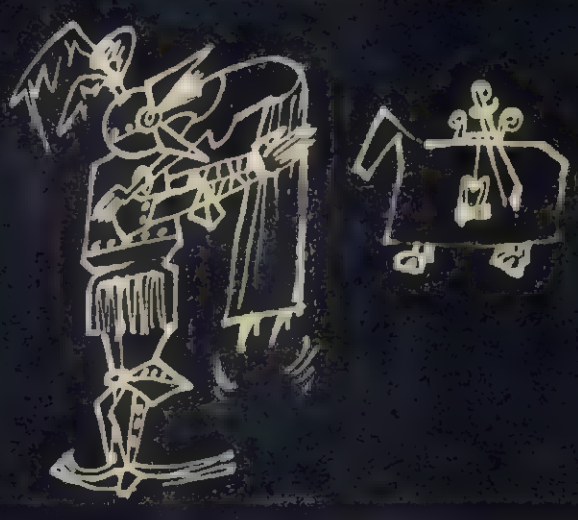

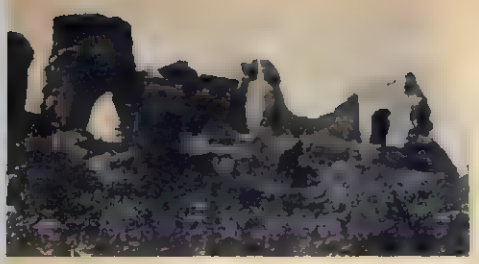

Atît a mai rămas din palatul domnesc de la Tîrgoviște.

Turnul Chindiei a îmbrăcat haina provizorie a schelelor.

Poarta de intrare în Curtea domnească — restaurată acum — și-a păstrat stilul inițial.

Fresca Bisericii domnești (cu stucaturi în aur) în curs de restaurare.

TÎRGOVIȘTE:

Restaurările de la Curtea domnească

La Tîrgoviște, orașul care a fost timp de 230 de ani reședință de scaun domnesc, se restaurează în momentul de față unul din cele mai importante monumente ale trecutului. Este vorba de Curtea domnească, alcătuită din palatul construit de Mircea cel Bătrîn (începutul secolului al XV-lea), din Biserica mare domnească ridicată de Petru Cercel în 1584, din vestitul Turn al Chindiei (27 metri, construit și el în secolul al XVI-lea și modificat în secolul al XIX-lea) și din alte construcții vechi pe care investigațiile recente ale specialiștilor le-au scos la lumină.

Lucrările de restaurare se execută sub auspiciile Direcției monumentelor istorice și la realizarea lor sînt antrenați specialiști în restaurări de monumente, în istorie, arheologie, pictură murală, numismatică etc. Șantierul se află în plină activitate, urmînd ca pînă într-un an întregul complex arhitectonic al Curții domnești să fie pus la dispoziția Muzeului de istorie al orașului Tîrgoviște și implicit vizitatorilor, turiștilor, tuturor celor care vor să cunoască locul de unde au condus destinele Țării Românești, vremelnic sau tot timpul domniei, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Radu Vodă, Neagoe Basarab, Petru Cercel, Mihai Viteazu, Matei Basarab.

DE CE N-A SUPRAVIEȚUIT PALATUL DOMNESC?

Singurele relicve istorice ale Curții domnești de la Tîrgoviște care nu pot fi refăcute așa cum erau sînt zidurile de la suprafață ale palatului. După ce a fost restaurată în trei rînduri (sub Petru Cercel, Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu), Curtea domnească a fost distrusă în 1737 de un incendiu provocat de o bătălie purtată prin aceste locuri de turci împotriva austriecilor. Lovitura de grație a primit-o însă în vremuri cu mult mai apropiate de noi. În legătură cu aceasta există în arhive un document interesant din vremea lui Caragea Vodă. Este vorba de o petiție adresată domnului, în 1813, de către vornicul Isaac Halet, prin care acesta cerea să i se acorde teritoriul Curții domnești „spre a-și clădi casă" (din cărămizile zidurilor) deoarece — scria vornicul — „aceste surpături sînt cu totul netrebuincioase..." Vodă a aprobat, desigur. Mai tîrziu, prin 1890, cu piatră și cărămizi de la Curtea domnească s-a ridicat în apropiere un așezămînt public. De aceea, zidurile de la suprafață ale palatului domnesc, distruse în bună parte, sînt acum numai consolidate. Încăperile de la subsol, cu arcadele lor interesante, care de altfel s-au păstrat, au fost în schimb restaurate, pardosite cu dale, înzestrate cu lumină electrică — ele urmînd a fi folosite ca o secție a muzeului local consacrată Curții domnești.

VOIEVOZII ȚĂRII

Autorul principal al frescei care îmbracă total zidurile din interiorul marii Biserici domnești (monument de valoroasă arhitectură românească) a fost identificat: este un vestit pictor al lui Constantin Brîncoveanu, pe nume Constantinos — cel care a realizat și pictura mănăstirii Horezu. Numele lui se află scris pe sabia unui înger cu înfățișare blîndă, pictat de el în 1698. Trei ajutoare ale lui Constantinos: Ioan, Ioachim și Stan — sugravi din partea locului — și-au însemnat și ei numele lîngă admirabila frescă din pridvorul bisericii, care prezintă pe aproape toți voievozii de seamă ai Țării Românești, în mărime naturală, așa cum arătau, în costumele epocilor respective, bogate în culori și ornate cu aur. Este singura frescă de acest fel din țară și se află acum în curs de restaurare.

EXISTĂ UN TUNEL?

Întrebarea de mai sus persistă de secole. Legendele străvechi și imaginația oamenilor au „creat" un tunel care ar fi legat Curtea domnească de la Tîrgoviște cu Mănăstirea Dealului, aflată la trei kilometri. Tunelul nu există, desigur, și nici presupusele comori care ar fi fost ascunse în el în vremuri de bejenie. În schimb, cu prilejul lucrărilor de restaurare au ieșit la lumină, dincolo de zidurile Curții domnești, urmele altor construcții feudale. Istoricii le vor cerceta, desigur, și pe acestea.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

MODA

PENTRU

1

2

SPORTURILE DE IARNĂ

3

4

5

Fotografiile de față vă transmit cîteva din recomandările făcute de creatorii de modele de la Fabrica de confecții și tricotaje-București pentru îmbrăcămintea sportivă de iarnă.

Practica jachetă dintr-un balonseide plin (foto 1) e căptușită cu blană de rîs, de vulpe sau de iepure și e îmbrăcată peste un pantalon cu o bluză din aceeași stofă groasă, moale. Fotografia 2 vă prezintă o haină îmblănită, cu linia ușor evazată, cu guler și revere mici, încheiată la două rînduri. Remarcați pălăriuțele care au — amîndouă — forma unor caschete bărbătești.

Îmbrăcămintea pentru bărbați are ca trăsătură specifică garniturile din piele sau din imitațiile de piele: fețele unei veste din jerseu (foto 3), bordura din față și manșetele la o haină dintr-o stofă pepit flaușată (foto 4), mica garnitură de la buzunarul unei veste din postav (sau tricot) alb, recomandabilă mai ales adolescenților (foto 5).

Microfoileton

CUM POȚI DEVENI ACTOR MARE

Cînd ai intrat pe poarta institutului erai un băiat firav, cu o față hieratică și cu o pasiune incandescentă pentru meserie. Dușumeaua scenei era pentru tine supremul vis. Îți imaginai o sală frenetică, așteptîndu-ți apariția și te vedeai evoluînd cu toate pînzele talentului întinse pe o mare prielnică pentru fantastice călătorii. Mai tîrziu visul a devenit realitate. Ai primit și roluri, ai avut cronici elogioase, ai devenit, cum se spune în limbajul curent, un răsfățat. N-ai ajuns totuși un actor mare, de prestigiu. Ești bun și atît. Uneori dezamăgești și ești contrariat. Vrei să cunoști secretul celebrității? Vrei să știi rețeta succesului? E simplu. Ouă lui Columb. Le găsești aici. În rîndurile care urmează.

Nu citi nimic. Lectura obosește. Programul facultății a fost cam încărcat. Îți ajunge pentru toată viața. Dacă o să continui, riști să aluneci în intelectualizare. Nu e bine. Tu ai talent. Ce-ți mai trebuie?

Nu te concentra asupra unui rol principal... Efortul e de prisos. Și mai sînt atîtea lucruri importante și ademenitoare în viață. De pildă, reclama la Albalux. Bagă-te și tu. În patru-cinci repetiții vei izbuti excelent să explici publicului consumator avantajele storsului automat. Și la emisiunile pentru copii poți face ca rața... E necesară o destindere, cînd îl joci pe Hamlet.

De obicei ai diminețile libere. Deci poți să stai noaptea, după spectacol, la o șuetă agreabilă cu amicii. N-are importanță că te scoli buhăit, cu o oboseală cumplită în oase. Abia te mai miști. Și la trei ai repetiție. Parcă trebuie să fii neapărat într-o bună condiție fizică? Doar nu ești fotbalist! Ești actor! După cîteva luni sau cîțiva ani de cură bahică te spiritualizezi.

Îngrașă-te. De ce să fii supiu pe scenă? Dacă o să-ți crească burta și n-are să te mai ajungă cureaua, dacă fața ți se va umfla ca toba la fabrica de mezeluri, publicul o să spună: „Uite, ăsta nu e pastramă, e un om așezat, serios, actor cu greutate". Așa da! Nu ne trebuie înfometați! Un Romeo contemporan. Are nivel de trai. Julietele nu mai umblă după tineri pierde-vară, fără CEC și Trabant.

Nu fă sport, și mai ales gimnastică. Cînd trebuie să cazi în scenă, să vină pompierul să te ridice. E mai dramatic. Dacă te ridici repede și singur nu transmiți spectatorului,

Dacă nu ești bîlbîit din naștere, caută să ajungi. Dicțiunea e perimată: cu cît înțelege publicul textul mai puțin, cu atît se spune că joci mai modern. Ca să te ajuți, la început, pînă devii total neinteligibil, nu învăța rolul cum trebuie. Mai adaugi o poantă de la tine, mai spui încet, de mai multe ori: „Nabucodonosor" și o scoți la capăt. Totul e să fii firesc, ca pe stradă sau de pe stradă.

Un contabil sau un funcționar la I.R.P.S.C.R.N. are o anume răspundere față de public. El trebuie să fie întotdeauna îngrijit, cu un fizic plăcut, să știe să vorbească. Tu n-ai nevoie de toate astea. N-ai nici o răspundere. Dă-i înainte cu fleica, cu șprițul, cu sarmalele și cînd o să fii întrebat ce știi despre cutare sau cutare dramaturg, răspunde: „Lasă că-i de ajuns să-și bată capul regizorul. Eu sînt cu talentul".

Urmează preceptele de mai sus și o să se vorbească de tine, ca de Nottara ori Manolescu. Așa se ajunge actor mare.

C. N. CONSTANTINIU

Turturică

Gh. CHIRIAC

O SĂRBĂTOARE A CĂȚĂRĂTORILOR

Elveţienii au hotărît să declare anul 1965 Anul Alpilor, celebrînd astfel centenarul primei escaladări pe vîrful Cervino (căruia în limba germană i se spune Matterhorn, iar în franceză Cervin). Pentru a înţelege mai bine semnificaţia acestei sărbători, este necesar să facem o scurtă incursiune în istoria alpinismului.

Pasiunea declarată pentru cucerirea munţilor înalţi nu e de dată recentă. Petrarca — poetul sonetelor duioase închinate Laurei — urcă, în 1336, pe muntele Ventoux. În anul 1492 în care Cristofor Columb strigă „Pămînt !", descoperind Lumea Nouă, un şambelan de la curtea Franţei, Antoine de Ville, escaladează vîrful Aiguille (înalt de 2.097 m), numit pe atunci „muntele inaccesibil". Isprava s-a realizat cu ajutorul unor meseriaşi care confecţionau, pe parcurs, după nevoi, scări şi alte ustensile trebuitoare la cățărat ! Leonardo da Vinci e semnalat urcînd, în 1511, pe un anume munte Baso (neidentificat). Peste 10 ani, şi pe alt continent, conchistadorul Cortez îşi trimite ostaşii pe vîrful Popocatepetl (5.452 m), pentru a culege dintr-un crater sulful necesar fabricării ghiulelelor. Suind din greu pe muntele mexican, bieţii soldaţi nici nu bănuiau că au stabilit un record mondial de altitudine care va fi doborît abia peste 300 de ani, o dată cu marile cuceriri himalayene.

Cine ştie cîţi alţi pădurari, păstori, vînători sau pur şi simplu munteni anonimi nu au săvîrşit, fără ştirea nimănui, asemenea recorduri ?

Toate acestea nu sînt însă decît cazuri izolate, întîmplătoare. Asaltul vîrfurilor, conştient şi organizat, cu pasiune ştiinţifică sau simplă curiozitate sportivă, se va da abia pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, mai ales la îndemnul turiştilor englezi. William Windham încheie, în 1741, o explorare mai îndeaproape a gheţarilor din valea Chamonix, bînd, împreună cu însoţitorii săi, şampanie frapată în... gheţurile explorate.

Istoria marilor ascensiuni începe de fapt, în 1786, cu o excepţională reuşită : cucerirea vîrfului Mont Blanc (4.810 m, cel mai înalt vîrf din Europa) de către doctorul Michel Paccard şi tînărul ţăran localnic, Jacques Balmat (devenit mai apoi renumit ghid). Rînd pe rînd, sînt cucerite după aceea toate vîrfurile importante din Alpi. Unul singur rezistă : Cervino.

Sîntem în epoca eroică a alpinismului. Ghizii din Chamonix şi-au alcătuit o organizaţie profesională încă din 1821. Clubul alpin îţi ţine la Londra prima reuniune în 1857. Dar Monte Cervino (4.478 m, al treilea vîrf european) nu şi-a dezvăluit încă secretele.

Alpinismul a devenit un sport, un sport al temerităţii şi al ambiţiei măsurate în lupta cu muntele. De trei ani englezul Edward Whymper dă tîrcoale faimosului Monte Cervino şi încearcă să se apropie de vîrf. După îndelungi explorări, el propune italianului Carrel să efectueze împreună tentativa de a birui inaccesibilul — pînă atunci — munte. Ispita era mare, căci Cervino — împrejmuit de gheţari, izolat de alţi munţi — îţi profilează semeţ piramida spre înaltul cerului. Dar subjugat de tentaţia gloriei de a ajunge el primul pe vîrf, Carrel refuză propunerea şi iniţiază o expediţie proprie, în concurenţă cu Whymper. Spre dezamăgirea lui însă, Carrel ajuns aproape de ţintă (pe altă rută) zăreşte în vîrf semnul victoriei lui Whymper. Englezul pornise la drum însoţit de trei compatrioţi şi de trei ghizi din vale, cu care a atins vîrful. Dar ziua începută atît de glorios se va sfîrşi în mod tragic. În cursul coborîrii, unul din tinerii englezi, lipsit de experienţă, alunecă şi provoacă o veritabilă catastrofă, antrenînd în cădere şi pe ceilalţi. Tragicul bilanţ : patru morţi, printre care excelentul ghid din Chamonix, Michel Groz. Au scăpat — datorită ruperii corzii care-i lega — doar Whymper şi ghizii Taugwalder (tată şi fiu).

O victorie scump plătită s-a întîmplat în 1865. Au trecut de atunci 100 de ani...

La un veac de la întîmplările pline de eroism „Anul Alpilor" celebrează curiozitatea nestăvilită a oamenilor, tendinţa lor de a birui toate redutele naturii.

V. BĂNCIULESCU

Monumentul victoriei şi al prăbuşirii tragice văzut de un desenator al vremii.

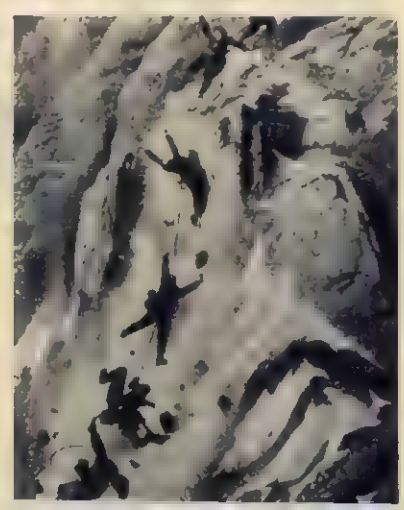

Semeţul Cervino

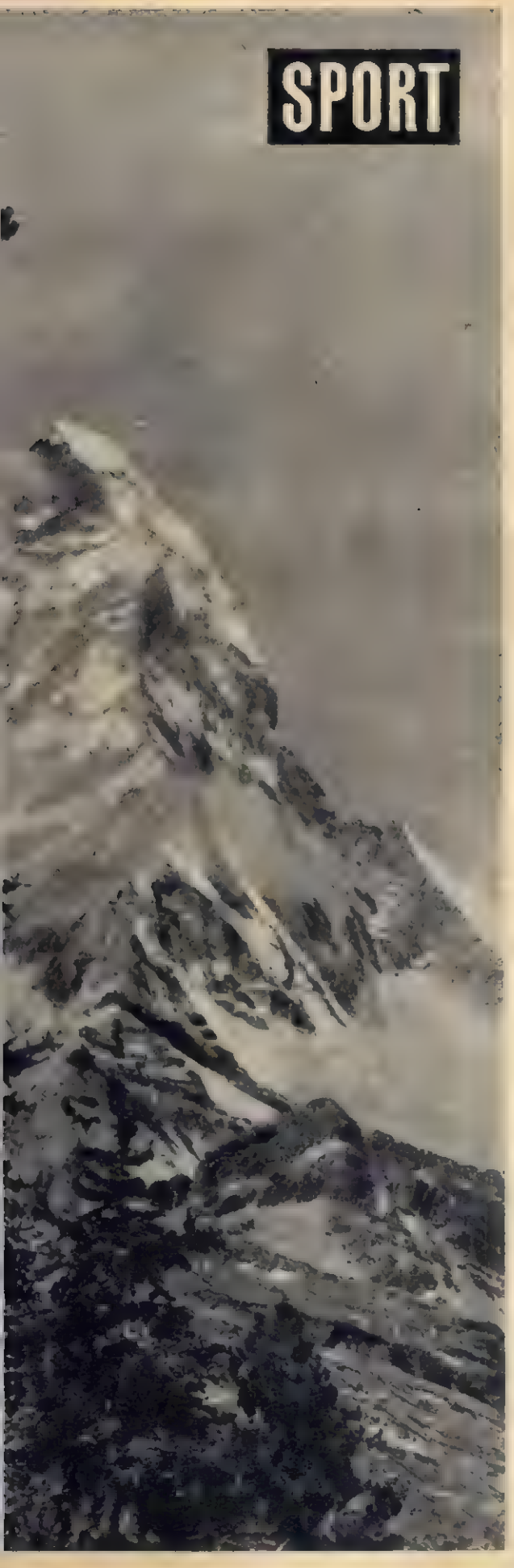

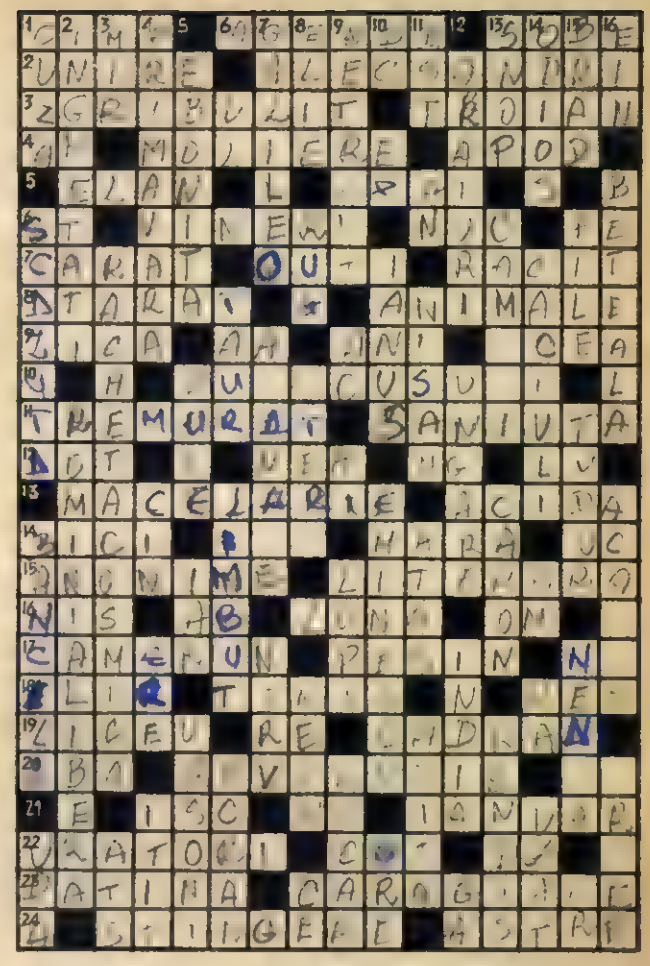

16 IANUARIE
24

ORIZONTAL : 1) În ianuarie este de obicei îmbrăcat în haină albă de nea — Carnetele începute în ianuarie — Neglijate vara, li se dă multă atenție acum. 2) Eveniment istoric aniversat la 24 ianuarie... — ... și bardul de la Mircești, care i-a închinat o celebră horă. 3) Ghemuit de frig — Monument din zăpadă. 4) Interjecție — Ilustru dramaturg francez, născut la 15 ianuarie 1622 — N-are picioare. (5) Animal din zona înzăpezilor veșnice — E ascuțit, dar nu e ger. 6) Sete ! — 29 ianuarie 1965 ! — Imitat de bronzul nucilor și globurile din pomul de iarnă ; — Început de felicitare ! (7) Ca neaua... — ... și ca viforul (fig. pl.) — A prins un guturai. (8) Munte în Asia Mică — „Buhaiul" și „Capra". 9) Dumnutiv feminin — Abia — 1965, 1966 etc. — Localitate în regiunea Brașov. (10) Patnoare rudimentare. (11) Prins de frig și clănțănit din dinți — Boiodul iernilor copilăriei. (12) Literă slavonă — Mantia albă a iernii — Miligram — Jumătate de lună ! (13) Furnizează materia primă pentru sarmale, caltaboși și purcel pe varză... — ... acră ! (14) Metaforă pentru crivățul usturător — Pronume reflexiv — Afluent al Tisei — La foc și în cojoc ! (15) Autorii unor felicitări... nesemnate — „Dacia...", gazetă de la apariția căreia se împlinesc 125 de ani la 30 ianuarie a.c. (16) Localitate în Iugoslavia — În fruntea alfabetului — Ianuarie — Creația de zăpadă a copiilor. (17) Republică africană, proclamată independentă la 1 ianuarie 1960 — Bani... gheață — Primii fulgi de nea ! (18) Popor de acum 2000 de ani — Sport „alb" (fără zăpadă !) — Vreme rece, cu ceață sau vișcol. (19) Tip de școală medie — Nota muzicală cu care se începe revelionul ! — Arată 12 noaptea ! (20) Pînză albă și groasă — Mișcarea Pămîntului în jurul Soarelui — Urme de nea ! (21) Provoc — Începe înnoirea ! — Subiectul nostru. (22) Îți spun „la anul și la mulți ani !" — Îl ai la mînă ! — Dumitru Zamfir (23) Pluguşorul sau sorcova — Mare scriitor român, născut la 30 ianuarie 1852. 24) Moment de întrerupere a unei lumini, cum este și clipa de întuneric din noaptea de revelion — Steluțe.

VERTICAL : (1) Personificarea actului Unirii, de la 24 ianuarie 1859 — Ca temperatura de iarnă (masc. pl.) — Pictor român, născut la 7 ianuarie 1873 — Umedă. (2) Sub zero grade (pl.) — Ziar patriotic a cărui apariție, ilegală, a avut loc la 28 ianuarie 1943 (2 cuv.). (3) Onomatopee — A fost lansată pentru prima oară în lume, din U.R.S.S., în direcția Lunii, la 2 ianuarie 1959 (2 cuv.) — Atmosferă suprapresiune (abr.). (4) Simpatica urmașă a iernii — Luntre mică — Mulți ani ! — Apărut (pop.). (5) Material izolant — Cosmos — Din nou... în iarnă ! — Blană sintetică, la modă iarna (pl.). (6) Terminație pentru substantivele masculine articulate — Buhai — Curaliv, vorbăreț — Ne-a prezentat în ianuarie filmul „La patru pași de infinit". (7) Vestit astronom, fizician și matematician din Italia, decedat la 8 ianuarie 1642 — O „adunare" rebusistă : 1964 + 1965 + 1 + 1 = fructe aromate — Violeiune... în anatomie ! (8) ... Radu, stradă în București — Focul... inchiziției — Substanțe organice — Gaz nobil... pe marile bulevarde — Pe jumătate rece ! (9) Închipuit (fig.) — Frunza bradului — Pus la răcituri (trans.) — Umblă iarna în haite (pl.) — Schipire de' steluță (10) De ce ?! — „1" la table — Zeu roman, de la care derivă numele lunii ianuarie — Luceafărul poeziei românești, de la a cărui naștere s-au împlinit 115 ani la 15 ianuarie — În ianuarie sînt de 31 ori cîte 24 ! (11) Răsărit — În mijlocul lui ianuarie ! — ... nitam ! — Anexa motocicletei — A provoca un foc. (12) Lucrări agricole — Maghiare — Republică din Asia, de la a cărei proclamare se împlinesc 15 ani la 25 ianuarie — În gară ! (13) Mănunchi — Acum sînt fără frunze și flori — La 24 ianuarie 1732 s-a născut acest dramaturg francez — Dimos..., scriitor contemporan. (14) Te face să-ți înghețe inima — Tîn cald la cap... — ... acum ! — Iată și soarele ! — Ros de ani. (15) Pomul de iarnă — Din orice calendar, primele ce se rup sînt ale lui ianuarie — A pornit, la 18 ianuarie 1831, răscoala pandurilor — Nea ! — Ler ! 16) „1" în Germania — O podoabă argintie a pomului de iarnă... — ... și o podoabă dulce a lui — Pișcă, deși nu e ger (pl.).

Ing. Ion CARAIMAN

dialog cu cititorii

DE UNDE VINE NUMELE DV.?

„Cum au apărut numele de oameni?"

M. PĂCURARU
str. M. Eminescu 43, București

Răspunde SORIN STATI, lector la Universitatea București, Facultatea de limbă și literatură română.

Problema numelor de persoane se pune în mod diferit de la o limbă la alta. Sistemul numelor (formarea, originea, numărul lor) e unul în Spania, altul în S.U.A., în China, în țările de limbă slavă etc. În antichitate existau de asemenea diferențe de la un popor la altul și chiar de la o categorie socială la alta.

În ceea ce privește sistemul românesc, putem spune că obiceiul de a avea nume de botez și de familie e relativ nou, datînd de la începutul epocii moderne. Mai demult oamenii purtau un nume de botez urmat eventual de o poreclă (Cîrnu, Scurtu etc.) ori de numele unuia din părinți (Al Mariei, Al lui Vasile etc.). De la acest al doilea nume s-a format numele de familie, de obicei prin adăugarea terminațiilor *-escu* sau *-eanu*, care s-au răspîndit foarte mult în secolul trecut. Alte nume de familie derivă de la localitatea ori ținutul de baștină (Turdeanu, Moldoveanu) sau indică profesiunea (Cfoitoru, Dulgheru, Diaconu etc.).

Numele de botez sînt de diferite origini: latină (Valeriu, August, Septimiu, Octav, Titu etc.), slavă (Radu, Bogdan, Dobre etc.), greacă (Gheorghe, Vasile, Grigore etc.), ebraică (Mihail, Ion, Gabriel, Ana, Maria, Simion etc.).

Explicații bogate în legătură cu nașterea numelor se dau în lucrarea academicianului Al. Graur: „Numele de persoane românești". Cartea se va găsi în librării în cursul acestui an.

CINE A RIDICAT CETATEA NEAMȚULUI

„Cînd și de către cine s-a înălțat Cetatea Neamțului?"

Gică IUGIAN
muncitor la uzinele „Balanța", Sibiu

Răspunde MIHAI GHEORGHIU, șeful filialei Bacău a Arhivelor statului.

Pe baza cercetărilor efectuate în decursul mai multor campanii de arheologul N. Constantinescu de la Institutul de arheologie s-a putut stabili faptul că Cetatea Neamțului (cu privire la vechimea căreia au circulat multe supoziții) a fost construită la sfîrșitul secolului al XIV-lea de către domnul Moldovei Petru I Mușat (care a domnit între 1374-1391). Ridicînd cetatea el a urmărit scopul de a consolida apărarea tînărului stat feudal moldovean.

În documente, cetatea este menționată pentru prima dată în anul 1395 de către regele Sigismund al Ungariei într-un act emis cu ocazia luptei date în localitatea „Hîndău" (probabil Ghindăoanii de azi) și unde armata regală a suferit o grea înfrîngere din partea oștirii moldovene.

Fiecare din domnii care au urmat la tronul Moldovei au adus diferite îmbunătățiri cetății, însă Ștefan cel Mare a fost cel care a refăcut-o schimbîndu-i aproape înfățișarea în jurul anului 1470. Cetatea Neamțului înscrie una din cele mai glorioase pagini din istoria Moldovei în lupta de rezistență contra turcilor. Eroismul acelei epoci l-a inspirat pe Bolintineanu în poezia sa „Mama lui Ștefan cel Mare".

De-a lungul secolelor, Cetatea Neamțului a suferit deseori ocupații străine. Astfel, în 1686, avînd o garnizoană slabă, cetatea este atacată de o ceată răzleață din armata polonilor, care supune la chinuri grele pe domnița Ruxandra — fiica lui Vasile Lupu — adăpostită aici, și-i taie capul pe pragul cetății.

În 1691 regele polon, Ioan Sobieski a întreprins un adevărat asediu cu infanterie și artilerie împotriva cetății unde se găseau, după cum spune Dimitrie Cantemir, numai 10 plăieși, care n-au cedat decît după cîteva zile de luptă eroică. În anul 1690, cetatea este reluată de moldoveni.

În jurul anului 1710, după cum arată cronicarul I. Neculce, cetatea era folosită ca închisoare. Mai tîrziu, Mihai Racoviță — domnul Moldovei — văzînd că Cetatea Neamțului nu mai poate constitui un mijloc militar eficace, dărîmă o parte din ziduri și o părăsește.

De atunci cetatea n-a mai fost refăcută.

În prezent se execută sub îndrumarea atentă a specialiștilor importante lucrări de restaurare a glorioasei cetăți.

OPINII ALE CITITORILOR

Numeroșilor noștri cititori care ne-au felicitat cu prilejul Anului nou și al apariției numărului 500 al revistei, colectivul nostru redacțional le mulțumește pe această cale și îi asigură că se va strădui și în viitor să ridice tot mai sus nivelul publicistic și grafic al „Flăcării"

★

„Mi-au plăcut mult articolele închinate artelor plastice apărute în revistă (Michelangelo, Tonitza, «Cu grai dulce» etc.) Asemenea articole le consider foarte utile pentru noi cei tineri, care ne străduim să ne formăm o cultură generală cît mai largă. M-ar mai interesa publicarea în revistă a unor noutăți din domeniul fizicii, matematicii și chimiei".

Mariana MĂLĂERU
elevă, Tîrgoviște

Sîntem bucuroși că revista noastră poate și ea să contribuie la instruirea tineretului nostru. Ne vom strădui ca treptat și în limitele posibilităților să publicăm asemenea materiale ca cele solicitate de dv.

VAN GOGH

„Doresc să aflu unele lucruri mai deosebite din viața și activitatea pictorului Van Gogh".

Cezar IOAN
operator cinema, Lugoj

Răspunde AMELIA PAVEL, critic de artă.

Pictorul Vincent Van Gogh, una din cele mai proeminente personalități ale artei moderne, s-a născut la Groot-Zundert, în Brabantul de Nord, în 1853. Începe prin a fi vînzător într-o galerie de tablouri. După o ședere la Londra, apoi o alta la Paris, unde cunoaște muzeele și literatura epocii, petrece o scurtă perioadă în orășelul Dordrecht și la Bruxelles, după care ajunge în locul care îi va influența profund viziunea despre viață și despre artă: regiunea minieră de la Borinage. Trăind printre mineri, ducînd același trai de osteneli și privațiuni ca ei, învață să cunoască viața în mizeriile ei cele mai autentice, cele mai dramatice. Numeroase schițe din această epocă, dar și altele mai tîrzii, poartă pecetea acestei experiențe de viață, fructificată de un temperament artistic atît de puternic și de înflăcărat. Chiar și faptul că, după ce părăsește minele de la Borinage și își reia viața în mediul cultural al marilor orașe, primul artist cu a cărui experiență se simte înrudit este pictorul francez Millet, creatorul solemnelor și gravelor imagini cu țărani. Îl situează pe Van Gogh pe un loc aparte printre inovatorii artei plastice din vremea lui. Instabil, pictorul peregrinează mereu dintr-un loc într-altul: cînd la țară, unde natura capătă pentru el rezonanțe umanizate pe toată gama sentimentelor, cînd la oraș, în medii artistice, unde cunoaște și se împrietenește cu pictorii Toulouse-Lautrec și Gauguin. În cursul șederii la Paris, Van Gogh face cotitura decisivă în evoluția viziunii lui picturale. Contactul cu pictura impresionistă, cu luminozitățile și vibrațiile ei, i-au fertilizat imaginația și l-au îndreptat către aspectele arzătoare ale vieții, orbitoare prin frumusețea lor naturală, transfigurată de adeziunea pasionată a artistului. Este epoca în care descoperă importanța clarității contururilor, forța luminii neumbrite, magia culorilor pure.

Cită cale parcursă de la tabloul „Ghetele" sau „Cartofii" la strălucitoarele „Bărci", la emoționanta „Cameră de culcare". Și apoi, încă o dată, cîtă cale pînă la operele care datează din cea mai tristă epocă a vieții artistului! La Arles, în sudul Franței, în cumplită sărăcie și boală, ajungînd la crize grave de nervi, pictorul reușește totuși să creeze cîteva opere nemuritoare. 150 de picturi și sute de desene ilustrează fervoarea și deznădejdile învinse ale acestui mare liric al picturii moderne. Peisaje în soare, imagini halucinante prin vibrația lor de cutremur și explozie artistică sînt un laitmotiv al creației lui Van Gogh din această perioadă. O nouă atitudine a omului față de obiect s-a născut: este cert, o atitudine de înfrățire, de umanizare prin stăpînirea obiectului. Într-adevăr, cea mai emoționantă și exemplară trăsătură a artei lui atît de complexe și de diverse este poate faptul de a fi reușit, așa cum o face orice mare creator, să domine haosul vieții și năvala contradicțiilor — care, în cazul lui, i-au măcinat distrugător existența — și de a fi reușit să atingă în arta sa coerența și simplitatea, împăcarea în frumusețe și expresie.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Daniela și Florentina Bujoreanu, eleve, București, str. Ion Neculce 18, rn. Grivița roșie: ilustrate; Zizi Sîrbu, elevă, București, str. Neculce 14, rn Grivița roșie: ilustrate; Alexandru Dumitrescu, funcționar, București, str. Berzei 56, rn 16 Februarie cinema, ilustrate; Gabriela Pascu, elevă, București, str. M. Kogălniceanu 38, rn. 30 Decembrie: literatură, muzică, cinema, sport, Ion Mardare, electrician, Brăila, cartier Chițcani, str. Școlii 462: cinema, ilustrate; Nuți Bejenaru, studentă, Galați, str. Mihai Bravu 42: cinema; Eugen Alexandru, mecanic, Galați, str. Brăilei 1: teme diverse; Viorica Bejenaru, elevă, Bîrlad, Parcul libertății 5: ilustrate; Gica-Eugenia Cociobanu, învățătoare, Piatra Neamț, str. Gh. Popa 2: teatru, literatură, ilustrate; Alina Popa, com. Băleți, rn. Rîmnicu-Sărat: pedagogie, istorie; Ștefan Gugu și Dionisie Pătru, tehnicieni, Tg. Jiu, str. Unirii, bl. 7, sc. B, ap. 37: teme diverse, ilustrate; Ion Diaconu, elev, Iași, Școala Nicolina, bl. D1, C 2, sc. B, et. 2: ilustrate.

FONTANA TREVI

„Cînd și de către cine a fost ridicată faimoasa Fontana Trevi din Roma?"

Gheorghe LUNGU
Iași

Răspunde MIRCEA DEAC, critic de artă.

Celui care o vizitează, Roma i se impune prin vestigiile trecutului său istoric și deopotrivă prin cele artistice. Printre acestea din urmă se numără și numeroasele fîntîni cu cascade și jocuri de apă feeric luminate în serile de vară, care dau orașului un farmec deosebit. Dintre acestea, Fontana Trevi este și cea mai mare și cea mai celebră. Ea a fost executată în 1733 de arhitectul Nicola Salvi, care a utilizat unul din desenele celebrului sculptor Gian Lorenzo Bernini, numit și Michelangelo al secolului XVII. De numele lui Bernini, care s-a născut la Napoli în 1598, este legată arta barocă din Italia. Opera sa vizează efectele pitorești, gesturile agitate, atmosfera teatrală. Bernini a impus un nou caracter construcțiilor prin folosirea largă a marmurii, a colonadelor și statuilor. Bernini este acela care a dat un aspect nou Romei, prin construirea unor fîntîni fermecătoare. Așa sînt renumitele fîntîni din Piazza Navona, aceea a Tritonului din Piazza Barberini și a celei în formă de barcă fantezistă din Piazza di Spagna.

După planurile sale, arhitectul Nicola Giovanni Battista Salvi avea să ridice, după aproape o sută de ani de la desenul inițial al lui Bernini, celebra fîntînă Trevi, cunoscută și sub numele de „Aqua Virgine" (Apa fecioarei). Fîntîna a fost ridicată din ordinul papei Clement al XII-lea și este alimentată cu apa dintr-un apeduct construit de împăratul Agrippa în anul 19, apeduct care măsoară 25 kilometri lungime și a cărui apă pe timpul romanilor alimenta Termele lui Agrippa.

Fîntîna scoperă una din fațadele palatului Poli, avînd în mijloc, într-o nișă, statuia lui Neptun, zeul apelor, pe o scoică trasă de cai marini. Lateral sînt două statui alegorice reprezentînd sănătatea și abundența, iar deasupra este un basorelief înfățișîndu-i pe Agrippa și pe fiica fată care a arătat soldaților sursa apei — de unde și denumirea de „Fîntîna fecioarei".

Apa cade în mai multe cascade formînd patru bazine diferite ca proporții. În ultimul bazin, și cel mai mare, turiștii, respectînd o veche tradiție, aruncă monede de argint, legenda spune că cei ce plătesc acest mic tribut fîntînilor din capitala Italiei vor reveni neîndoielnic în acest frumos oraș.

POȘTA NOASTRĂ

MARCEL CUCU, RÎMNICU-SĂRAT. De ce se produc băuturi alcoolice și tutun, deși sînt dăunătoare organismului? Să lămurim un lucru: nici țigara, nici alcoolul nu dăunează decît cînd se abuzează de ele. Ba în ce privește băuturile alcoolice putem afirma că în multe cazuri, dacă sînt consumate cu pondere, completează foarte bine hrana omului, au efecte stimulative în ce privește pofta de mîncare, ajută digestiei ș.a. Subliniem însă: numai în cantități mici și în funcție de starea generală a organismului respectiv.

ALEXANDRINA FLOREA, BĂNEASA, RN. ADAMCLISI. Regretăm, dar nu vă putem procura aici un fel de fotografii de artiști.

ADRIAN CEPOI, REȘIȚA. Nu publicăm decît adresele acelor cititori care ne scriu personal.

V. SILVIAN

MATERNITATE FERICITĂ ȘI DEMNĂ

Nimic pe lume, nici poezia, nici muzica n-ar putea reda mai bine plinătatea și frumusețea vieții, decît ochii unei mame care-și privește pruncul sănătos, știindu-i viața și viitorul asigurate !

Privirea aceasta este una din cele mai victorioase replici pe care viața noastră de azi le dă trecutului. De la nașterea copiilor în maghernițe bicisnice și pe brazda goală, pînă la venirea lor pe lume în condițiile respectării îndrumărilor științei medicale, în condițiile civilizației, este o distanță ca de la cer la pămînt, pe care numai socialismul a putut-o străbate într-un timp atît de scurt.

Ocrotirea mamei și a copilului reprezintă azi o importantă problemă de stat. Asistența medicală gratuită și concediile prenatale, asigurarea optimelor condiții medico-sanitare în maternități și case de naștere, grija părintească de care se bucură după naștere mamele și copiii — sînt lucruri care au intrat la noi în firesc, cu care ne-am obișnuit, dar pe care statistica le trece obiectiv la patrimoniul de realizări ale puterii populare. Iată cîteva date : în 1938 existau în secțiile de spital din întreaga țară doar 91 de paturi pentru noii-născuți ; în 1963 numărul acestora s-a ridicat la aproape 4.000. La capitolul „case de naștere", anul 1938 indică cifra „zero" ; același „zero" și în privința staționarelor pentru copii. În 1963 au existat 2.043 case de naștere, dispunînd de 9.388 paturi și au funcționat aproape 500 staționare. Numai într-un an (1963) au fost efectuate de personalul medico-sanitar calificat aproape 7 milioane de vizite la domiciliul viitoarelor mame. În același timp, surorile de ocrotire au făcut peste 5 milioane de vizite micilor cetățeni de sub un an, iar aceștia au primit în cadrul circumscripțiilor medico-sanitare de la orașe și sate 4.343.026 consultații și tratamente.

Viața mizeră din trecut, infecțiile postnatale, subnutriția, lipsa unor elementare condiții de igienă, bolile de tot felul secerau odinioară multe mii de copii. Astăzi, condițiile noi de viață, ajutorul dat mamelor în creșterea copiilor, supravegherea medicală permanentă a micuților etc. au făcut ca, în anul 1963, numărul copiilor morți sub vîrstă de 1 an să fie cu peste 66.000 mai mic decît în 1938 ; în general, mortalitatea infantilă a scăzut de la 17,9% cît era în 1938, la 4,8% în primele 11 luni ale anului 1964.

Astăzi, viața fiecărui copil a devenit o comoară vie pentru care, în fiecare clipă, răspund și luptă milioane de oameni. De la tînăra asistentă de ocrotire pînă la muncitoarea din fabrica de medicamente, de la medicul și moașa în veșnică emoție și luptă pînă la zburătorul de la Aviasan, de la responsabila creșei pînă la cercetătorul în poliomielită și pînă la anonima fată care mulge vacile într-o gospodărie, asigurînd micuților hrana de fiecare zi — mii și mii de oameni, specialiști și lucrători harnici din diferite domenii, sînt mobilizați de partid în jurul leagănului copilăriei. Iată ce minunată forță unită asigură viața și ocrotește surîsul copiilor noștri !

În proiectul bugetului de stat pe 1965 au fost prevăzute pentru ocrotirea sănătății, alocații în sumă de 4,7 miliarde lei, cu 232 milioane de lei mai mult decît în anul ce a trecut. De asemenea, au fost prevăzute sume sporite pentru asigurările sociale, ocrotirea mamei și copilului, sprijinirea familiilor cu mai mulți copii și celelalte acțiuni de prevederi sociale. Aceasta va însemna noi îmbunătățiri și înfrumusețări aduse în viața mamei și copilului.

...Stai de vorbă cu constructori ai viitoarelor complexe industriale. Cu cei ce ridică blocuri turn, înălțînd creștetul orașelor. Zidesc modern și trainic. Se gîndesc la viitor. Se gîndesc la copiii lor care vor lucra în aceste palate ale muncii socialiste și vor locui în aceste cuiburi, săltate spre soare... Stai de vorbă cu arhitecți. Una din problemele importante care-i frămîntă este asigurarea spațiilor de joc pentru micii noștri voinici... Discuți cu combatanții de pe frontul antimicrobian. Îți spun că de la 7.587 cazuri de poliomielită în 1957 — s-au înregistrat aproximativ 25 de cazuri în 1964. Că lupta a continuat și continuă cu îndărătnicie. Că poliomielita este la noi pe cale de eradicare... Sondezi proiectele creatorilor din confecții. Și te impresionează marea lor grijă pentru... broscuțele care înveselesc mici buzunare de copii.

Iată lumea noastră ! Iată de ce poporul nostru se poate mîndri azi, pe drept, cu copii sănătoși, veseli și frumoși ! Și iată de ce siguranța, plinătatea și fericirea din ochii mamelor care-și privesc pruncii nu pot fi prinse nicevea, nici de poezie, nici de muzică !

Constanța BRATU
Fotografie de Hedy LÖFFLER

cadran INTERNAȚIONAL

ÎNTRE CĂRBUNE ȘI PETROL

Cărbunele, considerat pînă deunăzi unul din factorii cei mai importanți ai dezvoltării industriale a R. F. Germane, pierde în mod vizibil teren și este amenințat să fie făcut knock-out de challengerul său mai tînăr — petrolul. Astfel, dacă în 1957, spre exemplu, cărbunele acoperea 68,6% din necesitățile energetice ale R.F.G., acum el furnizează doar 49,6 la sută din totalul acestora. În același timp, petrolul și gazele și-au ameliorat poziția de la 28,8 la sută în 1960, la 35,6 la sută în 1964. Aceasta a dus și la o creștere a importului de combustibili lichizi de la 10,8 la sută din totalul importului R.F.G. pe 1960, la 18,8 la sută în 1964.

Neliniștiți de invazia de carburanți lichizi, reprezentanții industriei cărbuneiui au cerut intervenția statului pentru a le apăra interesele. După cîteva conferințe furtunoase, guvernul vest-german a adresat un apel firmelor petroliere, invitîndu-le să limiteze „de bună voie" importul. Totodată li s-a pus în vedere acestora că, dacă nu vor ține seama de acest apel, atunci pentru importul produselor petroliere vor trebui cerute pe viitor autorizații speciale. Dar firmele petroliere nu s-au prea speriat, mai ales că nu le-a fost greu să sesizeze că amenințarea cu introducerea autorizațiilor nu este aplicabilă, deoarece aceasta ar frîna importul din țările partenere în Piața comună, ceea ce ar constitui o încălcare a prevederilor Tratatului de la Roma. Totodată, o asemenea dispoziție nu ar fi privită cu ochi buni în GATT (Acordul cu privire la comerț și tarife vamale) și ar crea dificultăți suplimentare în runda Kennedy, angajată în reducerea tarifelor vamale pe bază de reciprocitate.

Disputa este departe de a fi încheiată, cu atît mai mult cu cît în joc au intrat și cercuri financiare străine, de care sînt legate companiile vest-germane importatoare de petrol și constructoare de rafinării. Societatea „Galzenberg Benzine" și „S. A. Wintershall", care construiesc în momentul de față rafinării la Wolath și, respectiv, în Bavaria, au anunțat că nu sînt dispuse să sisteze lucrările începute. (Se cunoaște de altfel faptul că pentru 1968 este prevăzută creșterea capacității de rafinare a R.F.G. la 90 milioane tone — față de 62 milioane tone în momentul de față.) Iar un grup influent de monopoluri petroliere internaționale au făcut cunoscut că nu acceptă să fie „țapul ispășitor" al vreunei măsuri restrictive, argumentînd că nimeni nu poate să pună stavilă consumului de petrol, care va continua inevitabil să crească o dată cu dezvoltarea economiei.

Pentru a face față acestei situații, patronii minelor carbonifere au recurs la o serie de măsuri, printre care cele cu privire la „raționalizare" — care, precum se știe, în ultimă instanță se răsfrîng doar asupra muncitorilor. Din 1958 pînă în 1964 au fost închise 37 de mine și 16 uzine de cocs, ceea ce a dus la reducerea cu 40 la sută a locurilor de muncă din această ramură economică — de la 600.000 la 350.000 de muncitori. Acum, s-a anunțat închiderea altor 36 de mine, în care lucrează 60.000 de mineri, reducîndu-se capacitatea de producție anuală cu 40 milioane tone de cărbune.

T. FLOREA

Manifestația de protest a minerilor din Ruhr. Pe pancartele purtate de demonstranți scrie: *„Cum rămîne cu planul energetic?", „Moartea minelor va mai continua?", „Grijile noastre sînt și ale voastre?"*

MERCENARI 1965

Stanleyville este — la ora aceasta — un teritoriu interzis. Nici unui străin nu-i este permis, sub nici un motiv, să pătrundă în oraș. Chombe a luat această măsură nu numai pentru motivul că în apropierea periferiilor orașului operează activ forțele răsculaților congolezi, ci și pentru ca știrile despre cele ce se petrec în oraș să nu ajungă — pe cît posibil — la cunoștința opiniei publice mondiale. Și așa Chombe se bucură de prea puțină simpatie.

Cadavre omenești și stîrvuri de animale zac laolaltă în rigolele străzilor. În drum, automobile sfărîmate, cioburi, sînge, zdrențe. Magazine prădate își cască larg vitrinele golite și intrările fără uși, fără ferestre. Întreg orașul e jefuit. Estropiat, fetid, Stanleyville geme ca un muribund sub văpaia crudă a soarelui tropical".

Heidemann a însoțit un echipaj de mercenari într-o misiune împotriva inamicului. S-au întors la Stanleyville fără să fi văzut un singur „rebel". Dar, pentru a obține plata orelor de zbor, au tras cîteva încărcături într-un autocamion ce staționa la o margine de drum.

Soldele mercenarilor sînt adesea completate cu rezultatele prăzilor. Heidemann a fost martor al unui atac săvîrșit ziua în amiaza-mare de un grup de mercenari. Dintr-o casă care părea prea ciudată prin integritatea ei, mercenarii au scos, după ce au spart intrările: un aparat de radio, un magnetofon, o mașină de cusut de voiaj, doi colți enormi de fildeș. Totul a fost încărcat în mașină și transportat la hotel „Stanleyville", pentru a fi împărțit ca între borfași.

Dar mercenarii lui Chombe nu se află pe teritoriul nefericitului Congo exclusiv din lăcomie de bani, ci și pentru posibilitățile pe care le au aici de a-și da frîu liber celor mai josnice instincte, morbidei lor uri rasiale. Iată ce i-a spus lui Heidemann un mercenar: „La noi, în Africa de sud, se spune că numai un negru mort e un negru bun". Și apoi, cu un rînjet cinic, adăugă: „De aia sînt aici: ca să obțin cît mai mulți negri buni".

E. D.

După cum relatează corespondentul din Congo al ziarului „New York Times", de la intrarea trupelor lui Chombe în Stanleyville au fost executate peste 500 de persoane și ucise „în cursul luptelor" alte 3.000. Fotoreporterul vest-german Heidemann a reușit să surprindă una din aceste execuții.

"MASA ROTUNDĂ" DE LA BRUXELLES

Conferința „mesei rotunde" de la Bruxelles, la care au luat parte, începînd din vara trecută, „înțelepții" celor trei principale partide din Belgia — social-creștin, socialist și liberal (din opoziție) — pentru a dezbate problema unei reforme constituționale, a trenat multă vreme, fiind la sfîrșitul anului trecut pe punctul de a eșua. Ea pare să fi ieșit totuși din impas: nemulțumiți de încetineala dezbaterilor, conducătorii celor trei partide s-au întîlnit ei înșiși în jurul aceleiași mese, după care un comunicat a făcut cunoscut că s-a realizat „un acord larg asupra unor principii esențiale aflate în suspensie".

Cum s-au desfășurat lucrurile? În cursul tratativelor de la „masa rotundă" social-creștinii flamanzi au cerut, în schimbul unui acord asupra unei formule de garanție în favoarea populației valone, modificarea articolului 23 din constituție cu privire la folosirea limbilor. Ei au dorit ca limba oficială să fie în Flandra cea flamandă, iar în Valonia cea franceză, spre deosebire de actuala situație, cînd ambele limbi sînt oficiale în egală măsură.

După cum s-a relatat, se pare că șefii celor trei partide au căzut de acord asupra unui compromis, în sensul că nu se va mai folosi termenul de „limbă oficială", ci de „limbă administrativă și juridică", ceea ce ar reduce considerabil importanța modificărilor constituționale.

Înainte ca parlamentul să statueze în ce privește revizuirea constituției, încă în actuala legislatură mai trebuie sărite două „hopuri". Primul: „masa rotundă" a celor trei partide de urmează să marcheze acordul său în legătură cu soluția mai sus-amintită; al doilea: congresele celor trei partide trebuie de asemenea să se pronunțe asupra conținutului reformei constituționale. Pînă atunci mai pot însă interveni unele surprize.

E. MIRONESCU

„Decada culturii românești", desfășurată recent în voievodatul Koszalin din R.P. Polonă, a prilejuit o serie de interesante manifestări, printre care un concurs-ghicitoare pe tema „Ce știți despre România?" (în fotografie)

Aspect de la expoziția de obiecte de artă populară, cărți și fotografii înfățișînd imagini din R.P. Română organizată la Universitatea din Djakarta (Indonezia).

CONFISCATĂ LA APARIȚIE...

De curînd a apărut în Spania o nouă publicație : „Esta Hora", organ al arhiepiscopiei din Oviedo. Faptul la prima vedere nu spune prea mult, întrucît este cunoscută atenția pe care regimul de la Madrid o acordă bisericii, unui din principalii săi susținători. Și, totuși, tocmai în această lumină, apariția — sau, mai bine zis, dispariția — lui „Esta Hora" a provocat vii comentarii. Căci de la primul său număr revista a și fost confiscată de poliția franchistă. Motivul ? În timp ce autoritățile au interzis și confiscat banii strînși prin colecte pentru ajutorarea familiilor minerilor din Asturia, concediați pentru că au făcut grevă, sus-menționata revistă publica un articol prin care se ridica în apărarea greviștilor și reproșa sindicatelor oficiale faptul că nu au vrut să ia în seamă revendicările acestora. Mai mult chiar : la rubrica de umor, revista a luat în derîdere afirmația guvernatorului provinciei că „guvernul a luat măsuri pentru oprirea ascensorului prețurilor", punînd ironica întrebare : „Bine, bine, dar la ce etaj ?"

Așadar, precum se vede, opoziția față de stările de lucruri din Spania a început să cuprindă și așa-zisele cercuri „sigure"...

I. C.

PENTRU 50.000 DE LIRE !

S-a întîmplat la Arzano, în apropiere de Napoli. Într-o bună zi, niște femei au observat că în curtea unui vecin cîțiva copilași se jucau de capul lor de mai multă vreme, fără ca cineva să se intereseze de soarta lor. Maria, de 4 ani, Salvatore de 3 și Luigi de 2 se bălăceau prin apa rece a lunii decembrie, pe jumătate dezbrăcați, iar părinții — nicăieri. Dar nu numai aceștia dispăruseră, ci și cei de-al patrulea copil : Domenico, în vîrstă de șapte luni.

...Sesizate, autoritățile au aflat în cele din urmă că micuțul a fost vîndut pentru 50.000 de lire (25.000 lire la preluarea copilului, iar restul mai tîrziu)

Vînzătorii : tatăl, un zarzavagiu sărac și pe deasupra căzut în patima beției ; mama, declarată „incapabilă" de a-și crește copiii.

Cumpărătorii : o familie de țărani din vecinătate.

Părinților, acuzați de prost tratament acordat copiilor, li s-au făcut formele preliminare pentru darea lor în judecată. În ce-l privește pe micul Domenico, el nu a mai fost însă înapoiat familiei. Autoritățile l-au lăsat în grija celor care l-au „cumpărat", întrucît aceștia au dorit, încă din capul locului, să-l înfieze. În plus, comparativ cu adevărații părinți, aceștia aveau și posibilități mai bune pentru a-l îngriji.

Inițial a fost inculpat și un intermediar. El fusese suspectat de a face parte dintr-o bandă de traficanți de copii. Pînă la urmă însă, el a fost eliberat, întrucît s-a dovedit că nu era interesat materialicește în vînzarea efectuată ci, fiind o rudă a părinților, s-a gîndit numai la lipsa de posibilități a acestora de a-și crește copiii.

În legătură cu cazul sus-amintit, o serie de ziare au declanșat o campanie împotriva părinților care și-au înstrăinat copilul, invocînd fel de fel de argumente de ordin juridic pentru condamnarea lor. Alte ziare se întreabă însă dacă părinții sînt adevărații vinovați, ei fiind extrem de săraci și incapabili de a-i crește chiar și pe cîțiva trei copii care le-au rămas. Se reamintește că de altfel fenomenul nu e izolat în regiunea respectivă, unde se practică un larg comerț cu copii. Nu o dată presa a scris chiar și despre copiii italieni din sud vînduți în străinătate. Și respectivele ziare pun firească întrebare : oare dacă respectivii părinți vor fi condamnați, se va pune capăt o dată cu aceasta situației grele, de ordin social-economic, generatoare a unor asemenea întîmplări dureroase ?

E. PHOEBUS

RESTAURĂRI ȘI ÎNNOIRI LA CIUDAD DE MEXICO

În străvechiul Tenochtitlan sau Temixtitlan, cerul strălucitor este impus de cele două campanile semețe care împodobesc vestita catedrală mexicană. Construcția ei — în stil doric și ionic — a început în secolul al XVI-lea, pe ruinele unui vechi templu aztec, distrus în 1521, o dată cu întreg orașul, de către crudul conchistador Hernando Cortez. Nu departe de marea catedrală, biserica Sagrario impresionează prin goticul ei flamboaiant, iar bulevarde largi și grădini vaste înlănțuie palatul Monte Pio, fosta reședință a lui Hernando Cortez sau Palatul Național, care adăpostește acum sediul președintelui republicii, ministerele și alte servicii guvernamentale.

Toate aceste edificii impresionante, dar și altele mai mici ale cartierului — cîț biserici, mănăstiri cu fațade armonioase sau chiar case modeste de pe străduțe vechi de secole — își vor regăsi strălucirea de altădată. Căci guvernul mexican a inițiat un vast plan de restaurări.

Zona renovată va fi transformată în cel mai liniștit cartier al orașului. Aici va fi interzisă circulația camioanelor, tramvaielor și a altor vehicule zgomotoase. Un drum subteran de 5 km va ușura circulația în capitala Mexicului, pentru a nu tulbura cu nimic liniștea muzeelor, a expozițiilor, a bibliotecilor și chiar a micilor ateliere meșteșugărești sau a prăvăliilor de artizanat amenajate ca în vechime în partea renovată. Lampadare prețioase din epoca viceregilor vor lumina pe aceste străzi arhitectura originală a vechilor edificii.

Toate aceste lucrări se vor termina în 1968, anul în care Jocurile Olimpice se vor desfășura la Ciudad de Mexico.

Paralel, însă, mexicanii pregătesc, tocmai în vederea olimpiadei și obiective mai... sportive. Printre acestea, de pildă, stadionul Aztec, din centrul capitalei, cu o capacitate de 125.000 locuri, dintre care jumătate acoperite. Inițiativa construirii lui aparține lui Guillermo Canedo, președintele Asociației mexicane de fotbal, fost toreador și actual comerciant de automobile. Cum societatea anonimă constituită din 3 cluburi sportive ale Ligii Naționale nu deținea fonduri suficiente pentru această construcție, Canedo a venit cu ideea ca o parte din locurile stadionului să fie puse în vînzare publică. Aproape 7.200 de locuri au fost astfel oferite pentru a rămîne în proprietatea veșnică a cumpărătorilor dispuși să plătească sume începînd de la 500 dolari. Dintre ele, 540 de locuri sînt catalogate „de lux", printre care și loji — costînd pînă la 14.000 dolari fiecare. Cu titlu publicitar, una din aceste loji a fost oferită fotbalistului Antonio Carbajal, considerat erou național.

În cîteva luni societatea a adunat atîtea fonduri încît au fost suficiente pentru a se mai putea adăuga stadionului și un loc pentru parcarea a 10.000 automobile.

Potrivit proiectului, terenul de sport este situat la 6 metri sub primul rînd de spectatori, iar două tuneluri permit sportivilor să ajungă la vestiare — foarte depărtate unele de altele și necomunicînd direct decît cu autocarele echipelor. Deci, s-a ținut seamă de totul, inclusiv de temperamentul latino-american !

Viorica TĂNĂSESCU

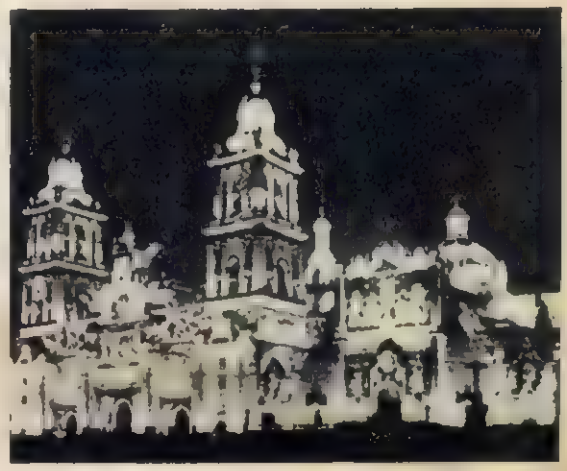

Străvechea catedrală din capitala mexicană.

Stadionul unde se vor desfășura principalele întreceri din cadrul olimpiadei, în 1968 (machetă).

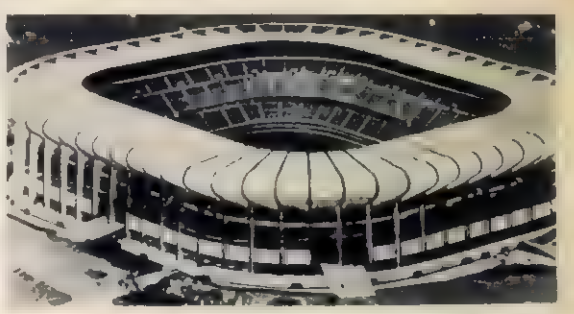

Guyana Britanică se semnalează nemulțumiri din partea populației de origine indiană împotriva actualului guvern condus de Forbes Burnham, pe care-l acuză de a fi declanșat „un val de violențe și agresiuni împotriva comunității indiene". În fotografie : un miting la Lusignan, în cadrul căruia s-a cerut organizarea unor noi alegeri.

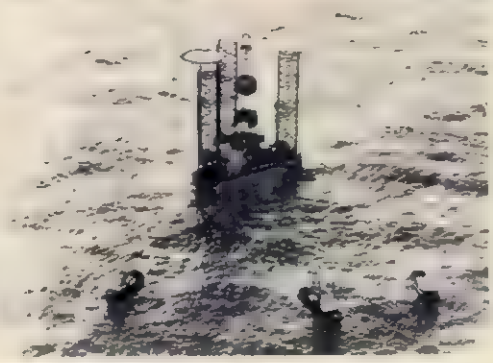

Cu ajutorul unei ambarcații mobile, purtătoare de instalații de foraj, compania „American Overseas Petroleum L.T.D." a început operații de sondare în porțiunea britanică a Mării Nordului în căutare de petrol și gaze naturale. Aceste prospectări sînt urmărite cu interes de alte 50 companii petroliere, care au obținut de asemenea autorizații de explorare în Marea Nordului.

Greva celor 60.000 de docheri americani a dus la paralizarea activității în numeroase porturi de pe coasta Atlanticului și din golful Mexic. Fotografia înfățișează un aspect de la depozitul nr. 1 de mărfuri destinate exportului și importului din portul New York, rămas pustiu în urma grevei.

ACARA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile tale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. EȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Ion VULPEȘCU

ÎN MAGAZINE :

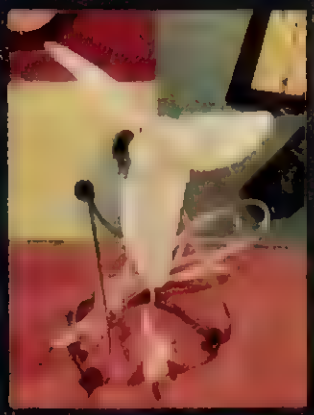

VENTILATOR TIP VM 4

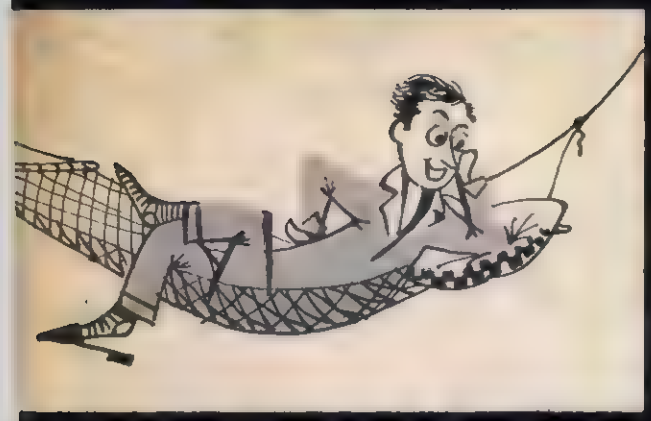

VENTILATOR TIP VM 3

Record

Aspiratorul de praf este destinat uzului casnic și industrial. Împreună cu accesoriile se poate utiliza pentru aspirarea prafului din covoare, mobile tapisate, haine, pentru pulverizarea prafului și lichidelor (neinflamabile) și pentru uscarea părului. Are performanțe ridicate, cheltuială de 0,15 lei pe oră.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
TIMIȘOARA
BULEVARDUL REPUBLICII Nr. 21
TELEFON 1.38.56

ELECTROMOT

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

5

Anul XIV nr. 5 (505) — 30 ianuarie 1965

În pag. 2-3:
FOTOREPORTAJUL SĂPTĂMÎNII

În pag. 16-17:
Actualități cinematografice

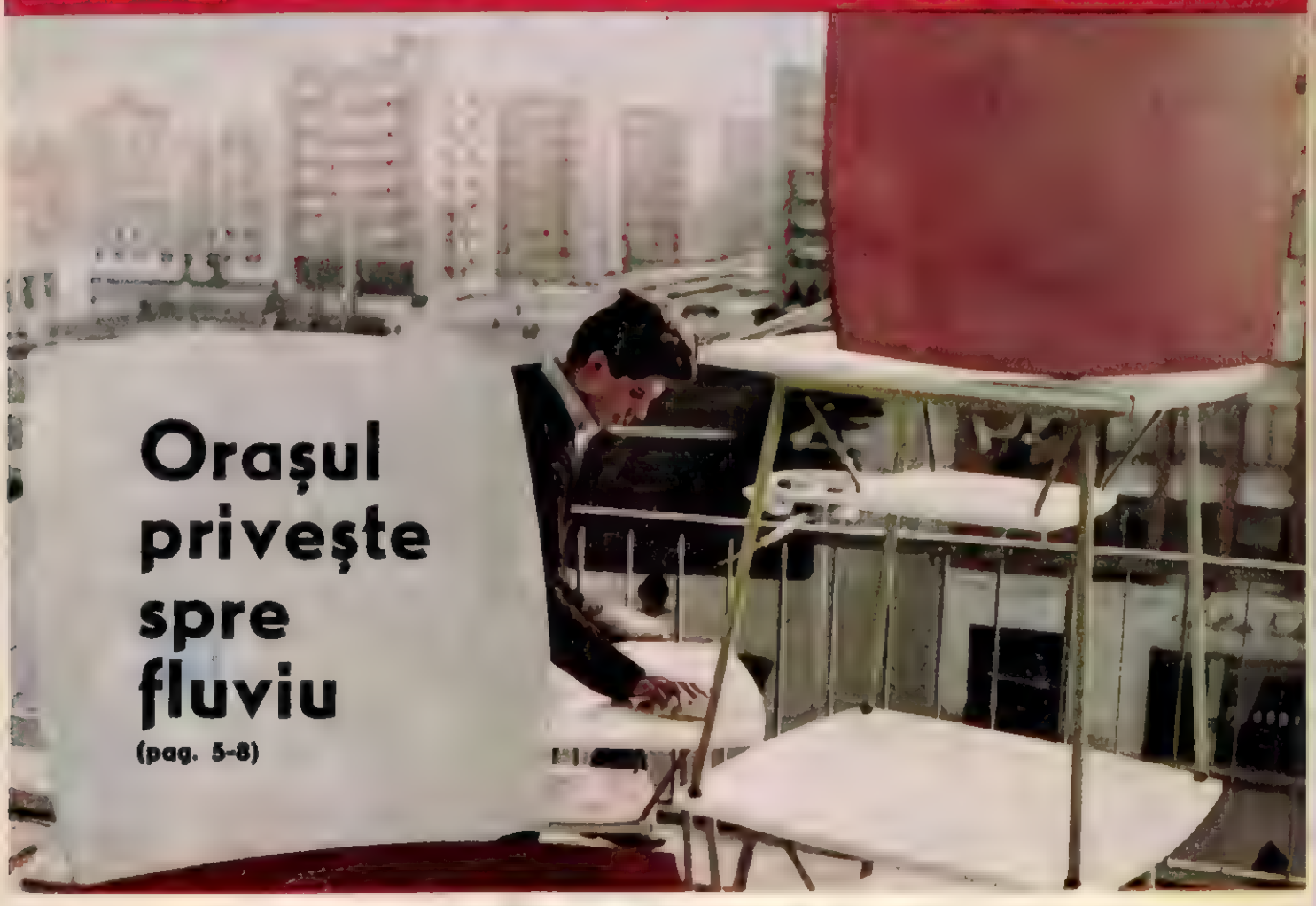

Orașul privește spre fluviu

(pag. 5-8)

Foto-reportajul săptămînii

ÎN ÎNTRECERE SOCIALISTĂ PE 1965

ANGAJAMENTE MOBILIZATOARE

Analizînd temeinic posibilităţile existente pentru scurtarea termenelor de execuţie la noile construcţii şi pentru îmbunătăţirea continuă a calităţii lucrărilor, muncitorii, inginerii şi tehnicienii Întreprinderii de construcţii şi montaj Oneşti s-au angajat să realizeze planul valoric anual pînă la 25 decembrie, să depăşească cu 0,5% productivitatea muncii planificate, să obţină economii suplimentare în valoare de 300.000 lei la preţul de cost. Totodată ei îşi propun să scurteze termenele de execuţie ale unor importante lucrări printre care : transformatorii cu aburi de la Combinatul chimic Borzeşti, instalaţia de reformare catalitică de la rafinăria Oneşti, instalaţia de parchete cu o capacitate de 250.000 m p anual de la Combinatul de industrializare a lemnului Suceava, precum şi predarea unei suprafeţe locuibile de 16.100 m p la Piatra-Neamţ cu 30 de zile mai devreme şi a unei suprafeţe locuibile de 1.788 m p în Oneşti, pînă la 1 Mai, adică cu 5 luni înainte de termen. (În fotografie : un nou cartier de blocuri în oraşul Oneşti.)

Angajamentele siderurgiştilor hunedoreni prevăd printre altele : îmbunătăţirea calităţii cocsului metalurgic, reducerea cu 10 procente a coeficientului admis de declasare la fontă, micşorarea cu 1% în primul semestru şi cu 1,5% în semestrul al doilea a coeficientului admis de rebuturi la oţel, precum şi realizarea peste plan a unor importante cantităţi de aglomerat pentru furnale, cocs metalurgic, fontă, oţeluri şi laminate finite. În fotografie : evacuarea unei şarje de fontă la Combinatul siderurgic Hunedoara.

În aceste zile au loc în întreaga ţară adunări ale oamenilor muncii din întreprinderi consacrate dezbaterii angajamentelor lor legate de îndeplinirea şi depăşirea planului de producţie pe anul în curs, ultimul an al şesenalului. Însufleţiţi de succesele obţinute pînă acum, muncitorii, inginerii, tehnicienii analizează experienţa dobîndită, se străduiesc să reliefeze cele mai bune metode de muncă, fac propuneri valoroase privind utilizarea la maximum a tuturor posibilităţilor de care dispun, pentru a ridica necontenit nivelul calităţii produselor, pentru a contribui la creşterea productivităţii muncii şi la folosirea cît mai raţională a materiilor prime, a materialelor şi a fondurilor băneşti.

Plenara C.C. al P.M.R. din 30 noiembrie–1 decembrie 1964 şi sesiunea Marii Adunări Naţionale au îndreptat atenţia oamenilor muncii asupra principalelor direcţii spre care trebuie să se axeze eforturile lor : creşterea calităţii producţiei, punerea în funcţiune la timp şi în condiţii optime a obiectivelor industriale în construcţie, îndeplinirea ireproşabilă a sarcinilor de export. În lumina acestor sarcini economice fundamentale şi a Directivelor C.C. al P.M.R. cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste, colectivele din întreprinderi formulează în aceste zile angajamente mobilizatoare menite să ducă la traducerea în viaţă a sarcinilor de plan pe 1965, atît pe întreaga perioadă a anului cît şi în cinstea zilei de 1 Mai.

La Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu-Măgurele angajamentele oamenilor muncii prevăd realizarea unei producții de acid sulfuric la nivelul calității atinse de acest produs pe piața mondială (reducînd conținutul de arsen cu 1% și cel de fier și de bioxid de sulf cu 10% față de prevederile standardelor în vigoare), depășirea prevederilor anuale la producția globală cu 1.170.000 lei și la producția marfă cu 1.000.000 lei, din care, pînă la 1 Mai, 440.000 și respectiv 370.000 lei. Totodată colectivul acestui combinat s-a angajat să dea peste plan 1.600 tone acid sulfuric M-H din care 600 tone pînă la 1 Mai. În fotografie: noua linie de acid sulfuric a Combinatului chimic Turnu Măgurele.

Și colectivul fabricii de pielărie și încălțăminte „Clujana" din Cluj și-a luat în aceste zile importante angajamente. Dintre acestea amintim: obținerea peste plan a 4.000.000 lei la producția globală, 2.000.000 lei la producția marfă, 1.500.000 lei economii la prețul de cost, precum și realizarea peste prevederile planului a unor importante cantități de piele de bizon, box și piele porcină. În fotografie: aspect din secția confecții încălțăminte pentru femei a întreprinderii „Clujana"-Cluj.

La Întreprinderea regională de industrializare a cărnii din Suceava angajamentele colectivului prevăd, printre altele, sporirea peste sarcinile de plan a cifrei producției globale cu peste 3.500.000 lei, cea a producției marfă cu 4.500.000 lei și obținerea de economii în valoare de 381.500 lei la prețul de cost din care 98.000 lei pînă la 1 Mai. În fotografie: aspect din secția mezeluri a Întreprinderii de industrializare a cărnii din Suceava.

Muncitorii, inginerii și tehnicienii de la termocentrala Paroșeni (în fotografie) și-au exprimat, în adunarea care a avut loc recent, hotărîrea de a îndeplini în mod exemplar sarcinile de plan luîndu-și totodată angajamentul de a depăși cu 0,3 % productivitatea muncii prin creșterea indicilor de utilizare a instalațiilor, de a spori cu 8.000.000 kWh producția anuală de energie electrică și de a economisi 1.410 tone cărbune din care pînă la 1 Mai o cantitate de 400 tone. Conform angajamentelor luate, economiile suplimentare la prețul de cost vor fi de 550.000 lei iar beneficiile peste plan vor atinge cifra de 460.000 lei.

memento

MUZICĂ

● Premiera tineretului : *Boema* de Puccini în interpretarea studenților anului V al Conservatorului „Ciprian Porumbescu". Mimi și Rodolphe nu vor depune eforturi pentru a fi tineri (sîmbătă 30 I, ora 20.00, studioul Conservatorului „Ciprian Porumbescu"). Dirijor : Carol Litvin.

● Pe agenda artiștilor străini sînt notate săptămîna aceasta : — *Dmitri Başkirov* — Concertul pentru pian și orchestră nr. 17 Kv 453 de W.A. Mozart (sîmbătă 30.I și duminică 31.I, sala Ateneului R.P.R.).

— *Danîil Șafran* — violoncelistul este acompaniat de soția sa, pianista Nina Musinian, în Brahms, Schubert, Veinberg, Debussy (joi, 4.II, ora 20.00 — sala Ateneului R.P.R.).

● Pentru iubitorii muzicii de cameră, Radioteleviziunea difuzează săptămîna aceasta ciclul *„Sonata Kreutzer"* de Beethoven și interpreții ei" : marți 2.II, ora 18,10, pr. II (Christian Ferras și Pierre Barbizet) ; miercuri 3.II, ora 19,50, pr. II (Henryk Szeryng și Arthur Rubinstein) ; joi 4.II, ora 12,15, pr. II (Yehudi Menuhin și Louis Kentner) ; vineri 5.II, ora 10,35, pr. I (David Oistrah și Vladimir Iampolski) ; sîmbătă 6.II, ora 18.00, pr. II (Ștefan Gheorghiu și Valentin Gheorghiu).

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 31 IANUARIE. Filmul american „Totul despre Eva". Deși desuet pe alocuri, un scenariu scris totuși cu meșteșug și o interpretă (Bette Davis) excepțională (ora 19,10) ● „Înșir-te emisiun.i". Încercare de intelectualizare a „Varietăților". Își dau concursul Mark Twain, Tristan Bernard, G. Topîrceanu. Participă la emisiune : Nineta Gusti, Victoria Mierlescu, Silvia Chicoș, Vili Ronea, Mircea Crișan, Fl. Scărlătescu ș. a. Conducerea muzicală : Ianculescu și Enrico Fanciotti (ora 21.15).

LUNI 1 FEBRUARIE : Filmul „Dragoste lungă de-o seară" — producție a Studioului „București". Un eventual clasament (alcătuit de obicei de revistele de cinema) ar spune : a se vedea la nevoie (ora 19,40) ● Întîlnire cu : Arta Florescu, David Ohanesian, Lucia Stănescu și Traian Popescu (Cluj) și alții (ora 21,10).

Bette Davis.

MARȚI 2 FEBRUARIE : „Romeo și Julieta la Mizil" de George Ranetti. O amuzantă parodie în care alegerile din trecut constituie cadrul puțin romantic al unei idile (ora 21.00).

VINERI 5 FEBRUARIE : Din istoria artelor plastice și fotografiei. Deschiderea unui ciclu în care se vor reliefa legăturile reciproce dintre aceste arte vizuale (ora 21.00) ● Cîntă Max Bygraves. Film produs de televiziunea britanică (ora 21,40).

SÎMBĂTĂ 6 FEBRUARIE : Pagini umoristice din literatura română. Prezența satirei în masiva operă a lui Ion Agîrbiceanu Două schițe dramatizate (ora 20,15) ● Caruselul operetei. Potpuriu muzical-coregrafic din creațiile lui Offenbach, Lehar, Zeller, Lopez, Dendrino, Filaret Barbu etc. Pentru iubitorii acestui gen

CARTEA

● Mîine, duminică, 31.I.1965, va avea loc în toată țara deschiderea festivă a „Lunii cărții la sate" (1.II—1.III.1965), manifestare devenită tradițională. În această perioadă, în cele peste 700 de librării de la sate, la căminele culturale, în unitățile agricole socialiste, la gurile de exploatare forestiere etc., se vor amenaja standuri, bazaruri și expoziții de cărți, colțuri cu noutăți literare etc. De asemenea, echipe speciale ale celor peste 1.000 de difuzori ai cărții în mediul rural, librăria „cartea prin poștă", autolibrăriile, vor face ca slova scrisă să se instaureze și mai adînc în fiecare casă din satele țării noastre.

● Foarte pe scurt cîteva titluri demne de atenție :

— Tacit — *Opera*, vol. III — (Analele — interesante și pentru că relevă încă o dată concepția tacitiană asupra istoriei, foarte *modernă* la vremea ei.) Traducere : Andrei Marin ; studiu introductiv și note : N. I. Barbu.

— Molière — *Avarul* (Biblioteca pentru toți). Cuprinde patru piese ale marelui clasic *(Mizantropul, Avarul, Georges Dandin* și *Domnul de Pourceaugnac)* traduse de Tudor Arghezi.

— Ion Roman — *Caragiale*, în colecția *Oameni de seamă* a Editurii tineretului.

— *Teatrul românesc în contemporaneitate*, volum colectiv de studii teatrale editat de *Meridiane*. Autori : Valentin Silvestru, Traian Șelmaru, D. Solomon, Mira Iosif, Margareta Bărbuță, B. Elvin, N. Barbu, V. Mîndra, C. Paraschivescu, A. Băleanu, Florian Nicolau, Emil Mandric, M. Ale-

— *Studii de dialectică și psihologia învățării*, volum de studii al unui colectiv de cercetători, în frunte cu conf. univ. Paul Popescu-Neveanu, demn de atenția pedagogilor și a părinților și sugestiv pentru activiștii culturali în genere (Editura didactică și pedagogică).

— Și un volum mult așteptat și frumos editat de acad. Al. Rosetti și Liviu Călin (semnatari ai prefeței) : Ion Barbu — *Ochean*

● Prezentarea volumului *Opera lui Dante în lume*, pregătit de „Asociația internațională pentru studierea limbii și literaturii italiene", și a unei noi traduceri în franceză a „Divinei comedii", sînt înscrise în ordinea de zi a Congresului internațional de studii de la Florența, cu care se vor deschide la 20 aprilie manifestările din cadrul celui de-al șaptelea centenar de la nașterea lui Dante

CINEMA

JOKMOK (premieră, R. P. Polonă). În primii ani de după război, pe țărmul Mării Baltice, asistăm la dramatica poveste a unei vechi nave de luptă, Jokmok... Regizor : S. Mozdzenski.

PAULA CAPTIVĂ (premieră, Argentina). Unul dintre cei mai reputați regizori argentinieni contemporani, Fernando Ayala, aduce pe ecran o dramatică (uneori melodramatică) poveste de dragoste din Buenos Airesul de azi Printre interpreți, alături de Susana Freyre, actori cunoscuți din *Virsta dificilă* (Duilio Marzio), *Șeful* (Leonardo Favio, Orestes Caviglia), *Rosita* (Lautaro Murua). Bine valorificate : pitorescul dansurilor și tradițiilor argentiniene, frumoasele peisaje.

O STEA CADE DIN CER (premieră, R. F. Germană). Prima „tentație" : prezența în distribuție a fostului campion mondial de schi Toni Sailer, pe care l-am mai văzut în *Cumpără-ți un balon*. În rest, muzică, dans, o intrigă subțirică — toate conduse de un bun meșteșugar : regizorul Geza von Cziffra.

VIAȚA UȘOARĂ (U.R.S.S.). Într-o comedie satirică la adresa goanei după o viață ușoară, reîntîlnim buni actori și scenei și ecranului sovietic : Vera Maretkaia (neuitata *Învățătoare din Șatrî*), Rostislav Pliatt, Nadejda Rumeanțeva, Iuri Iakovlev.

O POVESTE NEINVENTATĂ (U.R.S.S.). Reîntîlnire cu Janna Prohorenko, într-un film cu subiect contemporan : viața unei cîsnicii.

DRUM PERICULOS (R.S.F. Iugoslavia). Un subiect de război (pe aceeași temă s-au realizat capodopere : *Copilăria lui Ivan*), o acțiune dinamică presărată cu momente de intens dramatism, o tratare regizorală sobră și doi copii-interpreți foarte expresivi : Marinko Cosić și Zlatko Kovacić.

EROI CURAJOȘI CA TIGRII (R.P. Chineză). În luptă cu bandele gomindaniste, Armata Populară de Eliberare face convingătoare dovezi de curaj și abnegație. Un film de acțiune.

TITANIC VALS. A doua săptămînă pe ecrane, lumea comediei lui Tudor Mușatescu, transpusă pe ecran de regizorul Paul Călinescu. Un Șpirache Necșulescu „de zile mari" : actorul Gr. Vasiliu-Birlic, care și-a sărbătorit recent 40 de ani de carieră actoricească.

● Luchino Visconti (din creația căruia ne sînt binecunoscute filmele *Rocco și frații săi, Ghepardul*) a terminat lucrul la o nouă producție : *Stelele Ursei Mari*. Subiectul filmului sugerează analogii cu *Electra* lui Euripide, transpusă în lumea contemporană. Principalul rol feminin este interpretat de Claudia Cardinale. Printre parteneri : Jean Sorel, Michael Craig, Marie Bell.

● Pentru prima oară în același film, două vedete de primă mărime ale ecranului francez : Jeanne Moreau și Brigitte Bardot. Ele vor apărea într-o coproducție franco-mexicană, *Viva Maria*, pe care o realizează Louis Malle

● Viitorul film al lui de Sica. *În urmărirea vulpii* — titlul e provizoriu — va fi interpretat de Claudia Cardinale și Peter Sellers (care după ce a vizionat *Cloclara* a declarat : „Nu vreau să mor, pînă cînd nu apar într-un film regizat de Vittorio de Sica").

● Interpreta principală a filmului *Thunderbal*, din ciclul inspirat după romanele de aventuri ale lui Ian Fleming, va fi Ann Sidney, cîștigătoarea concursului „Miss Univers 1964".

● Stereovizorul în culori construit recent în Uniunea Sovietică va avea la început aplicații industriale. Apoi... se preconizează stereoviziunea la domiciliu

TEATRU

ȘCOALA NEVESTELOR de Molière. Succes al tînărului colectiv din Șoseaua Ștefan cel Mare. Izbutit debut bucureștean al regizorului Ion Simionescu. Principali interpreți : Victoria Dinu și D. Duma. (Teatrul regional București.)

ESTE VINOVATĂ CORINA ? de Laurențiu Fulga. Melodramă sub forma unui proces cu implicații familialo-etice. (Teatrul „C. I Nottara".)

RINOCERII de Eugen Ionescu. Succes constant al unui spectacol de mare răsunet internațional (Teatrul de Comedie.)

DRAGA MINCINOSULE de J Kilty. Spiritual dialog între Forv Etterle și Beate Fredanov. (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" — sala Studio.)

REGELE LEAR. Emoționantă reîntîlnire cu decanul de vîrstă al scenei românești, Gheorghe Storin (Teatrul Național „I.L. Caragiale" — sala Comedia.)

ELEFANȚELUL CURIOS de Kipling — (prelucrare de Nina Cassian). Cu acest spectacol atră-

Radu Beligan.

GĂTOR, reluat din stagiunea trecută, Țăndărică a inaugurat casa nouă de pe Calea Victoriei.

ULISE ȘI COINCIDENȚELE de Mircea Șeptilici și Gh. Dumbrăveanu. Notăm premiera pe țară a acestei comedii originale (ambii autori sînt actori bucureșteni) pe scena unuia din teatrele din provincie care ar trebui să-și afirme mai mult personalitatea Regia : Tiberiu Pențea. Interpreți : Mircea Herford, Elena Petrian, Sanda Manoliu, Livia Ungureanu, Titorel Pătrașcu ; decor : Al Olicu (Teatrul de stat Birlad)

BAIAT BUN, DAR CU LIPSURI : Nicuță Tănase și spectacolul din Giulești. (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești.)

UN BUN SPECTACOL DE REVISTĂ CONTEMPORAN îl așteptăm la Teatrul satiric-muzical „C. Tănase", Calea Victoriei 174

EXPOZIȚII

SALA MAGHERU. Două expoziții de pictură rămase la stadiul de „arta fidelă naturii", ceea ce — evident — este altceva decît arta realistă : *Paul Verona*, de patruzeci de ani aceleași cuminte naturist sentimental, zugrăvind amabil peisajele de promenadă și flori dulci ; *Marta Antonescu* autoare de portrete și naturi statice neizbutite, cită vreme decorativ înseamnă altceva decît o imagine mare, desenată sumar și colorată crud

SALA ONEȘTI. O surpriză neplăcută : grafica lui *Victor Rusu Ciobanu*, altădată rezonabilă și gravă, e de nerecunoscut în această postură burlescă, fie că e vorba de șarja nemotivată psihologic a portretelor sau de gustul îndoielnic pentru expresionismul exotic

DISCURI

● Un animator : Al. Imre (în fruntea orchestrei Electrecord) ne oferă un disc cu patru madisonuri (EDC-517) : „I like madison", „Madison blues", „Madison Square garden" și „Watermelon man". Sună tinerește și amuzant Se dansează și de unul singur !

● Maria Gritti (cu orchestra Soranu) cîntă cu nerv „Mr. Twister". Se pot asculta și celelalte cîntece de pe același disc.

ORAȘUL PRIVEȘTE SPRE FLUVIU

Johann Strauss a văzut-o albastră. „An der schönen blauen Donau", celebrul vals, a făcut ocolul pămîntului, răspîndind imaginea unei Dunări cu reflexe albăstrii, care șerpuiește lin, străbătînd țări și orașe în măsura de 3/4.

Bătrînul Danubiu e departe însă de a fi numai albastru. La Galați — ne-au mărturisit localnicii — apele lui îmbracă în una și aceeași zi cel puțin patru, cinci culori diferite. Dimineața, sub cerul senin, fluviul capătă într-adevăr o ușoară tentă albastru-violet. Spre prînz, înfruntînd piepții razele soarelui, Dunărea se fărîmițează în milioane de cioburi strălucitoare ce pot fi asemănate cu o imensă șpinare de pește, înzăuată cu solzi de argint. După-amiază, o dată cu primele semne de înserare, devine brun-ma-

Liviu MAIOR
Fotografii de A. MIHAILOPOL
(Continuare în pag. 6)

Construcția falezei reprezintă una dintre cele mai îndrăznețe realizări urbanistice ale viitorului Galați. Amenajarea malului sting al Dunării se va face prin terase succesive care vor fi decorate cu spații plantate, cu lucrări de agrement și de artă monumentală.

O izbutită realizare a constructorilor gălățeni: complexul comercial din cartierul Țiglina I.

ORAȘUL PRIVEȘTE SPRE FLUVIU

ronie, iar spre apusul soarelui, șîngerie, ciudat, nefiresc de roșie.

De la înălțimea blocurilor turn ce mărginesc tînăra esplanadă a orașului, spectacolul e de-a dreptul mirific. Imaginea se îmbogățește și prin larga perspectivă pe care o oferă ochiului malul dobrogean al fluviului, unde printre oglinzi de ape, în imensitatea cîmpiei, fantomatica apariție a Munților Hercinici, cu trupurile roase pînă la rădăcină de scurgerea milenară a timpului — deschid privirilor o panoramă unică în felul ei.

Despre toate acestea și despre multe alte lucruri legate de exploatarea și valorificarea frumuseților naturale ale locului — ne-au vorbit pe larg proiectanții și constructorii noului Galați.

Orașul — ne-au demonstrat ei întrebuințînd în acest scop o sugestivă imagine — s-a născut și s-a dezvoltat cu spatele la Dunăre. Secole de-a rîndul meșteșugarii fostelor isnafuri — cavafii, abagiii, chetrarii, bacalii — iar mai tîrziu mulțimea lucrătorilor portuari au moștenit sau și-au ridicat, aici, pe malul stîng al Dunării, ateliere și căsuțe din paiantă. Sute de căscioare scunde, mohorîte, insalubre, adunate într-o masă compactă, izolau ca o cortină zdrențuită orașul de fluviu. Localitatea nu putea fi văzută de pe Dunăre, iar fluviul nu putea fi văzut din oraș. Mai mult decît atît: fugind de lumea „interlopă" a portului, foștii edili și potentați ai Galațiului au împins orașul tot mai mult spre nord-est, înălțînd pe Calea Domnească (azi str. Republicii) aproape toate clădirile și instituțiile mai însemnate ale urbei.

Întoarcerea Galațiului cu fața la Dunăre, ideea transformării lui într-o localitate cu adevărat „dunăreană", a stat la baza întregului proiect de sistematizare a orașului. E adevărat că extinderea, reutilarea și construcția unor importante obiective industriale (Șantierul naval, Laminorul de tablă, Fabrica de sîrmă, cuie și lanțuri etc.), precum și deschiderea unor noi șantiere (pentru construcția marelui Combinat siderurgic al Galațiului lucrează în prezent mii de muncitori sosiți din toate colțurile țării), au determinat reactualizarea schiței din 1956, dar soluția principală de sistematizare a rămas neschimbată.

Să-l privim din nou, acum, la începutul anului '65. Și să-l privim (așa cum au dorit-o *ab initio* proiectanții și constructorii lui), urcîndu-ne pe unul din vasele care trec în amonte și în aval pe firul apei:

Două cartiere tinere, alcătuite din clădiri suple și înalte, două orășele, adăpostind fiecare peste 10.000 de locuitori, înaintează pas cu pas pe malul Dunării, din direcții opuse. Mazepa și Țiglina I, cele mai tinere microraioane ale Galațiului, se apropie unul de celălalt, metru cu metru, zdrobind sub temelii de beton bordeie și căsuțe din paiantă (părăsite de mult de foștii lor locatari), despletind caierul încîlcit al ulicioarelor, îndreptînd străzi întortocheate,

Se discută macheta unui viitor microraion. De la stînga spre dreapta: Maria Cocioabă, arhitectă, Octavian Chivu, arhitect-șef al regiunii Galați, Alecu Stan, președintele Comitetului executiv al sfatului popular orășenesc, Mircea Cioclei, directorul Grupului nr. 1 de construcții-montaj Galați, și Ștefan Cocioabă, arhitect.

Tinere microraioane în noul Galați. ▲

SÎNT MÎNDRU DE ORAȘUL NOSTRU

— Însemnatul eveniment, apropierea alegerilor în Marea Adunare Națională și sfaturile populare — ne-a declarat tovarășul Alecu Stan, președintele Comitetului executiv al sfatului popular orășenesc Galați, propus la 27 I 1965 candidat în circumscripția electorală orășenească nr. 100 și în circumscripția regională nr. 3 — ne găsește, ca să zic așa, cu brațele încărcate. Orașul nostru este mai frumos ca oricînd și va deveni din ce în ce mai frumos. În prezent Galațiul are o populație de peste 110.000 locuitori, dar, avînd în vedere marea lui dezvoltare industrială, putem aprecia că pînă în 1975 numărul total al locuitorilor va atinge cifra de 200 000. Ca membru în consiliul executiv al Federației mondiale a orașelor am avut prilejul să vizitez numeroase localități din Anglia, Danemarca și Polonia. E adevărat: orașele vechi își au farmecul lor. Mai ales atunci cînd s-au dezvoltat pe coordonatele unui plan urbanistic bine gîndit. Galațiul nostru s-a născut și a crescut, din păcate, la voia întîmplării sau, mai exact spus, a fost lăsat de către vechii lui edili să se întindă cum da Domnul. Astăzi putem afirma că locuim într-un oraș nou, și încă în una dintre cele mai frumoase așezări moderne născute în ultimele două decenii în Romînia. Încredințez revistei „Flacăra" cîteva cifre și date succinte, edificatoare în această privință:

Pînă la sfîrșitul anului 1965, suprafața locuibilă a orașului nostru va crește cu 311.200 m². Totodată școlile nou construite vor însuma 136 săli de clasă.

În privința lucrărilor edilitare, anul 1964 a înregistrat însemnate succese. S-au cheltuit 7 milioane lei pentru întreținerea zonelor verzi și 1 milion lei pentru extinderea lor. Orele de muncă patriotică au atins în aceeași perioadă cifra de 6.447.000, lucrările executate prin concursul cetățenilor valorînd 17.153.156 lei. Pentru extinderea rețelelor de canalizare s-au cheltuit 13.500 000 lei, iar pentru extinderea străzilor, 17.200.000 lei. S-au construit tot în ultimul an un cinematograf cu 800 locuri, un dispensar și o nouă stație AVIASAN.

reaşezînd totul pe osatura simetrică a esplanadei, bulevardelor şi străzilor drepte şi largi ce aleargă şi se întretaie armonios coborînd spre malul apei. Iar acolo unde constructorii celor două mari şantiere se vor întîlni într-un viitor apropiat, acolo unde, după cum ne informează proiectanţii, vor fi înălţate cele mai de seamă clădiri şi instituţii, se va statornici centrul oraşului. Inima Galaţiului va bate cum e şi firesc pe malul Dunării.

STRADA REPUBLICII —RETROSPECTIVĂ ARHITECTURALĂ

O simplă plimbare pe strada Republicii, de la un capăt la altul al ei, poate oferi o imagine cît se poate de concludentă despre evoluţia gîndirii arhitectului şi despre calitatea crescîndă a lucrărilor înfăptuite de constructor.

Cele mai vechi (cele mai „vechi" dintre noile clădiri ale oraşului ridicate în ultimi 10—11 ani), blocurile şi căminele studenţeşti din apropierea grădinii publice, materializează, mai ales prin faţadele lor încărcate, o imagine plastică astăzi demodată. Ele contrastează vizibil cu ansamblul blocurilor ridicate ulterior lîngă Parcul Eminescu. Aici simplificarea elementelor de faţadă (ce-i drept, prin soluţii nu totdeauna dintre cele mai izbutite), precum şi coloritul viu şi variat, impresionează în general în mod plăcut ochiul vizitatorului.

Ansamblul central al oraşului Galaţi, proiectat cu multă maturitate profesională, reprezintă, în schimb, o realizare urbanistică certă. Aici studierea atentă a terenului a permis arhitecţilor să obţină o distribuţie gradată a volumelor construite, care oferă perspective variate şi atrăgătoare atît spre Dunăre cît şi spre diferite puncte de interes din cadrul ansamblului. Varietatea arhitectonică, plastica deosebită a faţadelor, realizate şi prin alegerea judicioasă a materialelor de finisaj (cărămidă aparentă, travertin) dau întregului centru urbanistic o atmosferă de intimitate şi căldură, expresii atît de necesare blocurilor de locuinţe. Din păcate, — aşa cum ne-au arătat unii cetăţeni — pe esplanada ce leagă centrul de faleză, finisajul lucrărilor reclamă, pe alocuri, o serioasă revedere. La blocurile P 1— P 12, marea cantitate de terasit întrebuinţată la finisajul faţadelor s-a înnegrit şi s-a patinat într-un mod nedorit, dînd întregului ansamblu un aspect de monotonie şi tristeţe.

De un bun renume se bucură tinerele cartiere ale oraşului: Ţiglina I, Ţiglina II şi Mazepa. Plecînd de la

Detaliu arhitectonic din complexul comercial din Ţiglina I.

◀ **Instantaneu gălăţean: întîlnire în tînărul cartier Ţiglina I.**

Element de decor amplasat lîngă cazinoul „Brateş".

contururi simple şi ordonate, arhitecţii şi constructorii au realizat trei microraioane care răspund în bună măsură cerinţelor funcţionale şi de confort ale traiului contemporan. Aici, mai mult decît în altă parte, industrializarea execuţiei lucrărilor (panouri mari prefabricate la zidurile exterioare, cofraje glisante la blocurile turn, mecanizarea lucrărilor de finisaj, înfiinţarea staţiilor controlate de prepararea betoanelor etc.) a permis o acceleraţie sensibilă a întregii activităţi constructive.

DOI TINERI „FURIOŞI"

Ne permitem această butadă amicală cu doi dintre cei mai tineri arhitecţi ai oraşului, soţii Ştefan şi Maria Cocioabă. Tinerii aceştia au sosit la Galaţi porniţi să facă şi să dreagă, şi deocamdată de numele lui Ştefan Cocioabă (în vîrstă de 31 de ani) se leagă, printre altele, construcţia unui ansamblu de locuinţe la Focşani şi izbutita clădire a cazinoului „Brateş", înălţat la Galaţi pe malul lacului Brateş (al cărui finisaj a fost realizat în întregime de tînăra sa soţie Maria Cocioabă).

Efervescenţa lor continuă, cercetările şi căutările febrile, întregul lor avînt creator fac parte integrantă din tinereţea noului oraş, din semeţia lui pregnantă.

Publicînd un articol în ziarul „Scînteia" şi vorbind pe larg despre realizările indiscutabile obţinute de proiectanţii şi constructorii noului Galaţi, tînărul nostru s-a arătat în acelaşi timp un duşman înverşunat al monotoniei, lipsei de fantezie şi soluţiilor de compromis.

— Avem nevoie de proiecte care să îmbine în mod armonios marile cuceriri ale arhitecturii mondiale cu elemente specifice artei naţionale. Lipsa de varietate, monotonia, întrebuinţarea soluţiilor şablon sînt de neiertat. Galaţiul trebuie să fie Galaţi — Brăila, Brăila, şi aşa mai departe.

— Sîntem informaţi că în prezent proiectaţi, împreună cu soţia dv., un nou ansamblu de locuinţe. Cum

(Continuare în pag. 8)

Unul din viitoarele blocuri ale cartierului Țiglina II.

Construcții noi pe str. Republicii.

v-ați gîndit să aplicați aceste crezuri artistice în noul dv. proiect ?

— Despre o gîndire plastică definitivă e greu de vorbit. Acum, în perioada căutărilor, soluțiile se nasc și mor de la o zi la alta. Putem afirma cu certitudine că ne vom strădui să realizăm arhitectura fațadelor cu elemente de arhitectură națională, specifice regiunii Galați, pe care le vom adapta sistemelor constructive moderne. Amintesc în acest sens tratarea balcoanelor, intrările blocurilor, anumite porțiuni din fațadă precum și întrebuințarea din abundență a placajului ceramic.

Le urăm din toată inima succes deplin.

★

Acesta e Galațiul anului '65. O frumoasă carte de vizită pentru actualii gospodari ai orașului, pentru talentul și hărnicia noilor lui proiectanți și constructori. Un strălucit bilanț cu care cei peste 110.000 cetățeni ai orașului ies în întîmpinarea marelui eveniment : alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și sfaturile populare.

Liviu MAIOR
Fotografii de A. MIHAILOPOL

COPERTA NOASTRĂ

Palatul gălățean 1965: Cartierul „Brateș" și noul centru al orașului văzut de pe terasa hotelului „Dunărea".

Fotografii de A. MIHAILOPOL

PEISAJ CANADIAN '965

Trans-Canada — şosea modernă de mare altitudine — traversează munţii pe o distanţă de 5.000 mile.

Cu cinci secole înainte de descoperirea „oficială" a Canadei, vikingii s-au întîlnit cu băştinaşii de pe malurile Marilor Lacuri.

După debarcarea lui Columb în „Indii", Terra Nova devine obiectul disputelor sîngeroase ce marchează începuturile colonizării.

De la războiul de şapte ani, pînă la controversa în jurul drapelului de stat, o ţară cu dimensiuni continentale urcă treptele unei istorii agitate.

Reportajul nostru redă, în fapte şi imagini, aspecte ale trecutului şi prezentului ţării parfumului de răşină.

(Continuare în pag. 10)

PEISAJ CANADIAN '965

Secole în şir cunoştinţele Europei în legătură cu colonille care formează astăzi Canada s-au limitat la povestiri cu caracter de legendă.

În ele, numele ciudate ale unor triburi indiene şi eschimose — irokezi, algonkini, şiuxi, creeksi sau assiniboini — se amestecau cu denumirile cu rezonanţe stranii ale rîurilor şi lacurilor — Chibougamou, Mistassini, Kaniapiskau, Waswanipi, Abitibi, Oskelaneo.

Blănurile preţioase, imensele cantităţi de lemn şi grîne au făcut din Canada, la puţin timp după explorarea imenselor prerii şi păduri virgine, o ţară a făgăduinţei.

A urmat colonizarea treptată a pămînturilor sale. Canada modernă, „ţara lemnului şi grîului", „ţara parfumului de răşină", „ţara miilor de lacuri şi rîuri", este o ţară industrial-agrară care ocupă în ansamblul economiei capitaliste un loc ce nu poate fi neglijat.

Cercetări pentru descoperirea de noi bogăţii.

Se pare că primii europeni care au debarcat pe coastele septentrionale ale continentului american cu aproximativ 500 de ani înainte de descoperirea lui „oficială" şi care au întîlnit cei dintîi pe malurile Marilor Lacuri triburile băştinaşe au fost corăbierii vikingi. În mod cert se ştie însă că la numai cîţiva ani de la debarcarea lui Columb în „Indii", în 1497, ca urmare a expediţiei conduse de John Cabot (pe numele lui adevărat Giovanni Caboto) care ajunge pînă în insula Newfoundland, coroana britanică se proclamă posesoarea actualei regiuni Terra Nova. Explorată în numele Franţei de Verrazzano şi Cartier, Canada e vizitată şi de Samuel de Champlain, care îl convinge pe Henric al IV-lea să creeze aici o colonie. În 1608 Champlain pune bazele oraşului Quebec. Secolul XVII, în care navigatorul englez Henry Hudson descoperă rîul şi golful care îi poartă numele, marchează începuturile colonizării Canadei şi totodată ale exterminării în masă a populaţiei băştinaşe.

Între coloniştii englezi şi francezi s-a desfăşurat timp de un secol şi jumătate o aprigă luptă pentru stăpînirea noilor teritorii.

Actul final al acestei dispute a fost jucat în 1760, cînd, în timpul războiului de şapte ani, Quebec — centrul coloniei franceze — a fost ocupat de armatele generalului englez Wolfe ; în 1763, după terminarea războiului, prin Tratatul de la Paris, Anglia şi-a anexat definitiv toate coloniile franceze de pe continentul nord-american. Conform prevederilor acestui tratat, cei 60.000 de locuitori vorbind franceza îşi păstrau dreptul folosirii în continuare a limbii lor, ca şi pe cel de a rămîne în cadrul bisericii catolice. Aceste aranjamente au fost confirmate în documente ulterioare, printre care „Legea pentru America de Nord Britanică" din 1867, votată de Parlamentul englez, care i-a acordat Canadei dreptul de dominion. Dar, aşa cum remarca în revista „The World Today" Dale C. Thomson, profesor la Universitatea din Montreal, aceste legi au conferit francezilor un statut de minoritate. Astfel Quebec, provincia locuită de francezii canadieni, se industrializează mai încet, rămînînd la un nivel de dezvoltare cu 30% inferior celui din Ontario, cu care are o suprafaţă aproximativ egală.

Nemulţumirea canadienilor de limbă franceză în legătură cu această stare de lucruri a fost de altfel unul din elementele principale ale înversunatei dispute ce s-a purtat în jurul noului drapel de stat.

★

Acest nou drapel flutură astăzi peste o ţară de proporţii într-adevăr continentale, a cărei suprafaţă de aproape 10 milioane kilometri pătraţi întrece dimensiunile continentului australian şi e numai cu puţin mai mică decît cea a Europei. Cuprinzînd şi insulele Arhipelagului Arctic Canadian, insulele Newfoundland, Vancouver ş.a., scăldată de apele oceanelor Pacific, Atlantic şi Arctic, Canada este din punct de vedere al resurselor naturale una dintre cele mai bogate ţări din lume. Vastele teritorii din sudul său, de-a lungul frontierelor cu S.U.A., constituie nu numai un grînar naţional, dar fac din ea una dintre cele mai mari producătoare de cereale ale lumii. O agricultură modernă, mecanizată, chimizată, creşterea pe scară largă a animalelor de lapte şi carne asigură producţii de înalt randament, dînd Canadei posibilitatea de a concura cu succes pe piaţa mondială.

Spre nord şi pe coasta Pacificului se întinde vasta zonă a pădurilor, care acoperă trei cincimi din întreaga suprafaţă a ţării, asigurînd Canadei o poziţie privilegiată pe plan mondial şi din punct de vedere al producţiei de lemn şi celuloză.

În partea orientală, Marile Lacuri — Superior, Michigan, Huron, Erie şi Ontario — cu cascada Niagara, continuată prin fluviul Sf. Laurenţiu cu imensul său estuar, creează un peisaj apropiat de cel al Finlandei, ţara miilor de lacuri şi insuliţe. Regiunea aceasta cu un sol fertil şi o climă mai puţin aspră, influenţată de vecinătatea oceanului, este de altfel cea mai dens populată a ţării. Un factor de mare importanţă este aci şi existenţa arterei navigabile alcătuite din fluviul Sf. Laurenţiu şi Marile Lacuri, care i-a favorizat o viaţă economică intensă.

Evoluţia rapidă a centrelor industriale din S.U.A. situate în sudul Marilor Lacuri a contribuit de asemenea la dezvoltarea în ritm mai viu a acestei regiuni a Canadei, în care se află aproape toate oraşele mai importante : Quebec, Montreal, Ottawa — capitala ţării — Toronto. 80% din numărul total de aproape 20 de milioane al populaţiei este aşezat pe o fîşie relativ îngustă — de circa 300 mile — de-a lungul frontierei cu S.U.A.

Recentele descoperiri şi exploatări în zonele mai nordice ale ţării au impus şi o nouă distribuţie a populaţiei. În păduri, pe întinderile îngheţate ale tundrei iau naştere oraşele industriale şi miniere ai căror

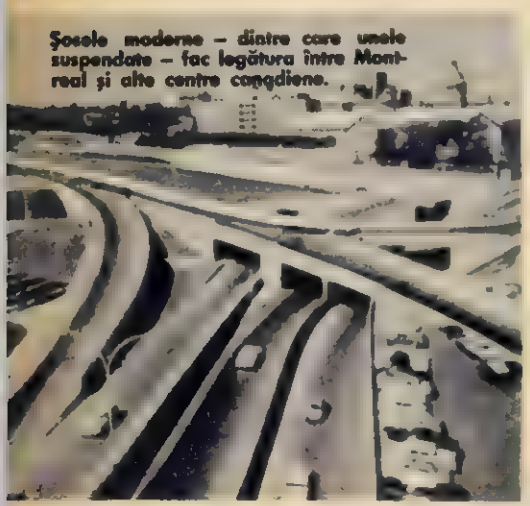

Şoselele moderne — dintre care unele suspendate — fac legătura între Montreal şi alte centre canadiene.

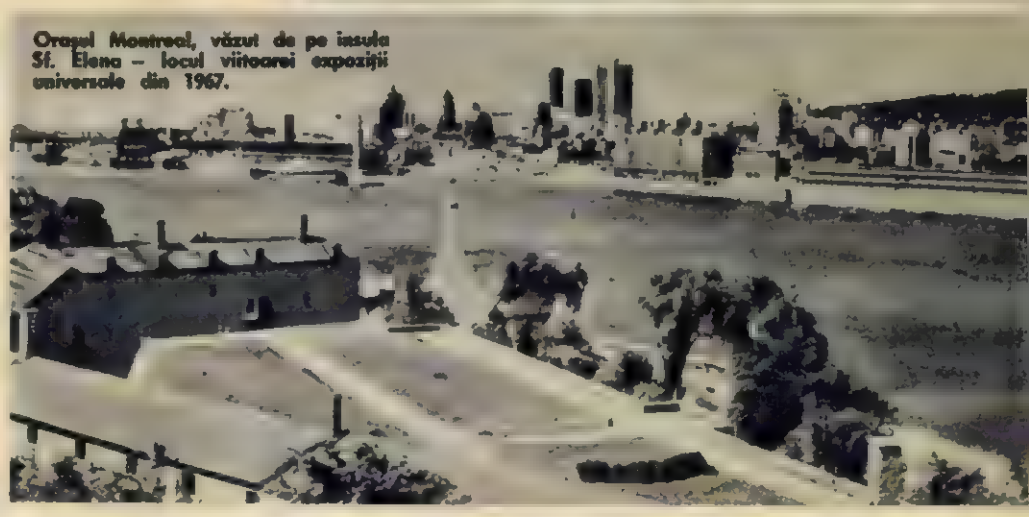

Oraşul Montreal, văzut de pe insula Sf. Elena — locul viitoarei expoziţii universale din 1967.

locuitori pun în valoare uriașele rezerve de minereuri și minerale.

Căci Canada ocupă în prezent primul loc între țările capitaliste în extracția de azbest și nichel și locul doi în cea de aur, zinc, uraniu și în producția de aluminiu, cherestea și pastă de hîrtie. După cum s-a arătat în paginile revistei „U.S. News and World Report", în provincia Saskatchewan s-au descoperit recent bogate zăcăminte de potasiu, apreciate la 60 de miliarde tone. În cursul anului trecut au intrat în funcțiune noi mine de plumb și zinc în Quebec și New Brunswick. În Northwest Territories, la Pine Point, urmează să fie pusă în exploatare o mină de plumb considerată ca fiind cea mai mare din lume. S-au descoperit noi rezerve de nichel și petrol, iar în regiunea Alberta, la Athabaska, nisipuri petrolifere ale căror rezerve sînt evaluate la 300 miliarde barile țiței — cantitate egală cu întreaga rezervă de petrol cunoscută pînă în prezent în lume.

Exportul anual de minerale al Canadei este apreciat la 2 miliarde dolari, la aceasta adăugîndu-se, după cum am mai arătat, marele volum al exportului de lemn, grîu ș.a.

Mai cu seamă după cel de-al doilea război mondial, în Canada s-au dezvoltat ramurile industriale din grupa prelucrătoare, depășind valoric de 1,5 ori producția industriei extractive. Dintre acestea un loc important îl ocupă industria prelucrării metalelor și a construcției de autoturisme și mașini agricole, concentrată în sudul statului Ontario și regiunea Marilor Lacuri. În plin progres se află și industria chimică, în special subramurile cauciucului sintetic și îngrășămintelor. Un loc deosebit îl ocupă industria lemnului (suprafața forestieră a Canadei : aproape 35.000.000 ha), Canada fiind o mare producătoare și exportatoare de lemn, cherestea, hîrtie.

Toate aceste uzine și fabrici caracterizate prin echipament modern, grad înalt de mecanizare și automatizare sînt concentrate mai ales în orașele din sud-estul țării. După datele furnizate de economiștii canadieni L.C. și F.W. Park în lucrarea „Anatomy of Big Business", Canada ocupă locul doi în lumea capitalistă, după S.U.A., la indicatori economici ca venitul național și producția industrială calculată pe cap de locuitor, iar producția sa industrială globală ocupă locul 6 în rîndul țărilor capitaliste.

Uriașele resurse ale Canadei au stîrnit încă din vremuri îndepărtate interesul puternicului ei vecin sudic, Statele Unite ale Americii. Rezultatul a fost pătrunderea capitalului american în economia Canadei. Referindu-se la aceasta, cunoscutul comentator american Walter Lipmann scria în „New York Herald Tribune" că „în relațiile dintre Canada și S.U.A. există o problemă gravă. Este vorba de puternica infiltrare economică americană în industria canadiană", din care cauză S.U.A. nu pot „avea relații bune cu Canada".

Economistul canadian Andrew Lamorie a publicat în 1963 o broșură în care analiza unul dintre mecanismele pătrunderii S.U.A. în economia canadiană. El afirma că decalajul în favoarea S.U.A. în comerțul cu Canada — în afara cîștigului obișnuit — a fost de 2 dolari pe cap de canadian la sfîrșitul secolului trecut. Acest decalaj a crescut la 15 dolari în preajma celui de-al doilea război mondial, la 70 de dolari în 1947 și la 82 în 1963.

O dată cu pătrunderea capitalului străin s-a dezvoltat și capitalismul autohton, care a ajuns curînd la un înalt nivel de concentrare.

Azi S.U.A. sînt principalul cumpărător al produselor canadiene de export, importînd din Canada totalitatea țițeiului acestei țări destinat exportului, 80% din minereul de fier, 50% din cantitatea de nichel și azbest, 40% din cea de aluminiu, 30% din cea de cupru, 80% din oxidul de aluminiu. În ultimii ani S.U.A. au făcut de asemenea mari investiții în cercetarea subsolului canadian, pentru descoperirea unor noi zăcăminte de minereuri. La rîndul său, capitalul canadian pătrunde în țările Americii Latine.

★

În 1967, anul în care Canada va păși în cel de-al doilea secol de existență statală, Montrealul va găzdui a doua expoziție universală de pe continentul american.

Milioanele de vizitatori pe care Canada îi așteaptă vor avea posibilitatea să cunoască nu numai sinteza realizărilor obținute de țările participante și de țara gazdă, dar, părăsind expoziția organizată pe insulele Sf. Elena și Notre Dame, aflate pe fluviul Sf. Laurențiu, în dreptul Montrealului, vor putea lua contact cu frumusețile, ineditul, realitățile unei țări în general prea puțin cunoscute.

Înainte de toate, bineînțeles, Montrealul. Văzut din avion, prezintă trăsături comune cu multe orașe ale S.U.A. ; în centru se ridică un număr de zgîrie-nori ce lasă în umbră clădirile istorice care acum cîteva decenii constituiau mîndria sa. În jurul lor orașul se întinde spre docurile care pot adăposti mari nave intercontinentale și urcă domol spre dealurile care-l împrejmuiesc. În Place d'Armes vizitatorii pot vedea, alături de clădiri istorice vechi de peste un secol, buildingurile moderne ; în Dominion Square, în spatele statuilor unor reprezentanți de seamă ai istoriei canadiene, vor înălța privirea spre zgîrie-norul cu peste 45 de etaje al Băncii Imperiale Canadiene de Comerț. Pe marile bulevarde, largi și zgomotoase, care nu sînt cu nimic mai prejos de cele ale metropolelor din S.U.A., circulă un număr de jumătate milion de mașini.

La Ottawa, în capitala federală, călătorii vor întîlni o altă atmosferă. Aici totul amintește de caracteristicile orașelor engleze. Clădiri construite în stilul specific englez se îmbină perfect cu atmosfera pe care o creează pădurile și lacurile din împrejurimi.

Iar dacă vor părăsi mediul urban, vizitatorii vor cunoaște peisajul variat, culorile aproape ireale ale pădurilor roșii de arțar, verdele puternic al celor de molift, galbenul auriu al holdelor, albastrul lacurilor, al rîurilor și al cerului, sălbăticia naturii și a munților, a ghețarilor de dincolo de cercul polar, bogăția faunei...

★

În prezent densitatea populației Canadei este de sub doi locuitori pe km pătrat. Teritoriul de nord-vest (Northwest Territories) care are o suprafață de circa 3.400.000 km p — deci circa o treime din întreaga întindere a Canadei — e aproape lipsit de populație, pe 1 km pătrat revenind mai puțin de 0.01 locuitori. Totuși, datorită fertilității pămîntului, a marilor bogății ale subsolului și a dezvoltării industriale, Canada este unul din principalii exportatori din lume. Prin legăturile sale comerciale ce se extind necontenit, ocolind multe din îngrădirile pe care unele state capitaliste și le impun în cadrul relațiilor cu țările socialiste, Canada joacă un rol din ce în ce mai important de partener în relațiile comerciale internaționale.

Matei GALL

Transportul lemnului — una din bogățiile Canadei — se face în provincia Quebec și cu ajutorul sănilor.

Prin atelierele artiștilor plastici

Ion Pacea.

Cu ION PACEA despre: PICTURĂ, INSPIRAȚIE, METODĂ

Ion Pacea s-a născut acum 40 de ani într-un sat de munte iar viața sa artistică începea peste 20 ani, după un scurt interval de studiu la București cu pictorul Steriadi, a cărui frecventare n-a lăsat însă nici un semn în viziunea lui. În 1948 debutează public, cu un desen la expoziția „Flacăra". Un popas pe șantierul Bumbești-Livezeni, în 1949, e primul prilej de a lucra compoziție și prima confruntare a mijloacelor sale de expresie cu temele majore ale artei realist-socialiste. După o vreme de relativă absență din expoziții, Pacea apare, în 1957, cu o expoziție personală la sala „Nicolae Cristea", alături de maestrul H. Catargi și de Ion Musceleanu. În același an, la Expoziția republicană a tineretului, critica remarcă elogios un portret de fată, semnat de Ion Pacea. Portretist, pictor de compoziții, peisagist în unele prilejuri (ca în expoziția din 1960 a grupului de artiști înfrați din Bulgaria), experimentator în genul naturii statice, Pacea a participat de atunci la toate expozițiile de stat. Opera lui, alături de cea a altor cîțiva artiști de prestigiu, a reprezentat în ultimii ani pictura contemporană românească în multe capitale europene, precum și la Dresda (R.D.G.), în Egipt, iar anul acesta la Bienala de la Veneția, împreună cu sculptorul Boris Caragea și pictorii Ion Gheorghiu și Ion Bițan.

Există oameni interviuabili cum există oameni fotogenici. Ion Pacea nu e dintre ei : prea grav ca să fie volubil și prea cordial ca să tacă, prea responsabil ca să dezbată improvizat marile probleme ale picturii și prea sobru ca să vorbească despre sine.

În timp ce, gazdă protocolară, fierbe o cafea, îmi iau răgazul să privesc cîteva cartoane mari recent sfîrșite sau începute. Ne așezăm în fața lor și dialogul se duce în trei, cu participarea operei care e cel mai elocvent interlocutor. Un peisaj italian, cu un cîmp verde pe care se proiectează un elicopter alb-gri, în spatele unui șir de case pămîntii. O țărancă șezînd, foarte dreaptă, cu brațele așezate simetric în poală. Forme sintetice, culori intense, saturate, pastă densă. Lucrările noi le confirmă pe cele pe care le regăsesc în muzeul imaginar, emană aceeași francă picturalitate.

E un laborator de „chimie" expresivă, în care privitorul trebuie să se inițieze și să mediteze asupra sintezei artistice. Limbajul lui Pacea e redus la binomul formă-culoare, respinge toată recuzita efectelor de clar-obscur, de plasticitate, de caligrafie a contururilor, de accente grafice, tot ce poate să poliseze imaginea, tot ce poate da în chip convențional iluzia de spațiu, formă sau frumusețe. Nu e însă vorba de rețeta picturii bidimensionale facil decorative, cu stilizări geometrice. La un portret, de pildă într-un context de mase cromatice, chipul e modelat ușor sculptural, dacă așa a cerut-o caracterul clasic al acestei fizionomii severe.

— Efortul meu cred că e metodic, fiindcă încep cu operația de limpezire a ideii.

— Și cum se naște ideea ?

— Fără îndoială că se naște din concepția mea despre realitate și despre misiunea picturii. Dar nu o recunosc ca idee artistică decît atunci cînd ea mi se prezintă cu un chip pictural, ceea ce se întîmplă la sugestia vreunui obiect văzut. Descoperirile mele se petrec în lumea concretă a lucrurilor, în care găsesc întrupată brusc ideea imaginii. Important e să extragi din acest minereu de forme și culori întîmplătoare pe cele esențiale, cele care vehiculează ideea, care exprimă adevărul, care definesc lucrul. De exemplu, acest ulcior de lut figurează atracția mea pentru arta populară, expresie a unei sensibilități și a unor gusturi artistice pe care le împărtășesc. La sugestia acestui ulcior am compus o imagine care să exprime direct acest sentiment al meu de solidaritate cu viziunea artistului anonim.

Am devenit acum privitorul care are avantajul de a fi condus de mînă pînă în pragul de unde imaginea își ia zborul în lume. Văd cert că ulciorul e așezat singur pe covorul roșu precum un giuvaer pe soclul lui de catifea, și că toate planurile secundare ale imaginii au o înclinație care rimează cu liniile lui elementare, cam așa cum figuranții balerini urmează înclinarea solistei, ca să amplifice evidența și ecoul mișcării ei.

Cu această cheie a ritmului expresiv pot deschide cu mai multă siguranță lumea celorlalte tablouri ; fiindcă imaginea-idee este o entitate în care citind forma înțelegi sensul afectiv și intelectual al imaginii. Personajele din portretele și compozițiile sale, obiectele din naturile moarte, stau cu fața la privitor, paralele cu laturile cartonului, așezate după un centru de gravitate al imaginii. În frontalitatea acestei așezări, în statica acestei simetrii, în economia acestei compoziții e o austeritate compensată de suculența pastei, de fluxul afectiv al culorilor. Asist la dezbaterea artistică ce are loc între pictor și opera lui, pe care o privește tandru și înciudat, ca pe o progenitură recalcitrantă. E vorba despre sugestiile artei folclorice. Privind cum a simplificat formele și a alăturat culorile, are aerul că își susține oral teza :

Peisaj industrial.

— Mă uimește la arta populară chibzuiala formelor, stilizarea expresivă. Țăranul, cînd pictează o icoană ori o cahlă, e conștient că în felul acesta comunică cu mediul uman, cu obștea privitorilor, are simțul limbajului-convenție, știe că un cerc va sugera cutare obiect rotund, fie luna, fie obrazul, are scrupulul funcției expresive a stilizării. Pe lîngă asta are și scrupul meșteșugăresc, știe că se așteaptă de la el un obiect de gust. Între expresiv și frumos e o sinteză care nu-i de loc naivă, în sensul obișnuit al cuvîntului, ci e rodul gîndirii artistului așezate pe făgașul unei tradiții care-i umple amintirea, imaginația, îi dirijează gesturile creatoare, o tradiție echivalentă cu o școală. De la meșterii populari poți lua o lecție de logică estetică, la fel de stringentă în felul ei cum e lecția cézanniană despre formele elementare ale naturii : cilindru, sferă, con. Verific personal acest proces creator : uite, aici, lîngă personajul țărancă, simt că trebuie să pun o formă care să fixeze mai bine caracterul figurii principale.

— Care s-o acompanieze, adică.

— Da, o formă constructivă care, rimînd cu silueta țărancii, să nu o concureze totuși ca prezență și semnificație, să fie

doar un refren despre robusteţea şi nobleţea rustică a personajului. Pusesem o siluetă de vas, dar nu se încorpora imaginii, o decora, făcea „frumos". Am şters-o şi încă nu ştiu cu ce să o înlocuiesc. Trebuie să-mi cristalizez în minte imaginea.

La perete stau astfel, aşteptînd să dea în pîrg, mai multe cartoane, fapt care îmi inspiră o întrebare de legitimă banalitate.

— Ce preferaţi să pictaţi ?

— Pictez de preferinţă oameni. Întotdeauna după model — oricît m-aş îndepărta de asemănarea fotografică. Mi se pare că numai pictînd după model pot păstra un raport just cu realitatea, adică pot confrunta pictura cu adevărul, pot da acestui adevăr o formă. Cînd spuneam că mă socotesc un pictor al realităţii, mă refeream, firește, şi la realitatea socială care determină elementul etic al creaţiei : ce, de ce, pentru cine pictezi ? Dacă stau să mă analizez, însuşi gustul meu pentru forma robustă pe care o construiesc, însăşi nevoia pe care o am, ca portretist, de o tipologie populară, vînjoasă în ţinută şi energică în fizionomie, vine la urma urmei din faptul că mă simt şi eu un asemenea om — unul cu menirea de a munci şi construi. Nu numai în compoziţiile ample se pot descifra sentimentele acestei solidarităţi, ci şi într-o natură statică, fiindcă mîna care ţine pensula, precum au spus celebrii noştri înaintaşi, e condusă de suflet şi exprimă uneori mai mult — sau chiar altceva decît ai impresia că exprimi.

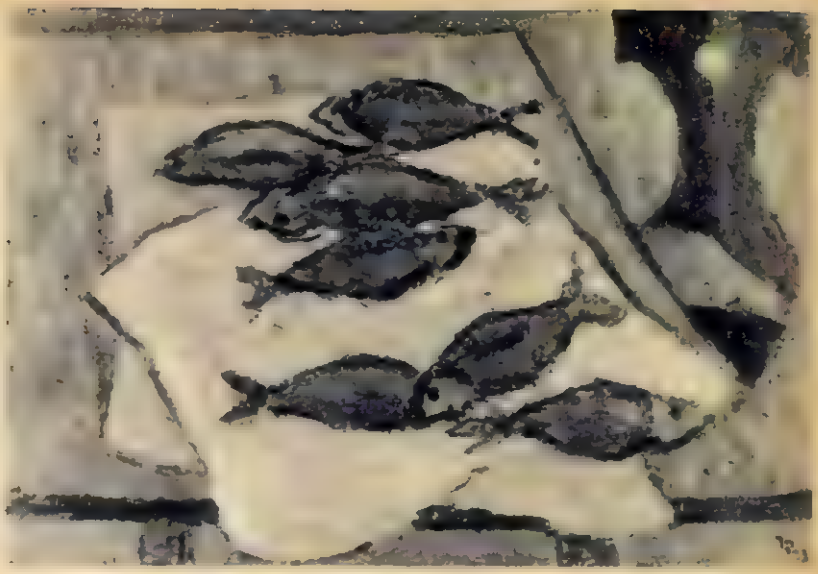

Natură moartă cu peşti.

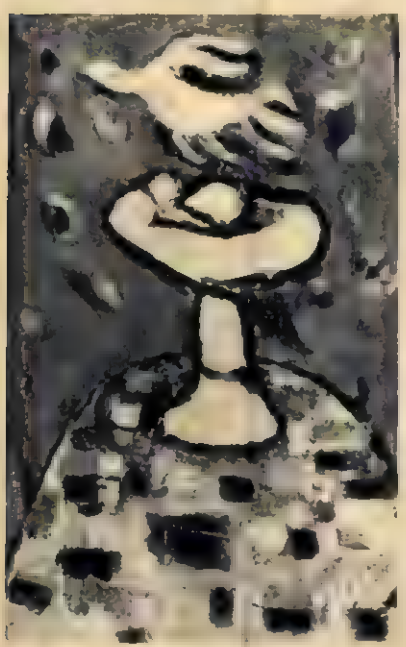

Natură moartă.

Peisaj veneţian.

Ţăran.

E momentul să ne amintim că portretele lui Pacea sînt variaţiuni pe o temă umană, pe care el tinde continuu să o cristalizeze într-un prototip, iar studiul modelului e subordonat acestui ideal. Tipul acesta uman e sever, robust, frumos fără fard, popular fără ie şi ilic, gînditor fără însemnele intelectuale ale obrazului subţiat de meditaţie, carnal fără abundenţă de muşchi.

Observînd caracterul lapidar al stilului, în figura unui portret sumar :

— Cînd socotiţi finit tabloul ?

— Cînd am eliminat din el tot ce nu e indispensabil. Vreau să pictez direct, fără adaosuri ornamentale. Cred că pictorul trebuie să insufle materiei însăşi cu care lucrează forţă de comunicare ; nu numai forma şi culoarea, ci şi elementele tehnice, pigmenţii, pasta să fie încărcate cu valoare expresivă.

Mi se pare esenţial ce spune. A termina un tablou nu e deci neapărat acţiunea de a-i adăuga trăsături pînă la un grad oarecare de desăvîrşire a imaginii. A termina un tablou poate însemna acţiunea de a suprima excedentele. Există artişti care lucrează în felul coralului, prin proliferare, şi alţii care lucrează în felul scoicii, la sinteza perlei.

Întrebare din prag :

— Ce soartă doriţi tablourilor ? Muzeul, locuinţa particulară, atelierul ?

— Aş dori ca pictura mea, oriunde ar fi, să fie înţeleasă exact de privitori şi tradusă fidel de către cei ce scriu despre ea.

Nu spune : aş dori să placă. Pacea şi-ar dori un public — bineînţeles entuziast dar, dacă se poate, cu reculegere. Se teme de grandilocvenţă, de acele hiperbole după care opera poate să-i apară, sieşi, micşorată — prin efecte de contrast. De aceea m-am străduit să-l explic mai curînd decît să-l laud. Dar o pictură se explică cel mai bine prin ea însăşi. Reproducerile din aceste pagini sînt o modestă ocazie de a vedea lucrări de Pacea, în aşteptarea expoziţiei personale pe care o proiectează :

— Pe cînd ?

— Cînd voi socoti că am ajuns la un stadiu în care să pot exprima mai limpede decît pînă acum concepţia mea artistică.

E un termen istoric, nu calendaristic.

Anca ARGHIR

delincventul*

Povestire de Const. MATEESCU

Ilustrație de Tia PELTZ

Întîmplarea pe care aș vrea s-o povestesc, fără să fie de loc extraordinară, se poate rezuma în cîteva cuvinte : un băiat fuge de acasă, este căutat și adus înapoi la școală.

Pe băiatul acela îl chema Fălcuță.

Trebuie să fi numărat atunci cam tot atîția ani cîți are băiatul meu astăzi. Nu-mi amintesc clipa cînd l-am văzut prima oară. Închipuiți-vă o clasă curată, mirosind a motorină, ca în prima zi a anului școlar. Ai în față numai ochi, ochi mari, curioși, ochi timizi, cutezători, emoționați...

Printre ochii aceia mulți, de bună seamă că trebuie să fi fost și ochii lui Fălcuță, două cristale cu sclipiri tăioase de împotrivire.

Fălcuță nu era de fel ca ceilalți colegi ; avea cazier. Fugise de trei ori de acasă și fusese adus cu Miliția. Mi-a comunicat acest lucru, în primele zile de școală, chiar tatăl său, o matahală de om. „Vedeți dumneavoastră, băiatul acesta..." Așa vorbea despre fiul lui. Nu mi-a explicat de ce îl apuca dorul de ducă. Zicea că nu știe. „Os rău, tovarășe profesor. Nu știu cui să semene, că în familie n-are pe nimeni descreierat. Toți sîntem așezați, la casa noastră, cu capul pe umeri". Învîrtea în mînă o șapcă murdară, și se uita ferit, aproape cu teamă, de necrezut pentru un om ca el, care te putea doborî cu o palmă.

Puștiul mi-a devenit simpatic din primul moment. Era cuminte și învăța foarte bine. În primele două trimestre a primit notele cele mai bune din clasă. Îmi luasem de mult grija de la el, cînd, aproape cu o lună de zile înainte de terminarea anului, mă pomenesc cu matahala de tatăsău că vine la mine și-mi spune că iar a plecat. Vă închipuiți cît de mult m-a necăjit vestea. Parcă-l văd în fața cancelariei, frămîntînd șapca lui cea murdară, mutindu-se de pe un picior pe altul și ferind uitătura în care parcă am desluși o fulgerare de bucurie. Omul acesta, mă gîndeam eu, omul acesta e atît de nerușinat, încît nu încearcă măcar să-și ascundă ticăloșia. Mirosea tare a băutură. Nici n-am stat de vorbă cu el. Am plecat și l-am lăsat acolo, împiedicîndu-se prin mulțimea de copii.

Mie îmi era pur și simplu rușine de mine, de munca mea de un an, de pălăvrăgeala în jurul „cazului Fălcuță". Închipuiți-vă : eram la primul meu succes veritabil ca profesor. Reușisem în cîteva luni să transform un delincvent minor, care fugise anul trecut de cîteva ori, într-un elev eminent, cu o purtare ireproșabilă. Cu cîteva săptămîni înainte ținusem un referat în consiliul pedagogic în care aminteam, cu o mîndrie greu stăpînită, de rezultatele obținute cu Fălcuță. Și deodată, atunci cînd nimeni nu se mai aștepta, fugise, înșelase școala, pe profesori, încrederea colegilor. De ce ? De ce a plecat ?

Eu nu-i cunoșteam părinții aproape de loc, și-mi era ciudă pe mine că n-o făcusem atunci cînd trebuia. Tatăl copilului venea regulat la școală și mă asigura că se interesează îndeaproape de el. Mirosea întotdeauna a alcool — dar asta era o problemă a lui personală.

M-am hotărît să-i văd la ei acasă. Stăteau într-o locuință încăpătoare, la marginea orașului, proprietatea femeii. M-au tratat cu dulcețuri și cafea, au răspuns tuturor întrebărilor mele. Nu trebuia să cercetez mult ca să-mi dau seama că nevasta se bucura de o autoritate deplină. Din cînd în cînd își ștergea ochii cu o batistă ponosită, numea întîmplarea „nenorocirea aceea", vorbea despre „tinerețul de azi" și despre „noi, părinții, care ne străduim"... Matahala de bărbatu-său stătea pe marginea unui scaun și zîmbea fără rost, probabil ca să aprobe cele spuse de femeie. Era foarte mulțumit de nevastă-sa. Mi-a comunicat că problema „băiatului aceluia" era în mîna Miliției. „Noi am făcut tot ce a fost posibil", zicea. „Părinții nu mai au autoritatea de pe vremuri. Ehe, cînd eram eu copil..."

Am plecat obosit, abătut. După cîteva zile m-am dus la Miliție să discut cu căpitanul Mandache. Mi-amintesc și astăzi cu plăcere de convorbirile cu el, prelungite după orele de serviciu, în care am avut ocazia să cunosc lucrurile sub aspecte nebănuite de mine pînă atunci.

— N-avem încă vești în problema care vă interesează. Amicul dumneavoastră a schimbat ruta. O să vi-l găsim însă.

A tras sertarul unui dulap și a scos de acolo un dosar cenușiu, cu o etichetă albă pe care scria cursiv : „Vagabondaj". Mi-aduc și acum aminte, după trecerea atîtor ani, de impresia copleșitoare pe care a făcut-o asupra mea acel dosar al cărui titlu eticheta un copil, inventaria o existență. În momentul acela am avut intuiția că văd dincolo de înțelesul obișnuit al acestui cuvînt și m-am simțit pătruns de o vinovăție grea, de o răspundere pe care nu o descoperisem încă. Aș fi vrut să rectific cuvîntul, să strig că nu e adevărat, dar știam că nu se poate inventa cîte un cuvînt pentru fiecare „caz". Căpitanul Mandache a înțeles cu siguranță starea mea de spirit, căci zîmbea îngăduitor, aproape jenat, ca un om nevoit să-și facă datoria pînă la capăt, împotriva sentimentelor sale.

— Puștiul dumneavoastră e foarte simpatic. De altfel sîntem cunoștințe vechi. Anul trecut, în urma ultimei sale escapade, voia să rămînă la noi. I-am explicat că nu se poate. Mi-a spus că nicăieri nu se simte mai bine ca la Miliție. Trebuie să-ți spun că detenția nu-l umilește, dimpotrivă, îl așază într-o anumită ierarhie a cartierului, de ei știută.

Căutînd prin dosarul cel cu coperte cenușii, căpitanul a scos cîteva hîrtii prinse cu clame și mi le-a întins să le consult.

— Puștiul dv. (îi plăcea să-mi accentueze responsabilitatea) este un vagabond interesant... Alege totdeauna itinerarii ciudate. De fapt, n-am reușit niciodată să reconstituim exact căile bătute de el. E tăcut, nu-i plac confidențele. Poate că acum e la Constanța. Acolo n-a fost încă. Sau în Moldova. Nu-i cunoaștem preferințele. Nu merge de două ori în aceeași direcție. De la el n-am putut scoate nici o vorbă. Cînd ajunge la noi e posac, abătut, ca o pasăre capturată. Nu mănîncă nimic. Și asta nu din cauză că e la Miliție, ci pentru că a fost prins, a fost înfrînt. La vîrsta lor, înfrîngerile au dimensiuni fabuloase.

★

Cu două săptămîni înainte de încheierea trimestrului, m-a chemat căpitanul Mandache.

— Să luăm o bere, mi-a spus. L-am prins. Acum e acasă.

Pe urmă căpitanul a zîmbit și am zîmbit și eu. Pentru el, viața era o chestiune cu adevărat serioasă, de aceea și știa să zîmbească atît de blînd. Mă privea cu ochii lui albaștri spălăciți și m-am trezit deodată rușinat ca în fața unei mustrări mute.

— Îți lipsește ceva ca să fii un bun pedagog. De altfel, nu există pedagogi ideali. Dar noi n-am venit să discutăm despre pedagogie...

Vorbea așa, ca să înlăture liniștea de vată care se așternuse între noi. De fapt, nu mai era nevoie, pentru că mă simțeam din nou bine în preajma lui, ca totdeauna cînd m-am întîlnit cu el de atunci înainte. Îmi povestea acum, cu glasul coborît, evenimentele. Puștiul fusese descoperit la Iași, cerșind în tinda Mitropoliei. Făcea „pe jumătate" cu un invalid, care pretindea că îi e tată. Era slab și murdar, desculț. Își vînduse pantofii ca să aibă de tren.

— Trebuie să fiți foarte bucuroși că m-ați prins — mi-a zis el cînd l-am chemat în birou. Avea aerul că ne jucăm de-a v-ați ascunselea. Nu înțeleg de ce vă ambiționați să mă prindeți. N-am făcut rău nimănui. Continua jocul în același fel, ca să se răzbune. E dat dracului puștiul ! Cu capul plecat, cu privirea piezișă, stătea la pîndă, gata să atace, ca o pasăre de pradă. „Părinții. Te-au cerut părinții", i-am spus dinadins. „Ești minor". S-a uitat atunci drept în ochii mei, pentru prima oară. Am simțit în privirea lui fiorul tainic al urii. „Dacă n-ați fi major, vi i-aș dărui, să-i aveți". Cred că i-a părut rău după aceea, căci a pus din nou capul în pămînt și n-a mai scos o vorbă.

După o clipă, căpitanul a continuat :

— Nu avea de unde să cunoască puștiul că mie mi-au lipsit amîndoi părinții S-au prăpădit în primul război. Aș fi fost curios să știu cum ar fi reacționat, dacă i-aș fi spus-o. Nu puteam să fac însă o astfel de experiență.

S-a făcut din nou tăcere. De rîndul acesta o tăcere cuminte, potolită. Apoi, căpitanul mi-a spus că mama băiatului murise, că aceasta era cea de-a doua. Eu ar fi trebuit să știu, dar nu știusem.

Va să zică era vorba de o dramă de familie. Ca atare, în zilele următoare, m-am pregătit temeinic pentru a face față situației. Am înșirat în gînd discuții etice cu puștiul, am calculat un plan de bătaie amănunțit cu familia, am prevăzut totul, pînă la ultimul detaliu. Dar puștiul nu venea. Zilele pînă la terminarea anului școlar erau numărate, tezele erau în toi, iar el nu apăruse. Pînă la urmă mi-am luat inima în dinți și, într-o seară, cînd încă nu se întunecase, m-am dus la ei să văd despre ce era vorba. Mi-a deschis tatăl băiatului, mătăhălos, leneș. Nu părea surprins că mă vede, dar nici bucuros nu era. Din camera alăturată a venit și nevastă-sa, încheindu-se la capot. Prin crăpătura ușii am simțit o clipă ochii de pisică sălbatică ai copilului, la pîndă. Trebuie să vă mărturisesc că mi-am pierdut de îndată stăpînirea de sine, în ciuda planurilor mele meticuloase.

I-am întrebat de copii. Au început să vorbească amîndoi deodată precipitat. Un cor prost organizat. După puțin timp, glasul femeii s-a detașat autoritar, stăpînind situația. Spunea că băiatul nu vrea să mai meargă la școală, că nu-i mai place. Îi găsise taică-său un post de vînzător la un magazin alimentar.

— N-are să facă nici acolo vreo scofală. Parcă are pe dracu-n el. Nu știu, zău, cui poate să semene. Taică-său e om așezat, inteligent — de ! Să aibă poate darul ăsta de la mă-sa ? Dumnezeu să mă ierte că vorbesc cu păcat. Știți că...

I-am rugat să mă lase singur cu băiatul. Cînd am intrat în cameră, se întunecase de-a binelea. Pe pat am zărit o mogîldeață neagră, chircită în perne. M-am așezat lîngă ea, în tăcere. Stătea cu fața în joc, prinsă în mîini, fără cuvînt, ca și cum n-ar fi observat că sînt acolo. Îi simțeam

*) Din volumul de schițe și povestiri în pregătire la E.P.L.

UMOR DE PEȘTE HOTĂRÎT CU ȘI DESPRE CÎINI

— Știi bine că nu pot suferi să citești ziarul peste umărul meu...

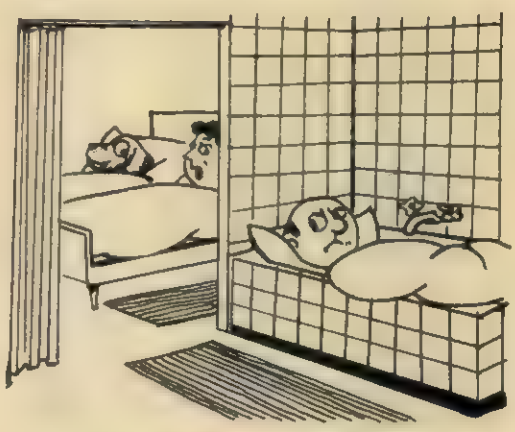

— Nu te mai văicări atîta... După ce Azorel se va simți mai bine, ai să poți să-ți reiei locul în patul tău...

însă respirația, grăbită de emoție, după mișcările zvelte ale trupului, pasăre de pădure încolțită. Ar fi trebuit să-i spun ceva, aveam doar atîtea lucruri frumoase de spus, dar nu puteam vorbi. Într-un tîrziu, i-am petrecut mîna prin părul rar și moale ca mătasea de porumb și m-am jucat un timp cu el, nu pot să știu cît, pînă mi-am simțit ochii umezi. M-am ridicat atunci și m-am dus la fereastră. Nu trebuia să bănuiască nimic puștiul. Mi-era ciudă că nu mă pot stăpîni. Căpitanul Mandache avea, fără îndoială, dreptate. Îmi lipseau multe pînă la a fi un bun pedagog.

Ca să pun capăt impasului în care mă găseam, m-am hotărît să vorbesc. I-am spus că am venit să-l iau la școală.

— Mîine dimineață, la ora șapte, te aștept în clasă. Nu începem ora pînă nu vii.

Cînd m-a auzit vorbind, s-a sculat în picioare și s-a rezemat de marginea șifonierului.

— În zilele următoare te pui la curent cu materia. Trebuie să dai tezele. Nu e cine știe ce. Mai sînt cîteva zile și terminăm.

Atunci l-am auzit prima oară vorbind. A ridicat capul spre mine și m-a privit drept.

— Nu vin, nu pot să mai vin la școală.

I-am spus să aprindă lumina. Voiam să-l văd. Era îmbrăcat într-o cămașă albă, cu gulerul răstrînt și pantaloni scurți, kaki.

L-am luat după umăr și l-am tras după mine, la fereastră.

— Ascultă, Fălcuță — i-am zis — ești un om în pragul maturității. Peste trei ani o să ai de răspuns unor întrebări pe care ți le vor pune oamenii. Trebuie să fii pregătit. Să lași copilăriile. Fiecare din noi trăiește clipe cînd ar vrea să piece aiurea, să se desprindă de pămînt, să migreze spre ținuturi noi, necunoscute. N-ai să găsești niciodată libertatea acolo. E tot atît de copilărească dorința, ca atunci cînd ai vrea să prinzi în palme orizontul. Știi că asta nu se poate, că e înșelăciune. Libertatea cea adevărată ți-o făurești cu mîinile tale proprii, muncind. N-ai de unde să știi asta, dar ai să înveți. Cînd o să reușești să faci ceva frumos, folositor, te vei simți puternic și liber. Dincolo de muncă, totul e minciună.

Cam așa i-am vorbit. Poate să mai fi adăugat și altceva, nu-mi aduc aminte. Desigur, Au-i spusesem cine știe ce lucruri grozave, dar atît m-am priceput. Mi-am dat seama, surprins, că împrumutasem oarecum „stilul" căpitanului Mandache. Nu e ușor să vorbești cu aceste ființe care nici în toată firea nu sînt, dar care au crescut totuși destul de mari ca să-ți poată judeca fiecare cuvînt, fiecare nuanță.

Fălcuță privea în jos, tăcut. Mă temusem de întîlnirea cu această mică vietate sălbatică și acum mi-era milă de el, fiindcă-l vedeam înfrînt. Cu copilul acesta nu vorbise niciodată nimeni serios. I-am luat bărbia și i-am ridicat capul în sus, pînă i-am privit ochii. Erau scăldați în lacrimi.

— Fălcuță, școala are nevoie de tine. De asta am venit aici. Nu trebuie să fugi atunci cînd te cheamă oamenii. Tu ai locul tău, acolo, în banca aceea din fund, pe care n-o să ți-l ia nimeni. Te așteaptă. Sînt sigur că ți-e dor de colegi, dar nu vrei s-o spui.

Am părăsit în grabă camera, am spus cîteva vorbe părinților și am ieșit în stradă, amestecîndu-mă în mulțime.

Cu aceasta, povestea mea s-a terminat. Pe Fălcuță nu l-am mai văzut după terminarea școlii. Poate că astăzi e inginer, medic, sau, cine știe, dascăl și el, la rîndul lui.

Totuși a mai rămas ceva de spus. Ceva deosebit de important pentru tot ceea ce a urmat de atunci, un lucru care-mi aparține numai mie, cu toate că i-l datorez în parte lui, fără ca el s-o știe.

Cîteva zile după întoarcerea la școală, l-am luat deoparte să discut cu el. Băiatul continua însă să fie retras, abătut, și voiam să fac ceva, să încerc să-l scot din această inerție. I-am pus o mulțime de întrebări stîngace, despre viața lui, despre părinți. Stătea cu capul plecat, posac, fără să răspundă. Mă loveam de aceeași îndărătnicie știută, de neîncrederea lui în oameni. Nu știu de ce i-am spus atunci cuvintele, rostite ca un fel de apel disperat la neputința lui de a se destăinui: „Aș fi vrut să am un copil ca tine, i-am zis. N-am avut noroc de copii. Dacă aș fi fost băiatul meu, am fi stat de vorbă, ne-am fi spus o mulțime de fleacuri, ne-am fi jucat împreună, am fi plecat amîndoi prin toată țara, toate nebuniile din lume le-am fi făcut noi, amîndoi". A ridicat atunci privirea lui piezișă spre mine și mi-a spus apăsat, provocator:

— De ce nu luați unul de la creșă? Sînt acolo atîția copii fără părinți. Acolo ați putea găsi unul ca mine.

M-au usturat cuvintele lui pînă în fundul sufletului. Am plecat de lîngă el fără să mai scot un cuvînt, umilit. „Copiii aceștia ai războiului sînt aspri, dar lucizi", mi-a spus căpitanul Mandache, cînd i-am povestit întîmplarea. „Judecă repede și nu se tem de cuvinte. Cred însă că n-a spus-o cu răutate".

După cîteva săptămîni m-am trezit, împreună cu nevastămea, într-o încăpere mare cu paturi multe, albe, aliniate. Nevastă-mea era pierdută de emoție și mă ținea de mînă strîns, de frică, parcă, să n-o las singură. Nu-i spusesem nimic de Fălcuță, mai mult de rușine. De fapt, ce a avut întotdeauna impresia că inițiativa a fost a ei și n-am vrut să-i răpesc această plăcere. Poate că avea dreptate, în definitiv, și tot ceea ce v-am spus nu a fost decît o părere a mea, pierdută printre amintiri.

— Ce luăm, băiat sau fată? — m-a întrebat șoptit, încît abia am auzit-o în hărmălaia aia de țipete.

— Ce vrei tu — i-am spus — dar grozav aș mai fi dorit un băiat.

Și așa ne-am întors acasă cu un băiețel zdravăn, și guraliv, care a făcut pipi pe hainele noului său tată, chiar din clipa cînd trebuia să pășim pragul locuinței.

De atunci, anii s-au înșirat unul după altul și bucuriilor mele de profesor li s-au adăugat altele, de părinte...

— În caz că va avea urmași, te rog să-mi rezervi și mie unul!...

— La urma urmei, s-ar putea să fiu și eu surmenat și obosit...

Bine dresat!

MICROFOILETON

Omul care înfruntă ploaia

Ploaie măruntă de toamnă. Vreme umedă, ceţoasă. Frigul îţi pătrunde prin mînecile paltonului, învăluindu-te cu mîngîierile lui de reptilă antediluviană. Să nu dai un cîine afară. Oraşul e pustiu. Doar un singur om străbate străzile cu un calm imperturbabil, notînd ceva într-un carnet. Ciudată făptură. Se opreşte. Pare că meditează profund. Scrie, şterge, iar scrie, apoi faţa i se înseninează şi pleacă mai departe, căutînd lacom cu ochii de-a lungul faţadelor blocurilor.

— Iartă-mă — îl întrerup din peregrinarea-i stranie. Dumneata ce faci? Nu înţeleg...

— Nu înţelegi? E simplu, foarte simplu.

— Adică, ce vrei să spui?

— Dezleg.

— Ce dezlegi!? — insist, din ce în ce mai mirat.

— Eu sînt, domnule, rebusist. Pasionat. La fiecare două săptămîni la 7 dimineaţa sînt la chioşc, îmi iau revista...

— Şi?

— Am dezlegat tot.

— Şi?!

— După aceea, hoinăresc pe bulevarde. Cîte unul ziinic. Am terminat Magheru, Bălcescu, Mărăşeşti; acum fac 1848.

— Tot nu înţeleg.

— Vezi firma aceea?

— Da, o văd.

— Pe ea scrie: D.G.T.L.D. Ştii ce înseamnă?

— Mărturisesc că nu.

— Direcţia generală pentru transportarea laptelui la domiciliu.

— Grozav! — i-am răspuns. Cum ai aflat?

— Prin deducţie. Mi-au trebuit două zile. În prima am zărit nişte bidoane. Apoi, s-a oprit aici un camion cu sticle goale, din acelea în care se transportă laptele. A doua zi am zărit, pe scări, la intrare, cîteva picături dintr-un lichid alb. Pe asta am descifrat-o.

— Pe care asta?

— Firma. Mi s-a confirmat. Aşa e. Dar să-ţi arăt o chestiune formidabilă. Lucrez la ea.

A scos din buzunar o hîrtie. Era o cerere: „Subsemnatul Ion Popescu, funcţionar la I.B.C.G.T. cu domiciliul în Bucureşti, doresc, din motive familiale, să fiu transferat la D.G.D.P.S., secţia T.S.B.I.V.N.S. Subsemnatul am zece ani în cîmpul muncii şi am mai lucrat la A.V.N.A.P.R. şi la S.P.R.S.C.T. Pot da relaţii despre mine tovarăşii: I. Ionescu de la T.R.A.N.S.A.R. şi I. Vasilescu de la C.P.R.A.T.M.N.". Îmi place că-mi dă de lucru. Dar într-o săptămînă o dau gata.

L-am privit plin de admiraţie. În fond, e pe cale să se nască o nouă ştiinţă: iniţialomania... Îi pune bazele. Ca să-l încerc, să-l pun în încurcătură, l-am întrebat:

— Dar ce înseamnă I.R.R.C.S., ştii?

Mi-a rîs în faţă cu un aer de mare superioritate:

— I.R.R.C.S., E.S.I.P., A.T.M., astea-s pentru ageamii. Eu, domnule, lucrez acum pentru ministere, unităţi cooperatiste, comerţ interior. Cu domeniul culturii am terminat. Şi să nu crezi că-mi pierd timpul degeaba. Scot un dicţionar. Îl editez la E.P.L. Salutare şi dacă ai nevoie de mine dă-mi un telefon. Mă găseşti dimineaţa la I.N.D.F. *)

— N.M.S.S.L.D. şi S.N.M.V. — j-am răspuns entuziasmat, adică: noroc, multe salutări, succes la dezlegări şi să ne mai vedem.

C. N. CONSTANTINIU

*) Institutul naţional pentru descifrarea firmelor.

ACTUALITĂŢI CINEMATOGRAFICE

PE ECRANE

DOI COPII PE DRUMURILE RĂZBOIULUI

Ianko (Zlatko Kovacić) şi Slavko (Marinko Ciosić) micii eroi ai filmului iugoslav „Drum periculos".

Leul înaripat din San Marco a răsplătit în mod îndreptăţit filmul iugoslav „Drum periculos" la Festivalul filmelor pentru copii de la Veneţia. Dar, la întrebarea: „Cărui public i-aţi destinat filmul dumneavoastră?", regizorul Mate Relja, prezent la Bucureşti cu prilejul galei filmului din R.S.F. Iugoslavia, a răspuns laconic: „Tuturor".

Într-adevăr, dacă cei mici reţin cu deosebire aventurile, spectatorul adult nu poate rămîne insensibil la pasiunea şi lirismul acestui poem cinematografic.

Conceput ca un protest împotriva războiului, filmul pledează totodată pentru frumos, pentru fidelitate faţă de ideal, pentru credinţa în om. Autorii scenariului — scriitorul Anton Ingolici şi regizorul Mate Relja — şi-au compus filmul ca o baladă. Întîmplările succesive ale celor doi copii evadaţi dintr-un lagăr se înlănţuie ca strofele, alternînd mereu cu refrenul: „Şi au pornit mai departe, pentru a aduce Miliţei mere din livada satului natal". Aluzia la Făt-Frumosul din basme, care pleacă

PROFIL

LUIS GARCIA BERLANGA
poetul cu umor negru

Din vremuri imemoriale, înainte de Cervantes şi Quevedo, rîsul spaniol a cunoscut tabuuri şi s-a cruţat aiurea: nici sentimentele cele mai simple ale omului, şi nici cele „sfinte". Nici măcar pe Maria Sa Moartea. Deasupra Neagră e o prezenţă familiară şi cu întotdeauna respectabilă în toate genurile artistice şi fireşte şi în cinematografie. Filmul spaniol, fie că e vorba de umorul macabru din „Vîrsta de aur" sau „Îngerul exterminator" ale lui Bunuel, de sinistra frumuseţe a orgiei din „Moartea unui ciclist" de Bardem, de comicul grotesc din „Căruciorul" de Marco Ferreri şi din recentele realizări ale lui Berlanga, „Placido", „Moartea şi pădurarul", „Călăul" — nu s-a sfiit să se apropie, rînd, de această temă.

Dar umorul negru practicat de regizorul Luis Garcia Berlanga se înrudeşte cu un firesc reţinut, purtînd amprenta unui temperament steale, optimist.

Aşa îl cunoaştem încă de la prima noastră întîlnire cu opera sa, cu prilejul filmului „Bun venit, domnule Marshall". Sarcasmul rîsului era şi atunci temperat de o caldă duioşie la adresa bieţilor sătenci din Villar del Rio, mulţi de făgăduielile planului Marshall. Filmul, realizat pe baza unui scenariu scris în colaborare cu Juan Antonio Bardem, era prima sa producţie independentă. Debutul şi-l făcuse în coregie cu Bardem la filmul „Esa pareja feliz" („Acoperi pereche fericită"), al cărui titlu ironic sublinia deriziunea unei legături clădite pe convenţie şi minciună. De atunci dată, filmul „Bienvenido, Mister Marshall" confirmă o personalitate artistică originală, a cărei consacrare nu a întîrziat de altfel să se producă prin acordarea Premiului pentru umor şi a Premiului FIPRESCI la Festivalul de la Cannes 1953.

Realizarea următoare, pentru a cărei desăvîrşire Berlanga a aşteptat trei ani, este filmul „Calabuch", recent vizionat pe ecranele noastre. Idila bucolică în care se complace bătrînul savant refugiat printre locuitorii din satul pescăresc Calabuch mascheacă de fapt o amărăciune profundă, izvorîtă din prezumţiosa sinistră a unui om de ştiinţă pus să lucreze în slujba morţii atomice şi din neliniştea conştiinţei sale în faţa răspunderii. În ciuda finalului conformist, cumsecade, aparenta seninare a eroului, în final, nu înbuleşte să facă să tocească ascuţişul acestei sarcastice parabole despre nevinovatele jocuri de artificii care se pot cîndva preface în arme de distrugere.

Următorul film realizat de Berlanga „Los jueves, milagro" („În fiece joi, miracol") îşi demonstra în mod vădit intenţiile demistificatoare la adresa unor practici anacronice, a speculării suferinţelor şi credulităţii oamenilor sărmani, cu ajutorul unor prelnse „minuni cereşti".

Filmul „Placido", cunoscut încă din anul trecut publicului nostru, poate fi considerat ca realizarea maturii şi deplin finisată a unui artist stăpîn pe mijloacele sale şi care nu mai trebuie să recurgă la perifraze pentru a-şi exprima poziţiile. Comedia „Placido" e o satiră socială în toată puterea cuvîntului, şi procesul pe care-l intentează fărnicilor filantropii burgheze pune sub acuzare însăşi temelia societăţii bazate pe inegalitate materială şi socială. Şi aci Moartea e oarecum omniprezentă la masa celor bogaţi ca şi a celor săraci. Pentru aceştia din urmă aparo ca izbăviteare de rele şi lipsuri, iar pentru bogaţi ca un avertisment.

Dialogul cu Sinistra Doamnă continuă, ba chiar deţine primul plan, într-un film mai recent al lui Berlanga, nuvela cinematografică „La muerte y el leñador". („Moartea şi pădurarul") din culegerea intitulată „Cele patru adevăruri" în care au mai colaborat Alessandro Blasetti, Hervé Bromberger şi René Clair, adaptînd fiecare cîte o fabulă de La Fontaine. După mărturiile presei de specialitate, se pare că Berlanga i-a surclasat pe experimentaţii săi confraţi cu această succintă şi sobră meditaţie despre viaţă şi moarte, în care mijloacele de expresie ale filmului modern sînt valorificate în slujba unei stări de spirit şi unor întrebări specific contemporane.

Cel mai nou film semnat de Luis Garcia Berlanga se intitulează „El verdugo" („Călăul") şi se ocupă de existenţa unuia din ultimii reprezentanţi ai acestei străvechi meserii care mai prosperă, pare-se, la Spania lui Franco. Eroul este un papalac „angajoiaat de pompe funebre" care, după o serie de încercări comice, se căsătoreşte cu fiica unui călău. Pentru a

CINEAŞTII PREGĂTESC

● „Logodnica ţarului", una din cele mai cunoscute opere ale lui Rimski Korsakov, este transpusă pe ecran în studiourile din Riga de către Vladimir Gorker, cunoscut publicului nostru ca realizator al unui alt film-operă: „Iolantha". Pentru rolul lui Ivan cel Groaznic a fost ales actorul Piotr Glebov, protagonistul filmului „Pe Donul liniştit".

● Robert Hossein, cineastul pe care presa străină îl numeşte „omul complet al filmului francez", întrucît este actor, scenarist şi regizor, după ce a experimentat cu succes filmul psihologic şi pe cel poliţist, a abordat de curînd un alt gen: filmul de groază. Titlul: „Vampirul din Düsseldorf". Solicitat să-şi spună părerea asupra evoluţiei acestui gen, Hossein a declarat: „Multă vreme filmul de groază a fost considerat un fel de poem psihanalitic al monstruozităţii, al anormalu-

peste nouă mări și nouă țări pentru a-i aduce Cosînzenei apa vie capabilă s-o trezească din moarte, nici nu e voalată. Filmul începe cu un asemenea basm istorisit la căpătîiul micuței bolnave. De aci pînă la hotărîrea lui Slavko de a fugi din lagărul silezian pînă în Iugoslavia, pentru a-i readuce Miliței sănătatea sub chipul merelor din livada părintească, nu era decît un pas.

Întocmai ca în basme sau balade, eroul își găsește un tovarăș de drum, pe Ianko, și se sprijină pe ajutorul făpturilor necuvîntătoare pe care la rîndul său le-a ocrotit. Întocmai ca eroii din basme, cei doi copii învață a deosebi oamenii buni de cei răi. Fiece întîlnire — cu feroviarii cehi, cu văduva din Lidice, cu tinerii hitleriști din satul austriac, cu micul țigan, artist de circ, cu soldații germani dezertori — e o strofă nouă, în care revine, mereu mai patetică, întrebarea : „Pentru ce și pînă cînd atîta cruzime ?“ O întrebare ce se înalță la diapazonul unui adevărat lamento coral, în secvența finală a măcelului din livada cu meri.

Dureroasa odisee s-a încheiat. Nu mai e mult și în palmele copiilor vor odihni merele mult dorite. În clipa cînd pășesc însă în livadă se dezlănțuie apocalipsul. Un iad de explozii răscolește blîndul peisaj al livezii, decapitează merii, sfîrtecă rodul lor auriu. Iar copiii cu glasul lor firav strigă : „Opriți, opriți măcelul !“ Chipurile lor rămîn o clipă pe ecran împietrite, ca o chemare răscolitoare.

Răducu SOARE

Inteligența de locuință acestuia acceptă să-i ocupe funcția, în momentul cînd socrul lasă la pensie. Dar scurgerea clipe seadenței și Jose Luis trebuie să-și exercite cu adevărat meseria. Două cortegii se îndreaptă spre locul execuției. Și poate că cel ce-l escortează pe călău nu mai mult de furcă decît înșeițorii condamnatului. Zîmbetul lucid de aventurile tragicomice ale familiei lui Jose Luis s-a transformat acum, în fața ministrelor ironii ale vieții, într-un hohot de rîs scrîșnit. Hățiocura lui Berlanga bîciuie nu numai sistemul ci și pe cei care nu au puterea să-l condamne. E de altfel modul său de a lua atitudine.

Ana ROMAN

lui, a tot ceea ce era ciudat. Din punct de vedere plastic, se uza de întreg arsenalul expresionismului : umbre ucigașe, decoruri și machiaje excentrice. Se poate spune că astăzi toate acestea își găsesc stîrșitul : exaltării îi ia locul o anumită reflecție. În loc de a ridica monumente unor monștri, se încearcă o explicare a acestora... Pe scurt, există tendința apropierii de un realism — să-l spunem — fantastic“.

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

...NOUTĂȚI PENTRU CĂMINUL DUMNEAVOASTRĂ :

— la I.C.S. „București“, magazinul „Bijuteria“, **ceasul deșteptător „Victoria“-Arad**, de formă dreptunghiulară, foarte îngrijit finisat. Se deosebește de cele existente pînă acum în comerț nu numai prin linia modernă, ci și prin mecanismul mult mai bun, fiind lucrat pe rubine ;

— **evaporatorul pentru calorifere** din ceramică emailată. Este alcătuit dintr-un recipient dreptunghiular, acoperit cu un capac perforat, care permite apei turnate înăuntru să se evapore, menținînd în permanență o atmosferă plăcută în cameră. Dimensiunile reduse ale evaporatorului, ca și culoarea crem în care este vopsit, fac să poată fi așezat pe orice radiator, fără să se deosebească prea mult de acesta.

...CÎTEVA OBIECTE CARE N-AR TREBUI SĂ LIPSEASCĂ DIN „ARSENALUL“ NICI UNEI GOSPODINE :

— **spălătorul pentru mozaic**, ușor de mînuit, constînd dintr-un tub lung, semiflexibil, din material plastic, care are la un capăt un burete fixat într-un suport metalic ; acesta este prevăzut cu o pedală, cu ajutorul căreia se închide, astfel că buretele este stors fără ca mîna să vină în contact cu apa și fără ca persoana care utilizează spălătorul să fie nevoită să se aplece ;

— la O.C.L. „Tehnometal“ din Calea Victoriei 39, **ștergătoare de geamuri** din material plastic, avînd la un capăt un burete cu care se spală geamul, iar la celălalt un cauciuc cu care se înlătură toate urmele rămase de la mînă sau apă. Practic și totodată foarte convenabil.

...PENTRU BĂRBAȚII ATENȚI LA ȚINUTĂ :

— **bretele din elastic**, în diferite culori (maro, gri, alb). Se prind direct de stofă cu un clips care, fiind căptușit cu material plastic, nu roade țesătura. Ne întrebăm însă de ce nu se găsesc în comerț decît măsuri pentru staturi potrivite. Oare persoanele înalte nu trebuie să fie... la modă ?

...PENTRU ADEPTELE UNEI ȚINUTE SPORTIVE :

— **jachete din lînă industrială**, cu fețele din P.V.C. imitînd pielea. Se găsesc atît într-o singură nuanță, cît și în diverse combinații de culori (bej cu maro, negru cu gri, verde-închis cu verde-deschis etc.). Sînt călduroase, aspectuoase și totodată practice, întrucît se spală ușor, fie în neofalină, fie în apă călduță cu un detergent (Alba lux, Persil).

...PENTRU CEI MICI :

— **pantalonași lungi** (gen salopetă) **din jerseu de lînă** uni, în carouri, dungi sau cu desene geometrice, adecvați atît pentru băieței cît și pentru fetițe între 1 și 7 ani. Pot fi purtați și pe stradă, fiind foarte călduroși. Se găsesc la „Romarta copiilor“. Pe cînd ceva asemănător și în celelalte magazine de specialitate ?

— **rochițe din jerseu de lînă**, în culori pastel, cu o mică broderie în ton contrastant la poale, produse de fabrica de tricotaje „Tînăra gardă“. Au o croială cochetă și pot fi purtate mai mulți ani, datorită tivului mare, cît și rezervelor lăsate la cusături.

TURTURICĂ

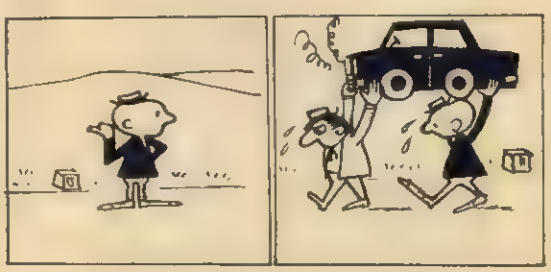

Gh. CHIRIAC

POVESTEA VORBEI

Cuvinte înrudite

Printre primele cuvinte pe care le învață elevii la latină este silva (= pădure). De la acest substantiv, romanii au format două adjective : silvicus (pe care îl recunoaștem în expresiile ocol silvic, brigadier silvic și în cuvîntul silvicultură) și silvaticus, care înseamnă „de pădure, din pădure“. Aplicat oamenilor, silvaticus avea sensul de „necivilizat, necioplit“ (despre un om prost crescut spunem și noi că „se poartă de parcă ar fi fost crescut în pădure !“). Silvaticus devine salvaticus și în românește sălbatic. Nici sensul, nici învelișul sonor nu ne mai permit să vedem astăzi o legătură între sălbatic și silvic sau silvicultură.

De la rădăcina dol — care evoca noțiunea de „durere“, romanii au format multe cuvinte, dintre care unele se folosesc pînă astăzi în românește. Modificările — mai mult sau mai puțin serioase — ale înțelesului și formei lor au dus la același rezultat pe care l-am văzut în exemplul de mai sus : înrudirea dintre unele cuvinte era clară acum două milenii, dar nu mai e perceptibilă în vremea noastră. Iată, pe scurt, soarta a patru cuvinte derivate din latinește de la dol :

dolere, verb, a devenit a durea ;

dolus, substantiv, s-a schimbat în dor ;

doliosus, adjectiv, s-a moștenit în forma duios ;

dolium, substantiv, apare la noi sub forma doliu.

Așadar, în ciuda aparențelor, a durea, dor, duios și doliu au făcut parte cîndva din aceeași familie.

Sorin STATI

din toată lumea

CHIMICALE ANTI-HOȚI...

Harry Timm din orașul Offenbach (R.F.G.) a pus la punct un sistem „anti-furt“ pentru protecția valizelor portative. Un fir subțire legat de încheietura mîinii valiza sau servieta cu conținut valoros. Cînd firul este smucit, se degajă instantaneu un fum puternic, impregnat cu un colorant care rămîne pe piele și pe haine multă vreme, ajutînd la prinderea infractorului. Fotografia înfățișează în două secvențe experimentarea invenției.

LA CE SÎNT BUNE PENELE

Danezul Herluf Hansen, în vîrstă de 37 de ani, are ca unică și permanentă ocupație aceea de colecționar de... pene. Ca urmare a acestei originale preocupări, el a organizat un adevărat muzeu în locuința sa, pe ai cărei pereți a lipit 10 milioane din cele 25 milioane de pene ce le posedă, strînse în circa 20 de ani. Vizitatorii expoziției plătesc o mică taxă de intrare din care Hansen se întreține.

SPORT

NU ŞTIŢI NIMIC DESPRE SPORTUL AMERICAN... DACĂ NU ŞTIŢI CE E BASEBALLUL!

Baseballul este sportul cel mai popular şi mai răspîndit din S.U.A. Americanii îl socotesc sport naţional deşi, pentru a respecta adevărul istoric, trebuie să spunem că el a fost creat în Anglia în secolul al XVIII-lea. Baseballul seamănă mult cu oina noastră, aşa cum au avut ocazia să se convingă acum cîţiva ani fotbaliştii dinamovişti care au participat la turneul de la New York.

Se joacă de către echipe formate din cîte 9 jucători, una aflîndu-se la bătaie, iar alta la prindere. Din cauza înverşunării cu care se joacă, echipamentul unor membri ai formaţiei este prevăzut cu apărători groase, cu zăbrele de piele etc. Regulile jocului sînt destul de complicate, dînd loc unor combinaţii tactice variate şi permiţînd desfăşurarea unei tehnici rafinate. Practicanţilor li se cer viteză, forţă şi îndemînare.

Meciurile se joacă în cadrul celor două divizii: „naţională" şi „americană", compuse din cîte 10 echipe ce provin mai ales din marile oraşe din estul şi centrul S.U.A. În fiecare stat mai există campionate profesioniste locale, iar echipele amatoare sînt considerate simple pepiniere pentru recrutarea viitorilor jucători profesionişti.

Pe toate străzile lăturalnice şi în fundăturile oraşelor americane, copiii lovesc cu bîţul o minge de cîrpă umplută tare, imitînd gesturile celebrelor vedete ale baseballului, ale căror portrete se află în toate ziarele. Tabloul acesta poate părea duios. Dar adevărul trebuie căutat dincolo, în marea industrie a baseballului profesionist.

Dacă sportul prilejuieşte una din cele mai grase surse de venituri în S.U.A., aducînd anual beneficii de 4 miliarde dolari — situîndu-se astfel ca volum imediat după industria de armament şi de automobile — apoi baseballul, printre sporturile profitabile, e pe primul loc, urmat la mare distanţă de fotbalul american (o variantă brutală a rugbiului), baschet, box, hochei pe gheaţă şi altele.

Marile cluburi de baseball — cu nume pitoreşti: „Picioarele roşii" din Cincinnati, „Tigrii" din Detroit, „Curajoşii" din Milwaukee, „Uriaşii" din New York etc. — sînt adevărate societăţi anonime pe acţiuni, cu nimic diferite de orice întreprindere capitalistă obişnuită. Acestea dispun de filiale — cluburi mici care joacă în competiţiile locale — de unde îşi recrutează jucătorii, economisind astfel sumele ce ar trebui plătite pentru transferarea unor vedete de la un club la altul. Cu toate acestea, transferările sînt destul de frecvente, plătindu-se pentru un jucător pînă la 200.000 de dolari!

Vedetele sînt principala atracţie a acestui sport care e de fapt un spectacol. Publicitatea montată în jurul lor atrage pe marile stadioane, la un meci, 60.000—80.000 de spectatori. Marii jucători (ca Babe Ruth, Ty Cobb) sînt idolatrizaţi. E semnificativ faptul că baseballistul Joe Di Maggio a întrecut cu mult popularitatea soţiei sale Marilyn Monroe (el a fost soţul regretatei actriţe înaintea recăsătoririi acesteia cu dramaturgul Arthur Miller).

Deşi americanii organizează anual, în octombrie, ca apoteoză a sezonului de baseball, un aşa-numit „turneu mondial", aria de răspîndire a jocului este destul de restrînsă. Baseballul a fost adoptat doar în Mexic, Venezuela, Japonia şi Filipine.

V. BĂNCIULESCU

Lefty Jim O'Toole, un jucător celebru în S.U.A. ▶

Tommy Davis din echipa L.A. Dodgers din S.U.A. Este vizibilă asemănarea bastonului de baseball cu acela folosit la sportul nostru naţional oina.

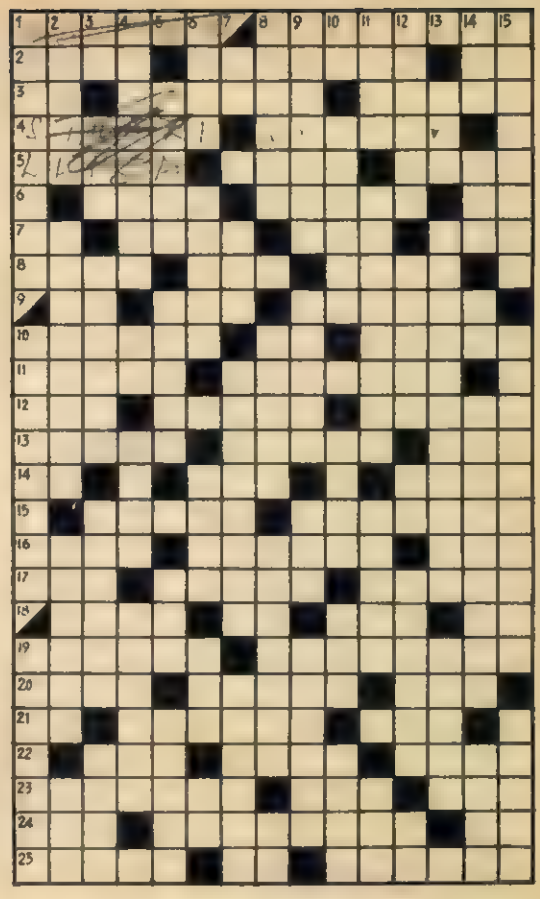

15 — 25 DIVERTISMENT MUZICAL

ORIZONTAL : 1) *Perinița — Ciocîrlia, Turturele, Două rîndunici.* 2) *Cîntec — Macarale* — Stăpîn al naturii. 3) *Notă muzicală — Fata din cîntecul lui I. Chirescu* — N-am pereche. 4) *Calea Victoriei (pl.) — La mijloc de codru des.* 5) Ștearsă — Din neamul crulilor — Lecție. 6) Oraș moldovean — *Fata de la Coasa* din opera lui E. Monția — *Mi bemol la lăutari.* 7) Leu ! — *Autorul melodiei „Oglinda dragostei"* — Început de idilă ! — Localitate în R. P. Ungară. 8) În parc — *În refrenele populare — Dragoste, poveste veche.* 9) Cetate antică — În placă ! — Înaripat (poet). 10) *Pe Valea Prahovei* — În temă ! — Renunțat. 11) Asalta — Voci. 12) Fluviu european — Povestit — Scriitor francez. 13) Roadele aninului — *Instrumentul cîntecului de dor* (pl.) — *Fata bănățeană.* 14) *Notă muzicală* — Lac sărat în raionul Tulcea — *În cîntecul ciocîrliei.* 15) Muza elegiei — A struni. 16) Pești maritimi — Urări de nuntă — Titlu pe scurt. 17) Regina amazoanelor (mit.) — A însufleți — Destinată pentru studii. 18) *Laie bucălaie — În duet !* — Insula frumoasei Circe — *Do în vechea gamă.* 19) *Bade bădișor* — Plimbare fără țintă. 20) Felicitat — *Eroină din „Pescuitorii de perle"* de Bizet — A lega. 21) *Cîntece în final !* — *Geniu al muzicii romînești* — Timp îndelungat (pl.). 22) Unitate de timp — Rîu în Germania — Plin de haz. 23) *Vestit cîntăreț negru* — Diminutiv feminin — *Operetă de Lehar.* 24) Prefix (med.) — *Broderii muzicale* — Posed ! 25) *Joc și cîntec vesel* — Nichel — *Cunoscută romanță de Mia Braia.*

VERTICAL : 1) Vocala E — *Autorul vestitelor „Melodii lăutărești"* — Vesel. 2) *Noapte bună !* sau *Rămîi cu bine dragostea mea !* (sing.) — *„E de necrezut", „Miraculos"* (masc. pl.) — *Arate de . bădița cu tractorul* — Hoți (fam.). 3) Bluze — *În trăire !* — *Operă de Verdi* — Capodopera lui Vergiliu — *La piață.* 4) *Cîntece.. noastre* — Cu vîrf — Magazii în ploaie — *Instrument muzical* (pl.) 5) *„București, București", „Onești, Onești"* — *Alt instrument muzical* (pl.) — Localitate în Belgia — Autorul versurilor la *„Romanța unui marinar"* de Ștefan Kardoș. 6) Neamuri — *Așa începe dragostea* — N-are intonație — Articol — *În cor !* 7) Tei ! — Nu-i acesta — Îi aparțin melodiile *„Cred că m-am îndrăgostit", „Spre soare"* etc. — Poet sovietic, autor al poeziei *„Hai cîntă-mi, soră, cîntecul pe care..."* 8) *Picături din cer* — Cerbii Nordului — *Lumea Nouă* (pl.) — *Le cîntă ciobanul din fluier* sau *din caval.* 9) *Strălucitoare și... muzicale — Vestiți constructori de viori* — A rămîne — *Joc și cîntec popular.* 10) Casă ! — Cuiez pentru... talere — Din Apuseni — *Firicel de bumbăcel* — Face studii. 11) Broderie — *Bagatelă* (pl.) — Aci — Cai. 12) *Fata din cîntecul lui Cortez — Muzică pe... librete* (pl.) — Țep ! — Răsună de cîntecul *„Broscuței oac"* (pl.) — Eugen Olteanu. 13) Cureluțe — *„... din dragoste", operă de Mozart* — Podoabe. 14) Spațiu — Posesiv... — ...și încă un posesiv — Pădurici de arini — Zgîrcit. 15) Poeziile sale, *„Somnoroase păsărele", „Pe lîngă plopii fără soț"* și altele au inspirat pe mulți compozitori — *Ansamblu de legi în muzică* — „Don Carlos".

Cuvinte rare : AGI, EGE, AEA, EINE, GIC, AAT.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului „IANUARIE" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) CIMP — AGENDE — SOBE. 2) UNIRE — ALECSANDRI. 3) ZGRIBULIT — TROIAN. 4) AH — MOLIERE — APOD. 5) ELAN — L — ACUT — S — B. 6) ST — VINERI — AUR — FE. 7) CURAT — IUTI — RACIT. 8) ARARAT — G — ANIMALE. 9) ZICA — AA — ANI — UCEA. 10) U — H — LUNECUȘURI — L. 11) TREMURAT — SANIUTA. 12) IOT — M — NEA — MG — LU. 13) MACELARIE — ACIDA. 14) BICI — ISI — MARA — OC. 15) ANONIMI — LITERARA. 16) NIS — AB — LUNA — OM — D. 17) CAMERUN — PESIN — NE. 18) ILIR — TENIS — N — REA. 19) LICEU — RE — CADRAN. 20) ABA — REVOLUTIE — EA. 21) E — ISC — NI — IANUAR. 22) URATORI — COT — DZ — D. 23) DATINA — CARAGIALE. 24) A — STINGERE — ASTRI.

dialog cu cititorii

CÎT DE VECHI E ORAȘUL GIURGIU

„Doresc să cunosc cîteva date din istoria orașului Giurgiu".

Vlad STROE
Bordușani

Răspunde prof. Gh. RĂDULESCU, directorul Muzeului de istorie din Giurgiu.

Orașul se numără printre vechile tîrguri ale Țării Românești și este menționat pentru prima oară în scrisoarea pe care Mircea cel Bătrîn (1386—1418) a adresat-o din acest oraș regelui Poloniei Vladislav Iagello la 23 septembrie 1403. Este sigur că o așezare omenească a existat aici cu multe secole înainte : cercetările arheologice dovedesc că pe aceste locuri au trăit comunități de oameni în toate epocile, începînd cu orînduirea comunei primitive.

Istoria Giurgiului este bogată în evenimente. Fiind un vad comercial vechi, așezat la Dunăre dar și în apropierea vechilor capitale ale Țării Românești, orașul a jucat un rol de seamă în istoria Munteniei. Ocupat de turci către sfîrșitul vieții lui Mircea cel Bătrîn, orașul a fost stăpînit de aceștia timp de 411 ani, cu cîteva întreruperi în timpul lui Vlad Dracul, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul și alți conducători de oști, cînd datorită luptei poporului a fost eliberat pentru scurte perioade de sub jugul otoman. În 1829, în urma păcii de la Adrianopol, Giurgiul este definitiv restituit Țării Românești. De la această dată încep lucrările pentru transformarea vechiului oraș cu aspect oriental într-o așezare modernă. Se construiesc clădiri cu mai multe caturi, se deschid străzi noi, se introduce iluminatul cu lumînări de seu și apoi cu petrol și se amenajează o grădină publică. Orașul devine un centru principal al negoțului cu grîne și a diverse meșteșuguri. În anul 1869 se construiește prima cale ferată din România între București și Giurgiu.

În orașul Giurgiu se păstrează astăzi cîteva monumente ale trecutului său istoric, ca cetatea lui Mircea cel Bătrîn, turnul ceasornicului, ridicat de turci în secolul al XVIII-lea ca observator, precum și zidurile fortificațiilor de la Dunăre.

După victoria insurecției armate din august 1944, orașul Giurgiu trece prin transformări în toate domeniile de activitate. Industria existentă este utilată modern și apar noi obiective industriale. Astăzi, orașul regional Giurgiu are asemenea mari întreprinderi industriale ca : Șantierul naval, Întreprinderea de prefabricate, Fabrica de zahăr, fabrica de conserve „Fructonil", Fabrica de bere, I.I.L. „Steagul roșu" cu secții care produc covoare orientale și obiecte din mase plastice. La Giurgiu s-a construit un pod modern care asigură legăturile rutiere și feroviare cu malul bulgar al Dunării.

LA CE LUCREZ ACUM

„Doresc să știu la ce lucrează actualmente compozitorul Ion Dumitrescu".

Dan BĂLȘESCU
București

Răspunde compozitorul ION DUMITRESCU, maestru emerit al artei, președintele Uniunii compozitorilor din R. P. Română.

Activitatea mea de bază în creația componistică este terminarea Simfoniei a II-a la care lucrez de mai multă vreme și pentru realizarea căreia continui să depun o muncă susținută, în măsura în care îmi permit multiplele obligații și sarcini pe care le am. Pregătesc de asemenea un divertisment pentru șapte instrumente și orchestră, după cum în planul meu de activitate figurează și crearea unor lucrări cu caracter didactic. În plus, mă preocupă invitația pe care mi-a făcut-o, prin presă, artistul poporului Ion Voicu. El și-a manifestat dorința de a-i compune un concert de vioară. Doresc din inimă să pot împlini dorința prietenului Ion Voicu.

OPINII ALE CITITORILOR

„Consider că, în general, tematica revistei «Flacăra» este judicios alcătuită, fiind și diversă, și interesantă. Mi-aș îngădui totuși cîteva sugestii.

Cred că specificul revistei ar cere mai multe materiale încadrîndu-se în genul note de drum, reportaje-documentare din viața internațională, curiozități din lumea întreagă, prezentarea unor figuri proeminente din diferite activități : politice, economice, cultural-artistice din toată lumea ș.a.m.d.

Aș dori să fac și unele observații critice.

Unsori, explicațiile la fotografii sînt prea lapidare și-l lipsesc pe cititor de înțelegerea esențialului. De pildă, din notația făcută la o poză, eu n-am înțeles, de fapt, cine este William McAlpine. De asemeni unele reclame mi se par necorespunzătoare ca realizare grafică".

I. SĂLCEANU
Craiova

Interesante sugestiile dv. și demne de a fi cercetate cu atenție. De pe acum vă putem confirma că părerea noastră coincide cu cea exprimată de dv. în ce privește necesitatea extinderii spațiului acordat genului denumit „note de drum".

Observațiile dumneavoastră critice cu privire la calitatea unora din reclamele publicate în revistă sînt, în bună măsură, juste. Trebuie să știți însă că cele mai multe dintre reclame ne sînt transmise de către beneficiari așa cum le vedeți în revistă. Chiar în această situație însă, observații justificate ca cele formulate de dv. nu ne pot lăsa indiferenți. Așadar, pe viitor, va fi cazul să fim mai activi în discuțiile cu beneficiarii și, în general, să privim cu o responsabilitate mai mare problema calității reclamei.

Vă mulțumim pentru grija ce o purtați țînutei revistei noastre.

ALEXANDER VON HUMBOLDT, ÎNTEMEIETORUL GEOGRAFIEI MODERNE

„Vă rog să publicați unele date mai importante din viața și activitatea lui Alexander von Humboldt".

Pompiliu LĂZĂRESCU
elev, Lugoj

Răspunde ALEXANDRU ROȘU, candidat în științe geografice, de la Institutul de geologie-geografie al Academiei R. P. Române.

Alexander von Humboldt s-a născut la 14 septembrie 1769 la Berlin, într-o familie înstărită. Încă de mic copil, el a arătat un deosebit interes și dragoste pentru natură, fiind chiar denumit în glumă de cei ai casei „micul spițer" pentru predilecția sa de a colecționa plante, insecte, roci etc.

În anul 1787, Alexander, împreună cu fratele său Wilhelm, se înscrie la Universitatea din Frankfurt pe Oder, unde viitorul savant urmează cursuri administrativ-financiare. Dar pasiunea sa pentru natură îl face repede să părăsească această facultate și să treacă în 1789 la Göttingen, unde se dedică studiului științelor naturii.

Aici el se împrietenește cu George Forster, renumitul naturalist care îl însoțise pe J. Cook în celebra-i călătorie în Oceanul Pacific. Povestirile exploratorului despre locuri îndepărtate, aprind în sufletul tînărului student dorința de a călători și a cerceta el însuși natura atît de variată a globului.

Nici la Göttingen Humboldt nu rămîne prea mult : el pleacă la Hamburg, „fereastra oceanelor" unde își continuă studiile.

În anul 1790, prin moartea mamei sale, A. Humboldt moștenește o avere care i-a permis să-și îndeplinească visul : acela de a călători.

Timp de cinci ani (1799—1804) el străbate o mare parte din America de Sud. Din Cumana (Venezuela), însoțit de prietenul său, medicul Aimé Bonpland, el străbate regiunea muntoasă din această zonă, bazinul Orinocului, cercetează îndeaproape Munții Anzi, urcînd vîrful Chimborazo, explorează cursul superior al Amazonului, și apoi navighează de-a lungul coastei vestice a Americii, descoperind curentul rece denumit apoi „Humboldt". Vastul material adunat în decursul acestei călătorii îi permite să întocmească cea dintîi hartă adevărată a Americii de Sud. Rodul minuțioaselor sale observații este înserat în nu mai puțin de treizeci de volume, la care a lucrat timp de 25 de ani după călătoria aceasta.

Deși în vîrstă de 60 de ani, în 1829, A. Humboldt întreprinde o nouă călătorie, de data aceasta în Asia. Cercetările sale, abordînd și aici o mare varietate de probleme, sînt expuse într-o vastă lucrare asupra Asiei centrale.

Humboldt moare la 6 mai 1859 (la 90 de ani) fără a-și fi întrerupt pentru un singur moment activitatea sa creatoare. Humboldt este considerat, alături de K. Ritter, ca întemeietor al geografiei moderne, fiind în același timp autorul unor lucrări de valoare în geologie, botanică, zoologie etc. Lucrarea sa capitală, *Cosmos*, rămîne o operă unică în literatura științifică mondială, reprezentînd o adevărată sinteză a cunoștințelor epocii sale despre Pămînt și Univers.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Viorel Sima și Viorel Răducu, elevi, Cîmpulung-Muscel, str. Lt. Cepleanu 4 : teme diverse, ilustrate ; Carmen Ioan, elevă, com. Rădășeni, rn. Fălticeni : cinema, literatură, ilustrate ; Ani Sebin și Ani Menrath, eleve, Școala medie Vinga, rn. Arad : literatură, cinema ; Filimon Nelega, marinar, Mangalia, str. Oituz 10 : ilustrate ; Victoria Filat, elevă, Tulcea, str. 6 Martie 29 : teme diverse, ilustrate ; Coca Rîpeanu, elevă, Buzău, str. Unirii 208 : teme diverse, ilustrate ; Elisabeta Albu, com. Țibănești, rn. Brăila : teme diverse, ilustrate ; Ilie Bludean, Reșița, S.P.U., cl. III/17, sectorul IV, Piața Lenin 1 A : literatură, cinema, ilustrate ; Doina Stiobu, elevă, Tazlău de Sus, rn. Moinești : ilustrate ; Ion Teleagă, sudor, și Petru Chirilă, tehnician, Reșița, Orașul Nou, bl. I.C.M.M.R. 2, camera 8 : ilustrate , Gh. Moț, elev, com. Valing 174, rn. Reșița ; ilustrate ; Constantin Banu, electrician, Reșița, Orașul Nou, bl. I.C.M.M.R. 2, camera 14 : ilustrate ; Petre Căruceru, elev, Dorohoi, str. Republicii 116 : ilustrate.

„CE DORȚI SĂ AFLAȚI ?"

„Citind reportajul-anchetă intitulat «Ce doriți să aflați ?» apărut în «Flacăra» nr. 2/1965, îmi exprim satisfacția că ați abordat o asemenea temă.

Asemenea materiale au mai fost publicate în «Flacăra», însă în acestă ați pus — cum se spune — punctul pe «i». Noi, provincialii, aflăm abia acum că ne putem descurca în păienjenișul de străzi ale Bucureștiului formînd un număr de telefon (14.70.45). Dar cum poate oare afla un străin de Capitală, fără a pierde timp, unde-i instituția căutare, o casă memorială pe care dorește s-o viziteze, spectacolele zilei, expozițiile deschise etc. ? Și cum se poate ajunge pe drumul cel mai scurt pînă acolo unde-o toate acestea ? Dau și un exemplu. Venind la București am vrut să visitez Circul de stat. Dar cum să ajung ? Credeți-mă, ca să mă descurc a fost necesar să opresc oameni pe stradă care să mă îndrume.

De aceea pledez pentru înființarea unor birouri de informații — așa cum cereți și dv. în articolul publicat.

Constantin POPESCU
Curtea-de-Argeș

POȘTA NOASTRĂ

Gh. SPĂDARU, BAIA-MARE. 1) Editura „Meridiane" ne aduce la cunoștință următorul mecanism al muncii sale : după ce — pe baza planurilor întocmite și cu ajutorul cetățenilor care fac diferite sugestii — fotografii și colaboratorii editurii realizează fotografii din diferite regiuni ale țării, colecțiile acestor fotografii sînt prezentate sfaturilor populare regionale respective. În ultimă analiză Comitetul executiv al sfatului popular regional este forul ce aprobă care anume dintre imaginile fotografice realizate pot intra în planurile de editare. Pe baza acestor aprobări, Centrul de librării și difuzare a cărții din fiecare regiune poate face comanda concretă. Deci, vă sfătuim să vă adresați acestor organe locale 2) Socotim că propunerea dv. ar trebui s-o înaintați Asociației filateliștilor din R. P. Română. 3) Nu cunoaștem publicația de care ne vorbiți ; adresați-vă direct redacției respective. 4) Puteți să ne trimiteți scrisoarea adresată oricărui colaborator nostru și i-o vom remite.

Gh. BROȘCARU, BUCUREȘTI. Adresați-vă Ministerului Industriei Alimentare, organul care coordonează activitatea traulerelor noastre de pescuit oceanic.

MARIANA ANDROI, PITEȘTI. Regretăm, dar nu ne putem ocupa cu organizarea unor asemenea corespondențe.

AUREL CERNEANU, HUNEDOARA. Așa cum am mai arătat, Eminescu a trăit 39 de ani.

B. T. IARIȘ, TAGANROG (U.R.S.S.). Reluăm și vom publica cu regularitate rubrica de noutăți științifice și tehnice și curiozități din toată lumea. De obicei, o veți afla în pagina a 17-a a revistei.

RODICA STANESCU, TIRGOVIȘTE. Un reportaj despre cercetările arheologice și lucrările de restaurare de la Curtea Domnească a apărut în numărul trecut al revistei noastre.

Gh CIOCANEL, REȘIȚA. Nu știți de cine e tabloul, dar spuneți că e intitulat „Maria" ? De unde îi cunoașteți titlul ? După descrierea care o faceți nu putem să ne dăm seama dacă e vorba de o lucrare de valoare sau nu. Trimiteți-ne eventual o fotografie — și cît mai mare cu putință. Vom încerca, apelînd la specialiști, să stabilim despre ce e vorba.

RADU ȘERBAN, CRAIOVA. Sperăm că ați constatat că dorința de a citi un material privitor la unele noutăți din domeniul cibernetici v-a fost satisfăcută : în nr. 50/1964 am publicat „Șah-mat" de prof. univ. Edmond Nicolau.

V. SILVIAN

cadran INTERNAȚIONAL

O OGLINDĂ A TRADUCERILOR PE GLOB

Știți care sînt scriitorii ale căror lucrări se bucură de cea mai largă răspîndire internațională ?

Un răspuns la această întrebare îl dă INDEX TRANSLATIONUM, o amplă lucrare apărută la Paris sub egida U.N.E.S.C.O. Este pînă la ora actuală cea mai completă listă de acest fel (însumează peste 1.000 de pagini), care aduce în fața celui interesat diverse aspecte din sectorul traducerilor.

Astfel, se menționează aci că numai în cinci ani (1958-1962) s-au tradus, de la un capăt la celălalt al pămîntului, nu mai puțin de 157.000 titluri. Pe țări, primul loc îl ocupă Uniunea Sovietică cu 16% din totalul traducerilor.

Studiind cifrele prezentate de sus-amintita publicație, se constată că, cu tot succesul de care se bucură astăzi operele unor scriitori contemporani ca John Steinbeck, Alberto Moravia, William Faulkner ș.a., locul de frunte continuă să-l ocupe, mai departe, clasicii.

Un „clasament" al scriitorilor traduși în cursul anului 1962 — cea mai recentă situație globală pe care o prezintă „Index translationum" — are, după numărul de traduceri, următoarea înfățișare : Lev Tolstoi — 127, Shakespeare — 102, Jules Verne — 97, Dostoievski — 90, A. M. Gorki — 75. Urmează, în ordine, numele altor cunoscuți și apreciați scriitori : Pearl Buck — 68, Graham Greene — 58, Honoré de Balzac — 53, Mark Twain — 53, John Steinbeck — 46, A. P. Cehov — 40, Jean-Paul Sartre — 37, W. S. Maugham — 36, Ivo Andrić — 35, Ivan Turgheniev și M. Șolohov cîte 34, W. Faulkner — 31, N. V. Gogol — 29, Alberto Moravia — 28, Bertolt Brecht — 25, Françoise Sagan — 21, Thomas Mann și Arthur Miller cîte 20, Albert Camus — 17.

În domeniul literaturii polițiste și de aventuri unii s-ar putea aștepta, desigur, să-l găsească pe primul loc pe Edgar Wallace. Locul de frunte este deținut însă cu fermitate de Agatha Christie (96), urmată de Georges Simenon (93), E. S. Gardner (46), Peter Cheynay (39) și, în sfîrșit, Edgar Wallace (22).

În ce privește literatura pentru copii, „părintele" căpitanului Nemo și al lui Dick Sand, cu cele 552 de traduceri, deține supremația mondială absolută. Îi urmează poveștile lui Andersen (276) și cele ale lui Charles Dickens — 272.

Scriitorii romîni cei mai cunoscuți pe glob, în urma traducerii operelor lor, sînt Mihail Sadoveanu și Zaharia Stancu (în special prin „Desculț").

N. NICOARĂ

STATUIA... DISCORDIEI

Descriind, la un mod general, locul aventurii lui Don Quijote („într-un loc, în la Mancha, al cărui nume nu mi-l amintesc..."), Cervantes n-a prevăzut că imprecizia sa va avea consecințe peste veacuri.

Căci, după cum se știe, la Mancha cuprinde patru provincii — Toledo, Cuenca, Ciudad Real, Albacete. Iar cervantiștii caută de mai bine de patru secole să stabilească identitatea locurilor aventurilor cavalerului rătăcitor creat de imaginația marelui scriitor. Numeroase referiri la obiceiurile și amănuntele citate în carte sînt folosite ca argument în favoarea uneia sau alteia dintre localitățile cuprinse în provinciile sus-amintite.

Niciodată însă pînă acum disputa în jurul acestor probleme n-a fost, precum se pare, atît de acerbă, antrenînd nu numai pe cercetătorii operei lui Cervantes, ci și autoritățile dintr-o serie de localități din la Mancha.

Totul a pornit de la propunerea făcută de un om de cultură ziarului spaniol „ABC" de a se organiza construirea unui monument lui Don Quijote și devotatului său Sancho Panza. Peste o duzină de comune își disputā în prezent cinstea de a găzdui monumentul, îndărătul vehemenței acestei bătălii donchișotiste ascunzîndu-se interese bine determinate. În fiecare din aceste localități se făuresc planuri pentru deschiderea și încurajarea unor întreprinderi turistice, hoteluri, muzee în care să fie strînse relicvele cavalerului rătăcitor etc. Aceasta pentru că acum, un tur în țara lui Don Quijote, care poate fi făcut în două ore cu automobilul plecînd din Madrid, a devenit un itinerariu gustat de turiști, morile de vînt de pe acest drum, dintre care unele funcționează ca pe vremea lui Don Quijote, fiind — după afirmațiile specialiștilor — o atracție majoră.

În momentul de față, două localități se înfruntă, stîrnind pasiunile. Una este Argamasilla da Alba, care se presupune că ar fi locul de baștină al cavalerului (într-unul din capitolele cărții se face o asemenea referire). A doua localitate este cea denumită ironic de Cervantes „marele oraș El Toboso", unde se presupune că a trăit iubita cavalerului, Dulcineea. Cu sau fără monument, El Toboso se află în frunte în cursa pentru exploatarea avantajelor turistice de pe urma capodoperei lui Cervantes, o clădire veche, denumită „Palatul Dulcineei", fiind de pe acum transformată în muzeu.

Dar lupta este departe de a se fi încheiat...

Z. FLOREA

DESTRĂMAREA UNUI MIRAJ

„Anul 1964 a fost martorul înmormîntării uneia din doctrinele fundamentale ale politicii americane postbelice, aceea a „coeziunii atlantice" — formulă care a și început să capete un iz ironic și arhaic. Această doctrină se baza pe convingerea implicită, deși uneori neformulată, că America a fost desemnată de către destin ca să „reorganizeze" lumea occidentală. Sub presiunea realităților, doctrina amintită s-a prefăcut în țăndări. (...)

Greșeala dogmaticilor atlantici era aceea că porneau de la postulatul potrivit căruia unele interese comune trebuiau neapărat să ducă la crearea de instituții economice, militare și politice comune, sub tutela S.U.A.

La Washington suflă astăzi, la nivelurile cele mai înalte, un puternic vînt al realismului, iar noua generație de analizatori ai situației politice se caracterizează printr-un scepticism glacial. Este posibil ca noul președinte, originar din Texas, să dea dovadă de mai multă modestie — și abilitate în același timp — în ce privește relațiile cu Europa decît au dat dovadă predecesorii săi. Acest ton nou s-a și făcut auzit în timpul vizitei lui Wilson, cînd s-a pus surdină planurilor de creare a F.N.M., precum și cu prilejul sesiunii Consiliului ministerial al N.A.T.O., la care secretarul de stat Dean Rusk s-a străduit în mod deosebit să evite pînă și aparențele unei atitudini de intimidare. (...)

Într-o carte care a produs vîlvă, intitulată „După 20 de ani", doi pionieri ai politicii „Noii frontiere", Richard Barnet și Marcus Raskin, sfîșie în bucăți doctrina atlantică. Ei susțin că acordînd prea multă atenție Europei (occidentale — n.n.), America și-a sacrificat propriile sale interese interne precum și libertatea de negociere cu U.R.S.S. Președintele Johnson pare a împărtăși acest punct de vedere. Cuvîntul de ordine al administrației sale nu mai este realizarea „Marelui plan", ci construirea „Marii societăți". La începutul noului an, acest din urmă cuvînt de ordine trezește speranța unor eforturi de mult scadente pentru rezolvarea problemelor interne, paralel cu destrămarea mirajului atlantic."

Din revista „Nouvel Observateur" — Paris

Un punct pe hartă

ETON

La 34 kilometri de Londra, apa domoală, mărginită de maluri verzi, a Tamisei desparte două orășele istorice, a căror faimă nu a pălit cu nimic pînă azi. Este vorba de Windsor și Eton. Primul este de aproape nouă secole una din reședințele preferate ale caselor domnitoare engleze, iar al doilea — Etonul — a devenit celebru prin colegiul cu același nume, căruia îi datorează de altfel existența. El a fost fondat în anul 1440 de regele Henric al VI-lea ca lăcaș de educare și instruire a fiilor de nobili. Elevii, profesorii, precum și personalul administrativ al colegiului formează de fapt majoritatea locuitorilor orășelului, în număr total de circa 4.000.

Orășelul seamănă cu multe alte localități de provincie ale Angliei — aceleași grădini bogate și potolite în mijlocul cărora se odihnesc case patriarhale, cu acoperișuri roșii și hornuri înalte ce dau parcă o replică cerului aproape totdeauna mohorît. Azi, ca și în trecut, colegiul Eton deține primul loc în rîndul așa-zișelor „public schools" — școli subvenționate de stat — făcînd parte din rețeaua școlilor secundare cu internat obligatoriu și taxe extrem de ridicate.

Pe temeiul perpetuării unor vechi tradiții conservatoare, pedagogii și profesorii acestor colegii consideră drept cea mai de seamă sarcină a lor aceea de a scoate promoții de gentlemeni. Între altele, un gentleman veritabil trebuie să dea dovadă de punctualitate, sobrietate, stăpînire de sine și să îmbine toate acestea cu o ținută vestimentară corespunzătoare și cu o comportare riguros protocolară în societate.

Eton College se bucură de renumele de a fi dat Angliei „oameni de aur" ; iată de ce gentlemanul care a trecut prin băncile Etonului va purta cu mîndrie cravata colegiului, chiar și atunci cînd tîmplele îi vor fi argintate și-l va copleși vreo înaltă funcție de stat. De altfel, din cei 345 de deputați parlamentari ai partidului conservator care au fost aleși în anul 1955, 79% au frecventat școlile publice, iar dintre aceștia 78% au absolvit Etonul. Dintre cei 21 de membri ai cabinetului Macmillan, șapte veneau de la Eton, doi de la Winchester și doi de la Marlborough. Din rîndul conservatorilor, foștii premieri Macmillan și Home, precum și alte personalități politice ca Duncan Sandys, Peter Thorneycroft, Hailsham, sînt la rîndul lor foști elevi ai colegiului Eton. Absolvenți ai acestui colegiu sînt de asemeni mulți dintre membrii noului Parlament ales la 15 octombrie 1964.

Afluența la Eton College este atît de mare, încît s-au introdus liste speciale în care familiile de lorzi își înscriu fiecării încă din ziua nașterii acestora — ba uneori chiar și înainte de sorocul venirii lor pe lume — dreptul de a pătrunde, într-o școală fiind, în general, cumpărat.

Cînd am intrat pe poarta colegiului, un grup de elevi erau adunați, în curte, în jurul unui profesor. Uniforma pe care o purtau tinerii — un fel de frac negru, cămașă albă cu guler tare — îți dădea impresia să te afli la o recepție.

Impunătorul castel medieval destinat de Henric al VI-lea colegiului a rămas aproape neschimbat ; doar vremea și-a pus pretutindeni pecetea.

Am vizitat cîteva săli de clasă, întunecoase, nu prea spațioase, cu mobilier foarte vechi. Cînd am ieșit, traversînd curtea, am observat, înscrisă pe clădirea centrală, deviza colegiului : „Manierele fac pe om". Elevii de la Eton se remarcă într-adevăr printr-o desăvîrșită politețe și disciplină, prin reținere în vorbe și gesturi.

Inițial, elevii colegiului nu studiau decît latina și greaca. Abia de la mijlocul secolului al XIX-lea au fost introduse și limbile moderne, matematicile, științele naturale etc. Am aflat că azi printre disciplinele cele mai importante se numără istoria și geografia. La istorie se studiază în mod special trecutul dinastiilor engleze și al familiilor de lorzi, iar la geografie — mai ales Anglia cu colonițle pe care le-a avut și care i-au mai rămas, precum și domeniile lorzilor. Sportului i se acordă de asemeni o deosebită atenție, călăria și crichetul fiind sporturile cele mai pline de eleganță și tradiționai aristocratice. În general, întreg sistemul de învățămînt este impregnat aci de un puternic spirit de castă, destinat formării unor viitori demnitari și funcționari devotați intereselor claselor suprapuse din Anglia. De altfel, părăsind Eton College ești multă vreme urmărit de imaginea stăruitoare a rigidității și a unui tradiționalism împietrit.

Veronica RUSSO

Elevi de la Eton.

cadran INTERNATIONAL

PE URMELE EXPLOZIILOR

Există în ultima vreme o preocupare pentru acele locuri ale planetei noastre care au fost supuse experiențelor nucleare. Nu de multă vreme — arată revista franceză „L'Express" — spre unul din acestea s-a îndreptat o echipă de radiologi a Universității din Washington. Radiologii au făcut cercetări în atolii Bikini și Eniwetok din Pacific, unde, începînd din anul 1944 și pînă în 1958, au avut loc peste șaizeci de explozii nucleare experimentale.

Namu este o mică insulă în atolul Bikini. Aici, după mai bine de cincisprezece ani, exploratorii au găsit trestii, magnolii de nisip, arbustul messerschmidia cu micile sale flori albe. Pe unele din insule crescuse chiar viță sălbatică. Cufundîndu-se în apele lagunelor, scafandrii au găsit bancuri de pești-papagal care nu păreau infestați de radioactivitate.

Nu toate speciile cercetate s-au dovedit însă la fel de norocoase. De pildă, așa-numitul crab al cocotierilor, odinioară una dintre delicatesele culinare ale acestor locuri, în prezent infestat de stronțiu 90, a devenit necomestibil.

Lauren Donaldson, conducătorul expediției, a încercat să explice supraviețuirea unor organisme. După opinia lui fenomenul se explică în parte prin factori de climă. Alizeele și curenții calzi au adus în aceste locuri pești și semințe de plante care n-au avut de-a face cu dezastrele atomice. Membrii expediției consideră rezultatele studiilor efectuate de ei nu îndeajuns de concludente, deoarece un număr mare de specii din fauna atolilor au pierit probabil — victime ale radiațiilor — înaintea sosirii echipei științifice.

Donaldson este de asemenea convins că nici un om n-ar fi putut supraviețui. Singurele care au rezistat sînt doar organismele situate pe treapta cea mai inferioară a regnului animal. Ceea ce-l face pe Donaldson să conchidă : „Să distrugi viața este mult mai ușor decît s-ar putea crede".

I. CORIBAN

Un cercetător pe atolul Bikini.

Uzinele „Olivetti" din Ivrea.

SFÎRȘITUL UNEI DOMNII

În urmă cu 57 de ani, la Ivrea — un orășel piemontez — sosea din Statele Unite inginerul Camillo Olivetti, care, după doi ani de cercetări, a pus la punct, împreună cu un grup de colaboratori un tip modern de mașină de scris. Primei mașini de acest tip i-au urmat milioane de exemplare, fabricate la întreprinderea Olivetti, dezvoltată de fiul inginerului, Adriano Olivetti, adevăratul întemeietor al trustului cu același nume.

Imediat după al doilea război mondial, Olivetti s-a aliat cu societatea franceză Bull, pentru a vinde în Italia aparatele electronice de calcul ale acesteia. Dar acordul dintre cele două societăți a fost denunțat în 1963, cînd Olivetti s-a lansat și el în producția de materiale electronice.

În 1968, Olivetti absoarbe societatea americană de mașini de scris Underwood și modernizează mijloacele de producție și circuitele comerciale. Dar această expansiune a tulburat grav echilibrul vechii întreprinderi, preluarea lui Underwood costînd imens — 43 milioane de dolari. De asemeni, lipsa unui ajutor substanțial din partea statului pentru cercetările științifice necesare dezvoltării electronicii, ca și criza economiei italiene, au accentuat dificultățile societății Olivetti. Scăderea cotei acțiunilor la bursă a făcut ca băncile să împrumute societății doar sume reduse, instituțiile de credit fiind de altfel destul de îngrijorate de creșterea datoriilor lui Olivetti : 30.000.000 dolari în 1959, aproape 100.000.000 dolari în 1964.

Olivetti a încercat să rezolve mai întîi problema sectorului electronic ; dar pentru aceasta era necesar un asociat cu bani mulți. Compania americană General Electric, care a înghițit nu demult și societatea franceză Bull, și-a oferit serviciile. În cele din urmă General Electric a cumpărat 60% din acțiunile departamentului electronic Olivetti.

Dar calculatorii electronici nu reprezintă decît o parte a cifrei de afaceri a companiei. Fiul și succesorul lui Adriano, Roberto, a trebuit să accepte ca un alt grup de acționari — Fiat, Pirelli, Institutul Mobiliar Italian, Mediobanco, Centrale (societate financiară din Milano) — să-și însușească o altă cotă-parte din acțiuni, la egalitate cu familia Olivetti.

Ca o ironie a soartei, noua structură a societății a fost anunțată oficial la Ivrea, orășelul care astfel a cunoscut și începutul și sfîrșitul trustului Olivetti.

Statul n-a încurajat această regrupare, dar, tacit, a aprobat-o. Marea majoritate a celor 30.000 de salariați nu sînt însă de acord cu soluția adoptată de foștii patroni : muncitorii au propus preluarea de către stat a fabricilor Olivetti.

Viorica TĂNĂSESCU

NELINIȘTEA LUI MCDONALD ...

Răsfoindu-și ziarul, Adam Jones citește negru pe alb la rubrica „Variety" că David McDonald, președintele sindicatului oțelarilor, a luat parte la serata mondenă a unuia din marii bogătași din Pittsburgh. Jones trudește la un furnal. McDonald n-a călcat în viața lui (ca muncitor) într-o fabrică. Jones nu joacă golf, dar președintele lui United Steel Workers este văzut adesea pe teren în compania directorilor marilor firme siderurgice. Jones, muncitorul, primește 150 de dolari la capătul unei săptămîni și trăiește cu speranța că va avea mereu slujbă. McDonald, „patronul" lui U.S.W., are un salariu anual asigurat de 50 mii dolari (bașca „cheltuieli de reprezentare") și participații la cîteva localuri de noapte din Manhattan și Los Angeles.

Dar să nu se creadă că McDonald nu-și are grijile sale : s-ar putea ca în curînd să fie detronat. Mai precis : cu prilejul alegerilor sindicale de la 9 februarie. Aceasta întrucît J. W. Abel, trezorierul sindicatului, și-a pus și el candidatura la președinția U.S.W. Abel se bucură de influență, atît ca fost muncitor, cît și ca unul din întemeietorii sindicatului, iar conducătorii unor secții locale cuprinzînd aproape 200.000 aderenți i-au promis sprijinul lor. Sesizînd de unde poate veni pericolul, McDonald supralicitează. Și-a adus astfel aminte, pentru prima oară după 1959, să convoace întrunirea cadrelor sindicale. Acolo s-a pus pe promisiuni : cum contractul colectiv pe plan național a expirat la 1 ianuarie 1965, a spus că va cere un spor de salarii. Dar patronii nici nu vor să audă.

În sălile Palatului El-Nasr din capitala R.A.U. s-a deschis de curînd, în prezența a numeroase personalități ale vieții politice și cultural-științifice egiptene, o expoziție de arhitectură românească. Menționînd concepția îndrăzneață și varietatea construcțiilor prezentate, îmbinarea stilului arhitectonic modern cu cel românesc tradițional, ingeniozitatea arhitecților români în amplasarea spațiilor verzi, revista egipteană de limbă franceză „Images" subliniază totodată că această expoziție oferă vizitatorilor posibilitatea de a constata „perspectivele deschise de creșterea puterii industriale, de dezvoltarea agriculturii și în același timp de creșterea nivelului de trai al poporului" în țara noastră.

De un deosebit interes s-au bucurat numeroasele exponate prezentate la Expoziția de artă populară românească organizată recent în orașul japonez Sapporo, din insula Hokkaido.

Aspect de la parada din Washington, prilejuită de instalarea oficială a președintelui Johnson și a vicepreședintelui Humphrey.

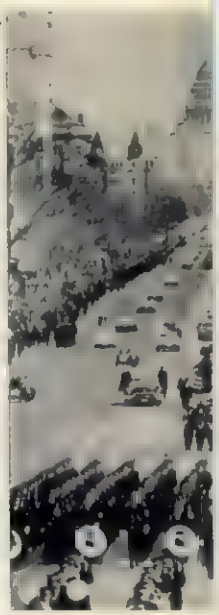

Nu numai președintele U.S.W. își simte viitorul amenințat și este neliniștit. Starea lui sufletească o încearcă și James Carey, președintele sindicatului electricienilor, împotriva căruia candidează un conducător sindical local, Paul Jenkins; o încearcă și președintele sindicatului minerilor, Tony Boyle, care va avea un contracandidat din rîndurile muncitorilor.

Bătălia de la 9 februarie se anunță dură și are ca preludiu exemplul oferit de recentele alegeri din sindicatul funcționarilor publici, din sindicatul docherilor etc., ai căror membri s-au debarasat de vechii conducători.

Aceste fenomene ce se petrec în viața sindicală americană n-au scăpat observatorilor presei din Statele Unite. Laolaltă cu un proces de „întinerire" a cadrelor unor sindicate, și de „trezire" în mișcarea sindicală, se înregistrează, după o stagnare de mai mulți ani, ceea ce presa denumește „revolta activiștilor împotriva bossilor sindicali". Aceștia din urmă sînt acuzați de atitudini dictatoriale, de faptul că nu-și apleacă urechea la revendicările formulate „la bază", că nu-i consultă niciodată pe muncitori; de asemenea că modul lor de viață frizează adeseori indecența. Rămîne acum de văzut cît de greu vor atîrna toate acestea în balanța alegerilor sindicale.

E. MIRONESCU

UNIVERSITATEA CEYLONEZĂ

Creată la Colombo prin contopirea a două colegii guvernamentale (Colegiul universitar și cel medical), Universitatea ceyloneză a luat ființă în 1942, în anii grei ai celui de-al doilea război mondial. Întemeietorul și primul ei prorector a fost Ivor Jennings, care a căutat să-i imprime un caracter cît mai asemănător universităților britanice. La începuturile sale, această primă instituție de învățămînt superior a Ceylonului era alcătuită din patru facultăți — de arte, științe, medicină și orientalistică — deservite de un corp didactic de 80 de profesori și frecventate de aproximativ 900 de studenți.

După cucerirea independenței, celor patru facultăți li s-a mai adăugat una politehnică, iar la Peradenya, în apropierea orașului Kandy — vechea capitală a Ceylonului — a fost creată o filială a universității, proiectîndu-se, de altfel, ca universitatea să fie mutată în întregime la Peradenya.

Cursurile Universității din Ceylon durează trei ani pentru o diplomă de absolvire obișnuită și patru pentru o diplomă de onoare. Studenții care frecventează ciclul de trei ani își aleg trei obiecte — de pildă limba singaleză, istoria Indiei și a Ceylonului și economia sau limba tamilă, geografia și filozofia etc. — iar la terminarea cursurilor dau un examen pentru fiecare. Cei ce urmează ciclul de patru ani prezintă, la sfîrșitul acestora, și o lucrare de diplomă.

Pe lîngă titlul de absolvent, Universitatea din Ceylon mai poate acorda și pe cele de „magister" și „doctor honoris causa".

În Ceylon anul universitar începe de obicei la jumătatea lunii iulie, fiind împărțit în trei trimestre de cîte zece săptămîni. Numărul studenților este în prezent de circa 4.000. Fiecare dintre ei plătește o taxă de 325 rupii trimestrial, pentru cămin, mîncare, taxe școlare etc. Deși studenții care pot prezenta acte din care să reiasă că au o situație materială proastă beneficiază de o reducere de 50%, acest sistem de taxe îngrădește accesul în facultăți al fiilor de muncitori și țărani.

O manifestare ce se bucură de foarte multă popularitate în rîndul studenților ceylonezi o constituie dezbaterile organizate între studenții din două cămine, fiecare grup desemnîndu-și cîte trei oratori. Ei iau cuvîntul pe rînd, folosindu-și toate cunoștințele și elocvența pentru a-și apăra punctul de vedere. Un juriu format din profesori asistă la întreaga desfășurare a discuțiilor, proclamînd la sfîrșitul lor un învingător. Scopul dezbaterilor este crearea deprinderii de a gîndi logic și de a expune argumentat punctul de vedere în cadrul unor întruniri publice.

Universitatea ceyloneză editează și cîteva reviste, ca „University Review", „Ceylon University", „Annual Magazine", cuprinzînd articole și comunicări în limbile singaleză, tamilă și engleză.

D. ȘTEFAN

PEȘCUȘUL ÎN LUME

Un studiu al F.A.O., publicat în Buletinul statistic al pescuitului, menționează că Japonia a fost pentru prima oară întrecută de altă țară în ceea ce privește cantitatea de pește pescuit. În 1963 Japonia a pescuit 6.697.000 tone pește, iar Peru a ajuns la 6.901.000 tone. Aceasta se datorește prezenței în apele peruviene a unor bancuri importante de ancheveta (pești mici, care servesc la fabricarea făinei utilizate în alimentația vitelor). Japonia și Peru obțin anual a treia parte din întreaga cantitate de pește ce se pescuiește în lume, care în 1963 s-a ridicat la 46.400.000 tone.

După Peru și Japonia, urmează R. P. Chineză cu 5 milioane tone și U.R.S.S. cu 4 milioane tone.

Pe continente situația se prezintă în felul următor: în frunte se află Asia cu 17.800.000 tone, adică 30% din cantitatea totală pescuită. Urmează Europa, care a pescuit în 1963 8.840.000 tone, adică 19%, America de Sud cu 8.490.000 tone, America de Nord cu 4.310 000 tone și Africa cu 2.810.000 tone.

Principala țară europeană de pescari este Norvegia cu 1.387.000 tone, a șasea în lume, înaintea Spaniei, Danemarcei, Angliei, Islandei și Franței.

I. M.

DACĂ OSWALD TRĂIA...

O împușcătură! Încă una! Și a treia!

Astfel începe filmul realizat de doi tineri cineaști americani din Dallas, Harry Hoffman și Larry Buchanan — „Procesul lui Lee Harwey Oswald".

Acțiunea filmului se desfășoară într-o sală de tribunal și încearcă să imagineze cum s-ar fi desfășurat procesul presupusului asasin al fostului președinte Kennedy, dacă acuzatul Oswald n-ar fi fost ucis de către Ruby. Desfășurarea acțiunii constituie o împletire a realului cu imaginația, a faptelor întîmplate cu cele presupuse.

Filmul se încheie cu pledoaria avocatului apărării care, după prezentarea probelor și înșirarea argumentelor sale, cere achitarea lui Oswald ca nevinovat de asasinarea fostului președinte. Procurorul, la rîndul său, cere scoaterea de sub acuzație a lui Oswald pe motiv însă că îl consideră bolnav mintal.

Renumitul avocat din Dallas, Charles Tessmer, care a refuzat să apară ca apărătorul lui Ruby la procesul real ce i s-a intentat acestuia, și-a asumat rolul de consilier juridic al filmului.

Pentru a crea o atmosferă cît mai apropiată de realitate, realizatorii au ales în așa fel protagoniștii ca să semene cît mai mult cu cei pe care îi interpretau. Nu rareori interpreții se adresează publicului cu vocea „originală" a eroilor adevărați ai faptelor. O bandă de magnetofon pe care s-a imprimat o discuție cu Oswald după arestarea sa a fost pusă la dispoziția cineaștilor de către postul de radio din New-Orleans.

Cei doi regizori nu sînt la prima lor colaborare. Ei consideră că genul cinematografic pe care îl abordează poate fi calificat „jurnalistică cinematografică" iar scopul pe care îl urmăresc este de a contribui la elucidarea unor probleme confuze și complexe.

G. MATEI

După încetarea din viață a lui Winston Churchill, fost prim-ministru și cunoscut om politic britanic, Camera Comunelor a hotărît organizarea de funeralii naționale. Fotografia-document pe care o publicăm îl înfățișează pe W. Churchill în iulie 1944 vizitînd, în calitate de prim-ministru al Marii Britanii, frontul din nordul Franței.

„Situația a atins încordarea maximă" transmitea din Saigon corespondentul agenției Associated Press, cu puțin înainte de a avea loc nouă lovitură de stat a generalilor care au înlăturat guvernul Huong. În fotografie: demonstranți așezați pe caldarîm în fața Institutului național budist din capitala sud-vietnameză îi înfruntă pe polițiști.

Finlanda va găzdui ediția 1965 a Campionatului mondial de hochei pe gheață. În vederea acestui eveniment sportiv, la Tampere a fost construit un patinoar artificial acoperit, putînd cuprinde 10.000 spectatori.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 2567, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI: 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

TIP ASI

ÎNTREPRINDEREA „ELECTROMOTOR" PRODUCE

motoare asincrone trifazate, protecție IP 44, cu rotorul în scurtcircuit 4-30 kW și cu rotorul bobinat 5,5-22 kW, 750-3.000 rot/min.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
TIMIȘOARA — BD. REPUBLICII NR. 21
TELEFON 1-38-56

ELECTROMOTOR

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

6

Anul XIV nr. 6 (506) — 6 februarie 1965

CĂLĂTORIE NOUĂ (pag. 5-8)

Ce înseamnă a fi modern? (pag. 9-11)

A DOUA VIAȚĂ A STICLEI (pag. 14-16)

Handbalul, dincolo de geometrie (pag. 18-19)

Foto-reportajul săptămînii

Roade bogate

Producția de cauciuc sintetic a ajuns în anul trecut la 19.373 tone. În fotografie : vedere a Combinatului de cauciuc sintetic din Onești.

Comunicatul Direcției Centrale de Statistică, recent publicat, ne-a pus în față o cuprinzătoare oglindă a realizărilor obținute în anul care a trecut de către oamenii muncii din țara noastră angajați în vasta operă de transpunere în viață a măreților obiective stabilite de Congresul al III-lea al partidului.

În aceste zile, cînd pregătirile pentru apropiatele alegeri în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare canalizează energia creatoare a întregului popor în direcția îndeplinirii și depășirii cifrelor de plan pe anul în curs — ultimul an al planului șesenal — Comunicatul completează cu elemente precise vastul tablou al țării în plină activitate. Anul 1964 a fost un an de rodnice succese. Producția industrială globală a crescut cu 14,1% față de anul 1963, iar sarcinile prevăzute în planul de stat au fost îndeplinite în proporție de 102,6%. Perioada 1960-1964 — privită în ansamblu — a cunoscut un ritm mediu anual de creștere a producției industriale pe întreaga țară de 14,8%, ritm superior celui prevăzut în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. Ramuri de bază ale economiei noastre naționale — cum sînt industria energiei electrice și termice, industria chimică, industria construcțiilor de mașini și altele au adus contribuții de preț la obținerea acestor succese. Comunicatul prezintă un bogat bilanț al obiectivelor industriale date în funcțiune în anul trecut, ilustrînd și realizările în domeniul îndeplinirii planului de investiții care a cunoscut în ultimii ani o sporire substanțială.

Luînd cunoștință de aceste măreți înfăptuiri, oamenii muncii își sporesc eforturile pentru a îndeplini înainte de termen angajamentele lor și pentru a traduce în fapt prevederile Plenarei C.C. al P.M.R. din 30 noiembrie- 1 decembrie 1964 străduindu-se astfel să obțină noi victorii în lupta pentru desăvîrșirea construcției socialiste în patria noastră.

În 1964 s-au produs 11.068.000 rulmenți. Printre unitățile producătoare se numără și Fabrica de rulmenți Brașov (în fotografie).

În 1964, volumul vînzărilor de mărfuri prin comerțul socialist a fost de 62,8 miliarde lei, crescînd cu 8 la sută în comparație cu anul precedent și cu 75 la sută față de anul 1959.

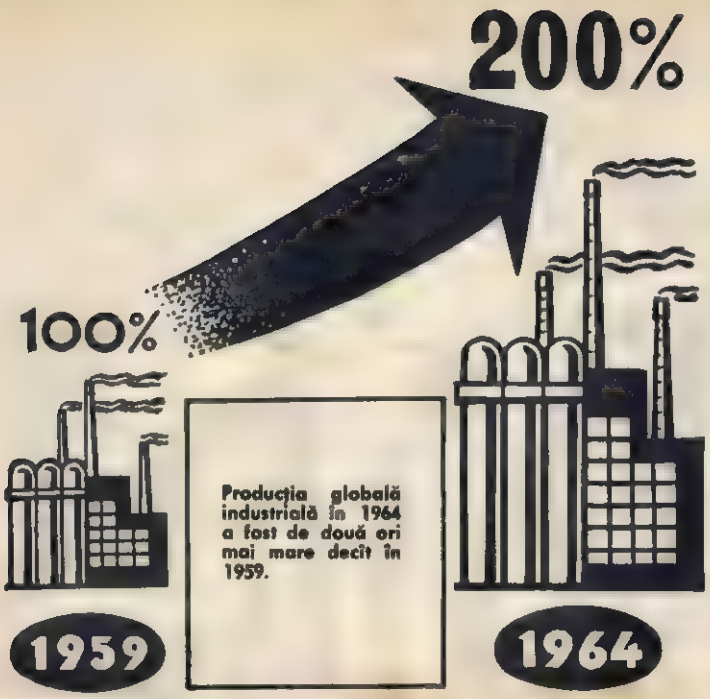

La sfîrșitul anului 1964 parcul de mașini agricole dispunea de 74.400 tractoare fizice, 63.500 semănători mecanice, 35.200 combine pentru cereale păioase și alte numeroase mașini agricole.

Pe șantierele numeroaselor obiective industriale se desfășoară într-un ritm susținut lucrările de construcții-montaj. În fotografie : aspect de pe șantierul Uzinei electrice de termoficare de la Oradea.

memento

DISCURI

● O voce (Doina Badea), o orchestră (RadiotelevizIunea) și un dirijor (Sile Dinicu) realizează un mic disc (EDC-511) cu o mare melodie : „Tu" (Marele Premiu Mamaia — 1964). Pe același disc : „Cînd apare dragostea", „Niciodată" și „Un singur val".

● Un temperament '65 ! Ilinca Cerbacev cîntă „Ramona la bal", un charleston de tostă frumusețea și „Kiss and twist" de Chubby Checker, inventatorul twistului american „Twist again", care tradus liber ar suna „dă-i înainte" (EDC-504).

● „Dacă ar mergem să dansăm" de H. Mălineanu (s-a dansat și la competiția de la Mamaia 1964) + „Clipa de-atunci" + „Copăcel" (madison !) + „Oglinda dragostei" — un disc (EDC-510) ce merită ascultat.

● Constantin Drăghici prezent la zi cu „Il surf" și „La ragazza del mio cuore", prezent pe multe alte discuri mari și mici, nu se dezminte. Cîntă, cîntă, cîntă și cîntă... bine ! (EDC-539).

● Kiril Semov, acompaniat de orchestra RadiotelevizIunii bulgare cîntă „Que vero" (în italiană), „The man I love" (în engleză), „Pas d'alcool" (în franceză) și „Ciudo" (în bulgară, în sfîrșit). Și totuși cîntă corect, cu dicțiune.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 7 FEBRUARIE : Ștafeta tinereții — emisiune de varietăți, în care toți interpreții sînt, evident, tineri, iar mulți dintre ei debutanți la televiziune. Să-i urmărim cu interes și... simpatie (ora 19.35).

LUNI, 8 FEBRUARIE : Revista spectacolelor (ora 19.35) ● 45 de minute în compania cîntăreților de operetă din Sofia prin intermediul televiziunii (ora 20.30).

MARȚI, 9 FEBRUARIE : „Apus de soare" de Delavrancea, în interpretarea Naționalului bucureștean. Memorabila creație a artistului poporului George Calboreanu în rolul lui Ștefan cel Mare (ora 19.35).

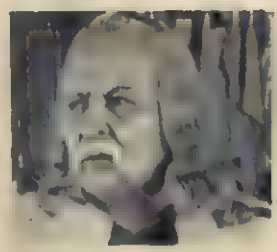

George Calboreanu

JOI, 11 FEBRUARIE : Filmul românesc „Lupeni '29" (ambele serii) Cronica emoționantă a grevei minerilor din anul 1929 (ora 19.40).

VINERI, 12 FEBRUARIE : Campionatul european de patinaj artistic. Transmisiune de la Moscova. Una din cele mai frumoase întreceri sportive (ora 19.35) ● Folclorul dobrogean în interpretarea ansamblului „Brîuleții" din Constanța (ora 21.30).

SÎMBĂTĂ, 13 FEBRUARIE : Din nou de la Moscova Campionatul european de patinaj artistic (ora 19.40) ● „Ifigenia în Taurida" de Euripide. Transmisiune de la Teatrul de stat din Timișoara. Legenda mișcătoare a fiicei lui Agamemnon și a Clitemnestrei, victimă a zeilor capricioși (ora 20.30) ● Tele-taxi melodii. Un film al televiziunii din R.D.G. (ora 22.00).

CARTEA

● Atenție la o proximă apariție de interes mai larg : *Lexicoul compozitorilor și muzicologilor romîni*. Va furniza date biobibliografice (opera scrisă, tipărită sau cîntată, discografia — indicînd locul imprimării, cota — referințe critice ș.a.m.d.) privitoare la toți compozitorii și muzicologii noștri, începînd cu Dimitrie Cantemir și sfîrșind cu cei mai tineri contemporani. Lucrarea, cu bogate ilustrații iconografice, apare sub redacția lui Viorel Cosma. Este prima de acest gen la noi și va fi urmată de un *Lexicon* al interpreților români, de un altul al instrumentelor muzicale de la noi, constituindu-se astfel cu timpul o necesară Enciclopedie muzicală românească.

● Ioan Grigorescu — *Zigzag pe mapamond*. Un volum de reportaje și însemnări inedite sau reluate în altă formă, alături de altele apărute cum le știam mai înainte. Lectură antrenantă, interesantă.

● *Oltul*, album de fotografii ale, și din preajma, acestui rîu, cu o caldă prefață a lui Geo Bogza.

● Ion Miclea — *Eroii fabulelor*, album de fotografii animaliere cu atrăgătoare *comentarii în versuri* de Ion Brad. Un bun prilej de destindere, emoție și cunoaștere.

● A. E. Baconsky — *Fiul risipitor*, poezii inedite ; o nouă față a evoluției poetului.

● *Cultura moldovenească în vremea lui Ștefan cel Mare*. Cuprinzător volum de studii privind această epocă a istoriei noastre. Sub redacția lui M. Berza. Editura Academiei R.P. Române.

● Rețineți *Ghidul de conversație romîno-francez*, vizitați *Expoziția cărții italiene* din București, citiți pagina de inedite ale lui Nicolae Labiș *(Luceafărul* din 30 I 1965) și căutați printre viitoarele apariții romanul *Lina* de Tudor Arghezi (ediție revăzută).

● Un comitet național în frunte cu André Maurois răspunde de noua ediție franceză a „Operelor complete ilustrate" ale lui Balzac. Sînt cuprinse și unele texte inedite ale marelui romancier și reproducerea în facsimil a unui document de mare importanță : exemplarul ediției Furne al „Comediei umane" provenit din biblioteca lui Balzac și avînd numeroase adăugări și corectări făcute de mîna sa. Ultimul volum va fi consacrat „Genezei operelor" și „Istoriei ediților" lui Balzac.

MUZICĂ

● O capodoperă a muzicii contemporane, afirmînd forța irezistibilă a dragostei : baletul „Mandarinul miraculos" de Bela Bartok. Sîmbătă 7 și duminică 8 II, la Filarmonica „George Enescu" cu Iosif Conta la pupitru. Mai ascultăm muzică de Joseph Haydn și Paul Constantinescu.

● Cîntăreața de muzică ușoară MILVA (între 9 și 15 II la Sala mare a Palatului R.P.R.) premiul I la Festivalul din San Remo — 1962 ; turneu strălucit în 1964 în S.U.A. — a apărut pe celebra scenă de la Carnegie Hall din New York. Voce gravă, accente impulsive, un temperament incandescent pe măsura cunoscutului „Flamenco rock".

Milva

● O primă audiție : Simfonia a VIII-a de Alfred Mendelsohn, replică a celei de-a III-a simfonii a compozitorului, adîncind tema reconstrucției și extinzînd-o asupra sferei psihologice. (R. Schumann și A. Honegger în același program dirijat de Emanuel Elenescu, joi 11 II, sala RadiotelevIziunii.

● Muzică vocală franceză interpretată de Arta Florescu (compozitoarea Hilda Jerea la pian). O seară de farmec și poezie, în recitalul de vineri, 12 februarie — Sala mică a Palatului R.P.R.

CINEMA

TOVARĂȘII (premieră, Italia). Evenimentul cinematografic nr. 1 al săptămînii viitoare. Orașul Torino, anul 1890 : filmul reînvie un episod din anii începuturilor mișcării muncitorești italiene. O distribuție excelentă — Marcello Mastroianni, Annie Girardot, Renato Salvatori, Folco Lulli, Bernard Blier — asigură filmului o interpretare artistică excelentă. Regizor — Mario Monicelli. Printre distincțiile acordate acestui film : Marele Premiu la Buenos Aires, premiul André Bazin la Acapulco 1964, cel mai important premiu la un festival care a avut loc în țarna aceasta la Cannes.

VREMEA PAGINILOR (premieră, S.U.A.). O povestire tragică, scrisă și regizată de Pierre Kass, în care sînt vii, puternice și neiertătoare amintirile bombei de la Hiroshima... Printre alte virtuți ale acestui film zguduitor remarcăm atitudinea lui ferm antirasistă. În distribuție nume prodigioase ale teatrului american contemporan.

ZBORUL ÎNTRERUPT (premieră, R.P. Polonă). O tristă poveste de dragoste dintre un aviator sovietic și o tînără poloneză. Prezentul și trecutul — anii ocupației hitleriste — alternează într-o compoziție paralelă ; anii războiului au lăsat o pecete dureroasă în sufletul eroilor. Protagoniștii filmului Elzbieta Czyzewska, o mai jucat în *Soțul soției sale*, *Unde-i generalul ?*, *Soție pentru un australian* ; printre filmele regizorului Leonard Buczkowski se numără o realizare cu subiect similar : *Cînișce interzise*.

CIUCURENCU — scurt metraj documentar despre opera marelui nostru pictor. Armonia intimă a desenului și culorilor este evidențiată pregnant de regizorul Erich Nussbaum și operatorul Constantin Ionescu-Tonciu. De semnalat, în plus, partitura muzicală revelatoare semnată de Anatol Vieru.

BĂIEȚELUL CARE FĂCEA TOTUL PE JUMĂTATE. Printre rarele desene animate românești din ultima vreme (ce părere au oare copiii ?) reținem această glumă moralizatoare imaginată de ingeniosul desenator Nell Cobar. Filmul e plăcut, recreativ, vesel.

● Alături de Rock Hudson, Claudia Cardinale turnează în februarie primul său film american, „Blindfold", în regia lui Philippe Dunne. Exteriosrele vor fi realizate la New York și în Florida.

● La premiul american „Oscar" — care va fi decernat la 5 aprilie — pentru titlul de cel mai bun interpret al anului, candidează 16 actori : Jean-Paul Belmondo, Cary Grant, Frederic March, Peter Ustinov, Robert Morley, Peter O'Toole, Richard Burton, Peter Sellers, Anthony Quinn, Gregory Peck, Omar Sherif, James Mason, Peter Finch, Dick van Dyke, Tony Randall și Keir Dullea.

TEATRU

JOCUL DE-A VACANȚA de Mihail Sebastian. Merită să vedeți (sau să revedeți) două creații remarcabile realizate de : Marcel Anghelescu (pe cînd o să-l vedem într-un rol pe măsura sa și pe scena Teatrului Național ?) și Gina Patrichi (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" — sala Studio).

UMBRA de E. Șvarț : Cîțiva tineri — noi interpreți — într-un spectacol remarcat unanim la timpul său (Teatrul de Comedie).

SOLDATUL FANFARON. Plaut trece drept un autor de comedie (vezi și istoria Teatrului de Zamfirescu)... Spectacolul Teatrului „Ion Creangă" nu ne-a edificat pe deplin în această privință

SCANDALOASA LEGĂTURĂ DINTRE DOMNUL KETTLE ȘI DOAMNA MOON. Un spectacol ce ar trebui să aibă mai multă... legătură cu anul 1965, în sensul că ar trebui reîmprospătat, întinerit, după „uzura" atîtor ani (Teatrul „C. I. Nottara").

ARTURO UI de Brecht. Un spectacol pe care am dori să-l mai vedem pe scena Teatrului Muncitoresc C.F.R.-Giulești.

EMINESCU de Mircea Ștefănescu. Remarcabil matineu școlar. (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Comedia).

OEDIP de Sofocle. Dublă neizbutire : regizorală și scenografică, a lui Mircea Marosin (Teatrul „C. I. Nottara").

Gina Patrichi

AL 8-LEA MAGNIFIC. Spectacol modest de selecțiuni estradistice, care nu are de loc un umor atît de debordant încît să nu mai fi avut loc decît pe scena Palatului R.P.R.

FIZICIENII de Dürrenmatt. Interesant spectacol, în primul rînd prin sportul regizoral creator (M. Jora) realizat la Teatrul de stat din Bacău, dar și prin unele creații actoricești și în primul rînd cea a Lilianei Rusu. Scenografia M. Tofan de la Teatrul Național „I. L. Caragiale" din București.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale mici dificultăți de ultim moment în programarea spectacolelor.**

PEISAJUL CONTEMPORAN AL PATRIEI NOASTRE

Călătorie nouă

Călător neobosit, reporterul străbate drumurile țării pentru a face cunoscută cititorului, prin slovă și fotografie, imaginea — tot mai frumoasă și mai bogată — a patriei socialiste.

Evenimentul de seamă care se apropie — alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare — prilejuiește gazetarului să consemneze noi și însemnate realizări săvîrșite în diverse domenii, în toate regiunile țării.

Deocamdată îl invităm pe cititor să călătorească cu reporterii noștri în cîte o localitate din regiunile Maramureș, Bacău, Ploiești și Argeș.

Elementele viitorului oraș modern sînt dominante azi în Piatra Neamț.

PE UNDE A DRUMEȚIT CALISTRAT HOGAȘ

Azi în Piatra Neamț... Ca să-l înțelegem mai bine pe acest **azi**, să ne amintim fie numai și în treacăt de **ieri**.

Orașul nu se deosebea prea mult de alte tîrguri moldovenești. „Strada mare" de-a stînga și de-a dreapta rîului Cuejdi își etala dughenele. În plus, cîteva gatere și o făbricuță de mucava, iar ca monumente istorice, biserica și turnul lui Ștefan cel Mare. La acestea trebuiau adăugate amintirea lui Calistrat Hogaș, a lui Eminescu și a lui Caragiale, care au drumețit prin aceste locuri.

Aruncînd și aici semințele înnoirilor socialiste, orînduirea noastră a făcut din vechiul tîrg de la poalele Pietricicăi un oraș-șantier modern, în plină dezvoltare. Aici există Săvineștiul cu a sa uzină de fire și fibre sintetice. Alături se profilează pe cer siluetele moderne ale turnurilor uzinei de îngrășăminte azotoase. Mai putem aminti: noua fabrică de produse ceramice „Zorile noi" (cărămida pe care o produce într-un an servește la construirea a 2.560 apartamente, iar țigla la acoperirea a 12.500 locuințe), Fabrica de hîrtie și celuloză, uzina metalurgică „Ceahlăul", fabrica de ciorapi și tricotaje „8 Martie" și fabrica de bere. Iar năbădăioasa Bistriță, care l-a însoțit pe Calistrat Hogaș în drumețiile și în însemnările lui, își dă azi obolul la producerea unei mari cantități de energie electrică (numai hidrocentralele Bîtca-Doamnei și Roznov I vor produce împreună 130.000.000 kW/oră pe an). Piatra Neamț are și o industrie locală și una cooperatistă. Valoarea producției globale realizată de industria locală în 1964 este cu 127,9%

Călătorie nouă

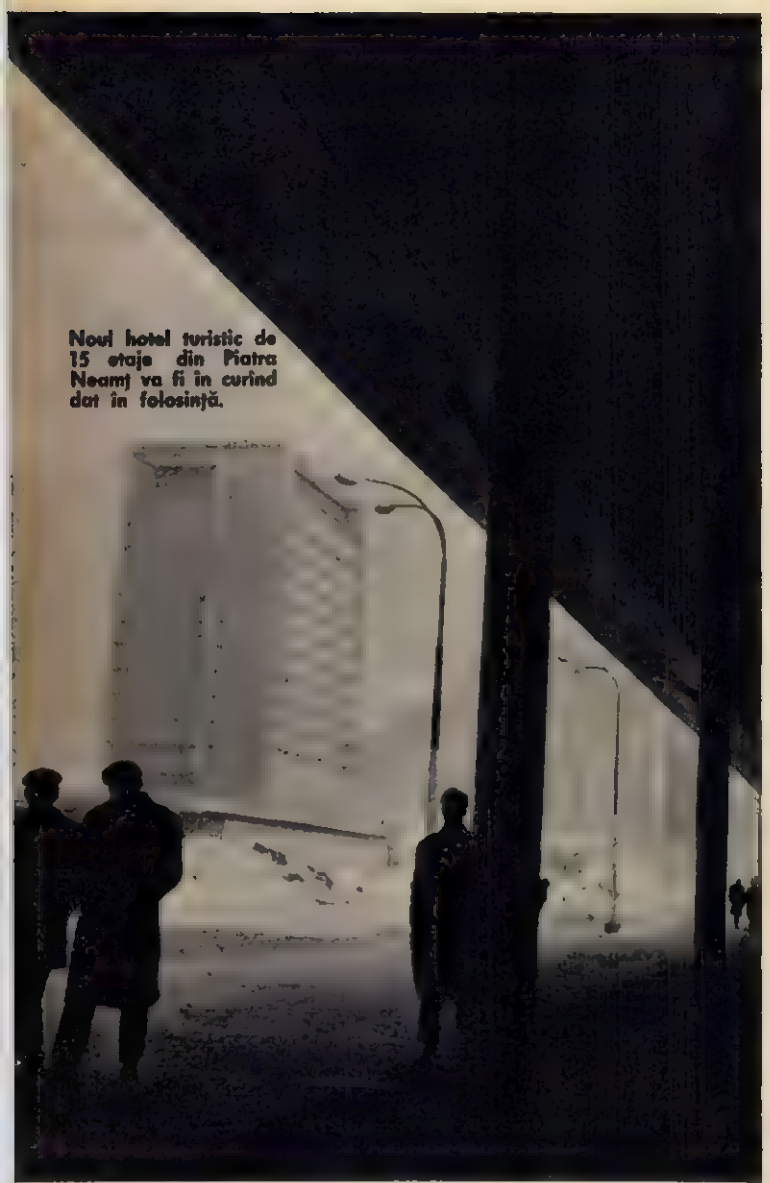

Noul hotel turistic de 15 etaje din Piatra Neamț va fi în curînd dat în folosință.

CHIPUL NOU AL UNEI AȘEZĂRI STRĂVECHI

Turnul lui Ștefan, ridicat în anul 1347 și restaurat de Sfatul popular al orașului Baia Mare în 1962, a fost pînă nu demult cel mai înalt edificiu al așezării de pe malul Săsarului. În jurul lui se împletesc ulițe înguste, mărginite de șiruri de case cu ziduri groase și intrări boltite. Cîteva edificii greoaie, clădite într-un stil incert, conservă amintirea trecutului. Este vechiul centru, declarat în prezent monument istoric.

Din înălțimea turnului lui Ștefan, ochiul privitorului poate să cuprindă întregul oraș și poate să răzbată pînă departe pe culmile Gutinului, spre Baia Sprie sau spre Dealul Crucii, care mai păstrează și acum urmele celei mai vechi exploatări miniere din bazinul băimărean. Astăzi, pentru a dobîndi această priveliște, nimeni nu mai trebuie să se cațere pînă sub acoperișul străvechiului turn. Terasele largi ale blocurilor turn se oferă vizitatorului dornic să admire peisajul înconjurător. Astăzi, alături de vechea localitate, își sporește dimensiunile, lună de lună, un nou oraș.

O dată cu dezvoltarea impetuoasă a industriei — de reținut faptul că producția întreprinderilor industriale din Baia Mare a crescut de zece ori față de anul 1938 — a crescut și orașul. Numai un nou cartier — Republicii — adăpostește astăzi mai mulți locuitori decît întreaga populație a orașului cu două decenii în urmă. Un călător care poposește în Baia Mare, după o absență de numai cîțiva ani, va recunoaște cu greu în modernul oraș vechea așezare. Din gară, de cum coboară din tren, vizitatorul este întîmpinat pretutindeni de blocuri din beton și sticlă, cu linii elegante, cu fațade în culori pastelate. Pînă acum, 4.338 de apartamente și-au primit locatarii. Creșterea numărului de locuințe noi construite apare evidentă în faptul că numai în ultimii patru ani (1961-1964) au fost predate oamenilor muncii 2.976 de apartamente.

Chipul nouului poate fi deslușit la fiecare pas; în tînărul oraș care se ridică, în traiul de zi cu zi al băimărenilor. Pentru viața cotidiană a băimărenilor, își țin porțile deschise Teatrul de stat, Filarmonica de stat, biblioteca centrală care adăpostește peste 50.000 de volume, Institutul pedagogic, Școala de artă plastică... În Baia Mare învață astăzi 18.639 de elevi de diferite vîrste (în anul 1949 întreaga populație a

mai mare decît în 1960, iar cele 111 ateliere ale cooperației meșteșugărești au realizat în ultimii ani produse în valoare de 82.145.000 lei; anul 1964 aducînd un spor al producției globale cu 170,9% față de anul 1960.

În Piatra Neamț se poate vorbi azi de o urbanistică modernă. Străzile vechi și întortocheate au dispărut. Alinierea noilor blocuri, care se iau parcă la întrecere în înălțimi și culori cu culmile dimprejur, a scos la lumină bulevarde și străzi noi, largi. Totul e armonizat în cromatica veselă și discretă. Istoria mai multor veacuri a păstrat în Piatra Neamț doar cîteva monumente; istoria ultimilor ani consemnează înălțarea unui întreg oraș modern cu blocuri de 8, 9 și 15 etaje. În ultimii patru ani au fost date în folosință: 2.483 apartamente, 2 școli cu cîte 24 de clase, Casa de cultură a sindicatelor (în Piatra Neamț își desfășoară activitatea peste 1.000 de artiști amatori, ca să nu mai vorbim de Teatrul de stat, bătrîn de... șase ani, care a dat numai în ultimii patru ani peste 100 de reprezentații!)

S-ar mai putea spune multe Dar... răsfoind însemnările de drumeție ale pietreanului Calistrat Hogaș, veți observa o mare economie la... semne de exclamare; azi scriitorul l-ar fi pus la grea încercare pe zețarul care i-ar fi cules noile însemnări...

B. DUNĂREANU
Fotografiile autorului

Trei dintre candidații propuși de oamenii muncii din Baia Mare : profesorul Tănase Filip, inginerul Ion Fălcușan și Grigore Ciocan, prim-secretar al Comitetului orășenesc de partid.

orașului număra 14.000 de locuitori!). Creșterea nivelului de trai o întîlnești în locuințele confortabile, bine mobilate, în portul oamenilor, în magazinele mereu pline de lume. (Anul trecut s-au desfăcut populației mărfuri în valoare de 610 milioane lei față de 413 milioane în 1961.)

În cabinetul arhitectului șef al regiunii Maramureș se află o hartă pe care se trasează dimensiunile viitoare ale orașului, care pînă în 1985 va trebui să găzduiască circa o sută de mii de locuitori, deci aproape dublul actualei populații. În cele patru noi cartiere se vor ridica blocuri cu patru, opt și zece etaje, școli, magazine, instituții culturale și sanitare. Imaginea viitorului oraș se conturează de pe acum în construcțiile noi din cartierele Republicii și Hatvan, în microraionul care se înalță în prezent pe malul drept al Săsarului și care singur va însuma 5.500 de apartamente.

Băimărenii se mîndresc pe drept cuvînt de noua înfățișare a orașului lor. Mai ales că nenumărate înnoiri urbanistice au fost înfăptuite prin munca lor patriotică. Filele unui raport aflat la sfatul popular al orașului consemnează o cifră : în anul 1964 cetățenii orașului și ai comunelor care aparțin de Baia Mare, în frunte cu deputații din sfatul popular, au executat, prin muncă patriotică, lucrări în valoare de 4.506.931 lei.

Cu unul dintre gospodarii orașului, deputata Florica Radu, am străbătut cîteva străzi din circumscripția a 18-a, din cartierul Hatvan. Aici, unde în urmă cu un deceniu era un cîmp cu mărăcini și bălțoace, se aliniază astăzi căsuțe noi și cochete, sînt străzi drepte, pavate, iluminate electric. Și aici oamenii au vorbit cu mîndrie despre ce au realizat. Despre viitor ne-au vorbit plini de încredere. Planurile, binecunoscute tuturor, vor fi îndeplinite. Aceeași încredere am întîlnit-o exprimată și cu prilejul adunărilor cetățenești în care erau propuși candidații F.D.P. pentru alegerile de la 7 martie. Încredere și hotărîre de a înfăptui.

Z. VASILIU
Fotografii de S. STEINER

Peisaj industrial băimărean.

Cartierul Republicii din Baia Mare văzut de pe noul bloc turn aflat în construcție pe strada Coșbuc.

IN COPERTA NOASTRA

Altă imagine din Baia Mare
Fotografie de S. STEINER

DESPRE CE NU S-A PUTUT VORBI ÎN TRECUT

Fiecare oraș și-a dobîndit în trecut, pe baza unor elemente distinctive, o anume „personalitate". Buzăul, de pildă, era sinonim cu tîrgul anual de la Drăgaica, țuica și noroaiele ulițelor. Dintre toate, noroaiele erau cele mai pregnante: după ploaie se instalau pe străzi, făcînd amare zilele locuitorilor. Unii dintre aceștia zîmbesc astăzi amintindu-și cum în zilele războiului niște tancuri germane s-au împotmolit pe... străzi și n-au mai putut fi scoase de acolo. Azi în Buzău aproape că nu mai există stradă neasfaltată. (Aici s-au asfaltat pînă acum 380.000 m p de străzi, din care numai anul trecut peste 30.000.) Dar prefacerile care au avut loc și în Buzău în anii regimului nostru sînt mult mai largi, cuprinzînd toate sectoarele de viață. Dacă în trecut nu se putea vorbi de o industrie a Buzăului (găseai aici cîteva tăbăcării și o fabrică de sifon), astăzi se poate vorbi despre mai multe întreprinderi industriale.

Buzăul se mîndrește cu o fabrică modernă de mase plastice, de mare capacitate, care se dezvoltă an de an. Amintim faptul că la această fabrică în 1964 producția globală a crescut față de 1960 cu 506%. În ultimii ani, depoul de locomotive, atelierul de zonă C.F.R., uzina mecanică și fabrica metalurgică și-au mărit simțitor capacitatea de producție.

Deși a fost pe vremuri capitală de județ, Buzăul era vestit prin lipsa de apă și de canalizare. De aceea merită subliniat faptul că la sfîrșitul lui '64 debitul de apă distribuită a crescut față de 1948 cu 727%, iar rețeaua de canalizare s-a extins de la 6 la 18 km.

Imaginea de azi a Buzăului ar fi incompletă dacă n-am aminti construcțiile de locuințe, școlile, un cinematograf și o policlinică modernă etc. Acestea și altele întregesc chipul unui oraș care-și mărește necontenit gradul de frumusețe și civilizație.

B. DUNĂREANU
Fotografie de S. STEINER

Un cartier nou al Buzăului, văzut din elicopter.

DATE PENTRU O NOUĂ MONOGRAFIE SĂTEASCĂ

Sîntem în regiunea Argeș. Într-o comună din apropierea Piteștiului. La Bradu. Peste două ore, la căminul cultural va avea loc o adunare populară. Toți vorbitorii sînt din Bradu. Toți vor vorbi despre un singur lucru: cum arată comuna Bradu în 1965.

Pînă se adună lumea citim dintr-o veche monografie a acestei comune, scrisă înainte de 1944: „Casele sînt construite din bîrne sau nuiele, fără temelie; au ferestrele mici, bătute în cuie; paturile țăranilor sînt făcute din scînduri sprijinite pe pari. Comuna, deși e în apropierea orașului, nu are construcții social-culturale. Cînd se fac alegeri, politicienii țin conferințele în cîrciumi sau în biserică..."

Întrerupem lectura vechii monografii, deoarece începe adunarea. Ni se oferă o altă monografie. Nouă, cuprinzătoare, optimistă. Vorbitorii — printre care și candidați ai Frontului Democrației Populare — țin să arate ce s-a făcut la Bradu de la alegerile precedente pînă azi. Enumerăm cîteva dintre aceste realizări înfăptuite în ultimii patru ani: căminul cultural cu etaj, o școală de 8 ani înzestrată cu mobilier modern și laborator, dispensar medical etc. Florea Ciobanu (candidat în circumscripția electorală nr. 4) și Gheorghe Anghel (candidat în circumscripția electorală nr. 19), ambii țărani cooperatori, vorbesc despre un lucru după care oamenii din Bradu au jînduit 200 de ani: despre apă. Trebuie amintit un fapt: un sătean din Bradu mai repede te ospăta cu o pocală de vin, cu un pahar de lapte sau de țuică decît cu apă. Aceasta pentru că în toată comuna existau doar două puțuri cu apă potabilă. Au încercat oamenii să-și sape fîntîni, au sfredelit pămîntul pînă la 250 de metri, au găsit în cursul numeroaselor săpături fel de fel de monede și oale din diverse epoci; un singur lucru însă n-au găsit: apă. Și cum rezolvarea acestei probleme nu mai putea fi amînată, sfatul popular a trecut-o la urgența întîi. Devizul pentru introducerea apei potabile se ridica la o sumă foarte mare: 6 milioane lei. Cel mai costisitor lucru era conducta. Dar gospodarii comunei au aflat că undeva, nu foarte departe, se află o conductă părăsită și îngropată. Trebuia doar să se ia legătura cu un minister. Și s-a luat. Dar dezgroparea, transportul și noua îngropare a conductei reclamau cheltuieli în valoare de 200.000 lei. Atunci, la o sesiune a sfatului popular comunal, deputații Andrei Alexandru și Florea Ciobanu au spus: „Lucrările acestea nu ne vor costa nici un leu. Sătenii din comuna noastră s-au angajat să le facă prin muncă patriotică". Și le-au făcut. S-a muncit aproape doi ani. Au venit pe urmă specialiștii. Au sfredelit din nou pămîntul și la peste 300 metri au găsit apa. Au instalat un motor puternic care în curînd va ridica apa la suprafață și o va trimite pe 14 km de conductă în casele oamenilor, în școli, la căminul cultural, la cele două cooperative agricole de producție.

Dar trebuie să mai consemnăm și altceva.

În anii puterii populare comuna aceasta a dat patriei 45 ingineri, 42 învățători, 20 profesori, 15 ofițeri, 980 absolvenți ai școlilor medii, 620 absolvenți ai școlilor profesionale. Află adunarea și alte asemenea lucruri.

Înapoiem tovarășilor de la sfatul popular vechea monografie a comunei Bradu. Notăm în însemnările noastre date noi, pentru o nouă monografie. Ni le-au furnizat realitățile contemporane din comuna Bradu.

★

Reporterii noștri și-au întrerupt călătoria prin țară. În curînd vor pleca din nou, spre alte puncte cardinale, spre alte localități. Cititorii pot să-i însoțească.

George CIUDAN
Fotografiile de Traian PROSAN

Comuna Bradu: Încă într-una din cele 660 case noi ale membrilor cooperativei de producție a intrat un televizor — al 105-lea din comună.

Ce înseamnă a fi modern?

Olga Porumbaru ne demonstrează şi concret – prin acest panou decorativ pe care l-a realizat pe calcanul Şcolii nr. 75 din Balta Albă – cum vede ea intervenţia artelor plastice în peisajul urbanistic modern.

FRUMOSUL ŞI VIAŢA

Termenul de „modern" circulă mult în ultima vreme, e invocat frecvent – ca argument pro sau contra – în discuţiile despre produsele artistice sau decorativ-utilitare. Şi se mai întîmplă să fie folosit cu destulă aproximaţie. Redacţia noastră a socotit necesar ca – în contextul general al discutării problemelor frumosului cotidian – să pună în discuţia cîtorva oameni de specialitate nu atît sensul lexical sau definiţia teoretică a modernului, cît accepţia actuală a acestui termen. Dezbatem deci „modernul" văzut ca o componentă importantă a noţiunii de calitate, aceasta constituind în prezent problema nr. 1 a producţiei. La masa rotundă a „Flacării" au luat loc profesoara de arte decorative Maria Pană-Buescu, sculptoriţa Olga Porumbaru, creatoarea de costume Gabriela Nazarie, criticul de artă Marina Vanci şi arhitectul Vasile Rado.

FRUMOSUL ȘI VIAȚA

Să ascultăm mai întîi părerile Olgăi Porumbaru, sculptoriță preocupată în ultima vreme de artele monumentale (e coautoarea marilor pavimente din Iași și Suceava și a decorației murale de la Școala nr. 75 din Balta Albă).

OLGA PORUMBARU : Eu cred că una din principalele obligații ale creatorului de artă din zilele noastre este de a da o expresie artistică sensibilității și preocupărilor omului contemporan. În acest sens, poate că ar trebui să ne delimităm, să precizăm de la început noțiunile de „modern" și „modernism", între care mi se pare că se mai fac unele confuzii. Eu văd în „modernism" o poză, o afectare, uneori chiar o pseudo-artă : e vorba de acea tendință de inovație cu orice preț, de înnoire pur exterioară, practicată de artiștii care vor să rupă cu tradiția și să afișeze forme inedite, fără vreo consecință, fără vreun ideal artistic. A fi modern în artă înseamnă, cred eu, a merge în pas cu vremea și cu omul epocii, a sesiza esența acestora și a o exprima artistic, a răspunde nevoilor epocii. Noi, artiștii, sîntem obligați a simți pulsul secolului și a-i urma ritmul. Am impresia, din păcate, că, față de știință și tehnică, care și-au deschis atît de larg aripile în ultimele decenii, artiștii — tocmai noi care ne-am luat drept simbol Peprefera să-i spun „contemporaneitate" — este elementul trecător, „la modă", de trăsăturile sale perene. O rochie de vară rezistă un sezon-două, apoi o înghite uzura morală. Dar mobilierul din casă, covorul, lampa nu-și pot permite să se demodeze prea ușor, ele trebuie să reziste mulți ani, atît funcțional cît și estetic !

REDACȚIA : Și care ar fi criteriile după care poate fi deosebită „moda" de „modern" ?

ARH. VASILE RADO : Este, într-adevăr, nevoie de o selecție foarte atentă. După părerea mea, căutările de forme senzaționale, care să epateze, așa-zisele „șuturi", nu sînt recomandabile atunci cînd ne referim la produsele ce trebuie să intre în patrimoniul producției de mare serie. S-a întîmplat chiar ca unele exagerări pe linie modernă — care sacrificau anumite funcții ale decorului de interior în favoarea unor compoziții prea căutate, a unor forme și culori șocante — să compromită idei pe de-a-ntregul valabile. Nu sînt de loc împotriva căutărilor înnoitoare, unele sisteme decorative mai îndrăznețe sînt chiar binevenite în locurile de utilitate publică — expoziții, magazine, restaurante — pentru că, într-un fel, ele prefigurează viitorul.

REDACȚIA : Și care este linia modernă în ce privește decorația de interior ?

ARH. VASILE RADO : Pentru că aceste prilejuri pentru a impune noul.

MARIA PANĂ-BUESCU : Nu tot ceea ce avizăm, însă, în diferite comisii, poate fi văzut mai tîrziu în magazine ; și se mai întîmplă ca ceea ce a fost respins la omologare să apară totuși pe piață.

ARH. VASILE RADO : Din păcate, se mai întîmplă. La avizările de mobilier, de pildă, s-a hotărît să se elimine din producție orice model mai vechi de cinci ani, după ce, în prealabil, industria și comerțul căzuseră de acord să se introducă în producție 36 de modele noi (ceea ce ar reprezenta o pondere valorică de 25% din mobilierul produs de industria republicană). Toată comisia a fost fericită cînd s-a scos din producție vestita cameră „Miorița", dar iată, că a apărut „Irina", care este exact „Miorița", puțin altfel... coafată. Și asta după ce fusese respinsă la avizare și după ce primise un vot de blam la omologare. „Irina" se va produce deci în serie ! Să nu uităm că acum o singură fabrică de mobilier — cea din Tg. Mureș, de pildă — produce anual 40.000 de garnituri și e deci foarte important ca această producție de masă să fie cea pe care o dorim noi. Și o dorim, nu în funcție de gustul personal, de dragul „modernului", ci pentru că mobila ușoară, luminoasă, cu linii simple și elegante, se acordă cu arhitectura, cu strada, cu îmbrăcămintea modernă ; ea răspunde, funcțional, cel mai bine modului de viață actual.

MARIA PANĂ-BUESCU : Cred că ar trebui mai multă inventivitate comercială în lansarea noutăților. Și poate nu numai comercială ; mi se pare că uneori industria nu știe să-și convingă clientul — comerțul — asupra însușirilor noilor sale produse. Am fost la niște contractări unde țesăturile noi erau prezentate pe niște cataloage cu mostre mititele, cu totul insuficiente pentru a putea aprecia un material cu un imprimeu mare, de pildă. Socot de asemeni că multe din vitrinele noastre — mă refer la cele de țesături în special — nu sînt bine alcătuite : imprimeurile noi sînt înecate în zeci de metri de materiale vechi. Ar fi binevenite niște „vitrine ale noutăților", plasate pe o arteră de mare circulație și aș sugera vitrinele din Piața Palatului, prost folosite în prezent. S-ar putea vedea aici tot ce aduce nou pe piață industria noastră ușoară și să știți că s-au realizat multe lucruri frumoase în ultima vreme.

REDACȚIA : Am dori să vă aflăm părerea despre calitatea textilelor produse de fabricile noastre, calitatea implicînd în aceeași măsură linia modernă cît și durabilitatea, rezistența la apă și soare a țesăturilor.

MARIA PANĂ-BUESCU : Eu mă ocup, la Facultatea de arte decorative, de imprimeuri și țesături și am avut bucuria să văd că multe din studentele mele, repartizate după absolvire în fabricile de specialitate, au făcut treabă bună. Stăm bine cu bumbacele — lucrul s-a văzut de altfel și la Expoziția realizărilor economiei naționale. Avem fabrici bune și bine utilate — „Dacia", „Răscoala de la 1907", „Bumbacul Timișoara" — care scot lucruri excepționale. De asemeni, uzinele textile „30 Decembrie" din Arad, care nu ieșeau de loc din rutină, s-au urnit în ultima vreme și au început să dea materiale interesante. Și fabrica din Galați s-a făcut remarcată, mai ales în domeniul fineturilor imprimate.

gasul ! — am cam rămas în urmă. E drept că arhitectura, rupîndu-se cu pași mai repezi de formele vechi, ne-a dat și nouă, celor care ne ocupăm de arta monumentală sau decorativă, posibilitatea de a ne pune probleme noi : e vorba de decorațiile murale exterioare, de piețe, de sculpturi monumentale, dar și de mozaicurile de interior, de sgrafitto-uri, de panourile decorative.

REDACȚIA : Din această colaborare între arhitecți-artiști plastici arhitectura însăși se poate îmbogăți. Monotonia și uniformizarea care pîndesc anumite construcții noi pot fi evitate prin intervenția artistului în decorul casei și al străzii.

ARH. VASILE RADO : Dacă-mi permiteți să adaug ceva la precizarea noțiunii de modern, eu aș spune, referindu-mă la obiectele care alcătuiesc decorul unui interior — dar și la foarte multe alte produse de larg consum — că forma modernă, linia modernă înseamnă de fapt adaptarea acestor obiecte la necesitățile vieții actuale, că ele sînt un rezultat al unor funcțiuni noi. Locuința noastră — cu tot ce o echipează — trebuie să satisfacă procesul desfășurat al existenței noastre, al modului nostru actual de existență la nivelul exigențelor civilizației contemporane, în care au intrat drept componente firești încălzirea centrală, televizorul, frigiderul, aragazul, mașina de spălat rufe ; faptul acesta te împinge vrînd-nevrînd la anumite soluții care, legate de progresul tehnicii și de materialele noi folosite, determină această linie modernă. Ceea ce va trebui să discernem însă în cadrul acestui „modern" — căruia eu aș tocmai vorbeam de exagerări în interpretarea noului, o să mă refer, de pildă, la acea modă, pe cale de dispariție acum, a pereților colorați fiecare în altă nuanță. S-a dovedit că în cadrul unei încăperi, se pot foarte greu armoniza stofa de mobilă, covorul, lămpile cu acești pereți multicolori — care sînt, pe deasupra, și obositori pentru ochi — și de aceea, arhitecții recomandă acum o zugrăveală monocromă : galben, ocru-deschis, un verde-gri, sau un albastru-gri deschis. Citeodată se poate colora un singur perete într-o altă nuanță (ciclamen, albastru intens), dar numai atunci cînd a fost bine gîndit efectul cromatic al întregii camere. În orice caz, însă, zugrăvelile cu floricele sau desene — fie ele și în bronz sau argint palid — nu se mai „poartă" de mult, ca și imitația inabilă de calcio-vechio, cu totul nepotrivită noilor locuințe și noului mobilier. Stofa de mobilă — cea adecvată mobilei moderne, de culoare deschisă — e în general monocromă, eventual cu discrete vibrații în altă nuanță, și e dintr-o țesătură moale și mată, asemănătoare tweedului. Într-un asemenea interior modern se poate introduce o piesă de stil, care are însă nu atît o valoare utilitară cît una artistic-decorativă și ornamentează casa ca și un tablou sau un vas valoros. Deocamdată, însă, va trebui să vedem cum putem ajuta, ce putem face pentru ca formele noi — nu de dragul formei noi, al modei, ci de dragul adaptării la viața de astăzi — să-și facă loc cît mai repede în producția noastră. Avem la îndemînă avizările, omologările, contractările, trebuie să folosim toate

Triumful verticalei — iată una din caracteristicile arhitecturii zilelor noastre.

O demonstrație de bun gust, linie modernă, calitate : țesăturile prezentate la Expoziția realizărilor economiei naționale a R. P. Romîne.

În ce privește însă mătasea, mi se pare că ea a cam rămas în urma bumbacelor. Înainte vreme, fabricile de mătase au făcut primele progrese mai importante, apoi însă s-au bizuit prea mult pe gloria trecută și au stagnat : imprimeurile nu au — după părerea mea — varietatea și noutatea necesare, iar contextura e mereu aceeași și aceeași, și la firele naturale și la cele vegetale. Mai e o problemă : cea a felului cum sînt lansate imprimeurile la modă, culorile la modă. Din totdeauna, creatorii au ales pentru un sezon sau altul cîteva culori favorite și au imprimat masiv țesături în aceste nuanțe. Se aducea astfel o notă proaspătă și se realiza mai ușor — și mai accesibil — „modernul". Noi, însă, dintr-o larghețe prost înțeleasă, imprimăm toate culorile fără vreo preferință specială — de la un an la altul — și micșorăm posibilitățile țesăturilor de a se înnoi mereu

GABRIELA NAZARIE : Aici ar trebui să intervină creația vestimentară și eu m-aș referi în special la confecție, pentru că ea determină, în zilele noastre, aspectul general al străzii. E necesar, după părerea mea, ca creatorii de modele de la fabricile de confecții să colaboreze mai strîns și mai direct cu creatorii de la fabricile de țesături. Ei trebuie să *ceară* anumite contexturi, anumite imprimeuri, în funcție de care să conceapă modelele. Iar acestea să aibă în vedere de la bun început vîrsta, silueta și chiar tipul de femeie pentru care sînt gîndite. Să nu uităm că moda actuală este foarte simplă, croielile încărcate au fost cu totul îndepărtate și tocmai de aceea este importantă calitatea materialului, contextura și culoarea lui. Se poartă lenjeriile groase, mohairul, cașmirul, se poartă tweedurile și eternul jerseu, dar fabricile noastre răspund destul de încet exigențelor modei. Brocartul, lameurile, țesăturile cu fir metalic au ieșit din modă de cîțiva ani, dar noi continuăm să le prezentăm masiv, acum cînd se poartă mai mult rochia de ocazie neagră foarte simplă, fără mîneci.

REDACȚIA : Cuvintele „modern", „moda" sînt întrebuințate poate cel mai insistent atunci cînd e vorba de haine. Dar adesea moda este confundată cu excentricitatea, tocmai pentru că aduce elemente noi, cu care publicul larg nu este încă obișnuit.

GABRIELA NAZARIE : E într-adevăr o confuzie regretabilă, pentru că excentricitatea nu este modă, ci excrescența ei. Există tinere fete care cred că se conformă ultimului strigăt al modei arborînd o cușmă de kirghiz pe cap, o haină trei-sferturi din cine știe ce mușama, o fustă strîmtă, cu un lat de palmă deasupra genunchiului (genunchii, care sînt atît de rar cu adevărat frumoși !) și încălțînd picioarele, cu ciorapi negri pe ei, în niște pantofi albi cu tocuri cui de 8 cm... Efectul este dezastruos. Sau iată moda, lansată la noi în iarna aceasta cu mare vîlvă, a cizmulițelor cu toc înalt. La Paris, de unde a pornit anul trecut, moda aceasta a căzut aproape imediat pentru că și-a dovedit perfecta ei inutilitate : dacă e vreme bună și e uscat pe jos, cizmulițele nu sînt necesare, iar cînd e polei, bietele femei au aspectul jalnic al unor berze șchioape, căutînd zadarnic să-și păstreze echilibrul pe toculețele subțiri. Nu ar fi mai logic ca aceste cizme să nu aibă tocuri sau cel mult niște tocuri mici, groase și o talpă antiderapantă ? Condiția primă a adaptării unei linii moderne este — după părerea mea — logica ei. Un ochi experimentat remarcă, de altfel, că trăsăturile esențiale ale modei se păstrează cîțiva ani buni, că numai detaliile — accesorii, garnituri, culori — se schimbă de la un sezon la altul, cu acea bună intenție de înnoire de care s-a mai vorbit. Există un sistem modern de croială, de pense, de montat mîneca — mă rog, nu o să intru acum în detalii croitoricești — dar le pomenesc pentru că mi se pare că aici, în domeniul tehnicii moderne a croitului, confecția noastră mai lasă de dorit (mă refer mai ales la fabricile din provincie). Cînd rochia și mantoul sînt atît de simple, ele trebuie excelent croite. Aș insista de asemeni asupra necesității seriilor mici de confecții : știm că în momentul de față comerțul sprijină activ acest deziderat al consumatorilor, comandînd modele multe în serii restrînse — și faptul e pozitiv pentru că numai astfel se poate ocoli uniformizarea și banalizarea confecțiilor. O confecție de calitate este o contribuție esențială la formarea unui bun gust general.

OLGA PORUMBARU : Remarca este valabilă pentru toate produsele utilitare — de la pantofi la obiectele din ceramică sau sticlă, de la cosmetice la mobilier. Dacă îi pui omului la îndemînă numai lucruri frumoase, el va trebui să aleagă dintre acestea și-și va forma mai rapid gustul.

MARINA VANCI : " Poate că formularea mea nu este cea mai potrivită, dar cred că bunul gust trebuie dictat, că produsele de bun gust trebuie impuse. Avîntul pe care l-au luat la noi artele decorative, sculptura și pictura monumentală, grafica publicitară și comercială, determină o pătrundere tot mai profundă a lor în mijlocul masei. Se tinde în prezent spre arta de for public, și mai puțin către cea de muzeu. Arta decorativă vine să răspundă cerințelor vieții interioare a omului contemporan, ea este aceea care, în mod discret, contribuie cel mai mult la caracterizarea stilului unei epoci. În ce privește arta decorativă actuală, aș vrea să remarc că uneori forma modernă a fost înțeleasă drept formă „simplistă" și că acest lucru negativ s-a resimțit mai ales în prototipurile industriale. Producem mult și, deseori, foarte bun ; trebuie să producem și frumos. Soluția cea mai eficace în realizarea unor produse industriale pe măsura cerințelor, ar fi dată de îmbinarea cantității cu a calității — calitate care era apanajul unicatelor ; iar aceasta s-ar realiza printr-o mai strînsă colaborare între industrie și arta plastică. Știu că ideea nu este de loc nouă, e însă timpul de a se găsi practic posibilitatea ca ea să fie materializată.

REDACȚIA : Se spune adesea că pretențiile materiale ale artiștilor pentru prototipuri sînt prea mari pentru a putea fi satisfăcute și că deci aceasta împiedică o colaborare eficientă cu industria.

ARH. VASILE RADO : Cîtă vreme industria nu este dispusă să apeleze în mod curent și susținut la artiști, aceștia vor fi nevoiți să formuleze pretenții neobișnuite.

MARINA VANCI : Tocmai acest lucru voiam să-l subliniez : una din condițiile calității obiectelor de larg consum o constituie continuitatea colaborării fabrică-artist. Această colaborare ar folosi în egală măsură și artistului, căci observarea atentă a procedeurilor din fabrică îi poate spori imaginația și îndemna la utilizarea unor tehnici și materiale noi.

OLGA PORUMBARU : Am constatat lucrul acesta personal și cu mare satisfacție, atunci cînd am trebuit să adaptăm lucrările noastre decorative la cadrul arhitectonic și am fost obligați să pătrundem și în tehnică. E foarte important să pornești în creație de la însușirile materialului : materialul e cel care determină, care îți impune modalitatea artistică. Nu poți lucra mozaic în genul picturii de șevalet și nici să faci un desen de perspectivă pe un perete. Sau cum se întîmplă în producția de artizanat, cînd fibra lemnului este adesea acoperită cu lac și pictată în culori (să nu mai vorbim cum !), iar pe ceramică se imprimă uneori modele specifice crestăturilor în lemn.

MARIA PANA-BUESCU : O spun — și o spun cam de mult și cu durere : destule din produsele artizanale țin de o pseudo-artă populară. Noi trebuie să adaptăm cadrului arhitectonic modern o decorație de interior românească. Precizez o artă românească modernă, stilizată, inspirată din folclor, nu o copie a artei țărănești.

MARINA VANCI : Lucrul e cu atît mai posibil, cu cît folclorul românesc e ușor de interpretat modern : motivul geometric, stilizat, este văzut aici drept element de prim rang.

ARH. VASILE RADO : Iar arta noastră populară este în plus și foarte legată de utilitatea practică : ea pornește de la funcționalitate.

OLGA PORUMBARU : Aș vrea să mai spun ceva : pătrunderea tot mai evidentă a artei în viața cotidiană ar trebui să oblige publicul la o reciprocitate. Arta trebuie să intre în viața omului de zi cu zi, dar și omul trebuie să intre în artă cu aceeași bunăvoință, simțire și înțelegere. Consumul de frumos trebuie să devină realmente un consum cotidian.

SCENA

Sonet pentru o păpușă

Dacă aș spune, în favoarea „Sonetului pentru o păpușă", că în sală se rîde mult și se rîde cu poftă, mi s-ar putea răspunde că se găsește oricînd public gata să hohotească și la o bufonadă. Astfel că argumentul ar putea cădea, pe jumătate, firește. Dar la comedia lui Sergiu Fărcășan se rîde *cu satisfacție* și lucrul acesta nu trebuie pierdut din vedere, pentru că vizează implicațiile satirice ale piesei. Anecdotica piesei e evident o metaforă : lupta pentru realizarea unor jucării ingenioase și pentru o păpușă... omenească (deși, s-o recunoaștem, pe deplin justificată și în sine) are semnificații mai largi și verva corosivă a autorului atinge păcate vechi și grele. Birocratismul nu mai are aici mînecuțe negre și nici obositul clișeu verbal „vino mîine", ci sensul unui refuz de gîndire, al unei fugi de răspundere, al imposturii și servilismului. Oamenii sînt perfectibili și tarele sociale pot fi lichidate doar în măsura în care li se spune răspicat pe nume. Iar Sergiu Fărcășan face aceasta cu mijloacele satirei. Cu tot ceea ce presupune și permite comedia satirică : grotescul, caricatura, hiperbola, toate mînuite lucid și ofensiv. A privi farsa cu gravitate și a reproșa satirei că-și permite să demaște vicii — pentru că ea ar crea, astfel, o imagine denigrantă, generalizatoare a societății — coincide, în fapt, cu o cerere timbrată de desființare a satirei. Înseamnă a contesta rîsului capacitatea de sancțiune.

În piesa lui Sergiu Fărcășan se întîmplă următoarele : la conducerea unei fabrici de jucării — care producea jucărioare serbede, lipsite de haz și fantezie — este trimis un tînăr inginer, plin de umor și de idei, cu o imaginație bogată și cu talente tehnice. Iată premisa pentru un erou pozitiv de comedie : tînăr, deci apt de a se îndrăgosti ; cu pasiune de muncă, deci apt de a scutura inerțiile ; plin de umor, deci apt de a aduce remanierile necesare cu mijloacele comediei. Și Piticescu al nostru (observați modestia deliberată a numelui) le va face pe toate cu farmec, dezinvoltură și onestitate (pe care actorul Mihai Fotino i le-a împrumutat cu generozitate). Persoana de care se va îndrăgosti este drăgălașa desenatoare Olguța (o apariție proaspătă, tinerească, poate puțin prea plîngăreață : Elena Caragiu), iar aliații săi sînt muncitorul inovator Picui (Lucian Dinu, cu o seriozitate care face bine în comedie), Olguța însăși, directorul general Ionașcu (binecunoscuta prestanță a lui C. Brezeanu) și, în cele din urmă, recuperatul Făiniță (un debut cu totul remarcabil : A. Drăgan). În ce-i privește pe inamicii săi, inamicii jucăriilor frumoase și ingenioase, ei sînt Bașchirache, Bilibonca, Ciomîrtan, Ghilimecea, Turturean (un bun cvintet, lucrat cu finețe de filigran : Petre Popa — în rol dublu — Mihai Heroveanu, Gh. Trestian, Niculescu-Cadet...). Nume ciudate, pe care, ca să citățm o

o dactilografă cel puțin neatentă (Natașa Nicolescu), un funcționar servil (C. Gurițâ) — li se opune trioul Piticescu-Olguța-Picui, din păcate nu totdeauna cu suficientă forță. Piesa are vizibile defecțiuni de construcție dramatică — pe care bunăvoința regizorală și actoricească nu le-au putut masca — și ele se remarcă mai cu seamă în actul doi : acțiunea începe aici să încezească, inițiativele lui Piticescu în fabrică sînt neconvingătoare, încurcăturile ușor incredibile, verva umoristică a autorului pare să fi secat pentru moment. În ultimul act, însă, tonusul piesei se ridică din nou și ea se termină cu același brio cu care a început.

Lucian Giurchescu și-a realizat spectacolul ca un permanent dialog între scenă și sală, actorii coboară la un moment dat de la rampă, conversează cu spectatorii și aceasta accentuează caracterul comunicativ al piesei și interesul general al problemelor dezbătute în ea. Simplu, colorat și funcțional, decorul lui Dan Nemțeanu.

Sanda FAUR
Fotografii de N. ȘVAICO

replică din piesă, nu le găsești nici în viață, nici în cartea de telefon. Această intenție patronimică e un fel de program : autorul enunță astfel că el nu a creat tipuri cu corespondențe precise în realitate, că el a realizat un arhetip, redus la trăsăturile esențiale, îngroșate după nevoile satirei, că acești cinci „Bilibonci" se constituie de fapt într-un portret unic.

Prin excelenta colaborare a autorului cu regizorul Lucian Giurchescu — înclinat de felul său spre o detaliere psihologică minuțioasă, inteligentă și o muncă de giuvaergiu cu actorul — personajele acestea au căpătat pe scenă un automatism de marionete, în perfect acord cu intenția autorului. În fond, comicul lui Băschirache, al lui Biliboncea ori al lui Ciomîrtan țîșnește din contradicția dintre esența acestor personaje, dintre fondul lor — irresponsabil, parazitar, laș, impostor — și automatismele lor verbale, din absurdul folosirii mecanice a unor clișee. Comicul nu e deci doar de limbaj, el nu vine numai din calambururi sau qui-pro-quo-uri, ci se convertește în comic de caracter : însuși acel prelungit scheci cu „bazasa" — făcut aparent dintr-un joc de cuvinte — devine un sclipitor pamflet împotriva imposturii și demagogiei, el caracterizînd pe deplin cvintetul birocraților.

Personajelor ridiculizate în piesă — și la cele de mai sus trebuie să le adăugăm un portar mărginit (interpretat cu umor sec de Nucu Păunescu),

1 **Un pic de dragoste nu face rău într-o comedie satirică... (scenă interpretată de Mihai Fotino și Elena Caragiu).**

2 **Nu-i ușor să scuturi inerțiile, nepăsarea, birocratismul. Și totuși, dir. Ionașcu (C. Brezeanu) pornește ofensiva...**

3 **Iată-i adunați la un loc pe toți birocrații cu care Sergiu Fărcășan se războiește în piesa sa (interpretați de Niculescu - Cadet, Petre Popa, Alex. Drăgan, Mihai Heroveanu, Natașa Nicolescu, Gh. Trestian și Nucu Păunescu).**

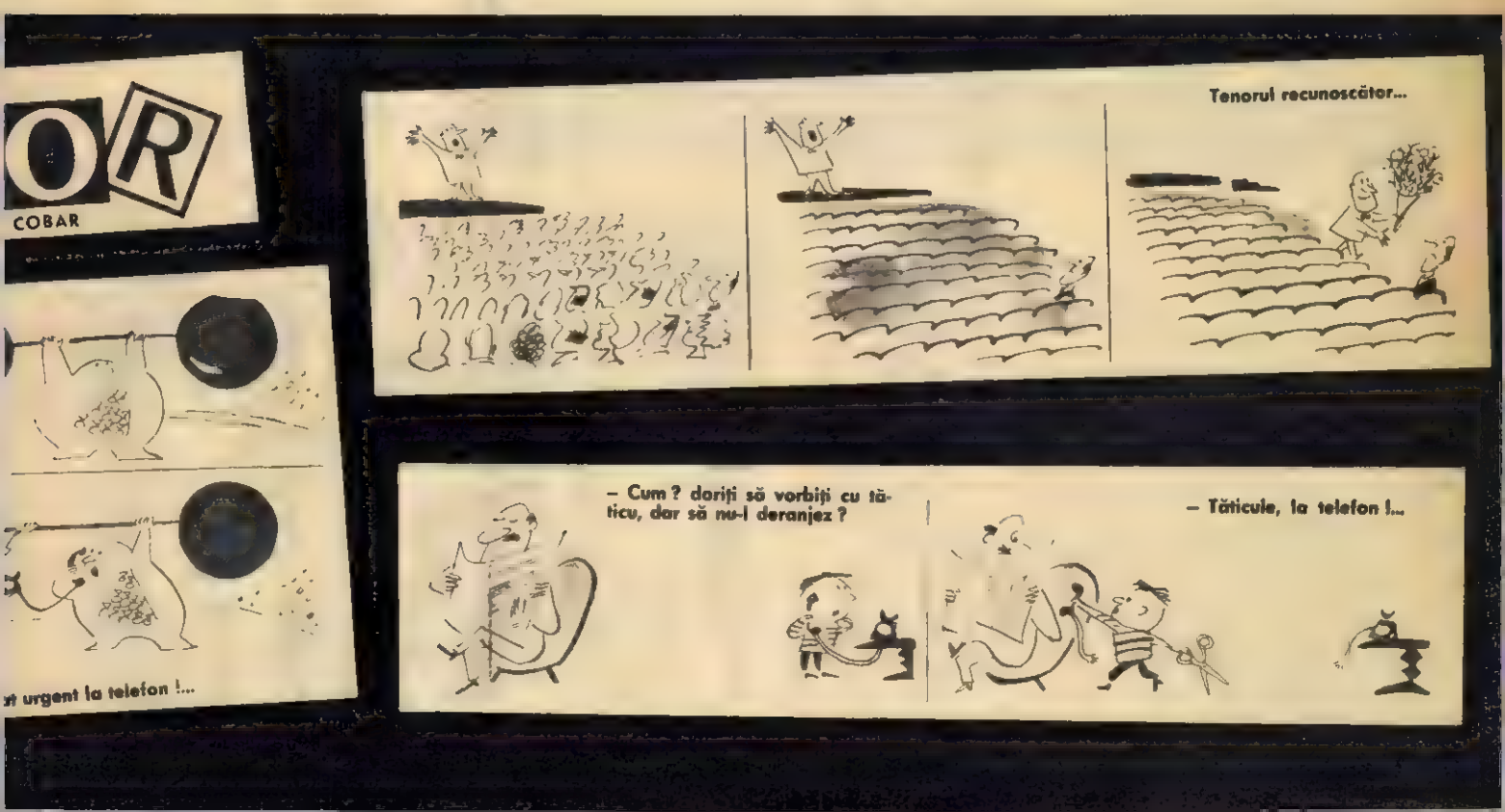

De 35 de secole omul fabrică sticlă ; s-ar putea deci presupune că în acest domeniu nu am mai avea de aşteptat mari surprize. Şi totuşi, în ultima vreme, sticla a început să-şi dezvăluie o seamă de proprietăţi nebănuite.

Sîntem obişnuiţi astăzi, în era materialelor sintetice, să considerăm că ele şi numai ele reprezintă viitorul chimiei. Puţini ştiu însă că bătrîna sticlă tinde să concureze cu aceste materiale, cărora adeseori li se dovedeşte superioară.

A DOUA VIAŢĂ A STICLEI

Aşa arăta un mare atelier de fabricare a sticlei acum patru sute de ani. (G. Agricola : „De Re Metallica", Bâle, 1556.)

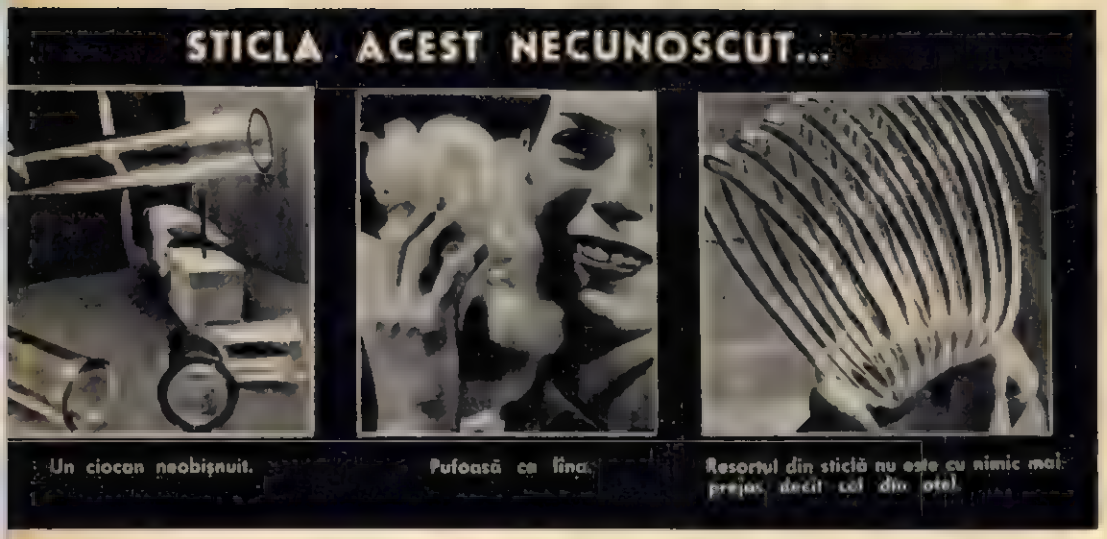

Reţeta sticlei a evoluat prea puţin de-a lungul îndelungatei sale istorii pînă în zilele noastre. Mai mult, o mare parte din obiectele fabricate din sticla „ordinară" au în zilele noastre aceeaşi compoziţie chimică cu cele fabricate cu multe secole în urmă. Aceasta nu înseamnă însă că sticla nu a continuat şi nu continuă să formeze obiectul unor cercetări intense din partea chimiştilor, fizicienilor şi tehnologilor.

Veacul nostru este veacul căutării de noi şi noi materiale, pe care civilizaţia umană în rapidă dezvoltare le reclamă în cantităţi din ce în ce mai importante, în sortimente din ce în ce mai variate. Din acest punct de vedere, sticla pare încă departe de a-şi fi epuizat posibilităţile. Unul din motive constă în aceea că, deşi actul ei de naştere a fost semnat aproape concomitent (desigur, într-un sens foarte larg) cu zorii civilizaţiei, structura precisă a sticlei nu este nici pînă în prezent complet elucidată.

O ECUAŢIE CU MULTE NECUNOSCUTE

În principiu (dar numai în principiu) tehnologia sticlei este extrem de simplă. Se amestecă substanţele componente — nisip, sodă, oxizi ai diverselor metale — se topesc împreună, masa topită se răceşte... şi gata.

Analiza fizico-chimică a arătat că, deşi seamănă ca aspect cu cristalele naturale (de altfel din sticlă se şi obţin prin şlefuire, imitaţii perfecte ale acestora), structura sticlei este diferită de cea a cristalelor. Dacă la acestea din urmă se observă un aranjament spaţial regulat, urmînd anumite legi geometrice, materia în stare sticloasă prezintă o structură intimă neregulată, amorfă, apropiată de cea a lichidelor : iată şi motivul pentru care sticla mai este considerată şi ca un „lichid subrăcit".

Abia pe la 1930 s-a încercat să se lămurească structura ei. Profesorul Zachariasen, de la Universitatea din Chicago, a emis părerea că sticla este constituită dintr-un fel de reţea micro-cristalină tetraedrică, în care atomii de siliciu sînt înconjuraţi de atomi de oxigen, iar forţele de atracţie între atomi se aseamănă cu cele din cristale. După Zachariasen, sticla ar prezenta — cum se spune în termeni ştiinţifici — o microstructură cvasicristalină.

Cum am mai spus însă, „ecuaţia"

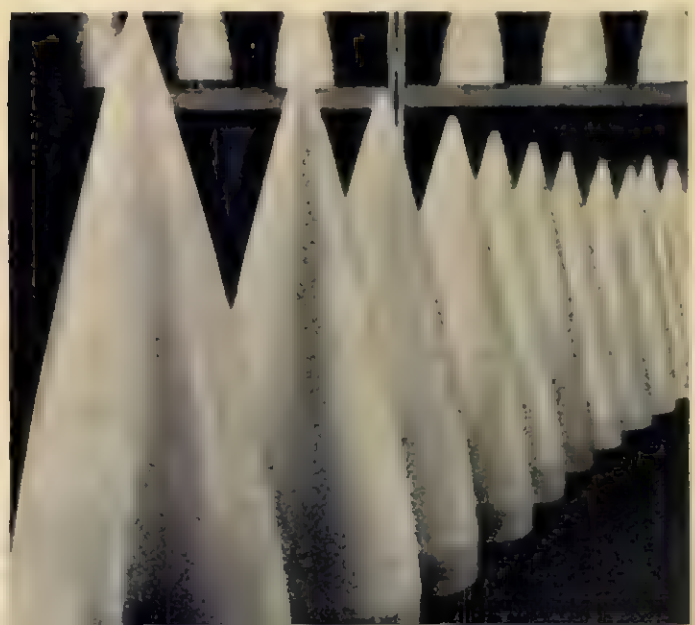

Sticlă pentru rachete. Este una din utilizările vestitului piroceram.

sticlei conține încă multe necunoscute deși este neîndoielnic că și în această direcție tehnica modernă de investigație a adus multă lumină.

Pe măsură ce progresează cercetarea teoretică — și uneori chiar luîndu-i-o înainte — se lărgesc utilizările practice ale acestui material sau se întrevăd alte folosințe, neașteptate.

CERCETĂRI, CERCETĂRI, CERCETĂRI...

La noi în țară, cercetările se efectuează în institutele departamentale ale Ministerului Industriei Construcțiilor și Ministerului Industriei Ușoare, la Institutul politehnic, la Centrul de cercetări de chimie anorganică al Academiei R. P. Romîne, precum și la Institutul de fizică atomică.

Astfel la Institutul de cercetări al Ministerului Industriei Construcțiilor se studiază diferite fibre de sticlă, geamuri termoabsorbante, se perfecționează procesele tehnologice ale unor fabrici, s-a pus la punct procedeul — aplicat la Văleni — de înnobilare a nisipului.

Pe linia Ministerului Industriei Ușoare s-au studiat sticle de nivel cu o mare rezistență la șoc termic, sticle colorate, emailuri speciale pentru inscripționări pe ambalaje etc.

La Institutul politehnic București se cercetează sticle semiconductoare oxidice pe bază de pentoxid de vanadiu, sticle cu pelicule semiconductoare, precum și unele proprietăți optice și electrice ale sticlelor etc.

În fine, la Centrul de cercetări de chimie anorganică al Academiei R. P. Romîne se aplică metodele cele mai moderne în studii privind elucidarea structurii sticlei, iar la Institutul de fizică atomică atenția se îndreaptă către scintilatorii din sticlă, sticla cu uraniu etc.

Industria sticlei din țara noastră cunoaște un continuu progres : fabrici vechi au fost reconstruite și reutilate, s-a dat în funcțiune Combinatul de sticlă și ceramică de la Sighișoara, s-a mărit considerabil Fabrica de geamuri de la Scăeni. Industria noastră acoperă toate nevoile interne și exportă geamuri și sticlărie de menaj de bună calitate în Orientul Apropiat, Anglia, S.U.A. și în alte țări.

În cele de mai sus ne-am referit îndeosebi la cercetări cu aplicabilitate practică imediată în economia noastră națională. Nu ar fi însă lipsit de interes să relevăm și unele preocupări pe plan mai larg al importantului contingent de cercetători, de la noi și de peste hotare, cărora li se datorează ceea ce am numit „a doua viață a sticlei".

În laboratoarele Ministerului Industriei Ușoare cercetarea teoretică este strîns îmbinată cu practica.

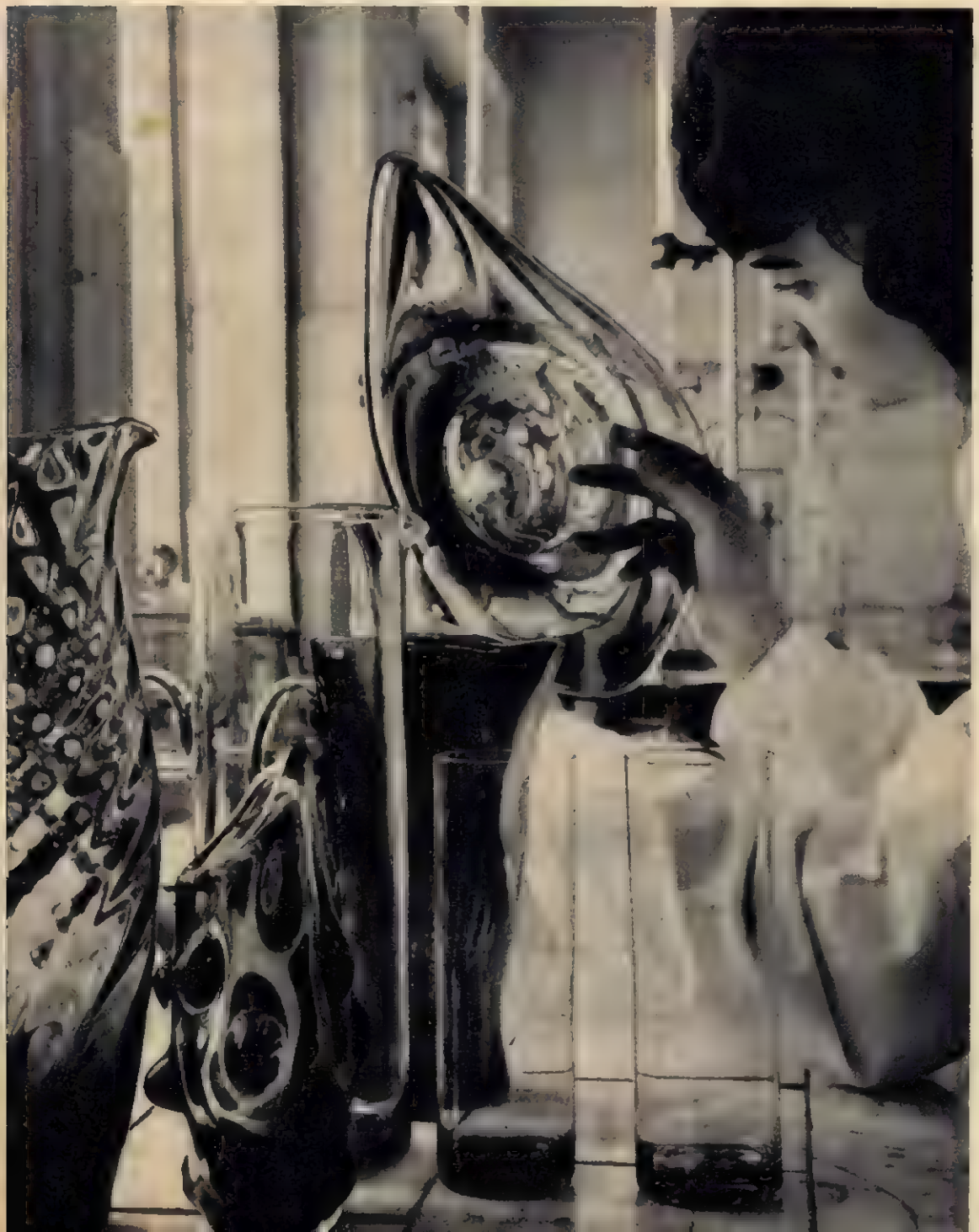

SE POATE FABRICA STICLA „IDEALĂ"?

În căutarea de sticle cu proprietăți din ce în ce mai variate, pentru a răspunde exigențelor tehnicii moderne, se încearcă mereu alte soluții, se face apel la tot mai multe elemente chimice.

Sticla, după cum se știe, se fabrică din nisip, care este bioxid de siliciu sub formă de silice. Așadar, sticla „ideală" ar fi cea care nu ar conține decît bioxid de siliciu pur. La prima vedere, nimic mai simplu : doar materia primă — nisipul — se găsește cît dorim ! Dar în practică dificultățile de fabricare a unei sticle de silice pură sînt considerabile. Punctul de topire este foarte ridicat, iar masa prezintă o vîscozitate foarte mare, ceea ce face ca bulele de aer incluse în această masă să nu se poată degaja în mod liber.

Aceste dificultăți au fost învinse : pentru oglinzile telescoapelor, de pildă, se fabrică azi sticlă de silice pură.

MAI REZISTENTĂ DECÎT CELE MAI BUNE OȚELURI

Chimiștii elaborează noi și noi rețete, în care intră aproape o jumătate din elementele chimice cunoscute. Astfel s-au obținut diverse sticle cu conținut de bor, care au un foarte mic coeficient de dilatare termică și se pot deci utiliza cu succes în laboratoare sau în menaj, suportînd încălziri și răciri bruște.

Se îmbunătățesc mereu proprietățile optice ale diferitelor sticle — cele de care depind reflexia, absorbția și refracția luminii. La ora actuală se cunosc sortimente de sticlă sensibilă doar la anumite radiații ale spectrului vizibil și ale spectrului invizibil. Recent s-a obținut o sticlă care sub acțiunea unei surse puternice se colorează de la sine, devenind protectoare contra razelor de lumină, iar o dată cu slăbirea acțiunii sursei devine incoloră...

În prezent se folosesc pe scară din ce în ce mai largă proprietățile izolante, ca și excepționala rezistență mecanică a fibrelor de sticlă. Asociate cu rășini sintetice, ele pot servi la confecționarea unor piese supuse la eforturi. Nu de mult s-au fabricat și cauciucuri de automobil deosebit de rezistente, în care s-au înglobat fibre de sticlă.

Trebuie subliniat că azi se obțin, prin tratamente speciale, varietăți de sticlă mai rezistente la diverse acțiuni mecanice decît cele mai bune oțeluri. Se cunosc sticle care, aruncate pe un pavaj de piatră de la etajele superioare ale unei clădiri moderne, nu se sparg !

O PREJUDECATĂ : „FRAGIL CA STICLA"

Cum rămîne, deci, cu expresia atît de familiară „fragil ca sticla" ? De ce oare obiectele din sticlă obișnuită rămîn totuși fragile ? Prin cercetări minuțioase s-a stabilit că aceasta se datorește imperfecțiunilor de pe suprafața materialului. Experiențe efectuate cu bare de sticlă fără defecte de suprafață au arătat că ele aveau o rezistență su-

Dimitrie CAMBOLI

(Continuare în pag. 16)

A DOUA VIAȚĂ A STICLEI

perioară multor oțeluri. De aici tehnologii au tras concluzia că pentru a obține sticle rezistente, trebuie să se realizeze suprafețe cît mai perfecte.

Pentru a consolida sticla în toată masa, ea se încălzește pînă aproape de înmuiere, iar apoi se răcește brusc. Zonele exterioare se răcesc mult mai repede decît cele interioare, care continuă să se contracte chiar și după ce suprafața a devenit rigidă. Astfel se creează forțe de tensiune interioare, iar după acest tratament sticla devine de cîteva ori mai rezistentă decît înainte.

UN MATERIAL MIRACULOS: PIROCERAMUL

De multă vreme s-a constatat că obiectele vechi de sticlă își pierd cu timpul transparența, se devitrifică. Cu alte cuvinte în ele se formează cristale: din starea amorfă sticla trece parțial în cea cristalină.

Conducînd în laborator devitrificarea pînă la gradul dorit, se obține un material miraculos — piroceramul. El are densitatea mai mică decît aluminiul, coeficientul de dilatare apropiat de cel al sticlei de silice pură, o deosebită rezistență la ruptură, o excelentă conductibilitate termică, în mod practic o totală inerție chimică și, în fine, proprietăți electrice speciale în condițiile unor temperaturi ridicate. Piroceramul își găsește de pe acum multiple aplicații în tehnica rachetelor și în astronautică, dar se preconizează folosirea lui și la fabricarea pistoanelor pentru motoare.

Este interesant de menționat că printre pionierii piroceramului se află și doi romîni: Șt. Lungu și H. Popescu, care, cu ani în urmă, au brevetat un procedeu original pentru fabricarea acestui material.

★

O încercare de a trece măcar sumar în revistă domeniile în care se utilizează diferite varietăți de sticlă, „ordinară" și specială, se dovedește, așadar, foarte dificilă. Ar fi poate mai ușor de specificat unde ea nu se folosește!

De la menaj pînă la cele mai noi ramuri ale tehnicii și științei, peste tot sticla este prezentă — uneori în ipostaze poate neașteptate — și concurează cu succes multe alte materiale. Mai ales din momentul cînd chimiștii au venit de hac celui mai mare neajuns al său: fragilitatea. De atunci se poate spune că a început a doua viață a sticlei.

Dimitrie CAMBOLI
Institutul politehnic București

ÎN COPERTA NOASTRĂ

Pasiune

„Cred că în orele libere pictează sau poate face versuri", mi-am spus în sinea mea, în timp ce priveam lucrurile ieșite din mîna acestui muncitor, sculptor în sticlă. Aparent banalele pahare de apă sau de vin ori vaza din sticlă simplă, ce nu-și arogă nici un fel de pretenții de înrudire cu cristalul, aveau încrustate în transparența materialului doar cîteva linii, ca niște tulpini delicate ce stau să tremure la cea mai mică suflare. Totul trăda un ochi și un suflet de artist. Nu m-am înșelat. De 40 de ani, Iulian Melnic, muncitor la fabrica „Vitrometan" din Mediaș, este sculptor în sticlă și tot de 40 de ani (nu, nu pictează și nu scrie versuri) cîntă la vioară. Nu este o apropiere făcută de dragul poeziei cu orice preț. Dar sensibilitatea unui om o poți deslușI tot atît de bine în sunetele unei viori, ca și în modestul pahar de apă ce-l ducem zi de zi la gură.

Iulian Melnic a îndrăgit roata ce scrijelește sticla de la vîrsta de 19 ani și nu s-a putut despărți de ea nici atunci cînd frumoasa meserie de sculptor în sticlă era plătită ca vai de lume.

A colindat prin multe fabrici din țară, lăsînd peste tot, întruchipate în mii de obiecte, o fărîmă de răbdare și fantezie. De 23 de ani s-a statornicit la Mediaș. Anii din urmă nu l-au mai mînat încoace și încolo. Aici, la „Vitrometan", a cunoscut bucuria muncii prețuite, respectul și dragostea colectivului în mijlocul căruia lucrează.

. . . . . .

Oamenilor care-l roagă să le vorbească despre frumusețea meseriei de sculptor în sticlă, Iulian Melnic le spune numai cîteva cuvinte. Preferă să le arate expoziția fabricii. Se vede treaba însă că acasă, în familie, a vorbit nu de puține ori. Dovada cea mai bună: fiul său (care are 19 ani) a ținut neapărat să moștenească meseria tatălui. Astăzi sînt tovarăși de muncă.

Magda MIHĂILESCU
Fotografie de A. MIHAILOPOL

În acest vas de sticlă, pus pe o bucată de gheață, curge metal topit. Vasul rezistă : este doar făcut din sticlă !

DIN TOATĂ LUMEA

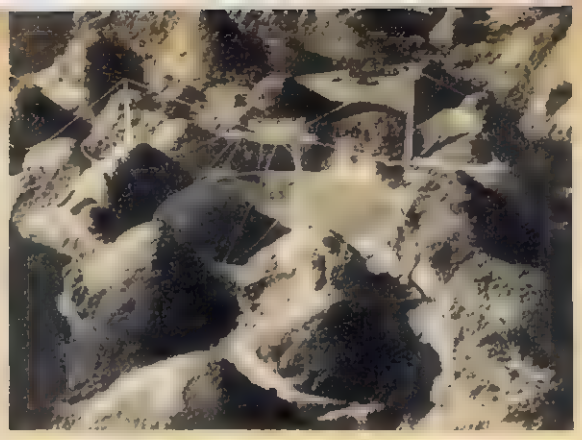

ALO JUPITERI ALO SATURNI

În ciuda aspectului de peisaj extraplanetar, fotografia reprezintă noua construcție a unui modern și puternic telescop radar mobil, realizat de oamenii de știință de la Arecibo Ionospheric Observatory, din Puerto Rico. Avînd o cupă sferică cu un diametru de 100 picioare, telescopul e prevăzut cu un ingenios sistem de emitere și recepționare a semnalelor radio din gigantica cupă. Amplasată într-o depresiune naturală situată cît mai aproape posibil de ecuator, puternica instalație are menirea să caute și să obțină contacte prin radar cu planetele Jupiter și Saturn.

Este adevărat că în planurile imediate de cercetare la „fața locului" a planetelor sistemului nostru solar intră în primul rînd Marte și Venus (din pricina faptului că aceste două planete sînt mai apropiate de Pămînt).

Dar, în materie de zboruri cosmice, există și planuri de perspectivă și din acestea nu lipsesc și frații mai îndepărtați ai Pămîntului. Pînă atunci, undele electromagnetice emise de la Puerto Rico și de alte stații radar pămîntene își fac, nevăzute, datoria. Prin nori, prin ceață, prin noapte, undele radio zboară neobosite cu viteza luminii, transmițînd către Jupiter și Saturn mesaje de salut, de chemare și cunoaștere din partea planetei Terra.

CAVALERUL

Scenă dintr-o viitoare comedie ? Oare protagonista se căsătorește în final cu cavalerul ce-i oferă acum cafeaua ? N-ați ghicit ! Inima cuceritorului nostru este neangajată pe bunul motiv că... nu există ! „Tînărul" — ca și gelosul din spatele fetei — reprezintă ultimele creații electronice ale savantului Klaus Scholz, din Viena. Roboților, înzestrați cu aparatură electronică, li s-a imprimat „facultatea" de a vedea, de a auzi și de a reacționa corespunzător în anumite situații date. Construiți cu cele mai moderne mijloace ale cibernetică, roboții își găsesc totuși strămoși în negura timpului. Timizii lor precursori mecanici au stîrnit senzație în urmă cu secole, iar în istoria îndepărtată — chiar respect amestecat cu teamă. Să ne amintim de realizarea lui Hieron din Alexandria, care cu spiritul lui creator conferise ușilor templului calitatea „divină" de a se deschide singure. Apoi, de „portarul" mecanic care deschidea ușa și saluta oaspeții — construit de învățatul Albert cel Mare în secolul al XIII-lea. Dar Vaucanson ? Acum mai bine de un secol jumătate el cutreiera Europa, purtîndu-și în turneu „odrasla" — un reușit flautist mecanic, cu un repertoriu de 9 melodii !

Evident, toate aceste păpuși mecanice ale trecutului sînt de cu totul altă factură constructivă decît actualii roboți electronici realizați în diferite țări. Și mai este evident un lucru : că, față de marile realizări ale cibernetică introduse în domenii vitale de activitate, făpturile automate, cărora omul le-a dat chipul și asemănarea lui, reprezintă, momentan, doar niște copii teribili ai electronicii.

TURTURICĂ

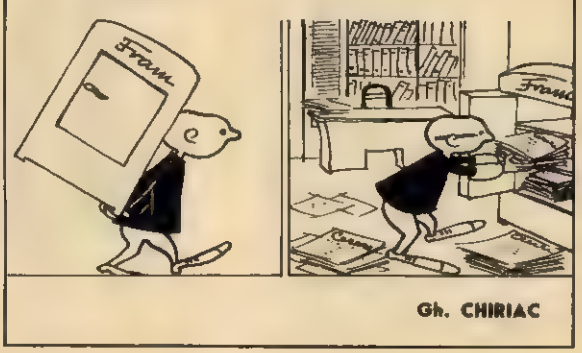

Gh. CHIRIAC

SE APROPIE 1-8 MARTIE, SĂPTĂMÎNA CADOURILOR PENTRU FEMEI

Am văzut în magazine...

...Pentru soția dumneavoastră :

...un **capot** matlasat din relon, în culori pastelate sau alb, pe cît de frumos, pe atît de călduros. Avînd o lungime potrivită (3/4), avantajează orice statură. Se spală ușor, în apă călduță cu „Alba lux" sau cu „Perlan alb" și nu trebuie neapărat călcat ;

...la I.C.S. „București" — magazinul „Bijuteria" — o **broșă fantezi** din marcasit în argint marcat, foarte adecvată la o rochie de seară sau la reverul unui talor. De mare efect, va înlocui cu succes clasicul mărțișor, fie el și de aur. La ocazii se poate purta și în păr.

...**apa de colonie și esența de parfum „Santal"**, frumos prezentate, foarte convenabile (19 lei ambele flacoane) și avînd un miros discret. Se vînd și separat. Folosind colonia și întărînd-o cu o picătură de parfum, se obține un miros plăcut și, totodată, persistent. Flaconul de parfum mic și plat, încape cu ușurință chiar și într-o poșetă de seară.

...Cîteva obiecte pe care și cei mici le-ar putea cumpăra pentru mămica :

...o **garnitură de furculițe** din P.V.C. pentru aperitive, diferit colorate și terminate cu figuri de rățuște, iepuri, veverițe etc. Sînt decorative și dau mesei o notă veselă. Se spală la fel ca orice tacîm din material plastic.

... Surloarul care anul acesta a lătrat în facultate :

...un **port-ciorapi** din material plastic imprimat, avînd patru compartimente. L-am văzut la I.C.S. „Victoria" în două modele : unul gen poșetă, care se închide cu o cataramă, altul gen plic, care se leagă cu o fundulită. Într-un spațiu redus, se pot păstra patru perechi de ciorapi, fără riscul de a-i desperechea sau agăța.

... Mătușii care-i răsfață cu dulciuri :

...la O.C.L. „Tehnometal", din Calea Victoriei 39, o **paletă de tortă gen foarfecă** din metal inoxidabil. Se mînuiește ușor și, spre deosebire de paleta simplă, existentă pînă acum în comerț, nu permite să cadă felia de tortă, pe care o prinde ca într-un clește.

... Sau bunicuței :

...un **ștergător de ochelari**, alcătuit dintr-o pungulită de P.V.C. în care se află o bucată de pînză moale, ce imită pielea, la magazinul „Sport-foto-muzică", din Calea Victoriei 26. Spre deosebire de pielea de căprioară, flanela dinăuntru se poate spăla cu apă călduță și fulgi de săpun.

SPORT

HANDBALUL, DINCOLO DE GEOMETRIE

La început a fost o discuție... de geometrie. Mulți dintre tehnicienii handbalului afirmau, acum cîțiva ani, că reala valoare a acestui sport poate fi dovedită doar pe „dreptunghiul mic", adică la jocul în 7. Această teză și-a găsit confirmarea în evoluția handbalului românesc. Într-adevăr, handbaliștii români, care acum 8-9 ani se și afirmaseră pe plan internațional, dovedindu-și măiestria pe „dreptunghiul mare" (handbalul în 11), au abordat cu încredere noua variantă, demonstrînd că cele două „dreptunghiuri" sînt... figuri asemenea !

Astfel, titlurilor cucerite la handbalul în 11 (echipa feminină campioană mondială la două ediții consecutive : Frankfurt pe Main — 1956 și Amsterdam — 1960 ; echipa masculină vicecampioană mondială la Viena — 1959) li s-au adăugat lauri cuceriți la handbalul în 7 : băieții, dubli campioni mondiali la Dortmund — 1961 și Praga — 1964, iar fetele, campioane mondiale la București — 1962 și deținătoare ale „Cupei campionilor europeni" în 1961 (Știința-București) și în 1964 (Rapid-București).

Din „echipe ale surprizelor", cum erau denumite la primele apariții pe arena internațională, formațiile românești au devenit adversare de temut dobîndind medaliile de aur, consacrarea adevăratei măiestrii.

Președintele Federației internaționale de handbal, Hans Bauman, mulțumea jucătorilor români, în urma campionatului mondial de la Praga, pentru „minunata propagandă pe care au făcut-o handbalului din lumea întreagă", iar I. Buchning, președintele Federației americane de handbal, declara : „Rominii au făcut uneori demonstrații. Maniera de joc a rominilor trebuie să constituie un exemplu pentru toate echipele". Era o recunoaștere a valorii handbalului românesc.

Cum s-a ajuns aci ? Iată un succint istoric :

Handbalul a debutat pe meleagurile noastre în 1922, un an după recunoașterea oficială a acestei discipline sportive. În 1933 se decerna primul titlu de campion, iar în 1935 ne vizita prima oară o echipă de peste hotare. Federația de specialitate s-a înființat totuși mai tîrziu, în 1936. În 1939 Federația română de handbal avea 400 de jucători legitimați.

Handbalul a devenit un sport de masă abia în anii puterii populare. Astăzi 25.000 de jucători legitimați dispun de sute de terenuri la orașe și la sate și activează în cadrul unui sistem competițional care le asigură o pregătire continuă. Pe un asemenea fundal, valoarea crescîndă a jucătorilor și capacitatea antrenorilor își găsesc o reală afirmare, dovedită de pasiunea cu care tineretul îmbrățișează această disciplină sportivă (competițiile sportive sînt dominate de o infuzie a tineretii, iar echipa reprezentativă de tineret se afirmă deja pe arena internațională), de pasiunea cu care zecile de mii de spectatori apreciază spectaculozitatea jocului.

Succesele internaționale ale handbalului românesc (se vorbește chiar de o „școală românească a handbalului") își găsesc și ele o deplină reflectare pe acest fundal. După douăzeci de ani de la vizita primei echipe de handbal din străinătate, în țara noastră încep întîlnirile internaționale de handbal în 7. Oaspeți : handbaliștii de la Dukla-Praga, una din cele mai redutabile echipe din Europa.

De atunci, echipa campioană a țării noastre, Dinamo-București, s-a întîlnit deseori cu handbaliștii praghezi în „Cupa campionilor europeni", eliminîndu-i din primele două ediții, dar pierzînd finala de la Paris, din 1963, după un meci dramatic, în prelungiri : 13-15 (10-5).

După o cupă a Europei interorașe disputată în 1956-1957 — și care a prilejuit primul succes internațional românesc la handbal în 7 : selecționata Bucureștiului a eliminat pe cea a Belgradului — se organizează, la propunerea federației franceze, începînd cu anii 1958-1959, „Cupa campionilor europeni". Participanții la două semifinale și o finală, dinamoviștii bucureșteni (pregătiți de antrenorul emerit Oprea Vlase) s-au numărat printre protagoniștii acestei populare competiții. Fetele, consecvente în a da tonul marilor performanțe, dobîndesc și în „Cupa campionilor europeni" întîietatea. Prima ediție, organizată la propunerea federației cehoslovace în 1960-1961, este cîștigată de echipa studentelor bucureștene. În prezent, cupa se află tot la București, actuala sa deținătoare fiind echipa Rapid.

Întrecerea dintre handbalistele și handbaliștii noștri continuă, fetele conducînd cu 3-2 în ceea ce privește numărul celor mai mari competiții internaționale cîștigate. Printre „veteranii" acestei întreceri se numără maeștrii emeriți ai sportului Irina Naghi, Maria Boțan, Maria Constantinescu, Constanța Dumitrescu, Mihai Redi, Petre Ivănescu, Ioan Moser, Virgil Hnat, alături de care joacă acum un larg detașament de noi talente.

Anul 1965 oferă, atît pentru băieți cît și pentru fete, condiții egale de afirmare. Fetele vor lua parte în toamnă la noua ediție a campionatelor mondiale din R.F.G. Băieții, adică echipa noastră campioană Dinamo (care numără în lotul său opt maeștri emeriți și cinci maeștri ai sportului) se află în plină cursă pentru dobîndirea „Cupei campionilor europeni", de care au fost aproape la precedenta ediție. Eliminînd pe Vorwaerts-Berlin, jucătorii bucureșteni au jucat primul meci din sferturile de finală cu Rik Göteborg, campioana Suediei. Meciul cu această echipă (prima întîlnire oficială cu o formație de club suedeză) a constituit o nouă victorie de prestigiu a handbalului nostru, dinamoviștii bucureșteni cîștigînd cu scorul de 24-11. Trebuie amintit în acest sens că în finala campionatului mondial din 1964, s-au întîlnit Rominia cu Suedia, iar actuala adversară a dinamoviștilor a deținut „Cupa campionilor europeni". Faptul că prima întîlnire, în deplasare, a revenit dinamoviștilor, oferă acestora mari posibilități ca cel de-al doilea meci, la 21 februarie la București să le deschidă drumul spre calificare în finala marii competiții.

Interesant de remarcat că printre protagoniștii acestor sferturi de finală se află și campioana Franței, U.S. d'Ivry, cu care recent dinamoviștii s-au întîlnit la Paris. Scorul meciului : 34-17. Din păcate însă, în Spania, dinamoviștii nu au dat randamentul scontat : la turneul internațional „Marele premiu al orașului Madrid" ei au ocupat doar locul trei, fapt ce trebuie să dea de gîndit jucătorilor și antrenorilor pentru ca viitoarele confruntări internaționale să nu aducă asemenea surprize neplăcute.

La sfîrșitul anului trecut, în aceeași localitate unde au cucerit pentru prima oară titlul de campioni ai lumii, la Dortmund, reprezentativa masculină a țării noastre a învins detașat pe cea a R.F.G., meciul fiind special retransmis de televiziunea din Austria, Elveția și țările nordice, țări cu tradiții în acest sport. Iar ziarul „L'Équipe", publicînd un bilanț al anului 1964, însera ca titlu : „O campioană mondială indiscutabilă — Romînia".

Deci dincolo de geometrie — dreptunghi mare și dreptunghi redus — sportivii români au dovedit înalta lor măiestrie în ambele variante ale acestui sport.

P. SLĂVESCU

Romînia – Cehoslovacia. În acțiune căpitanul echipei noastre reprezentative, Virgil Hnat.

București – Belgrad, întîlnire în care fetele noastre au dovedit din nou clasa handbalului românesc.

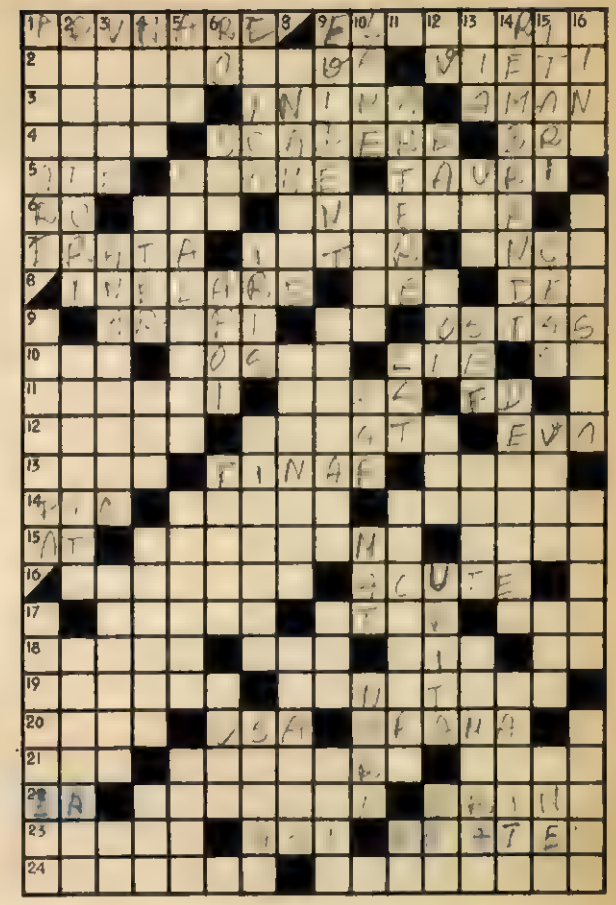

16/24 PRETEXT ANATOMIC

ORIZONTAL : 1) Operație.. aritmetică — Sistem fizic cu... tensiune. 2) Giflie cînd merge cu... trenul — Rostul medicinei este să o apere (pl.). 3) Verb cu acțiune negativă asupra nervilor — Organ... motor — Pictor român, autorul tabloului „Mihai Viteazu contemplînd capul lui Andrei Bathory". 4) Pe Coasta de... Azur — Altă operație... aritmetică (pl.) — Apelativ (pop.). 5) Fire — Agrafe pentru... păr — În luptă cu toreadorii (pl.). 6) Caro ! — Cu verighetă pe deget — Indoielnică. 7) Listă de greșeli — Îl trădează... ochii — Eroină din „Năpasta". 8) Degete cu ... inele — E cu moț și... stă pe capul interesatului — Păr bogat. 9) Membre anterioare la... păsări — Cutie ! — Cu arma pe umăr. 10) Etaj — Cunoscut autor de serenade napolitane — Ciocîrlie — Îndeamnă canin. 11) Șocuri care dau... bătăi de inimă — Și-a pierdut „uzul rațiunii" în piesa „O noapte furtunoasă" — Florin Dobrescu. 12) A lua vamă — Noțiune din geometrie — Povestea... spune că a fost confecționată din... coasta lui Adam. 13) Plase de prins pește — În puterea vîrstei — Compozitor romîn, autorul liedului „Biata inimă-nșelată". 14) Onomatopeea piăturii de apă — Plex... abdominal — Mică pîrghie de mînă. 15) Acut — Ajută la strîns talia — Hotar (pop.). 16) Neprofesioniști — Dureri puternice. 17) Ivire — Somnifer — Autorul poeziei „Emoție de primăvară". 18) Os al craniului — Mișcare convulsivă — Refren din cîntece (pop.) — Cesiu. 19) Pus în capul mesei — Se caută la doctor. 20) Felină (pl.) — Intrare — Metal roșiatic. 21) Diminutiv feminin — Însănătoșiri (fig.) — A hurui. 22) Ochi de... lanț — Îți dau oricînd o mînă de ajutor — Numele a doi frați, autorii basmului „Pictor-șchiop". 23) „Brațaliba zeiță" („Odiseea") — Stau în frunte — Păr ondulat în casă. 24) Îngrașește și întreține... pielea — Indiferență (pl.).

VERTICAL : 1) Îți ia durerea cu... mîna — Un celebru roman care și-a ars mîna dreaptă pentru că a fost... stîngaci — I s-au aprins călcîiele. 2) Poftîcioși — Tristă — Însuflețită. 3) Nimicite (fig.) — Privește structura organismului — Au inimă bună — Efeb, pe jumătate ! 4) Calificativ — Metru cub cu lemne — Topor cu gură mică (reg.) — Luate la ochi — Diminutiv feminin. 5) Interjecție — Alianțe — Un gen... usturător — Cană... răsturnată. 6) Radu Oprescu — Sublocotenent (abr.) — După aceea — Produce puternice arderi interne, cu consum de energie — A exprima brusc și cu zgomot aerul din plămîni. 7) Morală — Floarea ...ochiului — Un om care merge pe patru picioare — Stă pe o anumită spinare. 8) Dușmance — Cure — Poetă romînă, autoarea poeziei „Aceste mîini". 9) Sare în ochi — Stăpînire — Romancier portughez (1845-1900) — Măgar, altfel spus. 10) Pentru microscop... sau pentru bărbierit — Parte a gîtului (pl.) — Deasupra capului — Intestin — Fose nazale. 11) Vase sanguine — Ochi... de capcană — Taie în carne și oase (pl.) — De cap ! 12) O sută cinci la romani — De la cap — Specie — A... oferi ! — Neplăcută la vedere — Oraș în Iran. 13) Diminutiv feminin — Echipă de fotbal — Cap — Ține corpul la suprafață — Cu multe brațe... vegetale. 14) Autorul celebrului tablou „Lecția de anatomie" — Zeiță din mitologia greco-romană — Umplutură pentru capetele celor... fără cap. 15) Pantaloni în portul popular — Bate regulat — Utilă pentru pansamente — Intră pe sub piele — Suport pentru cap. 16) Dă din coadă (pop.) — Autorul piesei „Copacii mor în picioare" — Personaj mitologic cu 100 de ochi — Dinți.

N. RAICIU

Dezlegarea jocului „DIVERTISMENT MUZICAL" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) PUISOR — PASARELE. 2) ARIE — UTILAJE — OM. 3) LA — RODICA — UNICI. 4) ARTERE — UMBRAR — N. 5) TERNA — ERUL — TEME. 6) A — IASI — IRINA — ES. 7) LU — DEDA — IDI — GIC. 8) ALEE — ILA — AMOR — U. 9) UR — PLA — ARIPAT. 10) SINAIA — EM — CEDAT. 11) ATACA — GLASURI — O. 12) RON — NARAT — RENAN. 13) ARINE — INIMI — ANA. 14) SI—O—AGI—O—TRIL. 15) A — ERATO — STAPINI. 16) TONI — ORATII — TIT. 17) EGE — ANIMA — CLASA. 18) OITA — UE — AEA — UT. 19) BADITA — RATACIRE 20) URAT — LEILA — UNI. 21) CE — ENESCU — ERE — D. 22) U — ORA — EINE — ILAR. 23) ROBESON — ELA — EVA. 24) OTO — TRIOLETE — AM. 25) SIRBA — NI — VIOARA

dialog cu cititorii

UNDE S-A DAT BĂTĂLIA DE LA POSADA?

„Care-i locul exact unde s-a dat celebra bătălie de la Posada ?"

Gh. TATOMIR
elev, Tg. Jiu

Răspunde GH. CRONȚ, doctor în științe istorico-juridice, de la Institutul de istorie al Academiei R. P. Romîne.

Țara Romînească și-a dobîndit independența deplină ca stat feudal sub domnia lui Basarab Voievod în anul 1330, după ce în bătălia de la **Posada** oastea romînească a învins armata regelui Carol Robert al Ungariei. Lupta s-a dat în zilele de 9-12 noiembrie 1330. Izvoarele istorice nu indică însă locul luptei, iar **Posada** nu este denumirea unei localități, ci are semnificația simplă de **loc întărit**.

În apropierea fostei granițe cu Transilvania există mai multe locuri numite **Posada**, dar fiecare semnifică fie **loc întărit**, fie **trecătoare sau potecă de munte**, fie **loc de trecere sau de vamă**. Încercînd să localizeze bătălia de la **Posada**, unii istorici mai vechi au fixat-o între Orșova și Mehadia, alții în munții Gorjului, alții în munții Făgărașului, alții pe valea Dîmboviței, alții între Cîmpulung și Bran. Istoricii mai noi și înșiși autorii volumului al II-lea din **Istoria Romîniei** sînt de părere că bătălia s-a dat într-un loc situat pe vechiul drum al Loviștei. Este localizarea cea mai probabilă, care concordă și cu izvoarele istorice și cu constatările geografice.

Potrivit descrierii bazate pe indicațiile unor martori maghiari, lupta s-a dat într-un loc strîmt, păduros și întunecos, aflat într-un defileu între stînci cu creste înalte și cu întăriturî ridicate de romîni pentru împiedicarea drumului de trecere. Cu suliițele și săgețile lor, cu bolovanii și cu copacii răsturnați de pe crestele stîncilor, ostașii romîni și-au zdrobit inamicii. Carol Robert însuși abia a scăpat cu fuga, travestindu-se în hainele unui ostaș simplu, și nu s-a oprit decît după 13 zile, la Timișoara.

Localizarea bătăliei pe drumul Loviștei s-a făcut pe baza acestor indicații istorice. Drumul de la fosta cetate Argeș trece prin Arefu și se îndreaptă prin Sălătruc spre nord către Cîineni. Verificînd configurația terenului pe acest drum al Loviștei, profesorul Ion Conea, în studiul intitulat **Cercetări geografice în istoria romînilor** (Buc., 1938, p. 84-96), susține că Posada din 1330 se afla pe locul dintre satele de astăzi **Perișani** și **Pripoare**. Aceste sate se află în actualul raion Rîmnicu-Vîlcea.

O cronică maghiară relatează că ostașii romîni erau țărani. La Posada, deci în 1330, romînii au avut prima lor mare biruință în lupta pentru independența țării

PRO ȘI CONTRA...

În „Flacăra" nr. 1 din 2 ianuarie 1965 a apărut o notă intitulată „Nu sînt de acord cu apariția rubricii «Cititorii către cititori»", cuprinzînd propunerea de a se renunța la publicarea acestei rubrici.

Ca urmare, redacția a primit și continuă să primească zeci și zeci de scrisori. Unii din cei care ne scriu sînt pentru desființarea rubricii, alții — mult mai numeroși — cer continuarea publicării ei. Și unii și alții argumentează pe larg punctele lor de vedere.

Redăm mai jos cîteva din scrisori.

„De acord cu desființarea rubricii. Motivul ? Sînt — ca să zic așa — Stan Păpîtul. Am scris la 116 adrese (87 de elevi și 29 persoane de diverse profesii) și n-am primit decît 16 răspunsuri".

(Iosif Pluscal, șamotor, Cluj str. Ianoș Herbak, 20)

„Unii cititori își publică poate adresa numai de dragul de a-și vedea numele tipărit în revistă. Cred că, dacă dorești în mod serios un schimb de corespondență, este mai convenabil să iei o adresă deja apărută în rubrica «Cititorii către cititori». Așa fac eu".

(Mihai Popa, elev, Sibiu, str. Gimnaziului 27)

„Și eu am trimis scrisori unora care și-au publicat adresa, dar n-am primit răspuns !"

(Gheorghe Șura, Școala tehnică veterinară, Mizil)

Contra desființării :

„Nu sînt de acord cu desființarea rubricii «Cititorii către cititori». Prin corespondență oameni de diferite meserii își pot îmbogăți cunoștințele profesionale. Se pot lega și prietenii trainice"

(I. Lazăr Chivonici, Șantierul I.C.H. „16 Februarie", Corbeni, rn. Curtea de Argeș)

„Rubrica «Cititorii către cititori» are de cele mai multe ori un rol pozitiv. Tinerii care-și scriu și-au împărtășit unii altora lucruri interesante. Ce-i mai frumos decît aceasta ?"

(Vasile Boloboc, strungar, șantierul Uzinei de aluminiu, Slatina)

„Vă scrie o profesoară : rubrica despre care-i vorba are un scop educativ. Știu aceasta din proprie experiență. Împreună cu elevii mei am făcut multe schimburi de ilustrate cu elevi din alte școli, reușind să alcătuim un album al școlii. Și eu personal mi-am creat o bogată colecție de ilustrate care mă ajută în munca mea".

(Ileana Todoran, profesoară, com. Ibănești rn. Reșița)

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Aneta Stănescu soră medicală, București, str. Alecu Russo 11, rn. 1 Mai : ilustrate ; Doina Deac, elevă, Zalău, str. 1 Mai 4, reg. Cluj teme diverse, ilustrate ; Moise Bela, mecanic, Oradea, str. Decebal 2, et. 2, ap. 20 : sport, ilustrate ; Iuliana Mariș, funcționară, București - 18, str. Tocului 8, rn. 30 Decembrie - ilustrate ; Mariana Mîngea și Victoria Marghitan, muncitoare, Lugoj, str. Cuza Vodă 16 : ilustrate ; Eromanga Ciupercă, elevă, Iași, str. Ghica Vodă 7 : ilustrate ; Mihai Radoncea, muncitor tipograf, București, str. Ciucurași 12, rn. 30 Decembrie : literatură, cinema, ilustrate.

OPINII ALE CITITORILOR

Studentul Ghiță Ion din București își încheie o spirituală scrisoare (conținînd cîteva observații foarte interesante cu privire la conținutul revistei) cu sugestia :

„Aș dori ca revista «Flacăra» să-și amintească de viața și preocupările studenților nu numai la... început și sfîrșit de an universitar".

Cu totul justificată această observație. Într-adevăr, reflectarea vieții studențești doar cu prilejuri festive nu este de natură să dea o imagine cît de cît veridică a bogăției și diversității de aspecte sub care se înfățișează în țara noastră lumea universităților și „frumoșii ani ai studenției". Este, de aceea, necesar să revedem planurile noastre tematice în această direcție și să luăm măsurile ce se impun. Evident ținînd seama (așa cum o face de altfel, obiectiv, și corespondentul nostru) de existența unor publicații specifice ale studenților.

■

„Mă numesc Ioan Matei și sînt elev în clasa a X-a la Școala medie nr. 2 din Tîrnăveni, pasionat cititor al «Flacării»"...

Tînărul nostru cititor, își exprimă în continuare părerea că publicarea programului de televiziune în revistă ar fi foarte utilă.

Redacția noastră a încercat să rezolve mult controversata problemă a publicării programului de televiziune (multe păreri *pro*, multe păreri *contra*) încluzînd în noua rubrică intitulată „Memento" și *selecțiuni* din programul televiziunii pe săptămîna următoare. Sperăm că în felul acesta i-am împăcat pe mulți dintre cititori

POȘTA NOASTRĂ

ASAN ALIME — MANGALIA. Dicționarul este epuizat. Pînă la o eventuală reeditare a lui nu-l puteți găsi decît prin anticariate. Mulțumiri pentru salutul ce ni-l transmiteți.

LUCIAN MOȚIU — ARAD. 1) Cei mai în măsură să vă răspundă cu privire la necesitatea traducerii și editării acestei cărți ar fi cei ce se ocupă de asemenea treburi : editurile. Adresați-vă, în consecință, Editurii pentru literatură universală din București, rn. 30 Decembrie, bd. Magheru 27 ; 2) Nu știm exact la care Fabius vă referiți. În istoria romanilor acest nume apare de mai multe ori. Maximus Rullianus Fabius a fost consul roman, de două ori dictator (m. în anul 296 î.e.n.) ; Fabius Cunctator (apr.280-203 î.e.n.), om politic și general roman, a fost poreclit Temporizatorul (Cunctator) pentru că în lupta împotriva lui Hanibal a adoptat tactica hărțuielii și a amînării unei bătălii decisive ; Fabius Pictor, cel mai vechi dintre istoricii latini, a trăit în timpul ultimului dintre războaiele punice și a fost autorul unor „Anale" (nu s-au păstrat, din păcate) care au folosit ca surse de inspirație istoricilor Dion Cassius și Tit-Liviu.

TATIANA SCLEJAN — ARAD. Nu avem posibilitatea să vă punem la dispoziție textele melodiilor de muzică ușoară pe care ni le cereți. Credem însă că le puteți obține la magazinul de specialitate din orașul dv.

CONSTANTIN I. GĂLBENUȘ — COM. TIMPENI, RN. SLATINA. Întrebarea dv. nu ne e clară, atît datorită faptului că nu vă înțelegem scrisul, cît și aceluia că nu știm despre ce „note de drum" e vorba. Putem să vă spunem însă că, adesea, între diferite opere literare inspirate din istoria sau mitologia greco-romană se pot întîlni contraziceri. Și că, în plus, o operă literară sau artistică nu e un tratat științific, autorul ei putîndu-și permite anumite libertăți în legătură cu eroi sau fapte petrecute în trecutul îndepărtat

C. STEGĂRESCU — BUZĂU. După asasinarea președintelui Kennedy întreaga presă a publicat nenumărate articole despre viața și personalitatea lui. Căutați ziarele și revistele din acea perioadă

V. SILVIAN

PREMIUL OSCAR

„Ce este și cui se acordă Premiul Oscar ?"

Ing. Ion DRĂGAN, București

Răspunde CĂLIN CĂLIMAN, critic cinematografic.

Începînd din anul 1928, Academia americană de film acordă în fiecare primăvară Premiul Oscar celor mai valoroase creații cinematografice ale anului. Acest premiu, dintre cele mai importante și prestigioase pe arena internațională, se acordă de un timp încoace în localitatea Santa Monica din California, în impunătorul „Civic auditorium" de lîngă Hollywood. Premiul Oscar răsplătește nu numai cel mai bun film al anului, dar și cea mai izbutită creație regizorală sau actoricească, scenaristică sau din domeniul muzicii de film, cea mai bună imagine sau scenografie ; există, de asemenea, un premiu pentru culoare, unul pentru cea mai reușită coloană sonoră, premii pentru filmele documentare, pentru scurt-metraje etc. Pe scurt, Premiul Oscar recompensează anual realizările cele mai reprezentative din toate sectoarele acestei arte atît de complexe care este cinematografia.

Primul film distins cu Premiul Oscar, în 1928, a fost o producție a studiourilor Paramount, **Aripi**, iar primii laureați ai premiilor de interpretare — feminină și masculină — Janet Gaynor și, respectiv, Emil Jannings. De-a lungul anilor, în palmaresul Premiului Oscar au intrat numeroase filme valoroase, multe din ele cunoscute la noi, dintre care amintim : **Pe frontul de Vest nimic nou** (1930), **Pe aripile vîntului** (1939), **Hamlet** (al lui Laurence Olivier, 1948), **Totul despre Eva** (1950), **Marty** (1955), **Apartamentul** (1960), **West Side Story** (1961), **Tom Jones** (1964). Au fost distinse cu Premiul Oscar, însă, și unele „filme-gigant", superproducții comerciale în care criteriile artistice se aflau pe planul al doilea : **Ben Hur**, în 1959 sau **Lawrence al Arabiei**, în 1963. Mulți regizori au „la activ" trei, sau chiar patru premii Oscar : John Ford (în 1935, 1940, 1941, 1952), William Wyler (în 1942, 1946, 1959), Frank Capra (1934, 1936, 1938) — alții au două — Joseph Mankiewicz, Elia Kazan, David Lean ; printre laureații premiului de regie mai figurează John Houston, Delbert Mann, George Stevens, Vincente Minelli, Tony Richardson.

Palmaresul premiilor feminine de interpretare este bogat în nume devenite celebre. Vivien Leigh, pentru filmele **Pe aripile vîntului** și **Un tramvai numit dorință**, Bette Davis, Olivia de Havilland, Ingrid Bergman (distinse de cîte două ori cu acest premiu), Mary Pickford, Norma Shearer, Katherine Hepburn, Ginger Rogers, Joan Crawford, Audrey Hepburn, Grace Kelly, Anna Magnani, Susan Hayward. În ultimii ani, premiul a revenit actrițelor Simone Signoret, Elizabeth Taylor, Sophia Loren (pentru **Ciociara**), Anne Bancroft (pentru **Miracol în Alabama**), Patricia Neal. Dintre actori, iată doar cîțiva laureați ai premiului de interpretare masculină : Frederic March, Charles Laughton, Clark Gable, Spencer Tracy, Gary Cooper, Bing Crosby, Laurence Olivier, Broderick Crawford, Humphrey Bogart, Marlon Brando, Ernest Borgnine, Yul Brynner, Alec Guiness, Charlton Heston, Burt Lancaster, Maximilian Schell, Gregory Peck. Primind în 1964 această distincție, Sidney Poitier este primul actor de culoare pe lista premiilor Oscar.

Cîteva alte amănunte despre laureați recenți : filmul francezului Serge Bourguignon **Duminicile din Ville-d'Avray** în 1963) și creația lui Fellini $8^1/_2$ (în 1964) au primit Premiul Oscar pentru cel mai bun film străin, distincție prezentă în palmaresul fiecărui an ; printre scenariile premiate de-a lungul anilor se numără și **Divorț italian** (în 1963). În sfîrșit, un amănunt „de legendă" : statueta de aur care se acordă laureatului nu avea nici un nume ; în 1931, o bibliotecară a Academiei de arte și științe cinematografice din S.U.A. văzînd pentru prima dată mica statuetă, a exclamat surprinsă : „parcă seamănă cu unchiul meu, Oscar". Și „unchiul Oscar" a intrat în istoria celui mai important premiu cinematografic acordat în S.U.A.

Microfeliton

RESPONSABILUL CU FELIA DE PEPENE

— Vreți să vă fac portretul ? Vă costă numai 5 lei.

Maestrul lucrează repede, a la minut. În câteva clipe, profilul aduce oarecum cu originalul, mai ales că se adaugă subit competența plastică a celor patru kilograme cu alifon, plus două tuici la început...

În timpul creației, individul își întreține victima cu o „substanțială" conversație intelectuală, povestindu-și biografia : mare talent, a făcut doi ani de bele-arte. Tatăl însă, nu l-a înțeles, nu l-a încurajat și soarta, cruda soartă, l-a împins în această detestabilă boemie, silindu-l să-și câștige existența prin bodegă și bufete de clasa a II-a. Colegii lui, mai puțin detați, au ajuns departe. Expun la Magheru.

Cere un coniac mic, apoi se mută la masa vecinului :

— Aveți un profil, doamnă, de madonă. Îmi permiteți. Nu vă iau cu ban. Primează arta. E dreptul artistului.

L-am regăsit, mai „evoluat", la ulei, într-o vitrină cu oglinzi și rame. Aceeași școală, aceeași mină. Un peisaj cu mioare și ciobănași, o țigancă cu sini a la Mae West și cu un trandafir între buzele întredeschise. Mai are în repertoriu și case țărănești, preasfințit văruite, și moci. S-a strecurat și în mica industrie de confecționat cravate și batiuri. Aici cultivă o artă cu „tematică". Rachete supersonice, biocuriturn, ori motive de sezon : yele, amintire de la Sovata, confecționată în barierа Vergului, peisaje exotice.

— Cine la palmierul ? Zece lei bucata. Sînt ultimele modele. Desfacerea cu 50 la sută reducere.

Trustul prestului gust pătrunde unde poate, în special acolo unde știe că va fi mai greu detectat : pasajele Lipscanilor, piețele publice de desfacere a produselor alimentare, cooperația meșteșugărească.

O firmă pe care scrie : Geamuri. Înrămăm tablouri. Intru.

— Bună-ziua. Dorese să-mi tăiați un geam pe dimensiunea acestui tablou. Responsabilul, cu aer de mare expert, ia în mînă cartonul și îl examinează cu atenție.

— Mă rog, ce reprezintă ?

— Un desen colorat de Pallady.

— Și de ce nu-i pui și ramă ? Am una grozavă. Cu sarie.

— Nu, mulțumesc. Folosesc alt sistem. Îmi fac singur passepartout-ul și prind sticla cu clame.

— Serios ? Cine a mai văzut ?

— Așa îmi place mie — îi explic.

Mă privește cu un aer compătimitor.

— Și o ageși pe perete ? Așta ?

— Da, de aceea am și venit la dv.

— E modernă ?

— Cum vrei dumneata.

— Curburi și gușturi. V-ați uitat în vitrine noastre ?

— Nu, n-am avut timp.

— Păi stai să-ți arăt. Poate te răzgîndești. La uitați ce folii de pepene. Asta, domnule, pictură. Parcă acum în tilate. Ce să faci cu mizăleala dumitale ? Îți spun eu. Ia-o. Ți-o dau ieftin.

Responsabilul era una și aceeași persoană cu „modelul" de la restaurantul Făget. Devenise impresar.

— Cine la felia de pepene verde ? Ultimele bucăți. Reducere 50 la sută.

C. N. CONSTANTINIU

Povestea verbei

In, ie, linie, lenjerie.

Cele patru cuvinte înșirate în titlu nu par să aibă nimic comun, nici înțelesul, nici pronunțarea (dacă facem abstracție de n din rădăcină, ceea ce, evident, înseamnă prea puțin). Urmărind însă istoria lor, felul cum au apărut rînd pe rînd în românește, va rezulta că apropierea pe care am făcut-o se impune.

Cel mai vechi, primul care a intrat în vocabularul limbii noastre, este în. El face parte din elementele moștenite din limba latină, limbă în care se rostea linum. Legile schimbărilor fonetice au dus la pierderea terminației um și a primului sunet (l). Dacă inul se numea linum, „făcut din in, de in" se spunea lineus (masculin), linea (feminin), lineum (neutru). Forma feminină a adjectivului (linea) a devenit substantiv, cu două sensuri :

a) Sensul „obiect de îmbrăcăminte făcut din in". Cu acest înțeles, linea e moștenit de limba română și transformat în ie. Ulterior cuvîntul ie nu s-a aplicat numai bluzelor de in, și era normal să se întîmple așa, deoarece schimbările sunetelor au făcut să se piardă legătura dintre ie și in (între corespondentele lor latinești, linea și linum legătura era clară). Dar linea e moștenit și de limba franceză, devenind linge, ceea ce înseamnă „rufă", nu neapărat de in. De la linge francezii au format cuvîntul derivat lingerie (= rufărie de corp), pe care românii l-au împrumutat și-l pronunță lenjerie. După atîtea schimbări e greu să-ți mai dai seama că în, ie și lenjerie sînt cuvinte înrudite.

b) Sensul „fir de in". Prin fenomenul numit „îngustare a sensului", linea ajunge să însemne „fir" în general, iar apoi obiect asemănător cu un fir, cu o ață, de exemplu liniile unei figuri geometrice. Cu acest înțeles mai abstract, care nu mai evocă noțiunea de in, substantivul linea pătrunde în limba română pentru a doua oară : linie.

Sorin STATI

Dezlegarea jocului „SCURT ȘI CUPRINZĂTOR", apărut în nr. 3

ORIZONTAL : 1) SCURT — VAST — CONCIS. 2) T — HAINA — CRA — ZEAMA. 3) RO — SPATIOASA — ORBI. 4) ICS — ESENTIALA — ARA. 5) NUTI — ALTERNATIVA 6) SPALA — IR — EA — ROATA. 7) AP — DONAT — TRASNIT 8) ITINERARII — AS — ASI. 9) NINIVE — INTERES — AT. 10) CEI — AZI — UI — I — TATA. 11) A — TUR — MOTIV — TOBA. 12) PA — RAPIDA — RA — IR — F. 13) ATINTITA — REDUCERI. 14) TRAI — RATA — JAR — VEL. 15) OAR — AI — ARC — SCHITA. 16) AC — IRTA — TOM — AIAR. 17) REZUMARI — CIA — ATOM. 18) ERATA — INGLOBATI — A. 19) IRITA — ARIPAT — IAR. 20) C — E — ERICA — ITEM — RG. 21) EB — M — BARIS — ES-UCI. 22) ZICATORI — OS — TITAN. 23) ACAPARATE — AMARITI. 24) REPEDE — APUCAT — LAT.

cadran INTERNAȚIONAL

AMABILITĂȚI ...CU PLATĂ

Așadar se va înființa și o Piață comună a turismului sau o „Europă a amabilităților", cum îi spune un ziarist francez. Evident, ideea nu a apărut din cauză că, pe 1965, calendarul Pieței comune nu prevestește un program prea încărcat. Dimpotrivă. Problemele definitivării politicii agricole comune și accelerării Uniunii vamale a produselor industriale vor aduce fără îndoială suficiente prilejuri de schimb de... amabilități cu ghilimele. De aceea poate cineva a avut inițiativa de a propune organizarea unei Piețe comune a amabilității fără ghilimele, față de turiștii care vor vizita în acest an țările respective. Propunerea pare să aibă dublu scop : unul lucrativ — atragerea valutei adusă de turiști, și unul psihologic — destinderea atmosferei în Piața comună prin mobilizarea eforturilor în jurul unei propuneri ușor de acceptat și înfăptuit. Se propune între altele constituirea în fiecare țară a unor comitete care să distribuie jetoane tuturor celor care, fiind legați de deservirea turiștilor — șoferi, ospătari, hotelieri — se remarcă printr-o ospitalitate exemplară. Posesorilor unui mare număr de jetoane li se vor oferi călătorii gratuite peste hotare.

Dar primele manifestări din cadrul inițiativei tind să demonstreze că scopul lucrativ are toate șansele să-l torpileze pe cel psihologic. Doar fiecare va dori să atragă turiști în propria sa țară.

Astfel, Dominique Perrin, însărcinat de secretariatul de stat pentru turismul francez cu conducerea operațiunilor în Franța, a și anunțat că, începînd din aprilie, vameșii care vor deschide valizele turiștilor pentru a le controla nu se vor mărgini la atît. Cu zîmbetul pe buze ei vor depune în valize cîte un flacon de parfum, drept cadou de bun sosit.

Desigur că nici cellalți cinci parteneri nu se vor lăsa mai prejos. S-ar putea ca vameșii olandezi să depună în valiză cîte o ghiulea de brînză, iar cei vest-germani o sticlă de bere. Nu știm unde se va termina o astfel de întrecere. Dacă ofertele vor crește, s-ar putea ca faimoasa Comisie a Pieței comune să vadă în „operația amabilității" o încercare de ocolire a regulamentelor vamale. Pentru că foarte multe mărfuri ar putea fi prezentate drept „cadouri vamale". Cît privește pe turiști, pentru ei există un singur risc : cadourile să fie incluse cum se întîmplă de obicei în astfel de cazuri, în costul biletului.

Nu ! Hotărît lucru, amabilitățile costă scump oricînd sînt scoase la piață, chiar dacă ea este mai mult sau mai puțin comună.

N. LUPU

Atitudinii Papei Pius al XII-lea în perioada războiului i-a fost consacrată piesa „Vicarul" de Rolf Hochhuth, jucată și primită cu interes în numeroase țări. Fotografia înfățișează o scenă din spectacolul de la Teatrul Municipal din Basel (Elveția).

FAPTELE AU VORBIT SINGURE...

La Paris a apărut o nouă ediție a culegerii de documente referitoare la activitatea depusă în timpul celui de-al doilea război mondial de Papa Pius al XII-lea. Culegerea a fost alcătuită de istoricul S. Friedlander. În același timp au mai fost întocmite și o serie de studii privind relațiile dintre fostul conducător al bisericii catolice și cel de-al treilea Reich, aparținînd istoricilor Günther Lewy și Jacques Nobecourt. Pe baza unor documente autentice, autorii sus-amintiți demonstrează că în timpul celui de-al doilea război mondial Papa Pius al XII-lea a fost departe de a adopta, așa cum se afirma, o atitudine neutră. Iată cîteva din faptele relatate

...La 15 martie 1939 trupele hitleriste săvîrșesc dezmembrarea și cotropirea Cehoslovaciei. Franța cere Papei să-și unească protestul cu cel al statelor democratice. Cererea este respinsă : „...nu vedem rațiunea de a interveni într-un proces istoric în care, din punct de vedere politic, biserica nu este interesată".

În luna mai a aceluiași an se înmulțesc semnele de război. Pius al XII-lea cere Varșoviei să cedeze presiunilor exercitate de Berlin. După invadarea Poloniei, Papa trimite un om de încredere pe lîngă ambasadorul german Bergen pentru a-l asigura că NU va lua atitudine împotriva agresiunii. Cardinalul Maglione, secretarul de stat al Vaticanului, îi concediază pe ambasadorul francez cu vagă asigurare : „Faptele vor vorbi singure ; să le lăsăm să vorbească !" Și faptele au vorbit

Hitler invadează Belgia, Olanda și Luxemburgul. Vaticanul se vede silit să adopte o atitudine. Monseniorul Tardini pregătește un protest viguros : „Trei mici popoare muncitoare, pașnice și liniștite, au fost lovite fără să fi provocat pe nimeni, au fost atacate și invadate fără nici un motiv... Noi trebuie să ne ridicăm încă o dată vocea pentru a deplînge injustiția..." Acest text nu a fost însă transmis ; el a fost oprit și înlocuit cu un altul care deplora doar faptul că unele popoare au fost expuse cruzimilor războiului „împotriva voinței și dreptului lor".

Am reprodus numai cîteva din faptele amintite de cei trei istorici în studiile lor recente. Există însă și altele, tot atît de grăitoare.

I. PHOEBUS

18.000.000 AMERICANI NU MAI FUMEAZĂ...

Uriașul imperiu al industriei țigărilor din S.U.A. în pericol ? Beneficiarii lui dau semne de neliniște. Dezvăluirea faptului că 125.000 persoane mor anual în S.U.A. din cauza consumului de țigări a avut un răsunet puternic, evaluabil în proporțiile renunțării la fumat. 18 milioane de americani au renunțat de a mai fuma. Cifra este în creștere : teama de cancer face ca țigara să dispară din tot mai multe cămine.

Un organism neoficial — Consiliul american pentru problemele fumatului și sănătății — s-a întrunit recent, după cum aflăm din „La Tribune de Genève". În fața unor funcționari ai serviciilor sănătății publice și a reprezentanților unor organisme federale și particulare, medicul general al S.U.A., Luther Terry, a declarat că fumatul continuă să reprezinte „o catastrofă națională" (52 la sută din populația adultă a S.U.A. fumează). O anchetă întreprinsă de consiliu și relevată într-un nou raport Terry a demonstrat :

a) 60 la sută din cei interogați s-au arătat conștienți de efectele cancerigene ale țigării ; b) 90 la sută din persoanele investigate au cerut amplificarea activității de educare a populației pe planul semnalării riscurilor pe care le presupune fumatul ; c) 80 la sută din cei care au răspuns la anchetă s-au referit la problema reclamelor utilizate de industria țigărilor. Ei au cerut ca numele și fotografiile celebrităților ecranului și sportului să dispară din publicitatea făcută în favoarea țigărilor. În plus, au propus ca pe fiecare pachet de țigări să apară o etichetă indicînd conținutul de nicotină și gudron, ceea ce echivalează cu un apel împotriva fumatului

18 milioane de americani au abandonat țigara, numai în doi ani. Stăpînii industriei țigărilor își văd afacerile periclitate. Urmarea : lansarea de către fabricanții de țigări a unei contrapropagande, cu garanții „științifice", care încearcă să dovedească în subtext că fumatul este o indeletnicire inofensivă

M.R.

În vitrinele librăriilor din Atena a apărut recent un elegant volum de poezii ale lui Mihail Eminescu, în traducerea cunoscutei poete Rita Rumi Papa. Volumul, apărut în editura Melissa, este bogat ilustrat cu desene de Ligia Macovei și cuprinde, în afară de cele mai cunoscute poezii ale marelui poet, un studiu al poetului Nikos Papa, soțul traducătoarei. Această traducere constituie, după cum arată editorul în cuvîntul introductiv, „o contribuție greacă la sărbătorirea lui M. Eminescu pe meridianele globului".

De un deosebit succes s-a bucurat la Leningrad baritonul român Ladislau Konya, solist al Teatrului de operă și balet din București, care a interpretat rolul lui Germont din opera „Traviata" pe scena Teatrului Mic Academic de operă și balet.

După incidentele din orașul Selma (statul Alabama — S.U.A.), provocate de elemente rasiste în timpul unor demonstrații ale populației de culoare în sprijinul recunoașterii de către autoritățile locale a legii cu privire la drepturile civile, autoritățile federale au dat dispozițiile necesare pentru ca negrii să se poată înscrie laolaltă cu albii în listele electorale. În fotografie : Șeriful din Selma — acuzat de Ministerul Justiției din S.U.A. de a fi împiedicat populația de culoare să-și exercite drepturile civile — în fața grupurilor de negri veniți să se înscrie în liste.

Dr. Leakey, descoperitorul lui Homo habilis.

CINE ESTE HOMO HABILIS?

Dr. Leakey, savant paleontolog de origine britanică stabilit în Kenya, unde conduce Muzeul de etnografie și arheologie din Nairobi, este cel care a descoperit primatul fosil denumit Homo habilis. Descoperirea, efectuată nu demult în valea Olduwai din Tanganyika, a produs senzație. După aprecierile specialiștilor, acest primat ar fi trăit cu 750.000 sau chiar cu un milion de ani în urmă. Scheletul său arată că Homo habilis stătea în picioare. Cavitatea occipitală a craniului îl înrudește cu morfologia umană.

În jurul osemintelor fosile, dr. Leakey a descoperit și numeroase unelte de piatră. Mai mulți savanți consideră că Homo habilis ar face parte dintre australopiteci, ale căror rămășițe au fost găsite în diferite regiuni ale sud-estului asiatic. Această presupunere confirmă opinia acelor specialiști care susțin că australopitecii confecționau și foloseau unelte de piatră.

Homo habilis stabilește deci vîrsta probabilă a speciei umane la aproximativ un milion de ani.

G. D.

CAZUL FAITH

Colaboratorii Companiei artistice „Equity" din Anglia au fost convocați recent în plen pentru a examina „cazul Faith", cîntărețul care a fost supus represiunilor pentru că a îndrăznit să apară la Johannesburg (Africa de sud) într-o sală unde publicul era alcătuit din albi și negri. Precum se știe, temerara acțiune a lui Faith s-a soldat cu cîteva zile de închisoare, eliberarea sa avînd loc numai după depunerea unei cauțiuni de 20.000 lire sterline. Toți participanții la această adunare s-au ridicat în apărarea dreptului artiștilor de a prezenta programe în fața spectatorilor de orice naționalitate și de a prezenta în programele lor probleme care frămîntă populația de culoare în țările unde domnește segregația rasială. Această luare de atitudine constituie o replică dată comportării autorităților rasiste din Africa de sud față de cîntărețul Adam Faith.

Referindu-se la pățania lui Faith, ziarul „Guardian" scria că „dacă un artist face din apariția în fața unui public amestecat o chestiune de principiu, guvernul sud-african nu-i mai îngăduie de fel să se producă".

„Cazul Faith" a provocat indignarea opiniei publice engleze, iar ministerul de externe al Marii Britanii a solicitat un raport amănunțit asupra celor petrecute la Johannesburg și a implicațiilor asupra relațiilor dintre Anglia și Republica Sud-Africană. Se știe că aceste relații nu au fost întrerupte, ci ele continuă să se desfășoare aproape normal, în pofida scoaterii guvernului rasist sud-african din Commonwealth.

Epilogul în cazul Faith încă nu s-a produs, dar și acest fapt a dezvăluit cît de profunde sînt consecințele politicii segregaționiste sud-africane.

Z. FLOREA

SPELONAUȚII...

Aceștia sînt singurii însoțitori ai unei fete drăguțe, Josie Laures, în vîrstă de 26 de ani, în viața de toate zilele mamoș la un spital din Nisa, și care în prezent este eroina unei interesante experiențe. Ea va trăi trei luni „îngropată de vie" la o sută de metri în măruntaiele pămîntului. Josie este prima femeie speionaut.

Spelonaut ? Un cuvînt care sună straniu. Dar să vedem despre ce este vorba...

Cercetătorii Institutului francez de speologie afirmă că mediul subteran este locul cel mai potrivit pentru reconstituirea vieții unui cosmonaut în spațiu. Tăcere absolută și noapte totală ; pierderea punctelor naturale de reper, pierderea noțiunilor de timp, formă, relief, culoare, dificultăți psihologice, tensiune emoțională, iată create condițiile din cabina unei nave cosmice.

Prima experiență de acest gen a avut loc în 1962, cînd speologul Michel Siffre a trăit două luni sub pămînt. Revenit la suprafață, el pierduse complet noțiunea de timp, nu putea să suporte lumina zilei, slăbise, dar starea generală a sănătății lui era bună. Acum experiența se repetă în Alpii Maritimi. La 30 noiembrie a fost „îngropat" în avenul *) Olivier un sculptor în lemn, în vîrstă de 35 de ani, Antoine Senni. Ducea cu el trei tone de materiale : o tonă de conserve și alimente proaspete, treizeci de butelii de butan pentru încălzit, bidoane cu apă minerală, un magnetofon, piese de teatru, bile de nuc și măslin, toate acestea ca să învingă plictiseala, dar nici un tranzistor sau ceas. Pentru a preîntîmpina orice tentativă de „evadare", pălierele abisului au fost astupate.

La cîteva sute de metri distanță, în avenul Vigneron a fost coborîtă, după puțin timp, și tînăra Laures. Cei doi speionauți trăiesc pe fundul abisurilor subterane în corturi, în condiții dure, în compania liliecilor. Josie Laures își petrece timpul pictînd și tricotînd scutece la lumina slabă a lămpii cu acetilenă. Singura lor legătură cu exteriorul este telefonul, mijloc prin care ei comunică diverse informații științifice.

Cum se va comporta organismul uman în aceste condiții ? Cum va reacționa el în împrejurări de izolare atît de îndelungate ? Ziua omului din abis va avea 24 de ore, 12, 30, sau cît ? Ceea ce se știe cu precizie este distrugerea noțiunii clasice de timp ; dispare timpul fizic, lăsînd loc timpului subiectiv. Dar care e măsura acestuia din urmă ? Întrebări la care speionauții vor trebui să furnizeze răspunsuri.

La 30 noiembrie în masivul Audibergue ningea. După 125 de zile, cînd cei doi speionauți vor reveni din întunericul cu lilieci — dacă totul o să decurgă bine — în Alpii Maritimi vor bate brizele primăverii.

I. CORIBAN

*) *Aven — puț natural format în roci solubile.*

Cei doi speionauți împreună cu Michel Siffre. Desenul reprezintă planul grotelor în care Josie Laures (mijloc) și Antoine Senni (stînga) trăiesc în aceste zile.

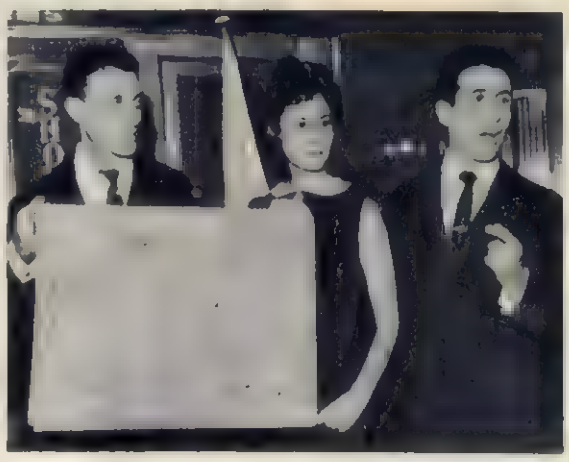

INSULARII ȘI VOTUL

Turiștii care — în plimbările lor pline de visare pe plajile însorite sau sub clar de lună ale coastei sudice a Siciliei — se vor potoni cumva de niscai lădițe, să nu-și facă iluzii : pomenitele obiecte nu sînt relicve ale civilizației elenice și nici măcar ale perioadei normande. Ele sînt doar niște foarte contemporane urne de vot, iar avertismentul de mai sus, pe care l-a lansat revista hamburgheză „Stern", își află deplină justificare în faptele ce urmează.

După cum se știe, în urmă cu cîtăva vreme au avut loc alegeri comunale pe întreg teritoriul Italiei. Locuitorii a două mici insule — Lampedusa și Linosa — situate în sudul Siciliei și aparținînd din punct de vedere administrativ de aceasta, ar fi trebuit în mod normal să-și dea și ei votul și, deci, în vederea acestui lucru, să primească cele necesare exercitării drepturilor lor cetățenești, adică urne, buletine de vot etc. Potrivit relatărilor revistei vest-germane „Stern", zadarnică le-a fost însă așteptarea. În ziua cînd în restul țării italienii cu drept de vot au trecut prin fața urnelor, cei din Lampedusa și Linosa au fost puși în imposibilitate să-și aleagă edilii. Autoritățile uitaseră, pasămite, că în această perioadă a anului, marea, bîntuită de furtuni de gradul 8, nu îngăduie acostarea vechilor și prăpădiților ambarcațiuni care asigură traficul în această parte a țării. Urnele de vot au rămas așadar pe plaja siciliană pustiită de furtuni. Jigniți, insularii au protestat cu vehemență. Protestul lor are însă și alte implicații — mult mai serioase, din punctul lor de vedere — decît imposibilitatea de a se prezenta la vot. Este vorba de lipsa de grijă față de necesitățile transportului dintre Sicilia și cele două mici insule. Pentru acest trafic s-au afectat doar niște mici vapoare arhaice, șubrede, gata să ia calea fundului mării la cea mai ușoară zbîrlire a valurilor. Din această cauză, aprovizionarea locuitorilor cu cele necesare (iar uneori chiar cele strict necesare, cum sînt medicamentele) suferă mult.

E. D.

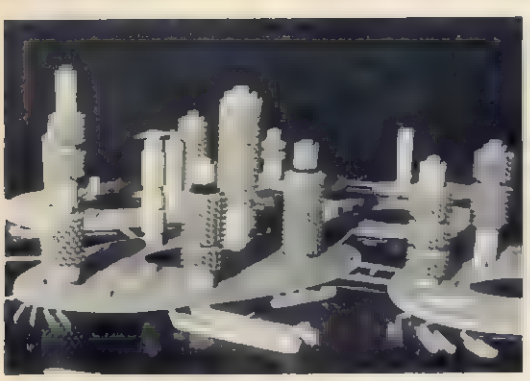

Machetă unui oraș plutitor, proiectat de arhitectul japonez Kiyonori Kikutake. Construcțiile, înalte de 300 m, ce ar urma să fie ridicate în golful Tokio pe un socle circular plutitor din beton armat, sînt destinate să servească la rezolvarea crizei de locuințe din metropola suprasaturată.

În timp ce în diferite părți ale globului iarna se face simțită din plin, asupra regiunilor din vestul Australiei s-a abătut un val de căldură. Temperatura a fost atît de ridicată, încît șinele de cale ferată s-au strîmbat, circulația trebuind să fie întreruptă.

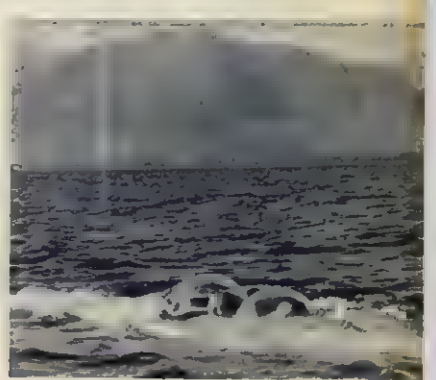

Un submarin de două locuri — „Squalo Tigre 1" a dispărut în apele lacului Maggiore, lîngă localitatea Locarno (Elveția). Fotografia înfățișează micul submarin înainte de submersiune.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1741. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic: Ion VULPESCU

ÎN MAGAZINE :

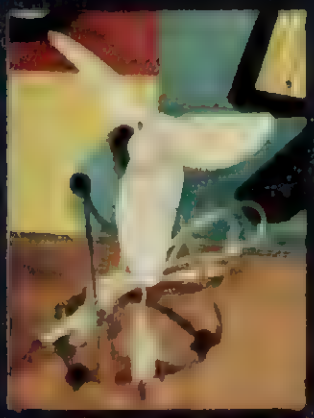

VENTILATOR TIP VM 4

VENTILATOR TIP VM 3

Record

Aspiratorul de praf este destinat uzului casnic și semiindustrial. Împreună cu accesoriile se poate utiliza pentru aspirarea prafului din covoare, mobile tapisate, haine, podele, pentru pulverizarea prafului și lichidelor (neinflamabile) și pentru uscarea părului. Are performanțe ridicate cu o cheltuială de 0,15 lei pe oră.

INTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ DE STAT
TIMIȘOARA
BULEVARDUL REPUBLICII Nr. 21
TELEFON 1.38.56

ELECTROMOTOR

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

7

Anul XIV nr. 7 (507) — 13 februarie 1965

FEROVIARUL AUTOMAT
(pag. 5-8)

Note de drum din Mexic
(pag. 9-11)

Buciumașii de la „Progresul"
(pag. 12-14)

Foto-
reportajul
săptămînii

NE PREGĂTIM

a întîlnirea cu mecanicul N. Bulai (dreapta), can-
lidat al F.D.P. în circumscripția electorală nr. 96
în raionul Tudor Vladimirescu, cetățenii, trecînd
n revistă realizările înfăptuite în cartierul lor în
ltimii ani, au vorbit și despre viitor. „Vechea
roapă a Bălții Albe – a spus Nicolae Panfiru – s-a
ransformat acum în unul din cele mai frumoase
artiere". În 1965, vor fi date în folosință alte sute
e apartamente, se va amenaja un nou strand, vor
i plantați peste 30.000 de arbori.

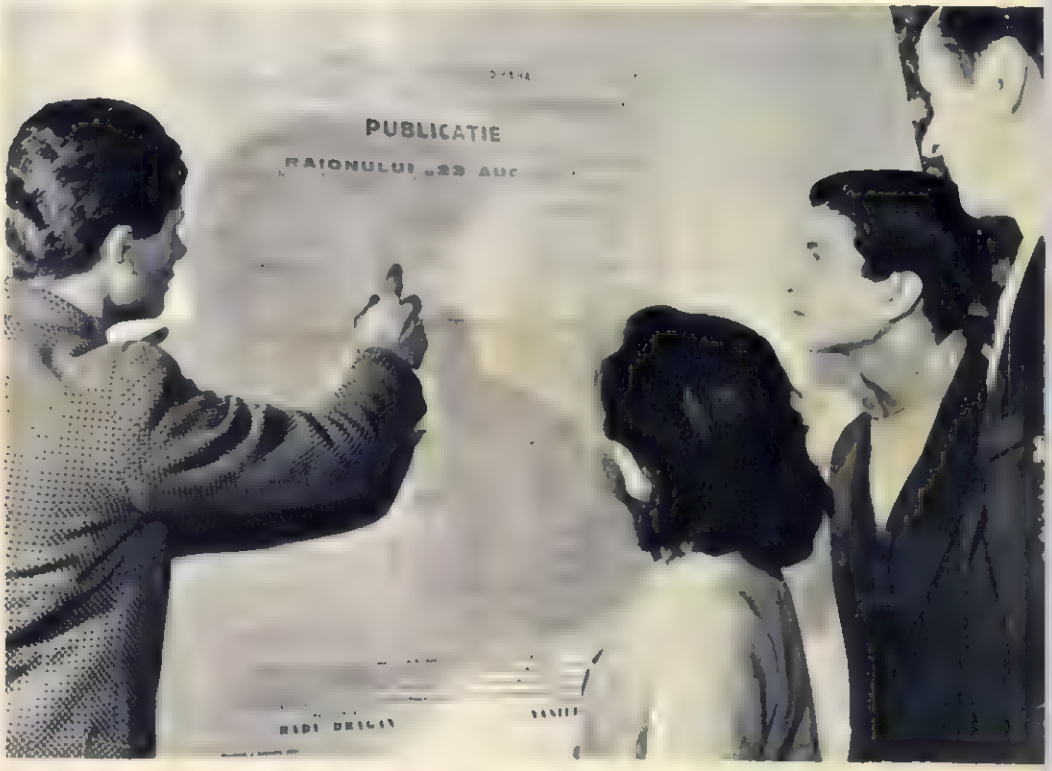

Întreaga țară se pregătește de alegeri. Milioane de alegători verifică dacă au fost trecuți pe listele electorale. În fotografie, un grup de cetățeni din Capitală urmărind publicația sfatului popular ce indică la care centru sînt afișate listele din cartierul în care locuiesc.

în aceste zile mii de cetățeni pot fi văzuți la casele alegătorilor unde se desfă-
oară întîlniri cu candidații F.D.P. Aici au loc conferințe, recenzii, consultații de-
re legea electorală, spectacole cinematografice și programe artistice. Tot aici,
tățenii găsesc un bogat material documentar privind înfăptuirile din ultimii ani.
fotografie, aspect de la Casa alegătorului nr. 16 din Mihai Bravu, raionul
) August.

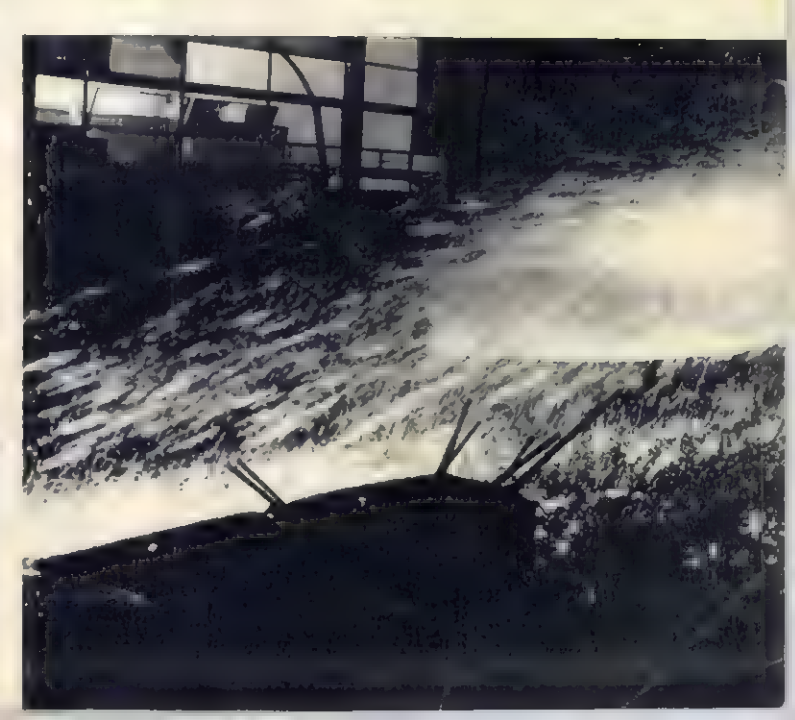

DE ALEGERI

„Ce avem de făcut pentru mai buna gospodărire a comunei noastre?" Aceasta a fost principala temă dezbătută la întîlnirea dintre alegătorii din comuna Brăniștari (reg. București) și candidata F.D.P. pentru alegerile în Marea Adunare Națională propusă de ei, artista emerită Dina Cocea.

„Muncind împreună, ca buni gospodari, vom putea înfăptui mai ușor propunerile făcute" — a spus Cecilia Antonaș la recenta întîlnire cu cetățenii circumscripției electorale nr. 2 unde candidează în alegerile pentru Sfatul popular al raionului 1 Mai din Capitală. În cadrul întîlnirii, cetățenii au propus soluționarea unor probleme ca: repararea unei porțiuni de trotuar de pe strada Galați, amenajarea unui loc de joacă pentru copiii din cartier, înlăturarea unor surse de zgomot etc.

Evenimentul care se apropie — alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare — e un imbold pentru oamenii muncii aflați în întrecere socialistă. Respectîndu-și cuvîntul dat siderurgiștii reșițeni (fotografia din stînga) au obținut succese de seamă în munca lor. Recent ei au raportat partidului că planul producției globale pe luna ianuarie a fost depășit cu 1.570.000 lei, iar productivitatea muncii a crescut cu 1,6 la sută. Colectivul Combinatului de îngrășăminte cu azot Piatra-Neamț s-a angajat să dea produse de calitate superioară și să depășească planul anual cu 3.000 tone. În fotografia din dreapta, hala compresoarelor de comprimare a gazelor pentru sinteza amoniacului.

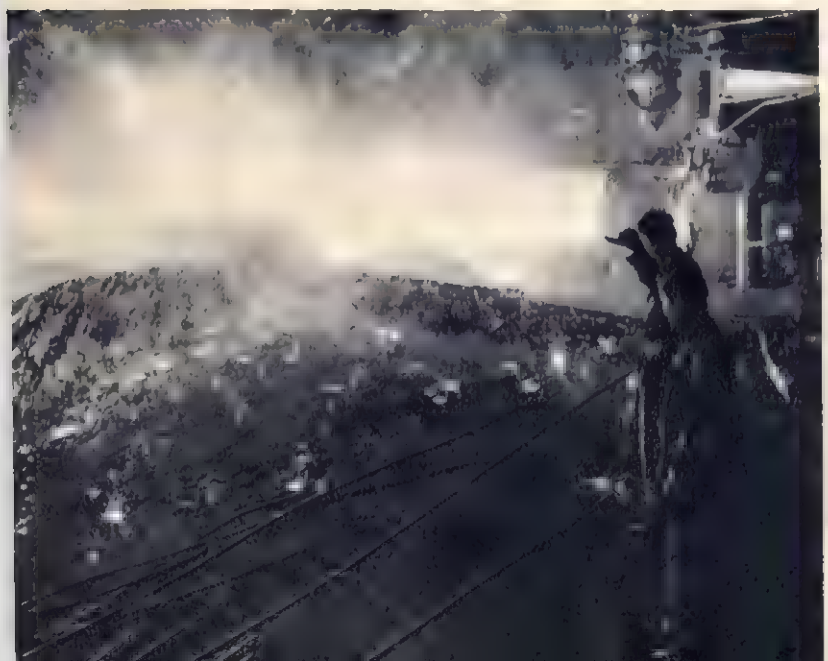

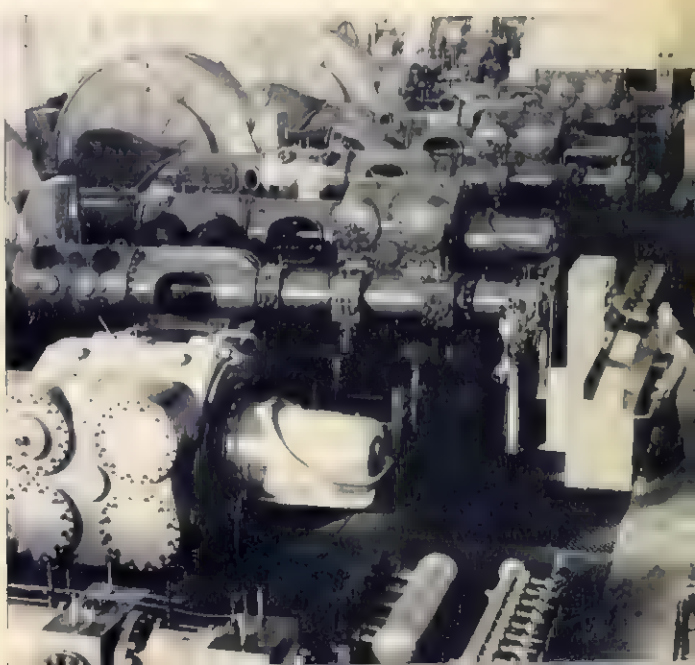

memento

MUZICĂ

● **Audiția integrală a ciclului „Frumoasa morăriță"** de Franz Schubert, pe versuri de Wilhelm Müller. Povestea romantică a eroului schubertian, eternul „călător" în căutarea idealului niciodată atins, tălmăcită în 20 de lieduri interpretate de tenorul Ion Piso și pianistul Ferdinand Weiss. (Duminică 14.II, ora 20,00,Sala mică a Palatului Republicii.)

● **De peste hotare ne vizitează :**

— **Din Polonia** — Crystyna Szostek Radkova, care ne pregătește o apariție seducătoare în „Carmen" de Bizet. (Duminică 14.II, pe scena Operei române din Cluj și marți 16.II, la Teatrul de operă și balet din București.)

— **Wladyslaw Kedra**, o veche cunoștință a publicului românesc. Ca toți pianiștii polonezi cîntă, în recitalul său din 16.II, din Chopin... dar și din Liszt ! (ora 20.00, sala Radioteleviziunii).

— **Din Bulgaria** — Dina Schneiderman. Interpretează cu Filarmonica „George Enescu" o operă contemporană remunită : Concertul pentru vioară și orchestră de Igor Stravinski.

— **Formația de muzică ușoară** Emil Dimitrov în orașele : Brașov, Sibiu, Deva, Hunedoara, Mediaș, Sighișoara, Ploiești, Galați, Brăila, Iași și București.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 14 FEBRUARIE : Hänsel și Gretel. Celebrul basm al Fraților Grimm pe muzică. Transmisie de la Opera din Timișoara (ora 9,30) ● Campionatul european de patinaj artistic. Transmisie de la Moscova (ora 19.10) ● Filmul englez „Nu-i loc pentru al treilea". Comedie de moravuri cu Peter Sellers în rolul principal (ora 19.50).

LUNI 15 FEBRUARIE : Campionatul european de patinaj artistic (ora 19.40) ● Pictorul Velasquez. Cîteva din cele mai frumoase tablouri ale pictorului spaniol, filmate în Spania (ora 20.45).

MARȚI 16 FEBRUARIE : În reluare, recenta emisiune de teatru, unanim elogiată, „Rața sălbatică" de H. Ibsen (ora 20.30).

JOI 18 FEBRUARIE : Stăpînii apei de foc. Noile peripeții ale echipajului „Val Virtej" (ora 19.10) ● „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale. Spectacolul devenit clasic al primei noastre scene (ora 20.00).

VINERI 19 FEBRUARIE : În ciclul „Vă place muzica ?", compozitorul Alfred Mendelsohn va vorbi

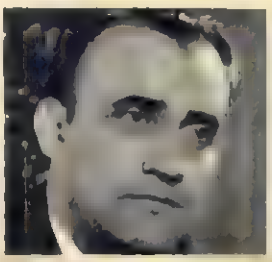

Nicolae Herlea

despre orchestra simfonică și compartimentele ei (ora 19.10) ● Două filme de desen animat ale cineastului american Paul Terry (ora 21.00).

SÎMBĂTĂ 20 FEBRUARIE : Cîntă Nicolae Herlea (ora 19.35) ● Un film care trebuie văzut : „Singurătatea alergătorului de cursă lungă". Condiția tragică a unui adolescent englez. Doi artiști foarte talentați : regizorul Tony Richardson și actorul Tom Courtenay (ora 20.05) ● Melodii vesele din operete. În cadrul „zilelor timișorene" ale televiziunii (ora 21.50).

CARTEA

● Două noi debuturi în colecția *Luceafărul* a Editurii pentru literatură : Gabriela Melinescu — *Ceremonie de iarnă* și Adrian Păunescu — *Ultrasentimente*. Două volume de versuri cu care colecția reintră în zodia ei bună, afirmînd totodată două promițătoare vocații lirice.

● Nicolae Țic este prezent din nou în librării cu un roman intitulat *Orașul cu o mie de biserici*. Cartea, scrisă cu nerv, este inspirată din evenimente ce au premers primelor alegeri libere în țara noastră (cele din noiembrie 1946).

● D. Almaș — *Un om în furtună*, carte pentru pionieri și școlari evocînd fapte și întîmplări din timpul revoluției de la 1848. Figura centrală — Nicolae Bălcescu.

● Tot pentru copii și tineret de reținut două traduceri : Jules Verne — *În fața steagului* (trad. Iulia Soare) și Pierre Gamarra — *Aventurile șarpelui cu pene* (trad. Georgeta Horodincă, ilustrații Philippe Dauré).

● Un nou album de fotografii artistice : *Dobrogea*. (18 fotografii color, 100 alb-negru, înfățișînd aspecte din regiune, din Deltă și de pe litoral.) Prefață de Geo Bogza.

● Mihail Sorbul — *Patima roșie*, teatru, colecția *Biblioteca pentru toți* ; de citit, nu numai de văzut.

● *Studii eminesciene*, volum colectiv de studii, comunicări, conferințe și articole prilejuite de comemorarea în vara trecută a 75 de ani de la moartea poetului, însumînd cele mai noi contribuții la cunoașterea vieții și operei sale, semnate de mari personalități și cercetători asidui ai lui Eminescu.

● Al. Andrițoiu — *Vîrful cu dor*. Un volum de versuri ce stă cu folos în orice bibliotecă a iubitorilor de poezie.

● Eric Tabarly, locotenentul din marina franceză care în 1964 a traversat Oceanul Atlantic de la Plymouth (Anglia) la New-Port (S.U.A.), în timpul record de 27 de zile, folosind o barcă cu pînze, a publicat recent o carte, *Victoire en solitaire* (Victorie de unul singur), în care își descrie temerara călătorie.

● A apărut în U.R.S.S. volumul al doilea din *Scurtă enciclopedie literară*. Din cele 2.000 de prezentări pe care le conține, 500 sînt consacrate personalităților literare sovietice, iar 1.500 — reprezentanților literaturii universale. În acest an va apărea și volumul al treilea.

● *Suferințe și minie*, recentul roman al scriitorului iugoslav Slavko Ianevski, a cărui acțiune se petrece în timpul războiului, este considerat de critica iugoslavă una din cele mai de seamă realizări ale literaturii iugoslave contemporane.

EXPOZIȚII

SALA DALLES : *Ion Țuculescu*. Pictură fascinantă, cristalizare modernă a esteticii folclorice într-o viziune originală, autohtonă și universală, ducînd la paroxism sentimentul vitalității din creația rustică naivă.

SALA DIN BD. MAGHERU : *Ion Mirea*. Pictură intens cerebrală, punînd sensuri emoționale în semne cromatice și geometrice care merg (descendent !) de la simbol folcloric la strictă abstracție decorativă.

MUZEUL SIMU : *Afișul finlandez*. Exemplar : afișul cultural în alb-negru cu elegantă elocvență grafică. Memorabil : afișul educativ cu explozie lirică precum „Șoferi, ocoliți-vă cu gingășie !" Banal : afișul comercial, cu poantă jovială, dar pestriț.

INSTITUTUL DE ARHITECTURĂ : *Expoziție de artă turcă*. Acțiune UNESCO, de plăcută utilitate culturală, ca un album format mare cu momente hitite, bizantine, islamice, și un apendice de gravură contemporană.

TEATRU

Liviu Ciulei

CLIPE DE VIAȚĂ. Armonică (echilibru artistic între elementele dramatice și amar-lirice ale spectacolului), impresionantă frescă a vieții americane scrisă de un autor care a creat un stil de teatru : William Saroyan. Două creații remarcabile : Liviu Ciulei (regizor și interpret) și Gina Patrichi. Spectacol recomandabil. (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", sala Studio.)

3.3.3 Interesantă formulă de spectacol, justificînd titulatura unui studio experimental (Teatrul „C. I. Nottara", sala Studio) :

1. **Un caz din oficiu** de John Mortimer. Dubla și ciudata dramă a unui criminal și a avocatului său — un ratat. Proeminentă creație a lui Sandu Sticlaru.

2. **Omul cu floarea** de Luigi Pirandello. Zguduitor poem dramatic. Un „condamnat la moarte" de o boală incurabilă, față în față cu viața. De fapt, un lung monolog rostit de Mircea Anghelescu (în real progres față de ceea ce a realizat pînă acum) în regia lui Cornel Todea — inspirat, poetic și patetic cu sobrietate. Într-un rol secundar, Mihai Heroveanu a demonstrat ce frumos știe să asculte !

3. **Tigrul** de Murray Schisgal. Satiră la adresa falsului neconformism și a falsei onorabilități. Dinu Cernescu desfășoară cu haz mocnit o reușită prestidigitație scenică — gradate variații pe o temă dată. Admirabilă, Ileana Predescu. Bravo ! pentru debutul bucureștean al tînărului Ștefan Iordache.

CIRCUS BUCUREȘTI. Unele bune momente de circ românesc în ciuda unui scenariu anodin. Nu sînt animale sălbatice. Temeți-vă, în schimb, de clovni ! (Circul de stat.)

AVENTURILE UNEI UMBRELE de Neil Cobar. Spectacol modest care nu se justifică nici măcar prin... condițiile atmosferice. (Teatrul satiric-muzical „C. Tănase".)

CINEMA

SĂRUTUL. Un nou film românesc în premieră. Scenarist : prozatorul Al. Ivan Ghilia ; regizor : Lucian Bratu (realizatorul filmului *Tudor*). Subiect contemporan, deși rădăcinile conflictului pornesc încă din anii războiului. Printre virtuțile filmului : sondajul psihologic (destul de abil condus) în universul lăuntric al eroinei, Saveta, femeie mutilată sufletește de amintiri dureroase, nelertătoare... Printre interpreți : Grațiela Albini, Emanoil Petruț, Maria Cupcea, Gheorghe Novac.

REGINA CINTECELOR (premieră). Vom trece din nou cu vederea peste naivitățile subiectului și peste inadvertențele intrigii, pentru a o asculta cu plăcere pe „regina cîntecelor", Sara Montiel, așa cum am făcut la *Ultimul meu tangou* sau *Carmen de la Ronda*.

NEVASTA NR. 13 (premieră). După filmul de aventuri *Diavolul deșertului* și după comedia (veselă dar cam vulgară) *Ah, Eva !*, cinematografia din Republica Arabă Unită este prezentă din nou pe ecranele noastre tot cu o comedie în care intențiile satirice (tema : emanciparea femeii) sînt mai limpezi.

MICUL PESCAR (premieră). Un film de mare concentrație tragică al studiourilor din Tokio, realizat cu măiestrie expresivă caracteristică școlii japoneze de film. Autorul peliculei : tînărul regizor progresist Buichi Saito.

CINE-I CRIMINALUL ? („schimbare de afiș", în curînd, la cinematograful „Patria"). Noua producție sovietică („Lenfilm" — 1964), realizată după scenariul dramaturgului Aleksandr Galici, de către regizorul Nikolai Rozanțev, este un film de acțiune și tensiune. Mulți actori cunoscuți : Al. Demianenko *(Întîlnire pe cabiu, Casa surprizelor, Primul reportaj* etc.), Klara Luciko *(Frunze roșii, Casa de la răscruce)*, O. Jakov *(Start spre necunoscut, Ei cuceresc cerul)*.

DE VĂZUT NEAPĂRAT, două filme intrate recent pe ecrane : *Tovarășii* (film italian cu Marcello Mastroianni, Annie Girardot, Renato Salvatori, Folco Lulli) și *Vremea paginilor* (creația regizorului american Peter Kass). Ambele merită toată atenția cinefililor.

PROGRAMUL „DE ZI" al cinematecii „Clasic" este sărac în reluări semnificative : în ultimele săptămîni au predominat reluările comerciale. Zilele acestea, spre exemplu, rulează *Veneția, luna și tu*. Așteptăm programarea în reluare a unor filme valoroase, îndrăgite, care să rețină interesul iubitorilor celei de-a șaptea arte.

Annie Girardot

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

Apropiatele alegeri pentru Marea Adunare Națională și Sfaturile populare constituie și pentru feroviarii noștri un prilej de trecere în revistă a bogatelor realizări obținute și în acest important sector de activitate. Drumurile de fier ale patriei, extinse și modernizate, răspund astăzi cerințelor mereu crescînde reclamate de dezvoltarea în ritm rapid a economiei naționale.

Acum, în preajma Zilei ceferiștilor, feroviarii înscriu noi și importante succese în activitatea lor.

Însemnările de mai jos ilustrează cîteva aspecte ale muncii pentru însușirea tehnicii moderne în transporturile feroviare.

feroviarul automat

Centralizarea electrodinamică, înlocuind vechile sisteme de dirijare a circulației feroviare, a permis reducerea pînă la cîteva secunde a operațiilor legate de stabilirea parcursului și o deplină securitate a circulației. După cum se poate vedea în fotografie, instalația este condusă de un singur om.

◀ **În stațiile centralizate electrodinamic se operează zilnic sute de intrări și ieșiri de trenuri prin simpla apăsare a unor butoane.**

Simplu și aparent fără însemnătate, ca și omonimul său care „îmbracă omenirea de mîile de ani / o sculă genială : cinci ace la doi bani" (Tudor Arghezi), acul de la calea ferată n-a reușit să iasă din anonimat decît cu prilejul unora din marile accidente de circulație. În atari ocazii, destul de frecvente în trecut, cînd utilajul de exploatare al drumului de fier atinsese un grad de uzură de-a dreptul inadmisibil, se vorbea în ziare despre un ac întors greșit sau despre unul defect și în felul acesta căpăta un anume fel de celebritate și acarul, cel mai modest slujbaș în ordinea ierarhiilor feroviare.

Există în noianul de impresii vizuale, pe care călătorul le înregistrează din goana trenului, una ce se repetă atît de des, încît se întipărește în memorie pentru multă vreme, chiar și fără efortul de a o reține. Cine nu-și amintește de omul cu șapcă albastră și fanion galben, încremenit în poziție de drepți lîngă pîrghia vopsită în două culori a schimbătorului de cale ? El, nelipsitul paznic de zi și noapte al punctelor de ramificație de pe drumurile de fier, a îndeplinit pînă nu demult, cu ajutorul unui mecanism de o extremă simplitate, misiunea plină de răspundere de a călăuzi trenurile prin labirintul de linii din gări și triaje. Fără acar calea ferată n-ar fi putut fi niciodată altceva decît un organism mort. Și totuși, de la o vreme, în multe centre feroviare de pe întinsul țării personajul acesta a început să fie întîlnit din ce în ce mai rar.

NU SE POATE GREȘI

Cîți dintre cei 35.000 de călători ce trec zilnic prin gara din Brașov au avut prilejul să-l cu-

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 6)

Peisaj feroviar 1965.

noască pe Tovie Mărgineanu? Desigur, puţini. Şi mai puţini sînt aceia care ştiu că drumul străbătut de ei la sosirea sau plecarea din gară a fost „pregătit" dinainte de tînărul acesta şi că în fond totul s-a rezumat la apăsarea pe cîteva butoane. Tovie Mărgineanu e unul din impiegaţii care deservesc instalaţia de centralizare electrodinamică din gara Braşov. Îşi desfăşoară activitatea într-o încăpere cu pereţi de sticlă de unde se poate vedea ca în palmă tot ce se petrece pe fiecare din ramificaţiile liniilor supravegheate. E de părere însă că pereţii încăperii ar fi putut foarte bine să fie lipsiţi de transparenţă, deoarece panoul pe care îl are în faţă reproduce — în mic şi după o schemă binecunoscută — tot ce prezintă interes din punct de vedere al dirijării circulaţiei. Cînd soseşte un tren sau cînd sosesc mai multe în acelaşi timp, cînd trebuie să execute o manevră ori să dea semnalul de plecare, impiegatul nu face altceva decît să apese pe butoane şi să urmărească mişcarea luminilor pe panou. Atît şi nimic mai mult. Întreaga staţie se supune docilă comenzilor sale discrete. În realitate o apăsare pe un buton înseamnă de nenumărate ori mult mai mult decît se poate vedea în cabina cu pereţii de sticlă.

În incinta gării Braşov se află o încăpere plină cu dulapuri metalice în interiorul cărora vibrează, pocnesc, fac să sară scîntei sau stau pur şi simplu „în aşteptare" sute de relee electromagnetice. Aici e creierul electric al instalaţiei, aici se desăvîrşesc comenzile trimise prin cabluri de la tabloul de comandă. Releele „inspectează" în permanenţă liniile, „observînd" dacă sînt libere sau ocupate; primesc şi transmit mai departe curenţii electrici ce pun în mişcare macazurile automate; aleg din mai multe trasee posibile (la „sugestia" operatorului), pe acela care prezintă cele mai multe avantaje şi, în sfîrşit, veghează la securitatea deplină a circulaţiei.

O „pregătire de drum" pentru un tren care intră sau iese din gară durează cel mult 10-12 secunde — în care timp releele instalaţiei au închis numeroase contacte şi au îndeplinit întregul program de operaţii prevăzut.

În felul acesta centralizarea electrodinamică a ridicat pînă la valoarea maximă (100%) coeficientul de siguranţă al traficului feroviar şi a asigurat un spor de peste 60% al productivităţii muncii în sectorul mişcării trenurilor. Dar acarilor din gara Braşov, celor peste douăzeci de oameni care aveau în grijă acele (macazurile) pînă mai acum cîţiva ani; care primeau prin telefon comenzi ce se cereau îndeplinite în mare grabă (dar nu reuşeau totuşi să execute traseul unui tren în mai puţin de 10 minute) şi care aşteptau în poziţie de drepţi, cu fanionul galben în mînă, trecerea ultimului vagon, acestor oameni ce le-a mai rămas de făcut? Răspunsul e simplu: nimic. În staţiile cu centralizare electrodinamică nu mai există acari. Le-au luat locul muncitorii serviciului de întreţinere a instalaţiilor; ei sînt tot acarii de ieri care, recalificîndu-se, au îmbrăţişat o profesie nouă.

DE LA „ANA" LA „D" — TRIAJUL

4.000 de vagoane într-o zi şi o noapte, adică aproximativ 80 de trenuri descompuse şi compuse din nou, după criteriul direcţiei spre care va trebui

(Continuare în pag. 8)

Acarul de altădată nu mai apare astăzi în colea trenurilor. Macazurile instalaţiei automate execută comenzi transmise de la distanţă, nemaitrebuind să fie supravegheate.

În anii regimului democrat popular căile ferate din țara noastră au cunoscut o puternică dezvoltare. Astfel :

— Numai în perioada 1948-1964 numărul călătorilor a sporit de peste două ori.

— În aceeași perioadă, traficul de mărfuri a crescut de peste trei ori.

— Ruiajul vagoanelor de marfă — timpul scurs între două încărcături consecutive (indicator economic de mare importanță în activitatea feroviară) — a scăzut de la 10 zile cît era în 1938 la 3,5 zile în 1965.

— Viteza medie de circulație a trenurilor a crescut în ultimii 20 de ani cu 50% (la călători) și cu 100% (la mărfuri).

— Tonajul mediu brut pe tren a înregistrat o creștere cu 110%.

Printre principalele măsuri care au dus la obținerea acestor succese amintim :

— Extinderea rețelei de linii și introducerea pe principalele trasee a șinelor de tip greu, a liniilor sudate, a traverselor din beton precomprimat etc.

— Introducerea tracțiunii diesel electrice și perfecționarea locomotivelor cu aburi de mare putere din seria 150.000.

— Dotarea parcului de material rulant cu noi vagoane de călători și cu vagoane de marfă de 50 și 60 tone, vagoane-cisternă, vagoane-frigorifice etc.

— Extinderea și modernizarea rețelei de comunicații feroviare (3.300 km de trasee telefonice și telegrafice, 14 centrale telefonice automate cu 7.000 de numere, 2.500 de posturi secundare, instalații de telefoprimatoare, sisteme de curenți purtători etc.).

— Introducerea centralizării electrodinamice în peste 60 stații, din care majoritatea sînt noduri de cale ferată, și a blocurilor automate de linie pe secțiunile de circulație Chitila-Brazi și Brașov-Sighișoara.

— Modernizarea triajelor și extinderea capacității lor de trafic.

COPERTA NOASTRĂ

În stația C.F.R. Ploiești-triaj, mișcarea vagoanelor pe linii este comandată de la distanță cu ajutorul unor instalații moderne de înaltă tehnicitate.

Fotografie de Rudy LOFFLER

Peisaj citadin 1965: Suceava, blocul turn din Piața Centrală.

Fotografie de Ion PETCU

Dirijarea circulației feroviare prin acest complex labirint de linii a devenit o operație sigură și rapidă, datorită centralizării electrodinamice.

(Urmare din pag. 6)

să se îndrepte fiecare din ele, acesta e rezultatul neîntreruptei activități din triajul Ploiești. Vin convoaie lungi de vagoane pe o linie principală, împinse de cîte o locomotivă de manevră învăluită în aburi și fum. Le trece în revistă un om înarmat cu o foaie de hîrtie. Locomotiva înaintează cu precauție, cîțiva operatori de manevră încep să dezlege vagoanele, se aude o voce, amplificată de zeci de difuzoare, macazurile se pun și ele în mișcare și din întregul convoi nu mai rămîne la un moment dat decît locomotiva singură. Așa îți apare triajul aceluia care îl contemplă de la distanță. De aproape, încep să se distingă și alte detalii care conturează imaginea de ansamblu a ceea ce se petrece aici. În primul rînd începe să se înțeleagă ce spune omul care vorbește prin difuzoare : „De la Ana, două vagoane la 7 ; 385 și 386 merg la 8. De la Ana 390 merge la Moldova..." și așa mai departe. În al doilea rînd se vede cocoașa mecanizată — un plan înclinat pe care alunecă la vale vagoanele independente, forțate să intre pe o linie sau pe alta după cum le dictează macazurile cu comandă electromecanică. Se văd și frînele de cale, și se aude oftatul lor greu, scrîșnetul saboților pe bandaje. Nu se zărește însă nicăieri cel care dirijează totul, nu se poate ști cine monologhează prin difuzoare în limbajul acela cifrat. Triajul din Ploiești pare, chiar văzut de aproape, o imensă gară părăsită de oameni.

Oamenii sînt însă la doi pași. Ca să-i cunoști trebuie să urci treptele unei mici cabine pînă în încăperea operatorilor (și aici pereții sînt de sticlă). Vei fi poate surprins să constați că toată forfota aceasta ordonată de trenuri este dirijată de numai doi operatori. Unul dictează la microfon ordinea vagoanelor și schimbă macazurile, răsucind o serie de manete de pe tabloul de comandă. Celălalt, ajutorul lui, comandă frînele de cale, temperînd viteza de cădere pe planul înclinat a vagoanelor mai grele sau lăsîndu-le pe cele ușoare să alerge în voie. Pentru aceasta îi e de ajuns să apese pe un buton sau să răsucească o manetă. Astfel trenurile sosesc mereu în grupa de formare (grupa Ana), se descompun la prima cocoașă mecanizată (grupa Barbu), apoi se recompun pe un alt plan înclinat (grupa C) și ajung în cele din urmă la D, de unde vor fi expediate conform unui grafic de mers. În tot acest timp operatorii își plimbă degetele pe claviatura pupitrului de comandă, locomotivele de manevră înaintează puțin cîte puțin, iar frînele de cale oftează și scrîșnesc (triajul din Ploiești are două rînduri de frîne de comandă electropneumatică).

4.000 de vagoane pe zi, adică aproximativ 80 de trenuri de marfă.

În ultimii 15 ani, în stația Ploiești-triaj s-au efectuat importante operații de sistematizare și modernizare. O dată cu aplicarea lor, acest însemnat nod de cale ferată și-a sporit cu mult capacitatea.

★

Gara de călători din Brașov și triajul din Ploiești nu sînt singurele centre feroviare din țară în care au fost introduse, în anii regimului democrat popular, automatizarea complexă și centralizarea electrodinamică. Dej, Caransebeș, Ciceu, Fetești, Brașov-triaj, Craiova și multe alte puncte importante de pe rețeaua de căi ferate își desfășoară activitatea într-un ritm mai viu și cu o siguranță incomparabil mai mare decît altădată, datorită unor instalații moderne fabricate în întregime în țară.

Dar procesul de înzestrare a căilor ferate cu ultimele cuceriri ale tehnicii în acest domeniu se află în plină desfășurare. În viitorul apropiat automatizarea se va extinde în toate punctele rețelei de căi ferate, transformînd într-o realitate omniprezentă străduințile specialiștilor noștri care au pus la punct aparatura modernă a instalațiilor de centralizare electrodinamică denumite pe drept cuvînt feroviarul automat.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de S. STEINER

CUM ÎI CUNOAȘTEM

„ÎN OBȘTE MĂ PRENUMĂR..."

Poate maestrul G. Călinescu a uitat că într-una din numeroasele serii cu mii de studenți, care au trecut prin fața catedrei domniei sale, s-a rînduit sfios acum vreo optsprezece ani și acela care însăilează cu emoție aceste rînduri. Profesorul, eseistul, poetul, romancierul, istoricul și criticul literar, dramaturgul, reporterul și, parcă mai presus de toate, activistul obștesc, este propus din nou candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională. Cu puține zile în urmă maestrul G. Călinescu a relatat în „Contemporanul" momentul emoționant cînd, din mîinile unei delegații de cetățeni ai circumscripției electorale Răcari, a primit o scrisoare exprimînd, în litere de chinoroz, ca un hrisov, dorința alegătorilor de a le fi candidat. Solemnitatea simplă ar fi emoționat pe oricine, cu atît mai mult pe acela care a scris această memorabilă și inspirată „ars poetica" :

„...În obște mă prenumăr,
Lăsați-mă bușteanul să-l țin și eu
pe umăr,
Din moară să scot sacii, albi
tot de făină,
Să trag cu voi din baltă de peste
plasa plină
Veghea-voi turma noastră-n ocolul
de nuiele,
Cu plumb și cu mistrie urca-mă-voi
pe schele".

Imaginîndu-mi momentul, îmi place să cred că delegația, știind opera poetului pe care-l alesese candidat, a răspuns într-un consens de metafore și gînduri cu însăși profesia de credință a poetului :

„— Tovarăș fii cu noi,
Un fluier simplu tale-ți și fă-ne
cîntări noi".

Fără îndoială, mulți dintre reporterii tineri ar putea lua ca exemplu numeroasele reportaje privind noile înfăptuiri și prefacerile revoluționare din patria noastră, publicate de acest neobosit și strălucit om de cultură. Aproape toate sînt scrise în urma călătoriilor și a laborioasei activități de cunoaștere a realității din circumscripțiile unde academicianul G. Călinescu a fost deputat în trecutele legislaturi.

Îndemnul plin de căldură și înțelepciune adresat de către partid scriitorilor, de a cunoaște nemijlocit noile realități, a găsit fără încetare în inima acestui remarcabil scriitor un ecou profund și entuziast.

Caligrafiind cu emoție și bucurie aceste șiruri, am simțămîntul că mă găsesc în fața unuia din milioanele de buletine de vot. Desigur, ideea, firavă și nici prea inedită, vrea să exprime o metaforă, dar nu pregetam și aici recunoștința față de acela care pentru poeții, prozatorii și reporterii tineri nu încetează a fi un strălucit exemplu de muncă și patriotism, de energie și entuziasm, de conștiință artistică și cetățenească.

Petru VINTILĂ

„MĂRIA NOASTRĂ" DIN MARAMUREȘ

Acum cîțiva ani, în preajma alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională, mă aflam la Păulești. Venisem pentru a doua oară în satul acesta și admiram casele noi de pe o parte și de pe alta a uliței pietruite ce duce de la gară la centru. Doar ici, colo, se mai vedea cîte o casă mărunță, acoperită cu paie, rămășițe ale celor care alcătuiau satul înainte de 1944.

— La 7 martie avem alegeri. Dumneavoastră pe cine votați ? — l-am întrebat pe un bătrînel țanțoș, gătit ca de sărbătoare, care se întorsese cu trenul de la oraș.

— Pe Măria noastră, pe cine alta ? — mi-a răspuns moșul.

Mi s-a părut că omul vorbea în pilde. L-am privit surîzînd și i-am cerut explicații :

— Adică pe cine ?

— Pe Maria Zidaru, președinta cooperativei noastre. Pe ea am fost propus-o ! No, să ne trăiască mulți ani ! Cu bine ! — a încheiat omul și a pornit pe altă uliță.

În vocea și în vorbele lui am citit mîndria și dragostea față de președinta și candidata lor. De atunci și pînă astăzi, satul Mariei Zidaru din Maramureș a prosperat continuu. În vara anului 1964, dintre vechile case acoperite cu paie, nu mai exista decît una, transformată în muzeu. Satul seamănă azi mai mult cu un mic și cochet orășel decît cu așezarea săracă de odinioară. Se poate spune, pe drept cuvînt, că și viața oamenilor din Păulești s-a schimbat complet. Și rolul principal în această schimbare l-a avut cooperativa agricolă de producție, a cărei președintă este Maria Zidaru, Erou al Muncii Socialiste. Ca un omagiu pentru munca ei, păulenții „au fost propus-o" din nou candidată a Frontului Democrației Populare pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, iar în ziua de 7 martie o vor vota cu dragoste și încredere.

Șerban NEDELCU

ÎN PĂDURILE DE LA VATRA MOLDOVIȚEI

Muncitorii exploatării forestiere de la Vatra Moldoviței îl cunosc bine și îi rostesc adesea numele pe care-l readuc în discuție veștile pornite de prin sate și ajunse în îndepărtatele parchete din inima munților. De două ori s-a pomenit numele acesta cu prilejul comentariului la știrile că noi cămine culturale au fost clădite în satele din vale. Încă de două ori cu prilejul inaugurării a două noi localuri de școală. Și cînd o porțiune de 9 km de șosea comunală a fost pavată, încadrîndu-se în rețeaua de căi de comunicații din partea locului cu demnitatea unei șosele moderne, s-a spus din nou că aici se simte printre altele și mîna lui Ciprian Moraru.

E un bărbat în puterea vîrstei, cu mîinile aspre de contactul de o viață cu uneltele tăietorilor de păduri (conduce o brigadă în sectorul III forestier Vatra Moldoviței), bun cunoscător al vieții și aspirațiilor oamenilor din ținut. A fost ales, în urmă cu patru ani, ca deputat în sfatul popular comunal Vatra Moldoviței și în această calitate a adus o contribuție însemnată la înfăptuirea unor schimbări importante în dezvoltarea și în înfrumusețarea localității. Iată de ce locuitorii comunelor Vama și Frumosu l-au propus pe Ciprian Moraru printre candidații Frontului Democrației Populare în apropiatele alegeri pentru Sfatul popular al regiunii Suceava.

R. NICOLAE

TEXTILISTA DIN BOTOȘANI

Deasupra unui clișeu abia ieșit din teascul mașinii tipografice și ajuns pe masa mea de lucru sub formă de pagină în excelentul volum de însemnări reportericești „Arpegii la Siret" de Paul Anghel, am citit aceste cuvinte : „Bunicele ei psalmodiau la strană sau purtau în brîu furca de tors"... Fotografia reprezenta unul din acele imense ringuri mecanice cu ajutorul cărora „femeile de la Săvinești torc lîna lactamel" și pe textilista care supraveghea neîntrerupta trefilare a firului diafan. Imaginea exprima — în mod simbolic — progresul din viața țării în anii regimului democrat popular, progres ce rivalizează, ca proporții și semnificație, cu distanța de la furca bunicii la ringul cu bobinouri încărcate cu kilometri de fire.

Alături de volumul amintit, o altă imagine. A adus-o — împreună cu cîteva impresii culese în călătoria la Botoșani din care abia s-a întors — un confrate, nedespărțit prieten al aparatului cu peliculă fotosensibilă. E portretul unei textiliste de pe meleagurile Moldovei de nord, despre care știam că a fost propusă candidată a Frontului Democrației Populare în alegerile pentru Sfatul popular al regiunii Suceava în circumscripția electorală nr. 80 — orașul Botoșani. O cheamă Maria Coșoreanu. Aparatul fotografic a surprins-o la locul de muncă, în fața unei moderne mașini de țesut. Mă simt tentat să scriu sub rama clișeului : „bunicele ei purtau în brîu furca de tors"... Dar înțeleg că aceasta n-ar spune totul. Căci Maria Coșoreanu este nu numai una din muncitoarele fruntașe ale întreprinderii textile din Botoșani, nu numai una din mii de femei de pe întinsul țării care au rupt pentru totdeauna legătura cu „tradiția" greutăților de tot felul și a umilințelor de pe vremea furcii de tors, ci și o neobosită activistă pe tărîm obștesc, ale cărei merite, binecunoscute, îndreptățesc întru totul încrederea pe care i-au acordat-o cetățenii din circumscripția electorală nr. 80, atunci cînd au propus-o să candideze în alegerile pentru Sfatul popular al regiunii Suceava.

Radu NICOARĂ

■ MEXICUL VĂZUT DE LA ÎNĂLȚIMEA VULCANILOR ÎNZĂPEZIȚI ȘI LA „SCARĂ" PĂMÎNTEASCĂ ■ BLOCURI DE METAL ȘI CRISTAL ȘI CONSTELAȚII DE NEON DEASUPRA RUINELOR VECHIULUI TENOCHTITLÁN ■ VARĂ ÎN PLINĂ IARNĂ LA CIUDAD DE MÉXICO.

PRIN CETĂȚILE VII ȘI MOARTE ALE MEXICULUI (I)

Exemplu tipic de arhitectură mexicană : clădirea bibliotecii, făcînd parte din complexul studențesc „La Ciudad Universitaria" – paralelipiped acoperit în întregime de decorații murale, fiecare perete ilustrînd un episod caracteristic istoriei Mexicului.

Note de drum

de Nestor IGNAT

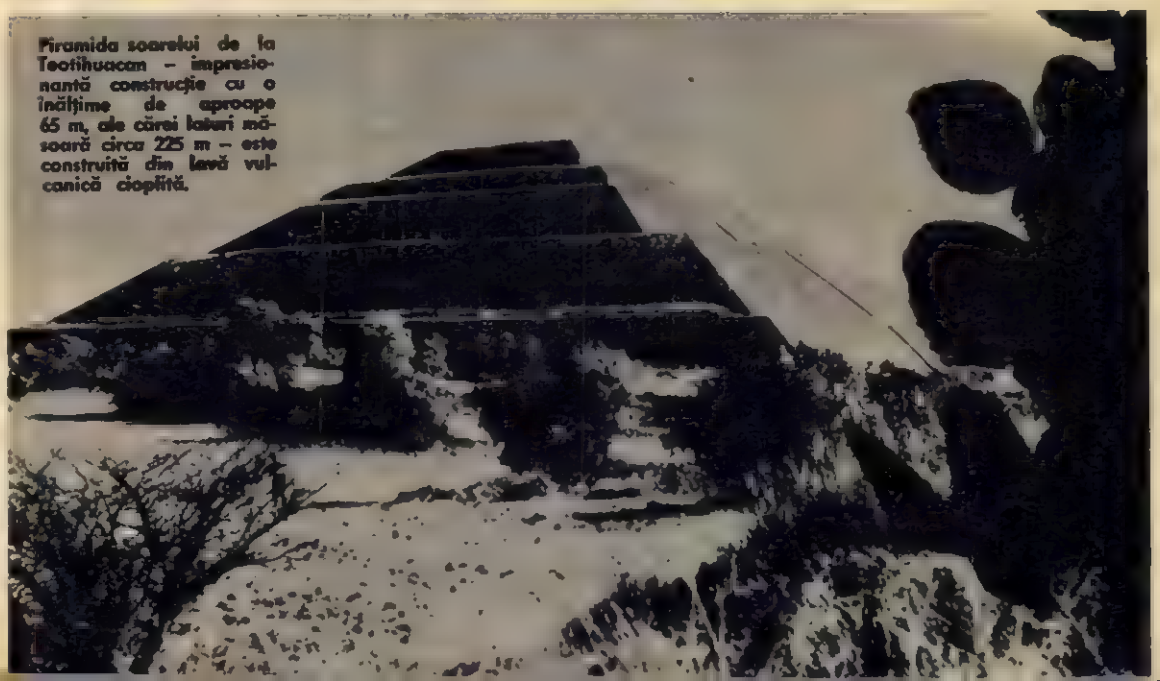

Piramida soarelui de la Teotihuacan – impresionantă construcție cu o înălțime de aproape 65 m, ale cărei laturi măsoară circa 225 m – este construită din lavă vulcanică cioplită.

O izbitură laterală mă smulge din toropeală. În semiobscuritate, mă lovesc de masca cu oxigen, care a țîșnit din capsula de deasupra fotoliului. Un vecin înspăimîntat de apariția unei măști similare și-o pune pe față, conform instrucțiunilor primite la decolare pentru eventualitatea unui accident la mare altitudine.

Altă izbitură, și mai brutală, face să se dubleze parcă mugetul motoarelor cu reacție ale avionului gigantic care încearcă să se smulgă din încleștarea curenților aerieni. Ne înfundăm în fotolii, prinzîndu-ne instinctiv, cu mîini nervoase, centurile de siguranță. Numai la clasa I cei doi „hacendados" mexicani — cu pantaloni largi prinși în paftale de argint, cu pinteni uriași la cizme și pistoale cu butoi la brîu își continuă neturburați — de la Bruxelles, unde s-au urcat cu nevestele lor îmbrăcate după ultima modă pariziană — partida interminabilă de „Scotch and Soda".

Într-un tîrziu, cu glas sugrumat, spicherul se... grăbește să ne informeze : „Vremea este foarte rea (?). Dar — adaugă el — măștile de oxigen au fost lansate dintr-o eroare".

Prin vizorul oval cerul de dimineață apare neașteptat de clar, cu stelele lui somnoroase. Se crapă de ziuă. Coada virtejului (teribilele vîrtejuri din Golful Mexic !) mai face, cu ciudă, să vibreze nava aeriană, care-i scapă definitiv. Furtuna se stinge ca un preludiu la un spectacol straniu. Aproape de plafonul de nori, pe care l-am străpuns, se înalță în fund conurile ninse ale unor vulcani. Popocatepetl ! — spune cineva. Sîntem deasupra marelui Tenochtitlán, celebra capitală a imperiului aztec, Ciudad de México de astăzi.

După cîteva ore petrecute pe aeroport, plecăm cu un avion care zboară la mică înălțime. Un noroc neașteptat : Mexicul „à vol d'oiseau". Trec pe dedesubtul nostru, repede, prea repede, ruine întunecate ale unor temple și piramide aztece, munți pleșuvi, grămezi vaste de stînci, forme fantastice de piatră și humă, încremenite într-o încleștare cumplită, cărora doar geniul lui Siqueiros a izbutit să le găsească echivalentul în peisajele sale mexicane. Coasta oceanului e scăldată de ape verzui, de un verde purulent, înconjurînd uneori mari pete feruginoase, mlaștini sanghinolente. De aici, de sus, ochiul nu distinge bine viața vegetală, iar satele și orașele se pierd în ansamblul crispat al solului, de o răceală tragică sub razele concentrate ale soarelui tropical.

★

Cu amintirea acestor senzații în care-și găsesc ecou, probabil, și unele lecturi mai vechi despre năvălirea lui Hernán Cortés, civilizația aztecă în ruină — m-am întors după doi ani la Ciudad de México, de data aceasta venind nu dinspre zăpezile Canadei, ci dintr-o călătorie întreprinsă în zonele toride ale Americii de Sud. Zburasem ore în șir printre stelele unei nopți imense în care am încrucișat ecuatorul, iar în locul emisferei lui Cruzeiro do Sul am *văzut* (spectacol cosmic turburător) reapărînd constelațiile familiare din jurul stelei polare.

Privit la „scara" pămîntească Ciudad de México și se revelează de la început (și-ți rămîne în minte tot timpul) ca una din cele mai frumoase metropole ale Americii Latine. Orașul are aproape cinci milioane de locuitori, circulația vehiculelor este uriașă și modernă (aici am văzut automobile de cele mai noi tipuri, taxiurile numeroase sînt dirijate prin radio din stații centrale, tramvaiele au rămas puține, doar la periferie). Cu toate acestea orașul Mexico nu lasă de loc impresia de furnicar uman, agitat, înăbușitor, ca alte centre latino-americane. Întinsă pe o suprafață imensă a acestui platou, la o altitudine de peste 2.500 m., capitala statului mexican are bulevarde și străzi largi, e concepută parcă de un constructor generos, fără economie de spațiu. În centrul istoric al orașului, „Piața Constituției", se află faimosul „Zócalo". Această uriașă întindere, de proporții neobișnuite pietruită cu lespezi și rezervată doar trecerii pietonilor, scoate în relief grandioasele monumentelor arhitectonice vecine. Paseo de la Reforma, Avenida de Los Insurgentes — arterele principale — desfășoară pe o lungime de mulți kilometri viața comercială intensă a orașului. Aici sînt concentrate magazine mari, cinematografe vaste, care aprind noaptea constelații multicolore de reclame cu neon, blocuri de metal și cristal cu zeci de etaje. La această înălțime (închipuiți-vă un oraș plasat cam la nivelul Caraimanului sau al Omului) clima subtropicală apare oarecum sublimată, cu un aer tare și sec, cel puțin în acest anotimp — iarna — cînd am vizitat Mexicul. Ziua termometrul se ridică la 30 de grade și aspectul hibernal al orașului pare ciudat unor oameni care se simt, la această temperatură, în plină vară. Noaptea însă se lasă un frig destul de serios. Mexicanii sînt înarmați cu pulovere și pardesiuri, ceea ce nu împiedică de loc ca oscilațiile bruște de temperatură să favorizeze răcelile și guturaiul (în farmaciile din Ciudad de México tocmai era la modă un medicament nou, „leac suveran" împotriva gripei).

Vegetația, deși specifică acestei părți de lume, ne amintește de aceea din Europa : nu are dezlănțuirea carnală a arborilor și ierburilor tropicale sud-americane sau cubane, ci — acum, iarna, mai ales — un aer discret, subtil. Parcurile, grădinile — Alameda, în plin centru, el bosque de Chapultepec (dealul pietros unde se afla pe vremuri reședința de odihnă preferată a împăratului aztec Moctezuma, iar acum — în palatul construit de un vicerege spaniol — se află Muzeul de istorie) au uneori o eleganță pariziană, datorită desigur unei vădite influențe franceze. Statuia „desnuda" a unei Diane, de altfel foarte franceză și aceasta, așezată la începutul parcului de la Chapultepec, se întoarce lună — cum îmi spunea un mexican ironic — cu partea posterioară spre Occident...

La Chapultepec este și un lac cu bărci, amintind Cișmigiul toamna sau Parcul Libertății pe vremuri. Din zidul lung de piatră afumată al fîntînii dedicate lui Netzahualcóyotl, regele poet al chichimecilor, apa țîșnește într-un vuiet monoton, odihnitor, prin zeci de guri ale unor făpturi de zoologie mitologică. În vreme ce oamenii se odihnesc și visează la poalele ei. Deasupra altui havuz veghează statuia bunului Las Casas, „padre de los indios".

Desigur, clădirile din Ciudad de México sînt foarte diferite ca stil arhitectonic. Într-adevăr, ce ar putea fi comun între imensul paralelipiped de sticlă, „Torre latino-americano", de 40 de etaje, și cele din vechile cartiere în stil colonial sau imensa catedrală metropolitană din Plaza de la Constitucion, amestec de neoclasic și baroc, fără să mai punem la socoteală stilul mai încărcat, „churrigueresco" mexican, al vecinului catedralei, cunoscutul „El Sagrario" ? La această din urmă construcție, maniera explozivă a artistului spaniol a fost dublată parcă de oroarea față de spațiul gol a decoratorilor templelor din Asia de sud-est — aceeași fugă de vid care se vădește și în decorarea fațadei modernului „Teatro Insurgentes" de către Diego Rivera. Constructorii celebrei — și modernei „La Ciudad Universitaria" au știut să îmbine în acest ansamblu de mari proporții, în care încap vreo 80.000 de studenți, formulele cele mai îndrăznețe ale arhitecturii actuale, din beton, metal, sticlă, cu distribuirea abilă a spațiilor verzi, a suprafețelor goale care dau o măreție calmă atît de specifică orașului (opusă celei, dacă se poate spune „gotice", în sensul tinderii spre înălțimi, a zgîrie-norilor din São Paulo sau New York). Pictura murală narativ-istorică sau expresionistă, dar exhaustivă, acoperă în întregime pereții unor vaste clădiri. Este oare această arhitectură admirabilă, deliberat națională, mai mexicană decît vechile biserici și palate în stil baroc sau decît „rascacielos"-urile (zgîrie-nori — n.r.) de pe Paseo de la Reforma ? În realitate orașele care au o „personalitate" puternică, adică un specific, rezultat al unei infinități de factori istorici, geografici, economici, psihologici etc., își asimilează diferitele stiluri oricît de mare ar fi varietatea lor și le dau un aer unic, inimitabil. Barocul din baticul Leningrad este altul decît cel din subtropicala Ciudad de México...

Noul venit pe acest platou se adaptează de obicei destul de greu cu altitudinea, dar are — poate — la început, din pricina chiar a turburării fiziologice și sufletești, o receptivitate mai acută pentru „aerul" subtil și complex al acestei cetăți multiseculare. Prestanea atmosferică e mică, o ghearâ îți încearcă inima, oboselți repede (echipele de fotbal străine au nevoie de o săptămînă, chiar de zece zile, de adaptare înainte de a se încumeta într-un meci cu localnicii).

Desprind cîteva rînduri din filele unui jurnal de călătorie.

Ciudad de México, 7 ianuarie

„Scriu întins în pat, în camera 507 de la hotel Sevilla. Astăzi mi-a fost rău. Înțepături în regiunea inimii, respir greu, amețesc.

Prietenii noștri mexicani sînt foarte atenți. R. mi-a oferit un tub cu medicamente (pe care le folosește și el, vechi cardiac). S. m-a dus la un cardiolog. Directorul lui „Siempre" crede că ar fi bine să-l întîlnesc

Vedere de pe Paseo de la Reforma.

Coatlique — „Doamna cu fustă de șerpi" — considerată de vechii azteci drept mama tuturor zeilor.

pe rectorul universității, mare specialist în boli de inimă, dar — pînă una-alta — mi-a sugerat să iau un pahar de whisky... și să nu mă mai gîndesc la asta (soluție pe care, de fapt, mi-a oferit-o și cardiologul). M-am tîrît pînă la frescele lui Orozco, la Palatul Justiției, și, cu greu, pînă la cele ale lui Diego Rivera, de la Palatul Guvernamental. Ceea ce mi-a rămas, prin acumulare — poate — cu imaginea anterioară a orașului, cu «corrida» de duminică, cu gheara cardiacă producătoare de anxietate, este o senzație foarte stranie la care contribuie și solemnitatea de piatră rece a orașului vechi, și zumetul dur, distant, al clopotelor care cioplesc sever timpul, și delirul crud al mulțimii la luptele de tauri, și — în fine — aceste fresce enorme, halucinante, tragice ale lui Orozco...

Ț Ianuarie

...Ieri mi-a fost rău din nou. Orașul străvechi al lui Moctezuma și Cortés cere — se vede — «sacrificii» pentru zeii lui cumpliți. În Muzeul de istorie și antropologie, în fața uriașei pietre circulare pe care aztecii își jertfeau prizonierii (se vede jgheabul prin care se scurgea sîngele țîșnit din inimile smulse), a reînceput brusc să mă strîngă gheara din piept"...

MARELE TENOCHTITLÁN

Tenochtitlán, vechea capitală a imperiului aztec, a dispărut de mult, dar tragediile și umbrele ei plutesc încă aici, pretutindeni. La Roma, la o cotitură a șoselei asfaltate, ți se dezvăluie brusc, din goana ultimului tip de Fiat, perspectiva uimitoare a forului roman sau a Capitoliului și te trezești aruncat cu două mii de ani înapoi. Orașul — sau orașele — pentru că există, pe lîngă cea antică, și o Romă medievală, o alta a Renașterii, ca să nu mai vorbim de cea modernă — au crescut unul în jurul celuilalt și nici o suprapunere, nici o distrugere (și aici, de altfel, numeroase: noile clădiri s-au construit multă vreme pe seama celor vechi) nu au putut să nimicească vremul din straturile istorice succesive.

Aici, la Mexico, deși orașul aztecilor e mult mai recent (fondat în 1325 și distrus treptat în anii de după „conquista", în secolul al XVI-lea), greu se mai pot găsi vestigii directe ale Tenochtitlánului. Ce a mai rămas din vechile așezări? Dacă lăsăm la o parte piramida din Tenayuca, de la periferia Mexicului, piramida circulară din Cuicuilco, cel mai vechi monument al orașului sau rămășițele aztece din preajma catedralei — aproape nimic. Poate, doar, urme vegetale, ca secularii arbori *aguaguete* din bosque de Chapultepec (unii — precolumbieni) sau faimosul „arbol de la Noche triste" (tot un fel de „aguaguete") lîngă care se zice că ar fi plîns Hernán Cortés, fugărit din Tenochtitlán...

Și totuși capitala aztecă n-a fost un sat oarecare. Cuceritorii spanioli, atunci cînd s-a ivit în fața lor mărețul Tenochtitlán — au crezut la început că sînt victimele vrăjitoriilor din istoriile cavalerești de soiul lui „Amadis de Gaula" (lecturile preferate ale lui Don Quijote). Iată cum descrie această cetate miraculoasă unul dintre cuceritori, Bernal Diaz del Castillo:

„De acolo văzurăm cele trei căi care intră în Mexic și anume pe aceea din Iztapalapa, pe unde veniserăm cu patru zile mai înainte, și pe aceea din Tacuba, pe unde ieșirăm fugăriți mai apoi, în noaptea marii noastre nenorociri..., și pe aceea din Tepeaquilla. Și vedeam apa dulce care venea de la Chapultepec, apă pe care o foloseau cei din oraș, și pe cele trei căi (vedeam) podurile făcute din loc în loc, pe unde intra și ieșea apa din lagună, dintr-o parte în cealaltă parte; și vedeam în acea uriașă lagună o mulțime foarte mare de bărci, unele care veneau cu merinde și altele care se întorceau cu încărcături și mărfuri, și vedeam că în acel mare oraș și în toate celelalte orașe din apă nu se trecea de la o casă la alta decît pe niște poduri mișcătoare, care erau făcute din lemn sau în luntre...

Și după ce am privit bine și am chibzuit la ce văzusem, ne-am uitat din nou la piața cea mare și la mulțimea de oameni care se afla în ea, unii cumpărînd, alții venind, astfel încît numai zgomotul și zumzetul vocilor și cuvintele de acolo răsunau la mai mult de o leghe; și printre noi se aflau ostași care fuseseră în multe părți ale lumii, și la Constantinopole, și în toată Italia, și la Roma și ne-au spus că o piață atît de bine rostuită, cu atîta rînduială, și atît de mare și plină de atîta lume nu mai văzuseră" *).

Unde a dispărut această cetate grandioasă care, la sosirea lui Hernán Cortés, în 1519, număra cam trei sute de mii de locuitori, întrecîndu-se cu cele mai populate orașe ale „lumii vechi"?

Sîntem în străvechiul Teopan, cartierul San Pablo — pe timpul dominației spaniole, unde se află în prezent Plaza de la Constitucion, cu imensul Zócalo în mijloc. Doar la cîteva zeci de metri de aci se găsea, acum patru sute de ani, incinta sacră a Tenochtitlánului, împrejmuită de un zid înalt care forma un pătrat cu latura cam de 500 m. Cu harta în mînă, fac înconjurul acestei incinte — presupuse de arheologi — pe Calle Carmen, apoi la stînga pe San Idelfonso și din nou la stînga pe Monte de Piedad. Pe acest spațiu se află în prezent catedrala El Sagrario și multe clădiri vechi, rămase de pe vremea dominației spaniole, iar la marginea „pătratului", cîteva edificii publice — Ministerul Economiei, Muntele de pietate...

Numai într-un singur loc, la încrucișarea străzilor Seminario și Guatemala, în fața laturii de răsărit a marii catedrale, se află ruine aztece, dezvelite în fundul unei gropi adînci. Sînt tot ce se mai poate vedea din vasta piramidă, una din cele 78 de clădiri care alcătuiau centrul religios al orașului aztec, Marele templu. Vechii indieni au folosit cimentul — după cum se vede încă la puținele ruine dezgropate — ceea ce dădea piramidelor culoarea albă. Din această cauză spaniolii porniți să prade metale și pietre prețioase — ne spune prietenul R., care nu uită să ne amintească întotdeauna: „Soy también azteca" (eu sînt și aztec) — au crezut la început, fascinați, că piramida era construită din argint.

În jurul nostru, sub caldarîmul străzii, pe dedesubtul caselor și bisericilor, zace, înmormîntată de multe secole, strălucita civilizație aztecă.

(Urmare în numărul viitor)

Ruinele vechilor temple sînt adesea locurile de joacă preferate ale micilor mexicani

*) *Diaz del Castillo Bernal. „Historia Verdadera de la conquista de México", 2 vol., Editorial Porrúa, México, 1955, pag. 200—201*

Lecție practică la sectorul viticol. Un grup de cursanți experimentînd tăierea și împachetarea plantelor-„mămici" destinate să dea naștere viitoarelor odrasle de viță nobilă.

Hrisovul s-a mai „înnoit" cu o semnătură: inginerul agronom Pavel Athanasiu. Ion Crăciun — președintele cooperativei agricole de producție din Buciumeni — inginerul Ion Bușcă și alții de-ai casei fac prezentările: asta e prisaca și o parte din livadă... dincolo zootehnicul... iazul și bazinul pentru irigație...

APLAUZE ÎN CIFRE...

Dezvoltarea mișcării artistice de amatori din țara noastră poate fi sintetizată atît de succesele dobîndite pe scenă în cadrul celui de al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori, cît și în cifrele de mai jos:

PARTICIPANȚI: 30.150 soliști vocali, instrumentiști și dansatori. 29.325 formații muzicale, coregrafice și brigăzi artistice de agitație. 700.000 artiști amatori.

SPECTACOLE: 300.000.

SPECTATORI: 30.000.000.

ASTĂ-SEARĂ LA CĂMINUL CULTURAL:

BUCIUMAȘII DE LA „PROGRESUL"

AUTORI : 1.000 de familii.

PERSONAJE : Moș Furnică — cu ajutorul trusei de machiaj, a reflectoarelor și al transformatorului electric, 70 de ani ; profesorul — 27 de ani ; nea Vasile — de la sfat ; un paznic de noapte — vede tot, știe tot — total 365 nopți-muncă pe an (minus concediul de odihnă) ; un buciumaș — ca toți buciumașii ; alt buciumaș — la fel cu primul. (O singură încălcare a adevărului istoric : nu e din Buciumeni — e din Gorj.)

În alte roluri nu mai apar, ci dispar una după alta : o lampă cu gaz, baba Soimuz — doftoroaia satului — un acoperiș fără antenă de radio, un fachir... De fapt, fachirul este tot nea Vasile, care fiindcă nu îndrăznește să... Dar să ne întoarcem la subiect.

SUBIECTUL : Printre legendele care circulă pe seama chipului în care a luat ființă comuna Buciumeni din raionul Tecuci, există și aceea a unui hrisov de întăpînire pe care măria sa Ștefan Voevod, domnul Moldovei, l-ar fi dat buciumașilor de sub comanda căpitanului Viezure, cam pe la 1475, îndată după bătălia de la Vaslui.

Hrisovul, zice-se, scris pe piele de oaie și întărit cu semnătura domnitorului și cu pecetea capului de bour din stema Moldovei, ar exista și astăzi. Așa se spune. Îl păstrează, cică, ultimul dintre strănepoți de azi ai acelui viteaz căpitan de răzeși, carele, la rîndul său, în genunchi, l-ar fi primit din chiar mîna Măriei Sale.

Povestea aceasta a ajuns pînă la urechile istoriei, care, nici una, nici două, utilează un tînăr profesor cu cele necesare (lupă, aparat fotografic, cazmale, un cort special, pelicanol pentru lipit tichetele la decontare etc., etc.) și-l trimite să dea de urma hrisovului.

Unde e hrisovul ? (Conform desfășurării spectacolului brigăzii căminului cultural.) Păi unde să fie hrisovul ? ! La Moș Furnică. Dumnealui e și cel mai bătrîn din comună, dumnealui e și cel mai înțelept — le știe pe toate de la Adam-Babadam încoace, are și ceva cimotii la Vizurești *)... Așa că... la ce să mai lungim vorba ? ! Sărim direct la scena a 3-a. (Vezi programul brigăzii, tipărit de Casa regională a creației populare din Galați.)

Vine profesorul la Moș Furnică :

— Hrisovul, Moș Furnică ! Unde e hrisovul ?

Moșneagul, aș, nimic. Se face că nu pricepe.

— Care hrisov ? — zice.

— Hrisovul, documentul acela de împroprietărire pe care domnul Ștefan... c-o fi și c-o păți etc., etc... Și pe care dumneata... etc., etc.

Mai zi ceva dacă-ți dă mîna ! Caută moșul, se frămîntă... (Acolo, în program, se frămîntă mai puțin. Chestie de regie !) Și pînă la urmă, dacă vede că n-are încotro, se ridică și-i face semn să vină după el.

Atîta așteaptă și profesorul. Repede — lupa, pelicanolul, cortul... Unde să întindă cortul ?... Să nu-l întindă încă. Deocamdată se duce pînă la „zootehnie". Are Moș Furnică treabă cu cineva de acolo.

De la zootehnie, moșneagul își aduce aminte că mai are o trebușoară cu cineva de la „avicol". De la „avicol", zor-nevoie, să dea și pe la „casa de nașteri"... (Acolo cu cimotii la Vizurești *)... Așa că... la ce să mai lungim vorba ? ! Sărim direct la scena a 3-a. (Vezi programul brigăzii, tipărit de Casa regională a creației populare din Galați.)

Profesorul și-a cam pierdut răbdarea.

— Hrisovul, Moș Furnică !

— Las' c-avem timp ! Stai să vezi acum și „viticolul".

Sectorul cel mai important. Inginerul agronom Ion Buscă face prezentarea cadrului : 515 hectare ; a personajelor principale : Ion Tudor din brigada nr. 2, Vasile Herescu din brigada nr. 6, Ștefan Bîră — șefii de echipă Nicolae Borș, Toader Angheluță, Aurel Mărmureanu, Elena Roșioru și alții.

Prezintă apoi aplauzele materializate ale spectatorilor : două medalii la Concursul republican — pentru cei mai buni struguri de masă — precum și alte multe medalii individuale pentru producția vîrf de 15.000 kilograme struguri la hectar, pentru venitul de cîteva milioane reprezentînd cam 70% din întregul venit al cooperativei agricole de producție din comună.

De altfel cifrele sînt în continuă creștere. Cele din anii trecuți nu se mai potrivesc cu cele de azi, iar celor care vor urma li se creează încă de pe acum toate condițiile (noi terasări, soiuri noi de viță, noi cadre pregătite la cercurile de învățămînt agrozootehnic etc.) ca să-și poată și ele — cifrele — măsura tăria cu oricare dintre vinațurile din viitoarele podgorii ale cooperativei.

Aproape 900 de hectare va atinge în următorii ani întreaga suprafață cu plantații de vie.

Închipuiți-vă o producție anuală de cel puțin o sută de vagoane de struguri și vinuri *Otonel* și *Bă-bească* ale cooperativei agricole de producție din Buciumeni, descinzînd în vitrinele cele mai elegante, la mesele cele mai alese, la... etc., etc.

(Un ceas mai tîrziu)

— ...Da' dispensarul cel nou l-ai văzut ?

— E tîrziu, Moș Furnică !... Hrisovul !

— ...Să vezi ce de doctori avem !... (Se pricepe și Moș Furnică ăsta la medicină !... Numai unul dintre ei e doctor. Ceilalți șase sînt felceri, asistenți sanitari, o soră de ocrotire, o îngrijitoare...)

— ...Pe moașă o cheamă tot ca și pe mine : Constanța...

— Moș Furnică...

— Nu, nu ! Numai Furnică — atît. Fără „moș". Constanța Furnică. Continuă, sărind de la una la alta. (Și viceversa.)

— Motocicleta de colo, o vezi ? E a unuia din brigadă de la noi — unu' Pandele. Casă ca a lui Ionică Nedelcu nu putea să-și facă ? Sau ca ăstălalt — Gheorghe Cosma de la brigada a 3-a, ca Aurel Mărmureanu, ca...

Și începe să înșire la nume... Care ce și-a făcut, ce și-a cumpărat de cînd a intrat în cooperativă și pînă acum : căși, aparate de radio, mobilă, mașini de cusut, de spălat... (Aici, autorii, socotind că din punct de vedere teatral replica ar fi niteluș cam lungă, intervin și o reduc numai la... cinci pagini. Numai la ce și-au făcut oamenii din 1964 încoace : 83 locuințe noi, 200 aparate radio, 4 televizoare, 10 garnituri mobilă etc.).

(Alt ceas mai tîrziu)

— Tovarăș' profesore !

Aici intervine Vasile — curierul de la sfat. (De fapt trebuia să intervină mai pe seară, încolo, dar are oră de meditație la școală. Deh ! Care putea să-și închipuie acum cîteva luni, cînd s-a scris programul brigăzii, că pînă și dumnealui, Vasile, om trecut de patruzeci și cinci de ani, o să se înscrie la școală, la „fără frecvență" ! Ca și Marioara Năstase, ca și Iordache Dragoș, ca și mulți alți membri ai cooperativei agricole de producție din Buciumeni.)

Iată-l raportînd profesorului care l-a trimis să sape prin împrejurimi

Silviu GEORGESCU

(Continuare în pag. 14)

Fețe cunoștință : cîțiva dintre interpreții brigăzii artistice de agitație a Căminului cultural din Buciumeni.

Una din școlile de opt ani și cîțiva dintre cei care țin să afle de la tanti instructoare a brigăzii, dacă nu mai are nevoie de artiști.

**) Vizurești — comună în raionul Tecuci despre care se spune că ar fi chiar locul de unde se trage vestitul căpitan de răzeși — hatmanul Viezure de mai tîrziu.*

La dispensar.
Ştefan Cosma, membru al cooperativei agricole de producţie :
— Tovarăş' doctore, nu cumva să mă dai de gol la ai mei ! De alaltăieri m-a trimis baba să-mi iau tensiunea !

Profesorul : Şi-ăsta ce e ? Vreun trofeu ?
Moş Furnică : Aş, e-o lampă de muzeu !
(Interpreţi : dr. Dumitru Cristea şi Gheorghe Strat).

după niscai urme rămase de la străbunii noştri.

Un sac întreg a adunat Vasile. Lupa profesorului le cercetează îndelung.

Epoca însă, tot Moş Furnică le-o stabileşte. Definitiv şi cu cea mai mare exactitate.

Astfel, rămăşiţele unui ulcior despre care Vasile al nostru e convins că a potolit setea „tovarăşilor locuitori de acum 2000 de ani", nu reprezintă altceva decît ulciorul cu care mergea alde Angheluţă la cîmp pînă a nu-şi fi cumpărat bidon din masă plastică.

— Dar aiasta ? — se umflă Vasile, pescuind din fundul sacului o rotiţă ruginită. De aiasta bag mîna în foc că e taman din „epoca de tuci".

— Ba e din epoca de... aragaz. O caută bietul Iordache Ifrim de i-au ieşit ochii. Cine ştie cum o fi pierdut-o deunăzi, cînd şi-a adus aragazul.

Alte urme... istorice : un călcător cu mangal, o jumătate de strachină dintr-un fost serviciu de... mămăliguă, doi nasturi de plapumă, o măsea de minte...

(Alte ceasuri şi mai tîrzii...)

Seară. Alt decor — alte lumini... Pe stîlpi, la ferestre, în ogrăzi, peste tot — lumini. (La lună se poate chiar renunţa ; face mofturi, se ascunde şi nici nu se potriveşte la voltajul transformatorului...)

Megafonul din faţa căminului cultural transmite partea a doua a concursului „Cine ştie, cîştigă".

La fereastra camerei de oaspeţi — lumină. Profesorul stă de vorbă cu paznicul de noapte. Are şi paznicul ăsta o problemă.

— ... Colo lumina aprinsă, dincoace la fel... Parcă nu mai au somn... Valerica lui Stavarache citeşte la poeziile alea de Shakespeare (pronunţă corect — voie de la autori), ăstălalt, David croitorul, dă zor să-i termine pînă mîine dimineaţă costumul lui fii-su de la şcoala de muzică din Iaşi...

Profesorul, în gînd (fiecare cu ce-l doare) : Unde ?... Unde ar mai putea să fie hrisovul ?...

Afară — la megafon — vocea lui Ştefan Bîră (cursant în anul III la cercul de viticultură) : „... la fel de dăunători mai sînt Lethus apterus sau «forfecarul viţei», Polygrosis botran sau..."

Paznicul (cu ale lui) : ... I-a scris lu' taică-su, lu' alde David, că are concert sîptămîna viitoare. Şi nici tovarăş' Cosma, preşedintele sfatului, să nu crezi că se culcă înainte de miezul nopţii. Lucrează la planul de sistematizare a Buciumenilor.

Profesorul are o tresărire :

— Planul de sistematizare ?

— De sistematizare — da ! — confirmă celălalt. Cum scrie şi la hrisov...

— Hrisov ? De unde ştii ce scrie în hrisov ? Toţi vorbiţi de el, dar nimeni nu-l are.

— Ba îl cam avem cu toţii, mărturiseşte paznicul. Îl avem şi-l păstrăm cu toate urările de bine — viaţă lungă, fericire şi belşug — pe care le va fi făcut ca încheiere, în hrisov, domnul Ştefan vrednicilor buciumaşi şi stră-strănepoţilor lor. Urări care de-abia azi, în zilele noastre, se împlinesc cu adevărat...

(Intră pe cîntec şi joc întreaga brigadă.)

(Primul buciumaş)

Acesta ni-i, profesore, hrisovul
Hrisovul nostru de la Buciumeni.
O licărire vie din talazul
Strălucitor al mîndrei noastre vremi.

(Al doilea buciumaş)

Pe-acest hrisov ne-am pus
cu drag pecetea ;
Am pus peceţe inima de jar
Căldura muncii noastre avîntate
Şi ţie-ntreg ţi-l dăm, partid, în dar.

Silviu GEORGESCU
Fotografii de Elena GHERA

umor

reportaj din secolul XXI

de Cik DAMADIAN

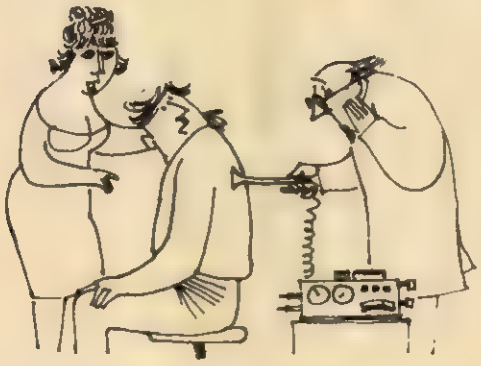

— Uneori doarme chiar 4 ore pe zi. Credeţi că e foarte grav, doctore ?

LA MUZEUL MIJLOACELOR DE TRANSPORT
— Vai ce caraghioasă e asta din secolul trecut !...

MODA

Pardesiul primăverii '965

O dată cu sosirea primăverii, simțim nevoia să ne revizuim garderoba, s-o completăm și s-o împrospătăm. Moda actuală recomandă linii noi, culori mai luminoase, mai vii. Vă oferim, în pagina de față, cîteva modele de pardesie create în fabrica noastră și respectînd linia modei pentru primăvara 1965.

1) Iată un demiu din stofă netedă bej, care se încheie la două rînduri, numai de la talie în sus, pînă sub reverele mici, ascuțite, subliniate de tigheluri (ca și gulerul lat și cusătura de pe mijlocul mînecii). Buzunarele se formează în linia de croială care pornește din partea de jos a răscroiturii mînecii.

2) Un alt pardesiu butonat la două rînduri (una din noutățile foarte frecvente în moda actuală), dintr-o stofă cu un desen în relief, de culoare albastru intens. Linia, gen redingotă, are partea de sus aproape de corp, evazîndu-se ușor înspre tiv. Gulerul, reverele, clapele, subliniate de tigheluri late.

3) Pe aceeași linie „redingotă", într-o altă interpretare, un pardesiu elegant din stofă mov, una din culorile moderne. Mîneca chimono, guler îngust „en forme", ușor degajat, buzunare în linia de croială laterală.

4) Un pardesiu tineresc, dintr-o stofă netedă, subțire, gri-verzui. Croiala e dreaptă, mîneca chimono, gulerul degajat, nasturii plați, din metal, gaica fixată între cele două linii de pensă.

5) Iată și o rochie-mantou din stofă cu aspect de panama, cu efecte foarte discrete de fire gri în țesătura bej. Partea de sus a spatelui e ușor susținută de o gaică prinsă în cusăturile laterale. Gulerul rotund, îngust, e degajat, iar fenta cu nasturi negri, prelungită sub linia taliei.

Ing. B. DARIE
șeful serviciului tehnic al F.C.T. „Bucureștl"
Fotografii de E. GHERA

STUDENȚEȘTI
– Auzi ce idee, să fim obligați să facem după facultate un stagiu în București !...

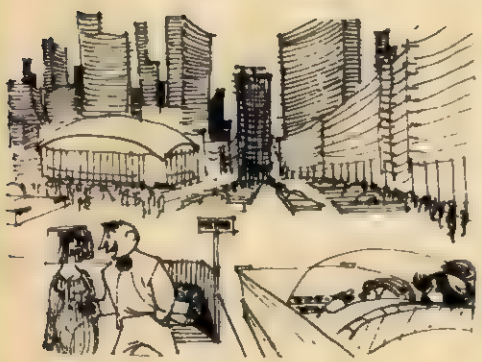

– Soțul meu e în Valpovaino, revenim peste o oră !...

– Fii atent, Nicușor, nici un copil de 6 ani n-ar face o asemenea greșeală !

colocviu la poalele TÎMPEI

Cîțiva oameni din Brașov ne vorbesc despre orașul lor, despre realizările în domeniul edilitar, despre contribuția cetățenilor la înfrumusețarea urbei.

Brașov. Februarie 1965. Ger aspru. Pudră de argint peste brazi, peste case, peste tot. S-ar părea că iarna a pus stăpînire pe orașul de la poalele Tîmpei. Nu e așa. În ciuda temperaturii scăzute, Brașovul își menține aceeași activitate febrilă ce-l caracterizează.

Poposind la Brașov, „Flacăra" a făcut cunoștință — prin intermediul unei *mese rotunde* — cu cîțiva cetățeni care alături de mii și mii de brașoveni și-au adus contribuția pentru ca orașul lor să fie și mai bine gospodărit, și mai frumos. Oamenii aceștia, ne-au vorbit despre multe lucruri, unele din ele mai mărunte, altele mai importante. Toate la un loc au adus Brașovului un însemnat spor de frumusețe și prestigiu. În plus, ele au adăugat în balanța administrației locale — într-un singur an (1964) — 42.711.733 lei. Milioanele de care vorbim reprezintă economiile rezultate din munca patriotică a cetățenilor.

1.001 LUCRURI MARI ȘI MĂRUNTE...

Cerem de urgență trandafiri și castani pentru noile cartiere ale Brașovului ! Să fie înlocuite imediat toate becurile uzate ! De ce n-avem stații de autobuze la toate marile intersecții ? E necesar un nou complex comercial lîngă uzinele „Steagul roșu" ! De ce cartierul nostru n-are o librărie ? Taxatoarele de la troleibuze să cunoască bunele purtări ! De ce se cojesc pereții de la unele blocuri ? Să se planteze în primăvară garoafe în fața noilor blocuri ! etc., etc.

Cele de mai sus nu sînt sloganuri. Sînt propuneri și întrebări ale cetățenilor din Brașov. Puse deputaților lor, ele și-au găsit rezolvarea. Le-am descoperit — negru pe alb — într-o condică masivă, pe o masă acoperită cu postav, acolo unde cetățenii orașului s-au întîlnit zi de zi cu reprezentanții lor : la sfatul popular. Aici are loc și colocviul nostru.

Redacția : Am aflat că în anul 1964 cetățenii Brașovului au realizat în cadrul întrecerii patriotice dintre orașe 16 milioane de ore muncă... Dorim să știm cîteva din contribuțiile aduse de cetățenii din circumscripțiile dv. De asemenea, am vrea să aflăm cîteva din intervențiile deputaților pentru rezolvarea diverselor probleme pe care le-au ridicat cetățenii.

Alexandru Cadar : Să încep eu. Am fost ales pentru prima oară deputat în 1953. Activez și azi în circumscripția electorală nr. 44.

Redacția : Unde lucrați ?

Alexandru Cadar : La uzina „Hidromecanica" ; director adjunct.

Redacția : Ce v-a dat mai multă bătaie de cap ?

Alexandru Cadar : Zidul morții !

Redacția : Nu pricepem.

Alexandru Cadar: E denumirea fostului loc mlăștinos aflat cîndva lîngă fabrica „Nivea". Era cea mai urîtă parte a Brașovului. Mlaștina nu mai există în momentul de față. A fost acoperită cu pămîntul adus de la săpăturile făcute pentru construirea unor blocuri în cartierul Steagul roșu. Lucrarea n-a necesitat nici un fel de cheltuieli. Acum, în locul ce se chema „Zidul morții" e un parc. Nu putem trăi fără flori !

Victor Bucșa : De sute de ani, o șoricică de apă care izvorăște de sub Pietrele lui Solomon — canalul Graft — străbate Brașovul, colectînd ape menajere. Canalul oferea în unele părți ale orașului aspecte dizgrațioase. Și aceasta în flagrantă contradicție cu pitorescul Brașovului.

Cetățenii din cartierul Bartolomeu au intervenit prin muncă patriotică pentru a-i înfrumuseța malurile într-unul din punctele de pe traseu.

Dr. Anesia Soiu : Adaug că pentru acest canal — care trece de-a lungul Brașovului prin 15 circumscripții — vechea administrație burgheză n-a mișcat nici un deget. Noi însă „i-am dat la cap" în locurile unde-și arăta din plin hidoșenia. Și, după cîte știu, o contribuție importantă la aceasta și-au dat-o și cetățenii din cartierul Bartolomeu.

Gh. Nicoară, tehnician la uzinele „Steagul roșu" : Locuiesc într-un cartier muncitoresc : Noua. Aici nu există o sursă apropiată de aprovizionare. Azi funcționează un complex comercial modern. A fost realizat de sfat, la intervenția deputaților și cu sprijinul cetățenilor. Tot cu sprijinul cetățenilor s-a mai amenajat un parc cu ștrand de care se bucură nu numai cei din Noua, ci întreg Brașovul. Și tot aici e o grădină zoologică creată recent într-o poiană ; lei și tigri, printre brazi și fagi !

Gheorghe Timar : Mi se pare că printre cei care ne găsim aici, eu sînt... decanul de vîrstă.

Redacția : După mustața căruntă, se pare că da.

Gheorghe Timar : Nu mi-am dat-o jos din 1927. Între timp am fost cazangiu, sudor, director de uzină. Acum sînt pensionar și, după cum vedeți, activez pe front obștesc.

Alexandru Cadar : Vîrsta oamenilor nu trebuie socotită după calendar. Activitatea tovarășului Gheorghe Timar e o mărturie în acest sens. Vorbește-ne, moș Timar, despre gropile pe care le-ați astupat cu tonele de piatră trimise de sfat, despre trotuarele pe care le-ați aliniat în cartierul dumitale !

Gheorghe Timar : Nu, despre altceva vreau să vorbesc. Eu am avut în circumscripția în care cetățenii m-au ales deputat vreo șase familii care, deși n-aveau nimic de împărțit, o țineau într-o ceartă permanentă. Cînd am aflat că vor să umble pe la tribunal, m-am dus în casele lor și am cerut să le fiu eu judecător. Cu vorba și cu sfatul am instalat pacea și prietenia în circumscripție. Și, pînă la urmă, foștii certăreți au devenit colaboratori de seamă în realizarea multor acțiuni frumoase din cartier.

Dr. Anesia Soiu : Și eu am folosit metoda convingerii. Unele dintre gospodine nu se certau, în schimb înțelegeau să contribuie la înfrumusețarea cartierului... privind de după perdeaua ferestrei. Pasivitatea acestora — e drept, puține la număr — a fost combătută.

Redacția : Ce alte metode ați folosit ?

Dr. Anesia Soiu : În afară de metoda convingerii, sprijinul a trei aliați prețioși : comitetul de cetățeni, comisia de femei și comitetul de stradă. Astfel s-au născut spa-

ții verzi pe locuri virane (str. Avram Iancu), scuaruri în fața noilor blocuri, drumuri pietruite — cîteva contribuții mici (prin muncă patriotică) la marea economie de peste 42.000.000 lei realizate în '64 la Brașov.

CE NU S-A SPUS LA MASA ROTUNDĂ...

Că în ultimii patru ani brașovenii au primit peste 6.000 de apartamente. Sînt blocuri zvelte și cochete care se încadrează în peisajul pitoresc atît de admirat de oaspeții orașului. Că Brașovul are azi gara cea mai modernă din țară. Că începînd de acum, din iarna asta, pentru prima dată, mașini mici sau mari urcă spre un colț de paradis — spre Poiana Brașov — pe un drum nou, neprimejdios, care oferă turiștilor o panoramă inegalabilă prin frumusețe, și că la construirea acestui drum brașovenii, mobilizați de deputații orașului, și-au adus o contribuție a cărei valoare exprimată în bani depășește un milion de lei. Că în serele orașului sînt de pe acum pregătite milioane de flori care, o dată cu primăvara, vor înfrumuseța orașul pe o suprafață de aproape 100 de hectare. Că aceiași cetățeni ai Brașovului, prin munca lor patriotică, și-au adus contribuția la „nașterea" unui nou teleferic care în aceste zile a și început să-i poarte pe turiști deasupra unei pîrtii de schi în Munții Clăbucetului din dreptul Predealului.

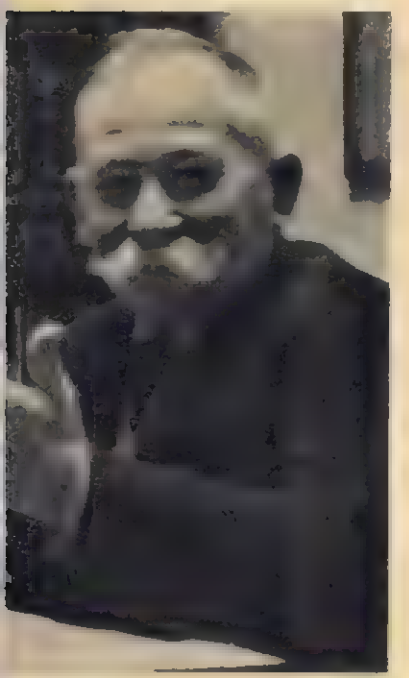

Nu s-a spus, așadar, tot. Se va spune însă. Nu într-un singur loc, ci în 280 de locuri. Adică în atîtea locuri cîte circumscripții electorale orășenești are acum Brașovul. Și lucrul acesta curînd, cînd cei aproape 170.000 de alegători din Brașov și localitățile subordonate se vor întîlni cu candidații Frontului Democrației Populare. Printre acești candidați se află și cei cu care am întreținut colocviul nostru la poalele Tîmpei.

G. CIUDAN și F. URSEANU

POVESTEA VORBEI

TRATATE, POEZII ȘI... VASE ERMETIC ÎNCHISE

O poezie (sau altă operă literară) se numește ermetică dacă e redactată într-un stil obscur, ininteligibil. Pe de altă parte, utilizăm același cuvînt **ermetic** în legătură cu un vas, recipient etc. Este **ermetic** sau închis ermetic recipientul astupat perfect, așa încît să nu permită să intre sau să iasă nimic. Între aceste două folosiri ale lui **ermetic** e desigur o legătură ; s-ar putea crede că opera literară se numește **ermetică** printr-o comparație cu vasele ermetice (e bine „închisă", neslăsînd să se degaje din ea sensul sau nepermițînd accesul cititorului la conținutul ei). În realitate, lucrurile se prezintă tocmai invers : mai întîi s-a spus poezie ermetică și abia după aceea, prin comparație cu operele literare inaccesibile înțelegerii, s-a spus vas ermetic. Justificarea acestei afirmații e cuprinsă în cele ce urmează :

Cuvîntul **ermetic** provine de la numele zeului grec **Hermes**. Cu două sute de ani înainte de era noastră au apărut, în grecește, cîteva „Tratate ermetice", lucrări de teologie păgînă și de magie, inspirate din lucrări similare egiptene foarte vechi. Se numeau **ermetice**, deoarece cuprinsul lor era o învățătură divină, atribuită unei revelații a zeului Hermes. Tratatele ermetice fiind obscure, misterioase, epitetul **ermetic** s-a aplicat și unui gen de poezii la modă în acea vreme (poeziile alexandrine), caracterizate tocmai prin obscuritate, stil greoi, încărcat de aluzii mitologice. **Ermetismul** a reapărut în artă, ca o tendință formalistă, în diverse epoci. În evul mediu, alchimiștii l-au considerat pe același Hermes, drept părinte al alchimiei și magiei, de aceea **ermetismul** este un sinonim al denumirii mai cunoscute **alchimie**. Abia în epoca modernă, cuvîntul **ermetic** a depășit sfera teologiei, literaturii și alchimiei, căpătînd — printr-o comparație — sensul de „bine închis, astupat perfect".

Sorin STATI

„EU SÎNT PICTORUL CU PANTALONI SCURȚI"

În nr. 49 din 5 decembrie 1964 am publicat la „Dialog" o notă pe care un corespondent din Tg. Ocna a intitulat-o „Pictorul cu pantaloni scurți". Era vorba în această notă de o expoziție de artă plastică deschisă în acel oraș de către Casa raională de cultură, la care, printre alții, a expus și un elev. Numele lui este Sorin Nicodim și are vîrsta de 14 ani. Grație faptului că pînă acum a avut trei expoziții personale, elevul Nicodim este cunoscut printre pictorii amatori, atît la Iași, unde învață, cît și la Bacău și Tg. Ocna, unde a prezentat pînă acum 400 lucrări (ulei, creion, acuarelă).

În urmă cu cîteva zile, la redacție a sosit un plic din Tg. Ocna. Expeditorul : „pictorul cu pantaloni scurți". „Vă trimit spre publicare — ne scrie el.— două desene : un pictor și un marinar văzuți de mine". Și noi, după cum vedeți, le publicăm.

F. U.

din toata lumea

6 × 4 = 24...

Conform unei tradiții, în Anglia se organizează anual o întîlnire a tuturor născuților cvadruplii aflători pe pămîntul britanic. La ultima reuniune, care a avut loc la Grosvenor House din Londra, au luat parte 6 grupe de gemeni a cîte 4... exemplare. După cum se vede în imagine, la loc de cinste se află mezinii...

17 CM DE ... APĂ DE COLONIE

Asigurăm cititorii că nu e vorba de nici o glumă. Într-un mare magazin din Geneva a început să se pună în vînzare apă de colonie cu... metrul. După cum se poate vedea și din imagine, lichidul plăcut mirositor, conținut în mici capsule de material plastic, se măsoară cu... rigla și se plătește cu 5 franci metrul.

SOMNIFER PENTRU RINOCERI...

În ultima vreme în Kenya se remarcă o scădere îngrijorătoare a numărului rinocerilor, datorită braconajului. Pentru a evita totala dispariție a acestei specii, guvernul din Kenya a hotărît înființarea unor rezervații speciale. Iar pentru „convingerea" acestor pachiderme că locul lor e în rezervații s-a recurs la o metodă originală : rinocerii sînt împroșcați din elicopter cu săgeți îmbibate cu un somnifer puternic și, după ce adorm, sînt transportați în rezervații.

SPORT

ATLETISMUL DE SALĂ — frate vitreg ?

Atletismul de sală, fratele mai mic al atletismului, încearcă să dovedească pe plan internațional că starea sa actuală de frate vitreg, tolerat, nu corespunde practicii.

În decursul anilor, atletismul de sală, „indoor", cum i se spune în S.U.A. unde a fost lansat în anul 1906, și-a asigurat un succes permanent și crescînd. Aria răspîndirii sale a crescut și ea, cuprinzînd cu timpul tot mai multe țări ale bătrînului continent european. Printre acestea se numără și țara noastră.

În lunile de iarnă, sala Floreasca II (aflată în vecinătatea unor tradiționale gazde ale întrecerilor sportive din sezonul rece : sala Floreasca I, bazinul acoperit, patinoarul artificial) prinde viață, fiind o gazdă primitoare pentru sute de atleți și spectatori.

Într-o ambianță caracteristică concursurilor atletice, aci își dau întîlnire performeri ai vitezei și elanului, tineri candidați la mari performanțe, „piticii" aflați la a.b.c.-ul atletismului și prieteni devotați ai acestei discipline sportive.

În acest „laborator" al performanțelor atletice (unele venind după un întreg proces de pregătire în sezonul întrecerilor în aer liber) au putut fi văzuți concurînd sau îndrumînd pe cei mai tineri sportivi, campioana olimpică Iolanda Balaș, finaliștii olimpici Șerban Ciochină și Viorica Viscopoleanu, antrenorul Stoenescu și alții. Multe performanțe atletice stabilite în concursuri de sală ating o bună valoare internațională. Aci își dau „sesiunea de iarnă" la disciplina atletism mulți tineri care, după orele de studiu, își dedică cu pasiune timpul lor liber sportului preferat. Gabriela Rădulescu, Viorel Suciu și atîția alții se pregătesc cu atenție și au concurat cu succes în sala Floreasca II.

Primul concurs atletic al noului sezon a reunit aproape 400 de juniori și junioare. Următorul a programat prima etapă de sală din cadrul campionatului de atletism al orașului București, rezervat copiilor (probe : 50 m băieți și fete, lungime băieți și fete). Debutul în acest an al tradiționalei competiții a fost însoțit de premierea cîștigătorilor (echipe și individual) campionatului precedent.

Ștafeta a fost deci preluată... Și poate că printre concurenții seriilor acestor concursuri se numără viitorii noștri campioni de atletism, cei care vor parcurge drumul marilor performanțe de la primul succes obținut în sala Floreasca II, la cel cîștigat în prestigioase concursuri internaționale.

Atletismul de sală are două avantaje : unul de ordin spectacular și celălalt de ordin tehnic. Întrecerile atletice pe teren acoperit se desfășoară pe distanțe mai scurte, care necesită o maximă concentrare a efortului, sub ochii spectatorilor aflați în imediata apropiere a pistei. De asemeni, întrecerile atletice de sală pot atinge un înalt nivel al performanțelor datorită faptului că starea atmosferică, care adeseori împiedecă asupra marilor concursuri atletice în aer liber, este în acest caz inoperantă. Și, bineînțeles, nu trebuie uitat că atletismul de sală acoperă așa-zisul „sezon mort" al competițiilor atletice.

Actualele concursuri au înscrise în programele lor următoarele probe : 50, 500, 1.000 și 3.000 metri plat ; 55 m garduri, săriturile în lungime, înălțime, triplu-salt și prăjină ; aruncarea greutății.

Întrecerile de alergare se desfășoară pe o pistă avînd între 161 m și 200 m, cu 4 culoare. Diametrul mic al terenului asigură o mare forță centrifugală sprintului prelungit. Printre performerii acestor probe se numără mari atleți ai lumii, mulți dintre ei campioni olimpici și recordmani mondiali. Astfel, la 60 de iarzi, cea mai bună performanță aparține lui Bob Hayes (5"9, stabilită în 1964), la 1.000 iarzi lui Peter Snell cu 2'6", la 3.000 m lui Jazy cu 7'57"2. Brumel, cu 2,32 m, domină înălțimea, iar Ter Ovanesian, cu

8,18 m, săritura în lungime. La prăjină P. Nikula are cea mai bună performanță cu 5,10 m, iar la aruncarea greutății, Gubner cu 19,80 m.

Față de această disciplină sportivă, Federația internațională de atletism are o atitudine „diplomatică" : tolerează organizarea concursurilor, dar oficial le ignoră și nu le recunoaște recordurile (de altfel acestea, ca și cele stabilite în aer liber dar pe piste de lemn, sînt singurele ce nu se omologhează, măsură luată în urma ultimului congres de la Tokio). Dacă Federația internațională de atletism

BILĂ — BANDĂ — BILĂ

Nimic nu poate dăuna mai mult unei activități decît proasta reputație. Acest lucru îl confirmă și situația pe care o are la noi biliardul, joc care multă vreme a fost disprețuit, fiind identificat cu o activitate de cafenea, la îndemîna unor pierde-vară care au redus-o la nivelul pariurilor bănești.

Și totuși biliardul e un joc foarte popular, care dezvoltă diverse aptitudini (stăpînire de sine, simțul măsurii, rapiditatea de concepție).

Istoria acestui joc e seculară ; pînă și Shakespeare (cu ușurința cu care accepta anacronismele) a pus-o pe Cleopatra lui să înveție... biliard ! L-au jucat cu pasiune Maria Stuart și Napoleon.

După secole de joc de salon, biliardul a devenit un sport, cu regulament (în permanentă evoluție), cu campioni mondiali și europeni. Primul meci internațional de biliard a avut loc la San Francisco în 1855. Jocul pe masa dreptunghiulară cu postav verde, pe care se rostogolesc bile de fildeș (două albe și una roșie), a cîștigat în popularitate, mai ales între cele două războaie, concedînd vocabularelor o expresie de atunci consacrată : carambolaj !

Arta de a atinge cu bila proprie celelalte două a creat virtuoși, ca azul campion american (Jake Schaefer) care a reușit o serie de 3.000 de carambolaj. Pentru a spori valoarea performanțelor s-au impus condiții tot mai dificile (bila proprie trebuind să lovească una sau — și mai greu — trei benzi, înainte de a face carambolajul).

În stațiunile noastre climaterice și balneare apar sporadic, la cluburi, mese de biliard ; afluența din jurul lor dovedește un interes crescînd pentru acest joc plăcut mai ales în sezonul rece (întrucît se joacă în sală). Dar în magaziile multor cluburi sportive, case de cultură, instituții și întreprinderi, zac încă o mulțime de mese de biliard nefolosite, condamnate fără vină. Nu există nici un motiv care să împiedice scoaterea la lumină a acestor mese și punerea lor la dispoziția celor pasionați de un joc ce are uneori și aplicații practice (de pildă aprecierea unghiurilor). Din jurul biliardului trebuie să dispară atmosfera de neîncredere generată altădată de asocierea cu jocurile de noroc.

V.B.

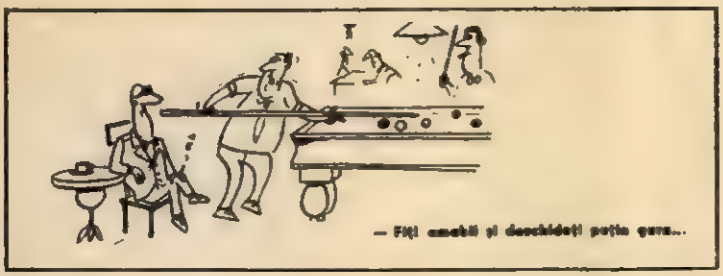

— Fiți amabili și deschideți poarta grea...

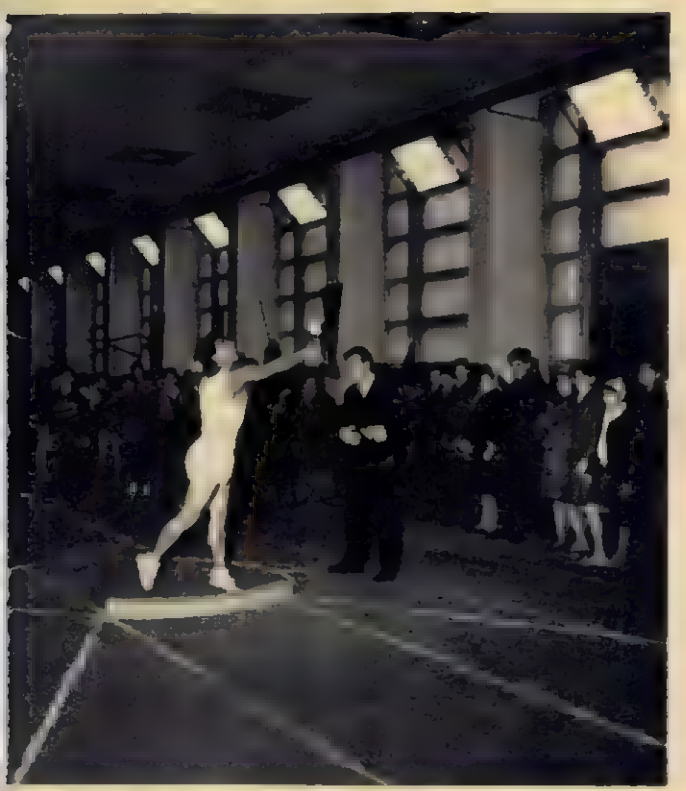

Ianuarie 1965 — sala Floreasca. Două aspecte de la un concurs atletic de sală.

Fotografii de I. STEINER

s-ar decide să oficializeze atletismul de sală, pe pistă acoperită, acesta ar căpăta o și mai largă dezvoltare, contribuind nemijlocit la creșterea performanțelor atletice în general. Pentru aceasta pledează și recunoașterea oficială a bazinului de 50 m la înot, care în mod incontestabil a contribuit la atingerea actualului nivel al marilor performanțe nautice.

În așteptarea unei asemenea hotărîri, atletismul de sală încearcă să dovedească că statutul său de frate vitreg este nedrept.

P. SLĂVESCU

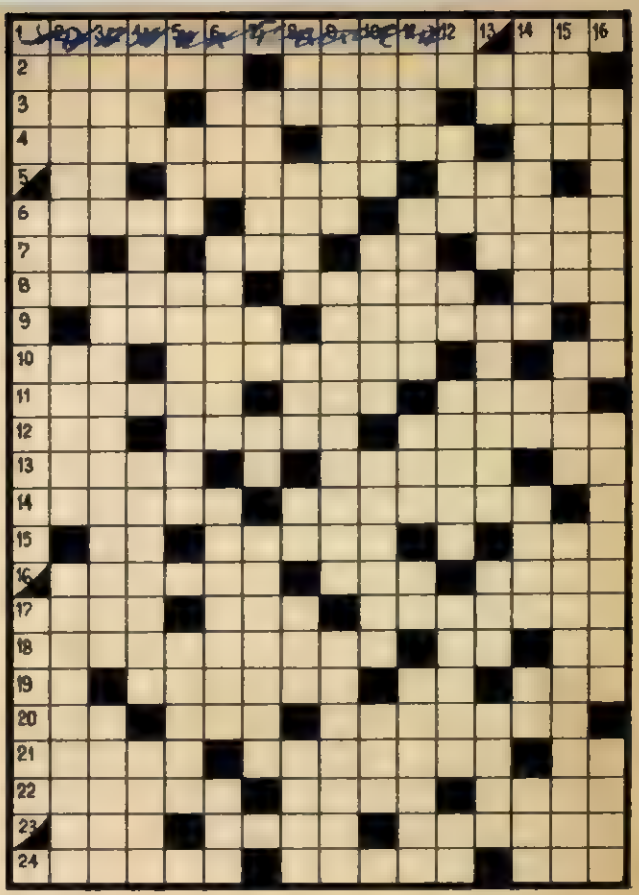

16/24 SIMFONIA APELOR

ORIZONTAL : 1) Problema numărul unu a apei de mare, la soluționarea căreia participă oameni de știință din numeroase țări (neart.) — Chemare în ajutor pe mare. 2) Mai mare pe ape — Apărate. 3) Vechi instrument muzical — Alimentat cu apă — Apă, nu gumă ! 4) Se poate obține și cu ajutorul apei — „În apa mării", „Ada-Kaleh" etc. — Talaz. 5) Literă chirilică — Plutește, plină de noblețe, pe ape — Se fac în apă. 6) A deseca — Mama (arh.) — Propulsează barca fără motor. 7) Metru cub — Constanța (abr.) — Întrebare — Autorul romanului „Europolis", a cărui acțiune se petrece „acolo unde bătrînul Dunăre își pierde apa și numele în mare". 8) Inventarea ei a dus la marile descoperiri geografice — Alimentează fluviile — Insta în Canada. 9) Face puterea (neart.) — Formații muzicale din nouă instrumentiști. 10) Republica Populară Bulgaria — Dantelură de gheață sub streșini (sing.) — Pronume. 11) Fructe fierte-n apă dulce — Vine pe la gene — Butoi de apă pe roate (od.). 12) Băsturi englezească — La mare viteză — Plantă de baltă. 13) Interval în gama muzicală — Din inimă — Vîrf de trestie ! 14) În mijlocul apei — Compozitor vienez, autorul valsului „Dunărea albastră". 15) Idem (presc.) — Peisaj pe malul mării — Trib de indieni în America. 16) Primește apă de la I.C.A.B. — Eleșteu — Localitate în Nigeria. 17) Prinț arab — Haină — Nave din antichitate cu trei rînduri de lopeți. 18) Ofițer de marină și scriitor român — Simbolul chimic al unui element care arde în apă — În Cernavoda ! 19) Erbiu — Nurcă — Sud-vest — Rîu în Suedia. 20) Rang boieresc (od.) — Bădiviul zăpezilor polare — Uriaș vapor de pasageri naufragiat în Atlantic în 1912. 21) Pline nedospită — Acoperite cu vapori de apă — Hectar. 22) Măcieș — Copac pe malul apelor de munte — Ambarcațiie de transport. 23) Veselie — Umbră și apă în deșert — Ambarcații mici cu pînze sau motor pentru curse scurte la viteze mari. 24) Zeul mărilor — Matca apelor curgătoare — Țintă.

VERTICAL : 1) Pavele — Plutește pe apă — Trăgeau vasele în susul apei (sing.). 2) Luceafărul poeziei românești, autorul poeziei „Lacul" — Aurul florilor — Coborîre din văzduh pe apă. 3) Glasul navelor — Merge pe sub apă — Pe malul apelor. 4) Din loc în loc — La firme luminoase — Scriitor român contemporan îndrăgostit de ape, autorul romanelor „Toate pînzele sus" și „Dunărea revărsată" și a numeroase reportaje de pe Dunăre și de pe mări — Zeama de la struguri. 5) A spăla (reg.) — Insulă mică în lacul Copais din Beoția — Colier pontic cu care ne mîndrim — Meșterul unei instalații a cărei sursă de energie era adesea apa. 6) Nicovale (reg.) — Vehicul rustic — Fixarea obiectelor pe bordul vaselor — Lemn din care a fost făcută corabia argonauților. 7) Cantitate de apă înregistrată într-o unitate de timp — La pupa oricărui petrolier, cuter sau remorcher... — În apă ! — Mic pește de mare. 8) Înfrînt popular — Nucuș (fig.) — Copacul îndrăgit de Eminescu — Seve ! — Usturoiaș — Port militar. 9) Apă în steluțe — Vin apele (pl.) — Simplu. 10) A proteja — Roman de Amicis în care un copil traversează Atlanticul în căutarea mamei sale — Împodobită — Rîu pe care era așezată Sparta. 11) Duș apă la moară — „20.000 de leghe sub mări" e una din operele sale — Afluent al fluviului Oka — Zer ! — Spaima navigatorilor (pl.). 12) Veac — Rîu în Camerun — Curie ! — Apa Neagră din regiunea Craiova (dim.) — Deprindere — În cursul unei zile ! 13) Pămînt și apă — Unitate fotometrică — Cal de curse — Cureluță — Rîu în R. P. Polonă. 14) Zăgăzuiesc apele — Cupru — Nevoie vitală de apă — Ovine — Stîlp la podurile de lemn (reg.). 15) Rață sau gîscă — A lucra pămîntul — Serviciu pe bordul navelor — Nave de trecțiune. 16) Iasuri cu pește — Finician antic grec, descoperitorul unui cunoscut principiu hidrostatic — Chemare.

Cuvinte rare : RAE, ALE, ITEM, CIN (pe oriz.), GLA, AON, IRI, PRA, IBI, ASB. NEST (pe vert.).

Viorica DEOANCĂ

Dezlegarea jocului „PRETEXT ANATOMIC" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) ADUNARE — ELECTRIC. 2) LOCOMOTIVA — VIEȚI. 3) IRITA — INIMA — AMAN. 4) NISA — SCADERI — BRE. 5) ATE — CLAME — TAURI. 6) RO — SOT — INCERTA — C. 7) ERATA — ICTER — ANCA. 8) INELARE — FES — DES. 9) S — ARIPI — TE — OSTAS. 10) CAT — TOSTI — LIE — SO. 11) EMOȚII — RICA — FD — N. 12) VAMUI — CATETA — EVA. 13) ORII — MATUR — DIMA. 14) LIC — SOLAR — MANETA. 15) AT — CATARAMA — OTAR. 16) AMATORI — ACUTE — C. 17) A — ITIRE — ETER — RAU. 18) MALAR — TIC — LIR — CS. 19) ONORAT — SANATATE. 20) RISI — USA — ARAMA — Z. 21) EMI — ASANARI — URUI. 22) ZA — INIMOSI — GRIMM. 23) ATENA — ASI — DROTAT. 24) TABACAR — NEPASARI.

dialog cu cititorii

SPINOZA

„Doresc să cunosc cîte ceva din viața și opera lui Benedict Spinoza".

Margareta LUPU
Focșani
str. Ecaterina Varga 12

Răspunde Al. POSESCU, cercetător principal la Institutul de filozofie al Academiei R. P. Române.

Filozoful Benedict Spinoza s-a născut la 24 noiembrie 1632 la Amsterdam și și-a petrecut o bună parte din viața sa de muncă și de studii în orașul Haga.

Spinoza s-a dedicat de tînăr studiilor filozofice și, pentru a putea să trăiască o viață retrasă și independentă, învață meseria de șlefuitor de lentile, care îi asigură o existență foarte modestă, în care se complace cu desăvîrșire. Colerus — contemporanul și biograful direct al lui Spinoza — relatează că acestuia „nu-i plăceau banii..., fiind foarte mulțumit dacă avea atît cît îi trebuia pentru hrană și întreținere. Simon de Vries din Amsterdam... îi dărui într-o zi o sumă de două mii de florini pentru a putea trăi puțin mai bine, dar Spinoza refuză politicos acești bani, repetînd că n-are nevoie de nimic și că o asemenea sumă, dacă ar primi-o, l-ar sustrage negreșit de la studiile și ocupațiile sale..." Mulți oameni, prieteni sau numai cunoscuți ai filozofului, încercau să-i dea bani și tot felul de ajutoare; el le mulțumea, tuturor dar refuza, pentru că „nu voia să aibă reputația de a fi trăit măcar o singură dată pe cheltuiala altuia".

Credincios principiilor sale, filozoful a respins tot ceea ce ar fi putut să-l sustragă de la studii sau să-i frîneze libertatea de gîndire și de a scrie.

Om de constituție slabă, Spinoza nu poate suporta multă vreme viața plină de privațiuni și de muncă pe care o duce. Bolnav de ftizie, el moare la 24 februarie 1677, înainte de a fi atins vîrsta de 45 de ani.

În timpul vieții sale, marele gînditor a publicat: „Principiile filozofice ale lui René Descartes", „Raționamente metafizice" (1663), „Tratatul teologico-politic" (1670), iar din operele postume editate în 1677, prin grija prietenilor filozofului, amintim: „Etica", „Tratatul politic", „Corespondențe".

Mai tîrziu, cercetările oamenilor de știință au izbutit să dea la iveală o seamă de lucrări care au aparținut lui Spinoza, ca de pildă „Scurt tratat despre Dumnezeu", „Omul și sănătatea sufletului său" și chiar o cărticică despre calculul probabilităților.

În opera sa filozofică fundamentală, „Etica", Spinoza se declară împotriva finalismului, susținînd chiar un determinism care merge pînă la a nega, în mod greșit, orice rol întîmplării în ordinea naturii. Libertate există — după el — dar ea nu are alt înțeles decît acela de conștiință a determinării. Așa stînd lucrurile, în concepția sa Universul nu este produsul unei creații libere, din interior sau din exterior, ci este înfăptuirea legilor necesare ale substanței infinite și eterne care-l alcătuiește. Acestei substanțe, care în concepția lui Spinoza este *materie* (cînd este privită în ceea ce numește el unul din „atributele" ei) și *spirit* (cînd este privită în alt „atribut" al ei), el îi spune Dumnezeu. De aici calificarea de panteism dată ulterior concepției sale. Cuvîntul vine de la grecescul *pan*, care înseamnă „totul" și *theos*, „Dumnezeu". Spinoza spune *deus sive natura*, Dumnezeu, adică natura. Cu alte cuvinte natura însăși este, după Spinoza, ceea ce se numește Dumnezeu, ea fiind infinită și eternă, așa cum ar trebui să fie Dumnezeu dacă ar exista. Or aceasta nu constituie decît un ateism deghizat. Iată de ce contemporanii lui Spinoza nu s-au înșelat calificîndu-l drept ateu.

Firește că în detaliile ei filozofia celebrului materialist olandez este mult mai complexă. Neputîndu-se intra aici în alte detalii, trebuie spus în încheiere că dacă astăzi modul cum Spinoza punea și rezolva problemele filozofice este depășit, acum trei secole, cînd a trăit el, gîndirea sa a constituit un însemnat pas înainte.

VĂ PLAC CIUPERCILE?

„M-ar interesa să știu cum se cultivă ciupercile".

Matei MÎNDRUCEKCU
Timișoara

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetătoare la Grădina botanică din București.

Ciuperca comestibilă constituie un aliment gustos și nutritiv. Ea se cultivă în încăperi special amenajate numite ciupercării sau în locuri improvizate ca răsadnițe: cămări, pivnițe, bordeie, peșteri, grote din carierele de piatră și cărbuni etc., unde poate fi oprit accesul luminii și se poate obține temperatura necesară.

Ciuperca comestibilă se înmulțește prin spori, care atunci cînd găsesc condiții prielnice germinează și dau naștere unei împletituri de filamente albicioase numite miceliu. Pe acest miceliu apar apoi cunoscutele pălării cu picior. În caz de uscăciune excesivă dezvoltarea micelidului se oprește, reînviind îndată ce apar condiții favorabile. Miceliul în stare uscată se poate păstra pînă la zece ani. El se găsește în comerț sub formă de brichete (presate). Sub influența umidității, micelidul începe să vegeteze.

Ciuperca albă comestibilă are anumite cerințe față de temperatură (15°C), care trebuie să fie constantă, precum și față de umiditate (80%). În ce privește substratul, acesta trebuie să conțină substanțe nutritive azotoase ușor asimilabile.

Locurile în care se cultivă ciupercile trebuie să aibă asigurate o bună aerisire, precum și o eventuală încălzire, pentru a se putea menține temperatura constantă.

Însămînțarea se face prin așezarea în bălegar a unor bucăți mici de micelid. Pentru udat se folosește de obicei apa de ploaie. În cazul cînd cultura e bine făcută, după circa 60 de zile de la însămînțare putem recolta primele ciuperci.

OPINII ALE CITITORILOR

Cititorul TITEL POPESCU din Ploiești consideră că schimbările intervenite în ultima vreme în conținutul și prezentarea grafică a revistei noastre (și în special apariția unor rubrici noi) au fost de natură să ridice substanțial nivelul general al revistei. Exprimînd mulțumiri pentru atenția pe care redacția o arată cititorilor (referire la „Dialog cu cititorii"), corespondentul nostru își exprimă dorința de a găsi în paginile „Flăcării" unele articole, reportaje etc., din domeniul radiotehnicii și electronicii. Ar mai dori să găsească în revistă răspuns la unele probleme pe care și le pun fotografii amatori.

Mulțumim tovarășului Titel Popescu pentru aprecierile sale. Propunerile ce ni le-a făcut sînt în atenția rubricilor de specialitate. Cît privește activitatea sa de fotoamator, el se poate adresa oricînd redacției (trimițînd eventual și unele fotografii realizate de el) cerînd sfaturi, îndrumări etc.

★

După ce face cîteva aprecieri pozitive în legătură cu conținutul și ținuta revistei, cititorul IONEL I. NECULA din Movilenii de Jos (raionul Tecuci) scrie: „Interesantă mi se pare și rubrica «Dialog cu cititorii»... Cred însă că ar fi bine ca redacția să dea numai răspunsuri care ar putea interesa un cerc mai larg de cititori..."

Observația este — fără doar și poate — întemeiată. Unii cititori pun întrebări dintr-un domeniu care e problematic că ar putea interesa și pe alții. În general, în asemenea împrejurări redacția răspunde respectivului cititor printr-o scrisoare personală. Dar chiar atunci cînd noi considerăm că întrebarea ridicată un interes general, se poate ca publicarea răspunsului să nu mulțumească pe toată lumea. Să luăm ca exemplu chiar întrebarea pusă de corespondentul nostru Ionel Necula. Ei ar vrea să publicăm ceva despre „istoricul școalei Mihăilene". Este sigur că publicînd un răspuns la această întrebare se vor găsi destui care-l cunosc sau, poate, pe care nici nu-i interesează tema.

PRO ȘI CONTRA...

Propunerea făcută „Flăcării" de către un cititor din Sighet de a se desființa rubrica „Cititorii către cititori" a stîrnit o adevărată avalanșă de scrisori. Ne-au scris, pronunțîndu-se pentru menținerea acestei rubrici, următorii: prof. Victor Sillaghi, Alba-Iulia; Lenuța Zamfirescu, București; Radu Vasilescu, Făurei; Iriza Vasile, Craiova; Nelu Ungureanu, Ploiești; Victor Grigorescu, București; Aurel Boar, Arad; Titus Petrescu, Brăila; Eugen Guzgă, Reșița; Paul Valentin Toteanu București; Luca I. Vasile, Sibiu; Vlad Stănescu, București; Any Urdeș, Giurgiu; Mihaela Bucurescu, Roșiori de Vede; Ioan Popescu, Sibiu; Ioan Ardeleanu, Lupeni; Gh. Budilan, Craiova; A. Lepeș, Brașov; Mariana Bereș, București; Andy Dima, Galați; Gh. Hujă, Negrești (Oaș).

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Petre Romga, tehnician, Craiova, str. Păcii 1: ilustrate; Ella Dumbravă, studentă, București, bd. Coșbuc 14, rn. N. Bălcescu: ilustrate; Florina Filip, elevă, Ploiești, G.S.P.-Chimie, str. Petrolului 59: ilustrate: Nicolae Budunuș, grupul școlar al Uzinelor mecanice Plopeni, anul III, of. poștal Mărgineanca, reg. Ploiești: teme diverse; Viorica Moțoi, com. Negru Vodă, reg. Dobrogea: cinema, teatru, ilustrate; Murat Ghiular, elevă, Techirghiol, str. Bucovinei 2: literatură, cinema, muzică; Elena Diaconu, elevă, com. Negru Vodă, reg. Dobrogea: teme diverse; Violeta Ionescu, economistă, Pitești, bd. Republicii 77: ilustrate; Mariana Rimniceanu, elevă, Buzău, str. Dorobanți 90: ilustrate; Ludmila Bandrevschi, economistă, Rm. Vîlcea, str. M. Bravu 20: literatură; Marcela Ciobanu, elevă, com. Mărăcineni, rn. Buzău: ilustrate, Ioana Iorgu, elevă, com. Mărăcineni, rn Buzău: ilustrate; Alexandra Tismănar, elevă, com. Vălina 491, rn. Reșița: teme diverse, ilustrate; Mituș Grigoriu, funcționar, Mizil, str. 24 Ianuarie 20: cinema, sport, ilustrate, Eugenia Vlad, profesoară, Școala de 8 ani, com. Vîlcele, rn Rm. Sărat teme diverse; Gabriela Cușbă, învățătoare, com. Brăiești, rn. Dorohoi: teme diverse, ilustrate

POȘTA NOASTRĂ

ION TABAN — SIBIU. Vă recomandăm lucrarea „Șapte monumente celebre ale arhitecturii antice" de G. Chițulescu și T. Chițulescu (Editura tehnică, 1959). Veți afla date complete despre fiecare dintre cele șapte „minuni".

PETRE MACRINICI. După cum credem că ați observat, continuăm să publicăm din cînd în cînd rubrica „Moda". În ce privește programul de radio și televiziune, ne menținem punctul de vedere de a nu-l publica în întregime, rezumîndu-ne doar la cîteva recomandări din programul „micului ecran", pe care le facem în pagina intitulată „memento".

VIOREL FLOREA — ZEHERIȘ, RN. LUGOJ. Reportaje din activitatea geologilor am mai publicat sau vom mai publica. Pentru a corespunde cu un student pasionat — ca și dv. — de geologie, vă propunem să vă adresați direct Comitetului U.T.M. al Institutului de mine din Petroșeni.

AURELIA PETRUC — ORADEA. Am trimis scrisoarea dv. uzinei „Electronica". Cînd vom primi răspunsul vi-l vom comunica.

NICOLAE STELEA — BRAVIȚA, RN. RM. VÎLCEA. Puteți să ne scrieți orice credeți că ne-ar interesa ori să ne întrebați ceea ce ați dori să aflați. Nu există nici o limitare a temelor de care ne ocupăm. În ce privește adresele altor reviste, le puteți afla procurîndu-vă oricare număr din cele pe care le-au tipărit pînă acum. Nouă ne-ar fi foarte greu să vă înșirăm adresele tuturor publicațiilor din țară — ba chiar și de peste hotare (?!).

NICOLAE MIRCEA — MEDIAȘ. 1) Așa cum am promis, vom publica și un istoric al orașului Mediaș. Cereri de acest fel avem însă foarte multe, așa că nu știm cînd îi va veni rîndul și orașului dv. Pînă atunci, pentru a lămuri problema care vă interesează în mod special, vă recomandăm să vă adresați muzeului raional. 2) Ne-ar interesa o fotografie și o informație despre colecția de cochilii de care vorbiți. Dar fotografia să fie bine realizată, iar informația să conțină date interesante. 3) Desigur că Ludovic Bonaparte era frate cu Napoleon I Bonaparte. S-a născut în 1778 și a murit în 1820. El a fost tatăl lui Carol-Ludovic Napoleon Bonaparte, viitorul împărat Napoleon al III-lea. Lucrarea lui Marx „Optsprezece Brumar al lui Ludovic Bonaparte" se referă nu la fratele lui Napoleon I, ci la Napoleon al III-lea și la lovitura de stat pe care el a dat-o la 2 decembrie 1851. În acea zi Ludovic Napoleon, președinte al republicii din 1848, a dizolvat Adunarea națională legislativă; un an mai tîrziu el s-a proclamat împărat al Franței. Detronat în 1870 după înfrîngerea de la Sedan, el a murit în 1873. A avut un singur fiu: Eugen-Ludovic Napoleon. În ce-l privește pe fiul lui Napoleon I, așa-numitul Napoleon al II-lea, el a fost fiul împăratului Franței și al împărătesei Maria-Luiza. Proclamat „Rege al Romei" încă de la naștere (1811) și împărat al Franței după a doua abdicare a tatălui său, el n-a apucat să domnească. Fire bolnăvicioasă, Napoleon al II-lea a trăit o viață retrasă, sub numele de ducele de Reichstadt, la castelul Schönbrunn al bunicului său, împăratul Franciscu al II-lea al Austriei. A încetat din viață la vîrsta de 21 de ani (1832).

V. SILVIAN

MICROFOILETON

MOMENT PEDAGOGIC

O după-amiază cu sandvișuri, cafea, citronadă și conversație

— Bob e delicios. Bob, dragă, băiatul meu.

— Învață ?

— O ! Dar nu despre asta e vorba. E un gen, cum să spun, cu totul aparte. Îl plictisește orice.

— Și-l găsești interesant ?

— E altfel decît ceilalți de vîrsta lui. Nu-l așa că asta e original ? De învățat poate oricine. Îi detest pe conștiincioși. Devin mediocri. Bob al meu are personalitate. Acum cîteva zile i-a răspuns impertinent profesorului. Mi-a spus un prieten al lui că a fost formidabil.

— Nu înțeleg...

— Să-l vezi cînd flirtează. E monumental. Într-o zi mi-a telefonat caraghioasa aia sentimentală.

— Cine ?

— Una din fete. A ! Am uitat să-ți spun. Are mai multe. Cîteodată, cînd n-are chef de nimic, mă roagă pe mine să răspund la telefon. (*Imită*) „Alo ! Bob e acasă ? Pot să vorbesc cu el ?" „Nu, duduie, e plecat cu o prietenă la cinema..." Așa îi cresc acțiunile.

— Tu te pretezi la ?...

— Nu trebuie să se fixeze. E periculos la vîrsta lui !

— Și dacă ajunge un blazat ?

— Ce e rău ? Chestiunile sentimentale îl oripilează. Are un cinism adorabil.

— Nu cred că e bine...

— Te înșeli, dragă. Îmi place să crească liber, fantezist. Un singur băiat am. Și începe să fie bărbat. Face și sport. Cînd întîrzie la bridge, îi mai conspectez eu temele. De ce să-și piardă vremea cu fleacuri. Oricum, viața e o școală mai interesantă.

Conversația e întreruptă de soneria telefonului.

— Alo ! Da ! Poftim ? Circa de miliție ? În legătură cu băiatul meu ? Da, da, mulțumesc, am să vin.

Doamna X căzu în fotoliu, sugrumată de emoție.

C. N. CONSTANTINIU

cadran INTERNATIONAL

Scenă din piesa „Titanic vals", interpretată de actorii teatrului budapestan „Déryné". În fotografie : actrițele Lili Donath, Nelly Sallay și Iren Kondra.

„TITANIC VALS" PE SCENA TEATRULUI „DÉRYNÉ"

Teatrul budapestan „Déryné" este un teatru călător : încărcîndu-și actorii și decorurile în cîteva autobuze, el cutreieră țara în lung și în lat, dînd spectacole în cele mai îndepărtate orășele sau sate din R. P. Ungară. În repertoriul acestui teatru a fost înscrisă — cu cîteva stagiuni în urmă — și piesa „Omul care a văzut moartea" de Victor Eftimiu, care a ajuns la 115 reprezentații, date în fața a 25 700 spectatori. Succesul repurtat cu acest spectacol a atras cu deosebire atenția asupra dramaturgiei românești, și iată că o nouă piesă, „Titanic vals" de Tudor Mușatescu, a determinat un succes de prestigiu al teatrului : după mai puțin de o stagiune și jumătate, piesa și-a sărbătorit cea de-a 100-a reprezentație. O sută de reprezentații, ceea ce înseamnă o sută de localități și 23 285 de spectatori...

— Punerea în scenă a acestei comedii spirituale, dar nu lipsite de o undă de amărăciune — ne spune regizorul Vilmos Szalai — a constituit o reală satisfacție pentru noi ; actorii se simt excelent în roluri, ele oferindu-le posibilitatea realizării unor personaje interesante, nuanțate. L-aș remarca, în primul rînd, pe Béla Tassi interpretul lui Spirache : sînt mulțumit de felul în care și-a lucrat rolul, e foarte simplu și firesc pe scenă, are un umor spontan și ocolește caricaturizarea excesivă. Vedeta spectacolului rămîne totuși bunica, întruchipată de Lili Donath, rolul acesta se potrivește de minune personalității sale artistice.

— Da, rolul îmi place foarte mult, preia firul convorbirii Lili Donath. Spectacolele cu „Titanic vals" mi-au adus, seară de seară, multă bucurie : în fiecare localitate, pe unde am trecut, publicul aplauda replicile inteligente datorate lui Tudor Mușatescu.

I. STĂNESCU

P. I. D. E. ȘI BUMERANGUL

În momentul în care, în aula mare a Universității din Lisabona rectorul Paolo Cunha (fost ministru de externe) încheia ceremoniile consacrate așa-numitei „zile universitare", sute de studenți, care pînă atunci asistaseră tăcuți la solemnitate, au început să strige lozinci împotriva guvernului, a poliției și a oratorului. Din toate colțurile se auzeau strigăte : „asasinilor", „fasciștilor", „eliberați studenții încarcerați", iar în aulă au început să fie difuzate manifeste în care se denunța „planul sistematic de represiune al P.I.D.E." împotriva asociațiilor studențești nerecunoscute de regim. Era reacția studenților față de arestarea a 30 dintre ei de către poliția politică (P.I.D.E.).

Aceasta este prima manifestație de o asemenea amploare, care a avut loc în localul Universității din Lisabona în ultimii 20 de ani.

Paralel cu evenimentele de la Lisabona, în orașul Coimbra, poliția a arestat un student acuzat de a fi participat la acțiuni „subversive". Chiar în aceeași seară, pe zidurile școlilor au apărut manifeste în care era condamnată cu asprime noua acțiune a poliției.

Represiunile antistudențești din aceste zile au urmat masivelor arestări efectuate în cursul lunilor din urmă în rîndul luptătorilor patrioți. De curînd s-a aflat că numai în decurs de două luni poliția politică a arestat peste 100 de activiști ai Frontului patriotic de eliberare națională. Trași în fața tribunalelor, mai cu seamă militare, aceștia au fost condamnați la ani grei de detențiune. Nenumărate au fost condamnările la cîte 30 ani închisoare și chiar cele pe viață.

Arestările mai sus-amintite au avut loc în 10 orașe ale țării. Această intensificare a acțiunilor poliției este în strînsă legătură cu înmulțirea centrelor unde se desfășoară tot mai intens lupta forțelor patriotice, paralel cu lărgirea rîndurilor acestora. Printre cei condamnați se află muncitori din industrie, studenți, țărani, comercianți, ingineri, militari care au refuzat să ia parte la războiul colonialist din Africa. Faptul dovedește că mișcarea de rezistență împotriva regimului din Portugalia cuprinde oameni din toate straturile sociale și de profesii diverse.

Represiunile au luat forme tot mai violente. Iată un singur exemplu în acest sens. Printre cei arestați în ultimele luni se află și comunistul Maria da Piedade Gomes dos Santos. În urma unei largi și viguroase campanii de protest s-a reușit scoaterea acestuia din închisoare. Poliția politică încercînd să-l aresteze din nou și neputînd să-l găsească, a recurs la o provocare clasică. Tatăl său a fost arestat și schingiuit cumplit pînă și-a găsit moartea în beciurile poliției.

Recentele manifestații demonstrează că represiunile nu au reușit să frîngă moralul patrioților portughezi. Acțiunile acestora se desfășoară cu vigoare sporită. Arestările operate în urma manifestațiilor studențești n-au făcut decît să contribuie la dezlănțuirea unei noi campanii de protest.

E. PHOEBUS

JAYNE... SUFLETUL COMERȚULUI

Revista italiană „Le Ore", de unde reproducem fotografia de mai sus, relatează că începînd cu anul 1965 comercianții angrosiști de carne din New York au un nou și teribil concurent în persoana artistei de cinema Jayne Mansfield, numită vicepreședintă a unei întreprinderi care se ocupă cu vînzarea cu ridicata a cărnii. Potrivit previziunilor unor experți în materie, pe piața cărnii se vor ivi însemnate perturbări și totul lasă să se întrevadă că societatea în slujba căreia se află acum blonda Jayne va trage din această numire cele mai mari profituri. Războiul dintre comercianții acestui sector pe de o parte și întreprinderea a cărei vicepreședintă a acceptat să fie Jayne Mansfield pe de altă parte va atinge proporții și va stîrni reacții imprevizibile. De pe acum se vorbește de proteste furibunde din partea „veteranilor" acestui comerț, ca și de interpelări adresate guvernatorului statului New York, spre a se putea afla pînă la ce punct e îngăduit societății pentru care lucrează Jayne Mansfield să exploateze publicitar numele și înfățișarea sus-amintitei stele de la Hollywood. Rămîne de văzut dacă și din rîndurile artiștilor nu se vor ridica glasuri de protest împotriva unor asemenea „prelungiri" ale artei cinematografice.

E. A.

UN MESAJ...

Mulți au încercat și încearcă să înțeleagă limbajul păsărilor. Imense eforturi se desfășoară pentru recepționarea sau transmiterea de comunicări în spațiul extraterestru. La Universitatea din Cambridge (Anglia) au loc cercetări cu privire la... discuțiile dintre ouă. S-a ajuns la constatarea că ele comunică prin intermediul sunetului, a unui ticăit aproape imperceptibil.

Iată acum că unii sînt interesați să descifreze mesajul unor... zarzavaturi care au fost plantate într-un loc special amenajat pe unul din submarinele nucleare americane dotate cu rachete Polaris. Experiența a fost determinată nu numai de dorința de a studia posibilitatea asigurării unor provizii regulate de zarzavaturi proaspete, atunci cînd submarinele petrec timp îndelungat în adîncurile oceanului fără a ieși la suprafață, conform programului lor de activitate. S-a considerat — a declarat un purtător de cuvînt — că creșterea și consumarea zarzavaturilor proaspete, „vor fi de mare ajutor pentru moralul echipajului, creînd oamenilor simțămîntul că nu sînt atît de departe de lumea lor".

După doi ani de eforturi experiențele au fost anulate, deoarece rezultatele lor au consternat pe experți. În ciuda condițiilor excepționale create, a îngrășămintelor folosite, zarzavaturile se mulțumeau doar să apară — apoi mureau. Aceeași soartă au avut-o toate plantele a căror creștere a fost experimentată. Dar de ce oare ceea ce au reușit oamenii de știință în pustiurile Saharei, nu s-a izbutit pe submarinul nuclear Polaris ?

Locotenentul Taylor din echipajul acestuia a declarat : „Am fi fericiți să aflăm părerea oricărui expert care consideră că poate furniza o explicație acestui fenomen".

Și totuși mesajul zarzavaturilor este atît de limpede, încît cine vrea într-adevăr să-l descifreze nu are neapărat nevoie de vreun expert : mașina morții nu dă posibilitate vieții. Legumele chemate să ridice moralul echipajului n-au putut găsi în ele resursele necesare supraviețuirii.

Într-un fel ele au pledat împotriva submersiunii îndelungate impuse după cum se știe de țelurile militare ale submarinului, au pledat deci pentru ieșirea la suprafață, pentru soare și aer curat. O adevărată manifestare în sprijinul dezarmării.

N. LUPU

cadran INTERNATIONAL

CÎND MOR PEȘTII...

Zilele senine cînd lîngă stînca Loreley se pescuiau păstrăvi și somoni au apus de mult. Rinul nu mai este fluviul cîntat pentru limpezimea cristalină a undelor sale, ci devine tot mai mult un curs de apă care înghite zilnic tone și tone de soluții nocive, sub forma reziduurilor industriale.

...Imediat ce se îndepărtează de izvoarele sale din Munții Elveției, atît pe teritoriul francez, cît și pe cel vest-german sau olandez, apele Rinului sînt supuse unui intens proces de poluare. Zilnic industria de îngrășăminte chimice din Alsacia vicîază apele sale cu 10.000 tone de săruri, iar industria Ruhrului depășește cu mult această cantitate... În sfîrșit, apele Rinului sînt înnegrite de 300 tone de produse petroliere, provenite de la centralele electrice, de la fabricile și uzinele care, situate de-a lungul cursului său, folosesc combustibil lichid.

Experții se tem că stratul de reziduuri, în special petroliere, va distruge vegetația în zonele învecinate din pricina infiltrațiilor. Georg Haringer, expert al guvernului landului Rhenania de Nord-Westfalia, însărcinat cu controlul poluării apelor Rinului, a declarat: „Indicatorul cel mai important pentru noi fi constituie peștii. Dacă peștii mor, atunci pericolul devine acut". Autoritățile vest-germane au pus la dispoziția echipei lui Haringer și o navă de patrulare, care ia în permanență probe de apă și le analizează în laboratoarele de pe bord unde activitatea nu contenește ziua și noaptea. „Industriașii și municipalitățile devin mai precaute cînd sesizează apropierea navei — a declarat Haringer. Lucrurile se petrec la fel ca și cu motocicliștii, care ridică piciorul de pe accelerator atunci cînd zăresc poliția".

Este adevărat că legile sînt foarte severe, prevăzînd pentru cei ce nesocotesc interdicția de poluare a apelor posibilitatea de a fi condamnați la cîteva zeci de mii de mărci amendă și chiar la închisoare, dar... pînă acum nici un director al vreunei companii industriale și nici un primar nu au fost dați în judecată...

În prezent autoritățile vest-germane studiază posibilitatea adoptării de măsuri pentru a obliga companiile industriale să folosească produse chimice pentru purificarea apelor lor reziduale. Aceasta ar însemna însă cheltuieli suplimentare, pe care, bineînțeles, companiile nu sînt dispuse să le suporte.

Z. FLOREA

„LUNĂ NOUĂ, CORN DE AUR..."

Pentru Shakespeare Luna era aceea care țesea cu razele-i reci o pînză iluzorie de argint în jurul coroanei arborilor. Pentru companiile Boeing Airplane, North American Aviation, Douglas Aircraft și cîteva zeci de alte firme nord-americane, Luna este sursa unei adevărate ploi de aur, cîtuși de puțin iluzorii. Într-adevăr, în ultimii ani a apărut în Statele Unite o nouă ramură industrială: „industria Lunii" — cum o numește revista „U. S. News & World Report" — al cărei scop mărturisit este de a crea aparatura necesară trimiterii unor oameni în Lună și înapoierii lor pe Pămînt.

Acest program, cunoscut sub numele convențional de „Proiectul Apolo", este coordonat de N.A.S.A. (Administrația națională pentru aeronautică și spațiul cosmic), care, pentru aducerea lui la îndeplinire pînă în 1970, dispune de 10 miliarde de dolari. Alte 10 miliarde de urmează a fi cheltuite în cursul aceleiași perioade pentru alte elemente ale programului de explorare a Lunii. În total deci, rotunda sumă de 20 miliarde de dolari va fi investită în „cea mai mare lucrare din istorie... care depășește de trei ori ca amploare construcția piramidelor, din punctul de vedere al forței de muncă folosite, și care va costa de cinci ori mai mult decît programul pentru construirea primei bombe atomice" (aceste modeste aprecieri au ca sursă un purtător de cuvînt al N.A.S.A.).

Principalii beneficiari ai uriașelor investiții sînt cele trei mari companii mai sus-menționate, urmate de alte 66 firme ce dețin și ele „contracte primare". Pe lîngă acestea mai sînt interesate, în măsură mai mică sau mai mare, pînă la aproximativ 20.000 de firme diverse, care subcontractează de la firmele principale.

Poate nu este lipsit de interes faptul că principalele trei firme contractante ale „Proiectului Apolo" se numără printre marile corporații industriale ale S.U.A., care joacă un rol de frunte în producția de armament a țării (avioane cu reacție, rachete). Ceea ce justifică pare-se afirmațiile unor comentatori că, în ciuda rivalității pe unele planuri dintre aviația militară și N.A.S.A., activitatea lor face, în esență, parte din același program, care urmărește în primul rînd scopuri militare.

R. VIANU

Unul din proiectatele vehicule menite să servească la explorarea Lunii.

ZIARUL VIITORULUI

După multe incursiuni în viitor, cu previziuni mai mult sau mai puțin fantastice și proiecte mai mult sau mai puțin realizabile în diferite domenii ale științei și tehnicii, iată schițată în linii mari în „Saturday Review" și imaginea unui ziar așa cum va arăta peste vreo 40 de ani, în viziunea lui R. Tobin.

Redactorii stau la niște pupitre cu un număr mare de butoane și cu o claviatură de mașină de cules. Peste tot în jurul lor sînt ecrane. În locul stilourilor au tuburi subțiri — creioane și gume luminoase, asemenea unor mici lanterne.

Ziarul viitorului nu se va putea dispensa de reporteri, corespondenți și redactori. Oamenii vor alcătui și în viitor inima redacției. În rest totul va fi făcut de mașinile electronice. De îndată ce autorul unui articol termină o frază, aceasta ajunge imediat la mecanismul electronic de memorizare, unde se păstrează toate știrile zilei cu informații din zilele trecute. Aceeași frază apare concomitent pe unul din ecranele redactorilor.

Pentru a obține fotografii și date despre istoricul problemei în cauză, este suficient ca autorul articolului să formeze numărul bibliotecii electronice a știrilor. Materialul necesar va apărea imediat pe ecran sau va fi tipărit la o mașină electronică.

Secția de machete va hotărî, tot cu ajutorul electronicii, care material va apărea în prima pagină, care în celelalte, va sorta fotografiile și va reproduce clișeele alese pe ecranul redactorului, va întocmi textele la fotografii. Întreg materialul cu titluri este transmis pe ecranul ajutorului de redactor care, după ce îl citește și alege unul din titluri apasă pe un buton. Dacă titlul ales nu-i place redactorului, acesta înapoiază materialul ajutorului său. Contactul dintre redactor și ajutoarele sale se va realiza în timpul lucrului numai prin apăsarea diferitelor butoane.

După ce au fost alese toate știrile și fotografiile pentru prima pagină, redactorul șef aprobă titlurile și darea la cules a materialelor, după care, apăsînd butonul corespunzător, trece la paginile următoare. Dacă și acestea îl satisfac, el apasă ultimul buton pe care scrie: „La tipar". Pînă în acest moment ziarul de fapt nu există. Acum însă, butonul „La tipar" transformă paginile de ziar într-o realitate materială.

Mașinile de calcul și ecranele electronice vor ocupa un loc de seamă nu numai în birourile redactorilor; ele vor alege de asemeni litera, lățimea coloanelor și spațiul dintre cuvinte, vor face corectura, vor transmite materialele la zeci de mile în raioanele suburbane, unde se va tipări ziarul.

Această imagine a redacției unui ziar din viitor nu este cîtuși de puțin fantastică. Unele forme și mijloace tehnice similare au și început de altfel să fie folosite.

N. STOIAN

VICTIME— OPERELE DE ARTĂ

La galeriile Uffizi din Florența, cineva — pînă în prezent nedescoperit — trecînd pe neobservate, timp de aproximativ o jumătate de oră prin 36 de săli, a deteriorat grav peste 20 de tablouri, capodopere semnate de artiști italieni și flamanzi. Din unele declarații oficiale ar rezulta că deteriorările produse pot fi în multe cazuri reparate. Presa italiană se referă însă cu multe rezerve la aceste declarații, atrăgînd atenția că oricît de bine ar fi restaurate unele lucrări, patrimoniul artistic italian a suferit grave prejudicii în urma afectării materiale a operelor expuse. Se atrage atenția că nu prețul în lire trebuie să constituie principala preocupare, ci imensa valoare artistică prejudiciată și care, cel puțin pentru moment, continuă să nu fie suficient de bine protejată. Cu atît mai mult cu cît opinia pu-

Standul R. P. Romine la Tîrgul de mostre de la Göteborg (Suedia) s-a bucurat de un interes deosebit din partea vizitatorilor.

Conferință de presă la Cairo în cursul căreia Gaston Soumialot (stînga) și Nicolas Olenga, membri ai guvernului revoluționar congolez, au făcut declarații ziariștilor cu privire la situația din Congo.

Recent a avut loc sărbătorirea fotbalistului britanic Stanley Matthews (în mijloc) care a împlinit 50 de ani de viață, dintre care 36 l-a consacrat sportului său preferat.

blică italiană este alarmată și de un alt fenomen care pune în primejdie patrimoniul artistic al țării și, se poate spune, patrimoniul umanității. Este vorba despre hoții de muzee. Aceștia acționează cu tot mai multă îndrăzneală și își însușesc mari valori culturale.

Nu demult, spre exemplu, a fost furată o operă unică în genul ei : este vorba despre un fel de poartă de altar — datînd din secolul XIII — din biserica Cesi, situată în Umbria. După cum afirmă ziarele, a fost vorba despre unul dintre cele mai îndrăznețe furturi. Paguba putea fi — pentru că, pînă la sfîrșit, lucrarea a fost găsită — incomensurabilă.

Presa italiană apreciază că hoții de muzee nu pot acționa izolați. Ei cunosc prețurile oficiale stabilite, sînt la curent cu lucrările cele mai apreciate din muzeele Italiei. Se afirmă că ar fi vorba despre o Mafie special constituită pentru furtul lucrărilor de artă, o organizație condusă de o „eminență cenușie". S-ar părea că hoții sînt dirijați de un om care citește publicațiile de specialitate, care se documentează atent înaintea efectuării fiecărei operații. Cum lucrările furate nu pot fi puse oficial pe piață, ele sînt comercializate printr-o bursă neagră internațională a operelor de artă. Adesea sînt transportate în străinătate, unde pot fi mai greu identificate, și vîndute pe prețuri mari unor particulari.

Dar cine este vinovat de această situație ? Presa italiană se referă, printre altele, la lipsa unor instalații tehnice care să ajute la prevenirea furturilor și la numărul prea mic de muzeografi și paznici, nemaivorbind de proastele condiții de întreținere existente în unele muzee. Cu atît mai mult se manifestă mirare în legătură cu această stare de lucruri cu cît este cunoscut faptul că în cursul anului 1963 s-a înregistrat un număr de 13 milioane vizitatori în muzee, care au făcut ca în vistieria statului să intre peste 700 milioane de lire. Iată de ce tot mai mulți sînt cei care cer ca o parte a acestor sume să fie folosite pentru protejarea și conservarea științifică a tezaurului artistic al Italiei, aflat în muzee sau sub forma unor monumente istorice.

I. GRECU

CORFAM

Cine ar fi crezut că un postaș o să ajungă obiectul unui test ? Și iată că e chiar așa. Pentru verificarea nenumăratelor calități pe care trebuie să le aibă încălțămintea, nimeni n-ar fi fost mai nimerit decît poștașul care străbate mulți kilometri pe jos. Așa a fost verificat corfamul :

Această „piele plastică" este rezultatul unor cercetări de 30 de ani în laboratoarele Du Pont. Specialiștii spun că acest produs de poliuretan, fibre de poliesteri etc., va însemna o revoluție similară cu aceea a nailonului. Corfamul are o calitate cu care precedentele mase plastice n-au fost înzestrate de creatori : „respiră". El a fost „lansat" ca încălțăminte.

Dacă va revoluționa sau nu industria încălțămintei, asta rămîne de văzut. Deocamdată, corfamul constituie o nouă izbîndă, izvorîtă din lupta de concurență a lui Du Pont.

Eleuthère Irenne Du Pont fusese elev al lui Lavoisier, în laboratorul căruia a studiat fabricarea explozibililor. În 1802 a emigrat în Statele Unite, unde a înființat o pulberărie. Praful de pușcă Du Pont a fost utilizat împotriva robilor răsculați din Haiti, pe care îi conducea Toussaint Louverture. Războiul civil a dat un nou impuls acestei industrii. După o sută de ani concernul Du Pont a ajuns ca în timpul conflagrației din 1914-1918 să furnizeze 40% din explozibilii folosiți de aliați !

Concernul utilizează azi 4.000 de cercetători, care au la dispoziție un buget de 58 milioane dolari pentru crearea de produse noi. În decursul ultimilor patruzeci de ani, din aceste laboratoare au ieșit : celofanul, primul cauciuc sintetic american, primele îngrășăminte azotoase sintetice, prima fibră sintetică din lume : nailonul — dar și diverse tipuri de arme ucigătoare. Ultimele descoperiri ale savanților care lucrează pentru Du Pont sînt : pilula antigripală Symmetrel, (experimentată pe 350 deținuți ai închisorii Holmsburg, statul Pennsylvania), pelicula fotografică care dă direct o imagine pozitivă (descoperirea fizicianului Kingsley Blacke), surîsul — masă plastică care poate fi moale sau dură, opacă sau transparentă, după voința chimiștilor. Cercetările celor patru mii se îndreaptă acum spre alte domenii : haine care să nu se uzeze, ulei pentru automobile care să nu fie schimbat, îngrășăminte care să rămînă active mai mulți ani, pilule care să prevină maladiile infecțioase și altele care să încetinească procesul de uzură a organismului uman... dar și spre domenii mai puțin civile, cum ar fi cel al comenzilor militare, care aduc companiei profituri substanțiale. Cît îi privește pe cei care lucrează pentru Du Pont — remarcă revista americană „Time" — „Du Pont nu este numai un loc de muncă, ci și un anumit mod de viață — în orașul în care într-o măsură considerabilă totul este subordonat unei singure companii"

Cît timp va fi miraculoasa piele plastică o exclusivitate a lui Du Pont ? Capitalele-creier lucrează și în alte laboratoare; Goodyear, Eastman, Kodak, American Cyanamid ș.a. pregătesc febril lovitura. Și speră să găsească cît mai rapid un concurent pentru corfam.

I. CORIBAN

O NOUĂ CARTE A FOAMEI

După „Geografia foamei", ilustrul savant Josué de Castro a publicat „Cartea neagră a foamei". Actualmente președintele al Centrului internațional pentru dezvoltare, el pregătește o nouă carte, al cărei titlu va fi probabil „Foamea și pacea".

Iată un fragment dintr-un capitol al noii lucrări, care, rezumînd concluziile celor două anterioare, va aduce multe date noi și va constitui un pas mai departe în concepția despre cauzele „celei mai umilitoare calamități sociale".

„Pe măsură ce trece timpul — scrie de Castro — crește convingerea mea că foamea este cel mai sinistru flagel pe care-l cunoaște omenirea, și fără îndoială cel mai tragic. Omul căruia îi este foame încearcă un sentiment de rușine și de frustrare, și foamea este din punct de vedere psihologic, cea mai cumplită boală (...) Se spune despre bolile venerice că sînt «boli rușinoase». Foamea este cu mult mai mult (...). Omul înfometat este un «marginalizat al condiției umane», dacă pot risca această expresie. El nu se simte om. Moralmente, foamea constituie deci cea mai umilitoare calamitate socială.

Ea este totodată caracteristica cea mai tipică a subdezvoltării. Există țări subdezvoltate care sînt mîndre, pe drept cuvînt, de cultura lor milenară (...). Există țări subdezvoltate care sînt potențial bogate și altele care sînt sărace. Dar cea mai apăsătoare, cea mai constantă caracteristică a subdezvoltării este foamea. Ea constituie «expresia biologică» a fiecărui fenomen economic al subdezvoltării".

Exemplificînd, ca de obicei, cu date referitoare la America Latină, Josué de Castro își spune părerea și asupra relației natalitate-alimentație, atît de mult discutată actualmente.

„Unii vorbesc de «amenințătoarea explozie demografică». De fapt nu explozia demografică este aceea care amenință continentul latino-american, ci incapacitatea acestuia de a produce destul pentru a-și hrăni populația. Or, America de Sud ar fi perfect capabilă să-i hrănească pe toți cei care o populează și mult mai mulți chiar, dacă resursele ei ar fi puse în valoare"...

G. D.

NU MAI RENTEAZĂ !

Doi dintre cei cinci gemeni născuți către sfîrșitul anului trecut într-o maternitate pariziană nu au putut supraviețui. Ceilalți trei, mici ființe deosebit de fragile, sînt supravegheați zi și noapte de specialiști ai Școlii de puericultură din Paris, care speră să-i salveze. Ceea ce pînă de curînd constituia evenimentul senzațional al zilei s-a preschimbat în dramă și o liniște stingheritoare înconjură acum familia Sambor.

Nu este vorba însă numai de tristețea părinților. „Cazul" gemenilor Sambor a constituit o nouă ilustrare a moravurilor unei anume prese, moravuri față de care chiar o parte a ziariștilor occidentali și-au manifestat dezaprobarea, imediat după nașterea „celor 5", în rezerva din clinica în care a fost instalată mama — soția unui factor poștal parizian — și-au făcut apariția emisarii gazetelor de senzație în aprigă dispută pentru „exclusivitatea" leagănului devenit sursă de inspirație și... profituri.

Un mare săptămînal ilustrat s-a detașat victorios în această cursă, negociind pentru o redevență de 15 milioane franci vechi „exclusivitatea" mondială a fotografiilor privind copiii, părinții, maternitatea etc., precum și declarațiile tatălui, mamei, doctorilor. Contractul prevedea însă o scădere de 30 la sută din suma pe care urmau s-o primească soții, dacă unul dintre nou-născuți va înceta din viață ! Instalat în rezerva d-nei Sambor, directorul fotografic al acestui săptămînal veghea cu deosebită atenție asupra celor mai neînsemnate știri care ar fi putut ajunge în mîna concurenților. În același timp, un val de agenți publicitari se prezentau cu carnetul de cecuri în mînă pentru a obține comanda lenjeriei, cărucioarelor și celorlalte accesorii necesare nounăscuților. Avalanșa a ajuns la o asemenea dimensiune, încît directorul P.T.T. unde lucra Sambor l-a sfătuit să-și ia un consilier tehnic și financiar pentru a nu se găsi totuși singur în fața celor care îi voiau atît de mult... binele. Moartea celor doi gemeni a închis fulgerător această efervescență publicitară, deoarece 3 gemeni sînt o cifră prea comună — și în orice caz prea puțin spectaculoasă pentru a fi o sursă profitabilă. Și pentru o anume presă familia Sambor a reintrat în anonimat.

Ileana NICOLAESCU

Aspect de la o recentă demonstrație ce a avut loc la Amsterdam împotriva proiectatei forțe nucleare multilaterale.

Cunoscuta actriță franceză Brigitte Bardot se află în momentul de față în Mexic, unde se turnează filmul lui Louis Malle „Viva Maria". Brigitte Bardot va apărea în acest film alături de Jeanne Moreau.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic: Vlad MUȘATESCU.

Puternic ca bătrînul Atlas...

CONSUMÎND

DROJDIA

FORTIFIANTĂ

Bogată în vitamine, drojdia fortifiantă este indicată îndeosebi pentru persoanele cu regim dietetic.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale.

ADAS

ÎNCHEIAȚI ÎN CONDIȚII AVANTAJOASE ASIGURĂRI DE AVARII ȘI DESPĂGUBIRI CIVILE PENTRU AUTOVEHICULUL DV.

VĂ PASIONEAZĂ CUVINTELE ÎNCRUCIȘATE?

ÎN FIECARE 5 ȘI 20 ALE LUNII REVISTA „REBUS"

vă oferă un mare număr de jocuri, precum și o gamă variată de probleme distractive și de enigmistică

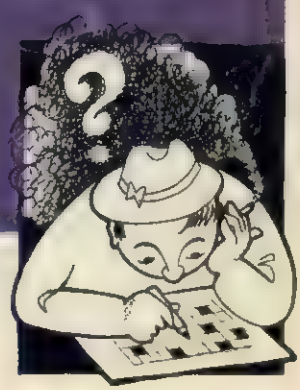

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

8

Anul XIV nr. 8 (508) — 20 februarie 1965

În pag. 12-13
Actualități cinematografice
În pag. 16-17
SPORT
În pag. 22-23
Cadran internațional

În pag. 5-9
CĂLĂTORIE NOUĂ
În pag. 10-11
CITITORII FOTOGRAFIAZĂ
În pag. 18-21
NOTE DE DRUM DIN MEXIC (II)

Foto-reportajul săptămînii

Cronică electorală

de Eugen FRUNZĂ

Aspect obișnuit de la centrul de afișare nr. 2 din raionul V. I. Lenin din Capitală unde, zilnic, sute de cetățeni controlează dacă sînt înscriși pe listele de alegători.

Un bilanț al întîlnirilor ce se desfășoară cu prilejul apropiatelor alegeri ne-ar conduce, desigur, la cifre impresionante. Nu sînt în măsură să-l alcătuiesc. Dar multiplicînd pe scară națională cele 2–3 întîlniri la care eu însumi am luat parte și confruntîndu-le cu știrile ce apar zilnic în presă, ajung la concluzia că numărul participanților nu poate fi decît de ordinul milioanelor.

Campania electorală, cu conținutul ei atît de concret, mobilizează virtualmente întregul popor. Ea ridică la un nivel și mai înalt conștiința cetățenească. Ea stimulează dreapta cumpănire a lucrurilor, gîndul ce măsoară prezentul și prevede viitorul. Este vorba, în fapt, de o uriașă dezbatere publică asupra drumului străbătut și de străbătut. Se limpezesc țelurile majore, se aleg mijloacele potrivite cu aceste țeluri. Stăpînii țării discută și stabilesc propria lor devenire. Este și aceasta o mărturie a democratismului profund ce caracterizează viața societății noastre.

De curînd mi-a căzut sub ochi un maldăr de scrisori sosite, dimineața, la o redacție. Autorii lor sînt foarte diferiți : unii trecuți prin ierarhia școlilor, alții cu mai modestă pregătire și mișcînd cu oarecare sfială creionul pe hîrtie. Dar ceea ce m-a cucerit, de la bun început, răsfoind scrisorile, e referirea concretă la faptele și realizările acestor ani. Totul e înregistrat și judecat cu responsabilitate. Aș zice că argumentele în sprijinirea politicii partidului nu sînt scrise pe hîrtie, ci de-a dreptul în beton și metal, în zidurile noilor cartiere, în asfaltul magistralelor, în stîlpii de înaltă tensiune. Vorbind despre alegeri, oamenii țin să releve cu mîndrie rezultatele obținute pînă acum. Ei laudă nu numai realizările fundamentale în industrie, agricultură, cultură, care stîrnesc admirație și peste hotare — dar și rodul bogat al activității lor cotidiene, circumscrise la dimensiunile unui raion sau ale unui sat oarecare.

Iată cîteva rînduri expediate din com. Mihai Viteazu, raionul Istria :

„În ultimii ani în comuna noastră au fost pietruite toate drumurile principale. Am tras lumină electrică la 300 de case, 190 cetățeni și-au cumpărat aparate de radio și 50 televizoare. S-au plantat de-a lungul străzilor peste 900 de pomi ornamentali și fructiferi. Avem și dispensar nou".

Într-o scrisoare din comuna Cenad, regiunea Banat, se spune :

„Așezarea s-a îmbogățit cu iluminat fluorescent, cu străzi bine întreținute, cu 3.600 m p trotuar asfaltat, cu cinematograf și grădină de vară, cu noi unități comerciale, cămin cultural, localuri de școală modern renovate, cu 12 fîntîni arteziene și încă multe altele".

Toate scrisorile pe care le-am citit conțin asemenea date, însoțite de gînduri temeinice, serioase. Toate discuțiile ce se poartă acum în atîtea zeci și sute de adunări sînt străbătute de satisfacția împlinirii și de certitudinea viitorului. Sînt adevărate manifeste electorale concepute de masele largi ale poporului și adresate propriei lor conștiințe

Consiliul regional al F.D.P.-Brașov a editat într-un tiraj de masă o serie de broșuri și pliante care înfățișează transformările ce au avut loc în anii de democrație populară în orașele și raioanele regiunii Brașov. „Două decenii de viață nouă în regiunea Brașov", „Alegerile de ieri și azi", „Raionul Agnita", „Raionul Tg. Secuiesc", „Raionul Sf. Gheorghe — în cifre și fapte", pliantul „Din viața nouă a satelor regiunii Brașov" sînt doar cîteva titluri din numeroasele materiale tipărite care sînt consultate cu interes de mii de cetățeni din regiune.

Pe șantierul de construcție a Combinatului de îngrășăminte chimice de la Turnu-Măgurele, harnicii constructori, antrenați în întrecerea socialistă, au reușit ca, o dată cu încheierea unor lucrări de construcții, să monteze și o mare parte din utilajele tehnologice. Astfel, în prezent, printre alte realizări, la secția de acid fosforic lucrările de construcții sînt efectuate în proporție de 95 la sută și s-au montat peste 60 la sută din utilajele tehnologice ; la secția de îngrășăminte complexe s-au montat aproape 40 la sută din utilaje etc.

Academicianul Cristofor Simionescu, rectorul Institutului politehnic din Iași, a fost propus candidat al F.D.P. în Marea Adunare Națională, circumscripția electorală nr. 8 Bîrlad-vest. În fotografie : acad. Cristofor Simionescu cu colaboratorii, în laboratorul de cercetări în domeniul chimiei macromoleculare.

Maistrul Gh. Achimescu de la secția a doua mecanică a uzinei „Semănătoarea" se numără de multă vreme printre fruntașii întreprinderii. Lună de lună, secția în care lucrează depășește planul în medie cu 15 la sută. Recent, maistrul Gh. Achimescu a fost propus candidat al F.D.P. în Marea Adunare Națională, circumscripția electorală nr. 34 Giulești din Capitală. În fotografie : maistrul Gh. Achimescu în mijlocul cîtorva tineri de a căror calificare se ocupă cu mult spirit de răspundere.

Mecanicul de locomotivă Gyulai Konrad Iuliu de la depoul C.F.R.-Simeria, regiunea Hunedoara, a fost propus candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 13 Teiuș. Evidențiat în întrecerea socialistă pe depou, mecanicul Gyulai Konrad Iuliu a realizat în anul 1964 economii la combustibil convențional în valoare de 60.000 lei.

Așa se întîmplă uneori. Mai sfioși la începutul întîlnirii cu candidatul lor, alegătorii devin treptat volubili. În holul Școlii elementare nr. 3 din București, cetățenii îl amintesc candidatei lor Cornelia Agapian (circumscripția electorală orășenească nr. 38 din Capitală) cîteva dintre sugestiile și propunerile făcute cu prilejul întîlnirii avute : să fie pavată Intrarea Liteni ; să se prelungească termenul de funcționare a depozitului de lemne din str. Dr. Felix pînă la 1 aprilie 1965 (conform normelor, acest depozit — fiind sezonier — urma să fie închis la 1 martie) ; să se urgenteze reparațiile la un imobil din str. Dr. Felix ș.a.

Cartea a devenit un bun prieten al oamenilor muncii de la sate. În acest sens stă mărturie fondul de cărți al bibliotecilor sătești care crește în fiecare an cu 2.000.000 volume. Luna februarie e închinată cărții la sate. Ea prilejuiește diverse manifestări culturale, cum sînt seri literare, recenzii, concursuri, simpozioane, procese literare. În fotografie : la depozitul de cărți al Întreprinderii comerciale interraionale București, se aleg cărți cerute de librăriile din comunele Bolintin Vale și Chitila.

Într-una din sălile noii clădiri a Căminului cultural din comuna Popești-Leordeni, regiunea București, funcționează Casa alegătorului, unde locuitorii comunei găsesc un bogat material informativ asupra realizărilor din regiune, înfăptuite în ultimii ani.

memento

MUZICĂ

● Orchestra simfonică a Cinematografiei, împreună cu doi interpreți-oaspeți · Mladen Iagust, dirijor din R.S.F. Iugoslavia și Eduard Graci, violonist din Uniunea Sovietică (Brahms — Simfonia I ; Șostakovici — Concertul pentru vioară și orchestră ; Wagner — Uvertura la opera „Tannhäuser"). Duminică, 21 februarie — sala Ateneului R. P. Române.

● Christianne Castelli (soprană din Franța) „implicată" în două crime sentimentale : „Tosca" de Puccini (simbătă seara) și „Bal mascat" de Verdi (miercuri) — Teatrul de operă și balet din București.

● Iosif Conta pregătește un concert inedit: o primă audiție de Tiberiu Olah — „Coloana fără sfîrșit", variațiuni pentru orchestră simfonică, lucrare dedicată memoriei sculptorului Constantin Brâncuși. Între Passacaglia de Anton Webern și Preludiul la „Parsifal" de Wagner, Sanda Bobescu va înfrunta dificultățile „Variațiunilor simfonice pentru pian și orchestră" de César Franck (Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, joi, 24 II, sala Radioteleviziunii).

● Cvartetul de coarde „Muzica" (George Hamza, Constantin Costache, Constantin Bulcă și Cătălin Ilea) se află într-un turneu pe meleaguri moldovene : Focșani, Onești, Bacău, P. Neamț, Roman.

● Între 23 II și 15 III, se desfășoară la Varșovia al VII-lea Concurs internațional de interpretare dedicat creației lui Frédéric Chopin. Anul acesta participă 77 de concurenți ; vom afla în curînd numele tinerilor virtuozi consacrați de prestigiul premiilor acestei tradiționale întreceri artistice.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 21 FEBRUARIE : Stenograme și caricaturi. Evocarea moravurilor parlamentare de odinioară. Caricaturist — Neagu Rădulescu (ora 19.35) ● Opera „Turandot" de Puccini. Ultima lucrare a marelui compozitor italian. Ultima dintr-o serie de transmisiuni de la Timișoara(ora 20.00).

LUNI, 22 FEBRUARIE : Transmisiune muzicală de la Riga (ora 19.50) ● Filmul românesc „Setea". Una din cele mai bune producții ale studioului „București" (ora 20.30).

MARȚI, 23 FEBRUARIE : Meci de handbal masculin în cadrul Cupei campionilor europeni între Dinamo și R.I.K. Göteborg (ora 19.00) ● „Drama ciocîrliei". Film maghiar cu subiectul ușor desuet, dar cu o excelentă creație a actorului Antal Pager, distins la ultimul festival de la Cannes cu premiul pentru cea mai bună interpretare masculină (ora 20.30).

JOI, 25 FEBRUARIE : Clubul tineretii. Politețea, bunul gust și conduita exterioară sînt temele emisiunii (ora 19.35) ● Umor românesc pe peliculă. Comicii vestiți ai ecranului sînt de astă dată Tănase, Stroe și Vasilache și alții (ora 20 55).

Magda Ianculescu

VINERI, 26 FEBRUARIE : Caleidoscopul lui Așchiuță (ora 19.10) ● Arii din opere cu Magda Ianculescu, Iolanda Mărculescu, Octav Enigărescu, Valentin Teodorian etc. (ora 21.20).

SÎMBĂTĂ, 27 FEBRUARIE : Cercul magic. Înregistrarea pe peliculă a unui spectacol de circ din Franța, cu numere, bineînțeles, senzaționale... (ora 20.15) ● „Conu Leonida față cu reacțiunea" de I. L. Caragiale. Interpreți : Al. Giugaru și Gr. Vasiliu-Birlic (ora 21.15) ● Emisiune muzical-coregrafică. A se încerca, în ciuda titlului teribil de laconic (ora 21.55).

CARTEA

● Aproape simultan cu romanul *Lîna* și cu un masiv volum de versuri în limba maghiară (*Versek*, E.P.L., 532 pag.), librăriile aduc cititorilor alte prețioase opere ale maestrului Tudor Arghezi. E vorba de volumul VI al seriei de *Scrieri*, incluzînd într-o secțiune cunoscuta *Ce-ai cu mine, cîntule ?*, iar în cealaltă subintitulată *Printre psalmi*, psalmii scriși de poet în cei aproape 70 de ani de activitate literară. Apărute într-o excelentă formulă grafică, sub directa supraveghere a autorului și împodobite cu desenele lui, *Scrierile* arghezlene constituie, la fiecare îmbogățire a lor cu un nou volum, un eveniment ce depășește în substanță și semnificațiile lui, cadrul strict editorial. E înțelesurea unui nou și fundamental contact cu poezia.

● Cîtiți densa și admirabila monografie a lui Al. Piru despre Liviu Rebreanu. E cea mai complexă valorificare a acestui scriitor din cîte s-au făcut (Editura tineretului).

● I. Massoff și R. Tănase — *Tănase*. O bună evocare literară a vieții și activității memorabile a popularului actor Constantin Tănase (1880-1945).

● Sorin Ciulli și Mihai Tunaru — *Corturi în Pamir*. Un alt punct, bine fixat, în cadrul colecției *În jurul lumii*.

● *Ștefan Luchian* — album bine alcătuit, cu reproduceri după opere reprezentative și în general fidele originalului. Prefață de Mircea Popescu. Apare în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă.

●Jesús López Pacheco — *Dragoste interzisă*. Traducătorul Tiberiu Utan ne relevă un mare liric spaniol.

● Marieta Nicolae — *Fizico-chimia proceselor fotografice*. O nimerită introducere în tainele fotografiei științifice.

● Dicționarul științelor sociale (*A Dictionary of the Social Sciences*) apărut de curînd sub auspiciile UNESCO, conține o mie de definiții din domeniul științelor sociale, operă a 275 specialiști englezi și americani.

● Premiul Maryse Bastié, destinat să încoroneze o operă închinată curajului feminin, a fost atribuit lui Simone Saint-Clair pentru cartea ei *Ravensbruck*. Apărută în 1945, lucrarea a fost reeditată cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a lichidării lagărelor de concentrare naziste și relatează chinurile indescriptibile suferite de femeile din sus-numitul lagăr.

TEATRU

Horia Lovinescu

MOARTEA UNUI ARTIST de Horia Lovinescu. „N-aveți un bilet în plus ?" la o admirabilă piesă. Publicul are dreptate (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Studio).

BRITANNICUS de Racine. Notabilă acțiune de difuzare a valorilor culturale universale. De semnalat prezența scenică a lui Ion Onescu (Teatrul Național din Iași).

COPIII SOARELUI de Gorki. Reluarea unui spectacol ce a prilejuit multe discuții în ceea ce privește atmosfera și concepția (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra").

DRUMUL PIPERULUI de Costel Popovici. Investigațiile geografice ale lui Magellan povestite pentru uzul școlarilor în sala nouă a Teatrului „Țăndărică".

FII CUMINTE, CRISTOFOR ! de Aurel Baranga. Cea mai spirituală dintre punerile în scenă ale comediei lui Aurel Baranga, realizată cu un grup de tineri de către regizorul Cornel Todea. Creații cu totul remarcabile : Ileana Stana Ionescu, Ștefan Radog și Virgil Ogășanu (Teatrul de stat din Piatra Neamț).

UN VIS VESEL de S. Mihalkov. Mai aproape de ceea ce trebuie să fie un spectacol pentru copii (ținînd seama de eșecul cu „Harap Alb"). Regia : Raul Serrano. Decoruri Adina Reich (Teatrul „Ion Creangă").

ANNA CHRISTIE. Un grup de tineri entuziaști joacă o dificilă piesă de O'Neill (studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică).

FRANK AL V-LEA. Una din cele mai interesante piese ale lui Dürrenmatt (Teatrul evreiesc de stat).

DISCURI

● Un disc antologic de 30 cm diametru pentru 40 de ani de carieră artistică, pare mic. Păcat că încă nu există dimensiuni mai mari, deoarece e vorba de o voce mare, de o carieră prestigioasă, de un artist român care ne-a purtat faima peste hotare, de un talent neobișnuit. „*Arii din opere*" (ECE-0150) cuprinde zece nemuritoare arii (Paiațe, Carmen, Lakmé, Faust, Rigoletto, Tannhäuser etc.) interpretate de Petre Ștefănescu-Goangă.

● Opt selecțiuni din „Prințesa circului" de Imre Kálmán (ECD-1081). Un disc amuzant, vesel ca la operetă, melancolic ca la operetă, muzical ca la operetă. Prințesa circului = Cleopatra Melidoneanu, Mister X (nu mai e nici un mister) = Ion Dacian.

● În sfîrșit avem și „Discoteca pentru toți". O idee excelentă, începută excelent cu „*Ciobănașul*" și „*Oltenească*" de Paul Constantinescu și „*Izbuc*" (Tarantella din suita „Prin munții Apusenl") de Marțian Negrea. Urăm „Discotecii pentru toți" să apară ca și „Biblioteca pentru toți" (la început)... săptămînal.

● Se pare că așa va fi : A apărut și „Discoteca pentru toți" nr. 2. Cuprinde „*Ciacona*" din Partita nr. 2 în re minor pentru vioară solo de Johann Sebastian Bach. Cîntă Henryk Szeryng.

● Iată și „Discoteca pentru toți" nr. 3. „*Eine kleine Nachtmusik*" („Mica serenadă") de W. A. Mozart. Cîntă „Orchestra de cameră", după cum e indicat pe disc sau „Orchestra de coarde", după cum e indicat pe mapă (fără să se specifice care anume), dirijată de Mircea Cristescu (după cum e indicat și pe mapă și pe disc). Așteptăm cu încredere următoarele apariții (cu mapă și cu disc) din „Discoteca pentru toți".

CINEMA

SĂRUTUL, noul film românesc — a doua săptămînă pe ecranele bucureștene. Scenaristul — romancierul Al. Ivan Ghilia — și regizorul Lucian Bratu au adus pe ecran o poveste dramatică despre povara unor grele amintiri din timpul războiului. Static într-o oarecare măsură, filmul reușește totuși să trezească interes prin sondajul psihologic, destul de bine condus, în universul lăuntric al eroinei, Saveta (Grațiela Albini).

UN ENORIAȘ CIUDAT, film francez. Principala atracție : Bourvil, în rolul unui enoriaș specializat în fofuirea cutiei milelor din biserici. Un umor subtil, specific francez, o acțiune plină de peripeții, antrenantă. Regizor și scenarist (după romanul „Deo gratias" de Michel Servin) : Jean-Pierre Mocky.

MICUL PESCAR, un film dramatic, realizat în spiritul bunelor tradiții ale școlii japoneze de film ; NEVASTA NR. 13, o nouă comedie din Republica Arabă Unită, despre emanciparea femeii — iată două titluri de filme dintre cele programate a fi proiectate în curînd pe ecranele noastre. Dintre filmele a căror premieră, de mult anunțată, s-a lăsat așteptată, TOVARĂȘII, realizat de Mario Monicelli se impune cu precădere.

CINE-I CRIMINALUL ?, bun film sovietic, cu acțiune palpitantă continuă să „țină afișul" cinematografului „Patria". Un bun și simpatic interpret : Aleksandr Demianenko (Andrei).

● Sînt programate zilele acestea pe ecrane, în reluare sau în premieră, cîteva documentare ale studioului „Al. Sahia" și scurtmetraje ale studioului „București", dintre care semnalăm : *Ciucurencu* (regia : Erich Nussbaum), *Cetățile chimiei* (regia : Lupu Mihăiță), *Coroana sfărîmată* (regia : Mircea Popescu), *Pe drumul Taliei* (regia : Mihai Iacob), *Rădăcini* (regia : Mirel Ilieșiu), *Un artist acuză o lume* (regia : Nina Behar), *Politică... cu dalicatese* (regia : H. Boroș).

● Putem vedea sau revedea pe ecranele noastre cîțiva cunoscuți actori ai ecranului mondial : Brigitte Bardot (VIAȚA PARTICULARĂ), Marina Vlady (CLIMATE), Gérard Philipe și Danielle Darrieux (ROȘU ȘI NEGRU), Heinz Rühmann (JUDECĂTORUL DE MINORI), John Wayne (HATARI), Jean-Paul Belmondo (CARTOUCHE), Gene Kelly (CÎNTIND ÎN PLOAIE), Vera Maretkaia (VIAȚĂ UȘOARĂ), Elvis Presley (VESELIE LA ACAPULCO).

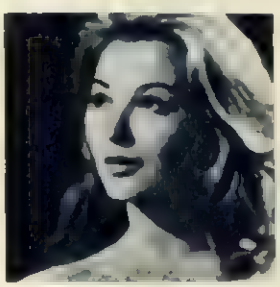

Marina Vlady

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

Călătorie nouă (II)

PEISAJUL CONTEMPORAN AL PATRIEI NOASTRE

ORAȘE DOBROGENE

de
Cornelia LEU

Ca dobrogean, nu pot să uit poezia caselor acoperite cu olană, poezia acelor case mici, fără o geometrie precisă, a căror existență părea mai mult vegetală, în simbioza cu lichenii palizi și mușchiul ca o catifea clorofilizată.

Sub lumina aceea orbitoare, multiplicată de marile oglinzi ale apelor, scăpărată de cristalele nisipului și albită pînă la incandescență de creta dealurilor, se conturau Mangalii și Medgidii și Babadaguri și Cernavode monocrome, moțăind mîngîiate de prafurile Balcanilor.

Doar Constanța avea un cartier cu adevărat european în partea sa peninsulară — acolo unde existaseră orășeni și civilizație de mai bine de două mii de ani. Încolo, olana, frumoasa olană, olana care știe să trăiască în sensul de a prinde urmele anilor, a iernilor furibunde și a verilor sărate, de a îmbătrîni, de a se fana, ea împărătea.

Și, dacă stai să te gîndești bine, poate că ea, olana, mai există și acuma. Te obsedă atunci doar pentru faptul că prea-ți ieșea în evidență. Casele joase, casele pipernicite din care n-aveai ce remarca în afară de olana care le acoperea. Aveau poezia lor, nu retractez. Era însă o poezie melancolică, de o autumnală lipsă de perspectivă.

Astăzi olana dispare. Cu toate că nu cred să se fi renunțat la ea ca material de construcție. Dar dispare din cadrul perspectivei noastre. Nu mai avem cum s-o vedem la dimensiunile pe care le-au căpătat orașele.

Îmi amintesc : era în Constanța o imensă vale circulară care ocolea golful portului. Cînd veneai de departe, de pe mare, deasupra macaralelor și trenurilor, clădirilor, cisternelor, elevatoarelor, docurilor și stivelor de cherestea ale portului, ea îți apărea impozantă și-o bănuiai o inspirată construcție în trepte, prefațînd un oraș maiestuos. Cînd te apropiai, începeai să distingi faliile galbene ale argilei și rîpele cu nisip roșu, dar maiestuosul oraș era o îngrămădire de case mărunte și o plantație spontană de oțetari cu frunza amărui mirositoare.

Și astăzi pentru cel venit de pe mare imaginea din larg este aceeași. O măreață panoramă portuară, deasupra căreia se ridică orașul. Aceeași, numai că deziluzia nu mai există. Pe măsură ce te apropii, bănuiala depărtărilor devine fapt real. Deasupra falezei, pe care au apărut șosele și evocatoare vestigii ale cetății antice, ca niște mari păsări albe așezate în semicerc, se ridică construcțiile de beton și sticlă, de pastel și linie ascensivă, ale unuia dintre bulevardele ce geometrizează orașul, ordonîndu-i planurile, dîndu-i măreție și simbol în deschiderea largă pe care o capătă asupra mării.

Orașul a devenit într-adevăr modern. Dimensiunile lui mari — înălțimea, lărgimea — frumusețea curbelor arhitectonice care urmăresc și încadrează malurile dăltuite de ape, sentimentul de civilizație îndestulată pe care îl trăiești datorită marilor magazine, restaurantelor, sălilor moderne de cinematograf, acela de cultură datorat clădirilor masive ale școlilor și institutelor ridicate în anii aceștia, parcul acela plin de ciudățenii în care, în loc de arbori, sînt plantați stîlpi de beton sau de metal pe care cresc amfore, capiteluri,

(Continuare în pag. 6)

Noua gară a orașului Constanța este legată de centrul orașului printr-o arteră dreaptă, străjuită de moderne blocuri.

Călătorie nouă

stele, frontoane sau statui elegante ale străvechii culturi ce caracterizează aceste locuri — toate acestea se unesc într-un tot încîntător ce stă cu cinste și demnitate sub lumina atît de generoasă a mării și a Dobrogei.

Da, ne obișnuiserm ca această lumină să rimeze numai cu străzi înguste și case strîmbe, și ni se părea frumos chiar și așa peisajul. Acum Mangaliile ne apar dantelate într-o arhitectură precisă, modernă, și care a știut să nu ocolească poezia. Medgidiile și Cernavodele au căpătat dimensiunile unei mari industrii, Tulcea, după ce cotești spre Dunăre, îți apare ca un miraj alb coborînd în trepte spre bătrînul fluviu.

Și ceea ce este lucrul cel mai frumos e dialectica legătură ce apare tot mai evidentă între ceea ce au făcut cîndva aici marile civilizații ale antichității și ceea ce facem noi. E fapt cunoscut astăzi că, în Constanța, pe măsură ce cresc marile bulevarde ale orașului socialist, apar, ies la iveală, și bogatele construcții ale cetății antice. Interdependența care se creează între aceste două frumuseți ale orașului nu e întîmplătoare. Ea devine simbolul acestei epoci care scoate la iveală tot ce a reușit și tot ce reușește să facă omul mai frumos în slujba lui și a semenilor lui. Privești orașul de azi, cum se înalță, și capeți acea certitudine că trăiești într-o epocă ce știe să pună în valoare totul — de la frumusețile străvechi ale acestor pămînturi, pînă la cele mai noi forțe creatoare ale contemporanilor.

MEDGIDIA, 2 MINUTE!

Trenurile care aleargă între Dunăre și Mare se opresc un minut sau două la Medgidia. Și aceasta de multe zeci de ani — din ziua cînd s-a dat în funcțiune calea ferată care leagă Cernavoda de Constanța. În această privință nu s-a modificat nimic. S-a schimbat însă altceva. Din fuga acceleratului călătorul care trece acum prin fața orașului nu se mai întîlnește cu înfățișarea anacronică a unui tîrg oriental. Desfășurată în evantai, ca o uriașă coadă de păun, Medgidia, cu noile ei construcții, cu fabricile care-și profilează coșurile înalte pe cerul de azur al Dobrogei, constituie o surpriză.

Medgidia are azi aproape 30.000 de locuitori (în urmă cu douăzeci de ani, abia vreo 9.000 !). Parte din ei lucrează într-una din cele mai mari fabricii de ciment din țară. Alții, într-o modernă uzină metalurgică — I.M.U.M. (piese de schimb pentru tractoare, remorci-auto, oțel electric etc.), la o fabrică de tuburi de bazalt pentru canalizări, la una de brînzeturi (cunoscutul cașcaval de Dobrogea) sau în industria morăritului. Pentru ei s-au construit pînă la ora asta 93 de blocuri cu 1.750 de apartamente. Construcția continuă : în fiecare an încă 150-200 de apartamente. O dată cu aceasta, magazine moderne, săli de spectacol, școli.

Ce se putea vizita pe vremuri la Medgidia ? Singurul obiectiv „turistic" era o moschee uitată de pe vremea ocupației turcești și minaretul ei — o uriașă luminare de piatră îndreptată spre împărăția lui Alah. Altceva nimic. N-a existat o sală de teatru, un muzeu, o bibliotecă ; unicul lăcaș de cultură și odihnă era un cinematograf ce-și avea sediul într-o magherniță. Locurile de întîlnire pentru tineri și vîrstnici erau cele 12 cîrciumi și 8 cafenele.

Salt peste ani. Tineretului îi stă azi la dispoziție o casă de cultură raională ; există un cinematograf nou, modern, cu 500 de locuri ; ansambluri teatrale cunoscute fac escală aici ; o bibliotecă centrală cu peste 100.000 de volume (17.000 de cititori în 1964).

Evenimentul cultural cel mai nou — mîndria localnicilor — este însă altul : la Medgidia, s-a deschis recent un muzeu de artă. Pictură, sculptură și gravură contemporană. Cui i-ar fi trecut prin minte pe vremea burgheziei să deschidă aici, în tîrgul care-și justifica copios arhaica denumire de Carasu Pazari (Tîrgul Apei Negre), o pinacotecă ? În plus cine se gîndea că pinacoteca ar interesa pe cineva ? Și iată că astăzi elevii școlilor medii și de cultură generală (numărul lor e acum cît era pe vremuri jumătate din populația tîrgului), muncitorii din întreprinderile orașului, viticultorii de la Murfatlar — vecini cu orașul — sătenii din jurul Medgidiei, sute și sute de oameni, vin la muzeu, admiră picturi și sculpturi, se familiarizează cu arta.

În adunările pentru propunerile de candidați ai F.D.P. pentru apropiatele alegeri, cetățenii orașului și-au făcut un bilanț al realizărilor din ultimii ani. Sînt în acest bilanț cîteva date și cifre ce merită atenție. Medgidia, care înainte de instalarea puterii populare n-avea decît un gimnaziu și două școli primare, are azi două școli medii, cinci școli de 8 ani, trei de 4 ani și o școală profesională. Profesori și învățători erau 16 ; azi sînt 182.

Țîntarul anofel, care stăpînea Medgidia ca pe o împărăție a lui, făcînd mii de victime, a fost alungat. Războiul împotriva lui a durat șapte ani. Azi nu mai există nici un caz de malarie, iar sănătatea localnicilor este păzită de 120 de medici și cadre sanitare (înainte de ultimul război erau doar patru medici pentru tot orașul). Tot aici s-a deschis în ianuarie 1965 un spital modern cu 300 de locuri.

Ce s-a mai făcut la Medgidia ? O dată cu primenirea centrului s-au deschis în locul unor ulițe înguste și întortocheate 22 km de străzi pavate, 46 km de trotuare, 19 de canalizare. Apa nu se mai aduce cu sacaua, nici nu se mai cară de la fîntînile turcești : vine acasă prin conducte, direct de la Murfatlar. Acolo este și apă bună — nu numai vin bun...

Așa s-a trezit la viață nouă Medgidia, tîrgul oropsit de altădată. Dacă din fuga trenului îi zăriți silueta modernă, gîndiți-vă că tot ce vedeți s-a ridicat numai în cîțiva ani, în anii puterii populare.

I. URSEANU

PE STRĂZI ȘI PE DRUMURI DE ȚARĂ

de
Ion ISTRATI

Umblu deseori și caut cu ochi admirativi și cu dragă inimă la mai vechile Ateliere C.F.R. din Nicolina, azi vădit reutilate și reprofilate, echipate cu mașini și cu utilaje de înaltă tehnicitate ; mă uit la filatura modernă din Socola și, îndeosebi, privesc îndelung la pavilioanele fabricii de antibiotice de la Valea Lupului ; ascult uriașa orgă sonoră a tinerei uzine metalurgice, văd fabrica de ulei și cat la coșul de fum al centralei de termoficare proiectat în zare ca un uriaș semn de exclamație, privesc fabrica de prelucrare a maselor plastice, fabrica de mobilă și celelalte noi întreprinderi ieșene.

De la an la an, peisajul urban își schimbă fizionomia și se extinde văzînd cu ochii. Alături de accentele vechilor cupole și turle care sclipesc orbitor în luminile matinale sau în cele pe care le reflectă candorile diurne, își impun, din ce în ce mai expresiv prezența, siluetele noilor blocuri și profilele proaspetelor uzine și fabrici moderne ce populează zona industrială dinspre Tuțora. E suficient astfel să urci pe muchea dealului Cetățuii sau pe cea a Galatei și să dai drum ochilor să privească. În întreaga desfășurare edilitară dintre cele șapte coline se distinge desenul, cînd subtil, cînd nervos parcă și fin, al unei lumi complexe de forme. Zvelte sau masive, rotunjite în curbe grațioase, uneori precumpănitoare, alteori discrete și estompate de ușoare umbre sau aburiri de ceață subțire, toate aceste forme apar în bună armonie cu zarea întinsă deasupra dealurilor, cu livezile și pădurile din preajmă și parcă și cu atlasul cerului albastru. Dacă cineva cu o fantezie de talentat arhitect ar lua creionul și ar cerca să înfățișeze pe hîrtie armonia spațială care i se desfășoară în față, ar simți cum în toată acestă lume de forme, contrastele se nasc din armonii și le afirmă ; cum contururile se înrudesc și se opun, decurgînd unele dintr-altele, lungindu-se și simplificîndu-se, dar echilibrîndu-se toate, fiind orchestrate după același ritm întineritor care domină din ce în ce mai înviorant și mai antrenant rîvna, emulația socialistă care caracterizează mai toate șantierele de construcție.

Ți se umple inima de bucurie, luînd aminte cum, datorită strădaniilor însuflețite depuse de constructori, în cartierele Socola sau Nicolina, în

cartierul Dimitrie Cantemir de dincolo de malul drept al Bahluiului, noile blocuri, cu plastica fațadelor lor clare, cu coloritul lor agreabil, noile edificii social-culturale — cum sînt frumoasele pavilioane ale școlilor din Socola, din Copou ori de pe C. Negri — ilustrează grija deosebită a statului de a asigura condiții cît mai bune de lucru, de învățătură și de odihnă pentru cei ce muncesc.

În această direcție, Iașul zilelor noastre dobîndește un alt stil — o altă frumusețe arhitecturală. Ținîndu-se seama de anumite particularități specifice Iașului, noile ansambluri, cu aspectul lor arhitectonic tot mai atrăgător, blocurile de locuit, ca și coronamentul clădirilor unicale, ca și navele ori frontoanele noilor fabrici ingenios proporționate și echilibrate — cu toate dispuse într-o anume ordine elegantă — mărturisesc efortul colectiv de a se realiza o simplitate armonioasă în arhitectură. Și aceasta prin lucrări care țin și trebuie să țină seama de asigurarea desăvîrșirii tehnice, a economicității și a expresivității estetice.

★

S-au deșteleni și s-au croit în viața satului drumuri noi. Într-un rînd, astă-vară, am poposit încîntat de cîte au putut să-mi vadă ochii, în sat la Goruni și am pășit peste prag înăuntru, în casa tăbluită și rîzătoare a unui cooperator, o gospodărie acătării întemeiată, undeva în vale, nu departe de școală, sub lăsătura unui dîmb care coboară pînă sub glezna prispei... Era casa, nu demult construită, a unei simplu șef de altelaj, de la Cooperativa agricolă de producție din Goruni, unul pare-mi-se Apreotesei. Dar casă ca aceasta, ba încă și mai și, acoperită cu țiglă roșie și avînd scări de ciment dinainte, clădite din cărămidă arsă sau din chirpici, cu terase ori cu pridvoare, am văzut și la Stănilești Hușilor și la Vatra Pașcanilor, la Potîngeni și Frumușica Hîrlăului, la Lețcani și la Tîrzii, la Stoenești Bîrladului și la Cîrja, pe la Berezeni și la Todirești Negreștilor, la Moțca și la Ruginoasa, pe la Mogoșești și pe la Dragalina, în Surănești, în Tanacu și la Valea Rea din părțile Vasluiului și în multe alte locuri.

E de notat nu numai faptul că din 1951 și pînă azi în regiunea Iași s-au construit circa 60.000 case noi între care 25.000 numai în ultimii trei ani, ori că s-au electrificat în ultimii patru ani peste 160 de sate, ci mai ales tot ce s-a întemeiat și se întemeiază mereu în cuprinsul cooperativelor agricole de producție, în preajma lor, ca și în ogrăzile membrilor cooperatori. Magazinele mixte, moderne și tot mai bine aprovizionate care au luat ființă, existența a 278 cinematografe în satele regiunii Iași, a celor 160 biblioteci comunale și 803 biblioteci sătești, căminele culturale, noile localuri de școală, cele 2.700 formații de artiști amatori ce activează în regiune; activitatea circumscripțiilor sanitare, casele de naștere, staționarele de copii, policlinicile rurale etc. — toate vorbesc că satul de azi trăiește intens o viață tot mai prosperă!

În regiunea Iași, ca și pe celelalte plaiuri ale republicii noastre, satului, care — prin buna purtare de grijă a călăuzitorului poporului nostru — a fost scos din reaua lui stare materială și spirituală, i s-au adăugat și i se adaugă, crescute și sprijinite de partid și guvern, noi forțe capabile să îl ridice pe o tot mai înaltă treaptă de civilizație și de cultură socialistă. Bătrînilor și mai tinerilor învățători, alădată puțini la număr și hărțuiți de lipsuri și de greutăți, li s-au alăturat și li se alătură azi noi cadre didactice bine pregătite, noi profesori; în S.M.T.-uri, în gospodăriile de stat și în cooperativele agricole de producție din regiune lucrează azi circa 450 ingineri agronomi și 167 zootehniști și medici veterinari, există azi la sate peste 1.200 medici umani și tot mai sporit e numărul fiilor de țărani care urmează azi cursurile școlilor profesionale, tehnice și medii, care studiază în institutele superioare de învățămînt și care, ca mîine-poimîine, vor deveni și ei meșteri ai recoltelor bogate, mecanizatori și profesori, ingineri și medici, arhitecți și cărturari, constructori ai vieții pașnice și fericite către care ne conduce cu înțelepciune Partidul Muncitoresc Român.

Înfăptuirile socialiste de la orașe și sate pe care le-au făurit cu vigoarea brațelor și cu priceperea minții lor oamenii acestui pămînt și acestor timpuri eroice, li se cuvine întregul nostru elogiu.

CE N-A VISAT APOLODOR

de
Lucian ZATTI

— Am ajuns în centru!
— Mulțumesc!
Taxiul alunecă spre port.

Centrul mă atrage în tumultul cotidian al unei localități ce vibrează în acordul modern, revelator, al prefacerilor ascendente.

Numai retras în liniștea parcului „Dragalina", croit ca un amfiteatru cu perspectivă spre îmbrățișarea Dunării cu Ostrovul Corbului, privind relievele ce amintesc de monumentalele opere ale lui Apolodor din Damasc, de cele ridicate din porunca Romei, am avut, mai tîrziu, sentimentul că umbrele lor evocă fapte de istorie.

Turnu-Severin cu străzile lui largi și drepte, întretăiate perpendicular, cu bulevarde străjuite de arbori ornamentali — străbătute de autobuze — cu parcuri cochete și șantiere de construcții, este un oraș animat de o agitație în care s-a pus disciplină, dar de unde se mai păstrează, totuși, nostalgia plecărilor și bucuria revederilor din porturi.

În atitudinea severinenilor, în vocabularul lor, în întîmplările anec-

(Continuare în pag. 8)

Călătorie nouă

dotice pe care și le relatează sau în preferințele lor culinare se simte legătura pe care marinarii o fac între ei și lumea altor porturi. La rîndul ei, natura aduce aci influențe mediteraniene. Strecurate prin Porțile de Fier, vînturile sînt mai calde, iernile mai blînde. Începînd de la Ada-Kaleh și pînă la Batoți, pe malurile Dunării, în grădini, rodesc smochinii, trandafirii răspîndesc miresme profunde, tonice, iar în nord, spre Tismana, localnicii culeg castanele comestibile din păduri și petrec primăvara în munții de la Ponoare acoperiți de liliac, declarați monumente ale naturii.

Pentru podoaba edilitară și vegetală a orașului severinenii au muncit voluntar în anul trecut 4.210.493 de ore și au adus în bugetul sfatului popular comunal economii de 9.315.986 lei. Viața orașului începe — sau mai bine zis pulsează mai accelerat — în jurul unei anumite ore a dimineții, cînd se înalță prelungi chemările unor sirene cunoscute de localnici după tonuri. „Sirena Uzinelor mecanice", „sirena Complexului pentru industrializarea lemnului", „sirena Fabricii de bere și spirt" și așa mai departe. Ele se îngînă la intervale scurte părînd una ecoul celeilalte sau se contopesc distonant în vibrațiile ce străbat orașul. Atunci încep să se rotească macaralele în port, se deschid porțile Uzinelor mecanice pentru muncitorii primului schimb de lucru.

Dimineața, lîngă cheiul portului, vasele ce se asamblează pe calele de lansare, înfășurate în scamele ceții ridicate din valurile Dunării, își conturează siluetele în scăpărarea aparatelor de sudură ce au înlocuit definitiv clasicul procedeu al nituirii. Nituitorii care cu ani în urmă au atras atenția plină de admirație a țării întregi spre pasionanta întrecere socialistă cu constructorii de nave de la Galați, s-au recalificat. Au devenit sudori, răspunzînd cerințelor tehnologiei avansate ce a pătruns în construcția navală. Cele două șantiere navale severinene, contopindu-se cu atelierele C.F.R., au dat naștere Uzinelor mecanice, unitate modern utilată, ce a mărit prestigiul Severinului ca oraș industrial. Calcule recente făcute de specialiștii de aci atestă că în ultimii 20 de ani, de pe calele de lansare ale Uzinelor mecanice, au primit „botezul" apei de zeci de ori mai multe nave decît ar fi putut construi la capacitatea sa maximă, în același interval de timp, fostul șantier naval de pe vremuri.

Nu demult, agenția D.R.N.C. din Tr. Severin înregistra o radiogramă de la bordul cargoului „Petrila": „Salutări și mulțumiri constructorilor de nave severineni pentru calitățile cargoului de 1.600 tone «Petrila». Sîntem în drum spre Beirut. Nava se comportă excepțional..."

O altă navă de aceeași capacitate, cargoul „Piatra Neamț", se pregătește de drum. În zilele acestea marangozii și vopsitorii îi fac ultima toaletă. Din largul mărilor va sosi pentru ei altă radiogramă care le va mulțumi pentru calitățile navei pe care au construit-o.

În timp ce pe calele de lansare, se conturează noile nave — dincolo, în cealaltă parte a uzinelor, vagoane puternice pentru căile ferate se definitivează trecînd prin diferite faze ale fluxului tehnologic.

La o altă extremitate a orașului, lîngă prundișul Topilniței și lespedea din marmură în care s-au cioplit cuvinte de laudă pentru actele de eroism ale severinenilor în zilele insurecției din august 1944, se înalță unul dintre cele mai moderne complexe industriale ce va da valori alese pădurilor de pe Valea Cernei și din munții nordului Olteniei.

Într-un cîmp păscut odinioară de gloabele unor chirigii, bătute cu biciul pe drumurile ce leagă portul de oraș, lîngă o fabricuță ce pufăia agonic, se desfășoară elementele unui vast șantier. Printre halele acoperite cu dreptunghiuri din sticlă, printre cofraje și turnuri metalice, se agită un furnicar de autobasculante, macarale și betoniere.

Complexul va avea în prima etapă patru fabrici: una de placaj, alta de mobilă, a treia de plăci fibrolemnoase și ultima de furnir estetic. Primele două s-au și comportat excelent în rodajul tehnic. Gradul înalt al progresului industrializării, în cazul acestui complex, îl poate dovedi chiar numai centrala termică. În afară de deșeurile lemnoase, incendiile din inimile cuptoarelor ei vor fi alimentate și cu praful sorbit din fabrici printr-un labirint aerian de conducte.

Prezent pe un astfel de șantier îți poți da seama de spiritul îndrăzneț și practic al constructorilor noștri. Tînărul inginer Ion Botofei, de pildă, a venit la Tr. Severin după ce a confruntat teoria însușită în facultate cu practica de pe șantierele unor complexe asemănătoare la Tg. Jiu și Caransebeș. Instalatorul Alexandru Cioma a adus aci experiența cîștigată la Bicaz, Arad, Corbeni, Craiova, Bucecea. A lucrat pe numeroase șantiere și, mînat de neastîmpărul celor ce construiesc pasionant, așteaptă zilele inaugurale ale complexului severinean, ca să plece apoi la Porțile de Fier.

Într-o discuție pe care am purtat-o admirînd blocurile de locuințe și suplețea construcțiilor ce vor decanta apa din Dunăre pentru aburii industriali ai complexului, inginerul Ion Botofei îmi spunea:

— Dîrzenia omului se constată atunci cînd își trage calm cizma din noroi, cînd au face tragedie din pricina unei unghii înnegrite de lovitura ciocanului, sau cînd nu se sinchisește că ploaia e însoțită de vînturi. Cînd, dincolo de aceste neajunsuri inerente începutului, știe să vadă viitorul.

Cu și fără metaforele poeziei, marele complex s-a conturat. Fabricile vor începe să producă înaintea termenelor stabilite în planuri. Freamătul șantierului trece prin orele zilei și continuă la lumina reflectoarelor. Schelele se dau jos și altele se ridică; de la înălțimea lor se văd luciul Dunării și acareturile cooperativei agricole de producție de la Cerneți, unde a fost cîndva reședința Mehedințului și plaiul condus de Tudor Vladimirescu.

În vecinătatea acestui șantier, în cîmpul numit de severineni „Tîrgul de vite", se construiește, din beton și sticlă, din var și din cărămidă, un al doilea centru al orașului, demonstrație materializată a unei arhitecturi în care liniile și figurile geometrice răspund cerințelor contemporane. La ce s-a construit pînă în prezent se vor mai adăuga în curînd 780 apartamente.

În urbanistica orașului Tr. Severin există o disciplină stabilită încă din trecutul îndepărtat. Dar modernizarea impune ca, pe lîngă monumentala clădire a teatrului, ridicată de arhitectul Cerchez, să se clădească noi edificii, noi locuințe, bulevarde și cartiere. De curînd dezvoltarea și viața orașului primesc un impuls nou, puternic. În apropiere a început construcția marelui Sistem hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. Această lucrare de importanță covîrșitoare pentru dezvoltarea economică a țării noastre și R.S.F. Iugoslavia, accelerează ritmul înfloririi multilaterale a orașului Tr. Severin. Pe planșetele proiectanților a început să se contureze noul perimetru al viitorului Severin, ce va adăposti o parte din constructorii acestui mare șantier.

Severinenii își îndreaptă optimiști privirile spre Porțile de Fier. Se duc la ele să devină vibrosonetiști, lucrători la batardouri, buldozeriști, excavatoriști.

Într-o caldă întîlnire ei l-au propus pe tînărul Nicolae Mănescu — directorul general al Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier — candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 37 Tr. Severin. Și-au manifestat și în felul acesta încrederea într-un om plin de inițiativă

Aspect obișnuit din activitatea constructorilor de nave de la Uzinele mecanice din Turnu-Severin.

Atelierul de montaj al fabricii de locomotive diesel din cadrul uzinei „Electroputere". Calea ferată a fost înzestrată în 1964 cu 85 locomotive diesel electrice de 2.100 c.p.

CUM ÎI CUNOAȘTEM

EROUL MUNCII SOCIALISTE

Acum 19 ani, ziarul la care lucram m-a trimis să scriu un reportaj despre felul cum se desfășoară campania electorală în comuna Sîntana. Ajuns în fața primăriei, unde era adunată lumea, am asistat la un aprins dialog între pretor și un moțogan coborît la cîmpie.

Pretorul : Ești dat dracului, Gheorghe. Știi să te bați în vorbe cu domnii cei mari. Dar ai un păcat.

Gheorghe : Apoi spuneți-mi, domnule, care-i păcatul meu ?

Pretorul : Ești comunist.

Gheorghe : Altul mi-l păcatul, domnule pretor : că nu-s. Dar vă asigur că m-oi face comunist. Și asta foarte curînd.

Pretorul : Dumneata ești de-al lui Avram Iancu, adecă moț. Cîți moți sînteți la Sîntana ?

Gheorghe : Peste 600.

Pretorul : Sărăntoci și slabi mai sînteți, Gheorghe. Sînt mai grele opincile ca voi.

Gheorghe : Din pricina dv., domnule pretor.

Pretorul : O să vă stingeți de sărăcie.

Gheorghe : Vom vedea noi cine s-o stinge. Noi, nu. Noi abia amu ne aprindem.

Omul care i-a replicat pretorului, este un fost argat cu luna și cu anul. Îl cheamă Gheorghe Goina. Astăzi este președintele cooperativei agricole de producție din Sîntana. De cîțiva ani, pe pieptul acestui moțogan strălucește o stea de aur ; steaua de Erou al Muncii Socialiste. De 15 ani, omul acesta e în fruntea cooperativei agricole de producție ; de 15 ani cooperativa aceasta a mers din succes în succes. Și a pornit modest. Azi fondul de bază al cooperativei trece de 18 milioane lei, iar averea obștească depășește 30 milioane lei. Numărul animalelor proprietate obștească se apropie de 5.000.

Bogăția acestei unități agricole socialiste s-a răsfrînt asupra membrilor ei. Oamenii ei, despre care pretorul spunea acum 19 ani, că sînt mai ușori decît opincile, duc trai îndestulat, poartă cravată și „țoale domnești". Toți și-au înălțat case noi, de toată frumusețea. Copiii lor învață la școli medii și la universități. Socialismul a modificat din temelii întreaga viață a Sîntanei.

Trebuie spus că în tot ce e nou și frumos în Sîntana, e o parte din inima și priceperea lui Gheorghe Goina.

De mulți ani, cei care l-au cunoscut și l-au apreciat l-au propus și l-au ales deputat în sfatul popular regional ; aceiași oameni, și alții mai tineri, l-au dat mandatul, în ultimele două legislaturi, în Marea Adunare Națională. Acum, președintele de la Sîntana e din nou propus candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile pentru marele sfat al țării.

Au avut oamenii o mie de motive să facă și să susțină o asemenea propunere.

George CIUDAN

POETUL

Vădit emoționat, cu o paloare romantică în obraz, poetul stă de vorbă cu alegătorii din circumscripția electorală 24 „N. Bălcescu" din Capitală. Ion Brad nu este un necunoscut pentru ei. Reprezentant de frunte al tinerei generații de scriitori, Ion Brad a debutat în anul 1947 în revista „Gînd tineresc" din Alba Iulia. Tînărul venea de pe Valea Tîrnavelor, renumită țară a vinurilor limpezi, cu oameni dîrji și harnici. De la ei a învățat cîntecul aspru și tainic : „Din asprimea acestui pămînt / Și-au desprins aripile și cîntecul / Izvoarele mele — / Pămînt învelit de sori roditori / Vegheat de tinere stele". Ei i-au dăruit din tezaurul neprețuit al înțelepciunii populare, pe acești oameni îi va preamări poetul de la primele sale versuri și tot la ei se va întoarce cînd își va încerca — cu succes — talentul în proză, scriind romanul „Descoperirea familiei". Poetul a închinat pămînturilor natale o întreagă biografie în ritmuri și armonii.

Fără a neglija o clipă rosturile sale de activist pe tărîm obștesc, fie ca redactor la diverse reviste și ziare, fie ca secretar al Uniunii scriitorilor, poetul Ion Brad a avut o activitate literară fecundă. De la primul său volum, „Cincisutistul" (1953), închinat vieții unui muncitor, Ion Brad este prezent pe frontul literar foarte frecvent. „Cu sufletul deschis" (1954), „Balada împușcaților" (1955), „Cîntecele pămîntului natal" (1956), „Cu timpul meu" (1958), „Să citim cu voce tare" (1960), „Mă uit în ochii copiilor" (1962), romanul „Descoperirea familiei" (1964) — alături de nenumăratele poezii, articole, reportaje publicate în presă sînt tot atîtea lucrări care au binemeritat aprecierea atît a cititorilor cît și a criticii literare. „Ion Brad a consacrat poezia integral prezentului...", spunea G. Călinescu remarcînd preocupările și arta poetului.

Întreaga operă literară a scriitorului Ion Brad este pătrunsă de o dragoste fierbinte față de patria noastră socialistă și o încredere nestrămutată în partidul clasei muncitoare, sentimente pe care poetul le-a concretizat și în cuvîntul rostit în fața cetățenilor din circumscripția electorală 24 „N. Bălcescu" cu prilejul adunării în care a fost propus candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională. El a spus în încheiere :

„Dacă, pornit din casa plină de copii a unui țăran, am ajuns, astăzi, să candidez în alegerile pentru cel mai înalt for al țării, aceasta se datorește cursului nou pe care l-a dat istoriei, vieții politice, sociale și culturale a întregului nostru popor Partidul Muncitoresc Român, acest mare arhitect al socialismului, al bunăstării și păcii. Lui îi datorăm toată dragostea și recunoștința noastră".

R. RODA

VIITORUL INGINER

M-am dus să-l văd la locul său de muncă. La uzinele „Laminorul". Se afla undeva prin hala imensă a sectorului său. Am rugat să fie căutat și l-am așteptat.

După cîteva minute ușa se deschide și în cadrul ei apare un tînăr cu zîmbetul pe buze, cu fața luminoasă. E Tudor Bălățică, candidat al F.D.P. pentru Marea Adunare Națională, circumscripția 25 și candidat pentru Sfatul popular orășenesc, circumscripția 286 din cartierul Progresul.

Biografia lui este direct emoționantă.

În anul 1949, așa cum aflasem, a intrat la școala profesională a uzinei, pe care a absolvit-o în trei ani, devenind în anul 1952 muncitor calificat. În același timp a urmat liceul seral, iar în anii 1955-56 școala de maiștri. În anul 1960 s-a înscris la Institutul politehnic din București la Facultatea de metalurgie, unde este student în anul patru. Peste un an va fi inginer.

Este un fiu al cartierului Griviței.

— Pe ce stradă te-ai născut ? — îl întreb așa, din simplă curiozitate, ca un vechi cunoscător al locului.

— Nu știu.

— Cum așa ?

— Păi ai mei, muncitori necăjiți, neavînd cu ce plăti chiria, se tot mutau dintr-o stradă în alta. Cum se chema strada unde am văzut lumina zilei, n-a ținut nimeni minte. Atît știu că pe aici m-am născut. Undeva mai încolo de unde este azi uzina. De aici și pînă la Chibrit era cîmp de bălării, de gunoaie.

— Și nu-ți este prea greu astăzi, ca responsabil al unui sector atît de important al uzinei, ca student al politehnicii și candidat în două circumscripții, să răspunzi la toate obligațiile ?

— Este unul dintre cei mai buni tehnicieni ai uzinei — intervine secretarul organizației de bază, care asista la întrevederea noastră. Fiind candidat al Frontului Democrației Populare, e deosebit de activ ; se întîlnește cu alegătorii, se interesează de treburile cetățenilor din circumscripții ; cu facultatea avem noi grijă să nu lipsească.

— Nu e nevoie — face, luînd-o în serios, Bălățică Tudor. Treaba la uzină este una, aceea de candidat este alta și, ca student, trebuie să fiu prezent și pregătit. M-ar încurca orice absență. După o absentare trebuie să muncesc mai mult, să conspectez lecția și s-o învăț, fără să fi asistat la curs. Așa că...

Secretarul organizației de bază îl învăluie cu o privire prietenească. Apoi mă invită în sectorul în care lucrează Bălățică.

Pătrundem într-o hală plină de mașini și stăpînită de vuiet.

— Acum e mai mare zgomotul decît de obicei — se scuză el, la un moment dat. Montăm un nou pod rulant.

În drum, este oprit de un muncitor care-i dă două hîrtii la semnat ; de un al doilea, care îi comunică ceva din procesul muncii, de un al treilea care îl întreabă nu știu ce. Redevenise, de la intrare, șeful sectorului.

Trecem printre gheme de cabluri subțiri de alamă sfîrîuicătoare, printre stive de țevi din același material, de bare ce intrau la laminare. Se lucra din plin, așa că m-am simțit obligat să nu-i mai răpesc timpul acestui tînăr maistru, viitor inginer.

Strîngîndu-i mîna la despărțire, i-am adus, fără să i-o spun, din inimă un emoționant omagiu.

Gheorghe DINU

și talent, bucuria de a vedea împlinită cutezanța în folosirea forței imense a Dunării irosite atîtea milenii prin învolburarea de la cataracte.

Cunoscînd că față de anul 1948 producția globală industrială a întreprinderilor din oraș a crescut de 11 ori, că față de 1949 numărul apartamentelor a sporit de 12 ori, severineanul are baze temeinice de comparație cînd privește în perspectivă. El visează de pe acum Porțile de Fier larg deschise, vasele ce au primit „botezul" apei în rada portului Tr. Severin pătrunzînd în ecluzele marelui baraj, energia kilovaților alergînd pe magistralele aeriene spre constelațiile orașelor socialiste. Ei visează așa cum va fi peste șapte ani cetatea luminii de la Porțile de Fier. Ei visează ce n-a visat Apolodor din Damasc.

CUM ÎI CUNOAȘTEM

„OMUL SFINȚEȘTE LOCUL"

Vechea zicală românească — „omul sfințește locul" — i se potrivește parcă mai bine ca oricare alta. De 13 ani în șir, Ion Sandu este președintele comitetului executiv al Sfatului popular al comunei Radovanu.

Radovănenii spun despre Sandu :

— Avem un președinte capabil... De cînd e el, s-a schimbat fața comunei.

La rîndul lui, Ion Sandu declară :

— Oamenii noștri sînt buni, harnici, săritori la toate chemările. Cu ei răstorni și munții.

Pe care să-i asculți mai întîi ?

Fapt e că Ion Sandu, la cei 46 de ani ai săi, se bucură de-un prestigiu de netăgăduit. Cum și-a cucerit acest prestigiu ?

În 1952, cînd a fost ales pentru prima oară președinte al sfatului popular, comuna era vestită, mai cu seamă primăvara și toamna, prin noroaiele de pe ulițe, în care roțile carelor se afundau pînă-n butuc. Pe cînd astăzi ! Străbăteam străzile largi, drepte, amenajate și-n bună parte pietruite, străjuite de trotuare îngrijite. Îmi imaginam cum trebuie să fie vara în această comună, unde numai într-un singur an, 1964, s-au plantat 1.500 pomi, 2.000 arbuști de trandafir și — cifra ar putea scoate exclamații — un milion și jumătate de petunii.

Am făcut un calcul estimativ al lucrărilor din 1964, efectuate de locuitorii comunei prin muncă patriotică : 143.000 de ore, a căror valoare se ridică la 1.140 000 lei.

— E o dovadă că oamenii își iubesc comuna. Altfel, singuri, oricît ne-am strădui, n-am face mare lucru — spune Ion Sandu.

Pe de altă parte, radovănenii afirmă că, dacă n-ar fi avut un președinte ca Ion Sandu, nu s-ar fi făcut probabil atîtea în comună.

La „activul" din ultimii ani al sfatului popular mai figurează și alte realizări : 4 săli de clasă adăugate vechilor școli din comună și noua clădire a școlii generale de 8 ani din Valea Popii.

Iar la „pasiv" — proiectul noului cămin cultural.

— Mă gîndesc și noaptea la el — ne mărturisește Ion Sandu.

Radovănenii nu concep să aibă altceva în comună decît un cămin cultural modern, cu o sală de spectacole de 400 locuri și cu încălzire centrală. Iar dacă tot instalează centrala termică la cămin, de ce n-ar da căldură și școlii din centru, și dispensarului, și noului magazin universal, și restaurantului...

Așa se nasc ideile. Iar cine-i om cu tragere de inimă, le și pune în practică. Tot ce și-au pus în cap pînă acum, au înfăptuit.

În biroul președintelui sfatului popular tronează diplome și steaguri de comună fruntașă pe raion. În întrecerea patriotică pentru înfrumusețarea orașelor și satelor, comuna Radovanu a cucerit în 1963 locul I pe raion și locul II pe regiune. Iar președintele sfatului popular, Ion Sandu, a fost propus, de către consătenii săi, candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în sfatul popular comunal, în cel raional și în cel regional. E o cinste care, după opinia radovănenilor, lui Ion Sandu i se cuvine pe deplin.

ÎMPLINIRI

Elena Sprinceană a ajuns în pragul pensionării. După un sfert de veac și mai bine petrecut ca învățătoare „de țară", își face acum bilanțul. Ce lasă în urmă ? Un număr impresionant de generații de știutori de carte ieșiți din mîinile ei. Apoi, o prezență activă în viața satelor în care a profesat.

În Radovanu e de 14 ani. A venit cu recomandația de „învățătoare cu experiență". I s-a încredințat, de la început, direcția școlii elementare din Valea Popii.

— Aveam la dispoziție o singură încăpere, într-o clădire veche, în care învățau două clase deodată — își amintește Elena Sprinceană. Iar elevii de ciclul doi trebuiau să meargă tocmai la școala din centru.

Din 1962, Elena Sprinceană este directoarea unei școli generale de 8 ani. Moderna și eleganta clădire a școlii, ridicată în locul celei vechi, are săli de clasă mari și luminoase, cancelarii, laborator ș.a., oferind celor peste 300 de elevi condiții dintre cele mai bune pentru învățătură. Noua clădire a școlii a fost evaluată la circa 430.000 lei. Din această sumă, sfatul popular a investit mai puțin de 300.000. Restul a fost suplinit de către locuitorii comunei, care și-au oferit voluntar prisperea și brațele de muncă. Radovănenii susțin că Elena Sprinceană, ca deputată în sfatul popular comunal și în cel raional, a fost „inima" acestei acțiuni. Ei au propus-o, de altfel, din nou candidat al F.D.P. atît în sfatul popular comunal, cît și în cel raional.

Tinerele cadre didactice ale școlii — învățători și profesori — apreciază, pe de altă parte, la Elena Sprinceană nesecata ei experiență pedagogică. La rîndu-i, învățătoarea se simte ea însăși întinerită.

— Dacă ar fi nevoie, aș mai preda încă zece ani de-acum înainte — ne mărturisește ea.

Radovanu mai are o școală generală de 8 ani și două școli elementare de 4 ani. La un loc, numărul elevilor din comună se ridică la vreo 1.200. La prînz, cînd ies copiii din școli, comuna zumzăie ca un stup de albine.

...Elena Sprinceană trăiește intens viața nouă a comunei. În Radovanu există un număr impresionant de intelectuali : 45 cadre didactice, un medic și un farmacist, doi ingineri agronomi și un zootehnist (la cele două cooperative agricole de producție), un medic veterinar ș.a.

— Vă spun sincer — ne destăinuiește Elena Sprinceană — noi, învățătorii, avem o muncă frumoasă și plină de răspundere. În afară de munca de la catedră ne ocupăm de echipele artistice ale căminului cultural — care ne-au adus satisfacții în concursurile raionale și regionale — avem la îndemînă o bibliotecă bogată, putem vedea trei filme pe săptămînă, ca și emisiunile zilnice ale televiziunii. Este o mare deosebire între satul de azi și cel pe care l-am cunoscut atunci cînd mi-am început cariera de învățătoare.

Pe chipul ei brăzdat de ani citești sentimentul unei vieți împlinite. Asta nu înseamnă însă că Elena Sprinceană își consideră activitatea încheiată. Dimpotrivă.

Radu CONSTANTINESCU

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ...

„Bucuriile iernii". **Iuliu MARTIN – Timișoara**

Poșta de fiecare dimineață ne aduce fotografii de la cititori. Ele sosesc din toate colțurile țării, expediate de fotografi amatori de cele mai diferite vîrste și cele mai deosebite profesii – de la școlarul care ține pentru prima dată în mînă micul său aparat fotografic pînă la muncitorul sau intelectualul fotoamator cu experiență. Publicăm în aceste pagini cîteva pe care le apreciem ca fiind printre cele mai bune și mai interesante fotografii primite în ultima vreme de la amatori.

„Născuți în aceeași zi" (la o maternitate din Constanța).

Gh. CIOROBEA – Constanța

„In Deltă, înainte de răsărit".
Maxim GHERASIM – Tulcea

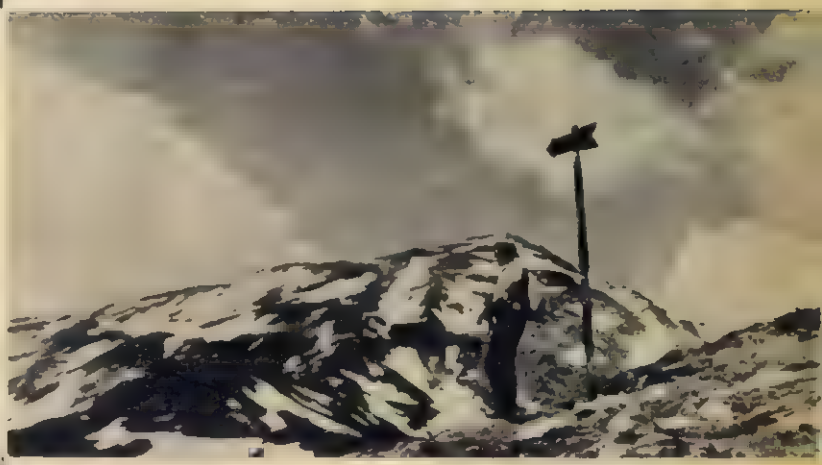

„Pete albe" (pe masivul Iezer-Păpușa).
Aurel BALABAN – Pitești

„Ferestre" (imagini noi din cartierul Gării Bacău).
Prof. V. BOGDANEȚ
Bacău

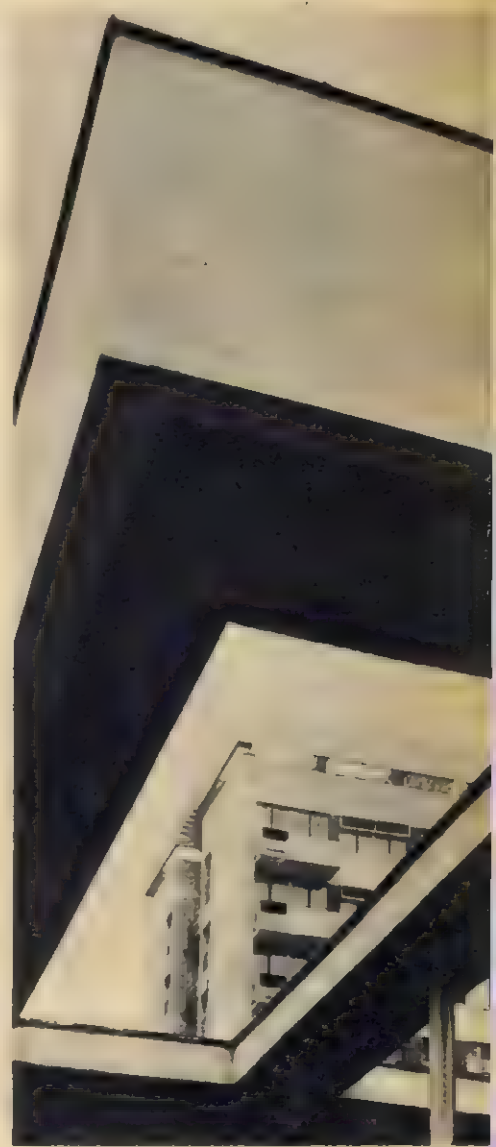

Iarna în „Parcul poporului" din Craiova.
Aurel ȚUI – Craiova

„Un colț de cer" (pe șantierul de construcție a unei noi uzine).
C. CONCU, tehnician – Craiova

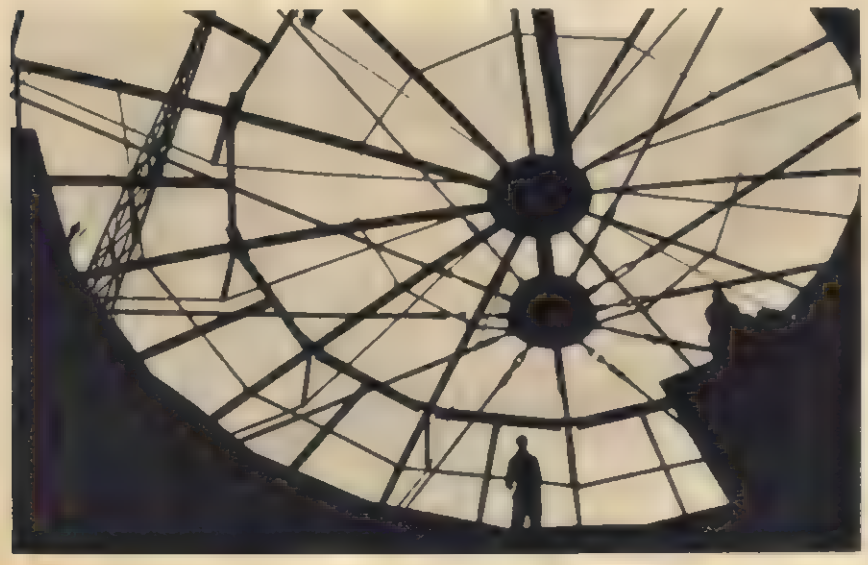

actualități cinematografice

ȘANTIER

CU ECHIPA „RĂSCOALEI" ÎN CĂUTAREA CERULUI CENUȘIU

Pot sau nu pot fi considerate ecranizările opere autentice, de sine stătătoare, și dacă da, care sînt virtuțile și servituțile creatorilor care interpretează prin mijloace specifice filmului o lucrare scrisă, intrată de mult în patrimoniul literaturii sau în conștiința maselor largi de cititori ?

Disputa pe plan estetic între adepții ecranizărilor și înfocații susținători ai scenariilor originale (printre care trebuie citat în loc de frunte cunoscutul regizor italian Federico Fellini) este în plină desfășurare. Dar deocamdată publicul (în cazul celei de-a 7-a arte, cel mai influent și mai categoric critic) nu a dat cîștig de cauză unora sau altora.

— Personal nu sînt de loc, în această privință, partizanul părerilor excluziviste — ne-a declarat regizorul Mircea Mureșanu — ocupat în prezent cu realizarea filmului „Răscoala", adaptare cinematografică după cunoscutul roman al lui Liviu Rebreanu. Filmele pot fi bune sau proaste, indiferent dacă autorii lor recurg la adaptări sau folosesc în exclusivitate scenarii originale. Nu este mai puțin adevărat, însă, că, în cazul ecranizărilor (procedeu care reclamă în mod fatal condensarea, selecționarea și, pe alocuri, chiar schimbarea materialului faptic existent), regizorul și scenaristul au de înfruntat sensibilitatea publicului care, conștient sau inconștient, este totdeauna dispus să compare cele văzute pe ecran cu cele citite în roman, nuvelă etc.

— Credem totuși că „Răscoala", roman epic prin excelență, deci mult mai „filmic" decît alte variante ale genului, nu a cerut modificări substanțiale.

— Romanul are, după cum se știe, o construcție admirabilă, cu o evoluție a evenimentelor gradată milimetric. Dar... e totuși un roman de peste 500 de pagini ! Pentru a transplanta pe ecran o acțiune densă, descrisă pe atîtea pagini, a fost nevoie în mod firesc de o revizuire a materialului. Scenaristul, scriitorul Petre Sălcudeanu, a rezolvat această problemă dificilă polarizînd ideile finalului în jurul direcțiilor principale ale romanului și excluzînd în cea mai mare parte scenele citadine. Au fost modificate de asemenea destinul și biografia unora dintre eroi. Așa, de pildă, Serafim Mogoș, personaj episodic în romanul lui Rebreanu, a fost adus de scenarist în „prim-plan". El devine în film un personaj consecvent, cu o clară intuiție a evenimentelor, iar în răstimpul întîmplărilor petrecute la curtea lui Miron Iuga, el ne apare ca victimă a boierului. Petre Petre, la rîndul său, nu este numai conducătorul răsculaților, ci și nefericitul logodnic al tinerei seduse de către fiul arendașului. Toate acestea, după părerea noastră, vor contribui la o mai bună interpretare filmică a romanului.

— Ce părere aveți de puterea de sugestie a interiorilor „mărunte", de inventarierea cu ajutorul camerei de luat vederi a amănuntelor de mișcare și decor aparent inutile ? Procedeu folosit de cineaștii moderni (în „Ghepardul" și „Climate", ca să dăm numai două exemple) prin care s-a izbutit condensarea în mod ritmic a descrierilor și analizelor sufletești întîlnite în roman pe zeci de pagini ?

— Nu uitați că filmul nostru are un ritm ascendent și, în acest caz, întreruperea accelerației prin secvențe lungi, placide, cu ritm lent și elemente de simbol — poate provoca o ireparabilă întrerupere a tensiunii dramatice. Decorul natural și scenografia filmului vor constitui, în schimb, puternice elemente de sugestie. Filmul nostru, turnat în alb și negru, nu va avea în mod absolut nici alb nici negru, ci culoarea lor intermediară, gri, în stare să adîncească atmosfera dramatică a sîngeroaselor evenimente din 1907. Alt exemplu : conacul lui Miron Iuga — secund, cu cerdac, stîlpi sculptați, înconjurat de platani viguroși — va avea rolul de a sugera bătrînețea și forța ce se bazează pe tradiție, a unor boieri ca Miron Iuga, în vreme ce proaspătul conac al Nadinei, construit într-un stil eterocliț, de prost gust, va simboliza parvenitismul intrat de curînd în clasa marilor proprietari funciari.

— Cîteva cuvinte despre locurile de filmare ?

— Cele două conace au fost plasate în curtea ce înconjură Palatul pionierilor din București. Alegerea satului ne-a dat însă multă bătaie de cap. Am colindat două regiuni pentru a găsi o localitate cu uliță mărginite de căsuțe scunde și mohorîte. Localitățile noastre rurale nu mai seamănă cu așezările sătești de acum o jumătate de veac. Ne-am stabilit în cele din urmă la Ciocănești (lîngă Buftea), o comună pe care am fost nevoiți s-o „machiem". Am construit primăria, postul de jandarmi și circiuma, iar clădirile din zilele noastre, aflate în perspectivă, au fost mascate cu fațade construite și acoperite cu stuf, paie și coceni. În felul acesta am căutat să refacem o localitate autentică din 1907.

— Cînd sperați să aveți „copia standard" ?

— La începutul lunii august. Din păcate, cerul cenușiu, pe care-l dorim în fiecare dimineață, se lasă cam mult așteptat, provocîndu-ne breșe în programul zilelor de filmare.

Liviu MAIOR

CINEAȘTII PREGĂTESC...

■ Cu primul său lung-metraj, **Le soupirant** (care a rulat pe ecranele noastre cu titlul **Îndrăgostitul**), Pierre Etaix introducea o nouă formulă comică în cinematograful francez : „Mi se pare — spunea el atunci — că spectatorii și-au pierdut obișnuința de a citi imagini, element comic major într-un film. Paradoxal, în arta imaginii spectatorul are nevoie de cuvinte pentru a înțelege un film..." Cu noua sa realizare, **Yoyo**, Pierre Etaix își continuă experiențele în domeniul comediei cinematografice. Acțiunea se desfășoară în „frumoasa epocă" a filmului mut, între 1925 și 1929 ; dialogul nu intervine în acțiune decît ca un contrapunct al imaginii.

■ Actorul englez Richard Burton (cunoscut din filmul „Privește înapoi cu mînie") a anunțat că acest an va marca debutul său regizoral, cu un film inspirat de tragedia „Macbeth" a lui Shakespeare.

Pentru rolul lui Lady Macbeth, alegerea s-a oprit asupra actriței Elizabeth Taylor, soția lui Richard Burton.

■ Anna Magnani interpretează principalul rol feminin într-un film dedicat unui erou al rezistenței franceze. Titlul filmului a fost inspirat de poezia lui Aragon — „Afișul roșu". Partenerul marii artiste italiene va fi Charles Aznavour.

■ Cucerit de romanul „L'État sauvage" a lui Georges Conchon (deținătorul premiului Goncourt pe 1964), regizorul Henri-Georges Clouzot și-a propus să transpună cartea pe ecran. Deocamdată, cineastul și romancierul lucrează împreună la redactarea scenariului.

PE ECRANE

TOVARĂȘII

Despre filmul lui Monicelli, distins de curînd la festivalul de iarnă al Cannes-ului cu Marele Premiu, un scriitor spunea : „Rareori mi-a fost dat să văd atîta autenticitate în descrierea mediului proletar..." Un regizor se entuziasma de simplitatea, forța deosebită a interpretării lui Mastroianni, Bernard Blier, Folco Lulli, Renato Salvatori sau Annie Girardot.

Un critic însă — și fără asta n-ar fi critic — își exprima rezerve cu privire la modalitatea oarecum naturalistă de tratare a dramaticei pagini din istoria începuturilor mișcării muncitorești italiene.

Doar aparent paradoxal, pentru că de fapt cu toții aveau dreptate. Căci această complexă operă amintește atît de valorile marelui roman francez din secolul trecut (Balzac, dar mai ales Zola, de care Monicelli a fost vădit influențat) cît și forța — aproape primitivă — a picturii unui Brueghel-bătrînul, de pildă.

Construcția dramatică a filmului e amplă, polifonică, descinsă parcă — după cum spuneam — din paginile unui dens roman realist. Timpul cinematografic — în sensul clasic — e neglijat voit, în favoarea lentelor descrieri de atmosferă ; și acest lucru încarcă adeseori cu un potențial de emoție maximă secvențe ca : primul semnal de suspendare a lucrului, ciocnirea din gară cu spărgătorii de grevă, priveghiul la căpătîiul muncitorului ucis. Monicelli te familiarizează cu universul sumbru, sordid, al uzinei ce înghite zilnic, ca o gură de infern, energii umane, visuri, idealuri. Și, totuși, viața pare să-și înscrie și aici cursul ei normal, printre mașinile zgomotoase, rudimentare, în halele fără ferestre, unde n-a pătruns nicicînd raza de soare care să învioreze ori, dimpotrivă, să facă și mai dezolantă urîțenia decorului.

Truda istovitoare, fugarele discuții ale muncitorilor — brutal întrerupte de supraveghetor — sînt încercări timide de iluzorie evadare din acest iad industrial ce pare să distrugă orice speranță. Semnalul de încheiere a lucrului aduce izbăvire, oamenii ce păreau storși de ultima vlagă țîșnesc cu o forță nebănuită spre porțile uzinei, spre casă. Sînt tablouri de un realism cutremurător, care dacă nu s-ar succeda sub semnul unei prea întunecate lipse de perspectivă ar atinge valori încă neîntîlnite în cea de-a 7-a artă.

Monicelli realizează în filmul artistic ceea ce prefigurase Vigo cu ale sale documentare autentice din viața portului Nisa. Există însă o anume detașare a artistului față de subiectul atît de minuțios descris, o dorință de totală obiectivizare ; paginile istoriei par să fie răsfoite mai mult de curiozitatea savantului ce zugrăvește cu precizie matematică tabloul general și individual al plămădirii conștiinței muncitorești într-o masă amorfă de sclavi industriali. Cristalizarea conștiinței de clasă se face lent și acest proces de acumulare a revoltei, de trezire a demnității batjocorite, constituie obiectul studiului cinematografic al lui Monicelli. Îți pare rău însă că filmul se sfîrșește aici, că prefigurarea unei etape superioare de luptă e prea discretă, învăluită într-un lirism care estompează ușor certitudinea necesară momentului istoric.

Autorul capodoperei care a fost „Marele război" se recunoaște însă în „Tovarășii" prin vigoarea cu care recompune tabloul uman, prin realismul cu care investighează medii sociale și comportamente individuale, precum și intima legătură ce există între ele.

Alice MĂNOIU

Renato Salvatori — unul din interpreții filmului.

ÎI VOM REVEDEA...

SARA MONTIEL, steaua nr. 1 a filmului spaniol. O vom reîntîlni în „Regina cîntecelor", film ce-i îngăduie să-și valorifice toate calitățile vocale (ca și „Ultimul meu tangou") dar mai puțin pe cele actoricești.

ALAIN DELON, într-un film „de capă și spadă" : „Laleaua neagră", realizat de Christian Jaque, după romanul lui Al. Dumas.

O ÎNDELETNICIRE DE VECHE TRADIȚIE

Multe din marile frumuseți se nasc în taină. Ca diamantele, ca perlele, ca poezia. Așa se naște și mătasea. Mai întîi e o bobiță cît un firicel de nisip. Apoi viermișor. Mai pe urmă gogoș. Gogoșul la drumul filaturilor. Aici se transformă în podoabă vestimentară.

Dacă te interesează povestea științifică privind țesătura de mătase, faci o vizită la Stațiunea centrală de apicultură și sericicultură de la Băneasa. Un grup de cercetători științifici — la secția de sericicultură cercetătorii sînt în exclusivitate femei, în coperta noastră, una dintre acestea: cercetătoarea Elena Titescu — sînt gata să-ți ofere explicații amănunțite despre firul de borangic.

Am obținut succese și în acest sector. În '944 producția anuală a gogoșilor de mătase era de 300 tone pe întreaga țară. Azi a ajuns la 1.200 tone, ceea ce înseamnă 100 tone fir de mătase. Să mergem înainte pe firul de borangic: 100 tone fir = 1.000.000 metri de țesături, adică 350.000 rochii.

În România îndeletnicirea aceasta — creșterea viermilor de mătase — e veche. Noi sînt rezultatele dobîndite în această meserie, noi sînt metodele de creștere a viermilor de mătase. Se poate vorbi azi de metoda creșterilor repetate. În trecut, într-un an se obținea o singură recoltă de gogoși. La ora actuală, într-un singur an, se obțin trei recolte. E adevărat: metoda aceasta încă nu este larg extinsă, dar are șanse ca într-un viitor apropiat — cînd se vor lărgi plantațiile de dud — să fie răspîndită în multe regiuni ale țării.

Un merit al stațiunii de la Băneasa e legat de crearea raselor noi de viermi de mătase (Galben-Băneasa și Alb-Băneasa), care au producții cu 20 la sută mai mari față de rasele vechi.

Numeroase cooperative agricole de producție, care se ocupă cu creșterea industrială a viermilor de mătase, au obținut însemnate venituri bănești. În regiunile București, Galați, Banat etc., țăranii cooperatori au de pe acum o experiență bogată în materie de sericicultură.

Mătasea naturală presupune în primul rînd existența dudului, adică a bazei furajere. De aceea, la ordinea zilei, în fața sericicultorilor stă această problemă esențială: plantații intensive de duzi. Bineînțeles, pe locuri improprii culturii cerealelor. S-a constatat că un hectar neprielnic pentru cereale, plantat cu duzi, aduce un venit de 32.000 lei. Ceea ce nu e de loc puțin.

Deși trăim în plină epocă a maselor plastice, mătasea naturală continuă să-și mențină strălucirea și calitățile ei inegalabile. Nu sericicultorii susțin acest lucru. Mulți alții. În primul rînd, femeile. Și au dreptate.

G. C.

Fotografie de Sorin DAN

CIFRE VECHI — CUVINTE NOI

În limba greacă veche, numărul 100 se rostea *hekaton*. Recunoaștem acest numeral în cuvintele noastre care încep cu *hecto (-litru, -gram, -metru)*. El există și în *hectar*, un cuvînt hibrid, deoarece unește grecescul *hekaton* cu *ar* (unitate de măsură pentru terenuri), care se trage din latinescul *area* (=suprafață). Suprafața de o sută de ari măsoară un hectar. Același element grec apare și în *hecatombă*, în care *hekaton* e contopit cu *bus*, alt cuvînt grecesc, care înseamnă „bou". Pentru a atrage bunăvoința zeilor, se făceau în Elada sacrificii de o sută de boi, iar la romani o sută de animale diferite. Legătura cu vechiul sens s-a estompat, astfel că *hecatombă* a devenit astăzi sinonim cu „masacru".

„Dublu" se spunea în grecește *diplus*, de la care s-a format substantivul *diploma* (= obiect împăturit în d o u ă). Prin intermediul limbii latine și al limbii franceze, el a ajuns pînă la noi fără transformări sensibile în ceea ce privește pronunțarea. Dar sensul? Explicația contrastului dintre înțelesul vechi și cel actual, lipsit de implicații aritmetice, o vom găsi în Roma antică: se numea *diploma* un document oficial prin care se acordau unei persoane anumite drepturi. De pildă, curierii care străbăteau vastul imperiu roman sau soldații cărora li se dădea un concediu primeau un permis de liberă trecere, gravat pe d o u ă plăci de bronz. (Arheologii au descoperit astfel de *diplome* și pe teritoriul patriei noastre.) Fiind vorba de două plăci, numele de *diplomă* era deplin justificat. Poate că termenul ar fi fost dat uitării dacă mai mulți eruditi din apusul Europei nu i-ar fi dat din nou viață, în vremea Renașterii. Ei au aplicat cuvîntul *diplomă* — pe care îl cunoșteau din scrierile latine — documentelor oficiale prin care regele sau un mare senior acorda anumite privilegii. Astfel de documente reglementau cîteodată relațiile dintre provincii sau state diferite. Și iată cum de la *diplomă* s-a ajuns la *diplomație*, ca nume al activității legate de politica externă a unei țări.

Sorin STATI

UMOR DE PESTE HOTARE

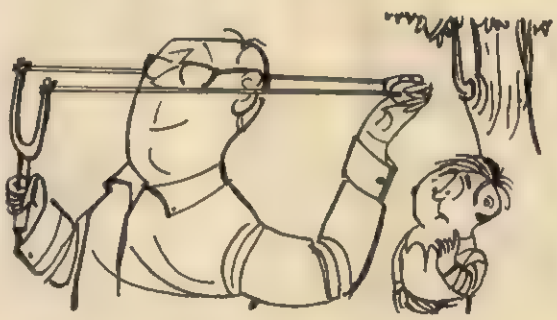

— Nu așa, tătucule...

— Liniște ! Tătucu repetă...

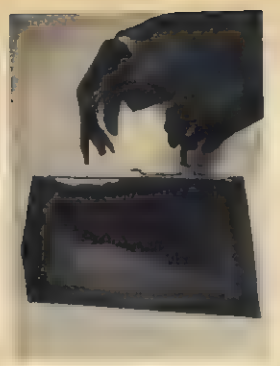

Se apropie 1 — 8 martie, săptămîna cadourilor pentru femei

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

...PENTRU MAMA DUMNEAVOASTRĂ:

...o poşetă de material plastic negru, imitînd lacul, fabricată de „Arta-super" — Oradea. Se găseşte în diferite modele, noi l-am preferat însă pe cel dreptunghiular, cu ramă metalică, sau pe cel de format mai înalt, cu o clapă şi o mică închizătoare din metal galben. Ambele se asortează atît la o rochie din stofă sau jerseu, cît şi la taior sau palton. Pe lîngă faptul că sînt încăpătoare, aceste poşete se curăţă uşor, cu puţină apă, fără să-şi piardă luciul.

...un uscător de vase din material plastic în diverse culori. Are două compartimente: unul cu despărţituri pentru farfurii, altul, perforat, pentru pahare şi tacîmuri. În afara faptului că după spălare permite scurgerea perfectă a apei, prezintă şi avantajul unei stabilităţi care împiedică farfuriile să se spargă.

...PENTRU LOGODNICĂ:

...o foarte cochetă umbreluţă din tafta vegetală sau naturală, cu mîner metalic ori din material plastic. Confecţionate într-o bogată gamă de desene (pepit, carouri, dungi etc.) şi nuanţe (gri, vernil, mov, negru, roşu etc.) umbrelele pot fi asortate oricărei toalete, schimbîndu-i-se doar husa.

...o pereche de mănuşi căptuşite cu blană, din piele simplă sau presată, în negru ori maro; le găsiţi la magazinul „Cireşica" din bulevardul 6 Martie nr. 43. Merg atît la o ţinută sport cît şi la una de oraş. Sînt foarte călduroase, dar atenţie: nu uitaţi să vă informaţi în mod discret asupra numărului pe care-l poartă cea căreia vreţi să le dăruiţi. Aceste mănuşi trebuie luate cu un număr mai mare, întrucît blana ocupă o bună parte din spaţiul numărului respectiv.

...PENTRU COLEGELE DE BIROU

...dacă sînt fumătoare, cumpăraţi-le de la I.C.S. „Victoria" cîte o brichetă micuţă din metal inoxidabil cu aspect sidefat în diferite culori (verde, mov etc.). Formatul redus şi plat le fac să încapă cu uşurinţă în poşetă sau într-un buzunar;

...săpunul şi apa de colonie „Carmen", prezentate într-o cutie cu aspect atrăgător. Mirosul proaspăt al coloniei, ca şi proprietăţile emoliente ale săpunului le fac să se bucure de aprecierile cumpărătorilor.

...un portchei din piele presată, în diferite culori (bej, maro, negru). Există două modele (pentru chei mai mari sau mai mici), la toate tutungeriile. Portcheiul scuteşte de eterna căutare a cheilor, mai ales că, avînd dimensiuni destul de reduse, poate fi purtat şi în buzunar sau în poşetă.

din toată lumea

ARE PATRU ROŢI ŞI FUGE

Onorabilul cetăţean din Manchester (Anglia) nu se joacă cu automobilul puştiului ci se duce la serviciu, îmbarcat în noul său vehicul Mini-Mini de fabricaţie americană. Maşinuţa are circa 1,70 m lungime şi atinge cu uşurinţă viteza de 25 km/oră.

ORGA DIN PORTBAGAJ

La o recentă expoziţie comercială de instrumente muzicale din Anglia a fost expusă şi această orgă electronică mobilă, care atunci cînd este strînsă încape în portbagajul unui automobil.

CEI 27 DE COPII AI PROFESORULUI PETRUCCI

Experienţele profesorului italian dr. Daniele Petrucci au făcut senzaţie în întreaga lume. Ca urmare a acestor experienţe în Italia trăiesc azi 27 de copii de o vîrstă ce variază între cîteva luni şi cinci ani, a căror viaţă ar fi fost imposibilă acum zece ani. Cei 27 de copii şi-au petrecut prima săptămînă a existenţei lor într-un aparat complicat din laboratorul lui Petrucci din Bologna. Ovulele, izolate chirurgical, sînt fecundate în aparat, iar după o săptămînă embrionul este transplantat în organismul mamei. Restul se petrece după tipicul obişnuit. Metoda este indicată în special în unele cazuri de sterilitate.

Prof. Petrucci în laboratorul său.

LA CE SÎNT BUNE SCOICILE...

Cetăţeanul Rudolf Heider din Mannheim (R.F.G.), în vîrstă de 62 de ani, are o pasiune pe care a transmis-o şi soţiei sale. De ani şi ani de zile ei colecţionează scoici. Zeci de mii de cochilii de toate speciile şi de pe multe ţărmuri a strîns colecţionarul acesta ciudat. În prezent el construieşte pe zidul casei sale adevărate mozaicuri din scoici.

– Grăbiţi-vă !

– Mărturiseşte, scumpule, că nu ţi-ar place să-ţi fac şi eu la fel...

SPORT

DE LA KINGSTON LA TAMPERE

Într-o iarnă de acum vreo douăzeci de ani, o chemare a trecut cu viteza fulgerului printre copiii cartierului bucureștean Dristor : „cu mic, cu mare, la stadionul P.T.T. să pregătim meciul de hochei de mâine !" Curiozitatea de a vedea un meci de hochei era mare, căci competițiile se organizau rar, cu multe sacrificii materiale și puțini puteau ajunge la crose și patine. Fapt pentru care copiii, acești vajnici și dezinteresați prieteni ai sportului, au răspuns cu entuziasm. Înarmați cu furtunuri de apă, ei au inundat terenul de volei, implorînd totodată natura să le desăvîrșească opera.

Și a doua zi, duminică dimineața, zgura roșie era acoperită de un strat neuniform de gheață. Natura fusese darnică : terenul de volei se transformase peste noapte într-un patinoar ad-hoc. Adăugîndu-i-se niște mantinele improvizate și două porți meciul a putut începe. În rîndurile celor două echipe („roșii" și „albaștri") micii creatori ai patinoarului (care alcătuiau și sufletul galeriei !) au recunoscut pe cunoscuții hocheiști bucureșteni Paul Atanasiu („canadianul", cum i se spunea, pentru cunoștințele sale tehnice), Mișu Flamaropol (unul dintre actualii antrenori de hochei și care în acei ani nu rezolvase dilema : fotbal sau hochei...), Marinescu, Diugoș, Pană (tatăl talentatului component al actualei echipe naționale) și alți pasionați ai crosei și puculuiui.

Astăzi, copiii cartierului știu din auzite că pe locul modernelor blocuri în care locuiesc, a fost cîndva un mic teren sportiv. Și mai știu că pentru practicarea sportului lor de iarnă preferat — hocheiul — merg doar cinci minute pînă la patinoarul artificial „23 August".

Iată-i azi pe hocheiști evoluînd pe oglinda lucie a patinoarului, în lumina puternică a reflectoarelor, echipați din cap pînă-n picioare cu echipament adecvat. Modernul patinoar este și al lor, atît ca practicanți cît și ca spectatori.

Campionatul Capitalei angrenează în competiție, pe lîngă echipele de seniori, și pe cele ale juniorilor. S.S.E. II, Steaua, Olimpia, Dinamo și alte cluburi atrag în practicarea hocheiului mulți copii talentați. O promisiune în acest sens (care trebuie desigur confirmată în viitor) o constituie tînăra echipă a clubului Constructorul (alcătuită în întregime din juniori) care a jucat în campionatul Capitalei alături de echipe frunțașe ca Steaua, Dinamo și Știința, în rîndul cărora se află majoritatea jucătorilor din lotul republican. Și în țară, recentele campionate regionale au relevat exemple similare.

Folosind judicios condițiile existente pentru a atrage tineretul la practicarea hocheiului, atît în Capitală cît și în alte centre tradiționale ale acestui sport de iarnă, ca Miercurea Ciuc, Sighișoara, Cluj, Tg. Mureș, Brașov, Rădăuți, Suceava, antrenorii și tehnicienii vor asigura creșterea schimbului de mîine al hocheiului românesc.

Anul trecut, la olimpiada de la Innsbruck, într-o companie valoroasă, alături de echipe cu tradiție în acest sport de iarnă ca Elveția, Norvegia, Polonia și altele, echipa noastră a obținut locul 4 și un premiu pentru sportivitate. În acest sezon, echipa R. P. Române a participat la Cupa Dunării, disputată la Sofia, unde a ocupat locul I.

Campionatul mondial, ce se va desfășura în luna martie a acestui an la Tampere (Finlanda), va reuni cele mai puternice echipe din lume. Printre acestea se vor număra bineînțeles și protagoniștele dramaticelor dispute de la Innsbruck : U.R.S.S., Canada, Cehoslovacia, Suedia și S.U.A. De altfel, consultînd clasamentele ultimelor olimpiade și campionate mondiale, se constată că acestea și-au disputat cu regularitate primele locuri, echipele fiind de valori apropiate. Iată de pildă cîștigătoarele ultimelor olimpiade : 1948 și 1952 — Canada ; 1956 și 1964 — U.R.S.S. ; 1960 — S.U.A.

Cînd, în ultimele zile ale anului 1855, soldații Regimentului regal canadian, curățind gheața lacului din Kingston, s-au amuzat improvizînd un joc, nimeni nu prevedea răspîndirea acestui nou sport : hocheiul. Cîci din disputa celor din Halifax și Montreal cu cei din Kingston, asupra priorității descoperirii noului joc, s-a născut hocheiul care, în Canada, a devenit sport național și a fost codificat în 1875 de niște amatori, pentru ca în anul 1891 să capete girul primei federații de hochei, aceea din Ontario. În 1893 se acordă pentru prima dată un trofeu într-o competiție de hochei. Și ani de-a rîndul, hocheiștii canadieni au deținut supremația de necontestat în lume. După un obicei propriu, canadienii au trimis să-i reprezinte la jocurile olimpice și campionatele mondiale, cele mai bune echipe de club amatoare și nu o selecționată națională cum se obișnuiește. Din anul 1928, cînd s-a disputat prima întrecere olimpică la hochei pe gheață, canadienii au dominat întrecerile pînă în anul 1956. Cu o singură excepție, care, efectiv de data aceasta, a întărit regula : olimpiada din 1936 a fost cîștigată de Anglia, a cărei echipă era însă formată din... canadieni importați !

Iată însă că, în 1954, la Cortina d'Ampezzo, mitul invincibilității canadienilor la hochei la afirmă : învingînd Canada cu 7-0, echipa U.R.S.S. debutează în competiție, producînd surpriza „olimpiadei albe", cîștigînd medaliile de aur.

De atunci, în marea confruntare a hocheiului mondial, canadienii n-au mai avut supremația. Disputele cu echipa U.R.S.S. cărora li s-au adăugat cele cu puternicele echipe ale Cehoslovaciei, Suediei și Statelor Unite, au fost deschise oricărui rezultat.

Acest echilibru valoric se vădește și în acest an, atît în întîlnirile bilaterale (U.R.S.S.-Suedia ; Canada-Cehoslovacia ; S.U.A.-U.R.S.S. etc.) cît și în turneele organizate ca „avantpremiere" ale campionatului mondial din Finlanda. Astfel, la turneul de la Colorado Springs (S.U.A.) au participat echipele : U.R.S.S., campioană mondială și olimpică, Canada și R. S. Cehoslovacă (echipa S.U.A. se pregătea paralel pentru omogenizarea formației, în compania echipei de tineret a U.R.S.S.). Deși au cîștigat turneul (disputat tur-retur), hocheiștii sovietici au pierdut o partidă cu hocheiștii cehoslovaci. Aceștia din urmă, deși în turneu n-au cedat la canadieni, în partidele susținute apoi în Canada au pierdut de două ori în fața gazdelor.

De altfel hocheiștilor canadieni participarea la această ediție a campionatelor mondiale le poate oferi ocazia de a redobîndi supremația. Acest lucru a fost clar exprimat în declarația făcută de antrenorul echipei canadiene David Bauer, după turneul de la Colorado Springs : „Noi avem datoria de a cuceri poziția pierdută în hocheiul internațional. Pentru aceasta trebuie să învățăm foarte multe de la europeni. Cînd afirm aceasta, mă gîndesc la marile noastre lipsuri. După cel de-al doilea război mondial, hocheiul canadian nu s-a dezvoltat de loc. De ce ? Noi am continuat să jucăm dur, să utilizăm în mod exagerat «bodicecul» și să patinăm în forță. Cum s-ar spune mai concret, am lăsat tehnica pe planul doi și nu ne-am desăvîrșit patinajul. Avem datoria de a ne îmbunătăți serios tehnica, patinajul și, mai ales, coeziunea între compartimente. Hocheiștii europeni ne sînt superiori din toate aceste puncte de vedere".

Pregătirile echipelor participante la cele două serii ale campionatului mondial s-au terminat. Federația finlandeză de hochei, organizatoarea competiției, a emis zeci de mii de bilete. Din alte țări vor veni cîteva mii de spectatori (de pildă din Suedia 2.000, din U.R.S.S. 500 etc.), dar alte sute de mii vor viziona meciurile prin intermediul rețelelor internaționale de televiziune.

P. SLĂVESCU

Fază la poarta formației Știința—Cluj în meciul cu Steaua din cadrul Campionatului republican de hochei. Scor final : 14—0 în favoarea bucureștenilor.

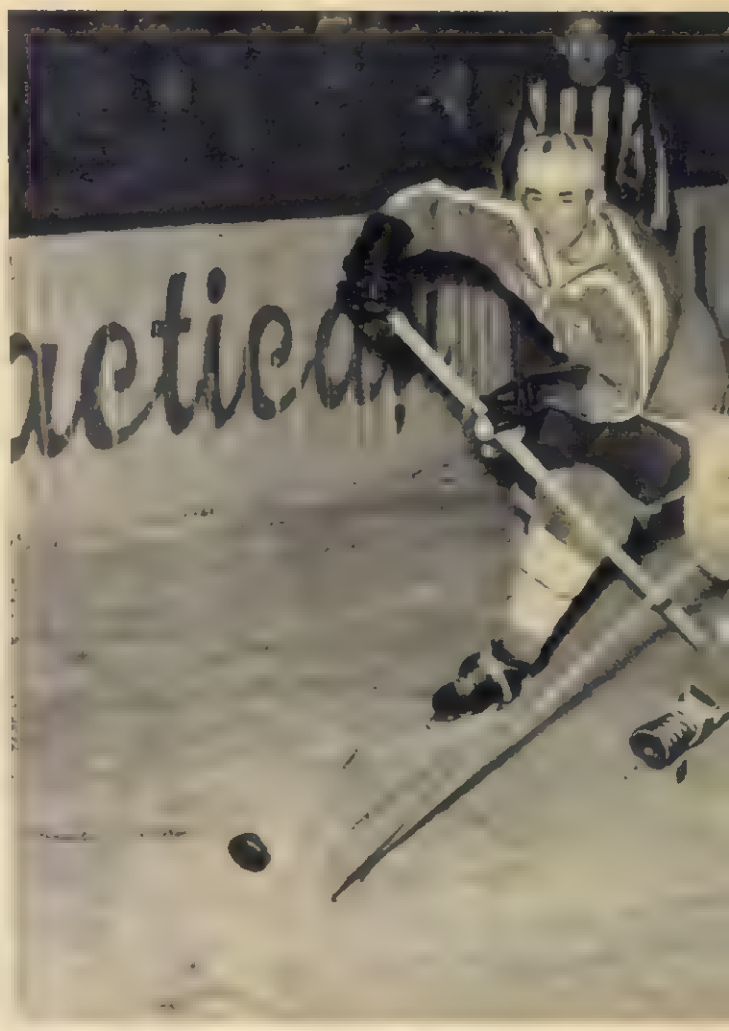

Tăbăcaru și Lena de la Știința în luptă pentru puc cu Varga (Steaua). (Meci din cadrul recentului Campionat orășenesc de hochei pe gheață.)

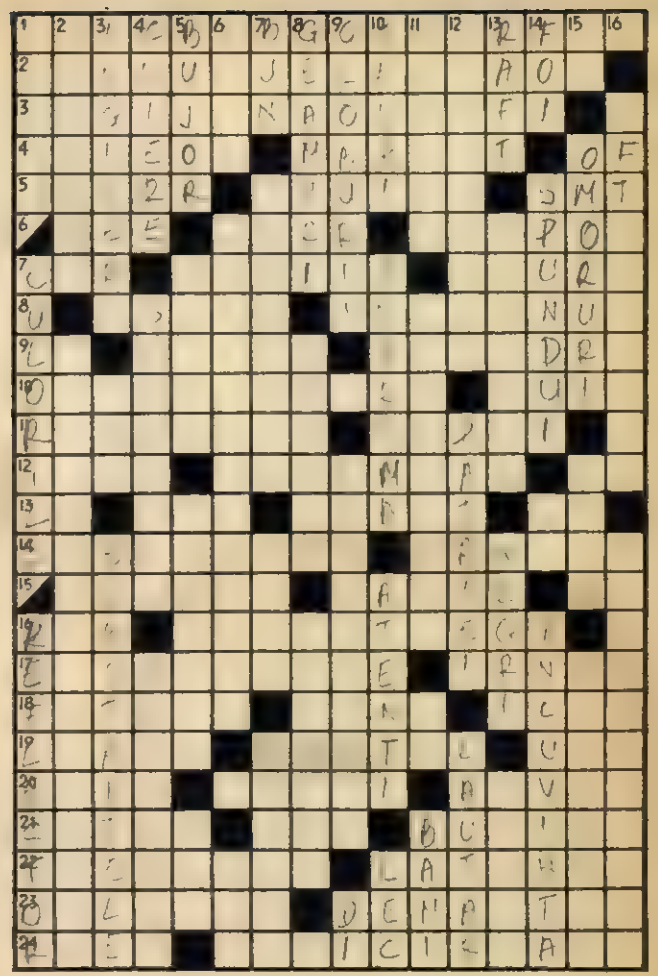

16/24 CU 11% PUNCTE NEGRE

ORIZONTAL : 1) Calitatea oamenilor care pot ușor... sparge gheața ! 2) Dreptul de a nu fi scos din funcție. 3) Care trece în revistă materia parcursă anterior. 4) Munte în Asia Mică — Substanță medicinală — Ion și-a pierdut capul ! 5) Mărgean — Sfidătoare — Stațiune de mașini și tractoare. 6) Domn moldovean — Parte laterală a punții vaporului — Pământ arabil sau animal folosit la arat. 7) Firicel vibrator, la unele celule — La vîrsta de aur (pl.) — Vulturi (reg.). 8) Formularea datelor unei probleme — Înjghebat, adunat. 9) Nicu Petrescu — Plasă de prins pește — Distracția celor trei mușchetari (pl.). 10) Traducători — Nume masculin... liniștit. 11) Rezervați, stăpîniți — Oraș în Spania (provincia Jaen). 12) Măgăruș — Rănită — Bidiviul Dobrogei. 13) Liniște ! — Posesiv — În exterior — Exclamație de mirare albastră. 14) Tipografie (înv.) — Privitor la Italia. 15) I s-a pus data (fem.) — Simbolul începătorului — Pe el ! 16) Perechea lui Tîbîr — A devenit... atrăgător. 17) Ține haina pe cuier ! — Contribuție. 18) Angajarea unei sume în joc — Crivăț sau zefir — Boală infantilă. 19) Folositori — O casă ca-n poveți ! — Nume feminin. 20) Păsări domestice sau sălbatice — Pe fiecare filă a atlasului — Scoate bogății din pămînt ! 21) Apariție, ivire — Prefix pentru trei — Artileriști. 22) Perișoare, chiftele etc. — Nume de femeie. 23) Un lucru... indiferent — La mare distanță. 24) A se bucura... din gură — Librării cu cărți... gata citite.

VERTICAL : 1) Ucenic, învățăcel — Alb și negru ! — Face lumină ! 2) Împovărător (pl.) — Scamatori. 3) Brațe de oțel... printre constructori — Auxiliar al trecutului — Distrugător de... insecte. 4) Suport pentru haine — Lipsit de dinți — Farfurioare. 5) Plantă ornamentală cu flori roșii — „Iarba dracului" — Lucrează obiecte de aramă (pl.) — Prefix pentru morală. 6) Ieșit la lumină — Lucruri demne de laudă — Diminutivul... Marucău. 7) Rezultatul împărțirii — Element de compunere cu sens de opunere — Intrigantul din „Othello" — Strofă de patru versuri. 8) Acoperire cu aburi — Amuțit — Provincie spaniolă. 9) Sticle de lampă (pop.) — Umblă după profituri personale (pl.) — Strigăt pentru mînat caii. 10) Boi cu coarnele în lături — A călăuzi — Cu ochii în patru — Casa de Economii și Consemnațiuni. 11) Fiica Joiancăi — Instalați în cuicuș, sciuați — Pronume — A căuta un „împrumut" (fam.). 12) Drum de străbătut (pl.) — A trece în proprietatea statului — Instrumentist dintr-un taraf. 13) Suport pentru farfurii, tacîmuri etc. — Semn grafic — Superbronzați — Alianțe. 14) Pentru cusut — A prevedea o clauză într-un contract — Vas de lut — Atitudine îngăduitoare. 15) Telur — Asasinări — Anunț scris — Evidențiat, distins. 16) Menținut în bună stare — Surprinse în mod neplăcut.

I. CARAIMAN

Dezlegarea jocului „SIMFONIA APELOR", apărut în nr. trecut

1) DESALINIZARE — SOS. 2) AMIRAL — LAPOVITA. 3) LIRA — ADAPAT — MARE. 4) ENERGIE — ARII — VAL. 5) EN — LEBADA — BAI — E. 6) ASANA — IMA — VISLAS. 7) MC — E — CTA — CE — BART. 8) BUSOLA — RIURI — RAE. 9) A — UNIRE — NONETE — I. 10) RPB — TURTURE — R — CE. 11) COMPOT — ENE — SACA. 12) ALE — RAPID — PAPURA. 13) TERTA — A — AORTA — TR. 14) INSULA — STRAUSS — H. 15) E — ID — MARIN — C — ERI. 16) ABONAT — IAZ — ITEM. 17) EMIR — REA — TRIREME. 18) DELAMARINA — NA — OD. 19) ER — NORITA — SV — ORE. 20) CIN — REN — TITANIC. 21) AZIMA — ABURITE — HA. 22) RASURA — ARIN — SLEP. 23) RIS — OAZA — CUTERE. 24) NEPTUN — ALBIE — TEL.

dialog cu cititorii

DE CÎND PLANTĂM VIȚA DE VIE?

„Doresc să știu de cînd se cultivă vița de vie și care sînt perspectivele viticulturii la noi" ?

Ion GHIVIDEA
Mangalia

Răspunde ing. TUDOR STANCU, Consiliul Superior al Agriculturii, secția de horticultură.

Descoperiri ale arheologilor ne-au arătat că în epoca terțiară condițiile climaterice fiind favorabile, vița de vie a fost răspîndită pe tot globul pămîntesc. Dar în perioada glaciațiunilor cele mai multe dintre soiurile de viță sălbatice din Europa au dispărut, supraviețuind numai *Vitis vinifera silvestris*.

Egiptenii vechi au lăsat săpate în pietrele funerare ale mormintelor imagini interesante despre viță, dovedind că în această epocă, cultura ei și prelucrarea strugurilor în vin erau într-o fază destul de înaintată. Homer, la rîndul său, ne arată că grecii cunoșteau mai multe soiuri de viță de vie pe care le cultivau în rînduri, iar dintre vinuri, mai renumite erau cele din Cipru, Creta, Kios, Lesbos. Aceste vinuri erau preparate simplu sau cu adausuri de esențe de ierburi, flori sau miere. Și la romani, cultura viței ajunsese la un progres destul de însemnat. Sînt autori romani care s-au ocupat de problemele culturii viței de vie, făcînd aprecieri asupra factorilor de vegetație, descriind modul de tăiere, soiurile etc. În aceste descrieri se găsesc recomandații și observații juste, valabile și în zilele noastre.

Pe pămîntul țării noastre, vița se cultiva cu mult înaintea cuceririlor romane. Se cunoaște aceasta din scrierile lui Herodot și Strabo, care arată că atunci cînd grecii vechi au venit să-și întemeieze cetăți în jurul Mării Negre (cu 600-700 ani înaintea erei noastre), populațiile indigene de traci se ocupau intens cu cultura viței de vie.

Viile din unele părți ale Transilvaniei și cele de sub desișurile Carpaților, din Oltenia și Muntenia, erau și mai vechi, poate chiar din epoca bronzului.

Suprafața cultivată la noi cu viță de vie s-a putut socoti abia în secolul al XVIII-lea : în Moldova ea a fost atunci de 13.250 ha, iar în Muntenia de 21.480 ha. Legea secularizării din 1864 a avut ca efect înmulțirea rapidă a plantațiilor de vii, astfel că în 1884 suprafața viilor ajunsese la 150.000 ha. În prezent viticultura țării ocupă 306.600 ha.

În perspectivă, vița de vie va ajunge să ocupe o suprafață de 500.000 ha, din care 150.000 ha vor fi plantate cu struguri de masă.

Extinderea viilor se face pe baze științifice, conform lucrărilor de raionare și microraionare a viticulturii.

OPINII ALE CITITORILOR

ȘTEFAN D. IOAN din București, un vechi cititor al revistei, ne trimite o simplă scrisoare de netăgăduit folos colectivului nostru. După ce face o enumerare a materialelor pe care le-a apreciat în mod deosebit în aparițiile din cursul anului care a trecut, cititorul nostru ne reproșează părăsirea „fotofoiletonului" în care se pot pune în evidență unele aspecte deficitare în diferitele sectoare ale vieții noastre. „Rubrica este de relaxat" — opinează, în concluzie, cititorul nostru. Și în continuare : „Aș dori să găsesc în paginile revistei materiale de educație a cetățenilor, pe teme de igienă și sănătate, cum a fost de pildă ancheta «A fuma sau a nu fuma ?» Subiectele nu lipsesc și aș sugera de pildă o anchetă pe tema alcoolismului". După ce își spune părerea și în controversa iscată în jurul rubricii „Cititorii către cititori" (fiind categoric pentru menținerea rubricii), corespondentul nostru își încheie scrisoarea cu o apreciere favorabilă a noii noastre rubrici intitulate „Memento".

CITITORII CĂTRE CITITORI

Observația cititorului nostru cu privire la dispariția fotofoiletonului din revistă e fundată. Explicația acestei „dispariții" trebuie căutată în faptul că fotofoiletonul are o sferă de aplicabilitate destul de restrînsă (notăm în treacăt că, de pildă, trăsăturile negative din conștiința oamenilor nu pot fi. . fotografiate). De aceea, pentru „a pune în evidență unele aspecte deficitare în diferitele sectoare ale vieții noastre" — cum se exprimă corespondentul nostru — am ales foiletonul. După cum se poate vedea, începînd din numărul 3 al revistei, publicistul C. N. Constantiniu semnează regulat un „microfoileton".

Foarte interesante sugestiile cititorului nostru de a publica noi anchete de educație cetățenească. Vom ține seama de ele. Mulțumim pentru prețioasa scrisoare.

Două scrisori, una semnată de elevul CARMEN BĂLTINESCU, din Sibiu, cealaltă — de un colectiv : MARCU IEREMIA, MIRCEA BLAJOVAN și GHEORGHE STREIN din Bocșa, abordează rubrica jocurilor distractive. În ambele scrisori, făcîndu-se referiri la înfățișarea respectivei rubrici în numărul special de Anul nou, se solicită „...ca și în numerele viitoare, să apară astfel de rubrici și mai ales cea intitulată «Verificați-vă cunoștințele», fiind foarte distractive și totodată instructive" (scrisoarea semnată Marcu Ieremia și colegii). Făcînd-ne o cerere asemănătoare, Carmen Bălținescu solicită în plus : a) o informație permanentă cu privire la cărțile noi apărute și b) articole pe tema „Comportarea tineretului în societate".

POȘTA NOASTRĂ

După cum se știe, „Flacăra" a adoptat (începînd cu nr. 2) un nou tip de careu de cuvinte încrucișate (16/24 pătrățele) în care ne vom strădui, în continuare, cu ajutorul unor definiții corespunzătoare, să facem ca jocul să nu fie numai amuzant, ci și instructiv. Neputîndu-i asigura rubricii „Verificați-vă cunoștințele" o apariție permanentă, îi vom găsi totuși locul în revistă din cînd în cînd, alături, probabil, și de alte mijloace similare care, sperăm, vor stîrni interesul cititorilor, mai ales al celor tineri.

Dorința cititoarei Carmen Bălținescu de a fi informată în legătură cu vitrina literară i-a fost satisfăcută... cu anticipație, prin rubrica respectivă din pagina intitulată „Memento".

CAMERUN

„Care-i pe scurt istoria Camerunului și ce situație economică și politică are azi ?"

Teodor NICULESCU
Pielești, str. Petrol 8

Răspunde A. CELARU, cronicar extern.

După ce a înconjurat pe la apus partea superioară a Africii și a ajuns în regiunea „marelui cot" al continentului — Golful Guineei — (spre sfîrșitul secolului al XV-lea), navigatorul Fernando Po a observat prezența abundentă a crabilor (în portugheză — camaroes) în delta fluviului Sanaga. Înscris pe hărțile lui Po ca „Rio das camaroes", fluviul și-a extins apoi denumirea și asupra teritoriului de pe malurile lui — Camerunul.

Cuceritorii europeni au debarcat pe aceste meleaguri, desigur nu din interes pentru civilizația care existase aici cîndva. Ceea ce i-a atras, vesculi la rînd, a fost în special vînătoarea de oameni, posibilitatea de a-și umple corăbiile cu sclavi pentru plantațiile americane. După ce a fost stăpînit de portughezi și englezi, Camerunul a intrat, spre sfîrșitul secolului trecut, sub „protecția" germană, ca urmare a unei convenții între emisarii lui Bismarck și șefii de triburi. A început o intensă exploatare a bogățiilor țării.

Încheierea primului război mondial a adus împărțirea Camerunului între Franța și Anglia. Cea dintîi a obținut, ca mandatară a Ligii Națiunilor, partea cea mai mare a teritoriului, devenită Camerunul Francez ; Angliei i-au revenit, sub formă de protectorate, două părți mai mici : Camerunul de Sud și Camerunul de Nord. Situația aceasta s-a păstrat o bună bucată de vreme și după cel de-al doilea război mondial, doar cu unele modificări ale titulaturii dominației străine.

Lupta îndelungată și plină de sacrificii a poporului din această țară pentru lichidarea jugului colonial și pentru unificarea patriei sale dezmembrate a obținut o importantă victorie la 1 ianuarie 1960, cînd Camerunul Francez și-a dobîndit independența. După aproape doi ani, la 1 octombrie 1961, ca urmare a unui referendum organizat în Camerunul de Sud, acesta s-a alipit Republicii Camerun, care a devenit Republica Federativă Camerun (Celălalt protectorat britanic, Camerunul de Nord, a intrat în componența Nigeriei, de asemenea pe baza rezultatelor unui plebiscit.)

Teritoriul Camerunului — aproape 500.000 km p — cuprinde multe și variate bogății. În subsolul său se află zăcăminte de aluminiu, care sînt exploatate pe scară largă, precum și aur, cositor, petrol, uraniu, titan, wolfram, mangan, plumb. Pădurile conțin esențe de lemn prețios, iar năvalnicele sale ape curgătoare ar putea deveni sursele unor mari cantități de energie electrică. Întinse regiuni sînt cultivate cu porumb, manioc, mei, precum și cu plante de export — cacao, cafea, bumbac, tutun, arbori de cauciuc etc. Dar, ca rezultat al exploatării coloniale, economia țării este încă puțin dezvoltată. La aceasta se adaugă și moștenirea grea în diverse domenii ale vieții sociale (învățămîntul public, asistența medicală etc.). Trebuie, de asemenea, ținut seama că în economia țării se mai mențin forme ale exploatării de către capitalul străin.

În componența populației Camerunului (4,3 milioane locuitori) intră triburi bantu și sudaneze, precum și triburi de pigmei. Capitala țării este orașul Yaoundé, întrucît însă în ceea ce privește numărul locuitorilor (care, acum cîțiva ani, era de aproape 54.000) de portul Douala (127.000).

Viața politică este caracterizată de o confruntare puternică între guvern și opoziție — reprezentată, în special, de Uniunea popoarelor din Camerun — care cere măsuri energice pentru asigurarea progresului țării. În unele regiuni continuă să aibă loc ciocniri sîngeroase între forțele guvernamentale și partizanii luptei pentru progres.

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ion Păroiu, matriter, Craiova, Grupul școlar al uzinelor „Electroputere" ; ilustrate ; Margareta Crăciun, bibliotecară, com. Tudora, rn. Fălticeni : literatură, muzică, ilustrate ; Aurel Petruți, lăcătuș-instalator, Deva, str. Cuza Vodă 20 : teme diverse ; Lucia Ionescu, funcționară, București, str Bibliotecii 11, rn. 30 Decembrie . ilustrate ; Elena C. Mitrache, elevă, Buzău, str. Plevnei 55 . sport, ilustrate ; Coman Gyurca, tehnician, Ocolul silvic Vișeu, Vișeu de Sus, reg. Maramureș : ilustrate ; Viorel Luciu, Termocentrala Paroșeni, secția 202, rn. Petroșani : teme diverse, ilustrate , Cireșica Samovici, studentă, București, str. Drumul Taberei 2, bl. H, ap. 2, rn. Lenin : cinema, ilustrate ; Vasile Radici, Cîmpulung-Muscel, str. Negru Vodă 159 : ilustrate ; Maria Pricop, Lugoj, str. Cuza Vodă 10 : ilustrate , Silvia Popa, com Vinga 943, rn. Arad : ilustrate ; Maria Groza, elevă, Fălticeni, str. Cuza Vodă 8 : teme diverse, ilustrate ; Tania Grumberg, elevă, Fălticeni, str. Botoșanilor 50 . teme diverse, ilustrate ; Iosif Kelmen, student, Arad, str. M. Kogălniceanu 49, ap. 9 . teme diverse ; Meri Cambera, elevă, Giurgiu, str. Cubului 29 : literatură, ilustrate ; Geta Neguț, elevă, Giurgiu, str. Bactu 35 : geografie, ilustrate ; Iacob Petruța, elevă, Giurgiu, str. Ramadan 45 : teme diverse ; Alexandru Voiculescu, Stelian Mediaș, Szabodi Patrocle, ingineri, Brașov, str. Poarta Scheilor 27 : teme diverse ; Livia Drăgan, învățătoare, com. Manov 237, Reghin : cinema, teatru, muzică ; Mioara Dulgheru, elevă, Buzău, str. Păcii 22 : teme diverse, ilustrate ; Marioara Cireșan, elevă, Lugoj, str. Comuna din Paris 9 : teme diverse ; Romeo Voicu, elev, București, Intrarea Frasinului 5, cartierul Giulești, rn. 16 Februarie : teme diverse, ilustrate.

ȘTEFAN VASILESCU — BUCUREȘTI. Grafologia este disciplina care se ocupă cu studiul particularităților individuale ale scrisului în cursul dezvoltării unui individ, el capătă anumite deprinderi ce-i sînt proprii în ce privește scrisul : aranjamentul general al scrisului în pagină, direcția rîndurilor, dimensiunile, forma și înclinarea literelor, apăsarea, fluența și stabilitatea în scriere, factura semnăturii etc Prin analiza unor asemenea caracteristici ale scrisului, experții grafologi pot stabili dacă un text a fost scris de o persoană sau alta, în ce condiții anume a fost scris etc. Asemenea analize sînt frecvent folosite în criminalistică. Există grafologi care susțin că o asemenea analiză poate duce și la determinarea caracterului oamenilor. În această privință specialiștii continuă să se contrazică, încercările de clarificare a disputei reducînd pînă în prezent la rezultate științifice certe.

MIRCEA NICOLAE — MEDIAȘ. Nici noi nu sîntem în măsură să vă dăm mai multe amănunte despre manuscrisele de la Marea Moartă, deoarece sînt cuprinse în volumul pe care l-ați citit. Ținem însă în evidență cererea dv. și, dacă vor fi date publicității lucruri noi, vom scrie despre ele.

ANTON TAȘCU — VICȘANI, REG. SUCEAVA. Regretăm foarte mult că nu vă putem servi punîndu-vă la dispoziție numere mai vechi ale revistei, căci așa cum probabil știți, tirajul nostru nu satisface toate cererile, astfel că nu ne rămîn exemplare din revistă nevîndute.

PETRU BĂRĂGAN — SIBIU. Într-un fel oarecare bibliotecile au apărut o dată cu primele manuscrise. La noi în țară putem socoti drept cele mai vechi biblioteci, colecțiile de manuscrise — mai tîrziu de incunabule și în cele din urmă de tipărituri — adunate în mănăstiri. La Alba Iulia există o bibliotecă, „Batthyáneum", cuprinzînd o bogată colecție de manuscrise medievale și incunabule, care are la bază biblioteca episcopului catolic I. Batthyány (1741-1798). La Sibiu, în cadrul muzeului „Brukenthal" (înființat în 1790) există de asemenea o bibliotecă bogată în incunabule, documente și tipărituri vechi. Dar prima bibliotecă în sensul modern al cuvîntului a fost biblioteca Academiei Mihăilene din Iași, înființată în 1639 (actuala Bibliotecă centrală universitară din Iași), avînd profil de bibliotecă științifică enciclopedică și didactică. Biblioteca Academiei R P. Române a fost creată la București, în 1867, pe lîngă Societatea Academică Română. Biblioteca centrală universitară din București a fost înființată în 1891, iar cea din Cluj în 1873.

V. SILVIAN

PRIN CETĂȚILE VII ȘI MOARTE ALE MEXICULUI (II)

Note de drum de Nestor IGNAT

O DIMINEAȚĂ ÎNSORITĂ ACUM APROAPE CINCI SUTE DE ANI, ÎN CAPITALA ÎMPĂRAȚILOR AZTECI.

ÎN TEMPLO MAYOR, PRINTRE PIRAMIDELE ÎNCHINATE LUI TLALOC ȘI HUITZILOPOCHTLI, QUETZALCÓATL ȘI XOCHIQUETZAL.

CORTÉS—„UN POBRE DIABLO"—AȘA CUM APARE ÎN FRESCELE LUI DIEGO RIVERA.

MOȘTENIREA SPIRITUALĂ, CONTINUATĂ ȘI ÎMBOGĂȚITĂ AZI DE POPORUL MEXICAN.

„Rascacielo" — zgîrie-nor din centrul capitalei mexicane.

Curtea interioară a unuia dintre palatele Tenochtitlánului, reconstituită în urma unor recente săpături (fotografia din dreapta).

Urmele marelui Tenochtitlán, capitala imperiului aztec, sînt atît de puține și de firave încît ușor am fi putut crede că orașul Mexico de astăzi a crescut pe un loc gol. Dar rezultatele cercetărilor răbdătoare și pasionate ale specialiștilor, povestirile prietenilor noștri au stîrnit umbrele trecutului îndepărtat, ne-au împins imaginația pe calea reconstituirilor...

Să visăm, deci... În dimineața aceea însorită Templo Mayor era plin de popor care mișuna printre templele și prin piețele încintei sacre. Îmbrăcați în veșminte largi de bumbac, unele înfrumusețate cu pene colorate, altele cu păr fin de iepure domestic, pe deasupra cărora erau prinse podoabe de aur, cîțiva oameni mai în vîrstă, cu chipurile osoase și spîne, înțepenite de solemnitatea momentului — reprezentanți ai păturii nobile a orașelor, judecînd după haine și podoabe — sfîrșeau tocmai de urcat cele 114 trepte late ale uneia din scările care duceau la cele două temple de pe platforma superioară a piramidei truncheate. Aceasta era cea mai mare din întreg Tenochtitlánul, iar templele erau închinate lui Tlaloc, zeul ploii și al semănăturilor, și lui Huitzilopochtli [1]), zeul tribal al aztecilor. Piramida, templul lui Huitzilopochtli-Tlaloc, avea latura cam de 100 de metri și o înălțime de 40 de metri, aproape cît Palatul telefoanelor din Capitala țării noastre.

Ajunși pe terasa templului, înalții demnitari și-au îndreptat privirile asupra nenumăratelor clădiri ale incintei sacre. Chiar în fața lor, de o albeață orbitoare în bătaia soarelui, se afla templul cilindric al lui Quetzalcóatl. Deasupra templului se ridica un acoperămînt înalt, din împletitură de paie, iar intrarea în acest lăcaș sacru avea forma unei guri de șarpe. Mai departe se vedeau templul închinat soarelui, aflat în grija cavalerilor „Aguilas y Tigres", cele ale lui Xochiquetzal, Chicomecoatl și Cihuacoatl. Atenția privitorilor era atrasă de Tzompantli, sau altarul capetelor de mort, pe barele căruia se înșirau craniile prizonierilor sacrificați zeilor.

Lîngă Calmecac, clădire destinată sacerdoților și în care erau educați cei ce voiau să se dedice cultului religios, un grup de tineri, înveșmîn-

[1]) „Zei principali erau Huitzilopochtli, zeul războiului, căruia i se ofereau sacrificii omenești, smulgîndu-li-se prizonierilor inimile : Quetzalcóatl, reprezentat ca un șarpe cu pene, divinitate binefăcătoare ; Tezcalipoca..." (Alfonso Teja Zabre : „Historia de Mexico" ed. IV.1961)

În același înscris se subliniază faptul deosebit de interesant că aztecii ajunseseră la ideea unui zeu unic, „domnul dumnezeu", „Ometeuhtli", cauza unică, față de care toți ceilalți zei „particulari" nu erau decît simple întruchipări, manifestări. Ometeuhtli nu era înfățișat cu chip uman, ci era ascuns sub o mască „tlachitioni", simbolizînd astfel incapacitatea omului de a-l cunoaște. Unitatea zeului suprem (impalpabil și invizibil, aflîndu-se simultan pretutindeni) era concepută de aztecii dialectic, conținînd în sine însăși două principii contrarii — masculin și feminin.

(Continuare în pag. 20)

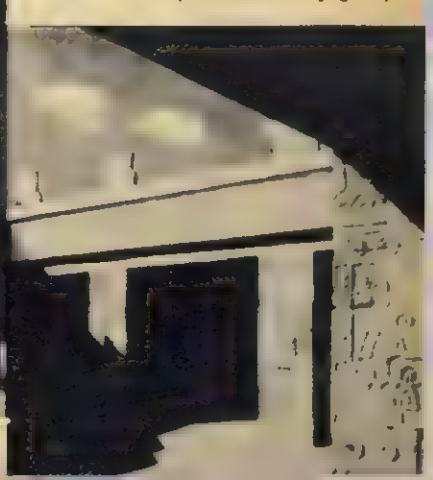

PRIN CETĂȚILE VII ȘI MOARTE ALE MEXICULUI (II)

taţi în tunici albe, fără mîneci, se plimbau discutînd liniştiţi, în vreme ce pe una din marile porţi ale zidului înconjurător îşi făceau intrarea ostaşi cu căşti de lemn, scuturi, sulițe de bronz, săbii cu mîner din lemn şi lamă de obsidiană încrustată, arşi de soare, obosiţi de grele exerciţii militare, călcînd însă cu mîndrie, pătrunşi de spiritul mistic-războinic al „poporului soarelui" sau al lui Huitzilopochtli, „a cărui misiune este supunerea tuturor popoarelor pămîntului, pentru a-şi procura prizonieri cu al căror sînge să păstreze viaţa astrului născător al zilei..."

Dar Templo Mayor nu era decît inima marelui Tenochtitlán. În palatul naţional al Mexicului, care se ridică azi lîngă „Plaza de la Constitucion" aproximativ pe locurile unde se afla altădată palatul nefericitului Moctezuma al II-lea (sau Moctecuhzoma, mai exact, în nici un caz Montezuma, cum apărea în traducerile româneşti) se află o frescă vastă, tablou al istoriei popoarelor mexicane, datorată celebrului pictor Diego Rivera, unul dintre titanii picturii murale contemporane, alături de José Orozco şi David Alfaro Siqueiros. În faţa picturilor murale ale lui Rivera, mare constructor de grupuri decorative pe diverse planuri spaţiale şi istorice, am zăbovit multe ceasuri. Acum ne vom opri însă numai la un singur tablou: „La gran Tenochtitlán — Ciudad de México" (Por el fin del siglo XV). Artistul a folosit toate documentele existente — codice, desene — pentru a reconstitui imaginea autentică a oraşului. Capitala mexicană este înfăţişată în centrul priveliştii panoramice a Văii Mexicului, pe fundalul celor doi vulcani faimoşi: Popocatépetl (5.376 m) şi Ixtlacihuatl (5.201 m). În mijlocul oraşului se află marele „teocalli", templul principal, şi clădirile vecine pe care tocmai le-am părăsit. La stînga acestora se zăreşte stadionul pe care se juca cu mingea un fel de baschet arhaic, iar în vecinătate — grădinile zoologice care i-au uimit pe ostaşii lui Cortés. Drumurile principale sînt desenate simetric şi se îndreaptă spre punctele cardinale. Partea de jos a acestui tablou mural înfăţişează piaţa (tianguis). În stînga, cîţiva azteci vînd tulei (plantă textilă), iar mai jos alţii tîrguie guajolote (curcani), elote (ştiuleţi de porumb crud), fasole, legume şi fructe. Într-o litieră străvie, amintind picturile lui Hieronimus Bosch sau Brueghel-bătrînul, este înfăţişat Tenoch, fondatorul capitalei şi zeu al curăţeniei („Cihuacoatl"), cu halat lung, alb, de bumbac, şi un mare evantai de pene. Doi oameni înfăşuraţi în mantii roşii şi purtînd bijuterii de jad string dările, iar un supus şi le plăteşte cu teve de pene pline cu pulbere de aur. În partea dreaptă sînt vînzătorii de carne: vînat, peşte, broaşte şi iguanas (un soi de şopîrle mari şi blînde, socotite „delicatese" şi astăzi). O curtezană de o frumuseţe hollywoodiană zîmbeşte provocator şi-şi dezgoleşte piciorul tatuat. Părul lung şi negru al femeii ajunge pînă la coapse, deasupra capului poartă o broboadă spumoasă, ca o aureolă, rochia lungă este tivită cu roşu, la gît are un colier masiv de jad — semn al profesiunii — iar în mînă ţine floarea roşie caracteristică Văii Mexicului, „Tigredia".

Întruchipare a zeiţei amorului şi florilor, curtezana este înconjurată de admiratori vîrstnici, rînjind libidinos, care-i oferă daruri: un melc de mare, un „guajolote", un flaut magic făcut dintr-un os de om, iar un brav general aztec prezintă „su trofeo máximo": braţul drept al celui de-al şaselea inamic capturat pentru a fi sacrificat lui Huitzilopochtli. Un medic, probabil un dentist, examinează gura unui copil. Alături se vînd „tortillas", un fel de foi de clătite făcute din mălai, care se mănîncă şi azi în Mexic.

Cu greu pot desigur toate aceste reconstituiri pioase (reconstituirea lui Templo Mayor se datoreşte arheologului mexican arhitectul Ignacio Marquina, iar machetele templelor aztece au fost executate de sculptoriţa Carmen C. de Antúnez), chiar cînd sînt atît de minuţioase şi de vii ca în picturile murale ale lui Rivera, să ne dea imaginea a ceea ce a fost marea metropolă a acestui imens imperiu care-şi întindea stăpînirea asupra multor oameni, de neamuri şi limbi diferite, de la Pacific şi pînă la Golful Mexic, şi din regiunile centrale ale Mexicului pînă în depărtatele locuri ocupate azi de Republica Guatemala. Ciocnirea dintre aztecii care se aflau în plină expansiune şi spaniolii conduşi de Cortés, în căutare de pămînt şi bogăţii, a trebuit să fie din cele mai cumplite. Barbarii n-au reuşit să distrugă Roma sau Atena, dar civilizaţii conchistadori n-au lăsat piatră pe piatră din grandiosul Tenochtitlán. Noul oraş s-a clădit din rămăşiţele celui vechi nu numai după bunul plac al locuitorilor (cum s-a întîmplat mai pretutindeni în lume), ci şi sistematic, cu gîndul de a şterge orice urmă a stăpînirii aztece. Cumplite sînt jelaniile învinşilor care-şi plîng soarta, distrugerea oraşului:

„Viermi mişună pe ulîţi şi prin pieţe
Şi pe pereţi sînt tencuiţi doi creieri
Roşii sînt apele, ca mînjite cu văpsea,
Şi cînd le-am băut
Parcă am fi băut pucioasă".

(„Los ultimos dias del sitio de Tenochtitlán", Ms. Anonimo de 1528)

Tenochtitlánul a pierit de multe secole, dar vechile seminţii s-au perpetuat pînă în zilele noastre. Nu numai pentru că o parte a populaţiei actuale a Mexicului este alcătuită din urmaşii aztecilor şi ai altor triburi băştinaşe, iar o altă mare parte sînt rodul metisajului dintre spanioli şi indieni, dar şi pentru că trăsături de caracter, tradiţii şi chiar aptitudini artistice ale poporului mexican de azi prelungesc peste veacuri fondul spiritual al vechilor indieni. „Aţi observat? — ne spune prietenul R. Deşi poporul nostru — născut din fuziunea adesea tragică dintre spanioli şi indieni, dintre învingători şi învinşi — este un popor de limbă şi cultură spaniolă, Cortés, conchistadorul, nu a fost eternizat în nici un monument, în vreme ce Cuauhtémoc, simbolul rezistenţei în faţa cotropitorilor, are o statuie frumoasă la Ciudad de México". Într-adevăr, Hernán Cortés nu are un monument în vreo piaţă a Mexicului, dar a fost zugrăvit în celebrele sale fresce istorice de marele pictor Diego Rivera. Aici, Cortés apare ca „un pobre diablo" — un nenorocit cu trupul şi picioarele strîmbe, cu braţul drept înţepenit, un microcefal cu profil de pasăre sălbatică, un model de urîţenie şi monstruozitate. Cu toate că pictorul precizează că nu este vorba de un portret politic sau polemic, ci de unul istoric, stabilit de altfel pe baza unor cercetări îndelungate, multilaterale, care au permis reconstituirea adevăratului chip al lui Cortés, nu cred că privitorii de azi ai acestor tablouri istorice, înfăţişînd brutalitatea cuceritorilor, nu văd în spatele monstruozităţii fizice a lui Cortés şi o monstruozitate morală. Desigur, nu i se pot contesta acestui aventurier, care a intrat în istorie ca întemeietor de stat şi popor, o abilitate diplomatică, o anume iscusinţă militară, temeritate, care i-au permis să-şi facă rapid aliaţi din rîndurile băştinaşilor asupriţi de azteci, să-l înşele pe Moctezuma şi să învingă — speculînd la maximum relativa sa superioritate: armele de foc şi animalele necunoscute în Mexic (cai, cîini) — forţele militare mult mai numeroase ale aztecilor pregătiţi de luptă, gata mai degrabă să moară decît să se lase îngenuncheaţi. Dar antipatia faţă de cotropitor a rămas în popor şi trăieşte peste secole.

În schimb învinsul, schingiuitul Cuauhtémoc, tînărul şi viteazul ultim conducător al aztecilor după moartea slabului Moctezuma, este eroul mereu cîntat de poeţi, zugrăvit de pictori:

„¡Oh solemne y trágico jefe de hombres!

„¡Oh dulce y feroz Cuauhtémoc! — exclamă poetul Carlos Pellicer.

„Era hermoso como la noche y
misterioso como el cielo.
Pero su dolor no puede medirse
ni con la órbita de los planetas
gigantescos
ni con los itinerarios
de las estrellas..."

(„Era frumos ca noaptea şi misterios ca cerul. / Însă durerea sa nu poate să

Scenă din „Zeii aztecі", dans inspirat din vechea civilizaţie a Mexicului, prezentat de baletul folcloric mexican.

fie măsurată / nici cu orbita uriașelor planete / nici cu drumurile / stelelor...")
(Carlos Pellicer : „Con palabras y fuego", Tezontle, 1962, pag. 9)

Cuauhtémoc este întruchiparea setei de libertate și neatîrnare a vechilor azteci, a vitejiei și neînfricării care au rămas adînc sădite în inima poporului mexican și au reizbucnit peste vreme în eroismul elevilor școlii militare de la Chapultepec, care, în secolul trecut, pentru a nu se preda armatei învingătoare a Statelor Unite, s-au aruncat în prăpastie, în vitejia luptătorilor pentru independență conduși de indianul Benito Juarez în luptele de la începutul secolului nostru, de care e legată amintirea lui Emiliano Zapata sau Pancho Villa. Aceasta este nu numai o trăsătură structurală, ci și o stare de spirit, peste care nu se poate trece atît de ușor în Mexic, unii comentatori politici găsind și aici o rădăcină, una puternică, a poziției pentru non-intervenție și autodeterminare pe care Mexicul se menține, de pildă, în problema Cubei, în ciuda presiunilor.

Tenochtitlánul a pierit, dar pietrele vulcanice (tezontles) din care s-a clădit noul oraș, sînt carne din carnea vechilor piramide. Indienii au fost puși să ridice cu mîinile lor, din rămășițele templelor aztece, zidurile noilor bazilici. Dar duhul lor s-a strecurat în noua lume nu numai prin picturile și inscripțiile păgîne zugrăvite printre icoane și sfinți, în catedrală sau în „El Sagrario". Tenochtitlánul a pierit, dar umbrele lui plutesc pretutindeni, și în atmosfera dogoritoare din Ciudad de México și în solemnitatea tragică, și — mai ales — în glorioasa moștenire spirituală pe care o continuă și o îmbogățește poporul mexican.

Imaginea pe care o reproducem mai jos reprezintă reconstituirea lui Templo Mayor — centrul istoric și religios al vechiului Tenochtitlán. Macheta a fost executată de sculptorița mexicană Carmen C. de Antunez, directoare a Muzeului de etnografie din Ciudad de México. Și un detaliu al machetei : templul lui Quetzalcóatl (fotografia din stînga).

Microfoileton

MADAM POPESCU LA ALIMENTARA

Madam Popescu a pornit solemnă în procesiunea cotidiană a cumpărăturilor. După o îndelungată experiență știe exact magazinele, raioanele și chiar raftul unde găsește ce are nevoie. Și-a fixat cu minuție și itinerarul. Într-o oră n-are ce face cu toate tîrgurile. Primul drum la pîine.

Înaintea ei, cîțiva cumpărători. Ajunge repede în dreptul vînzătoarei. Va să zică o jumătate intermediară, patru cornuri și o franzeluță pentru sandvișuri. În fața produselor variate și îmbietoare, alcătuind o ciudată geometrie rumenită, se descumpănește.

— Hm ! Parcă alba de doi lei e mai frumoasă. Alea mici împletite îs mai crescute.

— Dumneavoastră ? — rostește fata în șorț albastru, de culoarea cerului.

Madam Popescu parcurge cu privirea sorturile înșirate, cuprinsă subit de o gravă incertitudine.

— Ce-aveți mai proaspăt ? — întreabă, ca să cîștige timp.

— Toate sînt proaspete. Chiar acum o jumătate de oră au sosit de la fabrică.

Răspunsul, care ar fi înseninat și cea mai pesimistă față, o tulbură. (Ce mă fac ?, reflectează pentru sine. Toată e proaspătă.)

— Acolo, în lada de la fund, e tot franzelă ?

— Da.

— Văd una mai prăjită. În dreapta, sub cele șase pîini mai necoapte. (Pe furiș pipăie o lipie de pe galantar, apoi trece la chifle să simtă dacă-s pufoase.)

— Hai, cucoană, hotărăște-te o dată ! — se auzi în spate o voce baritonală și oarecum enervată.

— Vai, ce nepoliticoși sînteți dumneavoastră, bărbații. Nu poate omul să cumpere o pîine !

Răsturnînd trei lăzi încărcate, vînzătoarea îi pune în față pîinea dorită.

Madam Popescu e dezolată. E rumenită numai pe partea dreaptă. Pe stînga parcă e prea deschisă.

— Poate găsiți una mai prăjită.

Șase pîini bine coapte se aliniază în fața lui madam Popescu, intrată de-a dreptul în panică. În ultimul raft a văzut o pîine mare, mai crescută decît toate.

— Dați-mi aceea... Nu, cealaltă. Mai la dreapta. Așa, drăguță. Dacă vrei mata.

Catastrofă. Pîinea era crescută numai în partea vizibilă. Celălalt capăt, ușor turtit. Din nou privirile lui madam Popescu aleargă înfrigurate de-a lungul diferitelor sortimente.

— Împletita e de 3 sau de 2,50 ?

— De 2,50.

— Curios ! Părea de 3.

— Dar bine, doamnă, nu mai cumperi o dată ? O să stăm aici pînă o să defileze prin fața dumitale toate pîinile din raion ?

— Ce strigați așa ! (cu perfidie) Ce vină am eu dacă servește încet. Parcă mai sînt vînzătorii de altădată, politicoși, serviabili ? Nu vedeți cum mă ține aici de aproape o oră ?

Scandalul ia proporții. Văzînd că nu e de glumă cu forța colectivului, madam Popescu cumpără ce-i vine mai repede la îndemînă și se îndepărtă grăbită.

Peste scurtă vreme, vacarm la raionul de mezeluri.

— Ce te bagi, cucoană, în față ?

— Am bonul. Mi s-a cîntărit. Numai să iau pachetul. Vă rog.

Madam Popescu ajunse gîfîind în fața cîntarului. Poziția era cîștigată. „Inamicul" numai cu greu ar fi putut s-o recucerească.

— Cîntăriți-mi o lămîie. Nu aceea. Una mai galbenă. E cu coaja groasă ? Dar ou coajă subțire aveți ? De care-s măslinele ? De 16 ? Parcă-s de 12. Pot să gust puțină brînză ? E de 14 ? Da' de 12 nu aveți ? Slănina are carne ? Ața din stînga. Așa. Cam groasă. Poate găsiți mai subțire. Cum ? N-aveți decît șuncă slabă ? Ia să văd fileul. Mai bine cîntăriți-mi un pui. Nu, e prea mic. Unul mijlociu. Trece de un kilogram ? E prea mare. Așa, de vreo 700-800 de grame. E cam vînăt. Dați-mi mai bine limbă. E fiartă ?

Microfoiletonul s-a terminat. Madam Popescu continuă cumpărăturile. E expeditivă. Știe exact magazinul, raionul, raftul.

C. N. CONSTANTINIU

cadran INTERNAȚIONAL

„O SCRISOARE PIERDUTĂ" LA ATENA...

Seară de seară, publicul atenian gustă din plin replicile savuroase ale personajelor caragialești, prin punerea în scenă de către regizorul Kostas Bakas la teatrul „Diana" din Atena, a capodoperei lui Ion Luca Caragiale „O scrisoare pierdută".

Programul spectacolului, de forma unui plic avînd ca „adresant" pe coana Joițica, iar ca expeditor pe Ștefan Tipătescu, prefect, și marcat cu două timbre „românești" din preajma anului 1883, obliterate cu o ștampilă purtînd numele piesei și al autorului, prezintă publicului atît piesa respectivă cît și restul operei lui I. L. Caragiale. El cuprinde de asemenea fotografii reprezentîndu-l pe autor ca și momente din spectacolele prezentate pe scena Naționalului bucureștean, schițe de costume, diferite personaje caragialești etc.

Cu ocazia prezentării piesei, directorul teatrului „Diana", apreciatul actor Alekos Alexandrokis, a declarat că a dorit să prezinte publicului grec pe marele Caragiale „deoarece este convins că multe personaje și situații din piesă pot fi foarte bine regăsite într-un orășel de provincie grecesc".

... ȘI LA LIMA

Din Peru am primit o scrisoare, care de fapt e un... original program de teatru, realizat sub forma unui plic avînd scris, ca de mînă, în limba spaniolă, în chip de adresă, următoarele cuvinte :

„Una Carta Perdida
Yon Luca Caragiale
Rte"
(prescurtare de la „remitende" — n.n.).

adică : „O scrisoare pierdută, Ion Luca Caragiale, trimițător".

Pe partea cealaltă a plicului se află scrisă, tot ca de mînă, adresa trimițătorului acestui program : **„Club de Teatro de Lima, Colmena 757 (subsuelo) Lima-Perú".**

Iată-i așadar pe eroii lui Caragiale, apărînd în această piesă, devenită o celebritate mondială și dincolo de Oceanul Atlantic aproape de coastele Oceanului Pacific, în capitala republicii Peru.

Programul mai sus-amintit începe cu un mic text, cuprinzînd biografia autorului și prezentarea piesei, sub semnătura criticului Hector P. Agosti, în care se arată cum Caragiale era rău privit de „reprezentanții culturii oficiale a timpului său", și că „mușcătoarea critică împotriva claselor dominante atinge apogeul său în **O scrisoare pierdută**, una din operele măiestre ale teatrului român".

De asemenea, criticul peruvian subliniază că „această operă nu e valabilă numai pentru timpul său, ci și pentru societățile născute dintr-o ordine socială asemănătoare, în toate timpurile și în toate țările.

„Opera Platz" și ruinele operei (dreapta).

ANTRACT PRELUNGIT

Opera din Frankfurt pe Main a fost numită după ultimul război „cea mai frumoasă ruină a Germaniei". Fără acoperiș și cu zidurile ciuruite de șrapnele, ea privește și astăzi cu tristețe piața care continuă să-i poarte numele (Opera Platz). Porumbeii populează golurile ferestrelor și, în general, manifestă o totală lipsă de apreciere pentru fațada în stilul Renașterii italiene.

Deși nu datează decît din 1880 (ceea ce pentru o operă echivalează aproape cu un act de naștere de săptămîna trecută), lăcașul muzical din Frankfurt pe Main a avut o istorie artistică cu care s-a mîndrit. Reprezentațiile wagneriene — „Siegfried", „Walkiriile", „Amurgul zeilor" — au făcut vîlvă la timpul lor, în Germania. Aci a dirijat tînărul Richard Strauss unul din primele spectacole cu „Cavalerul rozelor", și tot aici au mînuit bagheta Hindemith, Strawinski și mulți alții.

Bombardamentele aeriene din 1944, care au distrus în mod practic toate marile clădiri din oraș (cu o singură excepție : complexul „I. G. Farben"), au marcat însă și amurgul operei din Frankfurt pe Main.

Iată însă că nu demult sub auspiciile Camerei locale de comerț și industrie s-a lansat o campanie pentru strîngerea de fonduri în vederea reconstrucției localului. Inițiatorii și-au propus să obțină, prin contribuții voluntare, zece milioane de mărci, urmînd ca eventuala diferență nerealizată pînă la concurența acestei sume să fie suportată de primărie.

În legătură cu acest fapt, presa reamintește că acum zece ani o campanie similară nu a reușit să strîngă o sumă suficientă ; banii adunați au putut asigura doar îndepărtarea dărîmăturilor și ridicarea unui zid de protecție — ceea ce-i face acum pe iubitorii de muzică din oraș să fie destul de circumspecți față de reușita noii acțiuni, care se bazează pe contribuții voluntare. Ei continuă totuși să spere că, în cele din urmă, Opera Platz își va avea din nou, după cum i se cuvine, opera.

I. NIȚESCU

UN RĂSPUNS ȘI CÎTEVA SEMNE DE ÎNTREBARE...

Departe de a fi fost pecetluit, „dosarul Concorde" s-a redeschis o dată cu recentele declarații oficiale făcute de o parte și de alta a Canalului Mînecii. Potrivit acestora, programul de construire a avionului de pasageri supersonic va fi continuat.

Comentatorii de presă se întreabă care va fi totuși viitorul proiectului Concorde, în

În fața sediului O.N.U. din New York pichete de demonstranți cer să se pună capăt acțiunilor agresive ale S.U.A. în Vietnam.

Situația din industria aeronautică britanică — care a format și obiectul unei dezbateri în Camera Comunelor — amenință să se răsfrîngă asupra muncitorilor din această ramură. Firma „Hawker Siddeley", spre exemplu, și-a anunțat intenția de a concedia 14.000 de muncitori din cauza anulării unor comenzi. Fotografia înfățișează o demonstrație pe străzile Londrei a muncitorilor de la „Hawker".

Recent, studenții universității Keyo (Japonia) au hotărît să boicoteze cursurile, în semn de protest față de creșterea taxelor. În fotografie : pe frontispiciul universității și în preajma acesteia au fost plasate inscripții și panouri care prezintă creșterea taxelor universitare.

După încercarea nereușită de lovitură de stat din Laos trupele guvernamentale controlează traficul în Vientiane.

lumina unor declarații făcute în Camera Comunelor de către ministrul aviației britanice, Roy Jenkins. Deși aceste declarații confirmă faptul că guvernul laburist a îndepărtat ipoteza abandonării unilaterale a programului franco-britanic, după cum a subliniat ziarul „Le Monde", din răspunsurile date unor deputați de către ministrul britanic se desprind următoarele : 1) guvernul englez dorește să se mențină la fabricarea prototipurilor viitorului avion fără a angaja investiții importante pentru o construcție de serie în momentul de față, cînd balanța de plăți britanică este încă deficitară ; 2) responsabilii britanici ai proiectului cred că mai sînt încă necesare studii în comun cu experții francezi, îndeosebi în legătură cu îndoielile exprimate în Anglia în ce privește raza de acțiune reală a avionului Concorde (proiectele actuale prevăd o rază de acțiune de circa 6.000 km, permițînd o legătură cu New Yorkul din Paris sau Londra, dar nu și din Frankfurt (R.F.G.) sau Roma — ceea ce poate avea efecte negative asupra rentabilității economice a programului Concorde).

Analizînd declarațiile lui Jenkins, organul cercurilor de afaceri franceze, „Les Echos", vede lucrurile sub unghiul următor : „Dacă dl. Wilson și-a modificat poziția în principiu, rămîn totuși anumite probleme de rezolvat".

Mai rămîne de stabilit, între altele — potrivit presei franceze — problema „eșalonării programului". Tocmai în legătură cu acest punct presa britanică relevă impreciziunea declarațiilor ministrului aviației.

De asemenea este relevat și un alt aspect și anume legătura dintre viitorul proiectului Concorde și dezvoltarea ulterioară a planurilor concurente americane. Într-adevăr, după cum se știe, Agenția federală americană de aviație a încheiat contracte cu patru firme aeronautice privind continuarea studierii a două proiecte de avioane supersonice. De aceea, după dezbaterea din Camera Comunelor, este interesantă reacția imediată a firmei „Bristol Siddeley Engines" — una din societățile britanice interesate în programul Concorde — care într-un comunicat publicat în seara aceleiași zile declara : „Dacă Concorde nu-și păstrează avansul de doi ani asupra rivalului său american, și dacă în acești doi ani un număr suficient de aparate nu va fi oferit pe piața mondială și în special în S.U.A., șansele sale de vînzare ar putea fi serios afectate".

E. MIRONESCU

ÎNTOARCEREA COPILULUI MINUNE

Obrazul numai gropițe, capul numai cîrlionți, gesturile de o gingășie „irezistibilă" — așa ne-a rămas în amintire micul idol al ecranului american din ajunul războiului — Shirley Temple. Copilul minune fabricat de Hollywood și-a purtat prin nenumărate filme, sub crinolina și pantalonii cu dantelă ai unei fiice de plantator din timpul războiului de secesiune, sub boneta și fustița scoțiană ale unui copil de trupă din armata colonială britanică, sau sub pălăria cu panglici pembé a Rebecăi din Valea Soarelui, aceeași grație niței afectată, aceeași spontaneitate premeditată. De altfel multă vreme, între anii 1934 și 1938, Shirley Temple a ocupat primul loc pe lista încasărilor cinematografice la „Box-Office", lăsînd în urmă stele de prima mărime ca Greta Garbo, Clark Gable, Garry Cooper, Fred Astaire și Ginger Rogers.

Dar cariera micului idol a cunoscut un declin tot atît de fulgerător și steaua Shirley a căzut, de la o zi la alta, în uitare. S-a mai bucurat de puțină publicitate în timpul războiului, cu prilejul căsătoriei sale cu un viteaz oștaș — și, apoi, din nou tăcere. De-abia mai tîrziu, cînd avîntul televiziunii americane a provocat o bruscă sporire a „cererii" pe piața forțelor artistice, a găsit Shirley Temple ocazia de a-și relua cariera. Ea a susținut timp de cîțiva ani, la un post particular de televiziune, o emisiune periodică de sfaturi casnico-gospodărești, pentru care experiența ei de mamă constituia un atu prețios. Vedetă care și în perioada ei de glorie era — potrivit unei anchete din presă — „preferata mamelor", și-a păstrat, precum se vede, publicul ei. Pentru a valorifica această popularitate, o casă de filme din Hollywood s-a hotărît să-i ofere lui Shirley Temple prilejul de a reapare pe ecranul mare. Fotografia de față o înfățișează între agentul ei Doc Bishop și profesoara de dicțiune Frances Klamt, studiind noul scenariu de film cu care își reia activitatea cinematografică, chiar pe platoul unde, în anul 1933, și-a făcut debutul.

Ana ROMAN

ACADEMIA MODEI

La Roma a luat naștere o instituție superioară de învățămînt, unică în genul ei : o școală superioară de stat care pregătește specialiști pentru diferite sectoare ale industriei modei.

Paralel cu „setea" de specialiști de înaltă calificare a acestei industrii — concurență tot mai primejdioasă a celei franceze — și alți factori, ca de pildă avîntul cinematografiei și televiziunii, creează o exigență sporită în arta costumului.

Din această necesitate s-a născut academia de mode, școala unei viitoare pepiniere de creatori în diferite domenii — modă, costum de teatru, film și televiziune, desene de țesături și imprimeuri, accesorii pentru îmbrăcăminte, desen și fotografie publicitară, consultanți, experți, publiciști de specialitate etc. Studenții academiei au fost recrutați dintre acei specialiști cu o bogată cultură generală, cu interes pentru fenomenul modei și cu bogăție de idei și inițiative. Cursurile durează doi ani. În primul se predau toate specialitățile, astfel încît „studenții" să capete cunoștințe cît mai multilaterale, iar în anul doi se trece la o selecționare pe specialități.

Printre profesorii școlii se numără personalități ale culturii și artei italiene ca Libero Bigiaretti, președintele Societății scriitorilor italieni, Ottavio Spadaro, directorul Institutului de dramă, Dario Cecchi, cunoscut creator de costume pentru film, precum și proeminenți critici de artă, artiști plastici, ziariști. Și, bineînțeles, din corpul didactic al acestei universități de modă nu lipsesc croitorii, adevărații magicieni ai acestei arte cărora îi plătesc tribut milioane de oameni.

A. B.

CÎND NIXON APLAUDĂ...

Citești și parcă nu-ți vine a crede. Un politician de peste Atlantic, interpretînd în felul său acțiunile agresive îndreptate împotriva R.D. Vietnam, a spus : „Acum, cînd primul pas de importanță vitală a fost făcut, trebuie să continuăm pe aceeași linie ; o politică de discontinuitate nu va da roade".

Redată între ghilimele de agenția „Associated Press", declarația de mai sus aparține lui Richard Nixon. E omul pe care mulți comentatori îl califică drept „un fost" prin excelență, atît la propriu cît și la figurat : fost vicepreședinte al fostului cabinet republican Eisenhower, fost candidat (fără noroc) la președinție în alegerile din 1960 și la postul de guvernator al statului California în 1962 ; dar, mai ales, un personaj învechit în rele în ce privește concepțiile sale politice. Căci, ca să ne referim doar la cel mai recent exemplu, cum poate fi calificată decretarea incursiunilor avioanelor de bombardament asupra localităților nord-vietnameze ca acțiuni „de importanță vitală" ?... Pentru cine să aibă ele un caracter vital ? Pentru poporul american care, desigur, ca și celelalte popoare ale lumii, dorește pacea ? Pentru interesele și prestigiul țării care înfăptuiește asemenea măsuri ? Dar oare nu o personalitate politică marcantă, cum este senatorul democrat Wayne Morse a apreciat aceste acțiuni ca „o pagină neagră în cartea istoriei americane" ?

În aceste zile, cînd indignarea opiniei publice mondiale față de bombardarea de către avioane americane a unor orașe și localități nord-vietnameze s-a afirmat în mod hotărît — în luări de poziție oficiale, mitinguri și adunări de protest, comentarii de presă — asemenea atitudini ca aceea adoptată de Nixon se vădesc a fi cu totul anacronice, ele ținînd de vechea politică a „balansării în pragul războiului". Împotriva unei asemenea orientări, se pronunță chiar și în S.U.A. numeroși oameni politici, care își exprimă dezaprobarea față de tentativele de extindere a războiului în Vietnam. Astfel senatorul Albert Gore, de pildă, conducătorul unui subcomitet al Comisiei senatoriale pentru probleme externe, chemînd la încetarea acțiunilor militare în Vietnamul de Sud, afirmă : „Reglementarea pe calea tratativelor este cel mai bun lucru pe care-l putem spera". Un alt membru al senatului, Ernest Gruening, declară la rîndul său că Statele Unite nu au ce căuta în Vietnamul de Sud, iar congresmanul John Lindsay adaugă : „Cu cît mai repede, cu atît mai bine". Sînt glasuri lucide care, ținînd seama de starea de spirit a opiniei publice din S.U.A. și de reacția negativă pe care au stîrnit-o în întreaga lume acțiunile agresive ale S.U.A. împotriva R. D. Vietnam, atrag atenția că politica bombardierelor și cuirasatelor nu poate sluji intereselor țării care o practică, ci dimpotrivă.

B. STOIAN

Într-un spital din Santa Monica (California — S.U.A.) a încetat din viață, în vîrstă de 45 ani, cunoscutul interpret și compozitor american de culoare Nat King Cole.

◀ La Campionatele europene de patinaj artistic, desfășurate la Moscova, cuplul Liudmila Belousova — Oleg Protopopov (U.R.S.S.) a cucerit titlul de campion european la perechi.

ÎN COPERTA NOASTRĂ

Blocurile de locuințe construite în ultimii ani la Cluj dau un farmec nou bătrînului oraș de pe Someș.

Fotografie de S. MINDRIA

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.00.10—int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.
TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".
MACHETA : Ion VULPESCU. Publicitate, în pag. 24, fotografie de Hedy LÖFFLER.

41.505

Vreți un ten mereu proaspăt?
Folosiți produsele
TENOFIN
Bibl Rej
■ Pentru tenul uscat, masca de frumusețe Tenofin emolientă
■ Pentru tenul gras, masca de frumusețe Tenofin astringentă
■ Pentru orice ten, masca de frumusețe Tenofin pe bază de parafină.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

9

Anul XIV nr. 9 (509) — 27 februarie 1965

MUNCITORI, ȚĂRANI, INTELECTUALI, OAMENI AI MUNCII DE LA ORAȘE ȘI SATE, CETĂȚENI ȘI CETĂȚENE,

Votînd candidații Frontului Democrației Populare, veți vota pentru dezvoltarea economiei naționale și ridicarea bunăstării poporului! Votul dat candidaților Frontului Democrației Populare

Realizăm în prezent ÎNTR-O SINGURĂ ZI :

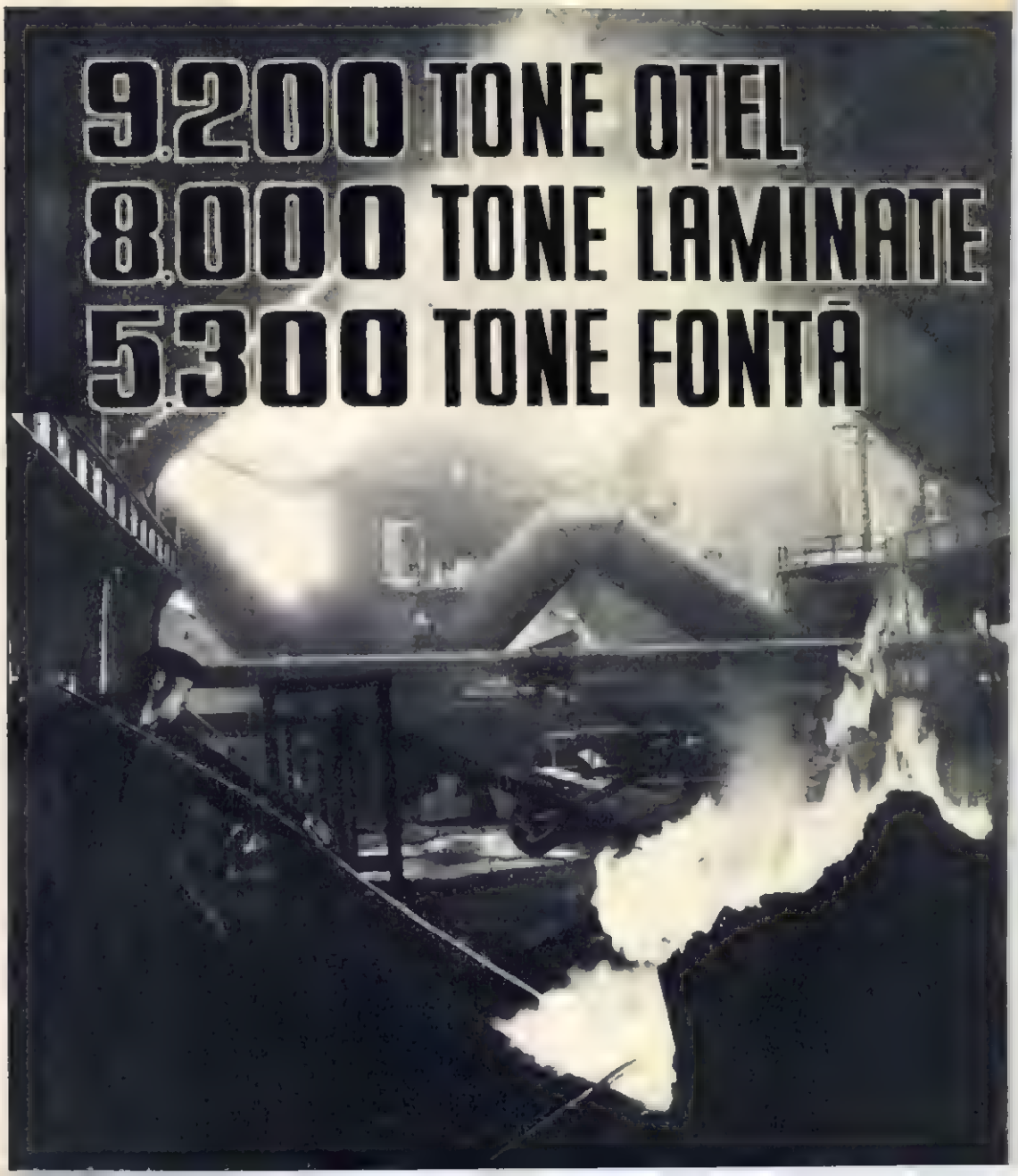

La sfîrșitul acestui an nivelul producției industriale va fi de 2,25 ori mai mare decît în 1959, față de 2,1 cît prevedeau Directivele Congresului al III-lea al P.M.R.

va exprima dragostea și încrederea poporului față de puterea populară, față de conducătorul încercat al operei de construcție socialistă — Partidul Muncitoresc Român, va fi un vot pentru întărirea cuceririlor noastre revoluționare, pentru socialism, pentru pace și înțelegere între popoare.

Din Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare

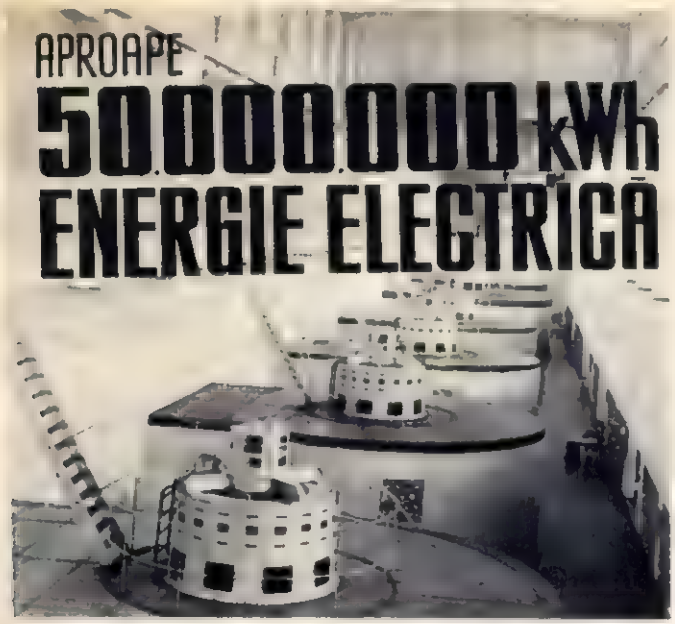

Socialismul se construiește pentru ca oamenii muncii să se bucure de o viață îmbelșugată și fericită, avuțiile țării, forțele și capacitățile creatoare ale poporului fiind consacrate în întregime acestui nobil scop.

Din Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare

memento

MUZICĂ

● După recitalul de sonate de Beethoven de vineri, *Valentin Gheorghiu* apare simbătă 27 și duminică 28 februarie ca solist al propriului său concert pentru pian și orchestră, alături de Filarmonica „George Enescu". Dirijorul ceh *Otokar Trhlik* mai prezintă „Muzica apelor" de Händel și Simfonia I-a de Brahms (ora 20.00 și respectiv 11 dimineața).

● La posturile noastre de radio (pr. I) în ciclul „Luminile rampei" ascultați duminică 28 februarie, ora 17.30, selecțiuni din „Rigoletto" ; în rolul titular *Nicolae Herlea* (înregistrare din spectacolul care a avut loc la Teatrul de operă și balet ioi 18 II). Cîntărețul a interpretat în țară acest rol pentru prima oară

● *Constantin Bugeanu* continuă — la pupitrul Orchestrei simfonice a Cinematografiei — acțiunile sale temerare, datorită cărora viața muzicală a Capitalei se scutură, periodic, de monotonie : „Aurul Rinului", prima operă din tetralogia „Inelul Nibelungilor" de Richard Wagner, va fi prezentată în concert (luni 1 și marți 2 III, sala Ateneului R.P.R., ora 20.00). *Nicolae Florei* va fi Wotan, stăpînul zeilor Walhallei, *Elisabeta Cartiș*, soția sa Fricka (de care îi este mereu frică), *Mariuș Rinzler*, nibelungul Alberich care, blestemînd iubirea, fură aurul Rinului ; pentru zeul șiret al focului pe nume Loge, a fost importat din Dresda tenorul Karl Friedrich Hölzke. Să ascultăm la Ateneu ceea ce Opera nu ne oferă...

● Cvartetul de femei al Filarmonicii de stat „George Enescu" *(Eva Lupaș, Victoria Mănescu, Ieanine Cortescu, Elena Botez)* cîntă miercuri 3 III un program Iosef Haydn în sala mică a Palatului R.P.R., ora 20.00.

TELEVIZIUNE

Carmen Stănescu.

DUMINICĂ 28 FEBRUARIE : „Careta de aur" de Prosper Mérimée. Premieră în studio cu una din capodoperele genului dramatic „scurt". În rolul principal — Carmen Stănescu (ora 20.20) ● Muzică sub... zero grade. Emisiune de muzică ușoară cu soliști tineri și cu patinaj (ora 21.20).

LUNI 1 MARTIE : Discuție cu reporterii Ilie Purcaru și Romulus Rusan. Prezența vie și — să sperăm — interesantă a scriitorilor pe micul ecran (ora 19.40) ● Recital de melodii celebre cu Marina Crilovici, Constanța Cîmpeanu, Cornel Fînățeanu, Toni Buiacici și alții (ora 20.00).

MARȚI 2 MARTIE : A doua premieră a teatrului în studio din această săptămînă : comedia „Examene, examene" de Simion Macovei. Scenariu scris special pentru televiziune. Interpretează : Șt. Mihăilescu-Brăila, Eugenia Eftimie, Cristea Avram, Elena Caragiu, Dinu Ianculescu etc. (ora 20.00).

JOI 4 MARTIE : Două emisiuni oglindind actualitatea social-economică : întîlnire în studio cu constructorii de nave din Galați (ora 19.10) și reportaj „pe viu" de la Fabrica de piese radio și semiconductori-Băneasa (19.40) ● Actualitatea cinematografică (ora 20.00)

● VINERI 5 MARTIE : Săptămîna (ora 20.00) ● Artiști amatori în studio (ora 21.00).

SÎMBĂTĂ 6 MARTIE : Premieră pentru copii : „Floarea albastră", operetă de Aurel Giroveanu, I. Mustață și Ed. Jurist (ora 19.35) ● Filmul românesc „Străinul", evocare a zilelor fierbinți din August '44 (ora 20.35) ● Melodii pentru toți. Dacă la acest titlu vag adăugăm numele lui Ionel Budișteanu, dirijorul orchestrei, lucrurile încep să se lămurească (ora 22.05).

CARTEA

● Petre Sălcudeanu — *Săptămîna neterminată*. Un nou roman al autorului *Frontului fără tranșee*.

● Debutul editorial al unui autor satiric promițător : Vasile Băran — *Uluitoarea dispariție a unui cap liniștit* (Editura tineretului).

● Reeditări din literatura universală : G. Keller — *Nuvele* , E. Zola — *Germinal* ; G. Flaubert — *Doamna Bovary*.

● Și cîteva prime apariții foarte binevenite : Iannis Ritsos — *A patra dimensiune*, în românește de Nina Cassian, ilustrații excelente de Ion State ; I. Smuul — *Marea Japoniei* ; A. Daudet — *Nababul*, traducere și prefață de I. Brăescu ; Frank Hardy — *Legendele din Valea lui Benson*, traducere de P. Solomon ; Jorge Icaza — *Copiii cîntului* ; un prim contact cu scrisul unui mare latino-american.

● Romain Rolland — *Marile epoci creatoare*, *Cîntecul reînvierii*. Ultima parte a paginilor marelui scriitor închinate lui Beethoven.

● Editura muzicală în coeditare cu Editura Salabert din Paris au tipărit partitura la opera *Oedip* de George Enescu — *Oedip op. 23*. Cele 500 de pagini ale manuscrisului sînt prezentate în excelente fotocopii. Sub tipar se află o reducție pentru pian a operei.

● Un apropiat eveniment editorial : primele volume din seria de *Scrieri* de G. Călinescu tipărite de Editura pentru literatură. La aceeași editură vor apărea în ediții revăzute romanele *Cartea nunții* și *Bietul Ioanide* ale aceluiași mare scriitor contemporan.

● Tendința puternic manifestată de poeții americani după cel de-al doilea război mondial, către o poezie socială, este bogat oglindită în recent apărută antologie americană *„Poeții of Today"* (Poeții de azi). De la versurile cu accente de protest ale generației „Beat", pînă la poeziile scriitorilor de culoare, avînd ca temă preferată lupta împotriva rasismului. Printre autorii publicați : Ferlinghetti, Gregory Corso, Allen Ginsberg, McClure, Walt Delegall, Dalton Trumbo etc.

● Eroii revoluției și construcției socialiste, viața și lupta lor sînt temele preferate ale autorilor din R. P. Chineză. *Soarele strălucește pe cer*, roman publicat de curînd de Hao Jan, oglindește lupta țărănimii pentru o viață mai bună. Un alt roman apărut recent și foarte apreciat la Pekin este *În galop*, al tînărului oțelar Wan Iu-vei.

● Romanul scris de cîntărețul francez de muzică ușoară Charles Trenet constituie o surpriză literară. Romanul este intitulat *Un noir éblouissant* (Un negru strălucitor) și a fost încredințat spre publicare editorului Grasset.

CINEMA

MOFTURI 1900, nou film românesc, data premierei : 1 martie. Printre „mărțișoarele" filmului : cinci schițe de Caragiale *(Diplomație, C.F.R., Bubico, O lacună, Doi amici)*, cîțiva dintre cei mai cunoscuți și mai apreciați actori de comedie (Gr. Vasiliu-Birlic, Al. Giugaru, Cella Dima, Mircea Crișan, Vasile Tomazian, Ion Lucian, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu). Caricaturile pline de nerv ale Getei Brătescu. Regizor : Jean Georgescu, autorul neuitatei ecranizări *O noapte furtunoasă*, ale cărei virtuți rămîn în picioare chiar și după *Mofturi 1900*.

CRONICĂ CUBANĂ, premieră. Filmul regizorului cubanez Ugo Ulive (realizat după un scenariu de Ugo Ulive, E. Pineda Barnet, Osvaldo Dragun) aduce pe ecran Havana primilor ani de după eliberare ; urmărim destinul unor personaje în a căror viață evenimentele revoluționare operează adînci transformări. Film de actualitate pregnantă.

PATRU FETE ÎNTR-O CURTE, premieră a studiourilor budapestane (vezi însemnările din pagina 17)

● Recomandăm încă o dată capodopera lui Mario Monicelli TOVARĂȘII, cu Marcello Mastroianni, Annie Girardot și Renato Salvatori Un foarte bun film despre realitățile italiene de la sfîrșitul veacului trecut, distins la numeroase festivaluri internaționale : Buenos Aires — 1964, Acapulco — 1964... Reamintim cititorilor că regizorul Monicelli este autorul filmelor *Infidelele* și *Marele război*

● Două irezistibile atracții : Bourvil, UN ENORIAȘ CIUDAT ce-și duce existența golind sistematic cutiile milelor din biserici, și REGINA CÎNTECELOR, frumoasa Sara Montiel, protagonista unui film plăcut de văzut (și ascultat) dar care se consumă ca o spumă, fără a lăsa urme.

● Printre filmele programului cinematografic de la „Timpuri Noi", un vesel scurt metraj al regizorului Bob Călinescu : GLUMĂ NOUĂ CU FIER VECHI.

● La Festivalul filmelor de scurt metraj de la Oberhausen (R.F.G.) țara noastră este reprezentată de două realizări recente ale Studioului „Al. Sahia" : URGUȘUL (regia Gh. Horvat) și — hors-concours — CONCERTO GROSSO (regia Mirel Iliești).

Bourvil în „Un enoriaș ciudat".

TEATRU

COMEDIA ERORILOR de William Shakespeare. Unul din cele mai bune spectacole shakespeariene (din păcate despre care s-a scris prea puțin) realizate de Lucian Giurchescu (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra").

APUS DE SOARE de Delavrancea. George Calboreanu în Ștefan cel Mare (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Comedia).

REVISTA DRAGOSTEI. Mare montare. Fast. Multe costume și mult balet cu multe costume sumare. N-ar fi stricat și un text mai spiritual, mai elevat (Teatrul satiric muzical „C. Tănase" — sala Savoy).

SE CAUTĂ UN MINCINOS. Autorul, Dimitris Psathas, este un dramaturg contemporan grec a cărui comedie e închinată demascării politicianismului burghez (Teatrul de stat din Brașov).

DRAGOSTE, POVESTE... NOUĂ de H. Nicolaide și I. Berg, de fapt o poveste... veche, brodată într-o comedioară cu cîntece de George Grigoriu (Teatrul de stat din Oradea).

CONTRASPIONAJ TOTAL : Piesa lui Ștefan Berciu, Hipnoza..., deghizată sub acest titlu (pentru a nu fi recunoscută ?) la Teatrul de stat din Constanța.

VITOȘA. Remarcabil program de circ bulgar (Circul de stat)

EXPOZIȚII

La DALLES se mai poate vizita retrospectiva pictorului Țuculescu. Opera sa copleșește prin titanica forță a sensibilității față de natură, pe care o transfigurează în toate ipostazele sentimentului uman, între neliniștea scrutărilor cosmice și înfiorarea fericitelor contemplări.

Tot la DALLES : Istoria gravurii italiene. Colecție edificatoare pentru subtilitatea expresivă a stampei, specifică sinteză între meșteșug tehnic și creație artistică

În sala din BD. MAGHERU se mai pot vedea tablourile decorative ale pictorului Mirea.

SALA ONEȘTI — I. Tene : expune sugestii de sculpturi decorative, de uz arhitectural și urbanistic.

SALA DIN CALEA VICTORIEI — Maria Manolescu : grafică. Lucrările artistei — de 40 de ani fidelă artei în alb-negru — sînt respectabile în modestia și delicatețea lor.

Notă **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

Macheta de lucru a microraionului I din noul cartier al Reșiței aflat în curs de construcție în Lunca Bîrzavei.

Călătorie nouă (III)

PATRU FERESTRE DESCHISE SPRE INIMA BANATULUI

Înălțată pe temelii de piatră în mijlocul unor întinderi înecate în mlaștini, cetatea Timișoarei arăta spre sfîrșitul veacului al XVIII-lea — după cum ne-o înfățișează un călător turc — ca „o mare broască țestoasă ce pade culcată pe apă".

Hărțuiți de războaie, supuși necontenit primejdiilor din afară, locuitorii orașului au fost siliți să-și dureze astfel așezarea, încolăcind în jurul zidurilor meandrele și băltile Begheiului, riu pe care, îndată după retragerea oștilor musulmane, l-au canalizat, transformîndu-l în ceea ce a rămas pînă azi : o apă navigabilă. Orașul întreg a cunoscut de altfel în scurtă vreme o dezvoltare rapidă și înfloritoare. Scăpat din strînsoarea zidurilor crenelate, el s-a și întins în voie peste cîmpia dreaptă din jur, orînduindu-și clădirile de-a lungul unor artere drepte, străzi care în veacul al XIX-lea s-au numărat printre primele din lume înzestrate cu tramvaie și lumină electrică.

Timișoara și o dată cu ea întreaga regiune a Banatului au cunoscut și mai departe o oarecare dezvoltare. În România antebelică Banatul a fost considerat printre cele mai industriale provincii ale țării, desigur la nivelul scăzut de atunci.

Dezvoltarea economică, socială și culturală a regiunii, în ultimele două decenii, contrastul dintre vechi și nou — apar însă și în această regiune vestică a țării la fel de pregnant ca pe întreg cuprinsul patriei. Pentru a înfățișa cititorilor noștri aceste lucruri ne vom folosi de datele și relatările puse la dispoziția revistei noastre de cîțiva dintre harnicii gospodari ai Banatului.

Patru bărbați destoinici, tovarășii Iuliu Gal, Nicolae Dogariu, Ioan Radosiav și Gheorghe Leahu, propuși candidați ai F.D.P. pentru alegerile din 7 martie, ne vorbesc, așadar, despre regiunea lor dragă. Relatările lor lapidare și desigur nu destul de cuprinzătoare pentru a oglindi viața complexă și aspectele multiple ale Banatului, reprezintă totuși patru ferestre deschise spre istoria lui contemporană.

„INDUSTRIA NOASTRĂ S-A NĂSCUT PENTRU A DOUA OARĂ"

Iuliu Gal, maistru la uzina „Tehnometal" din Timișoara, a fost propus de către cetățenii circumscripției electorale nr. 4 Timișoara nord-vest, candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională.

Maistrul Gal s-a născut într-o familie de muncitori timișoreni. El cunoaște prețioase amănunte atît din viața din trecut a muncitorimii bănățene, cît și din proaspăta istorie a industriei Banatului.

— Banatul a fost considerat în trecut drept o provincie industrială. Adevărul e că regiunea noastră a avut o industrie insuficient dezvoltată și mai ales o structură extrem de nerațională. Politica de industrializare socialistă a țării a făcut necesar ca și în regiunea noastră să se treacă la restructurarea, reutilarea și reprofilarea celor mai multe dintre vechile unități industriale. Numai din 1951 și pînă astăzi producția globală industrială a crescut cu 460%. Cîteva exemple : la Reșița, pe amplasamentul vechii secții de furnale, s-au construit două noi furnale de cîte 700 m c, care singure dau într-un an o producție de fontă de 4 ori mai mare decît cea realizată de întreaga industrie siderurgică a României anului 1938. Un alt exemplu îl oferă Uzina de vagoane din Arad, întreprindere reconstruită din temelii, cu procesul de producție organizat în flux continuu, care a fabricat în ultimele două decenii peste 25.000 vagoane de marfă.

În ceea ce privește noile produse realizate de industria bănățeană, acestea sînt binecunoscute cetățenilor patriei noastre. Voi enumera doar cîteva : întreprinderea „Tehnometal", care producea pînă acum 20 de ani paturi de campanie și sîrmă ghimpată, realizează astăzi mașini agricole de mare capacitate. Aradul se mîndrește cu Uzina de strunguri, Reșița, cu motoarele pentru locomotivele diesel-electrice de 2.100 c p și cu turbinele pentru hidrocentrale electrice etc., etc. Toate acestea și multe altele dovedesc că marea dezvoltare a celorlalte regiuni ale patriei n-a lăsat de loc în urmă Banatul nostru. Și astăzi industria bănățeană, ca urmare a dezvoltării sale continue, deține în volumul producției R. P. Române o importantă pondere : 31,2% la fontă, 29,4% la oțel, 27% la laminate, 100% la turbine, 40,5% la vagoane marfă, 26% la tricotaje, 18% la zahăr etc.

Sîntem îndreptățiți deci să afirmăm că industria bănățeană s-a născut pentru a doua oară.

Călătorie nouă

UN SECRET LA ÎNDEMÎNA ORICUI: BUNA ORGANIZARE

În apropierea Timișoarei, în raza de activitate a G.A.S.-Giarmata, întinderile sînt acoperite nu cu cernoziom — ca în cea mai mare parte a Banatului — ci cu pămînt brun-roșcat și podzol. Cu toate acestea muncitorii, tehnicienii și inginerii gospodăriei au izbutit să obțină de-a lungul anilor, uneori chiar în condiții climaterice mai puțin prielnice, aproape 3.000 kg grîu la hectar, și în medie 5.000 kg porumb boabe la hectar.

Directorul gospodăriei, tovarășul *Nicolae Dogariu*, a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, iar recent cetățenii circumscripției electorale nr. 31 din Giarmata l-au propus candidat al F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională.

Meritele gospodarilor din G.A.S.-Giarmata sînt evidente : din puțin s-a obținut mult ; sau, mai exact spus : de pe un sol slab productiv s-au realizat beneficii mari.

— Secretul — ne-a declarat inginerul Dogariu — este la îndemîna oricui : buna organizare, întrebuințarea pe scară largă a metodelor înaintate de muncă și o luptă neîntreruptă pentru micșorarea cheltuielilor de producție și realizarea de beneficii din ce în ce mai mari. Din 1957, veniturile gospodăriei au crescut an de an. Numai în anul trecut, de pildă, am izbutit să realizăm un beneficiu de 5.615.000 lei.

Buna organizare, folosirea îngrășămintelor, întrebuințarea pe scară largă a metodelor agrotehnice nu sînt proprii numai gospodăriei noastre. Gospodăriile agricole de stat din regiune, deși dețin numai 20,7% din suprafața agricolă a Banatului, contribuie la fondul de stat de produse agricole cu 37,7% la grîu-secară, 51,2% la porumb, 53,6% la lapte și 49,9% la carne, iar în prezent aceste unități dispun de peste 59.000 de taurine, peste 240.000 de porcine și aproximativ 180.000 de ovine.

Aplicarea întregului complex al regulilor agrotehnice, făcută cu ajutorul cadrelor cu calificare superioară (regiunea are 1.650 de specialiști, revenind cîte 1—2 ingineri în fiecare cooperativă agricolă de producție și cîte 4—5 pentru fiecare gospodărie agricolă de stat), precum și valoroasa experiență cîștigată au fost împărtășite de marea majoritate a unităților agricole socialiste. Cooperativele din Cărpiniș, Lenauheim, Uihei, Șandra, Grabați, Cenad, Neudorf, Belinț, Iecea Mare etc., au obținut ani în șir peste 5.000 kg porumb la hectar și peste 2.500 kg grîu la hectar, rezultate considerate excepționale în vechea agricultură a regiunii.

DESPRE ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE ÎN REGIUNEA NOASTRĂ

Munca de sistematizare a Timișoarei a fost mult ușurată de faptul că orașul a fost construit destul de rațional. Ceea ce nu înseamnă însă că munca de armonizare, de înscriere a noilor edificii în cadrul ansamblurilor arhitecturale existente, a fost un lucru ușor. Despre activitatea de proiectări și construcții, legată direct de dezvoltarea orașelor din regiune, ne-a vorbit tov. *Ioan Gh. Radoslav*, directorul Institutului regional de proiectări, propus candidat al F.D.P. în circumscripția regională nr. 35 din Lugoj.

— În ultimii patru ani, din fondurile statului, s-au construit în regiune circa 9.000 de apartamente. La Timișoara și Arad, unde au existat multe spații libere între clădirile vechiului oraș, s-a mers în general pe completarea străzilor existente. Ca exemple reușite țin să menționez completarea bulevardului 30 Decembrie din Timișoara și construcția blocurilor pe bulevardul Republicii și în cartierul Bolintineanu din Arad. Și tot pe terenuri libere s-au proiectat și executat la Timișoara trei dintre cele mai importante construcții ale orașului : universitatea, căminele studențești cu 2.500 locuri și stadionul sportiv „1 Mai" cu 30.000 locuri.

La Reșița, unde vatra vechiului oraș nu a avut terenuri libere, s-a proiectat un cartier nou în Lunca Bîrzavei, compus din 5 microraioane care însumează circa 12.000 de apartamente. Pentru fiecare raion sînt prevăzute spații verzi cu dotări social-culturale, școli, cinematografe, unități comerciale

60.000 DE ARTIȘTI

Moldovean de baștină, tovarășul *Gheorghe Leahu* a îndrăgit Banatul mai abitir decît un localnic get-beget. În ultimii 9 ani, de cînd conduce ca director Teatrul de stat din Timișoara, el a contribuit totodată la munca de răspîndire a culturii și științei în rîndul maselor largi. Pentru meritele sale în domeniul artei, tovarășul Leahu a obținut titlul de artist emerit, iar de doi ani este președinte al Comitetului regional de cultură și artă din Banat. În cadrul alegerilor din 7 martie, artistul Leahu va fi prezent și în calitate de candidat al F.D.P. în circumscripția electorală regională nr. 107 din Timișoara.

— Frumoasa regiune a Banatului este cunoscută nu numai pentru cîmpiile sale mănoase și pentru industria sa puternică, ci și datorită bogatelor sale tradiții culturale. Cu toate acestea aici unde s-au născut Vidu, Grozăvescu și Brediceanu, și unde s-au înjghebat cele mai vechi formații de cor și teatru (la Lugoj și Chizătău) n-au existat pînă în 1944, în mod permanent, nici teatre, nici instituții muzicale. În 1964 în localitățile regiunii funcționau : 11 teatre și instituții muzicale, 670 cămine culturale (105 în 1944), 444 cinematografe (64 în 1944), 1.057 biblioteci populare (105 în 1944). Tot în acest răstimp, în afară de Institutul politehnic existent, a fost înființată o universitate, institutele de medicină, agronomie și pedagogie, care, toate la un loc însumează 19 facultăți în care învață peste 12.000 studenți. Școlile profesionale tehnice din Banat la rîndul lor cuprind în prezent aproape 24.000 de tineri.

Teatrul de stat, opera și filarmonica din Timișoara se bucură de o bună reputație nu numai în regiune, ci în întreaga țară. Numai reprezentațiile teatrului nostru au fost vizionate pînă în prezent de 2 milioane de spectatori. Artiștii noștri au ținut în tot acest timp o legătură strînsă cu mișcarea artistică de amatori din regiune. Aceasta cuprinde astăzi 3.100 de formații în care activează 60.000 de artiști amatori. Țin de asemenea să menționez că abordarea unor genuri, accesibile pînă nu demult doar formațiilor profesioniste, demonstrează gradul de măiestrie la care au ajuns artiștii noștri amatori. Se pot cita în acest sens formațiile simfonice din Reșița și cele semisimfonice din Arad, Lugoj, Lenauheim sau Pecica Nou.

ORAȘUL COPILĂRIEI MELE

de Ștefan LUCA

E o dimineață cu cer sticlos, îndepărtat. Aerul înțeapă și zăpada scîrțîie sub pașii grăbiți. Eu îmi reîntîlnesc orașul copilăriei avînd mereu teamă că nici cu acest prilej n-am să văd, așa cum m-am tot hotărît de cîțiva ani, totul. Mă însoțește aceeași, de acum familiară și așteptată, emoție, se trezesc nenumărate amintiri din copilărie și primii ani ai tinereții, imagini crezute uitate. Se reîntorc, neașteptat de vii și amănunțite. Întotdeauna, cum aplaudați echipa favorită, întotdeauna am ținut cu acest „oraș al flo-

Uzina de strunguri din Arad, reclădită din temelie în anii noștri, a fabricat pînă în prezent aproape 20.000 strunguri de diferite tipuri.

Pe malul Mureşului.

rilor" — atribut real care, repetat însă, estompează alte trăsături mult mai definitorii şi exacte dobîndite de aşezarea de pe Mureş în două decenii.

În anii cînd băteam mingea pe „ritul măcelarilor" sau ne scăldam, în ciuda interdicţiei, în canalul turbinei, oraşul se mîndrea cu două intenţii de reputaţie : urbanistică superioară şi mică meşteşugărie. Ţin minte exact. Industria existentă se reducea la o fabrică de zahăr (Societate anonimă şi 40 vagoane sfeclă pe zi), mişte cărămidării la periferie şi o minusculă fabrică de mobilă ; iar relativa urbanistică, la un perimetru redus la centru şi cîteva străzi.

Mă gîndesc la aceste titluri de mîndrie ale edililor de atunci, ocolind fostul Obor de sub deal. Sînt nevoit să ocolesc, fiind invadat de blocuri, magazine, asfalt. Cartierul şi-a pierdut caracterul de periferie sordidă pe care-l avea odată. În fabrica de mobilă „23 August" intră primul schimb de dimineaţă. Dincolo de canalul turbinei mă întîlnesc cu încă un microraion, ceea ce înseamnă încă un ansamblu arhitectural. Aşadar, multe din amintiri se vor trezi de acum în memorie, fără a mai încerca să reîntîlnesc locurile vechi. Pe aici „braconam", căutînd să prind acel peşte fantastic visat, încă din faşă, de pescarii cu vocaţie. Fabrica nu exista. Mi-amintesc însă de inaugurarea fabricii din vecinătatea zăgazului şi de repetatele ei surprize servite la fiecare reîntîlnire. Se poate exprima în relaţia : una la trei minute, adică o garnitură de mobilă la fiecare 180 de secunde. Şi, dacă vreţi, ca o problemă, cîte oraşe ca Tg. Mureş s-ar mobila, dacă pînă acum s-a fabricat aici mobilă pentru 1.100.000 de apartamente ? E o relaţie care-mi spune multe şi nu fără o umbră de melancolie urmez bordura de beton a canalului turbinei. Şi-a pierdut din însemnătate firul acesta de apă. Nu departe e mica uzină electrică pentru care a fost săpat, îmbrăcat în sîrmă şi ciment. Pe vremuri îl priveam cu nemărginită invidie pe un coleg de clasă. El avea dreptul să pescuiască în incinta uzinei electrice. Azi uzina e solicitată doar să completeze aşa-numitele vîrfuri. Kilowaţii adevăraţi vin purtaţi pe sus de la Iernut şi Fîntînele. Uzina, în faţa căreia, de ce să n-o spun, înmărmuream de respect, parcă s-a micşorat, e o liliputană.

Zadarnic aş căuta semne de recunoaştere însă într-o altă parte a oraşului, realmente invadată de şantierul Combinatului de îngrăşăminte azotoase. Rememorez totuşi unele repere. Oraşul se termina la „salcia supărată". Mai încoace era o dugheană. Cumpăram cîrlige şi, dacă-mi rămîneau bani, cinci bucăţi de zahăr cubic. Era cartierul care se mîndrea cu fabrica de zahăr, adică se mîndreau copiii. Ţin foarte bine minte prima vizită, cu şcoala, într-o primăvară. Fabrica se repauza. Oricum, 40 de vagoane pe zi era o performanţă. Astăzi, reconstruită de fapt, înghite 300 de vagoane pe zi, ceea ce înseamnă ceva. De şapte ori şi jumătate mai mult. Dar dacă am mai adăuga şi producţia celeilalte fabrici de zahăr din regiune, cea de la Luduş, care are o capacitate de prelucrare de 2.000 de tone în 24 de ore ?...

Dar n-am crezut că mă voi pierde în oraşul căruia socoteam că-i cunosc fiecare piatră. Adică nu credeam că voi întîlni străzi necunoscute, că voi rătăci mergînd de-a lungul şi de-a latul lor. Şi totuşi, era cît p-aci ! Pînă la Mureşeni o suită de surprize : oraşul s-a extins mult peste limitele cunoscute anterior. „Metalotehnica", „Electro-Mureş", „Fabrica de conductori" sînt tot atîtea repere înscrise într-un ghid pe care eu încă nu l-am cunoscut. Dimensiunile atinse de industrializarea oraşului sînt cu atît mai remarcabile. Şi, în acel moment mi-am adus aminte de una din fabricuţele oraşului de pe vremuri. O aşa-numită fabrică de oxigen. Dimensiuni extrem de modeste, barăci de fapt, şi un dulap sacadat ca de moară ţărănească. Îl ascultam mereu respiraţia cu frică, temîndu-mă că se va opri pe neaşteptate.

Ascult atent, dar nu-i mai aud gîfîitul sacadat. În locul lui îmi răsună viu zvonul marelui şantier, întins pe treizeci de hectare, cu turnuri de răcire terminate, hale imense conturate distinct de departe, instalaţii montate de acum, aşteptîndu-se primele probe mecanice...

În copilărie, între alte nedumeriri, proprii vîrstei, n-am înţeles de ce unei străduţe din cartierul gării mici i se spunea „a fabricii". Mult timp m-a urmărit dezlegarea acestei şarade, fără s-o rezolv în vreun fel. Unde era fabrica ? M-am mulţumit cu explicaţia simplă că, oricum, o stradă trebuie botezată în vreun fel.

Mă întreb acum, refăcînd itinerare vechi — sub avalanşa noutăţilor oferite de fiecare dată, generos, de oraşul copilăriei, căruia i se potrivesc atîtea atribute legitime — cîte străzi sau cartiere ar avea dreptul de a-şi revendica această titulatură : al fabricii, a fabricii ? Greu de dat un răspuns, pentru că toate — într-un oraş literalmente fără periferii — se pot intitula, negreşit, astfel...

UNEORI MĂ DUC PE ACOLO...

de Maria ARSENE

Alteori răsfoiesc ziarele... Şi de fiecare dată cînd văd ori aflu de o nouă realizare, de o nouă izbîndă, mă bucur ca de propriul meu succes...

Cînd l-am părăsit, silit, în iarna lui 1940, nu era mai deosebit decît oricare alt oraş-sat dunărean de pe vremuri. Portul şi căsuţele-bordeie din mahalalele care se-ntindeau pînă la doi paşi de centrul însemnat de turnul turcesc... Oceanul de noroi şi trăsura primarului care nu putea răzbate dincolo de piaţă şi de „Cafiné Europa"... Zăpezile mari cu viscole şi maşina domnului prefect, care trecea sfidătoare pe lîngă depozitele de lemne cu salcie udă, luate cu asalt şi cu „traista" de sărăcimea multă şi înverşunată a oraşului.

★

Puţini ştiu că în Giurgiu există nu de mult o importantă şi apreciată întreprindere de prefabricate. Ea încrează cu instalaţii moderne şi dă produse de calitate. Materia primă, nisipul, este cules din Dunăre şi apoi preluat pe benzi rulante, sortat, cernut, împletit în carcase metalice care se transformă în piloţi şi stîlpi centrifugaţi destinaţi susţinerii cablurilor transportoare de energie electrică.

★

Să nu vă surprindă cînd în oricare unitate alimentară din ţară auziţi că se cer gemurile produse de „Fructonil"-Giurgiu. (Vă spun asta în „calitate" de consumator.) Şi pentru că veni vorba de dulciuri nu se poate să nu pomenesc de Fabrica de zahăr (care pe vremuri scotea aşa-numitul „zahăr amar", dar numai pentru muncitori). Datorită noilor maşini şi aparate cu care a fost înzestrată a reuşit an de an să-şi îmbunătăţească calitatea şi să-şi mărească cantitatea producţiei. În 1964 producţia globală a întrecut de 3,5 ori pe aceea din 1950. Este o realizare.

★

În stînga portului — dacă stai cu faţa la Dunăre — pe malul bazinului de iernat, se întind noile şi modernele ateliere ale Şantierului naval din Giurgiu. Cu peste 20 de ani în urmă aci se reparau barcazuri, o probă sau pupă de şlep strivite la manevrele de intrare în bazin şi rareori cîte un motor de şalupă. Azi, atelierele cele noi construiesc de la chilă la coviertă şalupe fluviale, pontoane-dormitoare, instalaţii de pompare necesare irigaţiilor şi — pentru prima oară în ţară — staţii de malaxat bitumuri asfaltice. Însăşi zestrea navală a portului s-a îmbogăţit cu nave noi de mare capacitate şi utilaj portuar perfecţionat.

★

Fondurile alocate de stat pentru reconstrucţia oraşului — care dacă n-a suferit bombardamentele războiului a trecut prin calamitatea inundaţiilor adăugată la nepăsarea din trecut a edililor — fondurile, repet, se ridică la 28.000.000 lei, din care se construiesc 320 de apartamente (160 sînt de acum terminate), policlinica cea nouă inaugurată încă de astă-vară (are 34 cabinete şi servicii de specialitate şi poate da pînă la 600.000 consultaţii pe an), apoi o casă de cultură, o şcoală medie cu 24 clase care a fost predată la cheie. În 1939 erau doar 19.000 m p pavaţi în oraş. În ultimii ani au fost pavate toate străzile iar cele de legătură asfaltate. Sistemul de alimentare cu apă a fost mult îmbunătăţit iar consumul electric a putut fi mărit. Pe măsura extinderii industriale şi a oraşului, îmbunătăţirile canal-apă-electricitate continuă.

A crescut substanţial şi nivelul de trai. Se observă asta din felul cum se îmbracă şi mănîncă cetăţenii. Anul trecut s-au vîndut în magazine cu 22.500.000 lei mai multe mărfuri decît în anul anterior. Este şi asta o dovadă de permanentă urcare a puterii de cumpărare, a ridicării nivelului de trai.

Dacă cinematografele, bibliotecile şi cele două stadioane nu sînt suficiente pentru distracţii şi cultură, 1.800 de artişti amatori din cele 71 formaţii existente stau la dispoziţie cu spectacole de teatru şi folclor, spectacole în număr de 371 în 1964 ! Vin apoi expoziţiile cercului de pictură şi artă populară, turneele din Bucureşti etc. Piesele de teatru aduc pe scenă elemente talentate din fabrici, ateliere şi şcoli. Setea de cultură e veche în Giurgiu. Numai că acum se poate bea din plin şi cu nesaţ.

. . . . . .

Uneori mă duc pe acolo...
Alteori răsfoiesc ziarele...

Şi de fiecare dată cînd văd sau aflu de o nouă realizare, de o nouă izbîndă, mă bucur ca de propriul meu succes.

Vedere din portul Giurgiu.

broasca

de Nicolae ȚIC

În amiaza aceea de sfîrșit de vară se zguduia pămîntul, ardea pămîntul, coborîse iadul pe pămînt, iar eu culegeam prune. Zece pruni încărcați, cu crengile la pămînt, avea bunicul în livadă. Din ordinul lui mă cățărasem în fiecare, pe rînd, acum eram într-al zecelea. Ușor, îndeminatic, săream de pe o creangă pe alta, mă țineau toate crengile. „Culege !" — îmi striga bunicul. Aveam o traistă la gît, în care adunam, una cîte una, prunele pentru uscat — cele mai grase și mai coapte. „Scutură !" — îmi striga bunicul. Iar eu, cu amîndouă mîinile și cu toate puterile zgîlțîiam tulpina. Bunicul aduna prunele de pe jos ; era un adevărat meșter, aduna cu amîndouă mîinile, repede-repede, fără frunze, fără bulgări de pămînt. Bunica se mișca mai încet, iar mama abia se mișca. De cîte ori se zguduia pămîntul, mama își ducea palmele la gură. Dar ordinul bunicului era clar : nu avem voie să ținem seama de explozii — ei se luptă, noi culegem prune. Din prunele astea o să facem magiun și țuică. Spre iarnă, cînd s-o termina cu exploziile, cînd s-or întoarce bărbații pe la casele lor (care s-or întoarce) o să ciocnim un păhărel... „Culege !" — și culegeam. „Scutură !" — și scuturam. A trecut un avion cu flăcări la motoare și cu un nor de fum la coadă, a trecut chiar pe deasupra noastră. Un avion nemțesc, din care a început să cadă niște păpădii uriașe, vreo cinci, șase păpădii. „Culege !" Auzeam ca prin vis ordinul bunicului. Cu amîndouă mîinile mă agățasem de o creangă firavă. Creanga s-a rupt și am căzut cu ea în brațe. Din spaimă și din căzătură, mi-am pierdut cunoștința ; iar cînd m-am trezit, din palmele bunicului, soldatul acela, afumat și rupt, cu ochi sticloși, era la cîțiva pași de mine. Eu, și numai eu îl văzusem în momentul cînd se pregătea să sară gardul în livadă. În mîna dreaptă ținea un pistol, în stînga o cască : în nemțească lui, a dat niște ordine, și asta mi-a fost de mirare, doar numai bunicul avea dreptul să dea ordine aici !

— Pe cine te-a născut ! — a spus bunicul.

— Dă-i niște prune — s-a rugat bunica.

— Da' el n-are prune acasă la el ? De ce nu se duce să le culeagă ?... Fără să se ridice, uitîndu-se pieziș la casca afumată, bunicul a spus : du-te acasă, du-te la ai tăi, că te-așteaptă mă-ta să-i dai ajutor la cules!

— Oare ce să-i dăm ? — a întrebat mama. Poate că vrea apă.

Era un tînăr blonziu, zdrențuit, plin de funingine, fără centură, fără nasturi la veston ; își smulsese epoleții ; își smulsese și zvastica, dar i se vedea locul ; nu știa să vorbească ori nu mai avea timp să vorbească omenește, urla — deschizînd o gură mare, afumată, parcă ar fi vrut să ne-nghită pe toți. Din cînd în cînd, se uita înapoi. Și cu cît se uita mai des înapoi, cu atît urla mai tare.

Mama știa să plîngă, și plîngea.

Bunica știa să se roage, și se ruga.

Bunicul își vedea de cules, culegea repede-repede, fără frunze, fără bulgări. Îl vedeam cum se-apropie, culegînd, de cizmele rupte și afumate. Cînd a simțit pistolul în ceafă, a tresărit, dar numai o clipă, ca și cînd l-ar fi gîdilat cineva.

Iar eu — eu aveam chef de vorbă.

Nu știu cum îmi trecuse spaima, dar îmi trecuse. Acum eram curios : ce-o fi vrînd afumatul, de ce nu se duce acasă, de ce nu se duce la luptă, el nu știe că în vreme de război n-ai voie să umbli hai-hui, cu casca în mînă ?

— De ce nu-ți pui casca pe cap ?

— ...

— Și de ce nu te duci la luptă ? Acolo, în vale... Și i-am arătat unde ar trebui să se ducă. Noi avem de lucru aici. Dacă nu culegem prunele azi-mîine, încep să se strice, și-așa au dat viermii în ele...

Cizmele s-au apropiat de mine, strivind frunzele și înfundîndu-se în pămîntul reavăn. Cînd am simțit pistolul în ceafă, am tresărit și eu, dar nu mai tare decît tresărise bunicul. Era caldă țeava pistolului, m-a fript.

— Brosca ! Brosca ! — a urlat soldatul.

— Să-i aduc niște pîine — a spus mama.

— Doamne, care ne-ai dat soare și apă — se ruga bunica.

— Brosca ! Brosca !

— Roșca, Roșca ! — a mormăit bunicul. Du-te la Roșca.

— Brosca !

Atunci am înțeles : voia să ne vadă sărind broasca. Pentru ca să ne fie mai limpede s-a lăsat pe vine, cu pistolul îndreptat spre noi, și-a început să sară — țup, țup, țup... Sărind, s-a apropiat de mama. Cînd a simțit pistolul în ceafă, mama a început să sară și ea. Apoi, a venit rîndul bunicii ; rîndul bunicului ; rîndul meu... Săream toți în jurul cizmelor rupte și afumate, iar bunicul spunea :

„Sub poale de măgurele
„*Doamnele !*
„Doarme boul negru.
„Boul negru se sculară
„Prin flori dalbe s-apucară.
„Boule să nu le paști,
„C-am plătit de le-am sădit
„Cu bani de la logodit,
„Și-am plătit de le-am udat
„Cu bani de la cununat !"

Iar el comanda pe limba lui.

Pînă cînd a trecut un avion, cu flăcări la motoare și cu un nor de fum la coadă. Atunci, el s-a uitat lung după avion. M-am uitat și eu — și-mi era de mirare că din avionul acela nu mai cad păpădii uriașe. S-a uitat și bunicul : întîi s-a uitat la cizmele rupte și afumate, apoi la ceafa blonzie. Și din ghemuit ce era, din nimic, a țîșnit ca un duh al pămîntului.

Pistolul s-a înfipt cu țeava în pămînt.

Casca s-a rostogolit la picioarele bunicii.

Ilustrația de Lucian POPA

„Casă nouă" pentru biologii români

Noul local al Institutului de biologie „Traian Săvulescu" al Academiei R. P. Române.

Biologia modernă a luat un mare avînt în ultimii ani, o dată cu extinderea metodei experimentale. În fața cercetătorilor se ridică noi și interesante probleme privitoare la delimitarea speciilor, ereditatea, viitorul sintezei substanțelor organice... Acest cerc de probleme – cu importante aplicații în viața practică – ilustrează ceea ce am putea numi

orizont contemporan în biologie

Recent a fost inaugurat noul sediu al Institutului de biologie „Traian Săvulescu" al Academiei R. P. Române. Cu acest prilej acad. N. Sălăgeanu, directorul institutului, subliniind marea însemnătate pe care o are pentru dezvoltarea biologiei înființarea unor unități corespunzătoare de cercetare, a arătat:

„Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. accentuează necesitatea dezvoltării cercetărilor biologice în țara noastră. În vederea traducerii în viață a acestui obiectiv s-au alcătuit planurile necesare care prevedeau, între altele, să se înființeze în cadrul Academiei R. P. Române un institut de biologie cu sediul în București și institute similare pe lîngă filialele din Cluj și Iași ale Academiei. Aceste prevederi s-au realizat și, drept urmare, asistăm astăzi la inaugurarea localului nou al institutului nostru. S-a dovedit astfel, o dată mai mult, că partidul și

A. CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 10)

1) Un loc important în activitatea de cercetare în institut îl ocupă aplicațiile cu izotopi radioactivi – aplicații pe care „pacientul" din fotografie le suportă cu stoicism. 2) Dans fantastic ? Nu, pur și simplu un tubercul de cartof străpuns de rizomii de iarbă de Sudan. (Din ierbarul Institutului de biologie, unul din marile ierbare din țară.) 3) Cromozomii nu pot fi cercetați temeinic decît cu ajutorul microscopului electronic.

guvernul sînt direct interesate în dezvoltarea științei în patria noastră.

Sarcina noastră imediată — releva acad. N. Sălăgeanu — este să folosim integral baza materială de cercetare și, în acord cu ceea ce se întreprinde astăzi pe plan mondial, să contribuim la rezolvarea unor probleme majore de însemnătate teoretică și practică".

O ȘTIINȚĂ A VEACULUI XX

Problemele actuale ale biologiei au atras nu numai atenția biologilor. Un mare număr de personalități de seamă ale științei și culturii au fost impresionate de evoluția rapidă a acestei științe în ultima vreme și și-au exprimat puncte de vedere interesante. Citiți, de pildă, aceste rînduri scrise de un distins savant, profesorul John Bernal :

„În secolul al XX-lea, biologia a luat o dezvoltare cel puțin tot atît de mare ca și fizica, deși în istoria ei nu au avut loc transformări atît de dramatice(...). Este sigur că biologia ocupă astăzi în viața și în gîndirea noastră un loc mult mai important decît la începutul acestui veac(...). Ceea ce admirăm mai înainte, în aspectele exterioare ale vieții, forma și mișcarea organismelor superioare sau simetria și frumusețea plantelor și florilor ne apar astăzi, în lumina cunoașterii noastre mai cuprinzătoare, doar ca manifestări de suprafață ale unei complexități lăuntrice mult mai mari(...). Biologia începe să devină abia acum o disciplină științifică și cantitativă, atît în teorie, cît și în practică".

Să reținem acest punct de vedere. În adevăr, datorită marii dezvoltări pe care a luat-o biochimia, biofizica, cibernetica, biostatistica, un șir de noțiuni care păreau a fi achiziții definitive ale biologiei sînt puse astăzi din nou în discuție.

SECRETE ALE BIOSFEREI

O muncă uriașă s-a desfășurat, mai ales în secolul al XIX-lea, în domeniul zoologiei și botanicei pentru a acumula observații care să ducă la lămurirea unor noțiuni de bază, la delimitarea caracteristicilor unei specii de alta, la separarea normalului de patologic etc. Pe o asemenea bază cercetarea științifică a putut evolua, s-a putut ridica pe o treaptă mai înaltă de sintetizare și generalizare. A fost însă nevoie, pentru aceasta, și de principii noi, care au apărut o dată cu evoluția gîndirii științifice, cu progresul general al tuturor disciplinelor.

Și iată că semnele de întrebare nu au întîrziat să se nască... Oare biosfera este, într-adevăr, bine cunoscută ? Delimitarea speciilor este perfectă ? Criteriile folosite sînt cele mai juste ?

O armată de cercetători și-a încordat forțele pentru a găsi răspunsurile cuvenite. Să dăm un singur exemplu, de la noi din țară. Timp de 20 de ani s-a cercetat genul de plante numit *Ornithogalum* (familia liliaceelor), denumit popular „ceapaciorii". Aceasta a dat răspuns la una din întrebările majore ale biologiei : ea a oferit posibilitatea cercetătorilor români de a dovedi că în genul *Ornithogalum* unele specii a căror existență era considerată certă, de fapt... nu există, iar altele, despre care nu se știa nimic, există. Importanța concluziilor la care s-a ajuns este cu atît mai evidentă cu cît ele s-au dovedit valabile pentru flora întregii Europe.

Așadar, conceptul de specie — fie că este vorba despre plante, fie despre animale — a depășit astăzi vechiul stadiu de cunoaștere datorită introducerii unor criterii noi, între care culturile comparative experimentale, numărul și formele cromozomilor (asupra cărora vom reveni), al compoziției chimice, al raporturilor dintre organism și mediu etc. S-a constatat, de pildă, că unele grupuri de plante considerate ca specii nu erau în fond decît niște hibrizi mai mult sau mai puțin durabili. Confuzia izvorîse din insuficienta cunoaștere a modului cum au apărut în natură.

Variabilitatea infinită a formelor vegetale și animale a făcut să se nască necesitatea cercetării raporturilor reciproce dintre organism și mediu — cercetare care s-a extins considerabil în ultima vreme.

O „NATURĂ" MAI ASCULTĂTOARE DECÎT NATURA

În noul sediu al Institutului de biologie „Traian Săvulescu" al Academiei R. P. Române vor intra în funcțiune două încăperi ieșite din comun. Una — „camera de climat artificial", cealaltă — „camera de temperaturi constante". Pentru o instituție de cercetări biologice asemenea instalații, foarte greu de realizat, sînt de neînlocuit. Ele suplinesc cu succes *cadrul natural*, care uneori nu este cel mai propice pentru cercetările asupra... fenomenelor naturii.

Ne aflăm, după cît se pare, în fața unei contradicții. Oamenii de știință și-au dat însă seama că pentru a putea stabili cu precizie efectul unuia sau altuia dintre factorii de mediu — fizici (temperatura, umiditatea, presiunea), chimici și biologici — aceștia trebuie să acționeze cu o stabilitate cît mai mare. Or, în natură ei variază foarte mult și foarte repede, ceea ce împiedică uneori anumite experiențe. În adevăr, nimeni nu-și închipuie că ar putea vreodată să obțină, în plin cîmp, numai căldură, fără umiditate sau numai umiditate fără lumină. Mai precis, în cadrul natural, nici unul dintre factorii de mediu nu pot fi „desființați" nici măcar pentru o sutime de secundă. În camera de temperaturi constante și în cea de climat artificial acest lucru devine posibil.

Pînă acum nu se cunoștea cum acționează asupra organismelor temperatura singură sau — dacă temperatura și umiditatea sînt perfect constante — ce rol joacă ceilalți factori. În noile laboratoare, aceste întrebări capătă un răspuns precis.

Este însă de la sine înțeles că cercetările în condiții artificial create

de om reprezintă numai o parte dintr-un întreg, dintr-un vast complex în care studiul naturii în condiții... naturale deține totuși ponderea principală.

Dacă vorbim astăzi despre studierea organismelor, desigur nu spunem totul. Se știe doar că una dintre sarcinile esențiale ale biologiei veacului XX este folosirea și dirijarea mediului viu înconjurător. Spre acest obiectiv, pentru a cărui însemnătate este inutil să pledăm, se îndreaptă cercetările de genetică vegetală și animală.

UN „COD" DE UN FEL DEOSEBIT

Celula vegetală și animală a fost cercetată timp de peste un veac. S-au găsit mijloacele de a face vizibilă structura ei interioară, s-au depistat componentele ei și astfel s-a putut alcătui ceea ce am putea numi o hartă a celulei. S-au obținut apoi succese în ceea ce privește descifrarea rolului și funcțiilor fiecărei părți componente. Dar celula vie continua să fie studiată în stare... nevie (*in vitro*). Cu alte cuvinte, ea era supusă observației după ce era omorîtă prin fixare și după ce era colorată. Se putea ști, în acest fel, doar cum se prezenta celula *la un moment dat*.

Mijloacele tehnice moderne au făcut posibilă și studierea celulei *in vivo*. Rezultate noi și interesante nu au întîrziat să apară. De pildă, s-a dovedit că în timpul diviziunii (fenomen considerat arhicunoscut) cromozomii — corpusculi formați în nucleu în timpul diviziunii celulei — nu migrează lent către cei doi poli, cum se credea înainte, ci sînt pur și simplu proiectați în mod exploziv. Se știe, de altfel, că discuțiile despre cromozomi în general, sînt mult mai vechi, și că importanța acestor formațiuni descoperite încă la începutul secolului nostru, și la cunoașterea rolului cărora a adus contribuții epocale T. H. Morgan, este astăzi unanim recunoscută.

Cromozomii, prin componenții lor (genele), reprezintă în esență un cod al caracterelor proprii unei specii de animale sau plante. Ideea existenței acestui cod a fost urmată în chip firesc de cea a posibilității *modificării* lui. Este oare posibil să influențăm acești corpusculi? Răspunsul este astăzi : da !

Știința contemporană dispune acum de mijloace necesare pentru a modifica numărul, forma și însușirile cromozomilor. Biologii noștri au obținut pe această cale soiuri, hibrizi noi, poliploizi de porumb, sfeclă, grîu, secară, orz, ovăz cu însușiri superioare — precum și renumitul merinos de Palas, despre care s-a vorbit mult în ultimii ani. Metodele folosite pentru a obține aceste modificări fac parte din cel mai nou arsenal al științei, comportînd, de pildă, utilizarea radiațiilor și a acizilor nucleici.

Evident, toate acestea nu înseamnă nimic altceva decît dirijarea naturii.

PRODUSE ORGANICE FĂRĂ INTERMEDIUL PLANTELOR ?

Există un domeniu de cercetare de cea mai mare actualitate și care oferă perspective nebănuit de largi : fotosinteza.

Știți ce este fotosinteza ? Firește, încă de pe băncile școlii : este funcția fiziologică proprie plantelor verzi, datorită căreia planta sintetizează substanțe organice din bioxid de carbon, apă și săruri minerale, cu ajutorul luminii solare absorbite de clorofilă. Totuși, ca și în alte domenii ale biologiei, noi date experimentale au început să pună și aici anumite semne de întrebare.

Se credea, pînă nu demult, că totalitatea proceselor de sinteză a substanței organice, din care fotosinteza reprezintă o parte, au loc — cu excepția cazului leguminoaselor — în frunze. În ultima vreme s-a constatat însă că sinteza substanțelor organice, în special a celor proteice, are loc și în alte organe ale plantei, mai cu seamă în rădăcini.

Un alt aspect : s-a calculat cantitatea de energie pe care planta o primește de la Soare sub formă de lumină. Experiențele făcute cu ajutorul celulelor fotoelectrice de acad. Nicolae Sălăgeanu în laboratoarele Institutului de biologie au arătat că frunzele teiului, de pildă, absorb 80 la sută din razele de lumină, reflectă 14 la sută, iar 6 la sută trec pur și simplu prin frunze. Aceste calcule tind să stabilească întreaga balanță energetică din care rezultă *randamentul fotosintezei*. Cîtă energie primește planta de la Soare și cîtă cheltuiește „cu folos", adică pentru a sintetiza substanțele organice superioare ?

Am întrebat pe acad. N. Sălăgeanu de ce este importantă cunoașterea acestui fenomen. Iată explicația :

„Cunoașterea randamentului fotosintezei, descifrarea completă a mecanismului ei prezintă o deosebită însemnătate teoretică și practică. Cunoscînd factorii care contribuie la mărirea lui, putem crea plantelor condiții tot mai favorabile pentru realizarea fotosintezei, pentru sporirea productivității lor. Dar aceste lucrări deschid și perspectiva realizării artificiale a fotosintezei în laborator, a obținerii produselor organice pe cale industrială, fără intermediul plantelor. Este însă o perspectivă mai îndepărtată".

Perspectivă îndepărtată, poate. Dar cît de îndepărtat părea cu numai 10—15 ani în urmă asaltul Cosmosului ?

A. CONSTANTINESCU
Fotografii de E. GHERA

ÎN ACTUALITATE: COMBATEREA BIOLOGICĂ A DĂUNĂTORILOR

Atenția oamenilor de știință este reținută în prezent de acest mod de combatere a dăunătorilor. Un interes deosebit îl prezintă grupa de bacterii cristalogene, care produc cristale proteice toxice. Pătrunzînd în corpul omizilor o dată cu hrana, cristalele se dizolvă, provocînd paralizia tubului digestiv, urmată de o paralizie generală a insectei. În scurt timp, nemaiputînd să se hrănească, insectele pier.

Rezultatele experiențelor din acest domeniu efectuate în țara noastră permit să se treacă la producția pe scară industrială a unui preparat bacterian care, inactiv față de insectele folositoare pentru plante, animale și om, este în schimb profund dăunător... dăunătorilor.

CIUPERCA MICĂ RĂSTOARNĂ STEJARUL MARE

Prof. C. C. Georgescu, membru corespondent al Academiei R. P. Române, a descoperit două specii de ciuperci microscopice care provoacă așa-numita uscare a stejarului. Ciupercile identificate de omul de știință român sînt astăzi citate de literatura străină de specialitate. Diferite laboratoare din lume se ocupă, în continuare, de studiul însușirilor acestora.

CUM ÎI CUNOAȘTEM

OM DE ȘTIINȚĂ ȘI CETĂȚEAN

Acad. prof. dr. N. Gh. LUPU

Rar întîlnești o viață atît de bogată în realizări de seamă, dedicate științei medicale românești, ca aceea a acad. prof. dr. N. Gh. Lupu.

El este în primul rînd profesorul care a format în peste o jumătate de secol de activitate de învățămînt mii și mii de medici ; el este, de asemenea, șeful de școală care a format clinicieni în accepția modernă a cuvîntului, cu o pregătire științifică complexă — clinică și de laborator ; el este în același timp, precursorul concepției profilactice moderne în orientarea activității medico-sanitare. În această privință, nu pot să uit, ca vechi elev al său, cum încă de acum 30 de ani profesorul Lupu milita pentru descoperirea și îngrijirea formelor incipiente de boală la nivelul circumscripțiilor și al policlinicilor, în strînsă legătură și în colaborare cu spitalul. Iar astăzi concepția profilactică este una din trăsăturile fundamentale ale ocrotirii sănătății în statul nostru democrat popular.

Dintre nenumărații săi elevi, unii au devenit la rîndul lor cadre didactice, care duc mai departe experiența sa prețioasă în formarea de medici cu înalt nivel profesional ■ totodată iubitori ai omului.

Situat din tinerețe pe poziții democratice, profesorul Lupu a militat în permanență pentru ideile progresiste, contribuind încă dinainte de 1944 la educarea în acest spirit a studenților în medicină.

Oricine are fericita ocazie de a cunoaște pe doctorul N. Gh. Lupu și a lucra în preajma sa este impresionat nu numai de calitățile sale eminente de medic clinician, de pedagog, de om de știință și organizator, dar și de adînca umanitate care se oglindește în fiecare act al vieții sale.

Desemnarea sa drept candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională reflectă prețuirea poporului pentru marile merite științifice ale savantului, pentru activitatea sa creatoare în folosul omului, pentru energia tinerească destășurată pe tărîmul desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră.

Prof. dr. M. VOICULESCU
medic emerit, Decan al Facultății de medicină generală din București

VESTITUL OȚELAR

Ne-am adresat primului om întîlnit în Hunedoara : „Unde îl putem găsi pe Ștefan Tripșa ?" Și ni s-a răspuns : „Locuiește pe dealul Chizătăului și-o să-l aflați ușor : nu e om în oraș care să nu-l cunoască".

Într-adevăr, nu există locuitor al Hunedoarei care să nu-l cunoască, personal sau din vedere, pe Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripșa. Și lucrul e perfect explicabil. Bărbatul acesta dîrz și instruit, care i-a uimit pe oțelarii Hunedoarei cu proiectele și realizările sale îndrăznețe, este un om vesel, prietenos.

Despre viața și activitatea oțelarului Tripșa scriitorii și ziariștii, care l-au vizitat, au scris în repetate rînduri.

Dintre toate meritele care l-au fost atribuite, comunistul Ștefan Tripșa a recunoscut în mod deschis unul singur : dorința permanentă de învățătură. Și într-adevăr, setea de cunoaștere reprezintă trăsătura esențială a eroului nostru. „Tehnologia oțelului — după cum mărturisește Ștefan Tripșa — e un domeniu în care se aduc continuu modificări importante. Rezolvarea operativă a unor probleme tehnice ‹ dificile a devenit o chestiune curentă. Nimeni nu poate deveni bun oțelar fără un studiu practic și teoretic permanent". Cuvintele acestea le spune, așadar, Ștefan Tripșa care — povestesc oțelarii la rîndul lor — izbutește să cunoască calitățile oțelului din ochi, fără să mai aștepte rezultatul probelor trimise la laborator, sau e în stare, stînd la fereastra casei sale, să descifreze în fumul coșurilor dacă, la oțelărie, cuptoarele funcționează bine sau defectuos. Priceperea sa este rezultatul unei munci active, ordonate și în special al îndelungatei sale pregătiri teoretice. Numai înarmat cu asemenea cunoștințe, oțelarul Tripșa a putut înfăptui numeroasele sale inovații (între care trebuie să amintim la loc de frunte scurtarea timpului de sudare a vetrelor de la 4-5 zile la numai 11 ore și jumătate) ; și numai în funcție de largile sale cunoștințe numele său a apărut, în calitate de autor, pe două cărți de specialitate dedicate oțelului.

Anul acesta cetățenii circumscripției electorale nr. 2 Hunedoara-vest l-au propus pentru a doua oară candidat al Frontului Democrației Populare în alegerile pentru Marea Adunare Națională. Ștefan Tripșa este prea cunoscut și îndrăgit de cetățenii Hunedoarei pentru a avea nevoie de o prezentare amplă. Menirea acestor rînduri este alta : acum, în pragul alegerilor din 7 Martie — cînd trecem în revistă marile înfăptuiri ale patriei — figura eroului hunedorean ne permite să amintim încă o dată de marile valori umane create în anii noștri de mii de oameni noi crescuți și educați de partid.

Liviu MAIOR

CUM ÎI CUNOAȘTEM

DIRECTORUL UNUI S.M.T. DIN BĂRĂGAN

Un om tînăr și iute ca argintul viu, cunoscut în zece comune din Bărăgan. Îl cheamă Marin Dobrescu și e directorul Stațiunii de mașini și tractoare din Grădiștea, raionul Urziceni.

Omul acesta candidează pentru a patra oară în alegerile de deputați pentru sfaturile populare. La recenta întîlnire pe care Marin Dobrescu a avut-o cu cetățenii din circumscripția electorală națională nr. 77 (comuna Merii-Petchi) s-au discutat o sumedenie de probleme : economice, edilitare, sanitare. Cei mai mult însă s-a vorbit despre agricultură. Au arătat oamenii că producțiile mari pe care le-au obținut anul trecut la porumb (3.200 kg boabe la ha), la sfecla de zahăr (33.000 kg la ha) se datoresc în bună măsură și modului exemplar în care au fost efectuate muncile agricole de către mecanizatorii de la S.M.T.-Grădiștea. Țăranii cooperatori din comunele Brazi, Lipia, Fierbinți, Maia, au arătat că la acest lucru a contribuit prin sprijinul său organizatoric și munca de zi cu zi tovarășul Dobrescu. „N-are clipă de odihnă tovarășul Marin Dobrescu — a spus un alegător — cînd e vorba de recoltele noastre. Îi ajută pe mecanizatori să-și facă datoria din plin. Și prin aceasta ne ajută pe noi toți : munca noastră devine mai ușoară și dă rezultate mai bune".

A cam roșit Marin Dobrescu din pricina laudelor care i s-au adus. „N-am făcut nimic deosebit — a mărturisit el cu modestie. Conducerea S.M.T.-ului implică o mare răspundere și eu mă străduiesc să îndeplinesc cît mai bine sarcinile ce-mi revin ca director".

Marin Dobrescu cunoaște în amănunțime planurile de producție ale celor zece cooperative agricole pe care le deservește S.M.T.-ul din Grădiștea. În numele conducerii stațiunii el s-a angajat ca mecanizatorii să lucreze în așa fel, încît să contribuie substanțial la realizarea și depășirea producțiilor medii planificate.

În cadrul întîlnirii dintre candidatul Frontului Democrației Populare, Marin Dobrescu, și alegători s-a vorbit despre cele ce se vor înfăptui în acest an în comuna Merii-Petchi : construirea unei școli de 8 ani, a unui cămin cultural modern, terminarea electrificării etc. Iar cetățenii au arătat că ceea ce și-au pus în plan vor înfăptui, deoarece în fruntea acțiunilor pe care le întreprind se găsesc oameni de nădejde, energici, ca Marin Dobrescu, pe care la 7 Martie îi vor vota cu încredere.

G. CIUDAN

ASCENSIUNE

De fapt, viața Ioanei Dincă poate fi împărțită în etape egale și ascendente. S-a născut acum 32 de ani în comuna Vlădaia, raionul Vînju Mare, regiunea Oltenia. La 16 ani a venit în București, ca muncitoare la uzinele „7 Noiembrie". S-a calificat în uzină. A urmat seral cursurile școlii medii pe care a absolvit-o în 1961. În 1956 a fost primită în rîndurile membrilor de partid, iar la alegerile din 1961 a fost propusă candidată pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 19 „7 Noiembrie". În ultimii 14 ani deci, din țărancă, Ioana Dincă a devenit muncitoare, absolventă a școlii medii, membră de partid, deputată și acum din nou candidată în alegerile pentru cel mai înalt for al țării ; în acești ani ea și-a adus din plin contribuția la dezvoltarea uzinei în care lucrează și a cartierului în care locuiește. Căci dincolo de numărul circumscripției electorale care a propus-o de curînd pentru a doua oară candidată a F.D.P. în alegerile pentru Marea Adunare Națională, trebuie să desprindem numele cartierului pe care îl reprezintă : este vorba de cartierul Balta Albă.

Ioana Dincă are un carnet în care își notează părerile și propunerile cetățenilor din circumscripția sa electorală. Din 1961 în cartierul ei au rămas, ca amintiri, asemenea propuneri : „Canalizare pe o porțiune a șoselei Cățelu...", „Un centru de pîine...", „Un depozit de desfacere a materialelor de construcție, ciment, var, cărămizi...", „O cișmea publică la întretăierea unor străzi" (care astăzi, în 1965, nici nu mai există — n.r.).

La întîlnirile de acum cu alegătorii din circumscripția sa, Ioana Dincă și-a notat în carnet, cu aceeași sîrguință, o seamă de cereri și sugestii. Să spicuim cîteva din aceste însemnări :

„Neapărat un complex comercial care să deservească blocurile 8 și T cu 8 etaje", „Un paznic în parcul «23 August». Se pare că sfatul popular e pe cale să abandoneze grija acestui parc", „De vorbit cu întreprinderea de transport. Șoferii care fac transporturile de la demolări să aibă grijă de pomii plantați acum 2-3 ani de cetățeni...", „De intensificat acțiunile de educație cetățenească. Mai sînt locatari în noile blocuri care nu-și respectă obligațiile de conviețuire...", „De semnalat celor în drept necesitatea estetică și comercială a dezuniformizării firmelor «Alimentara», «Farmacie», «Încălțăminte» etc. ...", „De studiat problema construcției unor garaje pentru mașini particulare..."

Carnetul cu însemnări al unui deputat poate sluji, printre altele, ca document autentic al propriei noastre istorii. Deosebirea profundă, în conținut, a propunerilor din 1961 și 1965 exprimă — chiar numai într-o spicuire superficială — ce s-a întîmplat în Balta Albă în ultimii 4 ani. La viitoarele alegeri oare ce vom mai consemna ?

Gh. FLORESCU

DIN REALIZĂRILE INDUSTRIEI N

UNI

APROPIATELE ALEGERI ÎN MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ ȘI LARE PRILEJUIESC ASTĂZI O AMPLĂ TRECERE ÎN REVISTĂ A SUC POPORUL NOSTRU ÎN ANII REGIMULUI DEMOCRAT POPULAR. MANIFE ȚIONAL AL F.D.P. NI LE-A FĂCUT CUNOSCUTE, ÎNTR-O CUPRINZĂTO MAI IMPORTANTE. ÎNSEMNĂRILE DE FAȚĂ NE PREZINTĂ UN DOMENIU TRIALĂ ÎN CARE ȘI FAC LOC, PE SCARĂ DIN CE ÎN CE MAI ÎN CUCERIRI ALE TEHNICII CONTEMPORANE.

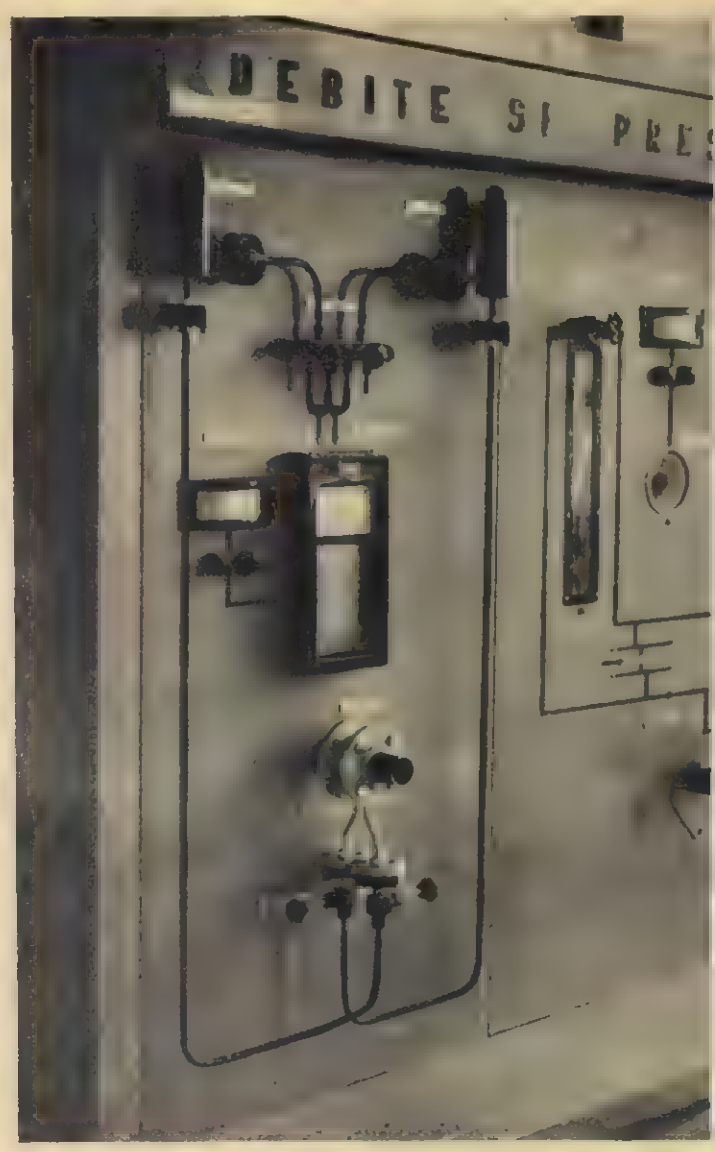

...și începea acum cinci ani cîmpia, chiar pe locul unei foste gropi a mizeriei se ridică astăzi, în inima unui cartier modern, spațiat și aerat, o clădire înaltă, albastră, aducînd cu blocul Națiunilor Unite și adăpostind un for coordonator : Grupul uzinelor de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare. Perpendicular pe silueta albastră, o clădire roșie întinsă numai în lungime : halele uneia din întreprinderile grupului, pe nume AUTOMATICA.

ACOLO DE SE SFÎRȘEȘTE ORAȘUL...

IN SFATURILE POPU-
CESELOR OBȚINUTE DE
TUL CONSILIULUI NA-
RE SINTEZĂ, PE CELE
. DE ACTIVITATE INDUS-
INSĂ, CELE MAI NOI

de Veronica
PORUMBACU

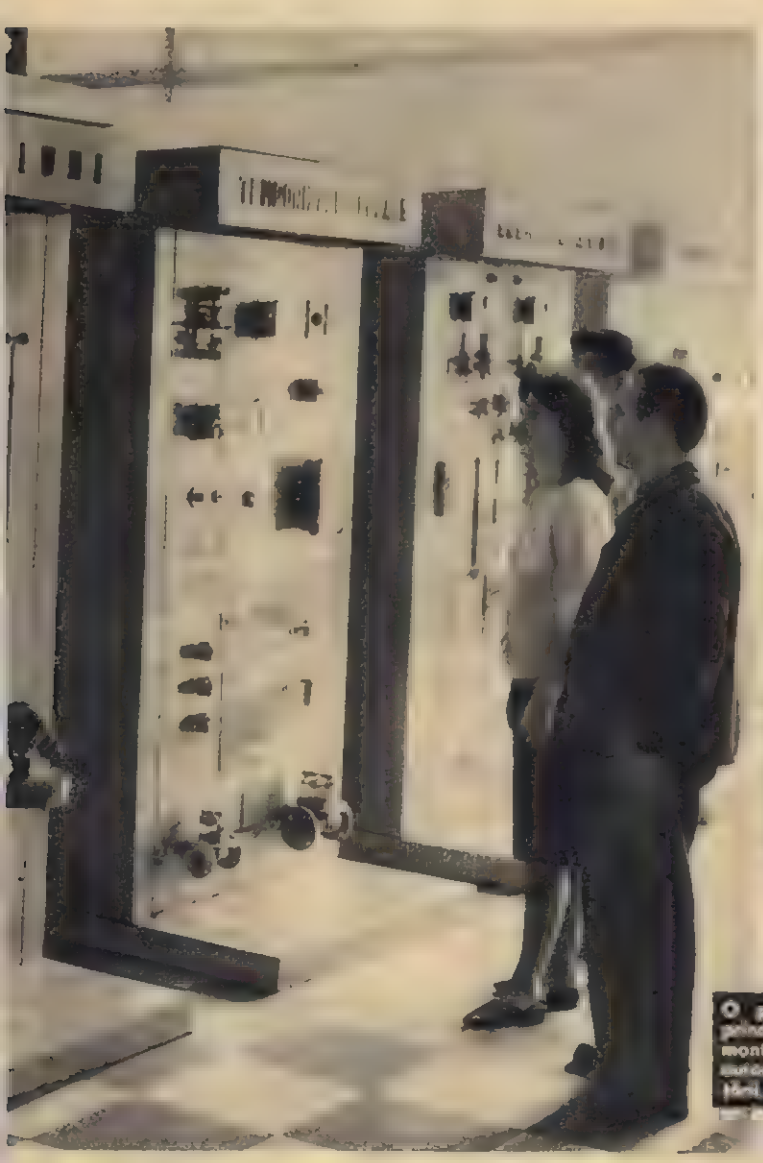

O parte din producția întreprinderii „Automatica" ce vor fi montate în diferite instalații automatizate din întreprinderile țării.

Ideea însăși a concentrării întregii activități de automatizare într-un singur grup de uzine s-a născut datorită Directivelor Congresului al III-lea. Cum a apărut și cum s-a extins această preocupare ?

Cînd, în secolul al XX-lea, mașinile au atins parametri funcționali ce nu mai pot fi urmăriți de simțurile omului ; cînd unele procese tehnologice au ajuns să aibă loc la temperaturi înalte de mii de grade ori aproape de zero absolut ; cînd unele mașini ating viteze de sute de mii de ture pe minut ; cînd alte procese chimice ce se petrec într-un spațiu închis oricărei priviri omenești, și cu reacții atît de rapide încît nu mai pot fi controlate cu mijloace clasice (cine pătrunde în interiorul reactoarelor nucleare și în conductele din adîncul pămîntului unde se petrece gazeificarea cărbunelui ?), atunci omul e silit să inventeze alte dispozitive de control al fenomenelor. Acestea se întemeiază pe „traducerea" parametrilor ascunși simțurilor în alte mărimi (presiuni, curenți electrici, tensiuni etc.) ce se pot măsura ușor și transmite. De aceea s-a și dat traductorului în unele lucrări științifice numele de „proteză senzorială". O dată ce temperatura de mii de grade, de exemplu, se convertește într-un curent care circulă printr-un circuit ușor de supravegheat, orice abatere de la normal va declanșa un semnal, chemînd omul să intervină rapid. Aceasta ar fi prima fază a automatizării, care înlocuiește simțurile omului, neputincioase să obțină informații în legătură cu fluxul de producție. Cînd schimbările surprinse de traductoare și prelucrate în alte aparate — regulatoarele — se transformă în act moto, în comenzi ce se transmit unor „elemente de execuție" ale instalației (ventile, dozatoare etc.), atunci abia se poate vorbi de auto-

(Continuare în pag. 14)

matizare completă. În primul caz, omul e scutit de operațiile de măsurare directă, la fața locului, rămînînd să conducă și să pună la punct „reclamațiile" traductorilor ; în ultimul, regulatorul preia și intervenția omului, în timp ce mașinile își văd singure de treabă, mai precis decît ar fi în stare s-o facă el însuși.

În acest caz însă, aparatura de recepție și dirijare e mult mai complicată : releele, elementele, sistemele, uneori reduse la dimensiunile miniaturale ale transistoarelor, devin „celule logice" : tehnica automatizării le imprimă, la diverse „excitații", reacții adecvate, care ar putea fi asemuite cu unele funcții ale creierului. Aceste celule logice, ierarhizate și coordonate de un calculator-director, vor putea duce, spre sfîrșitul experiențelor, la fabricarea unui „creier electronic" concentrat în dulapurile cu aparatură (diversele etaje ar fi — ca să forțăm puțin comparația — „circumvoluțiile") așezate într-un fel de craniu metalic. Automatizarea de mîine, strîns legată de memoria mașinii și de dezvoltarea ciberneticii, va putea înlocui într-adevăr o parte din funcțiile unui creier uman. De unde și numele convențional dat sistemului de elemente logice electronice — UNILOG — care controlează și dirijează în orice clipă orice punct al procesului tehnologic.

Firește, creierul electronic e o problemă a viitorului, aflată încă într-un stadiu experimental. Automatizarea de pînă acum a dus la unificarea perfectă a produselor de serie, la sporirea substanțială a productivității și chiar la realizarea unor noi produse care nu ar putea fi fabricate cu mașinile conduse de om. Un exemplu : la tragerea firelor și fibrelor sintetice din masa ca de miere a relonului, temperatura constantă și viteza unghiulară a fusului trebuie controlate de cîteva zeci de ori pe minut. Nici un ochi, oricît de sensibil, nici o atenție, oricît de concentrată, n-ar putea avea precizia măsurătorilor automate, fără de care nu s-ar naște din acetilenă, clor și fosgen, vălurile cele mai vaporoase ale mătăsurilor sintetice. Și acesta nu e decît un exemplu al multiplelor aplicații ale automatizării. Laminoarele moderne, în care oțelul înroșit aleargă pe platformă cu iuțeala acceleratului, nu ar putea fi nici ele concepute fără supravegherea automată.

Cu cîteva realizări din țara noastră în aceste domenii am făcut cunoștință la Expoziția realizărilor economiei naționale închinată celei de-a 20-a aniversări a eliberării. Utilajul petrolier al sondei din fața cupolei pompa țițeiul, fiind dirijat de la distanță de o aparatură cu transistoare. În incinta pavilionului central exista un strung care își conducea operațiile după programul imprimat pe o bandă de magnetofon. S-ar putea spune, astfel, printr-o butadă, că strungul juca după cum îi cîntase omul, după cum îi programase ordinea operațiunilor de prelucrare a pieselor din serie. Multe aparaturi complicate se studiază în Institutul de proiectare pentru instalații și automatizări și prind viață prin strădania conjugată a fabricilor din grup : Electromagnetica, Automatica, Electroaparatajul și Electrotehnica, a Întreprinderii de montaje, instalații, automatizări.

O CĂLĂTORIE ÎN ANUL 197...

Las în poarta blocului albastru primii fulgi ai unei zile de iarnă din 1965 pentru ca în laboratoarele și atelierele Institutului de proiectare să intru de-a dreptul în 197... Înăuntru, printre planșele de studiu ai elementelor, proceselor și sistemelor de automatizare, oamenii trăiesc uneori cu un deceniu înaintea aplicării masive a proiectelor și prototipurilor experimentale. În Bucureștiul acestui an, blocul albastru e într-adevăr o insulă a viitorului, ridicîndu-se pe temelia solidă a industriei socialiste. De aceea, un drum prin Grupul de automatizări înseamnă, de fapt, un bilet în circuit prin țara de mîine. Aici mă reîntîlnesc, pe un alt punct al spiralei, cu orașele cunoscute și îndrăgite în drumeția mea. Nicăieri, laboratoarele și atelierele nu au aspectul încărcat al unei hale de fabrică : totul se petrece în proiecte, în calcule ; pe planșetele care filtrează procesele, printr-o algebră superioară. Totul se petrece în cîteva prototipuri realizate de fabricile grupului și experimentate în laboratoarele Institutului de proiectări, în timpul cercetărilor. Aici te întîlnești doar cu cîte un dulap UNILOG, precursor al Unilogurilor (care vor realiza în viitor 5.000 și chiar 100.000 operații pe secundă), ori cu cîteva blocuri de transistoare, produse azi în serie la fabrica Electromagnetica sau, în fine, cu cîte un panou special de comandă, fabricat la Automatica, adaptat după specificul fiecărei întreprinderi, al fiecărui șantier. Mai mult ca oriunde, în acest institut ți se cere imaginație, căci în fiecare sală ai în față o *pars pro toto*.

Intru de pildă în laboratoarele și atelierele de „comandă cu program" a mașinilor unelte unde s-a născut aparatura de automatizare construită la Electrotehnica și Electroaparataj, și întîlnită în drumeția mea tocmai la „Înfrățirea" orădeană.

Trec prin laboratorul și atelierele de acționări electrice, și dau de oamenii care au aplicat la Hunedoara sistemul unificat de acționări la transfercarul blumingului 1.000 ; și tot la Institutul de proiectări întîlnesc pe autorii panourilor de automatizări ale diferitelor operații miniere.

În fine, în laboratoarele și atelierele de automatizare ale industriei bunurilor de larg consum, m-aș fi putut întîlni acum cîtva timp cu aparatajul de condiționare a aerului în filaturi, cu automatizarea liniilor de prelucrare a cărnii de la Hațeg ; cu alte cuvinte, blocul albastru are legături cu toate orașele țării. Dar nu numai cu orașele. Între institut și agricultură e o rudenie pe care cu greu ți-ar sugera-o planșetele și aparatele complicate din laboratoare. Există preocupări în vederea automatizării lucrărilor de irigații, însilozări și ploi artificiale, prin realizarea cărora omul va fi eliberat de multe eforturi fizice. Cu alte cuvinte, în această fortăreață a noului se rezolvă probleme vitale pentru industrie, dar, într-o măsură, se decide și soarta agriculturii socialiste.

În această secție se montează instalațiile electrice pentru panourile de comandă ale strungurilor Carusel SN 1.250.

Am văzut în magazine...

...LA UNITATEA CU AUTOSERVIRE „UNIC", NOI CONSERVE DIETETICE :

— roşii în bulion, fără sare şi zahăr, recomandabile în gastritele hipoacide, colicistită, boli renale şi cardiace. Se prepară după reţetele indicate pe borcan pentru fiecare afecţiune în parte. Au un conţinut bogat în vitamine, sînt foarte hrănitoare, şi pot fi cumpărate, după necesitate, în borcane de 330 sau 420 g ;

— perişoare dietetice din carne de mînzat în sos de legume, pe cît de gustoase şi bogate în substanţe nutritive, pe atît de uşor tolerabile de către suferinzii de colită cronică, hepatită, colicistită, gastrită hipoacidă. Pentru a fi consumate nu trebuie decît puţin încălzite, fapt care, credem, va fi foarte apreciat de gospodinele grăbite şi cu deosebire de... burlaci. Se impune însă o remarcă : de ce asemenea conserve nu se găsesc în cantităţi mai mari şi, mai ales, în mai multe magazine de specialitate ?

...LA I.C.S. ROMARTA — „MAGAZINUL COPIILOR", NOUTĂŢI PENTRU SEZONUL ÎNCĂ RECE :

— căciuliţe pliuşate din relon, cu urechi, pentru copii între 3 şi 12 ani. Călduroase şi frumoase, sînt totodată şi foarte practice, întrucît se spală uşor şi se usucă repede, nedecolorîndu-se şi nepierzîndu-şi aspectul pufos. Se găsesc în toate culorile ;

— pulovere sport din rolan, cu guler rulat şi închis cu fermoar. Se pot purta tot atît de bine iarna, la patinaj şi săniuţă, ca şi primăvara, „în talie", cînd fermoarul de la guler se deschide, formînd astfel un rever. Le-am văzut în bleu, albastru, gri (toate avînd o garnitură albă), dar numai în mărimi mari — pentru 12-13 ani. Oare cui mici să fi fost uitaţi ?

...LA O.C.L. TEHNOMETAL — „VOPSELE-CHIMICALE" DIN STR. BĂRĂŢIEI 37, ARTICOLE NOI ÎN SPRIJINUL GOSPODINELOR :

— „Dero-ideal", detergent pentru albituri din bumbac, in şi cînepă, pe bază de perborat. Economic (la spălarea albiturilor cu „Dero-ideal" nu este necesar nici un fel de adaos de săpun, sodă, albăstreală etc.), nu atacă fibra şi asigură rufelor o albeaţă strălucitoare. Înlocuieşte perfect cunoscutul „Alba super".

—„Palux", produs care, aplicat după spălarea sau răşchetarea parchetului, îi asigură luciul vreme de mai mulţi ani, fără ceruire. În tot acest timp, întreţinerea parchetului se reduce la simpla lui ştergere cu cîrpa. Se prezintă sub forma a două soluţii — una într-o cutie, cealaltă într-un flacon — care se combină în proporţii de 10/1 înainte de utilizare.

ÎN COPERTA NOASTRĂ

La Uzina de aluminiu din Oradea

Din înălţimile munţilor, bauxita călătoreşte spre cîmpie pe o impunătoare şosea aeriană. Funicularul care coboară din Pădurea Craiului poartă marile bogăţii minerale ale acestor pămînturi spre Oradea, unde oxidul de aluminiu, supunîndu-se minunatelor legi ale chimiei, va suferi prima transformare. 250.000 tone de bauxită vor pleca din munţi în fiecare an pentru a face un scurt popas la Uzina de aluminiu.

Pe 14 hectare constructorii au înălţat în oraşul din vestul ţării o nouă cetate modernă a chimiei. Înaltul grad de mecanizare al lucrărilor, folosirea prefabricatelor de mare serie, aplicarea metodelor industriale de lucru şi experienţa constructorilor au scurtat substanţial timpul de execuţie. Măcinată, trecînd prin conducte şi recipiente, bauxita se va transforma într-un praf fin, în aluminiu.

Uzina de aluminiu de la Oradea este concepută şi proiectată după ultimele cerinţe ale tehnicii mondiale. Unele operaţii de control al temperaturilor şi presiunilor, de dozare a soluţiilor şi altele sînt automatizate. Fotografia din coperta noastră prezintă un aspect din secţia de măcinare umedă.

Plecînd din nordul ţării, de la Piatra Craiului, făcînd un popas la Oradea şi avînd ca staţie terminus un oraş din Cîmpia Oltului, Slatina, bauxita străbate un drum lung. Metaforic l-am putea numi marele drum al aluminiului.

Fotografie de M. VOLBURĂ

Maria BUTACIU, autoare recent a ceramicii „Cinetic".

Fotografie de Eugen IAROVICI

Cunoscuta artistă ceramistă Cecilia Storck-Botez a reparat cu ocazia expoziţiei sale personale organizate cu demult în Sala d. bd. Magheru, un succes de prestigiu. Reproducem pe copertă una din micile ei panouri decorative din ceramică.

TURTURICĂ

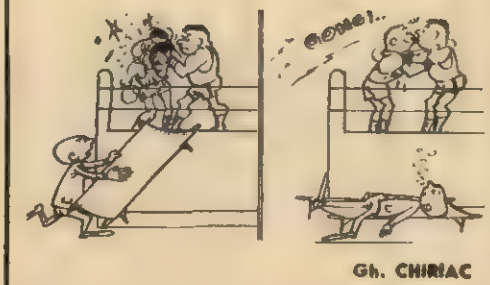

Gh. CHIRIAC

STATUI ÎN HAINE DE IARNĂ...

E vorba de statuile din parcurile şi scuarurile staţiunilor de pe litoralul românesc. În această iarnă ele nu au mai suferit şi nu vor suferi, în continuare, nici... de frig, nici de pe urma furtunilor puternice. Aceasta datorită grijii speciale ce li s-a acordat, confecţionîndu-li-se „haine groase" care să le apere şi să le ţină de cald. „Îmbrăcăminţea" statuilor este din sticlă şi e demontabilă pentru a fi scoasă uşor în zilele cînd primăvara se va instala prin părţile noastre.

De această măsură practică şi originală (ea a fost luată de Sfatul popular al oraşului Constanţa) au beneficiat peste 30 de piese din cele 72 cîte sînt pe litoral, de la Constanţa pînă la Mangalia, printre care : „Pescarii" lui Cornel Medrea, „Arcaşul" lui Jalea, ambele aflate în scuarul din faţa Cazinoului din Constanţa, „Jucătoarea de tenis" a lui Mac Constantinescu, de la Mamaia, „Canotorul" lui Covalschi, „Sirena" şi „Delfinul" ale lui Medrea etc., etc.

F. URSEANU

„Pescarii" lui C. Medrea.

ROLURI NOI

Regizorul Mario Monicelli, realizatorul filmelor „Marele război" și „Tovarășii", și-a imaginat un Casanova căruia lucrurile nu-i merg ca pe roate de-a lungul nenumăratelor sale aventuri galante. Fiecare cucerire este însoțită de un mic necaz sau de o încurcătură ce dau mult de furcă chipeșului erou. Acest „Casanova 70" (astfel și-a intitulat Monicelli filmul) va fi înfățișat pe ecran de Marcello Mastroianni.

ctua-tatea inema-ografică

O vedetă căreia presa străină îi închină tot mai multe pagini : Ursula Andress (partenera lui Elvis Presley în „Veselie la Acapulco"). Fotografia noastră o înfățișează în rolul unei regine legendare, She, în vîrstă de 2000 de ani, posesoarea secretului veșnicei tinereți. Filmul, ce poartă numele eroinei, se turnează în prezent în studiourile londoneze Elstree, în regia lui Robert Day.

PROFIL

Francesco Rosi

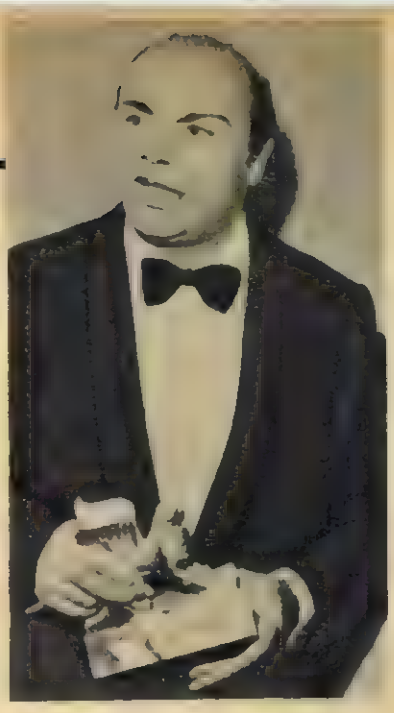

Francesco Rosi primind la Veneția „Leul de aur".

O erupție de sevă proaspătă înnoiește de cîțiva ani încoace cinematografia italiană, proiectînd pe podiumul cineaștilor de primă mărime — alături de consacrații Visconti, Fellini, Antonioni și Germi — o serie de figuri noi ca Francesco Rosi, Ermano Olmi, Elio Petri și Valerio Zurlini.

Prezența pe ecranele noastre a filmului „Cu mîinile pe oraș" încununat cu „Leul de aur" la Veneția în 1963, ne invită să stăruim asupra personalității și biografiei artistice a lui Francesco Rosi. „Cineast meridional" era eticheta sub care o seamă de critici miopi tindeau să minimalizeze semnificațiile operei lui Rosi. Intim legate de realități și probleme ale sudului Italiei, filmele cineastului napolitan (s-a născut la Napoli în 1922 și tot aci și-a început și activitatea de ziarist) au dovedit, pînă și prin fructuoasa lor carieră comercială în întreaga peninsulă, că răspund unor preocupări comune opiniei publice italiene în ansamblul ei. Format la școala neorealismului — i-a asistat pe Visconti (la filmele „La terra trema" și „Bellissima"), pe Giannini, pe Emmer, pe Monicelli și pe Antonioni — Francesco Rosi duce experiența acestei mișcări pe o nouă treaptă.

După un debut sub semnul virtuozității profesionale (filmul „Kean", realizat în 1956 împreună cu Vittorio Gassman, continua căutările în domeniul formei plastico-dramatice, inițiate de maestrul său Visconti, cu somptuosul „Senso") Rosi revine la realitățile pe care le cunoaște cel mai bine. Ca fost gazetar specializat în rubrica judiciară e perfect documentat cu privire la manevrele organizației oculte care monopolizează aprovizionarea pieței alimentare napolitane și reprimă orice încercare de opoziție cu mijloacele specifice „camorrei" — liga secretă ce a lăsat urme sîngeroase în istoria orașului Napoli.

Prea timid încă pentru a renunța la o tramă romanescă, Francesco Rosi punea în centrul filmului „La sfida" (Sfidarea), 1958, drama unui tînăr negustor de zarzavaturi care plătește cu viața încercarea de a se opune abuzurilor „camorrei". Dar încă de pe atunci ieșea la iveală simțul regizorului pentru reprezentarea colorată, nuanțată, a ambianței sociale, îscusința cu care desprindea din aspecte aparent disparate semnificația unei lupte sociale.

Și următorul film „I Magliari" (1960), consacrat vieții emigranților italieni în Germania, plătea un oarecare tribut înclinației spre melodramă, specifice unei părți a cinematografiei neorealiste. Dar cu această filmul nu-și pierdea caracterul de anchetă socială printre mîile de muncitori italieni, dezrădăcinați și dezorientați în metropolele „miracolului economic" vest-german, Hamburg și Hanovra.

Cu „Salvatore Giuliano", în schimb, Francesco Rosi atinge o deplină maturitate și independență artistică. Și aci era vorba de o enigmă judiciară care preocupa intens opinia publică italiană ; Salvatore Giuliano, figură cvasi-legendară, în rîndurile populației Siciliei se distinsese în anii războiului pentru acte de bravură în lupta de partizani ; după eliberare, devenise însă căpetenia unei bande teroriste

Umor

Florin Lazăr

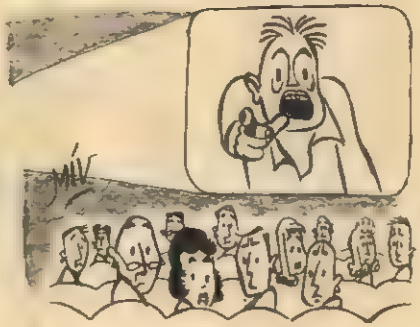

Puterea sugestiei. M. Ivănescu

Adrian Andronic

PE ECRANE

care slujea interesele latifundiarilor din „mafia", înfrîngerind satele siciliene. Misterul din jurul asasinării, în anul 1950, a lui Salvatore Giuliano devine pentru cineast prilejul unui șir de retrospecțiuni în diverse etape ale biografiei eroului. Fără a impune o anumită concluzie, Francesco Rosi așterne în fața spectatorului un întreg dosar de documente vizuale, reconstituite cu o exactitate rigoroasă, și-l invită să descifreze misterul după faptele de la dosar. Și toate firele duc la autorii morali ai asasinatului, mai marii „mafiei", deprinși să se debaraseze fără scrupule de uneltele lor de îndată ce devin inutile sau jenante. O construcție eliptică, eliberată de canoanele dramaturgiei tradiționale, cu un ritm sincopat, plin de tensiune, cu o plastică de o mare forță expresivă, în care duritatea peisajului sicilian și monumentalismul figurilor sînt folosite drept resort dramatic, au cucerit adeziunea unanimă a publicului și criticii italiene. Filmul „Salvatore Giuliano" a fost încununat cu Premiul presei italiene și cu „Ursul de argint" la festivalul de la Berlin, 1962.

Mai evident încărcat de atitudine civică și morală, filmul „Cu mîinile pe oraș" are din nou drept fundal orașul de baștină al cineastului, Napoli. Insertul care încheie opera precizează că : „Toate personajele și faptele din acest film sînt fictive. Dar nu sînt fictive condițiile sociale și economice care le generează". Și Rosi a ținut să sublinieze că, pentru a demonta mecanismul corupției în administrație și al speculației imobiliare, s-a folosit de decorul orașului Napoli deoarece aci construcția edilitară a luat un mare avînt. Structura narativă e mai concentrată, legată de dezbaterile din comisia de anchetă și din consiliul municipal. Eroii reprezintă forțe sociale în luptă, trăiesc conflicte de ordin civic și moral și nu sînt încărcați în mod inutil cu date psihologice individuale, nelegate de viața lor publică. Și de astă dată procesul intentat societății se bazează pe fapte și face apel la capacitatea logică și la rațiunea spectatorului, mai mult decît la sentimente.

Aducerea pamfletului politic, a polemicii morale, la nivelul artei rămîne unul din principalele merite ale lui Francesco Rosi. Lucrarea căreia i se dedică în prezent, „Clipa adevărului", se turnează în Spania. Expresia care servește drept titlu e luată din limbajul tehnic al luptelor de tauri și reprezintă momentul culminant al corridei, cînd matadorul, singur în arenă cu taurul, se pregătește pentru lovitura de grație. Un titlu simbolic, prin care dramatismul clipei de duel dintre om și taur poate fi extins la confruntarea, dramatică și ea, dintre cineast și realitatea unei Spanii înrudite prin peisaj și contraste sociale cu meleagurile natale ale lui Francesco Rosi. „Documentar romanțat ? Radiografie a corridei ? Jurnal de călătorie ? Film-anchetă ?" Cîte ceva din toate acestea se va găsi probabil în filmul „Clipa adevărului" ; dar mai ales poziția polemică a unui artist conștient de răspunderile sale.

Ana ROMAN

Mari Törőcsik, interpreta subtilă a învățătoarei Lenke din filmul maghiar „Patru fete într-o curte", realizat de regizorul Pál Zolnay.

Patru fete într-o curte

Un film de atmosferă prin care, pe nesimțite, spectatorul pătrunde în lumea ușor ceoasă, amenințată de resemnare, a unui grup de învățătoare dintr-un sat pierdut în pusta maghiară. Un „eveniment" vine să spargă monotonia acestei vieți : în trecere prin sat, un grup de tineri le cere adăpost : sînt doi gazetari din capitală și un vînător sursolat de legendă Sacrificînd pentru ospăț vînatul adus de Nimrod, petrec împreună o seară agreabilă și se despart prieteni. Pentru cea mai tînără dintre învățătoare aceste cîteva ore au însemnat însă întîlnirea cu dragostea Misteriosul Nimrod a izbutit cu cîteva fraze enigmatice s-o tulbure pe Lenke și s-o determine să-i făgăduiască o întîlnire la Budapesta. Dar, confruntat cu realitatea, visul naivei Lenke se destramă ; dezbrăcat de legenda lui Nimrod, seducătorul Géza își arată inconsistența morală.

Întoarsă în sat, Lenke găsește în sine însăși și în discreta solidaritate a colegelor puterea de a rezista resemnării. Și filmul care promitea să distileze o amărăciune cehoviană se încheie cu o notă stenică.

CINEAȘTII pregătesc

● Cîteva din proiectele cineaștilor francezi : Jacques Demy și Michel Legrand (regizorul și, respectiv, autorul muzicii filmului „Umbrelele din Cherbourg") au anunțat titlul unei comedii muzicale : „Les demoiselles de Rochefort". Una dintre eroine va fi interpretată de Brigitte Bardot. André Cayatte și-a propus să realizeze un film polițist — „O cursă întinsă Cenușăresei", iar Marcel Carné un film de atmosferă — „Trei camere în Manhattan".

● Regizorul ceh Zbynek Brynych se pregătește să înceapă o nouă ecranizare a celebrei legende a Golemului. Rolul principal intenționează să i-l propună lui Orson Welles.

● Biografia papei Ioan al XXIII-lea — iată tema filmului pe care îndrăznețul regizor italian Ermano Olmi e gata să-i înceapă. Rolul titular a fost încredințat americanului Rod Steiger (antreprenorul Nottola din „Cu mîinile pe oraș").

● Andrei Tarkovski, realizatorul emoționantului film „Copilăria lui Ivan", și-a propus să înfățișeze pe ecran viața și opera celebrului pictor rus Andrei Rubliov.

● După o îndelungată pregătire, Jacques Tati a trecut la realizarea celui de-al patrulea film al său intitulat „Playtime". Întocmai ca și opera sa precedentă, comedia „Unchiul meu", „Playtime" va fi o satiră la adresa unei societăți snobe și înrobite luxului. Acțiunea se desfășoară în cartierele „selecte" ale Parisului și pe aeroportul Orly.

● John Huston, care a terminat recent filmul „Biblia", se pregătește să plece în India pentru a filma adaptarea povestirii lui Rudyard Kipling, „Omul care voia să fie rege". Protagoniști, Richard Burton.

● Regizorul sovietic Lev Arnștam intenționează realizarea unui film consacrat vieții gazetarului revoluționar american John Reed, autorul celebrei cărți „Zece zile care au zguduit lumea".

● King Vidor — regizor — și Darryl Zanuck — producător — au pus pe șantier filmul „Cervantes". În rolul marelui scriitor spaniol apare tînărul actor Nino Castelnuovo („Umbrelele din Cherbourg"). Partenerele sale : Ava Gardner și Claudia Cardinale.

„Mărțișorul" lui.

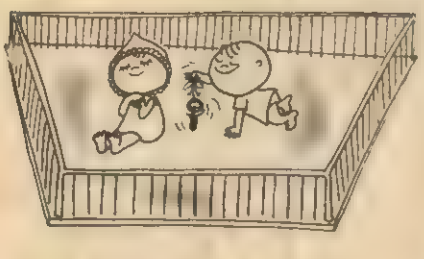

Mihai Grosu

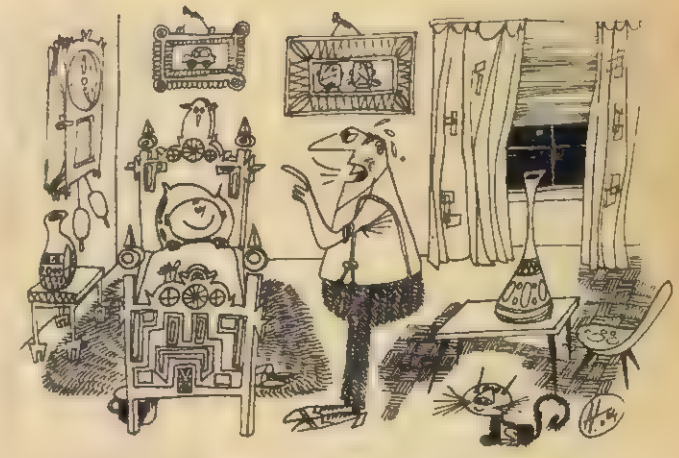

– Dacă nu vrei să dormi, te duc la varietăți !!!

de Adrian Andronic după o idee a cititorului nostru T. Cătănoiu

Microfeliton

GÎNDIRE LOGICĂ

Alcibiade Vasilescu e cunoscut pentru intransigența părerilor pe care le exprimă. Nu-și schimbă propriile-i concluzii cu una cu două. Reflectează, analizează și hotărăște. O dată formulată o opinie, greu i-o mai poate cineva zdruncina. Ia din nou firul logic al analizei și numai dacă găsește pe parcurs o fisură, un amănunt pe care l-a ignorat, mai stă la gînduri.

Deunăzi, cînd se întîlni pe sală cu directorul (și nu știu cum se face că întîmplarea i-l scoate mereu în cale) intră în vorbă ca de obicei, despre una, despre alta. Directorul — care îi știe fermitatea — îl mai întreabă cîte ceva, îl consultă. Așa e și bine. Orice director trebuie să cunoască frămîntările subalternilor și, mai ales, opiniile despre colegi.

— Mi se pare că Popescu nu stă prea bine cu caracterul.

— Aveți dreptate. Nu stă.

— Una spune în fața colegilor și alta pe urmă.

— Exact. Ați sesizat perfect. Duplicitatea.

— Despre Mimi de la contabilitate însă aud numai aprecieri bune. Conștiincioasă și plină de zel.

— Plină. Ați intuit. Așa e.

— Despre Georgescu de la planificare ce se vorbește ?

— Dv. ce-ați auzit ?

— Că e cam tipicar. Lipsit de îndrăzneală. Nu iese cu nasul din hîrtii.

— Întocmai. Nu iese. Remarca e excelentă.

— Îmi pare bine. Am vrut să-mi verific niște păreri personale. Se potrivesc.

— Mi se pare firesc. Aceleași criterii. Logica unită cu principialitatea. Să trăiți, tovarășe director !

Peste cîteva minute Alcibiade Vasilescu e chemat la directorul adjunct pentru rezolvarea corespondenței la zi.

— Te salut !

— Vă salut ! — răspunse scurt și apăsat Alcibiade Vasilescu.

— Dragul meu, în afară de corespondență aș vrea să te consult cu privire la...

— Exact. Aveți dreptate.

— Nu vreau să mă iau după simple zvonuri dar am auzit că Mimi, o știi, de la contabilitate, încurcă lucrurile, vine tîrziu, îți cam pierde vremea.

— Întocmai. Le încurcă și... așa mai departe.

— Va să zică nu mă înșel.

— De loc. Diagnostic precis.

— Îmi spunea cineva, deunăzi, că, după dumneata, cel mai ferm în opinii e Popescu.

— După mine. L-ați intuit. Cînd spune, spune. Nu-l clintești din loc.

— Pe Georgescu mi-e mai greu să-l apreciez.

— Vă spun eu. Îndrăznește. Urăște tipicarii. Pe la ora trei, după o scurtă ședință operativă, directorul și directorul adjunct părăsesc împreună întreprinderea.

Directorul : Îmi place grozav Alcibiade Vasilescu. Are, domnule, o deosebită capacitate de a defini exact caracterul oamenilor.

Dir. adjunct : De asta m-am convins și eu. O intuiție precisă.

Directorul : Am vrut să-l încerc. L-am întrebat ce părere are despre Georgescu. Am rămas pur și simplu uimit. L-a definit precis.

Dir. adjunct : Probabil o coincidență, însă și eu tot despre Georgescu l-am întrebat. Am vrut să-l verific.

Directorul : Și ?

Dir. adjunct : L-a caracterizat exact cum am gîndit eu. Dar știți cum ? Cu precizie matematică.

Directorul : Am mai spus eu că această consultare a funcționarilor e o metodă excelentă. Și Alcibiade Vasilescu e ca un barometru. Prin el îmi verific propriile-mi păreri.

Dir. adjunct : Da, da. Aveți dreptate : cea mai fermă și logică gîndire. Și eu îl consult regulat. Salutare. Ne vedem la ședință.

C. N. CONSTANTINIU

SPORT

divorțul DI STEFANO — REAL

Pînă nu demult i se spunea curent „Domnul Football". Era o recunoaștere unanimă a marelui său talent confirmat în fiecare meci.

Cariera sa are un palmares impresionant, încununîndu-se cu titlul de : căpitan al echipei care a cîștigat de cinci ori „Cupa campionilor europeni" (competiție în care a marcat 49 de goluri), o dată „Cupa intercontinentală", de 4 ori campionatul și o dată „Cupa Spaniei". În 1957 și 1959 a cucerit laurii celui mai bun fotbalist european. I s-a dedicat un film, iar entuziaștii săi suporteri au creat un club ce-i poartă numele. Pentru gloria adusă clubului său, i s-a mai spus și „Domnul Real". Și acum, după 11 ani, iată că Di Stefano nu mai este „Domnul Real". Este pur și simplu Alfredo Di Stefano, care a schimbat tricoul alb madrilen cu cel alb-albastru de la Espanol Barcelona. Pentru acest transfer, Di Stefano a primit 20 de milioane de franci.

Divorțul de Real Madrid a fost de fapt pronunțat între Di Stefano și Santiago Bernabeu, președintele clubului madrilen. Despărțirea care se contura în sînul clubului a devenit publică și declarațiile celor doi aduc amănunte revelatoare asupra culiselor acestui transfer senzațional.

Alfredo Di Stefano, care timp de 11 ani a dus faima clubului său, fotografiat alături de Bobby Smith, echipier și formației engleze, după o întîlnire Anglia-Spania.

Revista „France Football", care s-a ocupat îndeaproape de acest caz, arată că cele două părți caută să dovedească fiecare că oponentul poartă vina ruperii. Iată ce spune Di Stefano despre Bernabeu : „Eu cred că sînt doi Bernabeu în aceeași om : cînd totul merge bine, el îți dă inima, dar cînd merge rău, el ascultă de primul venit și la uneori cele mai curioase decizii. În trecut a avut unele reacții de neînțeles : o dată, la Bruxelles, l-a admonestat pe Alonzo, pentru că acesta a refuzat o omletă. Era desigur dreptul său să nu-i placă ouăle. În altă zi un jucător a fost amendat pentru indisciplină, deoarece a considerat că mînecile tricoului său sînt prea lungi. Altă dată, la Zürich, înaintea finalei «Cupei Europei», ne-a făcut o scenă, zicîndu-ne : «Nu mă mai salutați ? Fără îndoială, pentru că eu nu sînt Moratti (președintele clubului milanez «Inter» —n.n.), nu am averea lui». Or, noi nici nu-l întîlnisem încă, deoarece el nu călătorise în același avion cu noi, ci sosise în urma echipei".

Iar Santiago Bernabeu îi impută lui Di Stefano : „Cu mine avea o purtare incorectă. Într-o zi, în vestiare, cînd l-am întrebat dacă se ocupă de meciul său jubiliar, el a început să-și aranjeze la nesfîrșit chiloții, și-a pus apoi mîinile în șoiduri și m-a privit fără să scoată un cuvînt. Niciodată tăcerea nu mi s-a părut mai ofensatoare... Un club e o mare familie. Bunele maniere sînt esențiale. Pe teren, Di Stefano își trata dur partenerii, jignindu-i... În fond, în afară de mine, toată lumea de la Real se temea de Di Stefano. Eu am făcut multe pentru el și n-am vrut să fac public verdictul pe care medicina l-a dat. Ei bine, să ni-l spună el însuși !" Și, în continuare îl citează pe doctorul Lopez Debor : „Alfredo Di Stefano suferă de o artroză a coloanei vertebrale ; starea sa necesită un repaus, fără de care el e amenințat de o hernie de disc".

În încheierea „depozițiilor" sale, Bernabeu devine totuși concesiv : „Nu e bine nici pentru el, nici pentru nimeni să se vorbească prea mult. Cine știe dacă în următoarele patru luni nu ne vom îmbrățișa".

În fața acestor argumente, care probabil nu epuizează cauzele divorțului Di Stefano—Real Madrid, revista franceză mai sus-citată caută să se comporte ca un judecător imparțial și, plecînd de la posibilitatea invocată de Bernabeu, își intitulează articolul publicat la sfîrșitul anului trecut „O zi din '65 va face totul uitat !" Pledînd astfel, articolul portretizează cele două personaje : Di Stefano „are o avere pe care singur o evaluează cu dificultate. El joacă sigur pentru bani, căci este profesionist, dar... poate dovedi că joacă și pentru plăcere, fiind îndrăgostit de fotbal. Căci el are fotbalul în sînge, ca Matthews sau Kopa. Pe teren el e totdeauna șef cu tot ce implică aceasta : autoritate, duritate față de parteneri, ieșiri necontrolate în focul luptei... El oferă spectacolul unei vedete strălucitoare, un jucător al cărui orgoliu nu vrea să cedeze". Despre Santiago Bernabeu articolul arată că „are două pasiuni : fotbalul și marea. El a dat totul primei și nu se plînge de a doua".

După epoca marii glorii a Realului au început epocurile. Două finale ale „Cupei campionilor europeni" pierdute au făcut ca cel de-al treilea etaj al stadionului Bernabeu să devină tot mai gol, iar septuagenarul Bernabeu din ce în ce mai irascibil. Și, singurul care avea curajul să-l contrazică pe atotputernicul patron era Di Stefano. Rezultatul ? Di Stefano a fost ținut pe tușă în meciul cheie cu Atletico din vara anului trecut — situație reeditată cîteva zile mai tîrziu, în finala de la Viena a „Cupei campionilor europeni". Fără nici un avertisment, fără preaviz. Pentru Di Stefano un asemenea procedeu era intolerabil.

★

1965 a venit. Bernabeu are acum un alt favorit : Amaro Amancio, tînărul extremă dreapta în vîrstă de 25 de ani, născut în aceeași localitate cu Luiz Suarez și urmîndu-l pe acesta (locul 3) pe lista celor mai buni fotbaliști europeni ai anului 1964.

Acum, pentru președintele septuagenar Bernabeu, jucătorul Alfredo Di Stefano, cel care a fost unul dintre cei mai mari fotbaliști ai lumii, este la 38 de ani prea bătrîn !

P. SLĂVESCU

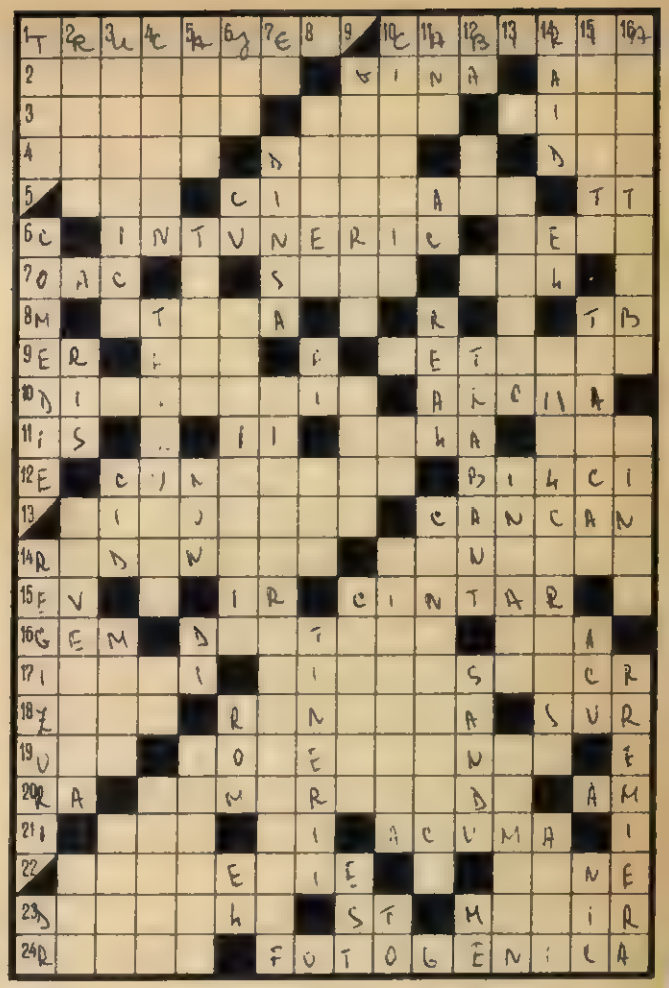

16/24 D'ALE ECRANULUI

ORIZONTAL : 1) Castele din carton și frunziș din rase plastice ! — Unul din rolurile Giuliettei Masina. 2) Ruinată — ...Lollobrigida — Piso în Alpi. 3) Pus în scenă — Semnificație — ...Dostal, compozitor de muzică de operetă și de film. 4) Partenerul Euridicei — În decorul filmului „Al 41-lea" — Plecat. 5) Refren (olt.) — Verb la... Direcția generală a rețelei cinematografice și difuzării filmelor — Titu Toma. 6) „Romeo, Julieta și..." (neart.) — Întîlnire sportivă. 7) Interjecție batraciană — Modalitate artistică — ...Ferrer. 8) Privește de sus Brașovul ! — Tub gol ! 9) În vedere ! — Cortină atmosferică ! — Corpuri cerești. 10) Cliseu văzut la diascop — Miros plăcut. 11) Sînt — Cămăși — Ambarcație — Marcă de ceasornic 12) Carc de cineaști amatori — „...deșertăciunilor" de Thackeray (neart.). 13) Răspunde de condițiile materiale ale turnării unui film — Film panoramic cu Shirley MacLaine și Maurice Chevalier. 14) Colaborator al regizorului — Secțiuni ale epoperi 15) Epocă — Aliție — Balanță. 16) Între dulceață și marmeladă — Ursite — Riu wagnerian. 17) De rîsul lumii ! (pl.) — Ecran lat. 18) Inspiratorul filmului „Gervaise" — Film clasic cu Buster Keaton (neart.) — Cenușiu. 19) „Cei șapte magnifici" plus Mircea Crișan — Arhivă de filme vechi. 20) Soare — Imagine mai lată decît a cinemascopului — Posed 21) Necaz (reg.) — În regie ! — În prezent. 23) Regizorul lui Pardaillan — Erou care face sport într-un film cu Mircea Crișan. 23) Erou din vechile filme de aventuri — Liniște ! — Semnalul dat de regizor cînd începe turnarea. 24) Regizorul filmului „Calvarul" — „Tu ești...", melodie din filmul „Dragoste la zero grade".

VERTICAL · 1) Localitate în Uganda — Gen în care a strălucit Charlot — Creatorul nr 1 al unui film (pl.) — Doctor (abr.). 2) Greșeli — Reacție la un film cu Stan și Bran — A îmbăia un film ! — Bruto (abr.). 3) E prezent și în dramaturgia cinematografică — Piesă de Corneille (neart.) — Orez încolțit — Sat în Maramureș. 4) Ostaș — Răsfățat de muze — Rea (mold.) — Pare că. 5) Arhipelag indonezian — Riu în R.S.F. Iugoslavia — ...plus ultra — Dan Ionescu — Film de aventuri cu Fernandel. 6) Sat în Pirinei — Cupru —O face operatorul proiecționist — Băutură — Dînsul 7) Notă — Ea — Artist plastic, colaborator al regizorului (2 cuv.). 8) E înregistrat pe coloana sonoră a peliculei — Poezi — Pronume — Film cu Cliff Richard. 9) De obicei în uvertura filmului — Sită — Ecran, scaune, întuneric — Răsărit. 10) Iubitor de filme — Fluviu în U.R.S.S. — Mai lat decît panoramicul — Tudor Oprea. 11) Literă gotică — Pană — Adevărat — Ramură... tematică a mecanicii. 12) Nu — Zar la table — Marcă de automobil — Alexandru, în intimitate — Marin Ene. 13)... Nazzari, cunoscut cineast italian — Specie rebusistă — Vehicul din filmul „Ora H", 14) „...vărgat" comedie sovietică (neart.) — Dînsul — Celebru film japonez (3 cuv.) — Pronume nehotărît. 15) „Poveste din...", piesă de Arbuzov — Vehicul pitoresc în filmul „D'ale carnavalului" — Recent — Nimic (pop.). 16) Unități de măsură a luminozității ecranului — Deșăvîrșit — Prima prezentare a filmului în public.

A. BART

Cuvinte rare : ARP, UMF, DIMO, BOAS, RIAU, URT, ANS.

Dezlegarea jocului „CU 11% PUNCTE NEGRE" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) COMUNICATIVITATE. 2) INAMOVIBILITATE. 3) RECAPITULATIVA — I. 4) ARARAT — RICINA — ON. 5) CORAL — CINICE — SMT. 6) SAS — BORD — ARATOR. 7) CIL — TINERI — ACIRE. 8) O — ENUNȚ — INCROPIT. 9) NP — ETERA — DUELURI. 10) TRADUCATORI — ALIN. 11) RETINUTI — UBEDA — U. 12) ASIN — VATAMATA — AT. 13) ST — TAI — AFARA— OF. 14) TIPARNITA — ITALIC. 15) DATATA — CATIR — SO. 16) LIR — MAGNETIZAT — N. 17) AGATATOARE — APORT. 18) MIZARE — VINT — ILIER. 19) UTILI — CASTEL — EMA. 20) RATE — HARTA — AURAR. 21) ITIRE — TRI — TUNARI. 22) TOCATURA — CATINCA. 23) ORISICE — DEPARTAT. 24) RIDE — ANTICARIAT.

dialog cu cititorii

JUDO — PRINCIPIUL SUPLEȚEI

„Cum s-a născut disciplina sportivă judo și care sînt principiile sale de bază ?"

Corneliu BOBOCI,
elevtant medical, Ploiești

Răspunde VICTOR BANCIULESCU, autorul volumului „Jocurile Olimpice de-a lungul veacurilor".

Istoria unui sport milenar e întotdeauna greu de reconstituit. Cronicile orientale pomenesc de un turneu de *jiu-jitsu* cu 220 ani înaintea erei noastre. Iar legenda japoneză vorbește de un filozof care, plimbîndu-se iarna prin parc, a observat că sub greutatea chiciurii crăcile groase se rup, iar cele fîrave dar elastice rezistă, de aci a tras concluzia că forța stă în suplețe !

Dar *jiu-jitsu* a fost doar „arta celor slabi", o metodă de apărare fără arme, perfecționată de *samurai* care, în lupta de aproape, foloseau mîna, degetele, cotul, pumnul, genunchiul, călcîiul, piciorul. Cel care a dat însă un sens modern zicalei : „Stejarul poate fi doborît, în timp ce trestia înfruntă furtuna" — a fost Jigoro-Kano (1860—1938). Acest profesor din Tokio, de constituție debilă, a creat propria sa metodă, pe care a numit-o *judo* („principiul suplețel"), dînd lumii un nou sport, consacrat prin programarea sa oficială la ultimele Jocuri Olimpice.

Un singur exemplu lămurește principiile de bază ale noului sport. Iată raționamentul : „Mă aflu în fața unui om mai puternic ca mine, care însumează, să zicem, 10 unități. Forța mea e de 7 unități. Dacă celălalt mă împinge cu toată puterea, voi fi dat la o parte sau răsturnat, chiar dacă m-aș opune cu toată forța mea. Dar dacă, în loc să mă opun, las cale liberă forței sale, retrăgîndu-mă tocmai în momentul cînd el împinge mai virtos, și dacă îmi voi păstra în același timp echilibrul, atunci, firește, el se va apleca mult înainte și va fi dezechilibrat. În această poziție defectuoasă, forța sa nu mai reprezintă decît 3 unități în loc de 10, iar eu, păstrîndu-mi stabilitatea, am rămas cu cele 7 unități intacte. În acest moment, poziția mea o superioară și pot să-l birui chiar fără a folosi toate cele 7 unități !"

Peste pantaloni ușori de bumbac (în genul țărăncilor), luptătorii de judo (numiți judoka) poartă o bluză-chimono și sînt încinși cu o centură. Tactica principală a luptătorilor constă în dezechilibrarea adversarului și atacul în momentul propice. Mișcarea de bază prevede proiectarea adversarului la sol (folosind tehnica mîinilor, a coapselor și a picioarelor).

O federație internațională patronează de cîțiva ani campionate mondiale și europene. Un singur european a putut egala îndemînarea la judo a japonezilor : uriașul olandez Anton Geesink (103 kg), campion olimpic la Tokio.

La București, primul profesor de judo, japonezul Ishiguro, este semnalat în anul 1928. Astăzi se fac exerciții de judo la cîteva școli din București și Arad.

OPINII ALE CITITORILOR

Ca mulți alți cititori, eleva ADRIANA RUSU din Timișoara apreciază — într-o scrisoare adresată redacției — calitățile publicistice ale unor reportaje documentare apărute în revistă, citînd — ca exemplu — „Mai repede, tot mai repede". Dar fiindcă cititoare nu ne-a scris numai pentru a ne lăuda, ci și pentru a-și exprima o dorință. „Îndrăgesc muzica ușoară" declară ea și, deși e de acord cu noi că nu putem consacra acestei teme o rubrică specială și permanentă, crede totuși că „o trecere în revistă a activității compozitorilor și interpreților noștri de muzică ușoară" ar fi potrivită pentru „Flacăra", propunînd în acest sens o suită de interviuri care să apară lunar sau „măcar trimestrial".

Înțelegem pasiunea Adrianei Rusu pentru genul de muzică cu ritmuri atît de potrivite dinamismului vîrstei sale. Fără a prestabili o anumită frecvență a apariițiilor și fără a le circumscrie doar la interviuri, promitem să ne ocupăm și în viitor de muzica ușoară.

Un fidel corespondent al „Flacării", SILVIU MICLE din Sighetul Marmației, remarcă în ultima sa scrisoare : „Am reținut cu multă bucurie apariția în revistă a paginii Memento ; apreciez modul original în care se înfățișează noua rubrică". După ce își exprimă speranța că nu e vorba de o apariție efemeră și că, de asemenea, calitatea rubricii nu va scădea în viitor, corespondentul nostru mai remarcă — apreciind ca pozitivă — modalitatea originală de a rezolva uneori coperta revistei prin prezentarea a două imagini diverse. Silviu Micle are de făcut și unele propuneri printre care : a) reluarea rubricii „Cînd ilustratele devin documente" ; b) includerea în tematica revistei a unei rubrici destinate stenografiei care — după părerea corespondentului — ar stîrni interesul unui cerc foarte larg de cititori, în special tineret.

Ca orice lucru pe lumea asta, o rubrică publicistică este și ea supusă transformărilor. *Memento* va trăi, deci, pînă cînd o altă modalitate se va impune iar cititorii o vor aprecia ca fiind mai bună. Pînă atunci, vrem să asigurăm pe corespondentul nostru că *Memento* va apărea regulat (la pagina 4) și pe cît posibil la un bun nivel gazetăresc. Vom transmite propunerea corespondentului nostru de a relua rubrica „Cînd ilustratele devin documente" scriitorului Petru Vintilă care deține — se pare — o adevărată comoară de ilustrate, rugîndu-l s-o împartă cu cititorii noștri. Asupra celorlalte propuneri vom mai reflecta, ele implicînd unele dificultăți.

POST-SCRIPTUM LA UN „MEMENTO"

Drept răspuns la nota critică apărută în pagina „Memento" din „Flacăra" nr. 5, primim de la graficianul Victor Rusu-Ciobanu o scrisoare în care spune printre altele : „....vă rog să notați faptul că părerile personale ale reporterului ar fi fost mult mai la locul lor, dezvoltate mai amplu, mai științific și nepărtinitor în paginile unei reviste de specialitate, dar nu așternute în grabă și înverșunare pe cîțiva centimetri pătrați... În ce mă privește, părerile despre expoziția mea mă fac să cred că reporterul și-a făcut o idee prea vagă despre ea, privind-o în fugă prin vitrină..."

Informăm pe tovarășul V. Rusu-Ciobanu că această pagină se înscrie prin însăși caracterul ei într-un gen publicistic care presupune ca primă condiție laconismul. Deoarece domnia sa este nesatisfăcut de formularea sumară a ideii critice, redacția s-a adresat criticului de artă Anca Arghir, cerîndu-i să prezinte mai amplu cititorilor „Flacării" această expoziție.

În precedentele sale expoziții, V. Rusu-Ciobanu evolua spre o grafică de factură gravă, care trata scena de gen solemn, imprimîndu-i un sens alegoric. Din acea vreme datează cîteva portrete în care se vădește calitatea expresivă a liniilor, în același timp dure și elastice, păstrînd un anume caracter rigid, expresiv cînd e adecvat compoziției.

În expoziția sa actuală de grafică, V. Rusu-Ciobanu aduce imagini metaforice dintr-o cosmogonie de inspirație străveche, populară. Sînt reprezentări cu iz folcloric, amintiri de zodiac, personificări hieratice împrumutate din imageria primitivă, dar împodobite cu linii de proveniență decorativă modernă.

Artistul adoptă o manieră grandiloventă, sugerînd ulmirile generatoare de mit și simulînd mecanismul reprezentărilor populare : transcrierea literală a metaforei astronomice ori alegoria înfrățirii omului cu natura. Astfel, Proxima Centauri devine o duduie cu plete învolburate, iar integrarea cosmică a omului e indicată prin flori, ceruri și ape ospitaliere. Există în minunile veacului nostru temeiuri pentru o parafrază mitologică ; dar o fantezie care nu trece de personificarea Ursei Mari, o fervoare panteistică exprimată prin scăldatul în rîu, compun un minimal orizont de idei. Replica pe care imaginea o dă aici fanteziei nu exprimă o relație estetică modernă între om și Univers, ci doar o jovială reverență făcută veacului arhaic : un act de parodie. Dar parodia, fie și tandră, e o operație artistică delicată, care pretinde înainte de toate ca forma veche să fie infuzată cu o idee nouă, lucidă, actuală. Altfel, rămîne divertisment ieftin.

V. Rusu-Ciobanu are, cum se vede, nostalgia purității primitive, ca atîți artiști contemporani obosiți de academisme. Spre lauda sa, artistul a căutat o improspătare profundă de la sursele creației naive. Dar în postura lui de artizan-gravor les mereu la nedorită vedere semnele graficianului cu diplomă. Astfel, linia stîngace e trădată de abilitatea facilă a așezării în pagini, tușa minuțioasă, solzuind suprafețele cu hașuri mărunte, ca în unele xilogravuri vechi, e trădată de construcția amplă a formelor ; fixitatea primitivă a măștii și a gestului e trădată de mobilitatea liniilor dinamice ale compoziției. Așadar, efectele se frînează reciproc, producînd un involuntar caracter bufi, de automatism. Desigur, acest efect e cu totul deplasat, ca atunci cînd tratează drept figură de panoptic portretul de țăran și profilurile contemporane fără nici o motivare caricaturistă. Grotescul nu e aici o viziune estetică, ci pur și simplu efectul unei inadvertențe tehnice.

E însă în chiar involuntara stîngăcie un potențial de candoare care, adus la coerență, poate sluji expresiv. De pildă, procedeul lui de traducere a imaginii literare în imagine grafică și-ar găsi utilitatea ca ilustrație la texte de legendă, care ar da noimă acestui zel imaginativ, ce mi se pare deocamdată fără obiect.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Silvia Mereore, Școala pedagogică, Bîrlad, anul V : ilustrate ; Georgeta Holbea, elevă, Focșani, str. Muncitori 8 : ilustrate ; Georgeta Dubău, elevă, Buzău, str. Col. Brezoianu 7 : teme diverse, ilustrate ; Elena Mititelu, Bîrlad, Școala pedagogică, anul V : ilustrate ; Octav Nițcu, elev, Școala tehnică veterinară, Șendreni, rn. Dorohoi : medicină veterinară, ilustrate ; Mariana Zagone, elevă, Lugoj, str. Titulescu 70 : muzică, ilustrate ; Stana Bîrsan, elevă, Brașov, cartierul II B Steagul roșu, bl. 8, ap. 19 : ilustrate, Constantin Ionescu, Năvodari (Dobrogea), bl. A 2, et. 1, ap. 22 : teme diverse, ilustrate ; Lili Vlăsceanu, elevă, Buzău, str. Păcii 23 : ilustrate ; Ion Arghenie, profesor, Brăila, șos. Viziru 10 : ilustrate ; Liliana Pavelescu și Gabriela Dragomir, studente, Galați, cartierul Țiglina, bl. E3, sc. 3, ap. 42 : ilustrate, muzică ușoară ; Mioara Pavel și Steliana Viorica, eleve, Cîmpulung-Muscel, str. Al. Sahia 40 : ilustrate ; Rodica Ionescu, studentă, București, str. Ciocănești 23, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Steliana Rădoi, Năvodari (Dobrogea), bl. A2, et. 1, ap. 22 : filatelie, ilustrate ; Luciola Denya Iordan, elevă, Pitești, str. Fintinii 7 : cinema, muzică, ilustrate ; Geamina Mărgineanu, studentă, Craiova, Calea Lenin, bl. A4, sc. 1, ap. 1 : ilustrate ; Dumitru Mihalache, elev, Școala de maiștri, Petroșani, reg. Hunedoara : ilustrate ; Teodor Moga, mecanic de locomotivă, Hunedoara, str. N. Bălcescu 3 : ilustrate ; Sevastița Bercea, elevă, Drăgănești Olt, Școala medie : literatură, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

MIHAI BALTAG — VIIȘOARA, RN. P. NEAMȚ. Anul acesta împlinindu-se 700 de ani de la nașterea marelui poet Dante Alighieri, în toată lumea se va sărbători „Anul Dante". Desigur că în acest cadru, și revista noastră va publica materiale despre autorul „Divinei comedii"

ILEANA NICĂ — CRAIOVA. Pentru a urma cursurile fără frecvență ale unei facultăți este într-adevăr obligatoriu ca studentul să fie salariat al unei întreprinderi sau instituții din respectivul sector de activitate.

VALENTIN CAZACU — TG. JIU. 1) Nu știm dacă lucrarea de care întrebați va apărea sau nu în vreo editură. 2) Mormîntul lui Ovidiu n-a fost niciodată descoperit ; întîmplările descrise în romanul lui Constantin Chiriță sînt imaginate de scriitor.

VIRGIL STANCU — BUCUREȘTI. Vă mulțumim pentru aprecierile și sugestiile pe care ni le dați. În ce privește însă întrebările pe care ni le puneți, așa cum am mai arătat și în alte împrejurări, pentru a vă răspunde e necesar să ne indicați profesia și adresa dv.

GABRIELA BABKY — ORAVIȚA. Aproape că nu există număr din revista noastră în care să nu consemnăm diferite prezențe românești peste hotare. Aceste consemnări apar sub forma notelor, a comentariilor și a fotoinformațiilor cuprinse în rubrica intitulată „Cadran internațional" (de obicei în paginile 21—23).

MIHAI DINULICĂ — BUCUREȘTI. Criticați calitatea unor reportaje din revistă. Într-adevăr, aveți dreptate : uneori nu reușim să prezentăm destul de interesant o serie de oameni, fapte, întîmplări. Păcătă însă așa, la modul „general", această critică nu ne ajută. Ne-ar folosi dacă ne-ați spune părerea mult mai clar, arătînd concret care sînt materialele care nu v-au plăcut — așa cum ne-ați arătat concret titlurile și temele celor care v-au plăcut. În ce privește practicile unor difuzori ai revistei de care ne vorbiți, de asemenea vă rugăm a ne scrie exact despre care anume chioșcuri de difuzare a presei e vorba. Cu privire la sport, nu știm dacă ați observat, dar bateți la o ușă deschisă : începînd de la 1 ianuarie am publicat în fiecare număr cîte o pagină și jumătate de sport ; ne-ar interesa părerea dv. asupra materialelor apărute pînă acum. Întrebările despre unele mănăstiri și peșteri le-am transmis unor specialiști și așteptăm răspunsurile, pe care vi le vom comunica.

CH. B. SLĂTINEANU — PLOIEȘTI. Ne arătați că în unitatea de difuzare a presei nr. 135 din Ploiești vînzătorul v-a informat că nu i se repartizează decît o zecea parte din numărul de exemplare din „Flacăra" pe care le solicită. Am sesizat organele de difuzare a presei și sperăm că lucrurile se vor îndrepta. Vă rugăm să ne țineți la curent cu situația.

IOAN BÎTEA — TIMIȘOARA. 1) În legătură cu Dante Alighieri, citiți răspunsul dat cititorului Mihai Baltag din Viișoara. 2) În ce-l privește pe Paul Féval (1817—1887) acesta a fost autor al mai multor romane de aventuri care s-au bucurat de mare succes la vremea lor. Amintim : „Cocoșatul", „Misterele Londrei" ș.a. Din păcate, spre sfîrșitul vieții sale scriitorul a căzut sub influența fanatismului religios, ultimele sale scrieri oglindind puternic aceasta. 3) Ne bucură succesele pe care le aveți în calitate de colecționar de ilustrate. Scriitorului Petru Vintilă îi puteți scrie și pe adresa redacției noastre.

V. SILVIAN

cadran INTERNAȚIONAL

SEMNE SUD-VIETNAMEZE

Săptămîna a început cu o nouă lovitură de stat în Vietnamul de sud, a treia în 36 de ore. Și nu se poate spune încă, nici măcar aproximativ, cum vor evolua lucrurile. Corespondentul agenției „France Presse" la Saigon încerca următoarea concluzie : „Vietnamul de sud pare să se fi decis pentru ritmul de o lovitură de stat la fiecare 12 ore".

Știrile din sudul peninsulei indochineze au coincis cu publicarea în diferite ziare din Occident și din Asia a unor reclame ale oficiului de turism sud-vietnamez cu următorul text : „Petreceți-vă vacanța viitoare în Vietnam. Veți găsi ceva cu totul deosebit !" Reprezentantul oficiului de turism saigonez a declarat ziariștilor, spre liniștirea viitorilor călători : „Turiștii nu trebuie să se teamă a vizita Saigonul, pentru că în oraș nu au loc lupte. Lupte se dau numai în apropierea capitalei". După cele petrecute săptămîna aceasta turiștii ar trebui să fie informați că lupte se dau și în Saigon, dar numai între generali. O atracție în plus. Un ziarist englez era de părere că s-ar putea organiza puciuri speciale pentru grupuri mai mari de turiști, cu o singură condiție : să li se înmîneze cîte un program detaliat pentru a se putea urmări mai ușor scenariul generalilor și pentru a se putea ține bine evidența actorilor și a nu confunda pe cei în dizgrație temporară cu cei avînd... grație temporară. Pentru că nici măcar personalul „teatrului" nu mai pare să fie în stare să țină pasul evenimentelor.

Un ziarist transmitea următoarea declarație a „cercurilor civile autorizate" : „Nu știm nimic, nu mai înțelegem nimic". Iar militarii spun : „Noi nu vrem să facem politică. Aceasta e sarcina civililor". Lucrurile au ajuns pînă acolo încît diferitele cercuri mai mult sau mai puțin autorizate din Saigon caută să descifreze ce se întîmplă în toate semnele posibile și imposibile. Într-o noapte, cînd cerul Saigonului era brăzdat de urmîtul unor escadrile și de luminile multicolore ale unor rachete parașutate, „observatorii autorizați" și-au îndreptat privirile în sus și au spus corespondentului „France Presse" : „Asta înseamnă că aviația nu-l mai susține pe Khanh sau că a luat poziție împotriva lui".

Se poate discuta mult ce înseamnă una sau mai multe rachete pe cerul întunecat al Saigonului, emițîndu-se păreri diferite. Dar faptul petrecut la 85 mile de Saigon, pe dealul Duc Fon, nu permite decît o singură concluzie, și aceea foarte clară. O unitate compusă din 140 de sud-vietnamezi și trei „consilieri" americani a întîlnit la căderea serii unități ale forțelor populare. Înainte de a răsuna primele împușcături au răsunat megafoanele, trupele patriotice făcînd apel la acțiuni unite în lupta pentru libertate. Cînd au apărut zorile, pe dealul Duc Fon cei trei „consilieri" rămăseseră singuri. De precizat că în unitate nu s-a aflat nici măcar un general. Dacă erau doi, poate avea loc și o mică lovitură de stat.

N. LUPU

UN NOU CAZ GRIMAU?

„Nu știu încă ce pedeapsă se va cere împotriva mea ; imediat ce o voi cunoaște ți-o voi comunica. Maria, te rog să primești evenimentele cu cel mai mare calm... Poți fi sigură că în ceea ce mă privește voi suporta bine încercarea. Timpul ne va arăta cum se vor desfășura evenimentele. Acum nu vreau să fac nici o presupunere gratuită".

Rîndurile de mai sus au fost scrise în închisoarea madrilenă Carabanchel, de un om în vîrstă de 60 ani, condamnat să nu mai vadă lumina soarelui decît peste 23 de ani. Deși, cunoscînd practicile penitenciarelor spaniole, nu există decît minime șanse ca acest om să mai treacă viu poarta închisorii, iată că în acest moment se fac pregătiri pentru asasinarea lui. Este vorba despre procesul intentat lui Justo Lopez de la Fuente, condamnat recent la 23 ani închisoare pentru apartenență la partidul comunist. În închisoare fiind, el a fost convocat din nou în fața unui judecător militar de instrucție. Acesta l-a înștiințat de deschiderea unei noi anchete împotriva lui. Magistratul militar îl acuză de „rebeliune militară continuă". Concret, este vorba de faptul că Lopez a fost comandantul unei unități militare regulate republicane în timpul războiului civil din Spania. Dorind să justifice sentința pe care tribunalul militar se pregătește să o ceară, autoritățile nu îl acuză direct pe Lopez pentru activitatea militară din timpul războiului, ci îl învinuiesc numai de „executarea" unui număr de persoane în timpul luptelor pentru Madrid.

Evident, este vorba despre încercarea de reeditare a unui nou asasinat „juridic", întocmai celui săvîrșit în cazul Grimau. Prin aceasta se urmărește nu numai intimidarea luptătorilor comuniști. Procesul este înscenat într-o perioadă caracterizată printr-o intensificare a luptei muncitorilor și studenților pentru obținerea drepturilor sindicale, pentru desființarea sindicatelor oficiale, unul din stîlpii regimului. În același timp, în Catalonia și Țara Bascilor au loc o serie de manifestări concrete de opoziție față de regimul franchist. Revendicările populare sînt sprijinite chiar și de o parte a clerului din aceste regiuni.

Intimidarea luptătorilor patrioți din Spania — acesta este sensul răfuielii judiciare pregătite militantului patriot Justo Lopez. Opinia publică își exprimă însă indignarea față de această nouă acțiune antidemocratică a autorităților de la Madrid.

E. PHOEBUS

LEIPZIG 800...

Cînd, în anul 1165, Otto cel Bogat, margraful din Meissen, dădea un edict prin care preciza că „se interzice pe o rază de 15,3 km deschiderea în jurul Leipzigului a vreunui tîrg care ar putea prejudicia interesele acestui oraș" nici nu bănuia că semna actul de naștere al unui tîrg internațional care în aceste zile a ajuns la cea de-a 800-a aniversare.

...Pînă în secolul al XVI-lea Tîrgul de la Leipzig a atras mai mult țările vecine cu Germania. Abia după războiul de 30 de ani el a început să devină un centru al relațiilor comerciale dintre țările europene și chiar dintre acestea și cele de dincolo de hotarele bătrînului continent. Comercianții olandezi, portughezi, englezi, spanioli, florentini, venețieni, care își desfăceau mărfurile sau cumpărau altele la Leipzig, contribuiau la dezvoltarea legăturilor de afaceri dintre vestul Europei și Balcani, Turcia, Orientul Apropiat și cel Îndepărtat. Tîrgul de la Leipzig își dovedea an de an utilitatea și se dezvolta tot mai mult.

Printre produsele care făceau obiectul tranzacțiilor comerciale la Leipzig se aflau : mătăsuri, țesături din lînă, bumbac și in, blănuri, coloniale, vinuri, articole de gabionz, sticlărie, porțelanuri, etc.

Datorită în special cărților, Leipzigul a devenit în secolul al XVIII-lea unul din cele mai importante centre culturale în Europa

Există numeroase mărturii privind prezența țării noastre la Tîrgul de la Leipzig. O carte a unui anume Johannes Tröster, apărută la Nürnberg încă în 1686, menționează nume de comercianți originari din Moldova și Țara Românească, prezenți la Leipzig cu mărfurile lor. Existența străzii „Lipscani" în Capitala țării noastre atestă și ea în felul ei legăturile cu acest vechi și important tîrg.

Reorganizate pe baze noi în anii de după cel de-al doilea război mondial, tîrgurile internaționale de la Leipzig au devenit un factor de seamă în dezvoltarea comerțului internațional. Sub acest semn se organizează și ediția jubiliară — a 800-a — (28 februarie—9 martie) în cadrul căreia vor expune 9.000 de firme din 70 de țări.

E. TROTUȘANU

DIN TAINELE INSULELOR SANDWICH

Dr. Martin Holdgate, biolog șef al expediției, în temperatura craterului unui vulcan de pe insula Bellingshausen.

Mai bine de 30 de ani, insulele Sandwich de sud — unul din arhipelagurile Antarcticii cele mai puțin cunoscute — au dormit în liniște. Exploratorii păreau să le fi uitat. Nu demult însă — după cum informează săptămînalul „The Illustrated London News" — o expediție engleză a întreprins o cercetare amănunțită a acestor insule. Scopul ei principal a fost de a culege date asupra celor 11 vulcani activi sau stinși de curînd, ce se întind ca un arc în Oceanul Atlantic, în partea de sud-est a Capului Horn.

Contrar presupunerilor cercetătorilor, unul dintre vulcanii despre care se credea că este stins, s-a dovedit a fi încă activ.

Cu prilejul acestei expediții s-au făcut — pentru prima oară — vizite pe insulele Leskov și Cook (aceasta din urmă a fost descoperită în 1775 de căpitanul Cook), iar geologul Peter Baker de la Universitatea din Oxford a fost lansat dintr-un elicopter pe vîrful cel mai inaccesibil de pe Rock Freezland.

O parte dintre membrii expediției au cercetat timp de 17 zile structura geologică și viața plantelor de pe insula Candlemas, iar alții și-au consacrat eforturile studierii vulcanului activ de pe altă insulă, Bellingshausen ; cu acest prilej, Charles Lagus a filmat chiar interiorul craterului.

M.MIHĂILESCU

O imagine de la Tîrgul din Leipzig ediția 1964 — redată de un desen din acea vreme : librarii în plină activitate.

OBSCURANTIȘTII TEXANI ȘI MANUALELE ȘCOLARE

În vara anului 1925, șeriful pașnicului orășel Dayton din statul american Tennessee îl aresta pe John Thomas Scopes, un tînăr profesor de biologie de la școala din localitate, sub învinuirea de a fi călcat prevederile unei legi adoptate de statul respectiv, predînd elevilor teoria evoluționistă a lui Darwin. Obscurantiștii au hotărît atunci pedepsirea exemplară a celui arestat, iar cînd William Jennings Bryan, fost secretar de stat și unul din cei mai celebri oratori ai Americii, de trei ori candidat fără noroc la președinția Statelor Unite, și-a oferit serviciile acuzării, iar marele avocat Clarence Darrow a acceptat să conducă apărarea lui Scopes, micul Dayton se pomeni deodată în centrul atenției întregii lumi civilizate. „Procesul maimuțelor", cum a devenit cunoscută această încercare a elementelor retrograde de a stăvili răspîndirea ideilor științifice, a dat o cruntă lovitură bigoților, pe care i-a acoperit de ridicol. (Acum cîțiva ani am avut prilejul să ne amintim de faptele petrecute atunci, vizionînd un excelent film american cu titlul mai sus-citat.)

Și iată că, după 30 de ani, trista celebritate a antievoluționiștilor din Tennessee i-a împins pe emulii lor din Texas să încerce o repetare a performanței. După cum informa nu demult ziarul „New York Herald Tribune", mai mulți lideri religioși texani au cerut retragerea unor manuale școlare în care era prezentată teoria darwinistă a evoluției omului, pe motiv că ar fi „contrară învățăturii din Biblie", și că manualele „dau răspunsuri amorale și pagine unor probleme cu caracter religios". În ciuda acestor argumente, Comitetul pentru învățămînt al statului Texas a aprobat cu 14 voturi contra 6 folosirea mai departe a manualelor în școlile de stat. Indignat de verdict, unul dintre antievoluționiști a declarat : „Ori Biblia este o mistificare și aceia dintre noi care îi propovăduim învățătura sîntem niște înșelători, ori aceste manuale sînt greșite". Nu știm dacă tocmai așa crede și dr. J. W. Edgar, șeful Departamentului pentru învățămînt al statului Texas, dar fapt este că el a refuzat să respingă hotărîrea Comitetului.

Este puțin probabil că forțele obscurantismului se vor declara învinse și vor renunța la lupta lor împotriva educației științifice a tineretului, dar sîntem siguri că, dacă ar mai trăi, Clarence Darrow, avocatul apărării în procesul din 1925, ar fi satisfăcut că, într-o oarecare măsură, lupta lui „pentru a împiedica pe bigoți și pe ignoranți de a controla sistemul de învățămînt al Statelor Unite" nu a fost zadarnică.

R. VIANU

cadran INTERNAȚIONAL

NOI APARIȚII ROMÂNEȘTI ÎN ITALIA

Italienii au putut lua de curînd contact cu două noi opere literare românești : „La stirpe dei falconieri" („Neamul Șoimăreștilor") de Mihail Sadoveanu și „La rivolta" („Răscoala") de Liviu Rebreanu.

Prima, apărută în Edizione Paoline, colecția Filo d'Erba, este rezultatul unei reușite traduceri efectuate de Corrado Albertini, iar cea de-a doua, tradusă de A. Colombo, a văzut lumina tiparului la Editura Carraba.

Se pare că Edizione Paoline, prin a sa eleganță colecție „Filo d'Erba", și-a făcut o obișnuință din a traduce unele opere de seamă din literatura română. Amintim dintre lucrările apărute aici în ultimul timp : „Giustizia" („Justiția") de I. L. Caragiale și „La foresta degli impiccati" („Pădurea spînzuraților") de Liviu Rebreanu.

Ambele lucrări mai sus-amintite sînt precedate, pe supracoperte, de scurte prezentări, în termeni elogioși, ale activității celor doi mari scriitori români.

Merită a fi semnalată și o altă lucrare — de sinteză de data aceasta — dedicată medicinei românești. Este vorba de numărul special al revistei „Cultura medica", consacrat în exclusivitate celor mai valoroase realizări ale științei medicale din țara noastră. Prof. Aldo Borchiesi, directorul responsabil al revistei, semnează o sugestivă prezentare a drumului parcurs de medicina românească de la începuturi pînă în zilele noastre. „Medicina românească s-a impus atenției lumii științifice europene și de pe alte continente, grație unor ilustre personalități, devenite de acum clasice, dintre care amintim pe Victor Babeș — microbiologie și patologie, Ion Cantacuzino — microbiologie și epidemiologie, Gheorghe Marinescu — neurologie și Constantin Parhon pionier de importanță mondială în domeniul endocrinologiei", conchide profesorul italian.

N. NICOARĂ

„CLUBUL OAMENILOR BOGAȚI"

Febra electorală s-a stins în S.U.A. Momentul este prielnic bilanțurilor. Candidații nenorocoși mai caută cu înfrigurare să descopere sursa înfrîngerilor. Victorioșii încearcă să obțină rețete cu valoare în viitor. Dar bilanțurile încep să se înmulțească și pe un alt plan : cel financiar. Ultima campanie electorală americană s-a dovedit a fi extrem de costisitoare. Sumele azvîrlite în complicatul joc al urnelor reprezintă adevărate recorduri în materie și „U.S. News and World Report" îi sfătuia pe cei dornici de a fi aleși în Congres : „Dacă intenționezi să candidezi în alegeri, renunță dacă nu ești dispus să cheltuiești o mare sumă de bani". Exemple care să dovedească că cele de mai sus nu constituie o afirmație goală sînt destule.

...Maryland este un stat relativ mic. Dar Joseph D. Tydings a trebuit să cheltuiască jumătate milion de dolari pentru a cuceri un loc de senator. La New York, duelul Robert Kennedy—Kenneth Keating a fost extrem de spectaculos. Incertitudinea rezultatului și implicațiile sale de perspectivă au făcut din confruntarea de la New York evenimentul nr. 2 al alegerilor americane (după „capul de afiș" : bătălia prezidențială dintre Johnson și Goldwater). Puțini știu însă că disputa de la New York a necesitat importanta sumă de patru milioane de dolari. Kennedy a cheltuit peste 2.000.000 dolari, iar rivalul său înfrînt cam aceeași sumă. „U.S. News and World Report" precizează că „s-au cheltuit patru milioane pentru o slujbă care aduce doar 180.000 dolari în anii mandatului".

În Camera Reprezentanților, locurile au fost obținute, în general, la un preț mai redus. Cheltuielile s-au cifrat îndeobște la 75.000 dolari de candidat ; dar democratul Richard Ottinger a avut nevoie de 190.000 dolari spre a fi ales într-o circumscripție prin tradiție republicană.

Toate acestea au determinat pe un om politic să facă următoarea apreciere, citată de săptămînalul american sus-amintit : „Dacă situația actuală nu va fi lichidată, în viitor nimeni, în afară de cei bogați, nu va fi în stare să cîștige un mandat". Ceea ce justifică și un subtitlu al articolului din „U.S. News and World Report" care se întreabă dacă Congresul S.U.A. nu a devenit „clubul oamenilor bogați".

M. RAMURĂ

ERATOSTENE ÎN ERA COSMICĂ

Din momentul în care vestitul matematician și filozof grec Eratostene a calculat, cei dintîi, circumferința planetei noastre — cu o exactitate remarcabilă pentru vremea sa (secolul III î.e.n.) — problema „măsurării" Pămîntului nu a încetat să-i preocupe pe oamenii de știință.

Cît este de rotundă Terra sau, mai exact, cît este de turtită ? Care este distanța reală dintre două puncte, chiar apropiate, de pe glob ? Întrebări simple cărora însă nu este atît de simplu de dat un răspuns.

Iată un singur exemplu, care evidențiază complexitatea problemei : măsurînd prin metodele obișnuite distanța dintre coastele de nord și de sud ale micii insule Réunion din Oceanul Indian, se obțin 76 km, în timp ce luînd ca bază de calcul coordonatele astronomice, rezultă 78 ! Diferența de trei kilometri este uriașă, avînd în vedere suprafața redusă a insulei ; ea se explică prin aceea că subsolul vulcanic deviază „verticala" locului și deci introduce erori sensibile în măsurătorile raportate la coordonatele astronomice.

Era cosmică a permis „ruperea de pămînt" și a științei care, prin definiție, era cel mai strîns legată de globul nostru : geodezia. Căci observarea concomitentă de către două stații depărtate a unui satelit în mișcare, cu parametrii zborului cunoscuți, deschide largi perspective și tehnicii măsurătorilor geodezice. Specialiștii vorbesc de pe acum, după cum relata de curînd „Le Monde", despre necesitatea creării unei rețele geodezice mondiale. Dar dacă aceasta constituie deocamdată o problemă a viitorului, atenția este în prezent îndreptată asupra lansării de noi sateliți geodezici, de care oamenii de știință își leagă mari speranțe. Uniunea Sovietică a anunțat că va lansa un asemenea satelit. Pentru primele luni ale anului în curs este așteptată plasarea pe orbită a unui satelit american de tip „Explorer", care (fapt interesant) va lucra reflectînd prin prisme speciale fascicule laser. (Despre multiplele aplicații, actuale și potențiale, ale acestor fascicule luminoase extrem de puternice și de precis direcționate în spațiu s-a scris pe larg în revista noastră nr. 82/1963.)

În aprilie 1965 Asociația internațională de geodezie se va întruni la Atena pentru a studia aspectele teoretice și matematice ale geodeziei spațiale.

Așadar, vești bune pentru această bătrînă știință a Pămîntului, care a intrat și ea, cu toate pînzele sus, în era cosmică.

I. NIȚESCU

ORSON WELLES REDESCOPERĂ PE FALSTAFF

„M-am născut cinstit atît cît i se cuvine unui gentilom să fie ; aveam destule virtuți ; injuram rar ; nu jucam zaruri decît de șapte ori pe săptămînă ; nu intram în locuri de dezmăț decît o dată la un sfert... de ceas; de vreo trei, patru ori am întors și bani luați cu împrumut ; trăiam bine și cumpătat. Acum viețuiesc în afara tuturor rînduielilor și a tuturor măsurilor..."

Iată o succintă autocaracterizare pe care și-o face Sir John Falstaff, „hăitașul Dianei, slujitorul umbrei, răsfățatul lunii", pe care Orson Welles l-a detașat din opera shakespeariană ca să devină eroul unui film original — de altfel nu singurul — al acestui copil teribil al cinematografiei mondiale.

Lăudărosul, scandalagiul și desfrînatul personaj se plimbă prin cinci piese ale lui Shakespeare printre care : „Henric al IV-lea", „Henric al

Dirijorul român Mircea Basarab întreprinde un turneu în R.P. Polonă. Iată-l la pupitrul Filarmonicii de stat din Cracovia.

În fiecare an la Sapporo — insula Hokkaido (Japonia) — are loc tradiționalul festival al zăpezii. Fotografia înfățișează o reușită statuie a lui Buddha, „sculptată" în zăpadă cu prilejul festivalului.

Aspect de la standul R.P. Române la Expoziția internațională de turism deschisă în Palatul Palffy din Viena și la care au participat 30 de țări.

La Kuala Lumpur — capitala Federației Malayeze — au avut loc o serie de demonstrații antiguvernamentale în cursul cărora a intervenit poliția.

V-lea" și „Nevestele vesele din Windsor", dar în noua creație a lui Welles el a fost decupat, împreună cu toate întîmplările al căror erou este și viața lui a fost urzită din nou într-un film ce se va chema „Ciopotele bat la miezul nopții".

De treizeci de ani Orson Welles este obsedat de Shakespeare. Jucîndu-l ca actor, adaptîndu-l ca scenarist, punîndu-l în scenă ca regizor, există la Welles o veșnică întoarcere spre marele clasic englez.

Deocamdată nimeni nu știe cum va arăta Sir John Falstaff în această neobișnuită reconstituire și în interpretarea lui Welles. El s-a înconjurat de cea mai mare taină, iar prezența la locul filmărilor a fost interzisă cu desăvîrșire ziariștilor și fotografilor. Amănuntele care s-au putut afla sînt datorate unor întîmplări care n-au scăpat abililor reporteri ce urmăresc turnările din afara platoului...

Filmul trebuia să debuteze printr-o discuție între Falstaff și judecătorul de pace Shallow, într-o circiumă. În ultima clipă Orson Welles a hotărît să schimbe circiuma, preferînd un peisaj în aer liber: o întindere înzăpezită — loc care a fost găsit aproape de Pamplona, în Spania — la o mie de metri altitudine. Dar interpretul lui Shallow, actorul Alan Webb, a renunțat imediat la rolul său. Astmatic, el nu putea să joace la această înălțime. Acest amănunt nu l-a împiedicat pe Welles să-și continue filmările. De remarcat că el a adunat în jurul său, în acest film, actori de faimă mondială: Walter Chiari, Jeanne Moreau (care va interpreta pe Doll Tearsheet) și cunoscuții actori englezi, interpreți ai operelor lui Shakespeare: John Gielgud, Margaret Rutherford, Keith Baxter. Dar ceea ce a frapat pe neobositii reporteri a fost sosirea actorului mexican Francisco Regueira. El nu deține nici un rol în „Ciopotele bat la miezul nopții". Un prilej de a descoperi alte secrete. Welles mai toarnă simultan încă două filme: „Comoara din insulă" după Stevenson, în care el este și interpretul rolului căpitanului John Silver, și un „Don Quijote", început încă în urmă cu zece ani de Welles și Regueira și încă neterminat...

O activitate prodigioasă a unui mare creator, în plină efervescență artistică, care în această primăvară va împlini 50 de ani.

I. CORIBAN

„STRÎNGEREA RÎNDURILOR"

Nu e mult de cînd patronii industriei aeronautice vest-germane au adresat un apel guvernului arătînd că nu izbutesc să o pună pe picioare. „Strîngeți-vă rîndurile" — au fost sfătuiți la Bonn. Așa au fost create, ca o încurajare oficială, două grupări cu tendințe de monopol: una la Bremen, alta la München. Întîi firma **Focke Wulf** (cunoscută din timpul celui de-al doilea război mondial) a fuzionat cu **Weser Flugzeugbau**, înființînd compania **Vereinigte Flugtechnische Werke (V.F.W.)**. Apoi, **Heinkel** s-a alăturat acestui grup. Alte trei firme constructoare de avioane, **Bölkow, Siebel** și **Messerschmitt** au format o companie comună cu sediul în capitala Bavariei. Numai **Hamburger Flugzeugbau** și **Dornier** au rămas — cel puțin deocamdată — independenți.

„Strîngerea rîndurilor" în industria aeronautică s-a concretizat pe de o parte în atragerea unor mari companii autohtone — pînă atunci interesate numai în alte ramuri ale economiei vest-germane — și, pe de altă parte, a unor investitori străini influenți. Spre exemplu, acțiunile **V.F.W.** au fost împărțite în felul următor: **Krupp** — 40 la sută, **Hanseatische Industrie-Beteiligungen** — 30 la sută și compania americană **United Aircraft Corporation** — 30 la sută.

Sesizînd că dacă va ajunge prea tîrziu beneficiile vor fi mai mici, compania americană **Boeing** a pornit la rîndul ei ofensiva. Astfel **Boeing** a cumpărat o treime din acțiunile firmei **Bölkow Entwicklung K.G.** cu 8 milioane de mărci, împrumutîndu-i totodată acesteia alte 4 milioane mărci pentru proiectarea și construcția unui avion cu decolare verticală. La urma urmei, investiția nu e prea costisitoare — cele 12 milioane mărci reprezentînd doar jumătate din prețul unui cvadrimotor de ultimul tip.

Apariția pe piața aviatică vest-germană a companiilor americane **United Aircraft** și **Boeing** merge mînă în mînă cu lărgirea legăturilor industriei aeronautice din R.F.G. cu firme din alte țări membre ale Pieței comune. După cum nota revista franceză „L'Express", „în reorganizarea industriei aeronautice (vest) germane se văd indiciile apariției unei mișcări mai largi de concentrare și de acorduri cu S.U.A." care va interesa toate țările vest-europene.

Așadar în industria aeronautică vest-germană se profilează o puternică concentrare care avansează cu pași mari, cei puternici fie ei din R.F.G. sau de peste hotare — înghițindu-l treptat pe cei mai slabi.

Z. FLOREA

CHURCHILL ȘI DREPTURILE DE AUTOR

Cu prilejul încetării din viață a lui Winston Churchill numeroase ziare și reviste occidentale au consacrat spații largi prezentării vieții și personalității cunoscutului om de stat britanic. Printre diversele aspecte relevate s-au numărat și referiri la averea sa, după cît se pare considerabilă.

Astfel, de pildă, ziarul elvețian „Tribune de Genève" arăta într-unul din numerele sale recente că un prieten al decedatului a declarat unei agenții de presă britanice că din averea fostului lider conservator o parte însemnată provine din drepturile de autor încasate în decursul vieții acestuia — apreciate la peste un milion de lire sterline.

După cum se știe Winston Churchill și-a început cariera ca ziarist. În 1894, tînăr locotenent, aflat în Cuba, scrie din proprie inițiativă pentru ziarul „Daily Telegraph", în schimbul unor sume deocamdată modeste — 25 lire de fiecare articol. În 1897 se găsește în India, în calitate de corespondent al aceluiași ziar, fiind retribuit cu 5 lire pe coloană. Participă tot ca ziarist la războiul burilor — plătit de data aceasta ca trimis al ziarului „Morning Post" și în schimbul unei remunerații de 250 lire pe lună, plus cheltuielile.

Churchill nu renunță la activitatea de publicist și scriitor nici mai tîrziu, cînd rolul său pe arena politică devine din ce în ce mai important. „Acest om de stat — arată revista «Paris Match» — a avut întotdeauna ambiția de a se considera scriitor de meserie și această îndeletnicire i-a adus venituri frumoase. În anii antebelici cerea sute de mii de franci pentru un articol, iar memoriile sale de război au fost cumpărate în 1953 de către două mari reviste americane cu prețul record de un milion de dolari".

Winston Churchill a publicat în decursul vieții sale scrieri politice, istorice, memorii care au însumat 40 de volume, precum și un roman — „Savrola" — scris în tinerețe.

D. ȘTEFAN

MAI PASIONANT CA FOTBALUL

Fotbalului, acestui rege al distracțiilor în Europa, îi corespunde în ținuturile rurale din India... carul cu boi (...)

În rînd cîte patru sau cinci, carele stau aliniate la start. Fiecare atelaj este tras de cîte doi boi. Sînt simple care, pe cîte două roți, folosite în mod obișnuit de țărani cînd merg la cîmp. Nici pista nu este amenajată în mod special. Se caută doar un loc cît mai neted și se delimitează o porțiune de cîteva sute de metri. Asta-i tot.

Apoi se pornește. Un semnal de corn dă startul și, fulgerător, boii îndeobște alît de leneși și lenți, pornesc în goană. Ei ating viteze ce se apropie de 40 km pe oră!...

Goana durează circa o jumătate de minut, suficient însă pentru a-ți încorda nervii. Aproape de fiecare dată se ivesc situații periculoase și au loc accidente. Participanții la cursă caută să realizeze cu atelajele lor adevărate performanțe fără să țină seama de vehicul, de animale și chiar de propria lor persoană. Ei pocnesc din bice, țipă, iar cei mai ambițioși își mușcă chiar boii de coadă, pentru a-i obliga la viteza maximă.

Carele se zdruncină, fac salturi peste asperitățile drumului, deseori le sare o roată și chiar dacă nu se răstoarnă vehiculul în întregime, conducătorul său face — vrînd, nevrînd — un salt în aer și aterizează undeva în colbul de pe jos. În cazul unor ciocniri, carele se fac bucăți; doar nu sînt construite pentru asemenea utilizări. Dar participanților la cursă nu le pasă. Ei urmăresc un singur lucru: să cîștige cu orice preț întrecerea.

Se întîmplă uneori ca boii ce gonesc înnebuniți să schimbe brusc direcția și să intre în publicul ce înconjură pista. În asemenea ocazii fiecare se salvează cum poate. Și cine a încercat fie și o singură dată să scape din fața unui astfel de atelaj dezlănțuit, acela înțelege vechea zicală hindusă: „Ca să fii spectator la o întrecere cu boi, ai nevoie de tot atîta curaj ca și pentru a participa la ea".

Ram PANJABI

Intervenția poliției cu prilejul organizării de către compania teatrală „Letture Nuove" a unui spectacol pentru un grup de actori, critici literari și ziariști cu piesa „Vicarul" de Rolf Hochhuth, a provocat o serie de incidente — actorii și publicul refuzînd să se supună dispoziției poliției de a se suspenda spectacolul.

Prima aniversare a revoluției a fost sărbătorită în Zanzibar printr-o paradă militară.

Doi mari maeștri ai ecranului, actorul Charlie Chaplin și regizorul Ingmar Bergman, au fost distinși recent cu premiul olandez „Erasmus".

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3547, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 13 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI: 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic: Vlad MUȘATESCU.

Decada
cadourilor
pentru
femei
(27.II – 8.III)
minunat
prilej
de
a oferi
bomboane fine
de ciocolată
ciocolată amăruie
lichior Indian
vin Murfatlar Chardonay

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 10

Anul XIV nr. 10 (510) — 6 martie 1965

TRĂIASCĂ VICTORIA ÎN ALEGERI A FRONTULUI DEMOCRAȚIEI POPULARE!

LA 7 MARTIE

Votați candidații Frontului Democrației Populare!

O tradiție tînără dar cu trainice rădăcini în anii aceștia ai marilor înnoiri din patria noastră îmbracă în straie de sărbătoare ziua sorocită pentru alegerile de deputați în organele puterii de stat, de la Marea Adunare Națională pînă la sfatul popular comunal.

Mîine, la 7 martie 1965, poporul nostru va trăi o asemenea sărbătorească zi. Începînd din zori, milioane de bărbați și femei, oameni tineri sau încărcați de ani, se vor îndrepta spre secțiile de votare, împodobite solemn cu drapelul patriei, pentru a-și exprima unul din drepturile lor fundamentale consfințite și garantate de Constituția țării : dreptul lor de cetățeni liberi de a pune în conducerea obștești treburi pe cei mai buni fii ai poporului care, prin faptele lor, și-au dovedit capacitatea, devotamentul și răspunderea în slujirea intereselor țării.

Mîine, la 7 martie 1965, cetățenii Republicii Populare Române vor introduce în urne buletinele de vot, pecetluind prin acest act participarea lor la campania politică de mare amploare ce a însoțit alegerile de la 7 martie.

Se spune în Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare : „Întregul nostru popor întîmpină într-o atmosferă de puternic avînt creator alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, eveniment de seamă al vieții politice a țării". Avîntul creator de care amintește Manifestul este caracteristic nu numai pentru felul în care, în cinstea alegerilor, oamenii au muncit pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale, ci și pentru felul în care milioane de cetățeni ai țării au luat parte într-un înalt spirit de răspundere la dezbaterea celor mai arzătoare și mai actuale probleme ale desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră. Expresie concretă a democrației socialiste, activitatea aceasta politică, larg cuprinzătoare a maselor s-a manifestat, vie și creatoare, în întîlnirile dintre candidați și alegători în care s-au întărit și mai mult legăturile dintre organele de stat și cetățeni și s-au soluționat probleme de interes general și local.

Într-o atmosferă de puternică însuflețire, conducătorii de partid și de stat s-au întîlnit în aceste zile cu alegătorii din circumscripțiile în care au fost propuși candidați ai Frontului Democrației Populare în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională. Vizitînd cu acest prilej numeroase obiective industriale, șantiere de construcție, instituții de cultură și artă, cartiere noi de locuințe și apoi în adunări cetățenești, candidații au luat contact nemijlocit cu alegătorii și cu problemele lor. Cetățenii care au participat la aceste adunări au trecut în revistă marile realizări obținute de oamenii muncii de la orașe și sate în cei patru ani care s-au scurs de la precedentele alegeri. Cu legitimă mîndrie, ei au vorbit despre aportul lor concret la obținerea acestor succese și au făcut, ca buni gospodari, numeroase propuneri privind dezvoltarea multilaterală a regiunilor, mai buna valorificare a resurselor locale, activitatea gospodărească a sfaturilor populare. Participanții la adunări și-au exprimat hotărîrea lor de nezdruncinat de a păși mai departe, sub conducerea înțeleaptă a partidului, pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, al înfloririi patriei, al bunăstării și fericirii celor ce muncesc. Angajamentele entuziaste luate de oamenii muncii de a-și consacra și în viitor toată puterea lor de muncă și priceperea lor pentru dezvoltarea economiei și culturii patriei, exprimă în termeni limpezi creșterea conștiinței politice a maselor și unitatea deplină a întregului nostru popor în jurul Partidului Muncitoresc Român, al Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, adeziunea lor fierbinte față de politica partidului.

Cu convingerea că votul dat candidaților Frontului Democrației Populare înseamnă, așa cum se arată în Manifest, „un vot pentru întărirea cuceririlor noastre revoluționare, pentru socialism, pentru pace și înțelegere între popoare", vom păși mîine, 7 martie 1965, cu TOȚII LA VOT, plini de încredere în înfăptuirile noastre, în drumul luminat de partid spre o viață fericită.

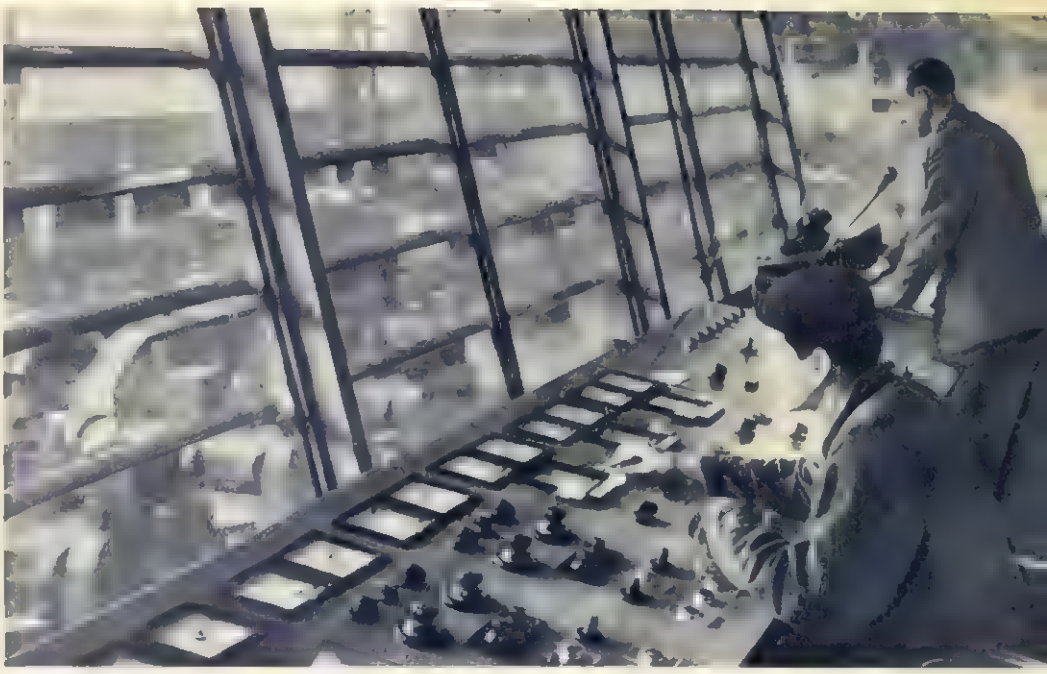

Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție ale țării, promovarea susținută a progresului tehnic vor constitui și în viitor o preocupare fundamentală a partidului și guvernului. Este grăitor pentru ritmul în care industria noastră se va dezvolta în anii următori faptul că numai producția globală a anului 1965 va reprezenta trei sferturi din întreaga producție a primului cincinal. **La sfîrșitul acestui an nivelul producției industriale va fi de 2,25 ori mai mare decît în 1959, față de 2,1 cît prevedeau Directivele Congresului al III-lea al P.M.R.**

În toate regiunile pulsează o viață economică intensă : pretutindeni s-au ridicat în anii șesenalului siluetele impunătoare ale fabricilor și uzinelor moderne, ale marilor combinate siderurgice și constructoare de mașini, chimice și de prelucrare a lemnului, echipate cu tehnica nouă ; au fost deschise noi mine de cărbuni și minereuri ; s-au dat în exploatare sute de sonde. Printre marile construcții industriale care au început să producă în această perioadă se află Combinatul petrochimic Brazi, Grupul industrial Brăila, Combinatul de îngrășăminte chimice Piatra Neamț, Complexul industrial Militari, uzina de mașini-unelte București, combinatele de industrializare a lemnului de la Suceava, Pitești, Comănești, Blaj Sub ochii noștri se înalță schelele altor și altor construcții ce vor spori puterea economică a patriei. În anii viitori vor intra în producție, printre altele, marele Combinat siderurgic Galați, modernele combinate chimice de la Craiova, Tg Mureș și Turnu Măgurele, Uzina de alumină de la Oradea și Uzina de aluminiu de la Slatina

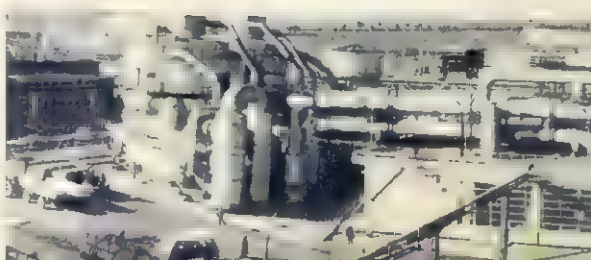

—CU TOȚII LA VOT!

S-au petrecut mari schimbări în modul de a lucra pămîntul : țăranii cooperatori, muncitorii din gospodăriile agricole de stat, mecanizatorii au astăzi putința să folosească tot mai larg agrotehnica și mașinile care au luat locul uneltelor rudimentare de odinioară. Pe ogoarele țării vor lucra în acest an 81 500 de tractoare, 66 000 de semănători mecanice, 36 000 de combine pentru păioase care asigură un nivel ridicat de mecanizare a muncilor agricole. Zeci de mii de specialiști cu studii medii și superioare sprijină țărănimea în buna organizare a producției și executarea muncilor agricole după regulile științei. Aproape 1 000 000 de oameni ai muncii de la sate își îmbogățesc cunoștințele agricole urmînd cursurile învățămîntului agrozootehnic de masă.

Centralele electrice de la Bistrița, Lotru, Brazi, Paroșeni au sporit simțitor resursele energetice ale țării, numai anul trecut a intrat în funcțiune o putere instalată ce depășește capacitatea tuturor uzinelor electrice existente în Romînia pe vremea regimului burghezo-moșieresc. Baza energetică a industriei noastre socialiste va cunoaște o puternică dezvoltare prin intrarea în funcțiune a hidrocentralei de pe Argeș și, în anii următori, a sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier.

Construcția de locuințe a căpătat o amploare fără precedent în toate regiunile țării. În perioada 1960—1964 au fost date în folosința populației, din fondurile statului, circa 214 000 de apartamente. Paralel se desfășoară o largă acțiune de sistematizare urbanistică. Noile blocuri, cartiere, magistrale, parcuri și așezăminte de cultură dau orașelor o înfățișare modernă, pe măsura epocii de adînci transformări pe care o trăiește poporul nostru.

memento

MUZICĂ

• La Filarmonica „George Enescu", un oaspete de peste hotare, dirijorul *András Korody* din Republica Populară Ungară continuă ciclul „londonezelor" de Haydn : de astă dată Simfonia nr. 95 în do minor. *Varujan Cozighian* cîntă Concertul pentru vioară și orchestră de Ceaikovski. Reascultăm captivantele întîmplări povestite cu haz de „Harry Janos" în suita lui Zoltan Kodaly (simbătă 8 și duminică 7 III, Ateneul R.P.R.).

• PRIME AUDIȚII RADIOFONICE — *„Festival Flandra — 1964"* : opera „Il Mithridate Eupatore" — prilej de a-l cunoaște mai îndeaproape pe întemeietorul operei napolitane Alessandro Scarlatti (marți 9 III, pr. I ora 22.20).

„Festival Salzburg 1964" — patru lieduri de Schubert pe versuri de Goethe ; vor fi interpretate de baritonul Herman Prey și pianistul Gerald Moore (vineri 12 III, pr. I ora 17.10).

• Ciclul *„Muzica de-a lungul veacurilor"* — pianistul Alexandru Demetriad va dedica lui Brahms, unul din autorii săi preferați, un recital (miercuri 10 III, în sala Ateneului R.P.R.).

TEATRU

ACT VENEȚIAN de Camil Petrescu. Viziune ușor romantică și livrească a unui spectacol ce are meritul de a fi repus în circulație opera dramatică a unuia dintre cei mai interesanți autori de teatru (Teatrul „C. I. Nottara" — sala Magheru).

ÎNTÎLNIRE CU ÎNGERUL. Și reîntîlnire cu Sidonia Drăgușanu într-un spectacol armonios, de ținută artistică, realizat de Mihai Berechet, tot mai interesant ca regizor, și cu concursul a doi buni interpreți : Irina Răchițeanu și Ceo Barton.

OMUL CARE S-A TRANSFORMAT ÎN CÎINE de O. Dragun. Dincolo de gustul ciudat cu privire la dramaturgia lui Dragun, fals poetică și filozofică, superficială și pretențioasă (pe cît e de nescenică), trebuie consemnat entuziasmul „team"-ului de studenți ai institutului de teatru, care reprezintă spectacolul cu dăruire și curaj în sala studioului Teatrului „C. I. Nottara". De notat un nume : studentul Andrei Șerban, regizorul spectacolului.

CHEMAREA VIITORULUI. Printre teatrele care au realizat spectacole speciale închinate alegoriilor de la 7 martie, se cuvine evidențiat efortul colectivului din Piatra Neamț. Ion Cojar (autor al multor „montaje" scenice de succes) a realizat un spectacol amplu, bogat în nuanțe, ocolind locurile comune, folosind procedee tehnice variate, dar mai ales capacitatea artistică a acestui colectiv ce și-a făcut un punct de onoare din a promova tineretul. Foarte inspirat și de bun-gust scenariul literar al lui Eduard Cavali — secretarul literar. (Secretari literari și cu talent ? De ce nu !)

MARIA STUART de Fr. Schiller. În ciuda unei regii inegale și puțin desuete ca viziune, Dina Cocea realizează aici o remarcabilă creație, de autentic și intens dramatism (Teatrul Național „I.L. Caragiale" — sala Comedia).

Dina Cocea

DRACUL UITAT de J. Drda. Și totuși nu e uitat... Spectacolul lui Dinu Cernescu, în care s-au distins Angela Macri (cu un temperament exuberant), M. Păladescu (bun creator de tipuri), D. Dunea (cu inteligență scenică), Dorina Lazăr și alții .. (Teatrul „Barbu Delavrancea" ; în sfîrșit teatrul regional și-a căpătat un nume !)

KATIA ȘI CROCODILUL. Inofensiv și totodată amuzant sistem de a prinde un crocodil fugar. Demonstrație practică realizată de Margareta Niculescu (text și o regie spirituală), Elis Conovici (cîteva păpuși foarte izbutite), Mioara Buescu (un decor modern) și Paul Urmuzescu (o muzică săltăreață), spectacol pentru cei de la 4 la 10 ani (Teatrul Țăndărică).

CARTEA

• O nouă bucurie pentru cititorii mari și mici : Tudor Arghezi — *Scrieri*, vol. VII. Cuprinde opera în paginile căreia atîția dintre noi am întîrziat, surprinzîndu-ne copii și maturi, înnegenul și gravi totodată ; am numit *Cartea cu jucării*. Volumul e ilustrat de unul dintre eroii cărții — Mitzura Arghezi. Editura anunță continuarea seriei de *Scrieri* cu vol. VIII, IX și X, aflate sub tipar.

• Ion Pas își continuă *Cartea despre vremuri multe* cu *Cartea pentru drumuri lungi* — însemnări din Belgia, Danemarca, Finlanda, R.D. Germană, R.P. Polonă și U.R.S.S.

• Cam tîrziu, dar, în sfîrșit, oricum mai mult decît binevenite *Cele mai frumoase poezii* ale lui Al. Philippide, unul dintre cei mai de seamă poeți ai noștri din acest veac (Al. Philippide — *Poezii*, Ed. tineretului, cu un excelent *Cuvînt înainte* semnat de Al. Piru). Pe cînd un cuprinzător volum în *Biblioteca pentru toți* ?

• Două noi apariții în *Biblioteca școlarului* : Jean Bart — *Jurnal de bord* (prefață și note de V. Ene) și Nicolae Bălcescu — *Românii sub Mihai Voevod Viteazul* (îngrijită de Andrei Rusu, prefață de Paul Cornea).

• O carte despre o țară cu nume frumos : José Dias Coelho — *Rezistența în Portugalia*.

• Și alta despre o mare figură a mișcării muncitorești germane : *August Bebel — o viață de militant* (elaborată de un important colectiv de autori).

• Două traduceri importante : Albert Camus — *Ciuma* (în românește de Eta și Marin Preda, cu o prefață cam irevelantă de Const. Ciopraga — E.P.L.U.) și Dymphna Cusack — *Spune morții NU* (tradus din engleză de Eug. B. Marian cu un tot nu prea consistent *Cuvînt înainte* de D. Mazilu — Ed. tineretului).

• Cu prilejul împlinirii a unui veac de la nașterea lui Rabindranath Tagore, un comitet compus din specialiști indieni, englezi și americani a publicat, sub titlul „Spre omul universal", 30 de eseuri ale marelui poet indian.

• Istoricului Golo Mann (fiul cunoscutului scriitor Thomas Mann) i s-a decernat recent premiul „Schiller" pentru lucrările sale de cercetare în domeniul politic.

• Poetul senegalez Birago Diop a fost distins cu premiul literar „Africa Neagră", pentru volumul său „Povestiri și legende".

• John Steinbeck lucrează la o nouă carte, „America și americanii", care — afirmă el — va oferi o imagine cu totul nouă despre Statele Unite și poporul american.

CINEMA

MOFTURI 1900, noul film românesc, a doua săptămînă pe ecrane. Lumea anilor 1900, reconstituită din perspectiva cîtorva schițe de I. L. Caragiale *(O conferință, Diplomație, C.F.R., Bubico, O lacună, Amici, Situațiune)*, este adusă pe ecran, de către regizorul Jean Georgescu, cu moravurile și năravurile ei. Cîteva „momente vesele" izbutite : Gr. Vasiliu Birlic, Mircea Crișan, V. Tomazian, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu... Caricaturile, inspirate, aparțin Getei Brătescu. Cam atît.

ULTIMUL ROL, film de metraj

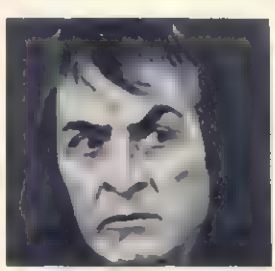

George Vraca în „Richard al III-lea"

mediu, „scris" de Gh. Tomozei și regizat de Mircea Iva, despre ultima creație a regretatului actor al scenei românești George Vraca — rolul lui Richard al III-lea. Un cald omagiu cinematografic, patetic și poetic, adus unui mare și neuitat artist.

STRIGĂTUL CORLEI, premieră, un nou film produs de studiourile din R.A.U., care ne prilejuiește întîlniri cu oameni și întîmplări din zilele noastre.

CU BICICLETA SPRE LUNĂ, premieră, film olandez. Urmărind destinul a trei frați — Evert, Henk și Dick — porniți să se realizeze în viață, aflăm cîte ceva din realitățile contemporane ale „țării lalelelor".

TOVARĂȘII, excelentul film al lui Mario Monicelli — cu Marcello Mastroianni, Annie Girardot, Renato Salvatori — rulează aproape în anonimat la vreo două cinematografe mărginașe. În ciuda acestei deficiențe — regretabile — de programare, recomandăm încă o dată călduros filmul tuturor spectatorilor — de toate vîrstele — care n-au avut prilejul să-l vadă.

• Două reprogramări recente : IDIOTUL — regia Ivan Pîriev, după romanul lui Dostoievski (o frumusețe stranie — actrița Iulia Borisova — și un actor desăvîrșit — Iuri Iakovlev) și CEL MAI MARE SPECTACOL (film al maestrului montărilor fastuoase, Cecil B. de Mille, despre lumea circului).

EXPOZIȚII

• În holul Teatrului „Ion Creangă" din București putem savura imagini în ceramică de autentică ingenuitate, create de artiști cărora naivitatea le aparține prin stare civilă : copiii din comuna Gheboaia.

• La Muzeul de artă al R.P. Române s-a inaugurat o sală de pictură și sculptură contemporană — anticamera a consacrării muzeale — unde opere selectate din expozițiile curente sînt alese să înfrunte exigența mai severă pe care o va opera timpul...

DISCURI

• Ileana Constantinescu acompaniată de Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii (dirijată de Radu Voinescu și Victor Predescu) ne cîntă (și ne încîntă) : *Aș mai sta neică un pic, Mult mi-a fost pe lume drag* și, mai ales, *Mierlița cînd e bolnavă* (EPC-523). O voce generoasă, caldă, cu audiență la... inimi albastre.

• Un disc cu trei orchestre („Barbu Lăutaru", „Radioteleviziunea" și „Ciocîrlia") și un singur solist... cît trei la un loc *La mîndra pe ulicioară, Poartă, mîndră, ca-i purta* și *De la noi de la fereastră* sună mai mult decît autentic în interpretarea lui Ion Cristoreanu (EPC-525).

• Un acordeonist tot atît de popular ca și muzica populară pe care o cîntă pe discul EPC-528 *(Hora ruddrenilor, Am o mamă bolnăvioară, Horă lăutărească* și *Sîrba de la Domnești)*. Îi zboară degetele pe claviatură ca argintul viu pe sticlă. De pe mapa discului ne zîmbește, foarte... discogenic Marcel Budală.

• Or fi avînd unii voce de aur, dar Costache Florea are, în mod sigur, trompetă de argint. Nici Armstrong n-ar cînta ca el : *Foaie verde de trei sfanți, Hora chivuților, Hora de la Boldești* și *Hora lui Mitică* (EPC-529).

• Cine iubește și stimează un pahar și o petrecere iubește și stimează și un *Cîntec de masă* sau *Cîntec de petrecere* zis de taraful fraților Gore (specializați se pare în această „ramură". La scripcă : Gore (Aurel), la acordeon : Gore (Victor).

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ, 7 MARTIE : Filmul românesc „Străinul" — seria a II-a (ora 19.20) • În întîmpinarea cinteiului — o emisiune cu soliști de muzică ușoară și populară din întreaga țară (ora 20.45).

LUNI, 8 MARTIE : „De ziua noastră" — evident, de ziua femeii ! — recital literar-muzical cu Zenaida Pally, Eugenia Popovici, Sily Popescu, Irinel Liciu, Angela Moldovan etc. (ora 19.40) • Transmisiune de la Tampere (Finlanda) a meciului S.U.A.-Canada în cadrul Campionatului mondial de hochei pe gheață (ora 20.30).

MARȚI, 9 MARTIE : Jocuri pe nisip. Un foarte frumos film francez de desene animate (ora 19.40) • Teatrul din Piatra Neamț prezintă un spectacol compus din

Sily Popescu

două comedii : „Farsa jupînului Pathelin" (piesă a unui autor medieval necunoscut) și „Căsătoria silită" de Molière (ora 20.00).

JOI, 11 MARTIE : Campionatul mondial de hochei : U.R.S.S.-S.U.A. (ora 17.30) • Orchestra Xavier Cugat. Pentru admiratorii muzicii „comerciale" (ora 20.30) • În ciclul „Maeștrii genului scurt" scriitorul norvegian Björnson și melodramatica sa nuvelă „Mîinile mamei" (ora 21.15).

VINERI, 12 MARTIE : În „Vă place muzica ?", compozitorul Alfred Mendelsohn ne va iniția în secretele uverturii. Îl va ajuta Orchestra simfonică a Radioteleviziunii (ora 19.10) • Muzică ușoară instrumentală cu Jean Ionescu (ora 21.30).

SÎMBĂTĂ, 13 MARTIE : U.R.S.S.-Cehoslovacia (ora 14.00) și Suedia-Canada (ora 17.30) în Campionatul mondial de hochei • O povestire de Tudor Arghezi, desenată de Iurie Darie (ora 19.40) • „Brațul nedrept al legii" — unul din cele mai amuzante filme englezești, văzute în ultima vreme (ora 20.30).

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

Marele combinat siderurgic hunedorean domină cu silueta sa metalică peisajul de pe valea Cernei, de-a lungul căreia se întinde pe o distanță de aproape zece kilometri. În fotografie : vedere a bateriilor de cocs, unde se produce pîinea de fiecare zi a furnalelor.

Călătorie nouă

(IV)

PEISAJUL CONTEMPORAN AL PATRIEI NOASTRE

HUNEDOARA DE FOC

de Vasile NICOROVICI

Știți că, la cîteva decenii o dată, tot metalul din țară, materializat în mașini, vapoare, șine de cale ferată, plite de bucătărie etc., etc. trece prin marile cuptoare siderurgice, pentru a fi reîntinerit ? El descrie astfel un imens ciclu în perpetuă mișcare. La noi în țară, după cîte se știe, Hunedoara este acea inimă de foc uriașă, ce întinerește metalul, și-l propulsează neîncetat, din cuptoarele sale incandescente, către întreaga industrie a țării. De aceea orașul a mai fost supranumit, sugestiv, inima de foc a patriei.

Așa se explică de ce ritmul acestor din urmă ani, dinamici și tumultuoși, care a caracterizat întreaga țară, a fost resimțit cu acuitate, la Hunedoara mai ales. Fiindcă de aici izvorăște metalul, iar industria noastră, șantierele noastre, crescînd anual cu acel 14,8 la sută uimitor, aveau nevoie în primul rînd de pîinea cea de toate zilele, metalul. Prin urmare comparațiile cu trecutul — astăzi un singur furnal hunedorean, și nu cel mai mare, produce mai multă fontă decît toate furnalele din țară în anul 1938 — nu au nimic senzațional. Mai evidentă este creșterea producției de metal în ultimul deceniu și jumătate printr-o permanentă dublare. În 1955 am produs dublu cît în 1949, în 1959 dublu cît în 1955, și vom produce în 1965 mai mult decît dublu față de 1959 !

Aceasta demonstrează cîte decenii obișnuite au fost concentrate într-unul singur, cît de intensă a fost viața și munca hunedorenilor. „Hunedoara continuă să-și mențină pulsul tineresc". Iată o frază pe care o repet cu ocazia fiecărei călătorii ce o întreprind în orașul flăcărilor de pe malul Cernei. De fiecare dată afli aici lucruri noi. În ultimii ani, de pildă, au intrat în funcțiune noi agregate, mai mari și mai moderne,

(Continuare în pag. 6)

cum ar fi furnalul de 1.000 metri cubi și noua fabrică de aglomerare, ambele proiectate și construite în țară. Au fost puse în funcțiune noi cuptoare de oțel și noi linii de laminare, caracterizate printr-un înalt nivel tehnic.

Ritmul acesta a fost însoțit de o creștere corespunzătoare în viața orașului și a oamenilor. În noua Hunedoară au apărut blocuri-turn, ce îi dau ținuta arhitectonică pe care cea mai mare cetate producătoare de metal a țării o merită din plin. Schimbări se observă, de la an la an, în viața fiecărui hunedorean. Siderurgiștii, furnaliștii sau oțelarii pe care i-am cunoscut cu zece ani în urmă, s-au maturizat, și-au lărgit cercul de cunoștințe, au deprins să minuiască agregate automatizate, să fabrice oțeluri de diferite mărci — oțeluri speciale — fiind exigenți, din ce în ce mai exigenți, în ceea ce privește calitatea. Băieții mai tineri, de curînd angajați, sînt umblați la școli, citesc cărți, încearcă să scrie versuri și deprind foarte lesne manevrarea unor agregate complicate, cum sînt, de pildă, cele care laminează sîrmă, de-a lungul cărora oțelul incandescent aleargă nevăzut, ca o materie petrochimică.

Anul trecut, cel de-al XX-lea an de la eliberare, a fost deosebit de rodnic pentru siderurgiștii hunedoreni. Producții peste plan la oțel cu miile de tone, economii pe tot combinatul, de milioane și zeci de milioane de lei. Acestea sînt cele mai convingătoare argumente — prin fapte palpabile — ale maturizării siderurgiștilor hunedoreni, care veghează cu bărbăție și devotament față de partid, lîngă focurile fără de moarte din marea cetate a oțelului.

Călătorie nouă

Hunedoara azi: beton, sticlă și oțel.

MOMENTE BUCUREȘTENE

de F. BRUNEA-FOX

Trecuseră aproape trei ani de la izgonirea trupelor hitleriste, populația bucureșteană încă nu isprăvise cu îndepărtarea uriașelor dărîmături provocate de bombardamentele aeriene.

Ne mai aflam încă în faza de curățire a ruinelor și de aceea numai ideea de a construi un ansamblu de imobile moderne, și încă la periferie, apărea unor tîrgoveți de modă veche, deprinși cu „metodele patriarhale" ale chiulurilor și făgăduielilor deșarte practicate de politicienii burghezi (mai erau încă de ăștia), *ideea* aceasta, spun, li se părea utopică.

Curînd însă mica galerie a lui „Toma necredinciosul" se va convinge că oamenii aceștia noi sînt capabili de toate îndrăznelile creatoare, de toate minunile fanteziei practice.

Retrăind acum freamătul momentelor acelora, mă gîndesc că ele nu trebuie trecute cu vederea de monografiul Bucureștiului actual.

Iată... Îmi răsare în minte tabloul surprinzător din Cîmpul Veseliei, unde m-am dus să contemplu minunea anunțată de gazete. Picasem în plină ofensivă a cazmalelor și hîrleților. Excavatoarele, buldozerele, elevatoarele uriașe încă nu erau folosite la „demolări" (atunci se zicea, nesoș, „dărîmări"). Va intra în funcțiune una din ele, macaraua de calibru mai modest, abia în toiul construcțiilor.

Multe ceasuri am stat să privesc duduitoarea vînzoleală.

— Și crezi, domnule reporter, că o vor scoate la capăt în termenul sorocit? — mă întrebase, cu scepticism, discipolul sfîntului Toma necredinciosul. Zău dacă mai înțeleg ceva. Curios, tare curios!

— Nu te mai frămînta cu firea.

Te asigur că au s-o scoată la capăt la termenul sorocit. E o formulă nouă de muncă în veselie. Iți dau și dumitale rețeta : o doză de râs tineresc, un pic de dans, o linguriță de muzică. Aceste ingrediente amestecate în paharul nou al conștiinței sociale și morale a oamenilor, face minuni. Încearc-o și dumneata !

★

Interesant e ceea ce s-a petrecut după aceea, cînd s-a dat drumul șantierului, cînd, treptat-treptat au început să se înalțe zidurile clădirilor. Un etaj, și încă un etaj, și încă un etaj...

Jur împrejur, vasta întindere devenea un enorm păienjeniș de schele, iar locatarii veneau să înregistreze, cu o nerăbdătoare febră, mersul construcțiilor. Nici nu-și credeau ochilor...

Și într-o bună zi, schelele au dispărut, ca pănușile smulse de pe un știulete de porumb tînăr, scoțînd la iveală șiragurile boabelor proaspete, sclipitoare : clădirile. Rumoarea șantierului a scăzut aproape la zero, pe ici, pe colo, tinichigiii mai făceau acrobații pe acoperișuri, timplarii mai bîtînau o cercevea de fereastră, betonierele obosite dormeau cu gura deschisă, în care se mai vedea o rămășiță de ciment nedigerat, macaraua, în sfîrșit lăsată în pace, moțăia într-un picior, la capătul noului cartier.

Băștinașii cartierului se uitau, se uitau lung, minunîndu-se. Și pe măsură ce priveau, uitau Cîmpul Veseliei, noroiul, mizeria de ieri a mahalalei... Rîdeau, glumeau, îi tachinau cu gentilețe pe cei din Floreasca, din Balta Albă, din Giulești, din Griviței, din Tei, încă în întîrziere... Ifos de locatari ajunși. Mîndrie de campioni ai titlului : „primii ocupanți de blocuri moderne din cartierele mărginașe bucureștene !"

★

— Bună-dimineața, copii ! Mă iertați că vă deranjez... Jucați fotbal sau ping-pong ? Ce vă hliziți așa ? Sînt cam miop... Cred că am dreptul să fiu miop la vîrsta mea. Pe care din voi îl cheamă Pleșea ? De ce nu răspundeți ?

— De unde să știm ? Că sîntem o mulțime de copii...

— Ei și tu, mulți !... Treizeci, patruzeci...

— Mai bine spuneți cinci sute ! Măi Traiane, ia dă o fugă pînă la havuz și întreabă-l pe Puiu poate că știe.

— Dar pe tine cum te cheamă ?

— Ștefan Tabană. Dar mi se zice Fane. Căpitanul Fane.

— Dragul meu Fane, pînă s-o întoarce Traian, cu sau fără Pleșea, fiindcă te văd dezghețat de parc-ai fi căpitan de hochei...

— ...de baschet. Puiu e de hochei.

— ...ia să-mi spui mie dacă știi unde se află în cartierul acesta strada Zăbrățului.

— Nu știu.

— Dar strada Orbeți ?

— N-am auzit.

— Jarcaleți ?

— Ce nume aiuristic ! Habar n-am. Poate că tata le știe. Dar acum nu-i acasă... E la fabrică...

— Dar de „Cîmpul Veseliei" ai auzit ?

— De ăsta, da. Am fost pe acolo anul trecut cu „Racheta" ca să ne întrecem cu „Submarinul" lui Romică din Păunașul Codrilor. Au teren.

— Dar tu unde te-ai născut că habar n-ai de străzile pe care ți le-am înșirat ?

— Unde m-am născut ? Aici. Blocul 17, apartamentul 11, etajul doi. Toți cinci sute ne-am născut aici. Avem și școală elementară în curtea noastră. Și medie. Și grădiniță. Și cămin de zi. Ne face și bazin, zicea tovarășul administrator. Uite că vine și Traian cu un minor. L-ai găsit, Traiane ? Ăsta-i Pleșea ? Nu l-am văzut niciodată. Din ce echipă ești, tovărășele ?

— Din „Libelula" lui Lică.

— „Libelula" ! Vax ! Preșcolari !

— Lasă-l în pace, nu-l fistici, măi Fane. Drăguțule, ia vin' la bădia să te șteargă pe obraz de povidlă, că nici nu văd cum arăți la față. Cum te cheamă ?

— Mă cheamă Săndel Pleșea.

— Da' pe tăticu cum îl cheamă ?

— Gheorghe Pleșea.

— Da' pe tata-mare ?

— Pe tata-mare îl cheamă Radu.

— Radu Pleșea ?

— Da.

— Tovarășe profesor, îmi dați voie să vă întreb ceva ?

— Cu dragă inimă, căpitane Fane, deși nu-s profesor. Sper să-ți pot răspunde. Ceva atomistic ?

— Altceva. Cu Săndel ăsta... De ce ați întrebat atîta de el ? Văd că nici dumneavoastră nu l-ați cunoscut pînă acuma ?

— E drept ce spui. Nu l-am cunoscut. Sîntem din alte generații... Știi ce înseamnă generație ?

— Știu. Echipe... Noi, copiii... Dumneavoastră, bătrînii...

— Exact. Eu sînt dintr-o genera-

(Continuare în pag. 8)

Cine își mai amintește că numai cu 10 ani în urmă aici a fost un vast maidan spuzit cu bălării și cu gorgane ?

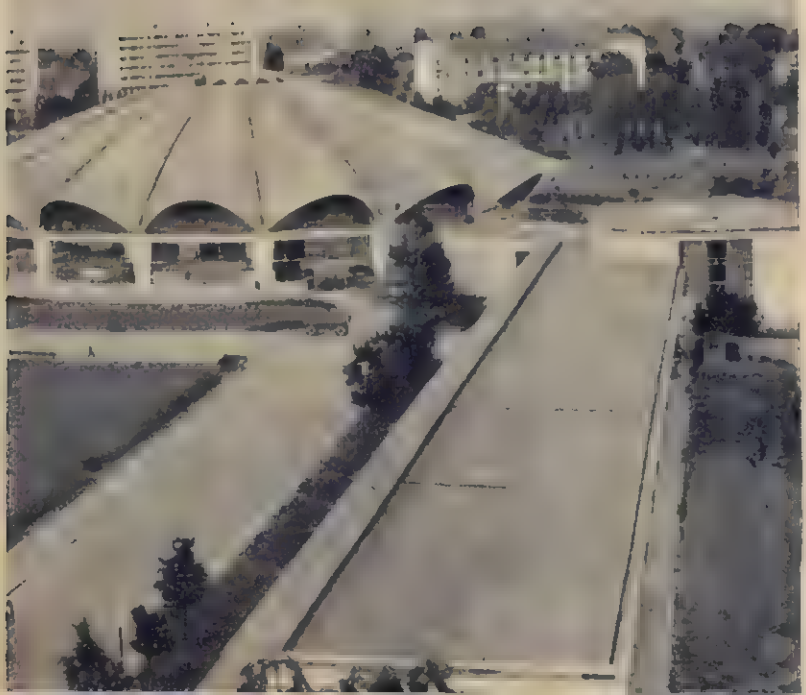

ORIZONTURI NOI

de Ștefan CIUBOTĂRAȘU
artist al poporului

A vorbi despre condițiile noastre de viață și de muncă azi, înseamnă a repeta lucruri știute de toată lumea. Aproape că n-am simțit cînd a trecut abc-ul primilor noștri pași, pînă într-atît am intrat în mersul acestei vieți identificîndu-ne cu ritmul ei impetuos. Condițiile vieții noastre s-au schimbat. Nu pierdem niciodată anumiți termeni de comparație cu trecutul, pe care noile generații îl cunosc numai din auzite. Cetățeanul de azi simte cu toată certitudinea cum prețioasele acumulări ale muncii comune merg acolo unde trebuie, în folosul oamenilor. Acesta este fondul moral al dragostei noastre față de partidul clasei muncitoare.

În vorbirea noastră curentă apare de multe ori simbolul unei coloane. Brâncuși, ca și alți gînditori care exprimau de fapt geniul și năzuințele poporului nostru, metaforau, cu un fel de intuiție aparte, niște adevăruri inexorabile, mersul nostru înainte.

Să privim puțin, cu ochi gînditori, la un fenomen atît de evident azi — cultura.

Noi, oamenii de teatru, am și simțit pulsul spectatorului evoluat. Cultura de masă ne-a creat un public exigent — încă o condiție de creștere substanțială a propriei noastre discipline. Și ce climp imens de investigație are un actor azi ! Mijloacele moderne de difuzare (radio, televiziune, cinematograf) îl împing mereu în aprecierea poporului. Unii din noi am și trecut, o dată cu prestigiul țării, granițele ei. S-a lărgit orizontul omului — s-au apropiat sensibil orizonturile năzuite de oameni. Din înfăptuirile de azi cresc îmboldurile spre marile noastre împliniri viitoare.

DACĂ ACUM 30 DE ANI...

de Margareta AILINCĂI, profesoară emerită
Școala medie nr. 28 Dr. Petru Groza, București

Dacă acum 30 de ani, cînd eram tînără profesoară, mi s-ar fi solicitat un articol pentru presă, aș fi scris : „Ion nu merge la școală pentru că n-are cu ce se încălța. El nu-l învață nici pe «o», nici pe «d», pentru că tatăl său e om sărac. Ion e la oi ; oile sînt ale boierului, le păzește. Ion nu merge nici la primară, nici la liceu, nici la facultate. Și dascălul lui Ion e om necăjit. Are coatele roase și stăpînirea nu-i prețuiește. Școala în care predă e mică, întunecoasă și n-are nici un fel de material didactic".

Dar eu vorbesc acum de pe pozițiile profesorului de azi și sînt fericită că pot să scriu altfel. E greu ca într-un articol scurt să spun tot ce aș avea de spus despre școala din zilele noastre. Ea a cunoscut o renaștere totală, pe care vechii dascăli cei mult dacă au visat-o.

Lucrez la o școală medie din București. Fie-mi, deci, îngăduit să mă resum doar la școlile noastre de acest gen. În trecut erau puține ; numărul liceelor din România era în 1938-1939 de 211. Învățau în aceste școli 29.000 elevi. Statisticile mai noi ne aduc alte mărturii. Avem astăzi peste 550 de școli medii la care învață mai mult de 252.000 elevi. Nu trebuie uitat un lucru: rețeaua școlii medii a fost lărgită atît la orașe, cît și la sate. Ele sînt înzestrate cu laboratoare, cu material didactic cerut de desfășurarea normală a procesului de învățămînt și de principiile pedagogice moderne.

Este prea bine știut că pentru cei care doresc să studieze fără a ieși din producție, a fost creat învățămîntul de cultură generală serai și fără frecvență. Este și aceasta o expresie a politicii partidului de ridicare a nivelului cultural al maselor muncitoare. Avem astăzi peste 62.000 elevi seraliști și circa 115.000 elevi la cursurile fără frecvență.

Școala are azi la bază principii științifice moderne. Ea creează premise puternice în vederea desăvîrșirii armonioase și multilaterale a personalității omului societății socialiste.

Noi, dascălii, sîntem fericiți că instruim tineri care mîine vor fi cadre de bază ale patriei socialiste.

Statul democrat-popular prețuiește munca noastră, acordînd celor mai merituoși dintre noi înalte distincții ca cele de „profesor fruntaș" și „profesor emerit". Cu atît mai mult sporesc sarcinile noastre în procesul de învățămînt.

Instruim tineri, noi promoții de constructori ai socialismului. Îi instruim în spiritul devotamentului adînc față de popor, față de partidul clasei muncitoare. Unii dintre acești tineri, acum, la 7 martie, vor vota pentru prima oară în viață. Votul lor va fi aderiunea deplină la mărețele înfăptuiri prezente și un imbold pentru viitoarele noastre realizări.

Călătorie nouă

ție cu bunicul lui Săndel. E un vechi prieten al meu... nu l-am văzut de multișori ani, dar întîlnindu-l o dată în Cișmigiu, mi-a pomenit cu bucurie de un nepoțel care tocmai în luna aceea venise pe lume. De Radu Pleșea mă leagă o prietenie de peste treizeci de ani. E mai în vîrstă decît mine... Cred că a trecut de șaptezeci... E dintre primii locatari ai blocurilor acestora, cele dintîi imobile muncitorești construite în București.

O mai fi fiind în viață? — m-am întrebat pe drum, venind cu pionierii în autobuzul lor. E mai bine să fiu pregătit pentru toate veștile, m-am gîndit amintindu-mi de nepoțel. O să mă lămurească el, mi-am zis. Și-mi pare nespus de bine că acuși am să-i string mîna bătrînului meu amic.

— Ești mulțumit cu explicația, căpitane Fane?

— Mulțumit și vă mulțumesc. Numai să nu aveți ghinion.

— Cum adicătelea ghinion?

— Vreau să spun că s-ar putea să mai fie și alți Pleșea pe aici.

— Nu înțeleg.

— Știți cîți locatari sînt în noul nostru cartier?

— Cîți?

— Aproape patru mii...

— Măi, măi! E cît un orășel, cartierul vostru!

— Exact! Eu, Fane, căpitan de baschet, cunosc șase familii Teodorescu, șapte Popescu, patru Ionescu... De ce n-ar fi și cîteva Pleșea?

— Tii, că deștept mai ești, căpitane Fane. La una ca asta nu m-am gîndit. Măi Săndel, tata-mare poartă ochelari?

— Poartă cînd citește *Pogonici*.

— El e!

— Dar parcă bunicul meu nu și-i pune cînd citește „Informația"?

— Așa-i, Fane, toți bunicii se servesc de ochelari. Nu-s o indicație... Săndel, drăguțule, nu-i așa că tata-mare nu are musteață?

— Ba are o musteață albă. Mă lasă s-o trag cînd mă dă uța pe genunchi.

— Ei drăcie! Prietenul meu nu putea suferi musteața. Zicea că o găsește în ciorbă, că se încurcă mușchii în ea, că-i ascunde zîmbetul și cîte alte motive la fel de temeinice. M-ai băgat la îndoială, căpitane Fane. Măi Săndăluțule, dragul meu. Săndăluțule! Uite de unde sare ideea! Tiii, că frumoase săndăluțe ai, măi Săndăluțule? Cine ți le-a cumpărat? Mămica? Tătucu?

— Tata-mare mi le-a făcut.

— Evrika! El e!

— Acum știu despre cine este vorba — intervine Fane.

— Cum se face că abia acum, după atîta apă-n piuă, ți-ai adus aminte? Mă păcălești tu pe mine în clipa asta?

— E adevărat, credeți-mă, n-am știut niciodată că se numește Pleșea. Noi îl știm de moș Radu cizmarul. Toată lumea îl cunoaște așa. Joacă șah cu bunicul. Și cu mine joacă șah, cînd am guturai și stau în casă... De ziua mea mi-a făcut cadou niște papuci, nu lucrează decît pentru copii... Are o grămadă de scule, la, dumnealui în odaie... Și un glob pămîntesc... E tare vechi globul. Nu se mai deosebește aproape nimic. Nici cu lupa măcar. Zice că îl are de cînd a fost tînăr. Îl păstrează ca amintire. Săndel v-a spus adevărat. Moș Radu cizmarul poartă musteață.

— Bine că am descurcat misterul, căpitane Fane. Cu musteața vom vedea noi cum stă problema. E singurul amănunt încă nerezolvat... Poate că a uitat să și-o scoată de la Crăciun... E acasă tata-mare, Săndel?

— Nu-i acasă. A plecat dimineața cu bicicleta.

— Cu bicicleta! La vîrsta lui! Pînă s-o întoarce, haidem dragii mei să cunosc cartierul. La revedere, căpitane Fane! La revedere, „Rachetă"!

★

Știu la ce vă gîndiți, copii... Vă căzniți să proiectați pe ecranul închipuirii voastre imaginea unei periferii inexistente în albumul memoriei voastre. O imagine uitată și pe care ați vrea să vi-o reînviați...

Dar cum să-ți amintești, *vizual*, ceva cu care ochiul tău nu s-a întîlnit niciodată? Vă uitați în jur și vă ziceți cu nedumerire: Cum? Asta-i locul de care ne vorbește cu atîta dramatism venerabilul nostru tovarăș de drumeție bucureșteană?

Cum? Ograda aceasta întinsă și netedă, asfaltată, corect tăiată în alei largi, garnisite pe bordura trotuarelor cu tei și salcîmi destul de maturi (e explicabil de vreme ce au fost sădiți o dată cu construcțiile, în 1948, deci cu cîțiva ani buni înainte de nașterea

Iată ce metamorfoză a suferit fosta piață Chibrit — cunoscută odinioară prin aspectul ei mizer.

vestitului căpitan Fane), a fost cîndva un vast maidan spuzit de bălării și de gorgane ?

Cum ? Clădirile astea moderne, cu acoperișurile zbîrlite de puzderia antenelor de radio și de televiziune, pot fi, ca în basmul cu muma pădurii devenită cosînzeană, o metamorfoză vrăjită a magherniţelor, pe streașina cărora creștea, adusă acolo de vînt, o tufă de cucută ?

Cum ? Pe locurile ocupate astăzi de atîtea cartiere noi, de microraioane strălucitoare cu zeci de magazine (întrezărite din mersul autobuzelor dar din vitrinele cărora nu ni s-a agățat de gene decît doar scuterul și o barcă de cauciuc... Pe locul acela se tupila cîndva o dugheniță cu un șirag de covrigi uscați spînzurînd pe ușă, o balercă cu gaz lampant zăcînd pe prag și cîteva caiete dictando în fereastra dinspre ulița Zăbrăuțului, caiete veștejite așteptînd și tot așteptînd școlarul care să le cumpere ?

Cum ? Copiii ăia călare pe ghizdurile havuzului, de pe care propulsează cu mîna corăbioare de hîrtie fabricate de ei, vaporașe cumpărate gata de la prăvălie, și în apa căruia își mai și bagă picioarele, ba intră de-a binelea cînd e nevoie să pună pe linie de plutire navele naufragiate... Sau copiii ceilalți din echipa lui Fane, din echipa lui Lică, din echipa lui Puiu, care hăituiesc besmetic, colo, „balonul rotund", și care în timp ce se joacă mestecă fioros „eugenia" sînt din semințiа copiilor urgisiți pe vremuri de sărăcie și care tînjeau după o bucățică de pîine neagră, se zbenguiau pe maidane cu o minge de cîrpă, sau cu o cutie goală de fasole țucără, lepădată acolo de gunoieri ? Aveți dreptate, dragii mei. Vă înțeleg nedumerirea. Pot eu pretinde minții voastre să plăsmuiască un portret care, să vă fac o mărturisire, a început să se estompeze și în mintea acelora care au cunoscut bine „modelul" dispărut ? Părinții voștri, eu însumi ? Zeci de ani am bătut Bucureștiul în lung și în lat. I-am explorat periferiile și suburbanele ; am apucat mahalalele încă în fașă ; am asistat la ieșirea lor din nebuloasă și la treptata lor dezvoltare urbanistică : m-am maturizat paralel cu fundăturile devenite ulițe, cu ulițele ajunse străzi, cu străzile crescute bulevarde.

Și poftim vrăjitorie !... Lampa lui Aladin l-a transformat peste noapte, de la caldarîm și pînă la terasa de la etajul șaptesprezece al blocului-turn. Pe care terasă copiii din „Grivița roșie", cei din Brezoianu, cei de pe Splaiul Unirii, își pot „roda" împărătește trotineta ! Ba chiar și bicicleta, cînd li-e lene să coboare în strada asfaltată ! Și de pe care, dacă se mai și ridică niței în vîrful picioarelor, ei pot arunca o privire în... prezent și viitor.

(Fragmente dintr-un volum în pregătire)

CAPITALA ÎN CIFRE

■ **VOLUMUL GLOBAL** al producției industriale a Capitalei a fost în 1964 de două ori mai mare decît în 1959.

— Ritmul mediu anual de creștere a producției în primii cinci ani ai șesenalului a fost de 15,1%.

■ **COPIII DE VÎRSTĂ ȘCOLARĂ** din rasa Bucureștiului, cuprinși în învățămîntul general de opt ani, primesc gratuit manuale școlare în valoare de aproximativ 7 milioane lei anual.

■ **ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR** se destășoară în Capitală în 54 facultăți. Studenți : 57.000. Cadre didactice de înaltă calificare teoretică și practică : 6.000. În anii 1938-1939 Bucureștiul avea numai 13 facultăți în care învățau 18.000 de studenți.

■ **ÎN CAPITALĂ** sînt azi 51 cămine studențești cu 22.946 locuri și 25 de cantine în care iau masa aproape 20.000 studenți.

■ **CALEA GRIVIȚEI, bd. 1 Mai, bd. Ilie Pintilie, Șoseaua Ștefan cel Mare, Șoseaua Mihai Bravu, Magistrala Nord-Sud, cartierele Floreasca, Giulești, Dramul Taberii, Balta Albă, Pajura...** Noile construcții transformă zi de zi bătrînul nostru Bucureşti !

— 4 miliarde lei au fost alocate, pentru construcțiile de locuințe, din fondurile de investiții între anii 1956-1963.

— Numai în patru ani, 50.000 de apartamente și-au primit noii locatari, iar în 1964 au fost date în folosință aproape 15.000 de apartamente.

■ **ÎN ZECE ANI** s-au pavat mai multe străzi decît se pavaseră în trecut pe parcursul a 60 de ani...

■ **S-A DEZVOLTAT** rețeaua comercială. Numai în 1964 au fost deschise 200 noi unități care contribuie la mai buna aprovizionare a cetățenilor.

■ **BUCUREȘTENII** participă la activitatea organelor statului, la rezolvarea problemelor construcției economice și social-culturale, la buna gospodărire și înfrumusețare a orașului :

— 3.355 de deputați iau parte activă la conducerea treburilor obștești prin Sfatul popular al Capitalei, sfaturile populare raionale și cele comunale.

— În București activează astăzi 1.651 de comitete de stradă însumînd peste 14.000 de cetățeni ; aproape 2.000 de comitete de clădire care cuprind 11.500 de gospodari.

— Mii de cetățeni activează în comitete de părinți, în comitetele de sprijin de pe lîngă spitale, în cele 1.176 de echipe care exercită controlul obștesc în magazine ș.a.

■ **PRIN MUNCA CETĂȚENEASCĂ PATRIOTICĂ**, prin valorificarea posibilităților locale din raioane, s-au realizat — în 1964 — lucrări gospodărești de peste 63.000.000 lei (echivalentul a circa 1.000 de apartamente de cîte două camere).

M. H. MAXY: În acești 20 de ani.

Din plastica anilor noștri

Boris CARAGEA: Pescar.

Eugen POPA: Case vechi și noi.

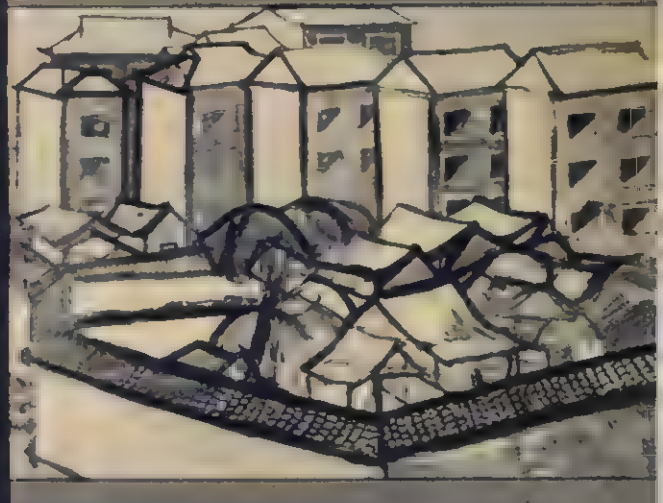

De Ziua Femeii

de Cornelia DINESCU
secretară a Consiliului Național al Femeilor

De peste o jumătate de veac ziua de 8 martie a devenit o sărbătoare scumpă oamenilor muncii din lumea întreagă, simbolul solidarității și luptei femeilor de pe toate continentele pentru dobîndirea drepturilor politice, cetățenești, sociale ale femeilor, pentru pace în lumea întreagă, pentru fericirea copiilor și căminelor lor.

Sărbătorim anul acesta ziua de 8 martie în condițiile în care cu o zi înainte, cetățenii țării noastre — bărbați și femei — își vor alege deputații în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare.

Baza trainică a entuziasmului cu care oamenii muncii se pregătesc de alegeri o constituie marile realizări obținute de poporul nostru sub conducerea încercată a partidului în cei 20 de ani de viață liberă. România socialistă a devenit o țară cu o industrie puternică și o agricultură în plină dezvoltare, o țară care înaintează cu pași repezi spre bunăstare și progres.

Un rol important în tot ceea ce s-a înfăptuit și ce înfăptuiește zi de zi la noi, îl au și femeile.

Minunatele posibilități de muncă și cultură create femeilor din țara noastră în anii puterii populare, le-au deschis larg porțile valorificării capacității lor creatoare. Milioane de femei de la orașe și sate muncesc cu multă hărnicie și entuziasm, alături de toți oamenii muncii, pentru continua înflorire a patriei noastre socialiste. Sute de mii de muncitoare, tehniciene și inginere din întreprinderi aduc o contribuție importantă la îndeplinirea planurilor de producție. Cu simțul pentru frumos ce le caracterizează ele creează un bogat sortiment de produse a căror calitate este mereu mai ridicată.

Tot mai multe țărănce cooperatoare muncesc cu dragoste și elan pentru sporirea producției agricole vegetale și animale, pentru continua creștere a avuției obștești, pentru ridicarea tuturor cooperativelor agricole de producție la nivelul celor fruntașe.

Deosebit de însemnat este aportul pe care îl aduc femeile pe tărîmul învățămîntului și culturii. Miile de intelectuale din patria noastră se afirmă ca talentați creatori, ca intelectuali de valoare și își dăruiesc cunoștințele pentru înflorirea științei, literaturii și artei românești, pentru ocrotirea sănătății populației, pentru educarea multilaterală a tinerei generații, pentru răspîndirea culturii în masele largi ale poporului.

Cu hărnicia și priceperea lor, femeile aduc o contribuție prețioasă la înfrumusețarea orașelor și satelor patriei, se îngrijesc de păstrarea fondului de locuințe, avere a poporului. Ele participă cu entuziasm la ridicarea construcțiilor culturale, la buna gospodărire a orașelor și satelor.

Cetățene cu drepturi depline ale patriei lor socialiste, femeile din România își îndreaptă gîndurile și sentimentele lor de prietenie către femeile din țările socialiste de care le leagă țelul comun al construirii socialismului și comunismului ; ele își exprimă deplina solidaritate cu femeile din țările Asiei, Africii și Americii Latine, care împreună cu popoarele lor luptă pentru cîștigarea și consolidarea independenței naționale, cu femeile din lumea întreagă care luptă pentru a dobîndi un loc demn în societate, pentru pace și progres social.

Profund recunoscătoare partidului și guvernului, pentru condițiile de muncă care le-au fost create în acești ani, femeile din țara noastră sînt hotărîte să muncească cu elan sporit, cu abnegație în toate sectoarele de activitate pentru traducerea în viață a obiectivelor stabilite de planul de stat pe anul 1965, pentru desăvîrșirea construcției socialiste, pentru continua înflorire a patriei noastre scumpe Republica Populară Română.

Miile de kilometri de fire, pe a căror harpă degetele muncitoarei A. Cojocaru de la țesătoria „Telearman" din Roșiori de Vede se plimbă cu dezinvoltură, devin țesături de cea mai bună calitate.

Învățătoarea Rodica Dvorski, de la Școala generală de 8 ani nr. 103 din Capitală, se străduiește să fie întotdeauna la înălțimea înaltei răspunderi ce-i revine : aceea de îndrumător al celor mici prin minunata lume a cărților.

6 MARTIE 1945 — 6 MARTIE 1965

20 DE ANI DE LA INSTAURAREA PUTERII DEMOCRAT-POPULARE

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej salutînd manifestația din 6 Martie 1945

Acum 20 de ani masele populare organizate și conduse de Partidul Comunist Român au adus la putere, la 6 martie 1945, primul guvern în care clasa muncitoare avea rolul precumpănitor, guvernul prezidat de patriotul înflăcărat și eminentul om de stat dr. Petru Groza.

Descătușînd avîntul revoluționar al maselor populare, insurecția armată antifascistă din august 1944 a dat un impuls puternic luptei poporului pentru desăvîrșirea transformărilor burghezo-democratice și instaurarea puterii muncitorești-țărănești, în vederea trecerii la înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

În fața forțelor sociale uriașe trezite la creația istorică conștientă, stăteau sarcinile ducerii cu maximum de efort a războiului antihitlerist, zdrobirea forțelor reacțiunii care înțelegeau să pună stavilă mersului revoluționar al maselor ce creștea ca un torent zi de zi, săptămînă de săptămînă, lună de lună.

Într-o perioadă relativ scurtă, partidul comunist a reușit să atragă sub conducerea sa imensa majoritate a poporului de partea cauzei revoluției. Clasa muncitoare organizată în sindicate unice, masele țărănești, intelectualii, păturile mijlocii de la oraș, masele de femei și tineret, oamenii muncii aparținînd minorităților naționale, partidele și grupările reunite în Frontul Național Democrat, formațiunile de luptă patriotice schimbau raportul forțelor politice în favoarea poporului muncitor. Reacțiunea nu mai era în stare să stăvilească avîntul maselor care se întețea tot mai mult.

Mii de oameni și-au manifestat în cadrul demonstrațiilor de stradă voința de a traduce în viață lozincile partidului comunist de înlăturare a majorității reacționare din guvernele ce s-au succedat în perioada 23 August 1944 - februarie 1945 și de instaurare a puterii populare. În țară s-a declanșat un avînt revoluționar nemaicunoscut în istoria României. La începutul lunii octombrie 1944, numărul manifestanților în Capitală era de peste 100.000, la începutul anului 1945 acesta ajunsese numai în București, în ziua de 30 ianuarie, la peste 300.000 de oameni; la Ploiești și Constanța, în zilele de 3 și 4 februarie, cîte 30.000 de oameni; la Tîrgoviște 10.000; la Brăila 8.000; la Craiova 6.000; la Cîmpina 5.000.

La 24 februarie 1945 un uriaș val de demonstrații a avut loc în întreaga țară. Ele au cuprins peste 600.000 de muncitori, țărani, intelectuali, funcționari, militari la București, peste 60.000 la Ploiești, circa 30.000 la Timișoara, peste 20.000 la Craiova și alte zeci de mii în numeroase alte localități. Manifestanții au cerut răsturnarea guvernului Rădescu și instaurarea unui guvern democrat.

La chemarea partidului comunist și a celorlalte partide și grupări politice din F.N.D., oamenii muncii luau cu asalt prefecturile, preturile și primăriile, instalînd în fruntea lor reprezentanții poporului; la sate, cu sprijinul muncitorilor, țăranii au trecut la ocuparea pămînturilor moșierești.

Soarta bătăliei pentru putere a fost hotărîtă de masele populare de la orașe și sate, care au înfrînt încercările reacțiunii de a menține prin forță vechile rînduieli burghezo-moșierești.

La 6 martie 1945 aproape 800.000 de cetățeni din București și împrejurimi au impus instaurarea guvernului democratic de sub conducerea dr. Petru Groza.

În presa vremii puternica manifestație din 6 martie 1945 este consemnată sub titluri ca: „Marile întruniri populare de ieri", „Cetățenii Capitalei au cerut instalarea guvernului Petru Groza", „Marea întrunire cetățenească din Piața Națiunii". Într-unul din ziare se subliniază că „...mulțimea strigă aproape continuu lozinci, remarcîndu-se îndeosebi aceea prin care se cere un guvern prezidat de dr. Petru Groza".

Instaurarea puterii democrat-populare la 6 martie 1945 a constituit un pas important pe drumul unor profunde transformări revoluționare în viața economică și social-politică a României. De-a lungul celor 20 de ani, care s-au scurs de la acel istoric eveniment, poporul nostru a obținut succese măreațe pe drumul construirii unei vieți noi. Realizările de azi cheamă hotărît la noi succese viitoare.

Colonel D. TUȚU

800.000 cetățeni au salutat eri cu entuziasm formarea guvernului Petru Groza

Unul din titlurile ziarului Scînteia din 6 martie 1945.

Un aspect de la marele miting al populației Capitalei de la 6 Martie 1945, în cadrul căruia a luat cuvîntul tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

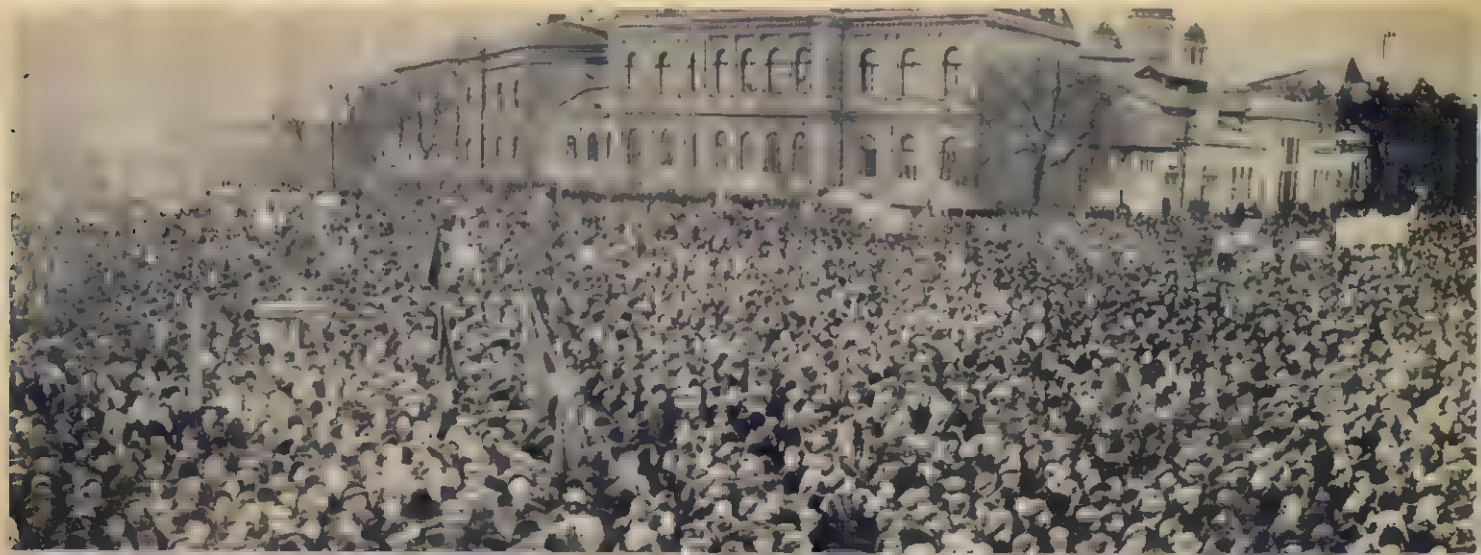

CU CEA MAI DEPLINĂ ÎNCREDERE ÎN VIITOR

de prof. univ. dr. Irimie STAICU
membru corespondent al Academiei R. P. Române
laureat al Premiului de Stat

Întreaga țară întîmpină cu entuziasm alegerile de deputați în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare. Ca om de știință împărtășesc din plin simțămîntul de mîndrie pe deplin justificată cu care poporul nostru se prezintă la 7 martie în fața urnelor de vot. Mîndrie pentru tot ce a înfăptuit și înfăptuiește puterea populară prin munca neobosită a noastră, a tuturor.

Bilanțul pe care îl facem astăzi constituie pentru noi toți un izvor de adîncă satisfacție. Economia națională se dezvoltă pe un drum mereu ascendent, știința și cultura înfloresc. Profundele prefaceri pe care anii construcției socialiste le-au adus în viața patriei noastre ne dau cea mai deplină încredere în viitor, iar viitorul înseamnă desăvîrșirea construcției socialiste — mărețul obiectiv care unește strîns în jurul partidului clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, întregul nostru popor.

Ca om de știință făcînd parte dintr-o generație mai veche, dezvoltarea fără precedent pe care a luat-o creația științifică în țara noastră îmi oferă o deosebită bucurie. După cum se relevă și în Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare, oamenii de știință și artă, bucurîndu-se de condiții optime de creație, desfășoară o activitate bogată și rodnică, își fructifică talentul în lucrări valoroase. Lucrătorii pe tărîmul cercetării științifice abordează, la un nivel tot mai înalt, probleme pe care le ridică dezvoltarea continuă a industriei și agriculturii noastre socialiste, apărarea sănătății și îmbogățirea culturii poporului nostru. Rezultatele valoroase obținute pînă acum, creșterea continuă a prestigiului cercetării românești pe plan internațional însuflețesc pe oamenii de știință.

Votul pe care noi, oamenii de știință, îl dăm candidaților Frontului Democrației Populare va fi întărit printr-o activitate tot mai susținută, închinată în întregime fericirii și bunăstării poporului.

MARTOR LA FRUMUSEȚEA ȘI BOGĂȚIA ȚĂRII

de Ștefan Lungu, Erou al Muncii Socialiste
mecanic de locomotivă pensionar

Am colindat țara 35 de ani. Cunosc drumurile ei de fier ca-n palmă. Am văzut multe. Numai că în vremea tinereții mele mi-a fost dat să văd, de la un capăt la altul al țării, multe lucruri care m-au întristat: gări nenorocite, orașe cu muncitori de pe care curgeau zdrențele, sate bolnave de pelagră, uitate de guverne și de dumnezeu.

Pe-atunci eram tînăr.

Dar am văzut și o altă țară. Meseria mea mi-a dat prilej să fiu martor la nașterea orașelor noi, a multor uzine moderne. Satele umile, în care femeile tremurau de frica jandarmului și copiii visau un codru de pîine, nu mai există. Nouă e viața satelor noastre.

Am văzut totul și m-am bucurat de toate. Și, poate, de ce n-aș spune-o, pe mine, ca ceferist, m-au bucurat cel mai mult lucrurile frumoase, moderne, care s-au făcut la căile noastre ferate. Eu am colindat țara pe o locomotivă cu aburi; eram năclăit de ulei, bătut de vînturi și parfumat cu... fum; mulți din tovarășii mei mai tineri străbat azi țara cu locomotive diesel care au performanțe nu numai la frumusețe și confort, ci și la puterea de tracțiune. Nu mai vorbesc de avantajul economic al acestor locomotive.

Dar nu mă lasă inima, să nu amintesc un lucru esențial: a fi azi muncitor e o mîndrie. Condițiile de muncă din zilele noastre sînt altele. Tot mai bune. Și bătrînețea nu o aștepți îngrijorat. Are grijă statul să-ți asigure pensie.

Dacă aș fi tînăr și ar trebui să-mi aleg o meserie, mecanic de locomotivă m-aș vrea.

Acum facem alegeri. Pentru marele sfat al țării și pentru sfaturile populare. E prilej nimerit, deci, să vorbim despre succesele noastre. Și cum e obiceiul la toate sărbătorile noastre mari, ne întîlnim cu toții: alegători și candidați; și vorbim despre ceea ce am făcut bine, despre ceea ce n-am făcut bine, despre ceea ce trebuie făcut. În vremea cînd eram eu tînăr, venea candidatul și promitea alegătorilor cîte-n lună și-n stele. Și nu făcea nimic. Treaba asta se chema politicianism, demagogie electorală burgheză. Și noi facem propagandă și lucrul acesta îmi place să-l spun în gura mare. Dar propaganda noastră este legată în modul cel mai concret de interesele noastre personale și obștești, de interesele prezente și viitoare ale patriei socialiste. Pentru aceste interese voi vota eu la 7 martie.

Acum nu mai colind țara pe locomotivă. Sînt pensionar. Dar mă prind tinerește în activitatea obștească din cartier. Altfel nu pot trăi. Odihna totală mă plictisește de moarte. Mă obosește. M-am hotărît ca atîta vreme cît voi trăi să nu fiu obosit niciodată. Că zicea Arghezi: „Bătrîneții îi stă bine cu un pic de tinerețe". Pot eu să nu fiu de acord cu maestrul? Nu.

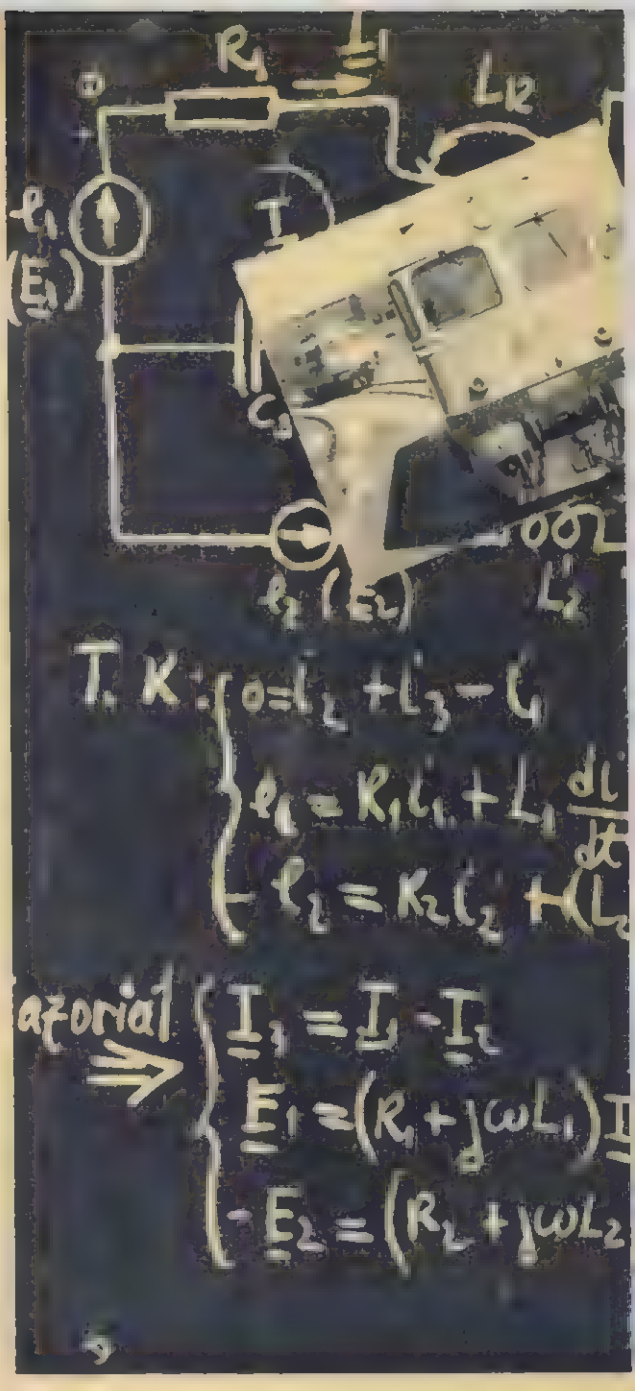

Probleme atît de deosebite ca sporirea eficienței economice a transporturilor, cercetarea teoretică în lingvistică și... hrănirea rațională dar cu cît mai puține cheltuieli a unei mari cirezi au totuși un numitor comun: matematica. Căci în zilele noastre...

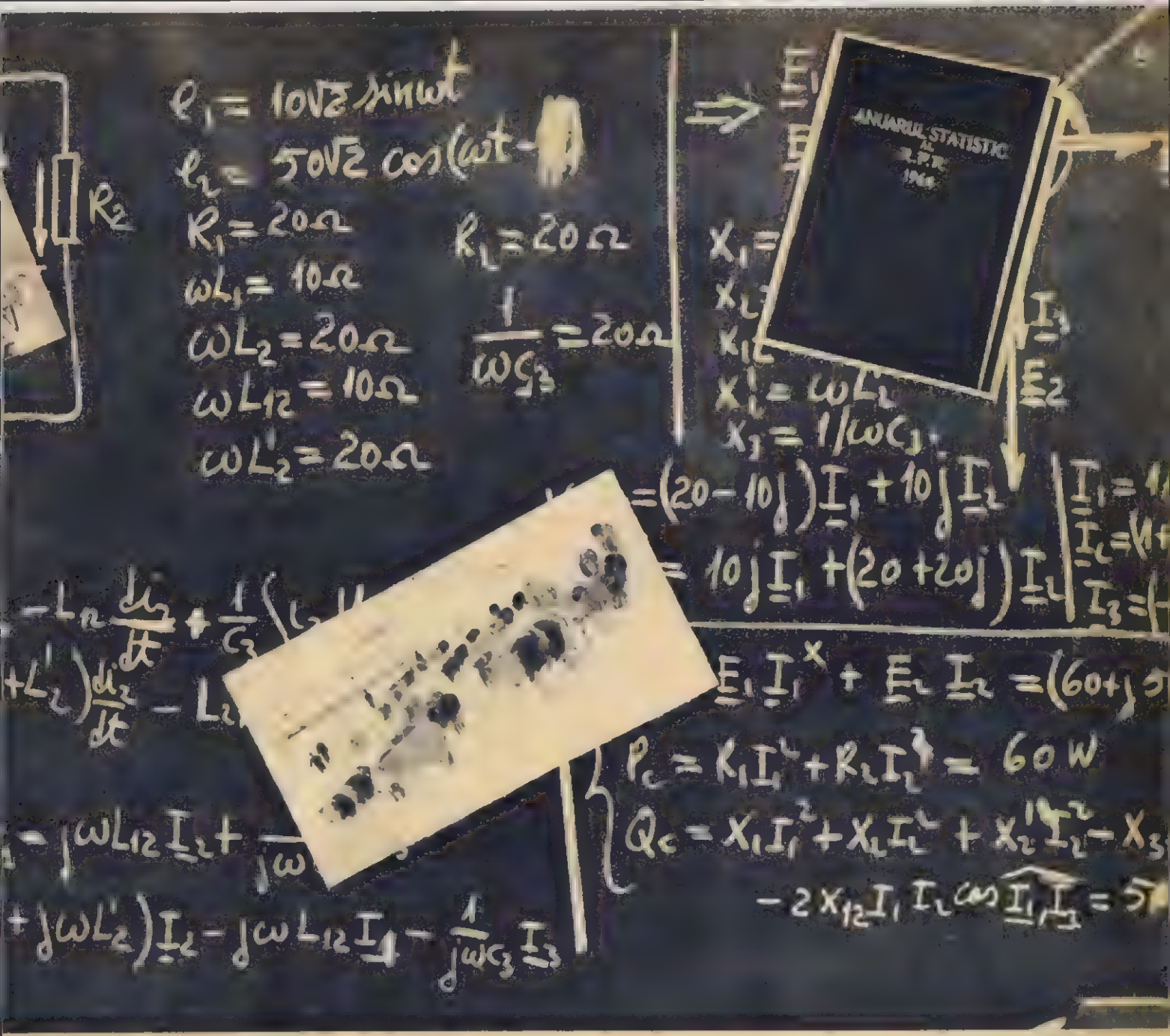

ÎN VIAȚA DV. PĂTRUND ECUAȚIILE

De vorbă cu acad. prof. Grigore C. MOISIL despre noul Centru de calcul al Universității din București și dezvoltarea cercetărilor în țara noastră privind aplicațiile matematicii în economie.

În dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție ale României socialiste — dezvoltare subliniată și de Manifestul Consiliului Național al Frontului Democrației Populare — un rol primordial îl are tehnica nouă, aplicarea în producție a celor mai recente cuceriri ale științei. Or, o trăsătură caracteristică a activității științifice din țara noastră este strînsa împletire a creației savanților — la masa de lucru și în laborator — cu munca celor ce lucrează în uzine, pe ogoare, pe șantiere. Aici matematica este chemată să dea o contribuție dintre cele mai importante. Dar... să lăsăm cuvîntul interlocutorului nostru, acad. Grigore C. Moisil.

„MAȘINILE DE CALCUL AU REALIZAT UN VECHI DEZIDERAT: SIMBIOZA ÎNTRE MATEMATICĂ ȘI PRODUCȚIE"

Un cadru deosebit de adecvat, intim, purtînd tenta personală a savantului. Sîntem în cabinetul său : o

Dan LĂZĂRESCU

(Continuare în pag. 14)

ÎN VIAȚA DV. PĂTRUND ECUAȚIILE

Ce probleme rezolvă această mașină electronică de la Centrul de calcul al Universității din București ? Nu vă grăbiți cu răspunsul. Poate este vorba de o „comandă" a Institutului de cercetări forestiere sau a Institutului de lingvistică, a Comitetului geologic sau a unui institut de cercetări medicale.

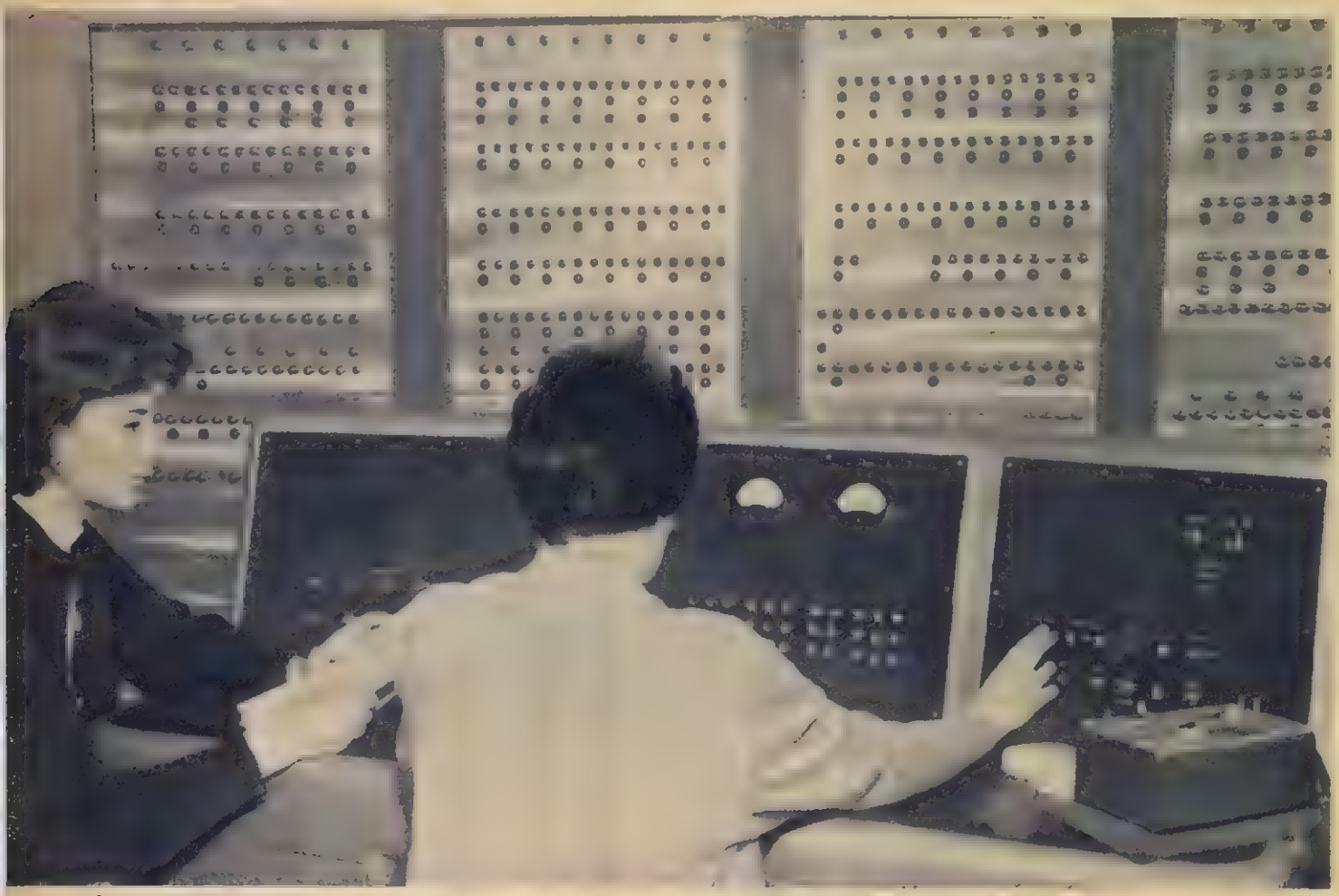

enormă masă de lucru, o bibliotecă ale cărei rafturi aproape înconjoară camera și care adăpostesc cărți, fascicule cu lucrări de matematică — mii de titluri, dintre care o bună parte poartă semnătura lui Grigore C. Moisil. Printre volumele de specialitate, unele trădează afinitățile extramatematice ale gazdei : Arghezi, Whitman... Într-un loc — cîteva volume de istorie, probabil o pasiune cu tradiție în familie : tatăl matematicianului a fost istoricul și numismatul acad. Constantin Moisil.

Discuția pornește de la cîteva probleme în aparență destul de depărtate de lumea ecuațiilor și a logicii matematice : Cum trebuie planificat transportul unor materii prime de la locul unde sînt produse pînă acolo unde sînt prelucrate, în așa fel încît cheltuiala să fie cît mai mică ? Dacă dorim să grăbim dezvoltarea unei industrii prin procurarea de mașini noi și prin modernizarea celor existente, cum trebuie procedat pentru a face investiții cît mai mici ? Cum să fie hrănită cireada unei mari unități agricole socialiste astfel încît animalele să primească o alimentație cît mai substanțială la un cost cît mai redus ?

— Aceste probleme, ca și multe altele de acest gen, sînt, pare-se, tovarășe profesor, tot atît de vechi — sau tot atît de noi — ca și respectivele ramuri economice...

— Firește. Și totdeauna s-au căutat soluții, s-au găsit răspunsuri, dar astăzi mașinile electronice de calcul ne oferă rezolvări infinit mai economice. Aceste mașini au făcut realizabil, între altele, un deziderat mai vechi al oamenilor de știință și al tehnicienilor : ele creează o simbioză între matematică și producție, între matematică și economie în general.

„COEFICIENTUL DE SIGURANȚĂ SCADE — SIGURANȚA RĂMÎNE ACEEAȘI !"

— Astăzi asistăm chiar la o adevărată „matematizare" a diferitelor ramuri industriale...

— Și nu numai industriale. Lucrul acesta este cît se poate de firesc. Întotdeauna matematica a stat la baza înțelegerii fenomenelor fizice, furnizînd astfel tehnicii posibilitatea de a calcula proiectele ce vor fi realizate de ingineri. Această funcție a matematicii este acum mult sporită datorită mașinilor electronice de calcul. Să dau un singur exemplu, edificator : mai înainte, calculanea construcției unui pod, astfel încît acesta să fie cît mai solid, ar fi solicitat colective întregi de specialiști care ar fi trebuit să calculeze ani întregi. Se înțelege că acest lucru ridica simțitor costul construcției. De aceea se recurgea la soluții — pe atunci — mai convenabile : se foloseau formule simplificate, adăugîndu-se apoi coeficientul de siguranță, care, bineînțeles, spo-rea mult consumul de material. Astăzi, calcule ca acelea despre care am vorbit mai înainte sînt executate de mașinile electronice în cîteva zile sau chiar în cîteva ore, iar ceea ce altădată se adăuga drept „coeficient de siguranță" astăzi *scade* foarte mult, siguranța în sine rămînînd aceeași !

După părerea mea, mașinilor electronice de calcul le datorăm apariția unor științe noi, ajunse, firește, la trepte diferite de dezvoltare. Economia matematică este una din ele.

— Și celelalte ?

— Lingvistica matematică, biologia matematică...

— Ce probleme abordează această disciplină modernă care este „economia matematică" ?

— Probleme economice dintre cele mai concrete, care se întîlnesc foarte des în tehnică, în planificare, în activitatea diferitelor instituții economice.

„MAȘINILE ELECTRONICE NU MERG SINGURE..."

— Și totuși mașinile de calcul costă încă foarte mult...

— E adevărat, dar beneficiile aduse sînt atît de mari încît prețul lor nu mai constituie o dificultate economică. Și acest lucru rămîne valabil chiar dacă, pe lîngă procurarea sau construirea instalațiilor, mai trebuie pregătite și cadre de specialiști care să le conducă. Căci mașinile electronice de calcul, ca orice mașini, nu merg singure. Ele trebuie conduse, programate de către colective de oameni foarte pricepuți, care să privească problemele sub aspecte foarte variate. Un astfel de colectiv este compus adesea din matematicieni, fizicieni, economiști, chimiști, tehnicieni, psihologi, sociologi.

— Vorbeați de producție, tovarășe

profesor, şi v-aţi referit la psihologi, sociologi...

— Sigur că da. O industrie modernă constructoare de maşini, de pildă, trebuie să ţină seama de diferitele aspecte ale raportului om-maşină. Productivitatea pe care o va da noul agregat depinde, într-o anumită măsură, şi de asemenea lucruri „mici" ca amplasarea panoului de comandă, distanţa dintre butoane, culoarea lor etc. Sînt probleme de care astăzi se ocupă şi psihologii. Asemenea colective ca cele amintite mai înainte trebuie să lucreze şi să rezolve împreună probleme variate, reducîndu-le la o formă matematică. Aceasta la rîndul ei, este studiată de matematicieni şi pregătită pentru a fi supusă maşinii de calcul.

— Care este, în ţara noastră, stadiul acestor preocupări ?

— Academia R.P. Română — mai ales prin institutele sale de matematică din Bucureşti şi Iaşi, prin Institutul de calcul din Cluj şi prin Comisia de automatizare — ca şi Facultatea de matematică din Bucureşti, au dus în ultimii ani o muncă asiduă — în special printre matematicieni şi studenţii în matematică — pentru a-i conduce pe calea acestor preocupări. În acelaşi timp, la Institutul de fizică atomică din Bucureşti, la Institutul politehnic din Timişoara şi la Institutul de calcul din Cluj s-au construit cîteva maşini electronice cifrice. Alte institute de cercetări — de exemplu cel de energetică din Bucureşti — au construit maşini de tipul zis analogic. În 1962 a fost înfiinţat Centrul de calcul al Universităţii din Bucureşti...

— ...care, deşi tînăr, este cunoscut ca un promotor al noilor idei în acest domeniu. În ce direcţie se îndreaptă activitatea centrului ?

— Unul din scopurile pe care şi le-a propus noul Centru de calcul este tocmai instruirea celor cîteva sute — mai tîrziu mii — de matematicieni, care vor lucra la maşinile noastre de calcul. De asemenea, de a instrui fizicieni, ingineri, economişti şi alţi specialişti în vederea utilizării acestor maşini. Totodată, centrul se preocupă de pregătirea şi a altor categorii de specialişti în vederea folosirii maşinilor de calcul în tot felul de cercetări, de pildă în lingvistică şi biologie. În acelaşi timp, aici se efectuează lucrări practice pentru diverse întreprinderi şi instituţii.

Trebuie să arătăm — ne-a spus în încheiere acad. Gr. C. Moisil — că întrebuinţarea maşinilor electronice de calcul se sprijină şi pe activitatea importantului colectiv de specialişti în statistică matematică şi calculul probabilităţilor de la Bucureşti, în frunte cu rectorul Universităţii, academicianul Gh. Mihoc.

UCENICIE...

Discuţia începută în cabinetul academicianului Gr. C. Moisil a continuat — ca să spunem aşa — „pe viu" la Centrul de calcul al Universităţii din Bucureşti.

De cum intri în clădirea centrului, te întîmpină zumzetul de bondar al maşinii de calcul cifrice CIFA-3. Luminiţe se aprind, pîlpîie şi se sting într-un ritm ameţitor ce urmăreşte secvenţele „gîndirii" matematice a acestui creier electronic. La etaj, aceeaşi activitate febrilă la maşinile analogice de calcul.

De obicei, dimineaţa, sălile centrului sînt pline de tineret : studenţii Facultăţii de matematică. Ei au aici seminarii, se specializează în tehnica maşinilor de calcul, urmează cursuri de teoria programării şi teoria algebrică a mecanismelor automate. Mulţi dintre ei vor dirija mîine „creierii electronici" în institutele de proiectări, uzine, institutele de cercetări. Unii dintre studenţi au elaborat chiar lucrări de diplomă pe teme din domeniul programării automate.

Spre seară, sălile de seminar ale centrului sînt din nou pline. De data aceasta cu oameni mai vîrstnici. Şi nu numai matematicieni, ci specialişti în diferite domenii — de la economişti, ingineri şi agronomi, la biologi şi medici. Aşa cum făceau cu ani în urmă, pe timpul studenţiei, ei se împart pe grupe şi, retrăgîndu-se în seminarii de lucru pe specialităţi, discută şi notează pînă tîrziu... Căci astăzi discipline din ce în ce mai numeroase îşi descoperă contingenţe (uneori nebănuite) cu matematica !

PRINTRE BENEFICIARI : SFATUL POPULAR AL CAPITALEI, INSTITUTUL CANTACUZINO, BANCA DE STAT...

Drumul spre Centrul de calcul îl cunosc nu numai cei ce vin aici să înveţe, ci şi cei care au de rezolvat probleme curente ce se ivesc în munca de zi cu zi a institutelor de proiectări sau de cercetări, a instituţiilor economice, a uzinelor. Şi aceştia sînt tot mai numeroşi.

De pildă, nu demult, Direcţia generală a căilor ferate a avut nevoie de calcularea unui plan optim de formare a trenurilor de marfă. CIFA-3 a intrat în acţiune (bineînţeles pe baza programării efectuate la Centrul de calcul) şi soluţia oferită a fost imediat aplicată la un mare nod feroviar. Rezultatele nu s-au lăsat aşteptate, ele soldîndu-se cu importante economii.

Printre beneficiarii Centrului de calcul se numără şi alte întreprinderi, şantiere, instituţii dintre cele mai felurite. Astfel, Sfatul popular al Capitalei a solicitat calcularea normelor de deviz la construcţii, iar Comitetul geologic — calculele necesare unor formule cu ajutorul cărora se fac studii pe teren. Calculele pentru întocmirea planului general de trafic al Capitalei au fost realizate tot la acest centru, la cererea Institutului Proiect-Bucureşti, iar Institutului de studii şi proiectări energetice — unul din cei mai activi solicitatori, de altfel — i s-au rezolvat probleme ce intervin în cercetările privind termocentrale, turbine cu gaze, reţele electrice, regimuri staţionare, circulaţia de puteri în reţelele de 110 şi 220 kW din Bucureşti şi multe altele. Pentru Banca de Stat s-a făcut un studiu asupra variaţiei creditelor ; pentru Fabrica de semiconductori de la Băneasa s-a calculat comportarea transistoarelor în anumite condiţii speciale ; pentru Institutul de cercetări forestiere s-au întocmit o serie de tabele dendrometrice (adică de măsurare a copacilor) necesare introducerii tehnicii noi în industria forestieră. Numeroase studii pe maşini electronice s-au efectuat pentru diversele întreprinderi de construcţii, pentru Institutul de cercetări petroliere din Cîmpina şi chiar pentru Institutul de seruri şi vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino" etc.

Paralel, se întreprind şi o serie de cercetări fundamentale. Parte dintre ele, cum sînt cele privind programarea automată a calculatoarelor au fost abordate aici pentru întîia oară în ţara noastră.

Dar, revenind la latura practică, însăşi simpla enumerare a beneficiarilor actuali ai activităţii Centrului de calcul nu evidenţiază oare faptul că astăzi matematicii l se poate aplica vechiul dicton : „Nimic din ce este omenesc nu-i este străin" ?

Dan LĂZĂRESCU
Fotografii de Elena GHERA

Brăduţ COVALIU: Barajul de pe Argeş.

Din plastica anilor noştri

Ion IRIMESCU: Cap de oţelar.

Mariana PETRAŞCU: La ieşirea din fabrică.

Concertul

de Radu COSAȘU

Fragment din romanul „A înțelege sau nu...” în pregătire la E.P.L.

A început, în garaj, Marta părea că respectă oroarea de explicații a lui Pavel. El se apropia de ea — voit calm, cu o superioritate studiată :

— Ce e ?

— Am venit să...

— De ce ai venit ?

— Am venit să te iau la concert.

— Unde ? — și toată „regia” lui se zdruncină.

— La Ateneu, la șapte jumătate dirijează Enescu... e șapte, hai ! — și-i întinse un ghem de bumbac, uleios, aruncat pe capota fordului ciuruit, să se șteargă pe mîini. Pavel o privi o clipă ; continua să-i placă și, mai ales, îi plăcea cum îl luase : Va să zică, din toate, hai la concert ! Bine, hai la concert !... „Să vedem cum o să se descurce domnișoara !”

Se duse într-un colț, la chiuvetă, să se spele ; pentru Ateneu, o simplă ștergere pe mîini cu bumbac, nu era suficientă, desigur... Ea îl urmă la chiuvetă, el își scoase haina, cămașa, rămînînd gol pînă la brîu. Marta îi luă îmbrăcămintea și, lîngă el, îl urmări cum se spală pe gît, pe ceafă, pe urechi cu un mic săpun prost. Era puternic, musculos, limpede în mișcări ; îi era drag.

— N-am fost decît o singură dată acolo — spuse Pavel, cu capul în chiuvetă, săpunindu-și brațele. E eleganță mare...

— Nu, azi e pentru tineret...

— De unde știi ?

— Am văzut afișele ! L-ai văzut vreodată pe Enescu ?

— Nu.

— Nici eu... Dar ai auzit de el ?...

Pavel întoarse capul spre ea, aruncîndu-i o ocheadă aspră : a, începea să-l jignească ! „Ea a auzit de Enescu — el nu ! Bine !”...

Luă apoi un prosop de pe o vergea și se șterse. Se privi drept în față, ea îi arătă cu degetul, zîmbind, că sub bărbie i-a mai rămas săpun. Îi întinse hainele cu grijă, presimțind parcă părerile lui în acest domeniu : soția să aibă grijă de îmbrăcămintea soțului, să țină la cămașa lui, la fiecare nasture al cămășii, să nu-l piardă din ochi pînă iese din casă...

După ce el se îmbrăcă, Marta îi ridică gulerul cămășii peste haină. Pavel admise.

— Mergem ? — întrebă fata, măsurîndu-l cu plăcere.

— Să dau un telefon...

Ea rămase în mijlocul garajului printre mașinile „Scînteii” privită atent de cei trei sau patru șoferi ; ca să facă ceva, într-o ciudată pudoare de logodnică care nu-și mai permite să se uite la alt bărbat decît la al ei — se concentră asupra fordului lui Pavel, cu geamuri crăpate și caroseria bine ciuruită : ce se întîmplase ? Pe chipul lui nu observase nici o zgîrietură. Și cele de pe față, din urmă cu trei zile, dispăruseră...

— Pînă la zece terminăm ? — se întoarse Pavel.

— La concert nu se merge cu ora — îi replică cvasisever.

— N-am liber decît pînă la zece.

Tăiară prin pasajul Vox, ajunseră pe bulevard spre Calea Victoriei. Prin mulțime, Marta îl luă deodată de braț :

— Nu vreau să mă pierd.

El se simți tulburat : mergeau prima oară fără o misiune — ziare, pîine, agitație... mergeau spre un lucru frumos, din altă lume și ea la brațul lui. Și nu voia să se piardă de el ! Era foarte frumos — orice s-ar spune, lupta nu sfîrșește frumusețile vieții... Îi povesti dintr-o dată singura lui amintire legată de Ateneu — în primele zile ale lui octombrie, într-o duminică, dimineața, se dusese să împartă „Scînteia” acolo, tocmai cînd lumea pleca... El credea că dacă lor le place muzica, nu poate să nu le placă și ziarul nostru... Cînd a văzut cum arată doamnele și domnii aceia, cum sînt îmbrăcați, a înțeles că nu e rost de nici „o difuzare”. Atunci numai de-al dracului, a strigat : Cumpărați „Scînteia” comunistă... Un om de serviciu l-a luat de guler și l-a aruncat pe scări, să facă loc, să nu încurce lumea. „Nu vezi că se iese ? !” Îl cam călcaseră în picioare, în timp ce discutau cum li se părușe concertul... Dar cu fordul cum fusese ? Nu fusese nimic. Atunci, de ce arată în halul ăla ? A, se trăsese după ei, dimineața, la Ploiești... De ce făcea pe eroul ? Nu făcea pe eroul. Poate să-i ascundă ce vrea, dar asta să nu-i ascundă !... Nu-i ascunde nimic. Nimic. De ce minte ?

Marta îl strînse de braț, el nu-i răspunse.

Muzica îi liniști. Din clipa apariției lui George Enescu pe podium, se strînseră instinctiv umăr la umăr ; cu o baghetă albă în mînă, se înclină în fața sălii arhipline, în care Pavel trebui să recunoască absența „tipilor” care-l călcaseră în picioare, pe scări, în dimineața aceea... Enescu se înclină mai adînc decît i-o cerea trupul deformat, adus din spate. Într-atît, că Pavel nu-i putu desluși fața. Gîrbovirea marelui muzician îl emoționă, cu atît mai mult cu cît și-l închipuise ca pe un om falnic, înalt, dacă nu tînăr, în orice caz în plină putere a vîrstei și a trupului. Era o naivitate pe care o extinsese și la Lenin (pînă îi văzuse înfățișarea în „Scînteia”). Pe toți oamenii mari care luptau pentru fericirea celorlalți — și el punea printre ei muzicienii — îi vedea puternici, bine legați. (Nu era o naivitate de neiertat — căci, la mijlocul deceniului al VII-lea al secolului, cel mai desăvîrșit pianist al lumii avea să se prezinte sub înfățișarea unui om care ar fi putut să care saci toată ziua.) Cînd se întoarse spre orchestră cerîndu-i atenție, Enescu trase capul între umeri, nu ridică bagheta, nu făcu nici un gest deosebit ; privi la violonistul din stînga primului rînd și acesta, un om cu părul mai alb decît al dirijorului, îl fixă umil. Cu un simplu impuls al pumnilor, îndemnă instrumentiștii să atace uvertura la „Egmont” — după cum îi șopti Marta, fără să se despartă de umărul lui. Lui Pavel îi plăcu claritatea și măreția muzicii ; teama că n-ar înțelege ceea ce-i spunea Enescu, se risipea și creștea în el un sentiment pe care, poate Pricop să i-l fi dat, odată, atît de clar : că e puternic, nu are a se teme de nimic și trebuie să înainteze. Finalul îl înfioră : Enescu, gîrbovit, părea neputincios sub acordurile amețitoare ale orchestrei, gesturile lui erau însă nu de apărare, ci exact cele necesare pentru a face orchestra să transmită ascultătorilor sentimentul care creștea în Pavel. Enescu „spunea” că puțina sa putere, mișcările lui prea simple nu trebuie să înșele pe nimeni și, în fond, nici nu merită atenție : ele nu sînt decît covîrșite de ceea ce a gîndit compozitorul și spre gîndirea lui trebuie să ne îndreptăm... Încît gesturile lui — stinse în mișcarea

Umor de peste hotare

...

Naufragiu.

Marinarul și-a scos familia la plimbare.

ultimelor acorduri — tulburau și mai mult, căci reprezentau o altă față a puterii omenești în stare, sub cel mai neașteptat aspect, să creeze frumusețea curată a lumii, fără de care nici o dorință de putere nu are sens. Aplauzele le primi aproape cocoșat. Marta îi șopti că acum „vine" simfonia Destinului.

Acoperindu-și gura cu palma, îi povesti, repede, că Beethoven a compus simfonia înspăimîntat de sărăcie... proprietăreasa îi bătea la ușă cerîndu-i chiria și bătăile alea... Pavel recunoscu cu plăcere, în primele acorduri, niște bătăi în ușă, într-adevăr. Dar Marta, prin graba cu care-l informase, îl încurcase ; crezu că trebuie să urmărească subiectul unui roman ; căută, după bătăile în ușă, cearta cu proprietăreasa, rătăcirea prin oraș, disperarea că nu găsește o locuință... Imaginile nu se potriveau. Acolo unde credea că poate fi o discuție cu un nou proprietar (cunoștea și el asemenea situații), era altceva, ceva mult mai greu de exprimat, de înțeles. Simfonia i se păru din ce în ce mai lungă și, cu teamă, constată că toată „povestea" îl obosește. Hotărî să nu mai caute nici un subiect, să se lase dus de muzică. Așa fu mult mai bine. Își spuse că asta trebuie să fie tristețea, partea a treia — bucuria și numai cu un singur cuvînt în minte se descurcă mult mai bine. Reapăru plăcerea audiției, dar finalul îl derută ; părea că orchestra nu poate încheia simfonia. De cîte ori suna un acord pe care urechea sa profană îl socotea ultimul, se înălța imediat o melodie cunoscută dinainte, acoperită îndată de un nou acord. Era ca un om care nu voia să moară, deși loviturile se întețeau. Îl privi pe Enescu : acesta nu mai mișca brațele ; mîinile-i erau lipite de trup ; cu pumnii strînși, mai indica ritmul, dar, de fapt, nu era decît un tremur al întregii ființe, de la care Pavel nu-și luă ochii minute întregi, cît durară loviturile hotărîtoare ale sfîrșitului. Nu putu să aplaude, avea brațele încleștate, nu se uită la Marta. Nici ea nu aplaudă, încremenită lîngă umărul său. Nu se ridică în pauză. Ca să-și revină, Pavel îi spuse la întîmplare :

— M-ai încurcat...

— De ce ? — șopti Marta.

Se întoarse spre ea ; avea lacrimi pe obraz, prelungite pînă la bărbie ; spontan, îi dădu batista.

— De trei ani n-am auzit Beethoven — spuse ea încet. Cu ce te-am încurcat ?... și-i puse batista în buzunarul hainei, fără să-l caute prea mult, ca și cum ar fi făcut acest gest de nenumărate ori și-i cunoștea bine hainele ; îi luă apoi brațul și își alunecă palma într-a lui ; tăcură ; apoi Marta îi spuse că urmează „A treia" — orchestra reapăru pe scenă, tinerii, de ajuns de gălăgioși, se întorceau la locurile lor — simfonia care se mai numește și „Eroica"... Beethoven o dedicase la început lui Napoleon, dar după ce aflase că acesta s-a încoronat împărat, nu l-a mai socotit erou și șterse dedicația... Era din perioada cînd încă nu surzise... Beethoven fusese surd ? Cum, toată muzica asta fusese compusă de un om care nu auzea ? Nu știuse — și această știre îl ului. Nu mai dădu atenție simfoniei, nu-l mai urmări decît cu intermitențe pe Enescu ; de altfel era și obosit. Dar gîndul că Beethoven fusese surd nu-l părăsi ; de-a lungul simfoniei se întrebă atît : cum putea să compună ? Ce făcea ? Cum trăia ? Își confecționase vreun aparat ? Dar ce aparate se puteau confecționa la tehnica de atunci ?

Pe strada Franklin, cu o curiozitate hămesită, o întrebă cum a putut lucra Beethoven, surd. Ea îi explică, luîndu-l de braț :

— Ținea între dinți o baghetă care era în legătură cu clapele pianului. Fiecare sunet, prin gură, se transmitea timpanului.

Pavel tăcu înmărmurit : atunci, tot ce auzise în cadrul concertului nu fusese creat decît în chinuri ! Trăgînd cu dinții — s-ar putea spune. Cu ghearele și cu dinții. Admitea o asemenea situație, într-o fabrică, pe o moșie — adică nu admitea, știa cum se muncește și dădea chinurilor muncii un termen pînă la răsturnarea exploatatorilor... După aceea... Dar muzica, pentru el — cel puțin pînă astă-seară — nu avea nimic de-a face cu chinul muncii, muzica era ceva frumos și nu se gîndise vreodată că frumosul se poate crea altfel decît cu o deosebită plăcere. Și, iată, reieșea că Beethoven...

— Bine, dar ce plăcere putea să mai aibă ?

— Cine ? — întrebă Marta, oprindu-se.

— Beethoven !...

Ea îl sărută, deodată — în plină stradă, fără să-l îmbrățișeze însă. Un sărut scurt, în care el simți imediat că nu e nici capriciu, nici dorință oarbă, și care fulgerător îl înduioșă. O trase spre el și găsi, cu spatele, un zid de care să se sprijine, ținînd-o de brațe. Din casă — erau, probabil, sub o fereastră — se auzea distinct la radio, comunicatul Marelui Stat Major :

„Astăzi, trupele noastre..."

— Am spus o prostie ? — și o strînse lîngă el, simțindu-i răsuflarea pe față.

Ilustrația de Albin STĂNESCU

Reflex.

actualităţi cinematografice

PĂDUREA SPÎNZURAŢILOR

Aşteptînd repertoriul „Rebreanu", cinematografia noastră pare sigură de forţele ei artistice. Nu ştim încă ce va fi *Răscoala*, dar *Pădurea spînzuraţilor* se distinge net ca o valoare demnă de orice competiţie înăuntru sau peste hotare. Şi nu numai în faţa unui juriu de specialişti, ci şi într-o confruntare deschisă, sinceră, obiectivă, cu publicul larg de pretutindeni.

Liviu Ciulei ne-a dăruit o transpunere inspirată a literaturii analitice a lui Rebreanu şi meritul subtilului cineast este că a păstrat pe peliculă nu numai densitatea filozofică şi psihologică a „Pădurii", ci şi caracterul ei profund popular, accesibil. Artistul şi-a dovedit iscusinţa de a limpezi complicate procese intime şi confruntări ale eroilor cu realităţi contradictorii, la un mod dramatic, susţinut, tensionat.

Sub semnul obsesivei imagini a tînărului dezertor din armata austro-ungară, epinzurat în dimineaţa plumburie din toamna anului 1917, a trupului zvelt ce se leagănă printre meştecenii pădurii sinistre, se deschide — ca şi romanul — naraţiunea cinematografică.

Regizorul insistă mai puţin pe atmosfera sumbră, cît pe reflexul ei pe chipul a două din personajele-cheie ale povestirii : rigidul locotenent Bologa şi proaspăt sositul în regiment căpitan ceh Klapka. Pe Bologa, locotenent zelos, nu-l interesează drama celui executat, ci supravegherea execuţiei, astfel ca totul să decurgă disciplinat, după regulament, iar spînzurarea condamnatului să constituie pentru ostaşi un „înalt exemplu moralizator". Şi iată cum se conturează cinematografic de la început portretul lui Apostol Bologa, cel care va parcurge pînă la actul ultim o evoluţie radicală, tragică şi salutară totodată, împărtăşind şi el soarta celui pe care-l condamnase cîndva. Filmul se opreşte în ajunul execuţiei lui Bologa, descifrînd doar seninătatea eroului care şi-a găsit, cu preţul vieţii, certitudinea morală, datoria de om. Secondat cu discreţie de Klapka (personaj avînd în film mai mult un rol de amorsă a frămîntărilor lui Bologa şi a numeroaselor lui întrebări treptat limpezite), eroul lui Rebreanu trăieşte şi pe ecran cu intensitate această vibrantă, zguduitoare luptă cu el însuşi, cu principiile rigide, în esenţă antiumane, învăţate la şcoala militară a vechiului regim autocrat. „Onoarea ofiţerească", „datorie", „războiul ca generator de energii" şi alte formule convenţionale, sădite de mult în sufletul tînărului naiv,

STUDIOUL „AL. SAHIA" ANUNŢĂ

COLOCVIU CU PASIUNEA

Cunoaştem oare cu toţii — mai ales cei din generaţia mai vîrstnică — tineretul nostru cu tot ce are el specific ? Se pare că nu totdeauna. Fapt pentru care în prezent se realizează la studioul „Al. Sahia" un film de o factură originală : filmul-anchetă „Mîine începe azi", menit a pune faţă în faţă spectatorul cu cîteva din problemele, din întrebările, din visurile şi succesele tinerei generaţii. Autorii acestui raid-anchetă sînt o echipă de cineaşti în frunte cu regizorul şi scenaristul filmului Mihai Dimitriu şi operatorul Petre Gheorghe, iar cei „anchetaţi", cîţiva tineri obişnuiţi ai zilelor noastre, dintre care unii şi-au început deja viaţa, dedicîndu-se profesiunii lor. Eroii filmului vor fi : doi studenţi, un fizician la Institutul de fizică atomică, un mecanic de locomotivă diesel şi o balerină de la Teatrul de operă şi balet bucureştean.

„Prin formaţie sînt cronicar cinematografic — ne spune autorul filmului. Deci, într-un fel, ziarist, reporter. Mă pasionează faptul concret, realitatea directă. Am întîlnit cu prilejul peregrinărilor mele nenumăraţi oameni, mai ales tineri, plini de pasiune, de idei interesante despre viaţă, despre muncă, despre fericire... Vreau să fac un film despre ei. Doresc un film sincer, cald ca o confesiune, un film lipsit de distanţa şi răceala care se creează adesea atunci cînd se abordează probleme «serioase». În acest film fiecare din eroi răspunde pe rînd unor întrebări despre muncă, despre dragoste, căsătorie, viitor... Pentru a se evita o atmosferă artificială, festivă, care însoţeşte uneori interviurile, am căutat să-i filmăm pe fiecare din ei în mediul lor obişnuit, acasă sau la lucru, în timpul muncii lor. Şi discuţia a pornit de multe ori chiar de la dragostea pentru profesie..."

PRINTRE LEBEDE ŞI BALOANE

Interesantul cuplu Radu Cosaşu — scenarist şi Gabriel Barta — regizor au realizat de curînd un film original şi emoţionant. Avînd la bază o idee poetică plină de farmec şi căldură, filmul este închinat surîsului omenesc şi se numeşte, metaforic, „Printre lebede şi baloane".

Vojtech Jasny, tînărul regizor cehoslovac, încrează în prezent la o ecranizare a tragediei shakespeariene „Henric al IV-lea". El a încredințat rolul principal cunoscutului actor de film Jan Werich (în fotografie) care a împlinit foarte recent vîrsta de 60 de ani. Pe poporul actor l-am apreciat în filmele „Împăratul brutarului", „Baronul Münchhausen", „Cînd vine pisica" și altele.

Actorul francez Maurice Ronet, plăcută cunoștință a spectatorilor noștri, a debutat ca regizor cinematografic, realizînd la Barcelona comedia „Hoțul din Tibidabo", după un scenariu propriu, scris acum 8 ani. Protagonistul filmului — Maurice Ronet...

In imaginile alăturate cîteva cadre din noul film al lui Liviu Ciulei, „Pădurea spînzuraților".

Gina Lollobrigida, întoarsă de curînd din S.U.A., a început turnarea filmului „Păpușile", alături de cunoscutul actor francez Jean Sorel. Iat-o în studioul de filmări, acționînd în calitate de fotograf-amator.

ți vor demonstra, treptat, inconsistența, imposibilitatea de a apăra o conștiință cinstită de responsabilitatea unor crime comise în numele unei cauze profund nedrepte, care a dirt popoarele într-o aventură războinică dureroasă.

Caracterul nejust al războiului imperialist și necesitatea luptei împotriva unui asemenea război sînt sugerate cu pregnanță de filmul lui Ciulei, ca răspuns la pacifismul steril propovăduit de unele personaje de felul lui Klapka. Precizarea cinematografică a profilului unui interesant personaj literar, Müller, radicalizarea concepțiilor sale către un socialism activ, militant (capabil să-l influențeze și să-l ridice pe Bologa deasupra temporarei crize de naționalism, spre un țel umanitar și social superior), reprezintă un merit real al ecranizării, merit ce revine în primul rînd autorului scenariului, scriitorul Titus Popovici.

Formația plastică a artistului multilateral care e Liviu Ciulei se resimte în întreaga concepție a filmului. Construcția arhitectonică armonioasă a operei în ansamblu, preocuparea pentru compoziția fiecărui cadru (aici viziunea regizorului a întîlnit talentul unui maestru al imaginii, Ovidiu Gologan), laitmotivul poetic al reflectorului scrutînd noaptea tranșeelor și a conștiințelor, dramatica, permanenta înfruntare de umbre și lumini ce susține, vizual, colocviul intim al personajelor, la care se adaugă o distribuție inteligent alcătuită : Victor Rebengiuc, Liviu Ciulei, Kovács György, Gina Patrichi, Ana Szeles, iată numai cîteva din reușitele strădaniei regizorale puse în slujba fructificării cinematografice a unei mari opere a literaturii noastre.

A. CREȚULESCU

Camera de luat vederi, fidelă principiului descoperirii poeziei în cotidian și a revelării ei în imaginea cinematografică, descoperă imperceptibilul zîmbet în cele mai diverse ipostaze ale sale. Pe fețele nevinovate ale copiilor absorbiți de universul lor, pe buzele îndrăgostiților, în ochii fericiți ai celor ce se căsătoresc sau în lumina blîndă a zîmbetului bătrînetii împăcate.

Filmul este realizat într-un montaj sugestiv, cu multe imagini de o mare autenticitate : secvența căsătoriilor, jocurile de copii, băncile cu îndrăgostiți sînt cîteva imagini foarte reușite. Din păcate, filmul, gîndit ca un poem, este inegal. El lasă pe alocuri senzația de încărcat, existînd multe imagini nesemnificative care duc la o insuficientă valorificare cinematografică a ideii poetice excelente care a stat la baza filmului.

SCOARȚE POPULARE

Un cineast și un poet, Erich Nussbaum și Gheorghe Tomozei, s-au întîlnit — unul ca autor al filmului și celălalt al comentariului poetic — în noul film de artă realizat în studioul „Al. Sahia" : „Scoarțe populare".

După interesanta experiență cu filmul închinat picturii lui Ciucurencu, regizorul va trata în noul său film una din cele mai specifice valori ale folclorului nostru, țesăturile populare. Plecînd de la imaginea „Fetei cu zestre" a lui Grigorescu, filmul descoperă pe rînd lumea miraculoasă a limbajului artei populare, limbaj de o rară expresivitate și originalitate.

Radu GABREA

dialog cu cititorii

NOI ANTIBIOTICE

„Ce antibiotice au fost descoperite în ultima vreme ?"

prof. Doina SASU
Bacău II, str. Eminescu 33

Răspunde prof. dr. IONESCU STOIAN, directorul Institutului pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice.

Dintre toate grupele de medicamente, în momentul de față cel mai mare consum pe plan mondial îl înregistrează antibioticele. Utilizarea lor se lărgește tot mai mult datorită descoperirii de produse superioare, cu noi indicații terapeutice.

În ultimii ani cercetările s-au îndreptat în următoarele direcții : 1) Îmbunătățirea unor antibiotice folosite larg în terapeutică. 2) Realizarea prin semisinteză de peniciline superioare celei naturale. 3) Obținerea de noi antibiotice, cu spectru de acțiune mai larg și mai bine tolerate de organism.

În paralel s-a urmărit producerea fiecărui antibiotic atît sub formă injectabilă, pentru tratamentul infecțiilor rebele, cît și sub formă de tablete în tratamentul ambulatoriu.

Este cunoscut un neajuns pe care îl prezintă penicilina : acela de a se elimina repede din organism, la 3-4 ore de la injectare, de aci decurgînd necesitatea reinjectărilor. S-au încercat numeroase metode pentru a se realiza un efect prelungit, după o singură administrare. Cele mai bune rezultate s-au obținut la noi și în alte țări cu benzatin-penicilina, cunoscută sub numele comercial de Moldamin. După o singură injecție se obține un efect a cărui durabilitate se prelungește timp de peste zece zile.

Acum [illegible] despre un alt antibiotic : cloramfenicolul. Se știe că acesta se administrează numai pe cale bucală și are un gust foarte amar, creînd greutăți în medicația infantilă. Pentru a se contracara acest neajuns, de cîțiva ani s-a realizat hemisuccinatul de cloramfenicol, care este foarte solubil și se poate administra sub formă de injecții. Stearatul sau palmitatul de cloramfenicol nu este amar și cu acești derivați se prepară suspensii în sirop aromate, pe care copiii le iau cu plăcere. Aceste două forme de administrare — cea injectabilă și suspensia pentru copii — sînt în curs de realizare și în țara noastră.

Tot în curs de realizare industrială este pantotenatul de streptomicină, mai bine tolerat decît streptomicina și metilpirolidonteteraciclina, forma injectabilă a tetraciclinei.

Tetraciclinele administrate pe cale bucală au dezavantajul că sterilizează tubul digestiv și astfel favorizează infecții cu ciuperci inferioare (micoze). În ultimii ani au apărut antibiotice tot așa de active ca tetraciclinele, dar care nu omoară microorganismele din tubul digestiv, necesare organismului.

Pentru combaterea micozelor s-a introdus în terapeutica noastră antibioticul Stamicin, iar în nomenclatorul terapeutic pe anul 1965 s-a prevăzut Grisuvin sau Likuden.

În ultimii ani s-au realizat antibiotice antivirusale, antimitotice și a crescut considerabil numărul antibioticelor antimicrobiene. Cea mai fecundă specie este considerată Streptomyces, care a produs peste 40 antibiotice folosite azi în terapeutică și a dat cele mai valoroase produse ca : Gabromicina, Cloramfenicol, Cicloserina, Eritromicina, Kanamicina, Neomicina, Micostatina, Oleandomicina, Streptomicina, Tetraciclina, Viomicina etc.

M-AU EMOȚIONAT...

„Am citit și m-au emoționat profund două articole apărute în «Flacăra». Unul din ele este intitulat «Copiii mei mai trăiesc ?» apărut în nr. 50/964, iar celălalt «Are mama doar o fată» din nr. 3/965 — ambele semnate de George Ciudan. Ar fi de dorit ca asemenea articole cu caracter profund educativ să apară cît mai des.

Gh. POPA
Rîșnov

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Gh. Tănăsescu, G.S.P.C. Ocna Mureșului, reg. Cluj : muzică ușoară, ilustrate ; Victor Bușilă-Bolmata, com. Corbeni, rn. Curtea de Argeș : ilustrate ; Mihaela Iftimiță, învățătoare, satul Todireni, rn. Botoșani : ilustrate ; Dorica Bobora, com. Topliță, satul Hașdău, 84 A, of. Gheler, rn. Hunedoara : ilustrate ; Ioana Drăghici, elevă, Focșani, str. Bistrița 66 : teme diverse, ilustrate ; Maria Hairum, elevă, Drăgășani, str. Lenin 28 : cinema, ilustrate ; Nelu Agachi, miner, puțul Corbeni (satul nou), com. Corbeni, rn. Curtea de Argeș : ilustrate ; Antoaneta Crapă, muncitoare, Lugoj, str. Xenopol 5 : teme diverse, ilustrate ; Lică Gabor, I.C.H. „16 Februarie", com. Corbeni, rn. Curtea de Argeș : ilustrate ; Cornelia Schiligiu, elevă, Băilești, str. Lt. Bechereanu 4, reg. Oltenia : ilustrate ; Eugenia Zaharia, elevă, Buzău, str. Nufărului 24 : cinema, ilustrate ; Teodora Mandos, asistentă medicală, Craiova, Depozitul de medicamente, Plaiul Vulcănești : literatură, ilustrate ; Veronica Enoac și Maria Mănescu, elevе, com. Comarnic, str. Dobrogeanu Gherea 14, rn. Cîmpina : ilustrate ; Cernina Popescu, elevă, Buzău, str. Caloian 7 : cinema, ilustrate ; Vestica Moise, studentă, Craiova, str. Balzac 3 : ilustrate ; Iosif Barb, com. Ponor, rn. Aiud, reg. Cluj : ilustrate ; Iulia Topolniceanu, elevă, Iași, str. Sărărici 25 : ilustrate ; Ilie Mincoff, Școala tehnică de maiștri, Petroșani, str. Republicii 5 : ilustrate.

OPINII ALE CITITORILOR

VIRGIL MIHAI din Cluj, IOAN FECHETE din Gherla, ANDREI MUNTEANU din Sibiu, VLADIMIR MUSCALENCO din Oțelu Roșu, COSTEL CHIRINDEL din Timișoara și PETRE IOAN din Călărași, apreciază în scrisorile trimise redacției noua noastră rubrică, *Memento*, care — după părerea lor — răspunde foarte bine unor necesități de informare a publicului în legătură cu viața culturală. Corespondenții noștri ar dori însă să sporim numărul de pagini închinate actualităților cinematografice, muzicii ușoare, curiozităților din toată lumea, jocurilor educative etc.

Fără îndoială că repartizarea judicioasă, echilibrată, a materialului publicistic de diverse genuri pe numărul de pagini ale „Flacării" este una din problemele principale, dar și foarte dificile, ale muncii noastre redacționale. Dacă pentru noi este îmbucurător faptul că primim din ce în ce mai multe scrisori în care cititorii revistei ne sugerează să acordăm mai mult spațiu cutărei teme sau cutărui subiect, nu mai puțin adevărat este că punerea de acord a tuturor dorințelor și sugestiilor cititorilor cu spațiul practic existent, este o treabă destul de complicată. Cît privește doleanțele exprimate în scrisorile sus-citate menționăm că : a) paginilor de actualități cinematografice li s-a asigurat apariția de două ori pe lună cel puțin ; b) curiozitățile din toată lumea își găsesc și ele locul în revistă la intervale destul de scurte ; c) vom continua să publicăm, din cînd în cînd, jocuri cu caracter de verificare a cunoștințelor ; d) ne vom strădui să găsim forme adecvate pentru ca muzica ușoară, compozitorii și interpreții ei să nu rămînă în afara tematicii noastre.

Tot în legătură cu *Memento* ne scrie și ELVIRA MAGDALENA SZEMERJAI din Sibiu. Ea constată că „o bună parte din informațiile pe care le conține această rubrică este valabilă doar pentru bucureșteni" și propune ca rubrica să se limiteze doar la *carte* și *programul televiziunii*, valabile fiind pentru toată țara. În afară de această observație, cititoarea noastră din Sibiu ar dori ca „modei" să i se acorde mai mult spațiu dat fiind că — spune domnia sa — chiar în „Flacăra" a citit de curînd că Fabrica de confecții și tricotaje-București produce anual nenumărate noi sortimente...

În ce privește prima observație a corespondentei noastre : este inexact că numai recomandările de cărți și programul de televiziune sînt valabile pentru toată țara, ci și filmele, de pildă, care, mai devreme sau mai tîrziu ajung pe ecranele tuturor cinematografelor din țară ; ce să mai vorbim despre discuri ? Ar rămîne deci în discuție doar recomandările de teatru, concerte și expoziții. După cum s-a văzut, în unele pagini *Memento* sînt inserate și știri de la teatrele dramatice sau muzicale din provincie ; ar fi însă cu neputință să le cuprindem pe toate. Dar nici n-ar fi just ca din acest motiv să-i privăm de informații și pe cititorii din Capitală, unde — firesc — se desfășoară cea mai largă activitate cultural-artistică.

POȘTA NOASTRĂ

LYA HARMATIUC, CIMPULUNG MOLDOVENESC. Iolanda Balaș și Ion Mozer activează la clubul Dinamo, iar Lia Manoliu la Metalul. În ce privește actorii de care întrebați, ei își duc activitatea în următoarele teatre : Ștefan Ciubotărașu — Teatrul de Comedie ; Fory Etterle — Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" ; Victor Rebengiuc — Teatrul Mic ; Silvia Popovici — Teatrul Național din Cluj ; Iurie Darie — Teatrul de Comedie ; Cristea Avram — Teatrul „C. I. Nottara" ; Valeria Seciu — Teatrul Național „I. L. Caragiale" ; Ștefan Iordache — Teatrul „C. I. Nottara". Irina Petrescu este asistentă la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale".

AURICA CIGHER, CARACAL. Așa cum ați putut vedea din răspunsul de mai sus, actriței Silvia Popovici îi puteți scrie pe adresa Teatrului Național din Cluj. Primul film artistic realizat de noua noastră cinematografie în anii puterii populare a fost „Răsună valea", un film închinat muncii entuziaste a tineretului pe șantierele de reconstrucție.

MIRCEA VLĂDOI, RM. VILCEA. Chibriturile așa-zise „suedeze" au fost inventate concomitent în mai multe țări, pe la 1830. Despre „Cele șapte minuni" ale antichității puteți afla amănunte citind lucrarea „Șapte monumente celebre ale arhitecturii antice" de G. Chițulescu și T. Chițulescu (Editura tehnică, 1959).

TEODOR VESA, ARAD. 1) Despre sistemul hidroenergetic Porțile de Fier am publicat și desigur că vom mai publica multe reportaje și fotoreportaje. 2) Universitatea Cornell își are sediul principal la Ithaca (statul New York). Ea a fost înființată în 1868 și poartă numele donatorului fondului cu care a fost construită. În decursul anilor universitatea s-a dezvoltat adăugîndu-și mereu alte facultăți, laboratoare, institute de cercetări specializate etc. Iată cîteva dintre ele : „Cornell University Medical College" (afiliat la „New York Hospital", „Bellevue Hospital" și „Memorial Center of Cancer and Allied Diseases") la New York ; un laborator aeronautic la Bufallo ; două stațiuni experimentale agricole în localitățile Ithaca și Geneva (S.U.A.) ; o stațiune radar pentru cercetări în straturile superioare ale atmosferei și în spațiul cosmic, la Porto Rico. În cadrul Universității Cornell funcționează „Laboratorul S.U.A. de plante, sol și nutriție", „Școala Savaze de nutriție" și un important laborator de fizică nucleară, dotat cu un reactor nuclear și un sincrotron.

IVAN VARALLYAI, COM. CHECEA (BANAT). 1) Sub titlul „Din toată lumea" publicăm aproape în fiecare număr scurte știri care cuprind noutăți științifice și tehnice și curiozități de tot felul. 2) Despre cancer noi am mai scris și bineînțeles că vom mai scrie pe măsură ce vor apare lucruri noi în acest domeniu. 3) Pentru a vă publica adresa la rubrica „Cititorii către cititori" e necesar să ne indicați profesia și locul dv. de muncă.

V. SILVIAN

STEREOFONIA

„Ce este stereofonia ?"

N. VALERIU
Negi, str. Toma Antea 7

Răspunde ing. NICOLAE PATRAȘ, candidat în științe tehnice.

Se știe că omul poate distinge direcția din care vin sunetele, adică are posibilitatea de audiție spațială. Această calitate se datorește faptului că urechile se află de o parte și de alta a capului. Dacă un sunet sosește dintr-o parte, ajunge mai întîi la o ureche, apoi, ocolind capul, la cealaltă. Așadar, sunetul parvine la cea de-a doua ureche cu o anumită întîrziere și cu o intensitate mai mică. Tocmai aceste două diferențe între sunetele primite de urechi dau posibilitatea aprecierii direcției din care parvine sunetul.

Or, un picup sau un aparat de radio obișnuit nu ne dă senzația de spațialitate a sunetelor. Motivul este simplu : de la aceste dispozitive sunetele ne parvin dintr-o singură direcție deși, de pildă, orchestra care a făcut înregistrarea respectivă avea un aranjament în spațiu sau poate chiar unele surse de sunete în mișcare (la operă !). Deci, astfel de dispozitive sînt imperfecte pentru că ele ne redau sunetele unidirecțional. Indiferent dacă e vorba de picup, magnetofon, amplificator, cinematograf etc., toate utilizează difuzoare care suferă de aceeași metehnă.

Pentru a înlătura această imperfecțiune s-au căutat diverse soluții. La început difuzoarele din aparatele de radio s-au așezat în spațiu, fiind „specializate" pentru diferite frecvențe. Astfel, difuzorul din dreapta reda sunetele joase, iar cel din stînga pe cele înalte. Acest aranjament (folosind și reflexiile de pe pereții camerei) dă de fapt o falsă spațialitate, deoarece, indiferent de poziția reală a instrumentelor sau altor surse de sunete, difuzoarele reproduc sunetele în același mod (dreapta, stînga...). De aceea aceste dispozitive se numesc pseudostereofonice. Pentru a obține o adevărată reproducere stereofonică a fost nevoie să se ia măsuri atît la înregistrarea sunetelor cît și la reproducerea lor. Înregistrarea se efectuează cu două microfoane, iar reproducerea — cu două difuzoare, astfel ca sunetul să sosească la urechi cu cele două diferențe de care vorbeam mai înainte — intensitate diferită și întîrziere relativă.

Așa s-au realizat : emisiunea radio-stereofonică, înregistrarea pe două canale a discurilor, înregistrarea pe două piste pe bandă de magnetofon, reproducerea cu mai multe difuzoare a sunetelor la filmele pe ecran lat sau panoramic etc.

În țara noastră există realizări importante în domeniul stereofoniei, concretizate atît prin perfecționările aduse radioreceptoarelor, prin realizarea instalațiilor de film pentru cinemascop cu mai multe canale stereofonice, cît și prin instalațiile electroacustice de la Sala Palatului R.P.R., care asigură o sonorizare stereofonică cu 4 sau cu 6 canale, avînd și instalații de înregistrare stereofonică.

ESCALĂ LA GIBRALTAR

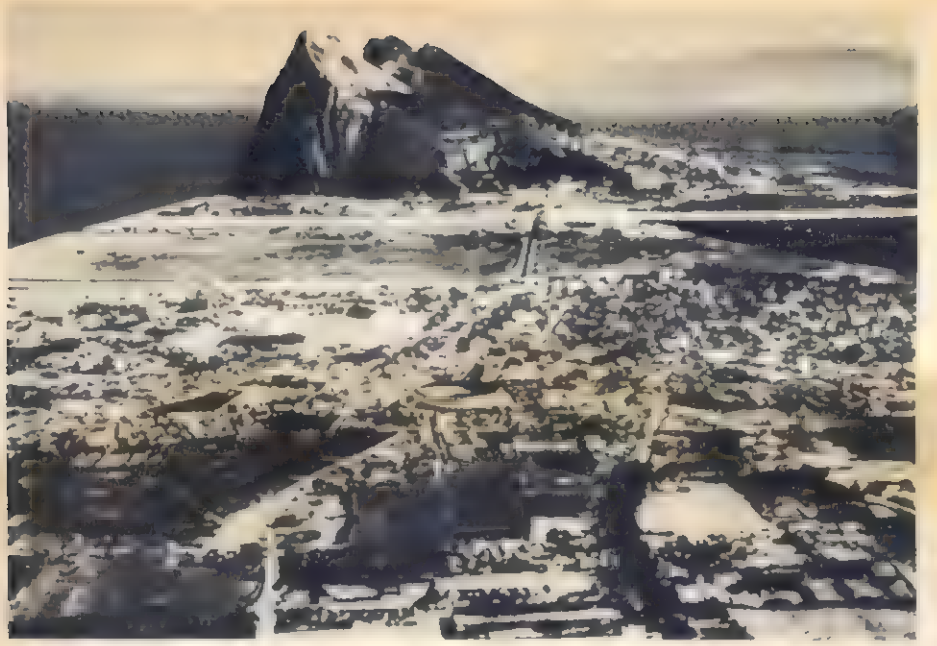

Stînca Gibraltarului.

Depăşind Tangerul, nava cu care călătorim se angajează în strîmtoarea Gibraltar. În depărtare, pe fondul liniştit al cerului, începem să desluşim conturul stîncii care de pe ţărmul european domină apele oceanului. Ne apropiem de colosul de piatră aridă, abruptă, înfipt în mare la intrarea în strîmtoare.

Datorită poziţiei sale strategice în zona unde Oceanul Atlantic se întîlneşte cu Marea Mediterană, Gibraltarul a constituit din vremi depărtate un obiectiv viu disputat.

După cucerirea acestui punct de către fenicieni şi apoi de către greci, cel care se pare că şi-a dat seama cu adevărat de importanţa controlului asupra strîmtorii a fost emirul arab Tarik ben Said. După cotropirea Spaniei, în 711, el a fortificat uriaşa stîncă. De aci, vechea denumire a Gibraltarului : „Muntele lui TARIK". Şapte veacuri mai tîrziu, în 1462, spaniolii au reuşit să reintre în posesia sa, dar începînd din 1704 locul lor a fost luat de englezi.

Spania a făcut numeroase încercări de a recăpăta suveranitatea asupra Gibraltarului. Vechea dispută hispano-britanică s-a reaprins datorită hotărîrii luate de Marea Britanie de a acorda Gibraltarului dreptul de autoguvernare internă. Anglia a încălcat astfel, după părerea guvernanţilor spanioli, tratatul încheiat în 1713 la Utrecht, care, consemnînd situaţia de colonie britanică a Gibraltarului, prevedea ca orice modificare a statutului acestui teritoriu să fie aprobată în prealabil de guvernul spaniol. Disputa anglo-spaniolă în problema Gibraltarului a dus la o încordare a relaţiilor dintre cele două state — şi aşa nu prea cordiale după venirea la putere a laburiştilor în Anglia — încordare care s-a accentuat ca rezultat al unor măsuri luate în ultima vreme de guvernul de la Madrid. Astfel, agenţiile de presă relatează despre introducerea de către autorităţile spaniole a taxelor vamale pentru orice obiect care trece graniţa gibraltaro-spaniolă — indiferent dacă el este sau nu o marfă — precum şi despre instaurarea unor controale vamale şi poliţieneşti extrem de severe, pentru traficul auto frontiera fiind practic închisă. La aceasta se adaugă anularea unei părţi a permiselor muncitorilor spanioli care lucrează pe teritoriul Gibraltarului (în număr de circa 10.000) şi a permiselor de şedere în Spania a unor cetăţeni britanici. Potrivit părerii unor comentatori de presă, toate acestea nu fac decît să înrăutăţească situaţia locatnicilor şi, pe de altă parte, să creeze dificultăţi atît guvernului britanic cît şi celui spaniol. La Madrid se preconizează şi alte măsuri, mai drastice, în eventualitatea că nu se va ajunge la o înţelegere cu Londra. Pe această linie, închiderea completă a frontierei ar însemna, potrivit expresiei unor ziare occidentale, transformarea Gibraltarului într-un „oraş-dormitor". Situaţia ar deveni şi mai serioasă în cazul cînd guvernul de la Madrid ar decide să sisteze distribuirea de apă potabilă pentru Gibraltar.

★

În cele peste două secole şi jumătate de dominaţie asupra Gibraltarului, englezii au continuat lucrările de fortificare începute de Tarik. Pe lîngă peşterile naturale — unele ajungînd la 70 metri lungime — stînca este sfredelită în toate direcţiile de o vastă reţea de galerii, cazemate, depozite şi adăposturi modern amenajate, dotate cu tunuri de calibru greu şi menite să facă din Gibraltar un autoritar portar al strîmtorii.

Gibraltarul este însă nu numai o bază militară aeronavală (deşi importanţa lui strategică a scăzut pe măsura dezvoltării tehnicii militare moderne), ci şi unul din principalele puncte de escală pe căile de comunicaţie comerciale şi militare cu Orientul. Dacă în 1911 traficul era apropiat ca cifră de cel de azi (circa 3.500 nave), tonajul în tranzit prin Gibraltar a crescut de la 6 la 9 milioane tone.

★

Debarcăm. Main Street este principala arteră a oraşului, situat în nord-vestul peninsulei şi adăpostind aproximativ 30.000 de locuitori. Strada este destul de îngustă, lungă de peste 1,5 km, înţesată de un număr imens de magazine cu mărfuri în cele mai variate sortimente — produse engleze, italiene, franceze, americane şi japoneze. Turiştii se îmbulzeau atît în jurul tarabelor cît şi în magazinele moderne, stimulaţi de faptul că Gibraltarul s-a bucurat mult timp de exceptarea aproape completă de la taxele de import. Marinarii de pe vasele străine împînzeau străzile, amestecîndu-se printre limuzinele obligate să meargă la pas, alături de anacronice şi pitoreşti trăsuri împodobite cu panglici multicolore.

Părăsind Gibraltarul — care ar putea fi transformat într-un important centru turistic — m-am întrebat ce m-a impresionat mai mult ; mi-am dat seama că am fost frapat de goana permanentă a vizitatorilor — navele nu staţionează în port decît cele cîteva ore necesare îmbarcării proviziei şi combustibilului — goană care făcea din Main Street un fel de bazar-expres.

...Am oprit un taxi şi în cîteva minute am fost pe dană. Pilotul o dată îmbarcat, am ieşit în larg. Spre Mediterană, Gibraltarul îşi arăta stînca brăzdată de fişiile de beton ale colectoarelor de precipitaţii — importantă sursă naturală de apă. Farul clipea complice, invitîndu-ne parcă la o nouă întîlnire.

Andrei TEODOR

Main Street.

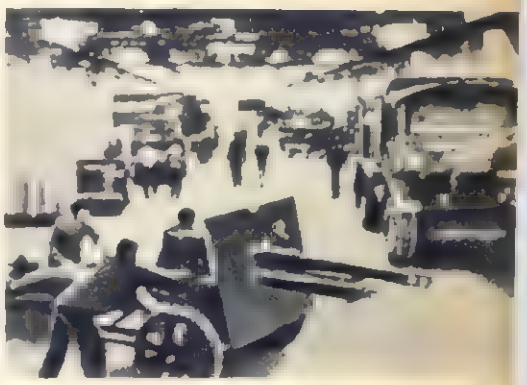

În interiorul fortificaţiilor.

Pînă la introducerea recentelor măsuri restrictive, aproape 10.000 de muncitori spanioli treceau zilnic frontiera pentru a veni să lucreze în Gibraltar.

cadran INTERNAȚIONAL

Titluri grăitoare din presa italiană autentifică verosimilitatea aspectelor sociale satirizate în filmul lui Pietro Germi „Divorț italian". Iată citeva dintre acestea: „Delict din motive de onoare la S. Astimo — O fată de 25 de ani își ucide fostul logodnic cu 4 gloanțe de pistol"; „Un măturător la Messina — Străpunge inima celei de-a doua soții (o ucisese și pe prima) — Pentru primul delict numai trei ani de închisoare"; „Soțul își poate împușca soția riscînd doar doi ani de închisoare —Înțelepciunea legislației noastre penale"... etc.

FLOTELE COMERCIALE

Tonajul flotei comerciale din lumea capitalistă se ridica în 1964 la 153 milioane tone. Din acestea 33% îl reprezentau petrolierele

Primul loc îl ocupă S.U.A., cu 23,4 milioane tone. Din acest tonaj, 80% îl reprezintă vasele cu o vechime de mai bine de 15 ani. O altă parte însă — 10,5 milioane tone—o constituie vasele noi, care sînt păstrate în rezervă. Astfel că, de fapt, S.U.A. posedă o flotă comercială activă doar de 11,9 milioane tone. Tendința flotei americane este însă spre micșorare, pe de o parte din cauza scoaterii din uz a vaselor foarte vechi, iar pe de altă parte, din cauza procentului mic de noi construcții navale în S.U.A.

Flota Angliei se clasează pe al doilea loc, cu 21,5 milioane tone. Flota activă a Angliei este însă cea mai mare din lume. Deși Liberia este o țară mică, ea ocupă în mod surprinzător al treilea loc, cu un tonaj de 14,7 milioane tone și primul loc în ceea ce privește tonajul petrolierelor — 8,5 milioane tone. Trebuie să remarcăm însă că numeroase vase ce navighează sub pavilionul Liberiei sînt de fapt proprietatea unor state străine, în special S.U.A.

Pe locul 4 se află Norvegia, cu un tonaj de 14,1 milioane tone. Urmează Japonia cu o flotă avînd o deplasare totală de 10,8 milioane tone. Japonia este prima țară din lume în ceea ce privește volumul construcțiilor navale. În 1963, din șantierele sale au ieșit vase cu un tonaj de 2,4 milioane tone. După Japonia vine Italia, cu mai bine de 5,7 milioane tone, Germania Federală cu 5,2 milioane tone, apoi Franța și Olanda, fiecare cu circa 5,1 milioane tone.

Trebuie remarcat că 40% din tonajul flotei comerciale capitaliste îl constituie vase mai vechi de 15 ani, care sînt în curs de a fi scoase din uz.

O DILEMĂ INSOLUBILĂ?

Contradicția „ireductibilă" dintre aceste două noțiuni — **divorț și Italia** — a fost în mod sarcastic subliniată cu prilejul filmului de succes semnat de Pietro Germi. „Soluția" oferită de film este, firește, absurdă, dar se bazează pe o tragică situație de fapt. Imposibilitatea desfacerii căsătoriei duce în Italia la o seamă de situații și mai absurde. Drama atîtor familii nu mai poate fi ignorată și reprezentanți ai celor mai variate cercuri — juriști, sociologi, clerici, medici sau oameni de artă — participă la dezbaterea problemelor ridicate de criza căsniciei în Italia de azi.

În această discuție se încadrează și colocviul organizat nu demult la Pesaro de către Uniunea juriștilor italiene. Tema colocviului — după cum relata revista „Noi donne" — este : pentru sau împotriva divorțului ?

Intervenția avocatului Renato Sansone, autorul unui proiect de lege în favoarea divorțului — proiect care, datorită obstrucției cercurilor catolice, zace de cîțiva ani pe biroul Parlamentului italian — aduce chestiunea pe tărîmul faptelor. Și acestea demonstrează că în Italia sînt pronunțate anual 12.000 de așa-numite „separații legale", cărora li se adaugă cel puțin încă o dată pe atîtea despărțiri în fapt, fără a se recurge la asistență juridică legală. Căci ce e în fond această „separație legală" ? Potrivit acesteia, soții obțin dreptul de a locui separat și totodată se reglementează păstrarea sau întreținerea copiilor. Dar această operație legală nu le dă dreptul de a-și reface viața, astfel că legăturile contractate mai tîrziu și copiii rezultați din aceste conviețuiri rămîn „în afara legii". În felul acesta circa 4 milioane de italieni trăiesc într-o situație dramatică, absurdă, ilegală, căreia trebuie o dată și o dată să i se facă față cu luciditate.

Fără a trage concluzii în favoarea divorțului, o seamă de vorbitori au recunoscut că lipsa de pregătire a tineretului pentru căsnicie, climatul de imoralitate întreținut de o anumită presă, cinematografie și publicitate, stau la baza numeroaselor alegeri greșite care condamnă la eșec multe căsnicii. Dar asemenea erori trebuie oare să rămînă ireparabile pe vecie ?

Bazîndu-se pe o anchetă sociologică întreprinsă la Torino, avocata Maria Magnani Noya a dezvăluit atitudinea unor categorii de cetățeni față de problemele căsătoriei și desfacerii ei. Majoritatea opiniilor exprimate a recunoscut drept pozitivă schimbarea produsă în familia italiană, datorită unui început de emancipare a femeii și creării unor raporturi mai echilibrate, și s-a pronunțat în favoarea modificării legilor privitoare la familie, pentru a le pune de acord cu transformările sociale.

Într-adevăr, însuși actualul Cod civil italian consfințește inegalitatea dintre sexe, prevăzînd măsuri punitive numai pentru adulterul feminin, recunoscînd numai tatălui autoritatea asupra copiilor, instituționalizînd gelozia prin indulgența sa față de așa-numitele „delicte de onoare". (E și cazul ilustrat de filmul „Divorț italian".) Departe de a apăra familia, ale cărei drepturi sînt recunoscute de constituția italiană, o asemenea legislație permite permanentizarea unor racile ca : violențe între soți, părăsirea de minori, nașteri nelegitime etc.

În concluzie, discuțiile din cadrul colocviului de la Pesaro au scos în evidență necesitatea urgentă de a găsi crizei căsniciei o soluție bazată nu pe apeluri sentimentale la bunăvoință și înțelegere reciprocă, ci pe asumarea lucidă a răspunderilor, pe acceptarea îndatoririi de a interveni de la bază, adică de la structura socială care generează această criză.

Ana ROMAN

ARME... „PRIN POȘTĂ"

Va izbuti oare al 89-lea Congres al S.U.A. să adopte o legislație pentru introducerea controlului asupra vînzărilor de arme ? Căci, în pofida șocului resimțit de opinia publică atunci cînd președintele John Kennedy a căzut victimă gloanțelor ucigașe la Dallas, trecuta legislatură parlamentară nu a reușit să adopte nici o măsură concretă, menită să impună ca autoritățile să aibă cel puțin o evidență a celor ce cumpără arme de foc. (Se știe că cei ce s-au ocupat de ancheta în legătură cu asasinarea fostului președinte au emis ipoteza că presupusul asasin și-ar fi procurat pușca cu lunetă prin poștă.)

Lipsa de supraveghere în achiziționarea de arme are diferite consecințe. Să amintim de exemplu descoperirea unor arsenale aflate la dispoziția unor organizații profasciste, care folosesc armele și muniția pentru instruirea formațiilor lor paramilitare, mai mult sau mai puțin secrete. Este adevărat că aceste depozite de armament ușor n-au fost constituite în totalitate din comenzi „prin poștă" ci,

Exponatele prezentate în cadrul pavilionului R. F. Române la ediția de primăvară a Tîrgului internațional de bunuri de consum de la Frankfurt pe Main (R. F. Germană) se bucură de un deosebit interes din partea vizitatorilor.

◀ În orașul Sasebo (Japonia) ca și la Yokosuka și Tokio au avut loc demonstrații de protest ale populației împotriva reîntoarcerii în rada portului Sasebo a submarinului atomic american „Dragonul mării".

Aspect de la tradiționalul Carnaval de la Nisa (Franța). ▶

mai ales — așa cum s-a dezvăluit la sfîrșitul anului trecut — prin sustragerea de arme vechi din arsenalul armatei ; la această operație și-au dat concursul și anumiți ofițeri, care au legături cu organizațiile respective. Dar cu toate că grosul armamentului a fost procurat pe această cale, cumpărarea de arme „prin poștă" a avut și ea un anumit rol și anume de a completa instruirea pe cont propriu a membrilor organizațiilor profasciste.

Totodată îngrijorarea opiniei publice față de posibilitatea procurării de arme fără nici o opreliște a sporit în urma mai multor crime comise de minori. „Accesul ușor la arme — scrie «Christian Science Monitor» — a fost ilustrat de recenta tragedie petrecută la Washington". Un băiat de 14 ani a ucis pe șoferul unui taxi cu un revolver luat de la fratele lui de 16 ani ; la poliție fratele mai mare a declarat că a cumpărat arma de la un necunoscut, într-un magazin.

Senatorul Thomas Dodd (Connecticut) a prezentat un proiect de lege privitor la controlul livrării de arme prin poștă. El a condamnat pe lobbiștii din acest domeniu, calificîndu-i ca „o minoritate nerezonabilă care a împiedicat toate încercările serioase făcute pentru completarea legii federale privind armele de foc, adoptată la începutul deceniului al patrulea". De asemenea John Lindsay (membru al Camerei Reprezentanților din partea statului New York) a prezentat un proiect de lege în același sens. Deocamdată cele două proiecte constituie obiectul discuțiilor „de rutină" din cadrul unor comitete ale Congresului. Rămîne de văzut dacă pînă la urmă cel de-al 89-lea Congres va reuși, în ciuda diferitelor opoziții să adopte o legislație nouă, corespunzătoare.

Z. FLOREA

CRIZĂ? SE ÎNTREABĂ „ARTS"...

.. iar cinci specialiști în pictură — doi critici, doi directori de galerii de tablouri și un expert-evaluator — încearcă să răspundă. Aproape în unanimitate ei sînt de acord cu existența unor fenomene de criză în pictura contemporană franceză. Eșuarea încercării de-a organiza o mare expoziție a „Școlii din Paris", nu este oare simptomatică ? Garda veche a pictorilor abstracți, generația lui Manessier, Soulages, Hartung, celebrități incontestabile, n-au vrut să expună alături de confrații mai tineri. E o criză a generațiilor — sau una estetică ? „Se vorbește de criză financiară, de criză comercială, dar, după părerea mea — declară criticul Michel Ragon — este vorba înainte de toate de o criză morală și chiar de o criză estetică, fapt încă mai grav".

Drama esențială a celor mai mulți artiști tineri este, după Ragon, neputința de a ști ce și cum să picteze. Garda veche îi ignoră, nu-i recunoaște ca urmași, cu toate că este stăpînită de o profundă neliniște că se va stinge fără să lase în urma ei o posteritate artistică.

Lucrurile par să fie mai grave, să cuprindă o sferă mai generală, după altă opinie (a expertului Rheims) exprimată în cadrul anchetei săptămînalului „Arts". Occidentul parcurge o epocă de plină dezordine, trăiește sub semnul neliniștii. E o angoasă de „fin de siècle", dar, de astă dată, în mod cu totul neobișnuit, ea s-a declanșat nu cu cinci sau zece ani înainte de a intra în noul secol, ci cu treizeci, patruzeci de ani mai devreme.

Pierre Cabanne, criticul plastic oficial al săptămînalului parizian, e mai tranșant : arta a devenit o afacere supusă legilor speculației. Cînd ajunge azi la Paris, pictorul tînăr încearcă înainte de toate să parvină. Odinioară „tînărul care aspira la glorie" — cum spunea Baudelaire — își perfecționa arta, mijloacele de expresie, lucrînd în ateliere sau singur. Prin perseverență el se străduia să-și merite gloria. Azi totul nu e decît graba competiției. „Speculația a falsificat totul" — conchide Guildo Caputo, negustor de tablouri, directorul lui „Galeries de France". Guildo Caputo încearcă să găsească izvoarele crizei în diminuarea influenței unei elite intelectuale. Această elită descoperea și cultiva pictorii. Elita însă nu mai are mijloacele bănești să reziste speculațiilor și a încetat să mai cumpere pînze, să hotărască soarta unuia sau altuia dintre artiști. Și iată că pictura „Școlii din Paris" e surclasată de Pop Art la Veneția.

— Da, sîntem bătuți în ultimele șase luni — recunoaște chiar o somitate ca Rheims. Dar nu e grav : nu sîntem la Jocurile Olimpice...

„Arts" nu emite nici o concluzie. Revista s-a limitat doar să găzduiască opiniile unor cunoscători ai picturii. Cititorului îi rămîne să se descurce în păienjenișul de idei — incontestabil interesante — și să-și formeze o părere personală despre cauzele acestei crize unanim recunoscute.

I. CORIBAN

ROMÂNIA LA MONTEVIDEO

Capitala Uruguayului — Montevideo — găzduiește în prezent primul tîrg internațional organizat în America Latină, cu participarea a 23 de țări de pe toate continentele.

La această manifestare economică, la care este prezentă și țara noastră cu un pavilion propriu, poporul uruguayan, precum și zecile de mii de turiști și oameni de afaceri veniți în această „Elveție" a Americii Latine, pot să ia contact cu realizările obținute de poporul nostru în opera de industrializare a țării.

Presa, radioul și televiziunea din Uruguay s-au ocupat pe larg de prezentarea unor aspecte din pavilion ca și de perspectiva relațiilor comerciale între România și Uruguay.

„Tîrgul — scrie de pildă **El Debate** — a dat posibilitate uruguayenilor să intre în contact direct cu realizările din România, o țară care în ultimii 20 de ani a obținut succese remarcabile. Prezența României la tîrg va da posibilitatea să se realizeze schimburi comerciale reciproc avantajoase".

Postul de televiziune a transmis emisiuni speciale de cîte 45 de minute despre pavilionul românesc. În cadrul uneia din aceste emisiuni președintele tîrgului, domnul Iuilo Manisse Goulard, a elogiat modul de prezentare, precum și produsele expuse.

În ultimele zile pavilionul românesc a fost vizitat de numeroși oameni de afaceri din Uruguay și Argentina, care și-au manifestat interesul pentru cumpărarea de mașini-unelte, pompe, îngrășăminte chimice, produse chimice, hîrtie etc. Conducătorii unor cooperative agricole din Uruguay și-au exprimat, la rîndu-le, dorința de a achiziționa tractoare și mașini agricole, pompe și motopompe, îngrășăminte chimice. Contractele în perspectivă de a fi încheiate vor permite activizarea relațiilor de schimb româno-uruguayene. Perspectivele acestor relații au fost de altfel trecute în revistă și cu ocazia cocteilului prilejuit de sărbătorirea Zilei R.P. Române la tîrg, la care au participat miniștri, subsecretari de stat, înalte personalități din conducerea tîrgului, senatori, deputați, oameni de afaceri, ziariști. Oaspeții au ținut să sublinieze totodată, în cuvinte călduroase, succesul deosebit înregistrat de pavilionul românesc.

Montevideo, martie 1965.

N. VRABIE
directorul pavilionului
R.P. Române

SEMANTICĂ NUCLEARĂ

Vocabularul limbii engleze s-a îmbogățit în săptămîna ce a trecut cu inovații în domeniul terminologiei strategice. Pentagonul a lansat termenii „assured destruction capability" — capacitatea de a da lovituri distructive sigure pe alte teritorii — și „damage limiting capability" — capacitatea de a limita distrugerea pe propriul teritoriu.

Cartea Albă engleză vorbește despre „miscalculated incursions" — incursiuni militare bazate pe calcule greșite — și „stretched forces" — forțe extinse prea mult sau mai mici decît nevoile bazelor militare.

Marea bucurie a poeților este să toarne cuvinte și propoziții vechi în tipare noi cu înțelesuri nebănuite încă. Pasiunea prozatorilor cursei înarmărilor nucleare este — se pare — să toarne cuvinte și propoziții noi în tipare vechi. Pentru că toate formulele amintite mai sus nu duc în ultimă analiză decît la continuarea înarmărilor, indiferent dacă se fac unele reconsiderări de prioritate în cadrul ei.

Corespondentul la Washington al ziarului francez **Le Monde** scria, după ce ministrul american al apărării, McNamara, și-a prezentat bugetul, că ceea ce ridică întrebări nu sînt cifrele și problemele de semantică ci „planurile ascunse și implicațiile lor politice, într-un cuvînt doctrina pe care el înțelege să o formuleze pe baza cifrelor prezentate sau în dosul cărora pare să se ascundă".

Cei care au început să cerceteze înțelesurile au găsit că în bugetul militar care echivalează cu o Carte Albă americană, se pune accentul nu pe o creștere a armamentului nuclear, ale cărui stocuri sînt considerate „suprasaturate", ci pe perfecționarea lui. În esență, doar o „reorganizare" a înarmărilor și nu o reducere a lor, întrucît se preconizează cu toate mijloacele disponibile o creștere calitativă a puterii de distrugere. La fel Cartea Albă engleză, deși cere revizuirea „conceptului strategic" al N.A.T.O. pentru Europa, în sensul ușurării poverii militare engleze în acest sector, pune accentul pe intensificarea efortului nuclear englez în Asia, dotarea cu armament nuclear și cu forțe noi „a forțelor extinse", existente la actualele baze militare. Deci, iarăși reorganizare.

Nu trebuie neapărat cine știe ce resurse poetice pentru a recurge, cu folos nou, la vocabularul existent, alegîndu-se cuvinte care au intrat în circulația curentă (din păcate, doar sub raportul aspirațiilor) : dezarmare nucleară. Folosirea lor în toate aceste „opere albe", cu intenția serioasă de a le pune în practică, ar da nu numai limbajului, ci și vieții oamenilor, noi și profunde înțelesuri.

N. LUPU

Într-un loc pe malul rîului sud-rhodesian Lundi a avut loc, sub paza unor unități polițienești întărite, o întrevedere între ministrul britanic pentru relațiile cu Commonwealthul, Arthur Bottomley, și liderul populației băștinașe Joshua Nkomo, adus special din regiunea de deportare Gonakudzingwa. Discuțiile s-au purtat în legătură cu tratativele cu privire la proclamarea independenței țării, populația băștinașă cerînd formarea unui guvern al majorității africane și convocarea neîntîrziată a unei conferințe privind viitorul constituțional al Rhodesiei de sud. În fotografie : Joshua Nkomo la locul de deportare Gonakudzingwa.

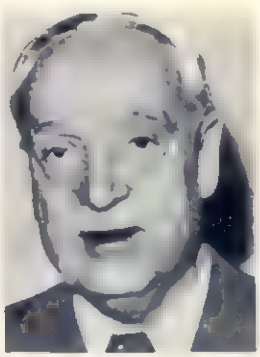

La 28 februarie a încetat din viață președintele Austriei, dr. Adolf Schärf. Ales pentru prima dată în această funcție în 1957, el a fost reales în 1963.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3567, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 16 lei ; 6 luni — 32 lei ; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Ion VULPESCU. COPERTA NOASTRĂ : fotografie de Sorin DAN

41.505

IMACULATE

SÎNT RUFELE SPĂLATE CU DETERGENȚI

DETERGENTO

FCT

FABRICA CHIMICĂ TIMIȘOARA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

11

■ BISTRIȚA-AVAL
■ Mărturii despre Gérard Philipe
■ MODĂ ■ SPORT ■ UMOR

Anul XIV nr. 11 (511) — 13 martie 1965

VOT

La 7 martie, din 12.858.835 de cetăţeni înscrişi în listele electorale, s-au prezentat în faţa urnelor 12.853.590, adică 99,96%. Dintre aceştia, 12.834.862 sau 99,85% şi-au dat votul candidaţilor Frontului Democraţiei Populare.

Într-un spirit de înaltă răspundere cetăţenească şi într-o atmosferă de entuziasm, poporul nostru a demonstrat încă o dată în ziua alegerilor unitatea lui deplină în jurul partidului şi hotărîrea de a urma neabătut politica înţeleaptă a acestuia.

Pe tot întinsul patriei dragi, în oraşele şi satele în plin proces de reînnoire, pe marile şantiere, ziua de 7 martie s-a transformat într-o adevărată sărbătoare. Plină de semnificaţii a fost dorinţa tuturor de a se afla din primele ore ale dimineţii în faţa urnelor de votare, laolaltă cu familiile, cu tovarăşii de muncă, cu vecinii.

În imaginile de faţă, cîteva aspecte din ziua în care poporul nostru, unanim şi entuziast, şi-a dat votul pentru candidaţii Frontului Democraţiei Populare.

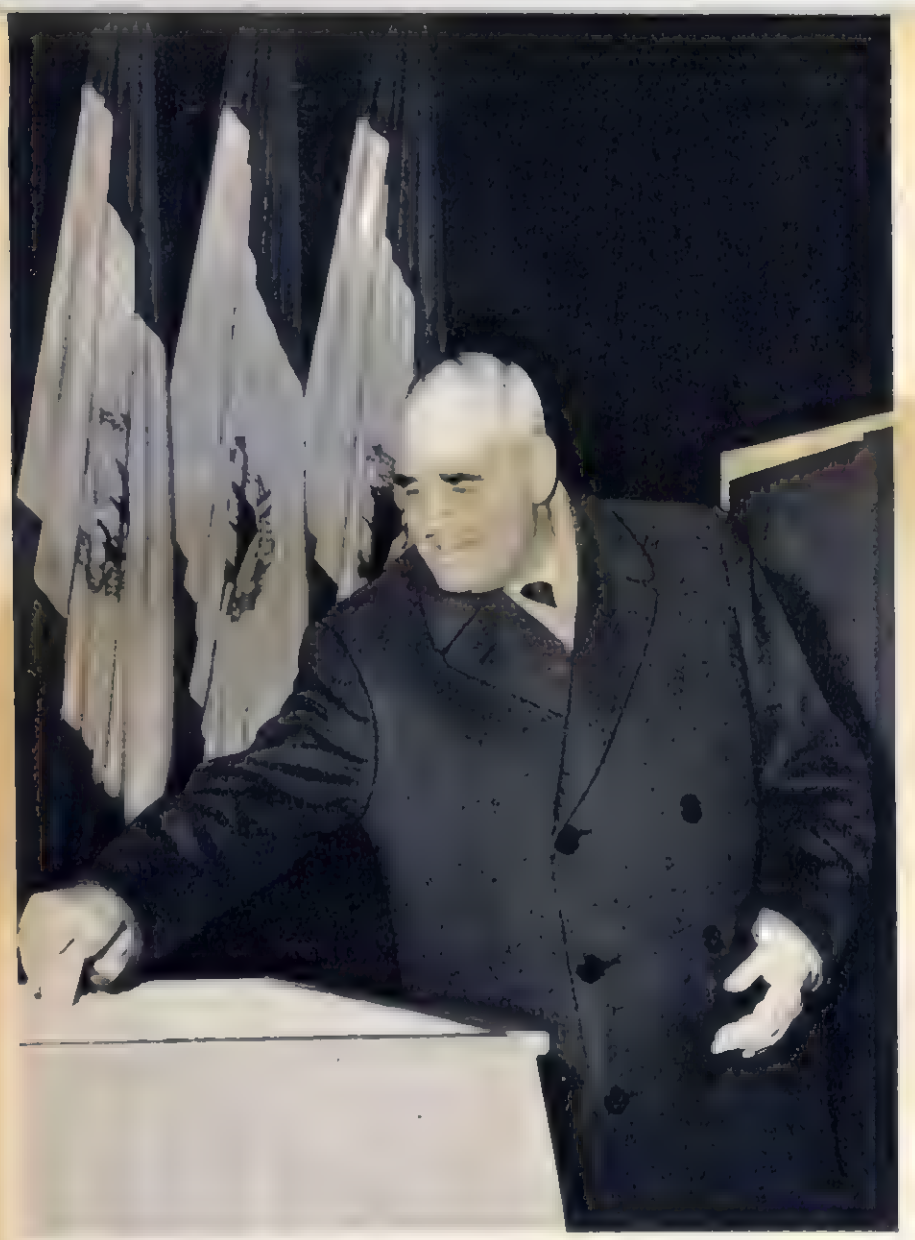

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej votînd la secţia nr. 19 „Griviţa roşie" din Capitală. În circumscripţia electorală „Griviţa roşie", cei 34.686 alegători prezenţi la urne au votat în unanimitate pentru candidatul Frontului Democraţiei Populare în alegerile pentru Marea Adunare Naţională, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Printre constructorii Combinatului siderurgic de la Galaţi veniţi să voteze la secţia nr. 37 din cartierul Ţiglina se numără şi fruntaşii în întrecerea socialistă Iulian Tuţu, Gheorghe Sabău, Ştefan Popescu, Octavian Visting, Gheorghe Tănăsoae şi Virgil Tudose care lucrează la montarea laminorului de tablă.

Ora 6 dimineaţa. Studenţi şi studente de la căminul „Grozăveşti" se îndreaptă spre secţia de votare.

UNANIM ȘI ENTUZIAST

Marin Ciobanu, șeful echipei de fierari betoniști, sudorul Constantin Vasile, Mihai Drotlef, șeful brigăzii de dulgheri, și Crăciun Balaci, șeful unei echipe de montori, — toți constructori ai Combinatului chimic Craiova, votînd la secția nr. 53 Işalnița.

Îmbrăcate de sărbătoare în frumoasele lor costume naționale, tinere fete din comuna Fierbinți, raionul Urziceni, au venit din zori la secția de votare.

Într-unul din noile cartiere ale orașului Baia Mare tineri și virstnici au venit să voteze încă din primele ore ale dimineții.

Neputîndu-se deplasa la secția de votare, octogenara Anița Tobolcea din comuna Cîmpineanca, regiunea Galați, a fost vizitată acasă de membrii comisiei de votare, dîndu-i-se astfel posibilitatea să-și exercite drepturile cetățenești.

memento

MUZICĂ

• Săptămîna aceasta „Agenda tumeelor internaționale" are veşti muzicale pentru toată țara.

BUCUREŞTI : — violonista *Ayla Erduran* din Turcia, cu Filarmonica „George Enescu" (13 şi 14 martie) ;

— *Tommaso Benitiende Neglia*, dirijor din Italia ; creează la Teatrul de operă şi balet un spectacol atrăgător cu „Othello" de Verdi (17 martie) ;

— pianista *Magda Tagliaferro*, un oaspete cunoscut, în vizită la orchestra simfonică a Radioteleviziunii (18 martie) ;

— dirijorul *Eduard Fischer* din R. S. Cehoslovacă la orchestra simfonică a Cinematografiei (19 martie)

GALAŢI ŞI ORADEA : — *Rok Klopcic*, violonist din R.S. Cehoslovacă.

TIMIŞOARA : — *Evghenia Miromicenko*, de la Opera din Kiev, va fi Gilda, Lucia şi Violetta, alături de ansamblul teatrului de operă din localitate.

SIBIU ŞI BRAŞOV : — Un dirijor din R.F. Germană stabilit în Japonia : Klaus Pringheim.

• Un grup de profesori ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti vă invită la 17 martie în sala mică a Palatului la un concert de muzică de cameră : cvintete cu pian de Johannes Brahms, Tudor Ciortea, César Franck. *(Radu Negreanu, George Manoliu, Radu Paraschivescu, Alexandru Rădulescu, Serafim Antropov.)*

TELEVIZIUNE

Doina Badea

DUMINICĂ, 14 MARTIE : Două meciuri „tari" în campionatul mondial de hochei : Suedia—R.S. Cehoslovacă (14.00) şi U.R.S.S.—Canada (17.30) • Varietăți cu... istorie — Gr. Vasiliu-Birlic, Doina Badea, Mihai Fotino, Dem. Rădulescu, Ludovic Spiess, Horia Şerbănescu şi alții. Ah, varietățile ! (19.30)

LUNI, 15 MARTIE : „Boema" de Puccini în interpretarea studenților Conservatorului „Ciprian Porumbescu". Tinereţe, entuziasm şi, nădăjduim, calitate (20.20).

MARŢI, 16 MARTIE : „Peer Gynt" de Ibsen în interpretarea colectivului Teatrului „C. I. Nottara" (Cristea Avram, Magdalena Buznea şi Sandina Stan în rolurile principale). Frumuseţea ciudată a unui poem dramatic în care fantezia poetică şi meditaţia filozofică se întrepătrund organic (19.45).

JOI, 18 MARTIE : Clubul tinereții. O emisiune care ne-a obişnuit cu surprize plăcute (19.35) • Filmul sovietic „Poveste de pe Don" inspirat din povestirile lui Mihail Şolohov consacrate războiului civil (20.55).

VINERI, 19 MARTIE : Fuji Yama, un interesant film documentar japonez (21.00) • Din tainele gravurii. Promiţătoare emisiune de artă plastică, în ciuda titlului grav misterios (21.30).

SIMBĂTĂ, 20 MARTIE : Pentru copii : „Năzbâtiile lui Ţăndărică" de Nicolae Massim (19.10) • 30 de minute de muzică uşoară cu Gigi Marga şi Alexandru Imre. A se încerca (20.15) • În ciclul „Comici vestiți ai ecranului", comicul francez Max Linder (20.45)

CARTEA

• De citit oricînd : Edmund Hillary — *Înalte aventuri* (Ed. ştiinţifică, ediţia a II-a, 40.000 ex.), în româneşte de Viorica Dănilă, control ştiinţific — N. Dobre. Este vorba de pasionanta şi instructiva aventură, mereu încercată, a escaladării Everestului, descrisă cu multă pricepere.

• Ovidiu Bădina — *Dimitrie Gusti*, contribuţii la cunoaşterea operei şi activităţii cunoscutului sociolog român (1880—1955). O carte mai mult decît utilă. Editura ştiinţifică trebuie felicitată şi stimulată pentru publicarea unor asemenea lucrări.

• Şi două cărți în colecția „Pe harta lumii" apărute în aceeaşi editură : *Angola* de Eugeniu Obrea şi *Iranul* de Gh. Popescu. Sînt bune prezentări de ansamblu a celor două ţări. O infuzie de aer cultural-artistic mai dens ar fi sporit şi mai mult interesul nostru pentru ele.

• Două traduceri din literatura universală : E. Caldwell — *Jenny* (colecţia „Meridiane" a E.L.U., traducere şi prefaţă cam grăbită de D. Mazilu), Benjamin Appel — *Foriderează în ores.*

• În colecţia „Monumentele patriei noastre", Radu Florescu tipăreşte un bun îndreptar privind ruinele cetăţii *Capidava* de pe malul drept al Dunării.

• Unul dintre oraşele de pe malul stîng al marelui fluviu — *Brăila* — are şi el, prin grija „Meridianelor" un *Mic îndreptar turistic* în limbile română, franceză, germană şi rusă.

• În editura pariziană „Mercure de France" va apărea în curînd o colecţie intitulată *Le temps retrouvé*, consacrată lucrărilor memorialistice. Printre primele volume anunţate : Voltaire, Carlo Goldoni, Madame de Lafayette.

• La Moscova a apărut volumul III al operelor celebrului cineast Serghei Eisenstein : lucrări teoretice despre montaj şi compoziţie, despre rolul muzicii şi al luminii în arta ecranului, precum şi o conferinţă despre filmul „Ivan cel Groaznic".

TEATRU

PASIUNEA VITAMINELOR de Ben Dumitrescu. Premiera pe ţară a unei comedii tinereşti la Teatrul de stat din Ploieşti, recomandînd calităţile de umorist ale autorului. Regia : Laurenţiu Azimioară. Interpreţi : Gina Trandafirescu, Liana Dan Riza, Adrian Petrache, Moţ Negoescu, C. Palade.

O FEMEIE CU BANI de C. B. Shaw. De reamintit faptul că e vorba — curios lucru — de una din piesele lui Shaw care nu a avut nicăieri în lume succes de public. Mihai Berechet, regizor, Carmen Stănescu şi ceilalţi interpreţi au asigurat acestei comedii condiţii pentru o bună întîlnire cu publicul bucureştean (Teatrul Naţional „I. L. Caragiale", sala Studio).

NOAPTEA LA DRUMUL MARE de Renato Leli. Probleme ale educaţiei tineretului descumpănit al lumii occidentale, în atenţia unui autor italian. Regia : Ion Simionescu. Interpreţi : Sandu Rădulescu, Angela Macri, Jorj Voicu. Decor : Vl. Popov (Teatrul „Barbu Delavrancea").

VARIETĂŢI CU AUTOSERVIRE : destul cu surogatele semiartistice, semirevuistice, semioperetistice ! (Spectacol prezentat în sala Palatului de Teatrul de stat de operetă.)

CROITORUL FERMECAT de Şalom Alehem. O nouă întîlnire cu un text mereu proaspăt, tragic şi comic, ironic şi sentimental al unuia dintre marii autori ai lumii (Teatrul evreiesc de stat).

Ştefan Ciubotăraşu

N-AVEM CENTRU ÎNAINTAŞ... şi nici restul echipei nu mai e la înălţime. Se joacă prea mult pentru public şi vai ! aoi cu prea multe... goluri. (Piesa lui Nicuţă Tănase, jucată de Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giuleşti, la sala Palatului ! ! ? ?)

CASA INIMILOR SFĂRÎMATE de G.B. Shaw. Actorii Şt. Ciubotăraşu, Mircea Constantinescu şi mai ales Florin Scărlătescu, alături de Nineta Gusti şi Marga Barbu pot fi oricînd revăzuţi în acest spectacol, al cărui ritm scenic a rămas însă la fel de nedinamic ca la premieră (Teatrul de Comedie).

SUS, TOT MAI SUS de Al. Popovici. O meritoasă piesă pentru copii este obiectul unei deosebit de interesante experienţe în materie de teatru păpuşăresc : eroii, confecţionaţi din plexiglas, ingenios articulaţi, se mişcă, într-un decor intens policrom, cu neaşteptate şi încîntătoare efecte. Realizatorii spectacolului : regizorul I. Diaconu şi scenograful Erwin Kuttler (Teatrul din stat din Alba-Iulia).

DISCURI

Muzeul de artă al R.P. Române — sala contemporană. Primul contact optic : culoarea. Un pigment de purpură s-a topit în atmosferă, acordînd sălii o tonalitate solară. Coincidenţă simptomatică, roşul e laitmotiv în cromatica anului trecut : metalic la Catargi, eroic la Ciucurencu, teluric la Ghiaţă, senzual la Codiţă, dramatic la Achiţenie, fraged la Gherasim, opalescent la Iliescu.

• Una din apreciatele orchestre de muzică populară de la noi (a Radioteleviziunii) este mereu prezentă pe discurile Electrecordului. Iată *Pe cel vîrf de deluleţ, Hutuica, Bătrînească şi Mult mă-ntreabă cucu vara* pe discul EPC-521. La pupitrul dirijoral — Radu Voinescu ; „la voce" — Maria Schipor (o adevărată voce...).

• Un animator frenetic al muzicii populare : Nicu Stănescu. Şi trei cîntece de nu poţi sta locului : *Bădiţor din satul meu, Bade al meu, bade şi floare, Bădiţor cu calul sur* (EPC-522).

• Din buchetul solistelor noastre de muzică populară, o floare autentică, cu voce de sulfină : Ioana Crăciun. Ascultaţi-o pe disc EPC-524 *(De n-ar fi ochi şi sprîncene şi Am iubit în viaţa mea)*

• Vreţi să ştiţi ce-nseamnă jocul şi cîntecul ardelenesc ? Iată : *Mureş, Mureş, apă rece, Mîndro, floare din cîmpie* şi *Mîndruliţă ardeleană*. Cîntă (ardeleneşte) Petre Săbădeanu (EPC-527).

• Şi două discuri (EPC-532 şi EPC-533) cu muzică populară maghiară şi germană. Cîntă Ladislau Konya (chiar Konya de la Teatrul de operă) şi o mică formaţie de amatori dirijată de Simion Müller.

CINEMA

Ana Szeles

PĂDUREA SPÎNZURAŢILOR, în premieră : nou şi aşteptat film românesc, realizat de regizorul Liviu Ciulei şi scenaristul Titus Popovici după cunoscutul roman al lui Liviu Rebreanu. Recomandăm călduros această recentă producţie a studiourilor noastre cinematografice (desemnată să ne reprezinte în acest an, la Cannes) spectatorilor de toate vîrstele care urmăresc cu interes evoluţia filmului românesc. „Pădurea spînzuraţilor" echivalează cu un eveniment de artă autentică. În distribuţie : Victor Rebengiuc, Liviu Ciulei, Kovács György, Ana Szeles, Gina Patrichi, Ştefan Ciubotăraşu, Andrei Csiky, Emeric Schäffer, N. Tomazoglu . Autorul imaginii : Ovidiu Gologan.

SOŢII ÎN ORAŞ, comedie italiană pe o temă „generoasă" . comportarea unor soţi — mai vechi sau mai noi — în afara cămăciei. Filmul lui Comencini ne prilejuieşte, printre altele, o plăcută surpriză : talentul de comedian al lui Renato Salvatori.

SPĂRGĂTORUL, premieră, film englez, cinemascop, color. Protagonist : cunoscutul actor de comedie George Sanders (din *Rebelul*). „Dominanta" filmului : comicul de situaţie.

CLOPOŢEL, premieră — în curînd ; film chinez cu copii şi marionete, pe care-l recomandăm — îndeosebi pentru poezia sa — micilor spectatori.

PĂDURE ŞI NISIP, scurt metraj al studioului „Al. Sahia" (scenariul şi regia : Maria Săpătoru şi Eva Sîrbu) cu virtuţi imagistice şi scenaristice ieşite din comun.

LEGEA ŞI FORŢA, film polonez realizat de Jerzy Hoffman şi Edward Skorzewski (autorii spiritualului *Cangaceri şi filantropi*) după romanul lui Iosef Hen, *Toastul*. O acţiune dramatică şi captivantă, meşteşugit condusă, în spiritul celor mai bune creaţii ale genului, foarte popular, de aventuri. Reţinem jocul unor buni actori : Gustaw Holoubek, Wieslaw Golas, Zofia Mirozowska.

Notă. Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

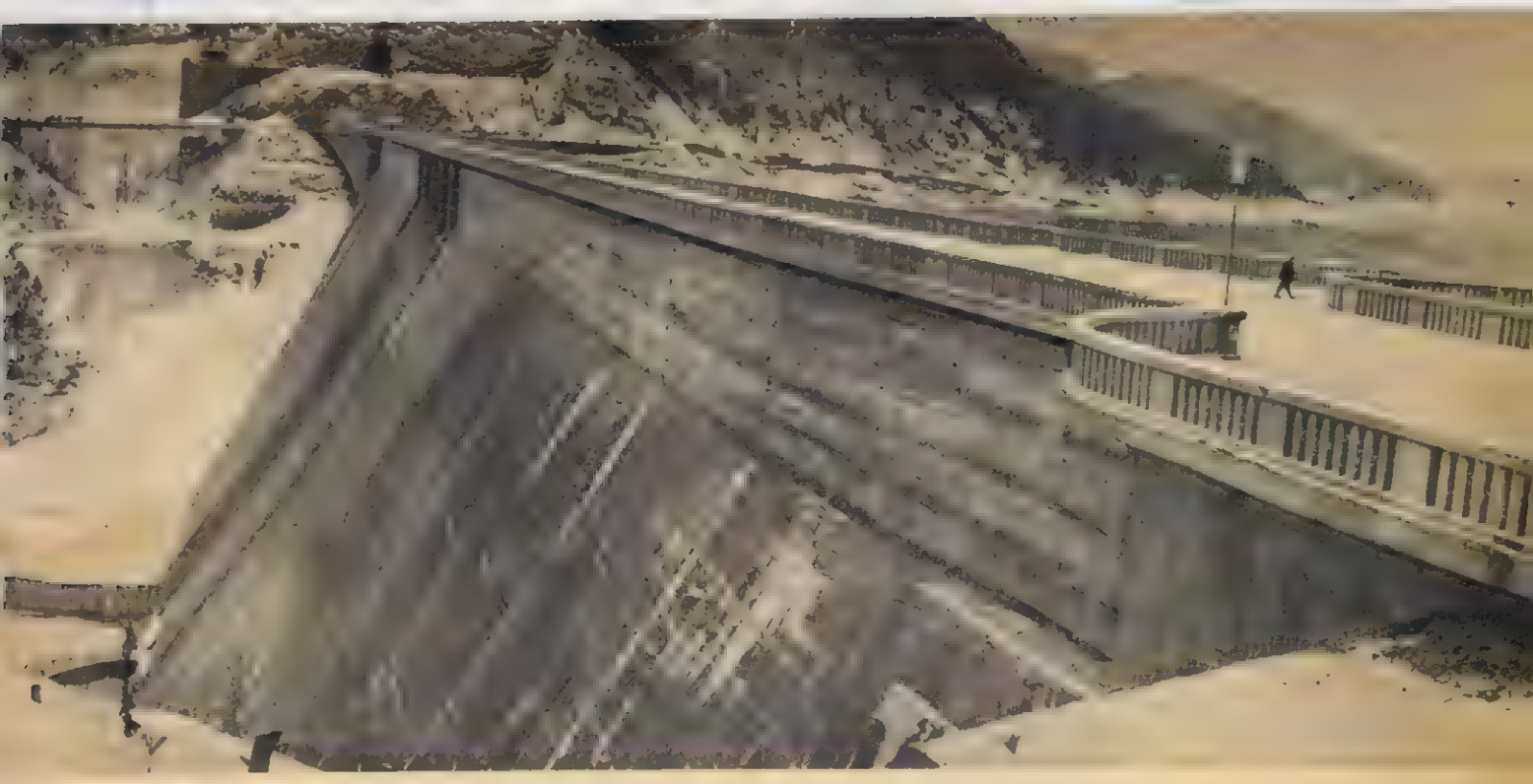

La Bicaz, unde s-a desfășurat cu ani în urmă cea mai amplă acțiune din seria celor menite să înfrîngă furia Bistriței, s-a așternut acum liniștea.

BISTRIȚA-AVAL

De la Gîrleni, în jos, spre Bacău, excavatoarele urmate de cohorta autocamioanelor basculante anulează în aceste zile ultimele discontinuități ale canalului de evacuare.

Bistrița cea vijelioasă, cu repezișuri de ape spumegînd printre stînci și cu plute trecînd ca nălucile pe deasupra învolburărilor de la Toance, și-a trăit ultima clipă de viață în amurgul lui 1 iulie 1960 (orele 19,20, ora București). Atunci au căzut cu zgomot în lăcașurile lor de beton vanele deschiderilor provizorii ale barajului de la Izvorul Muntelui și, cînd apele au prins să crească în chiuveta lacului de acumulare, acoperind pentru totdeauna resturile podurilor de lemn de pe la Hangu, Buhalnița și Potoci, harta hidrografică a regiunii a devenit pur și simplu un document cu valabilitate expirată. De la Bicaz spre izvoare, pînă dincolo de Ceahlău, la Poiana Teiului, 1.230.000.000 metri cubi de apă acumulați de-a lungul cîtorva anotimpuri între țărmurile unei ade-

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 6)

BISTRIȚA-AVAL

Pe arterele metalice ale liniilor de înaltă tensiune, apele trimit acum spre toate colțurile țării milioane de kilowați.

vărate mări alpine au anulat cu totul imaginea tradițională a Bistriței „de sus". Iar în jos, spre Siret, pe valea pietroasă prin care, în perioada acumulării, n-a mai curs decît apa Bicazului, Tarcăului și a altor două-trei pîraie confluente, au apărut ulterior opt lacuri artificiale, însumînd un volum de 52,2 milioane metri cubi și s-au construit sau se află în plină construcție — în afară de hidrocentrala de la Stejaru (210 megawați putere instalată) — încă 12 centrale hidroelectrice ce vor avea în final o putere instalată totală de 243 megawați.

★

Pe această vale, care a făcut cîndva parte din împărăția de 61.000 de hectare inundabile a neîmblînzitului rîu, hărțile, încă nedefinitivate ale geografilor și topografilor, prezintă astăzi patru linii de culori diferite din care una a fost trasată în anii din urmă. E o linie albastră, împletită în complicate meandre cu cea neagră (desemnînd vechea albie) și cu celelalte două — șoseaua și calea ferată — prima roșie, a doua negru-punctat. Linia albastră arată noul traseu al apelor prin vastul complex hidrotehnic și hidroenergetic denumit în limbajul lapidar al constructorilor „Bistrița-aval". Porțiunile ei de coincidență cu linia neagră formează mai puțin de o treime din lungimea totală. Pe teren, „la scara 1/1" ea se prezintă sub forma unui nesfîrșit canal betonat, întretăiat din loc în loc de bazinele celor opt lacuri. De la Girleni, în jos, spre Bacău, un excavator uriaș urmat îndeaproape de o impunătoare cohortă de autocamioane basculante, îi anulează în aceste zile una din ultimele discontinuități (excavațiile care au mai rămas de executat în acest sector — 600.000 metri cubi — vor fi terminate pînă la sfîrșitul primăverii anului curent). Și în timp ce, tot în aceste zile, la uzina hidroelectrică Vaduri, bunăoară, se mai toarnă încă beton, sub puternica pază împotriva frigului oferită de paravanele din stufit și de instalațiile speciale de încălzire, la Piatra Neamț, Roznov I, Roznov II, Zănești, Costișa și altele, zumzetul ca de bondari al grupurilor electrogene în funcțiune arată că pe firul albastru Bistrița și-a reluat călătoria întreruptă vremelnic la Bicaz la 1 iulie 1960.

★

Vaduri e numele unui sat pe care plutașii, ajungînd cîndva în apropiere abia dacă-l puteau zări. Mic, tupilat la umbra vineție a munților, el n-a reținut niciodată atenția călătorului decît poate ca așezare omenească rămasă în picioare ca prin minune după inundațiile din primăverile de altădată.

Celui care-l străbate astăzi, satul îi apare în primul rînd ca o localitate-șantier. Prezența, în apropiere, a hidrocentralei care-i poartă numele

este trădată de forfota autocamioanelor ce nu vor conteni să tulbure liniștea cu huruitul lor greu pînă cînd noua construcție nu va fi gata finisată „ca un hotel de la Mamaia" — cum ni s-a spus în glumă, dar în fond fără nici o exagerare. Termenul încheierii lucrărilor hidrocentralei „Vaduri" se apropie de prezent într-un ritm mai intens decît au stabilit proiectanții și chiar decît au putut să prevadă, inițial, înșiși constructorii. Fiind cea mai puternică din sistemul Bistrița-aval (44 megawați), această hidrocentrală va fi racordată la sistemul energetic național, conform angajamentelor luate cu prilejul discutării cifrelor de plan pe anul în curs, cu 91 de zile mai devreme decît era planificat. Trebuie spus că termenul acesta are o minuțioasă reprezentare grafică — în biroul inginerului Grigore Sandu, șeful șantierului, pereții sînt acoperiți în întregime cu diagrame — și că, în toate calculele care au stat la baza angajamentului constructorilor, s-a ținut seama și de dificultățile de tot felul pe care iarna le creează de obicei. De fapt, anotimpul alb n-a reușit să invadeze spațiul propriu-zis al lucrărilor decît în locurile unde i s-a dat voie. Excavațiile, betonarea și toată gama de operații care se cer efectuate la construcția și montajul unei hidrocentrale, își urmează cursul în mod obișnuit. Și nu e o regulă generală ca acolo unde se lucrează să se vadă de afară fumul sobelor de șantier ieșind pe hornuri. Adeseori gerul este ținut la distanță numai prin coborîrea punctului de îngheț al apei, ceea ce se obține destul de simplu cu ajutorul sării industriale. E drept că în atari cazuri aparențele pot să înșele. Celui care zăbovește mai mult pe platformele unde se execută depuneri de pămînt, de exemplu, ar putea să-i înghețe binișor mîinile. Totuși nu în felul acesta se măsoară temperatura pe șantierele de construcții.

★

Dreaptă „ca pe riglă", și întinsă de la un capăt la altul al întregului complex hidroenergetic, linia de 110.000 volți care leagă cele 12 hidrocentrale, racordîndu-se apoi cu „Stejaru" și cu sistemul energetic național, formează principala fibră prin care forța Bistriței încătușate se scurge spre toate colțurile țării. Desprinzîndu-se din loc în loc din trunchiul ei suplu, ramificațiile care duc la stațiile de transformare arată locurile de unde vine și unde se consumă curentul electric. Căci o bună parte din energia produsă se utilizează la fața locului fie pentru necesitățile localităților adiacente, fie, mai ales, pentru a pune în mișcare miile de tone de utilaje de pe apropiatele șantiere.

Dacă ar calcula cît curent electric a transformat în... săpături de-a lungul carierei sale de excavatorist, Gheorghe Mihuț (sectorul Girleni) ar ajunge la o cifră de-a dreptul fabuloasă. Ca să poată smulge la fiecare cursă a puternicei sale cupe trei metri cubi de pămînt dintr-o dată și să-i poarte prin aer pe o distanță de peste 20 de metri, excavatorul are nevoie de tot atîta energie cîtă îi trebuie unui mic orășel pentru iluminatul nocturn. Aici, la Girleni, totul e uriaș. Uzina electrică, asemănătoare pînă în cel mai mărunt detaliu cu cele de la Racova și Bacău I (este o construcție tipizată), a înghițit pînă acum aproape 150.000 metri cubi de beton, fiind predată la montaj pe 29 decembrie 1964, cu 3 zile în avans față de termenul planificat. Din întregul volum de excavații s-au executat peste 1.000.000 metri cubi și, cum aminteam la începutul acestor însemnări, cei 600.000 metri cubi care au mai rămas de dislocat în zona canalului din aval vor fi gata la sfîrșitul primăverii. Cum se întîmplă pretutindeni unde sînt în plină desfășurare lucrări ce presupun prelucrarea unui volum mare de materiale, aici utilajele grele împînzesc ca un roi de albine întinse suprafețe din raza șantierului. Dacă nu s-ar repara mereu căile de acces ori dacă, vara, n-ar fi luate măsuri pentru umezirea lor permanentă, aici ar apărea de-a curmezișul drumurilor adevărate prăpăstii sau s-ar ridica un praf „de n-ai putea vedea nici în cer, nici în pămînt" — ca să utilizăm expresia unui șofer localnic. Forfota aceasta intensă va mai dura pînă cînd fațada în vinaceț pastel a hidrocentralei va prinde să strălucească în soare, pînă cînd șuvoaiele de apă evacuate din turbine vor porni la vale prin canalul betonat iar cei 23 de megawați ai generatoarelor își vor începe călătoria prin rețelele de înaltă tensiune.

★

Și acum cîteva cuvinte despre etapele acestei grandioase lucrări. S-ar putea spune că sistemul Bistrița-aval a coborît de la Bicaz, spre coasta muntelui, în trepte succesive, că noul traseu al apelor și-a conturat profilul începînd de la cota cea mai înaltă, cum de altfel s-au petrecut lucrurile și în îndepărtatele ere geologice cînd rîul a pornit să împingă munții în lături și să-și croiască drum printre ei. Acum, cînd de la Bicaz la Bacău linia albastră de pe hărțile geografilor și topografilor se împletește strîns cu cea a șoselei și a căii ferate, ordinea în care au fost atacate lucrările e mai puțin evidentă. Există numai hidrocentrale în funcțiune și altele în construcție iar oamenii care au pus umărul la înălțarea lor le-au numerotat din amonte în aval pentru a exprima astfel sensul călătoriei lor de pe un șantier pe altul. Fiecare obiectiv, o dată terminat, înseamnă o nouă deplasare a „statului-major" al constructorilor și va veni o zi, care de acum e foarte apropiată, cînd excavatoarele, buldozerele, basculantele și toate celelalte auxiliare de acest fel ale șantierelor vor dispărea cu totul. Atunci, pe întreaga vale se va așterne din nou liniștea și numai energia pulsînd în arterele metalice ale liniilor de înaltă tensiune va dovedi că aici s-a desfășurat cîndva o gigantică bătălie în care cel învins a fost Bistrița.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

Inginerul Radu Scutelnicu, șeful șantierului Girleni, se interesează îndeaproape de activitatea excavatoristului Gheorghe Mihuț. Cu puternica sa mașină, omul acesta dislocă în fiecare zi mii de metri cubi de pămînt.

Peste puțină vreme, clădirea hidrocentralei își va etala silueta zveltă, adăugînd o nouă frumusețe de beton și sticlă noului peisaj industrial de pe Valea Bistriței.

În aceste impunătoare turboagregate se produce transformarea în energie electrică a căderilor de apă realizate cu ajutorul barajelor sistemului hidroenergetic.

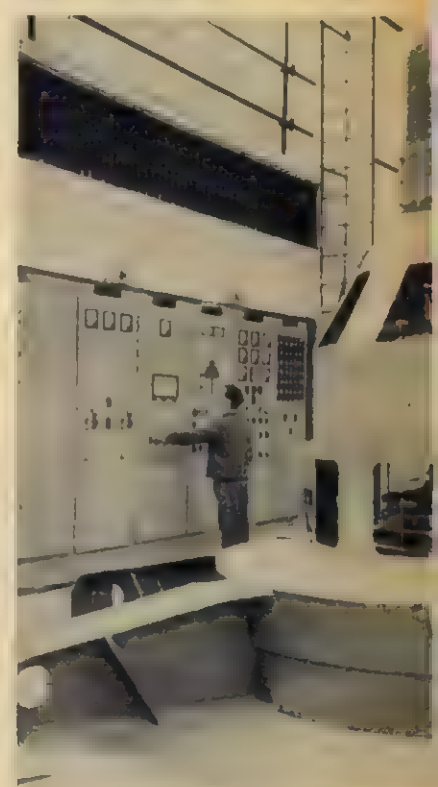

Copac în Deltă. Poate una dintre fotografiile cele mai caracteristice pentru arta lui Dan Grigorescu, pentru dorința lui de „redare a atmosferei". Din imensitatea Deltei el a știut să condenseze într-un cadru restrîns o mare bogăție de idei și senzații pe care le redă printr-o grafică de un puternic efect.

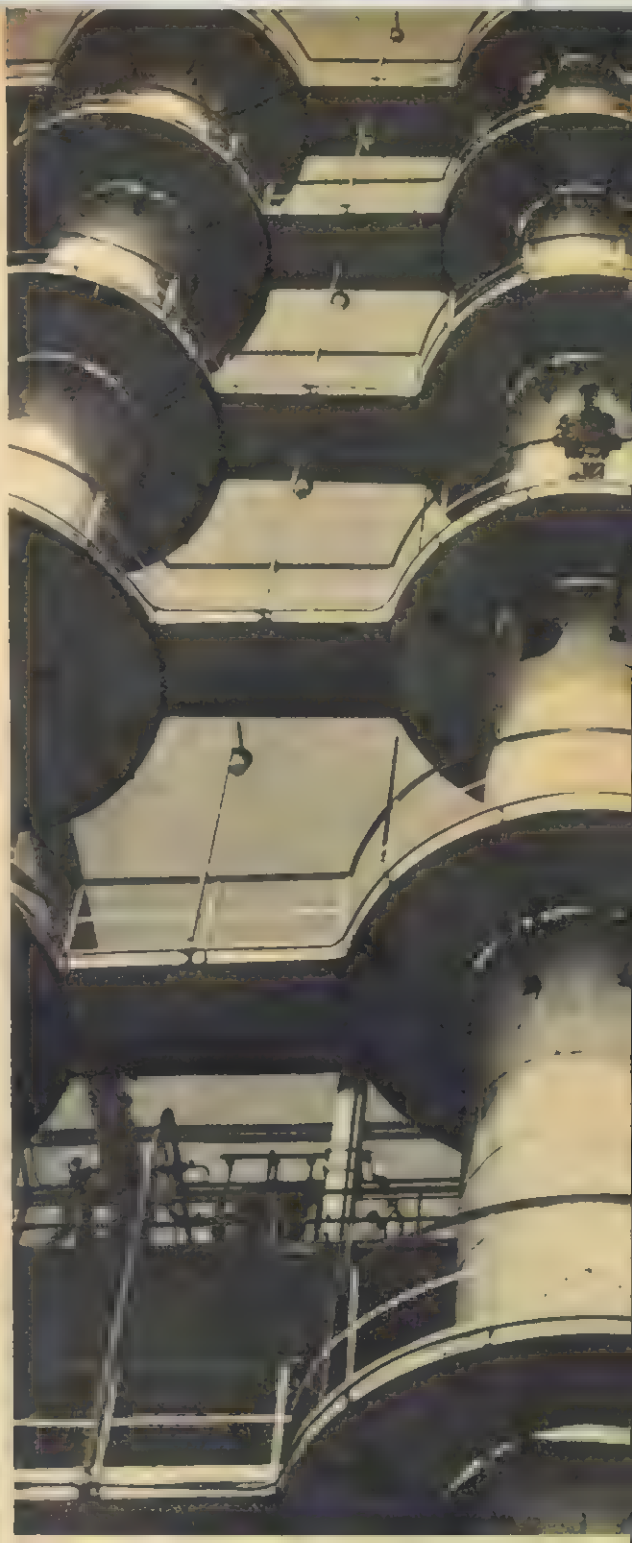

▲ La locul de muncă.

◀ Scara turnului.

Sturionul. ▶

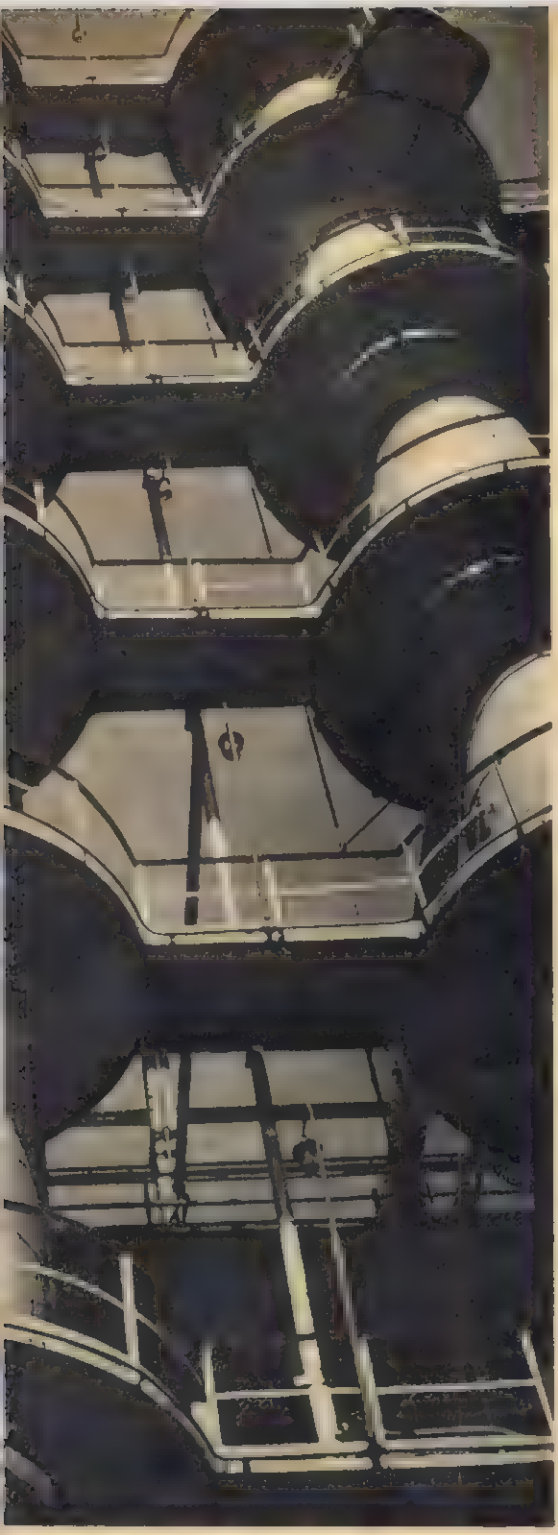

INTERVIUL „FLACĂRII"

ÎN OBIECTIV: fotografia artistică

de vorbă cu Dan GRIGORESCU

Dan Grigorescu este poate unul dintre artiștii noștri fotografi cei mai activi, cu o prezență vie în viața acestui domeniu artistic. Expune în saloane internaționale, publică frecvent în revistele de cultură, i se editează albume fotografice de valoare — și am amintit printre acestea binecunoscutul „Voroneț" (premiat la Expoziția internațională a cărții de la Washington), un album mai vechi despre Delta Dunării, cel închinat lui Mihail Sadoveanu etc. Avînd ceva din setea de cunoaștere a ziaristului, Dan Grigorescu abordează mereu alte domenii, investighează realitatea și o transpune, selectiv, pe peliculă, mereu mai exigent față de sine și fotografiile sale, șlefuindu-și necontenit măiestria. De aceea, o discuție cu el despre fotografie — domeniu în care părerile sînt foarte diferite — mi s-a părut interesantă.

— Am socotit din totdeauna fotografierea — ne spune interlocutorul nostru — ca o înaltă meserie, care te obligă la o responsabilitate artistică, la seriozitate. Și înțeleg prin seriozitate — acumularea de cunoștințe, documentare necontenită, înțeleg prin aceasta obligația de a-ți forma o temeinică cultură generală și — de bună seamă — una specifică. Fiind vorba de un mijloc de cunoaștere și comunicare, fiind vorba de un *limbaj*, consider că fotografia trebuie să fie clară — dar nu simplistă, să fie lizibilă — dar nu neapărat descifrabilă la prima vedere. Să ne înțelegem: o fotografie care îți furnizează prilej de meditație nu este totuna cu o fotografie ermetică. Găsesc neviabilă o imagine care nu exprimă o idee, o imagine accidentală, fie ea și excelent realizată tehnic, care îți poate eventual aduce un premiu la vreo expoziție, dar care nu te reprezintă. Sînt pentru fotografia gîndită, care comunică o viziune, o concepție personală.

— Abordați în activitatea dv. o mare varietate de subiecte. Ce urmăriți să comunicați prin ele?

— Să transmit într-un mod cît mai clar o idee, un sentiment, o senzație. Dacă reușesc sau nu, o pot spune numai privitorii. Adeseori sînt mînat de dorința de a reda atmosfera și mă străduiesc să găsesc elementele componente ale acestui impalpabil și apoi să aleg pe acelea care, transcrise pe o suprafață plană, comunică cele văzute. Bineînțeles că în această „transcriere pe o suprafață plană" mă preocupă și rezolvarea grafică a imaginii, fără de care nu poate exista nici comunicare. În orice caz, prefer ca o fotografie de-a mea să „intereseze" decît să „placă". Frumusețea superficială te duce la saturație în orice domeniu, interesantul niciodată.

— Aveți preferințe pentru un anumit gen de fotografii sau pentru o anumită tehnică?

— Da: fotografia „fotografie", neîncercînd să semene a pictură, sculptură sau desen, să imite procedeele acestora. Mi se pare că în afară de unele necesități imperioase — reclamă, copertă cu temă specifică, ilustrație — procedeele de laborator ca isohelia, solarizarea, negativ-pozitivul, contrastarea exagerată, rasterele diverse etc., nu tind decît să mascheze sărăcia inițială a clișeului, a compoziției insuficient de fermă, a luminii prost repartizate. De multe ori căutările excesive în domeniul formei au drept scop ascunderea unei sărăcii de conținut.

În ceea ce mă privește, cu riscul de a părea demodat, prefer imaginea clară cu cît mai puțină granulație. Bineînțeles, fără rigiditate; e vorba de o simplă preferință și, atunci cînd subiectul o cere, tehnica se acomodează acestuia. Corect ar fi să spun: tehnica adaptată subiectului, posibilităților și mijloacelor.

— Care considerați că ar fi trăsăturile principale ale fotografiei contemporane?

— Vă referiți, presupun, numai la fotografia artistică, căci despre fotografia contemporană s-ar putea discuta ore întregi, ea pătrunzînd astăzi în toate domeniile, de la fisura din corpul metalului pînă la culegerea documentelor în Cosmos. Am impresia că fotografia artistică contemporană, în cea mai mare parte și, în ceea ce are ea mai valoros ca manifestare, tinde ca, printr-un realism viguros, să transmită mesaje umane universal perceptibile.

— Ne-ar interesa să ne spuneți la ce lucrați acum și ce pregătiți pentru un viitor apropiat?

— Am aproape terminat un album despre Delta Dunării și în pregătire un album „Brâncuși" (o cît mai simplă și netă redare a lucrărilor ce se află la noi în țară) și „Itinerare sadoveniene", un album alimentat substanțial din proza marelui nostru scriitor și ilustrat cu fotografii din colțurile de țară pe care le descrie.

★

Este firesc ca un interviu cu un artist fotograf să nu se termine o dată cu întrebările și răspunsurile, ci să continue cu privirea fotografiilor sale...

Interviu luat de E. Iarovici

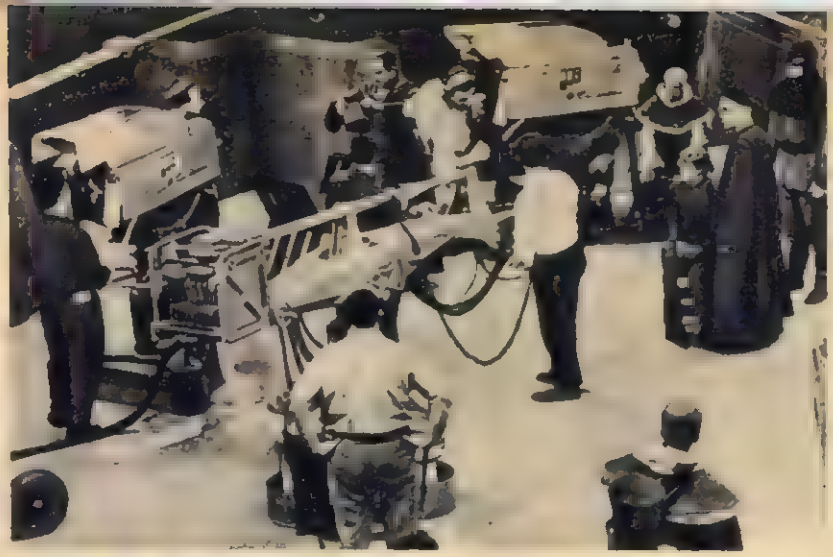

Televiziune-color. În studiourile N.B.C. se filmează o scenă din piesa „Cleopatra" de Jean Anouilh.

DESPRE PROBLEMELE MARI ALE MICULUI ECRAN AMERICAN

de Constantin PRISNEA

Între obiectivele unui festival de filme — fie el de cinema, fie de televiziune — este și acela al confruntării operelor aparținînd diferitelor țări, fiecare din aceste opere exprimînd oarecum ceea ce e mai bun în producția națională a țărilor participante. E interesant de [illegible] că la Festivalul de filme de televiziune de la Monte Carlo din acest an, majoritatea emisiunilor prezentate aveau oarecum o dublă naționalitate : aceea a țării care a realizat filmul și aceea a țării căreia îi aparținea literatura, repertoriul sau folclorul care le-au inspirat. Lucrurile pot fi cu ușurință demonstrate. Astfel, Cehoslovacia a adaptat Antigona, capodopera genialului grecesc, U.R.S.S. a apelat la nuvelele și povestirile scriitorilor italieni, polonezi și unguri, germanii din R.F.G. și-au găsit subiectul în Cehov, așa precum anul trecut și-l găsiseră în Gorki (Vasa Jeleznova), francezii în Andersen (Micul și Marele Claus), italienii în Alexandre Dumas (Cei trei mușchetari) și în Heinrich von Kleist (Michael Kohlhaas). Am văzut în timpul festivalului filmul englezesc Miss Hannago — după o povestire japoneză — iar cehii și germanii s-au folosit nu o dată de piese englezești. Și ungurii, care au luat premiul pentru cel mai bun scenariu original, s-au inspirat dintr-un episod din viața lui Berlioz, în timp ce Televiziunea vestgermană a dovedit un interes deosebit pentru subiecte din viața spaniolă și portugheză. Și dacă premiul pentru cel mai bun film slujind înțelegerii între popoare nu și-a găsit anul acesta decît cu greu adresa, atunci cel puțin din acest punct de vedere, al unei asamblări și confruntări a producției filmelor de televiziune din aproape treizeci de țări și care demonstrează un spirit de înțelegere cvasiuniversală, — Festivalul de la Monte Carlo și-a atins unul din țelurile sale.

Dar festivalurile acestea sînt prilej de confruntare și între oameni, între creatori și chiar între membrii juriului.

Doi ani la rînd am avut prilejul să întîlnesc în juriu reprezentanți diferiți ai Statelor Unite ale A[illegible].

Fără nici o îndoială, televiziunea este în America și mai ales în Statele Unite un factor de o covîrșitoare importanță. De aceea convorbirile cu reprezentanții americani sînt deosebit de interesante, chiar dacă unsori nu putem fi de acord asupra unora sau altora din problemele în discuție. Ceea ce mi s-a părut caracteristic însă pentru poziția lui Cecil Smith de la „Los Angeles Times" și ale lui Cleveland Amory, critic la T.V.-Guide, este faptul că în general televiziunea se bucură de o mare popularitate, dar că această popularitate este în același timp și o mare pacoste. Dacă la început în S.U.A. se credea că televizorul va fi o jucărie rezervată doar oamenilor avuți (în 1948, spunea Amory, un televizor costa exorbitanta sumă de 500 de dolari) — apoi repede ne-am dat seama că celor înstăriți puțin le pasă de televiziune, ei avînd și alte mijloace pentru a se distra. Atunci a început goana după televizoare a celor cu mijloace materiale modeste. Un sondaj făcut acolo a arătat că din toate obiectele pe care americanii și le cumpără pe credit, în cazul incapacității de a continua plata ratelor, ultimul de care ei se dispensează este televizorul. Automobilul, frigiderul sau căruciorul de copii pot să se ducă ; televizorul, nu !

Televiziunea, afirma Smith, a devenit — în locul cinematografului — forma cea mai populară de divertisment în Statele Unite. Numărul americanilor care urmăresc într-o seară cea mai mediocră emisiune posibilă este mai mare decît al acelora care asistă la cel mai mare succes cinematografic al anului. Numai că popularitatea și marea artă nu merg de loc mînă-n mînă. Popularitatea este crucea cea mai grea pe care Televiziunea americană trebuie să o ducă. Și pentru ca o emisiune să se bucure de succes ea trebuie să fie văzută de 15-20 milioane de persoane. Un spectacol care nu întrunește cel puțin zece milioane de spectatori este un spectacol declarat de la început prost. Și Smith adăuga : „Numărul total al spectatorilor care au văzut piesele lui Shakespeare în trei sute de ani n-ar fi suficient pentru a asigura succesul unei serii la T.V.".

Și de aici, continua el, T.V. americană se situează în ansamblul ei pe la mijlocul scării bunului-gust și adesea face loc în programele sale dulceagului și trivialului. O întreagă Niagară de comedii stupide, de tragedii prăfuite, pe care le revarsă asupra noastră, în general copii conforme succeselor din anii trecuți. Și Smith conchide : „Plagiatul este forma cea mai sinceră a televiziunii". Și ca să ne dăm seama și mai bine de influența televiziunii asupra americanilor trebuie să știți că o familie în S.U.A. privește zilnic cam cinci ore la televizor. Și cu toate că televiziunea este aceea care a dărîmat cariera senatorului McCarthy, arătîndu-i pe ecrane adevărata lui față, cu toate că televiziunea a asigurat alegerea lui John F. Kennedy — în lupta cu Richard Nixon (la confruntarea televizată dintre cei doi candidați au participat 78 milioane de persoane) — cu toate că televiziunea a fost aceea care cu reportajele sale de la Congresul republican din San Francisco a putut arăta spectatorilor îngroziți cum la naștere un fel de fascism american, și a făcut astfel posibilă dărîmarea lui Goldwater și a extremiștilor de dreapta care puseseră mîna pe pîrghiile de comandă ale partidului republican, cu toate acestea interlocutorul meu se arăta îndurerat de rolul nefast al televiziunii americane.

Principalele programe C.B.S. și N.B.C. au în frunte lor oameni care nu numai că sînt prizonierii „ratings"-urilor (raporte asupra unor cote de ascultare) dar se bucură de o moralitate necrezut de scăzută. Între altele, Amory spunea că aceste „ratings"-uri sînt departe de a li se putea acorda cea mai mică încred[illegible].

Și Cleveland Amory aducea în sprijinul afirmațiilor sale două cărți recent apărute în S.U.A. : „The Chameleons" de David Levy și „Only you Dick Daring" de Merle Miller și Evan Rhodes.

În cea de-a doua carte, președintele societății C.B.S. este descris ca un om care nu consimte să privească decît doar două minute la începutul fiecărei noi emisiuni. Dacă în acest scurt interval de timp nu este „prins", el aruncă imediat emisiunea. O dată, socotind că nu există suficiente „lucruri amenințătoare" într-o lucrare dramatică, a recomandat să se introducă o „amicală" scenă de linșaj. Și tot în legătură cu violența la televiziune : un comitet senatorial, însărcinat cu o anchetă privind delictele în rîndul tineretului, constata că un episod dintr-o serie clasată „pentru familii" cu o audiență de 10 milioane de spectatori și care s-a proiectat în noaptea de Crăciun 1963, conținea 13 omoruri, împușcături, torturi, fără să mai numărăm cinci bătăi și trei agresiuni. Și Amory își amintește că numai cu o lună mai înainte, în același an, fusese asasinat Kennedy.

În ceea ce privește preferințele publicului american, se pare că ele se îndreaptă spre programele de mai lungă durată. Aceasta era părerea exprimată anul trecut de Cecil Smith. Programe cu o durată de o oră și chiar două. Problemele derivate din această necesitate sînt și ele interesante de semnalat. Acolo, pentru realizarea unei emisiuni de o oră sînt necesare șase zile de lucru. Spectacolele de 90 de minute necesită 10 zile de lucru, iar cele de două ore, pînă la 14. Adăugînd timpul pierdut din cauza intemperiilor, îmbolnăvirilor, defecțiunilor organizatorice sau scenariului, vă dați seama de eforturile herculeene ce trebuie făcute pentru a asigura emisiunile necesare la timp. Și cu toate că prima funcție a televiziunii, după părerea lui Smith, este aceea de a *dirija* și a mișca *mărfuri* (subînțeleasă noastră) și nu *idei*, televiziunea a deschis o fereastră către întreaga lume, a cărei însemnătate este incalcula[illegible].

Asupra părții din urmă a acestui punct de vedere am căzut împreună de acord.

Microfoileton

ALO! 02?

O carte de telefoane seamănă — în anecdotă — cu o piesă de teatru a cărei distribuție se întinde pe sute de pagini. Personajele intră în scenă cu ... adresă și numere. Și publicul, care a asistat la gălăgioasa premieră de acum cîteva săptămîni (distribuirea noului volum cu lista abonaților) are pretenții.

În primul rînd scenografia. Cortina (coperta, adică) e promițătoare. Pe un fond negru, o hartă stilizată cu principalele centre telefonice, un aparat de construcție modernă — în fotografie — montate pe o grafie pregnant colorată, cu o literă construită elegant în unghiuri drepte.

O dată deschisă cartea, pictorul scenograf și-a schimbat brusc concepția. Desenele (la capitolul instrucțiuni pentru abonați) au o factură naturalistă ca în calendarele „Minerva" dinainte de primul război mondial. Reclamele, distribuite după o ciudată logică, amintesc firmele de pe vremuri ale băcanilor analfabeți executate de nea Marin, responsabilul cu țigănci și trandafiri naturali al cartierului. Excelează în caligrafie grosolană cele ale cooperativei... „Artă și precizie", reparații de ceasornice, dezmințind anume sugestia celor două cuvinte luate dintr-un manual de estetică. Inexplicabilă pentru amorul propriu al instituției este și publicarea de reclame ale unor întreprinderi care n-au instalate posturi telefonice (sau care, din modestie probabil, păstrează discreție asupra numărului de telefon).

Intrînd în acțiunea propriu-zisă, după aceste detalii regizorale, un raisonneur, de factură romantică se pare, ne creează dintr-o dată dubii. „Denumirea și numerotația străzilor — declamă el — pot să fie schimbate la unii abonați, să nu corespundă". Dintr-o dată seriozitatea distribuției e pusă sub semnul incertitudinii. Cum să știu despre care Popescu e vorba, dacă cel mai sigur indiciu — strada și numărul — e arbitrar ?

Spectatorii (adică abonații) mai sînt avertizați că trebuie să cunoască exact denumirile instituțiilor publice și ale întreprinderilor, altfel „e-n zadar copile". E drept, există un indice ajutător la începutul volumului constituit din ce și-au adus aminte cei care au redactat textul.

Urmează o precizare care anulează de fapt toată strădania depusă pentru montarea spectacolului (adică editarea cărții) : „Direcția P.T.T.R. are dreptul să schimbe, după nevoile serviciului, numărul sau numerele de telefon ale abonaților". Raportînd la ideea anecdotică a piesei și spectacolului, ar fi cam așa : „Alo ? Se joacă «lista abonaților ?» S-au schimbat replicile ? Mai dați-mi bilete pentru viitoarele patru spectacole".

Dar bine totuși că a apărut cartea cu numerele de telefon. De cînd o așteptam ! Nu numai că, în sfîrșit, s-a tipărit, dar de data asta e pusă la punct științific. Doar nu degeaba s-a lucrat atîția ani la [illegible].

— Alo ! 02 ? Deranjamentele ? Cînd credeți că o să fie definitivă ?... Să întreb la 04 ? Astea sînt sigure ?

C. N. CONSTANTINIU

COPERTA NOASTRĂ

Primăvară.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

MAI MULȚI CITITORI NE-AU RUGAT ÎN SCRISORILE LOR SĂ PUBLICĂM CÎTEVA AMINTIRI ALE UNOR OAMENI CARE L-AU CUNOSCUT ÎNDEAPROAPE PE GÉRARD PHILIPE.

Mărturii despre GÉRARD PHILIPE

Gérard Philipe într-unul din rolurile sale preferate — Cidul — jucat pe scena Teatrului Național Popular. În costumul acestui erou cornelian, Gérard a fost înmormîntat, în noiembrie 1959, la Ramatuelle, la umbra unei mimoze...

O existență și o carieră artistică încheiate brusc la numai 37 de ani n-au lăsat, desigur, răgazul de a fi așternute în paginile unor memorii sau măcar ale unor mărunte însemnări autobiografice. De altfel, artistului nu-i făcea plăcere să vorbească despre el însuși.

După moartea sa, publicistul Maurice Périsset (autorul monografiei „Gérard Philipe") și soția actorului, Anne Philipe (autoarea cărții „Răstimpul unui suspin") au schițat, în linii delicate, personalitatea fermecătoare a lui Gérard Philipe. Reproducem astăzi cîteva fragmente din aceste lucrări, unele amintiri ale fratelui actorului, precum și cîteva scurte note biografice.

DRUMUL SĂU ÎN ARTĂ...

Nimic nu părea să-l hărăzească pe Gérard Philipe carierei de actor.

S-a născut la Cannes, în 1922, într-o familie de hotelieri. Și-a luat bacalaureatul în 1939. Se pregătea să facă studii de drept după ce, o clipă, se gîndise la medicină.

O fabulă de La Fontaine a schimbat totul. Era în 1940. I s-a cerut să recite „ceva" la o serbare. „Ceva". A ales o fabulă de La Fontaine și apoi o alta, de Franc-Nohain. S-a întîmplat însă ca în sală să se afle regizorul Marc Allégret și actorul Claude Dauphin.

Restul pare, astăzi, să fi mers de la sine...

Marc Allégret, care locuise în hotelul părinților lui Gérard, l-a întrebat dacă nu i-ar plăcea să facă film, iar Claude Dauphin i-a propus să joace, alături de el, rolul episodic al lui Mick din „O fată simplă" cu Madeleine Robinson. Gérard Philipe a acceptat...

Anul următor apărea în „Fetele de pe cheiul florilor", filmul lui Marc Allégret.

A fost ales apoi pentru un rol nesemnat — cel al grădinarului — din „Sodoma și Gomora" cu Edwige Feuillère. Dar Edwige Feuillère intervenì:

— Nu e bun pentru rolul grădinarului. Va fi îngerul nostru.

Și astfel a obținut Gérard Philipe primul său mare rol: îngerul din „Sodoma și „Gomora". Succesul a fost fulgerător. Dar Gérard nu s-a lăsat amețit și s-a gîndit că cel mai înțelept lucru ar fi să se înscrie la conservator (de unde, de altfel, nu a adus în 1943 decît un premiu al doilea).

În 1945, după o muncă stăruitoare și studii intense, Gérard Philipe se hotărî pentru prima oară să acționeze. S-a dus la Albert Camus și i-a cerut să joace „Caligula".

— Prea tîrziu, îi răspunse Camus. I-am încredințat rolul lui Henri Rollan. De altfel, dumneata ești și prea tînăr pentru rol...

Cînd Henri Rollan se îmbolnăvi, Camus îi încredință totuși rolul lui Gérard Philipe și nu a putut decît să se felicite pentru asta.

— S-a revelat pe el însuși, revelînd totodată și virtuțile piesei mele, declara el mai tîrziu.

De astă dată reflectoarele s-au fixat asupra lui Gérard și nu l-au mai părăsit niciodată. A repurtat,

(Continuare în pag. 12)

MĂRTURII DESPRE GÉRARD PHILIPE

în cinematografie succese răsunătoare cu „Idiotul" și „Îndrăciții" (Le diable au corps).

Regizorii au început să-și smulgă unul altuia pe acest fermecător june-prim care știa să joace comedie cu atîta dezinvoltură : Marcel Carné, Yves Allégret, Christian Jaque, Max Ophuls, René Clément, Julien Duvivier, Claude Autant-Lara, Sacha Guitry, René Clair...

1951 este anul triumfului cu „Fanfan la Tulipe". Dar Gérard Philipe nu vrea să sacrifice teatrul de dragul filmului. Și cînd Jean Vilar se lansează în marea aventură a Teatrului Național Popular, el îi oferă imediat colaborarea.

Va fi „Cidul" și „Prințul de Hombourg" în acele seri de neuitat cînd Jean Vilar își fixa rădăcinile teatrului său în periferia pariziană. De atunci se va împărți cu egal succes între cinema și teatru.

La 37 de ani, Gérard Philipe avea în spate 14 ani de succes neîntrerupt.

Actor, el a devenit foarte repede vedetă. Vedetă, el a știut să rămînă actor, fără a înceta vreodată să fie un om simplu, cu gusturi simple.

A avut o mare prietenă : mama lui, pe care o numea tandru Minou.

A avut o soție, Anne Fourcade, o cunoscută etnografă, cu care a format un cuplu fericit.

Aveau amîndoi aceleași concepții despre viață. Aveau aceeași pasiune pentru ideile generoase, înaintate. Le plăcea să bată drumurile țării cu rucsacul în spinare. Le plăcea să-și ascundă fericirea. Le plăcea să primească prieteni. Le plăcea să se joace cu copiii lor. Le plăcea să se retragă în casa lor din Ramatuelle, în mijlocul oamenilor simpli.

— Ar trebui să fac mai puține filme și să vin mai des pe aici, spunea Gérard vecinilor săi, viticultori, care îl inițiau în tainele meșteșugului lor.

Gérard Philipe se odihnește astăzi în acest pămînt provensal pe care l-a iubit atît, la umbra unei mimoze...

A dus o viață simplă și curată. O viață fără scandal. O viață fără nici un compromis. O viață dreaptă. Iată ce ne-a lăsat drept amintire Gérard Philipe, alături de excepționala sa carieră artistică.

ANNE PHILIPE: „Răstimpul unui suspin"

Îmi amintesc de o noapte petrecută în grădina unde mă plimb azi singură — unul din locurile ce le-am evitat după moartea ta.

Era miezul nopții. Ieșisem ultimii de la teatru. Ningea. Mergeam ținîndu-ne de mînă. Nu voiam și nu simțeam nevoia de a vorbi. Umblam la întîmplare dar fără ezitări. Rarele vehicule treceau pe lîngă noi fără zgomot. Străzile-mi păreau pustii sau poate că numai dragostea noastră, în seara aceea, ne izola. Eram aproape de noapte, de cer, departe de Paris. Ieșind din strada Vavin, am ajuns la grădina Luxembourg. Mi-ai spus : „Intrăm ?"

Am sărit gardul și am pătruns într-un peisaj desăvîrșit. Pașii noștri răscoleau zăpada. Eram fericiți și conștienți de asta. Era o fericire pură, calmă alcătuită din convingerea că totul nu poate fi decît bine. Ți-ai scos paltonul și ne-am așezat pe el. Priveam în noapte. Îți vedeam ochii limpezi și genele udate de zăpadă. Orașul era la doi pași, dincolo de gard, și ne înconjura. A sunat ora trei. De ce oare m-am gîndit deodată la nenorocire ? Nu la a noastră — în momentul acela mi se părea de neînchipuit — ci la a altora. Noi stăteam nemișcați, pătrunși de fericire, cu brațele împletite, cu capetele alăturate. Unul din noi a spus : „Ne vom strădui să fim demni dacă într-o zi vom fi nefericiți". Și celălalt a răspuns : „Îți făgăduiesc".

Mă uit la tine în timp ce dormi, și lumea în care te afli, zîmbetul din colțul gurii tale, mișcarea imperceptibilă a genelor tale, trupul tău lipsit de apărare, totul e numai taină.

Stăm de vorbă : glasul tău, gîndurile tale, cuvintele cu care te exprimi îmi sînt cît se poate de familiare. Fiecare dintre noi ar putea încheia fraza începută de celălalt...

Tu ai fost cea mai frumoasă legătură a mea cu viața. Ai devenit cunoștința mea cu moartea. Cînd va veni și pentru mine, nu voi avea sentimentul că mă unește din nou cu tine, ci că pășesc pe un drum care tu mi l-ai făcut cunoscut.

JEAN PHILIPE: Fratele meu Gérard

...În copilărie, lui Gérard îi era niței frică de mine ; eram mai mare

Noutatul Gérard în noutatul Fanfan la Tulipe.

Iată-l alături de Lea Padovani (în mijloc), într-unul din ultimele sale filme, „Modigliani".

Anne, soția lui Gérard Philipe, împreună cu cei doi copii ai lor, Anne-Marie și Olivier.

decît el, mai puternic... Era de pe atunci o ființă extraordinar de vie, se mișca de parcă ar fi dansat continuu. Dar, adeseori, avea lungi perioade de visare ; se pierdea în lecturi pînă cînd îi smulgeam cartea din mînă. Eu țineam să-l inițiez în sporturi, în mecanică...

...Și mai tîrziu, cînd ne aflam numai între noi, fratele meu era încîntător.

Redeveneam doi puști nebunatici, doi colegi gata oricînd să facă pozne. Gérard știa să fie nespus de glumeț, chiar și în clipele grele. Mama noastră își amintește că l-a auzit o dată, la clinica din strada Violet, în timp ce făcea primii pași ajutat de un infirmier, spunîndu-i acestuia : „Lasă-mă, te rog" și, imediat, începu să desfășoare un adevărat balet...

Fratele meu avea un adevărat cult al muncii. Nu se împăca cu gîndul că eu aș putea să nu mă afirm într-un domeniu sau altul. Nu voia ca, în umbra sa, să existe un frate al lui Gérard Philipe care să nu facă nimic deosebit.

Considera că ceea ce dă vieții adevărata ei valoare este numai munca.

MAURICE PÉRISSET: Gérard, prietenul

...După zilele obositoare ale filmărilor în Mexic (vara lui 1959 — N.R.), Gérard ardea de nerăbdare să-și ia un concediu. La mijlocul lui iulie, pădurile din preajma vilei sale de la țară străluceau în lumină de-ți luau ochii...

Lui Gérard îi plăcea să stea seara, timp îndelungat, pe terasă, nemișcat, ca și cum ar fi vrut să se pătrundă de farmecul nopților din Provența... Citeodată asculta muzică și niciodată nu se sătura de Mozart.

Diminețile se scula devreme, îl ajuta pe fermier la treburile casei sau își conducea familia la plajă — o plajă mică, singuratică, pe care n-o invadau cei obișnuiți să-și petreacă vacanța la Saint Tropez. Pentru că nu prea avea pe cine să întîlnească pe acolo, stătea de vorbă cu prieteni întîmplători sau se odihnea la soare. Uneori, împreună cu Anne-Marie și Olivier, copiii săi, pornea înspre portul din Saint Tropez, înainte ca mulțimea să înceapă să se înghesuie, la orele cînd stăpînii acestui locșor erau doar pescarii și cei cîțiva locuitori ; ei îl cunoșteau pe Gérard Philipe și-i trimiteau surîsuri pline de înțeles. Se întorceau repede, într-o mașină veche, care n-asculta decît de el ; îi plăcea să fie mult timp în preajma copiilor, să le istorisească povești, iar aceștia, nesătioși, îi cereau mereu o continuare.

Reîntors în locuința sa din Paris, Gérard Philipe nu se întîlnea decît cu cîțiva prieteni buni, căci era ocupat cu citirea clasicilor, cu întocmirea proiectelor de viitor. Imediat după restabilire trebuia să plece cu soția și un prieten medic în vacanța de iarnă, și apoi, la întoarcere, poate se va hotărî, în sfîrșit, să-l joace pe Hamlet, acest Hamlet pe care Jean Vilar i-a cerut de ani de zile să-l interpreteze :

— Mai tîrziu, îi răspundea el, încă nu mă simt pregătit pentru asta...

În seara de 24 noiembrie, un disc se învîrtea în picup, un concert de Mozart. A doua zi de dimineață, Anne își conduse copiii la școală.

Cînd se întoarse, intră în camera lui Gérard. Pe pat, o carte cu tragediile lui Euripide, încă deschisă. Gérard avea ochii închiși, fața destinsă. Mîinile i se odihneau liniștite pe pled. Murise în timpul somnului.

ROLURI NOI

● **Spencer Tracy va apărea, după mulți ani, din nou într-un western, „The Cincinnati Kid", avîndu-l drept partener pe Steve McQueen. Autorul scenariului e Paddy Chayefsky („Marty"), iar regia e semnată de tînărul regizor de origine indiană Sam Peckinpah.**

● **Julie Christie (care ne-a vizitat țara cu prilejul turneului lui Royal Shakespeare Company) interpretează rolul principal în filmul**

„Iubita", recent realizat de către regizorul John Schlesinger. Partenerii săi : Dirk Bogarde („Grădinarul spaniel") și Laurence Harvey („Drumul spre înalta societate").

● **Emmanuelle Riva a primit să interpreteze în filmul „Thomas impostorul", realizat de regizorul George Franju după romanul lui Jean Cocteau, rolul prințesei de Bormes. Alături de ea își face debutul pe ecrane tînărul Fabrice Rouleau, fiul cunoscutului om de teatru Raymond Rouleau.**

● **Actrița suedeză Ulla Jacobson („N-a dansat decît o vară") va apărea împreună cu Kirk Douglas și Richard Harris într-un film realizat de regizorul american Anthony Mann. „Eroii din Telemark"**

evocă eroismul unor luptători din rezistență care, distrugînd o fabrică de apă grea instalată de nemți în Scandinavia, i-au împiedicat pe naziști de a folosi ei cei dintîi arma atomică.

● **Lidia Korsakówna, actrița poloneză care ne-a vizitat țara anul trecut, cu prilejul premierei filmului „Podul rupt", în care deține rolul unei complice a lui Bandera, interpretează în filmul „Îndrăgostiții sînt printre noi" rolul unei cîntărețe de [illegible] ușoară.**

● **Sir Alec Guinness (l-am văzut în filmul „Marile speranțe" și îl vom revedea în curînd în „Ucigașii de femei") se află în prezent în R.F.G., unde joacă într-un film realizat de Gottfried Reinhardt, fiul celebrului Max Reinhardt. Inspirat dintr-un roman al scriitorului englez Robert Shaw, filmul relatează pățaniile tragicomice ale unui cetățean german care, în timpul războiului, a adăpostit doi aviatori britanici.**

Erskine CALDWELL

logodna lui SUSIE BROWN

Cam la o jumătate de oră după ce soarele apusese, Sampson o porni tare grăbit dinspre malul celălalt al fluviului Mississippi, pe drumul prăfuit ce ducea la Elbon Creek, acolo unde Susie Brown își ducea viața singură-singurică în căsuța ei din spatele stăvilarului. Mai la tot pasul, ca să-și mai tragă răsuflarea din pricina greutății pe care o purta, își trecea de sub un braț sub celălalt cutia grea de pantofi pe care o ducea cu el.

După ce luptă și cu ultimul urcuș pînă la stăvilar și cînd zări lumina strălucitoare de la fereastra căsuței lui Susie, iuți și mai mult pasul.

Susie era acasă și se ocupa cu ștersul farfuriilor. Fredona încetișor un cîntec, în timp ce gonea din încăpere fluturii de noapte care se adunaseră în jurul lămpii. Sampson apăsă cu putere pe zăvorul ruginit al porții și-și săltă pantalonii. Niciodată Susie, cu pielea ei pîrlită de soare, nu i se păruse mai ispititoare ca acum.

— Ești mai dulce chiar decît o acadea, păpușico, strigă el prin fereastra deschisă.

Susie se răsuci iute pe călcîie. Tigăița pe care tocmai o ștergea îi scăpă deodată din mîini și căzu cu zgomot peste mașina de gătit.

— Iar ai apărut, Sampson Jones ? — strigă ea speriată. Ce tot dai tîrcoale p-aici ?

Fata, speriată, își apăsă ușor pieptul cu mîna, parcă să-și revină.

— Ce te miri atîta, puicuțo ? — spuse el, luînd de sub braț cutia grea de pantofi și punînd-o pe pervazul ferestrei, chiar sub ochii ei. Doamne sfinte, pentru ce te porți așa urît cu mine ? Ce tot îți pierzi timpul prefăcîndu-te că nu știai că o să vin ?

Susie examină din ochi cutia de pantofi, întrebîndu-se ce putea să fie înăuntru. Cutia aceasta o cam făcea să șovăie puțin. Ultimele trei dăți cînd mai venise Sampson să-i facă curte, nu-i adusese nici măcar un cap de ață.

— N-am timp de pierdut ca să-ți tot ascult suspinele, coate-goale ce ești, spuse ea pînă la urmă, întorcîndu-se cu spatele la cutie.

— Nu mai sînt un coate-goale, puicuțo, spuse el iute, și nici n-am să mai fiu vreodată, s-o știi de la mine.

Susie agăță cîrpa de vase pe o sfoară întinsă în spatele mașinii de gătit și aruncă o privire pe furiș în oglinda așezată pe un raft. Apoi străbătu încet odaia, observîndu-i atît pe Sampson cît și cutia lui cu un aer bănuitor.

— Cînd o să am poftă să-mi iau un bărbat, o să-mi iau unul solid, spuse ea cu o privire disprețuitoare. N-o să-mi pierd tinerețea cu un sfrijit ca tine.

Sampson zîmbi plin de încredere uitîndu-se spre fată și spuse :

— Puicuțo, cam ce greutate crezi că am eu oare acum ?

— Cît ? — întrebă ea cu mai mult interes.

— Adineauri m-am cîntărit și am exact două sute zece livre *).

Încercă să se salte și să intre pe fereastră, dar Susie îi dădu un pumn de-l aruncă cît colo pe pavajul din fața casei.

— Îmi cîntăresc eu singură bărbații, exclamă cu furie Susie, și n-o să-ți cred toate cîte le îndrugi, așa cum nu mă las dusă nici de lăudăroși !

— Dar de ce crezi oare că te mint, mititico ? — rosti el cu un aer foarte nenorocit. De ce te porți așa cu mine, de ce îmi vorbești astfel ?

— Pentru că tu nu cîntărești două sute de livre, asta n-o cred în ruptul capului, iată de ce, răspunse ea cu asprime. Cînd o să mă hotărăsc, nu avea grijă, n-o să duc dorul bărbatului care îmi place, iar tu nu ești omul la care să mă gîndesc. Și dacă mi-ai adus vreun dar în cutia aia, nu se schimbă cu nimic lucrurile. Și se opri să mai răsufle puțin. Ai priceput ce ți-am spus, Sampson Jones ?

— Am priceput, puișorule..., spuse el. Dar m-aș simți tare nenorocit dacă ai face o greșeală de care pe urmă să te căiești.

Susie se aplecă peste fereastră și privi la cutia pe care el și-o pusese din nou sub braț.

— Cred că dacă ai vrea să vezi ce ți-am adus aici, spuse el, poate ai vorbi altfel. Ți-am adus un lucru fain, puișorule. L-am cărat tocmai de la magazinul domnului Bob Bell, de la Grand Carrefour.

Susie își ațintì privirea asupra cutiei, pe urmă se ridică în picioare și-l examină pe Sampson din creștet pînă-n tălpi. Cutia albă era legată strîns cu o sfoară groasă și galbenă. La lumina lunii, strălucea într-un chip tare ademenitor. Și se afla numai la un pas de ea.

— Și cît spuseși că atîrni la cîntar ? — îl întrebă ea fără să înceteze o clipă de a-l examina de sus în jos și de jos în sus.

— Ți-am spus, puișor : două sute zece, repetă el plin de speranță. De ce crezi că te-aș minți ?

O observă un moment, întrebîndu-se dacă de astă dată o să-l creadă. Erau mai bine de zece luni de cînd urca de atîtea ori în munți ca s-o vadă și de cînd încerca la tot pasul, cînd era cu ea, s-o convingă să se mărite cu el. Citeodată, dar rar, i se întîmpla să-și petrească brațul în jurul taliei ei, să o strîngă puțin de mijloc și uneori s-o cuprindă după gît ; dar de obicei ea îl ținea la distanță, obligîndu-l să stea afară, în picioare, în timp ce ea se așeza pe scaun înăuntru și-i vorbea pe fereastră. Cîte și cîte nu i-a mai spus el, dar Susie îi declara de fiecare dată că bărbatul cu care se va mărita ea trebuie să cîntărească cel puțin două sute de livre. Niciodată în viața sa Sampson nu cîntărise mai mult de o sută treizeci de livre, dar de cînd începuse s-o curteze pe Susie, lucrurile luaseră altă întorsătură. Se îngrășase în șase luni cu șaizeci de livre, înfulecînd în neștire la fasole și la bucăți grase de porc, și alte asemenea mîncăruri care îi căzuseră la îndemînă. Dar luna trecută băgase de seamă că, oricît de mare ar fi fost cantitatea de mîncare înghițită, nu putea să se mai îngrașe nici măcar cu o livră peste cele o sută nouăzeci pe care le căpătase. Și, culmea ghinionului, neliniștea pe care i-o pricinuia acest fapt, îl făcea acum să slăbească puțin cîte puțin în fiecare zi. Era disperat.

În timp se stătea acolo, afară, lîngă fereastră, Susie plecase din odaie. Sampson se duse în grabă după ea, în fața casei. Se instalase într-un fotoliu pe verandă și, liniștită, își făcea vînt.

Plin de speranță, Sampson puse un picior pe ultima treaptă.

— Să nu te prind că mai faci un pas înainte, Sampson Jones ! — țipă ea pe un ton aspru. Și apoi, tocmai mă întrebam dacă ai într-adevăr greutatea pe care mi-ai spus că o ai.

Sampson își apăsă stomacul ieșit în afară cu mîinile-i puternice și negricioase, iar apoi și le puse pe șolduri.

— Susie, spuse el cu ciudă, jur că ești o pișăloagă afurisită. Vezi prea bine toată grăsimea asta adunată pe oase și te faci că nu observi nimic ! Ce naiba oi fi avînd în capul tău ?

Lîngă să-i cadă cutia de pantofi pe cea de-a doua treaptă, își umflă zdravăn pieptul și își îndoi brațele ca să-și arate mușchii încordați.

— Atunci, dacă ești atît de sigur pe ce spui, de ce nu aduci un cîntar ca să te cîntăresc și eu ? — spuse ea. Doar nu ți-e frică să te cîntăresc, nu ?

Sampson rămase pironit locului, reflectînd cu seriozitate la această propunere. După un moment de gîndire, ridică ochii spre Susie.

— Sigur că mi-ar plăcea să mă cîntărești, Susie, spuse el,

*) livră = unitate de măsură cam de o jumătate de kilogram — n.t.

PUTEREA CUVÎNTULUI

desene de Cik DAMADIAN

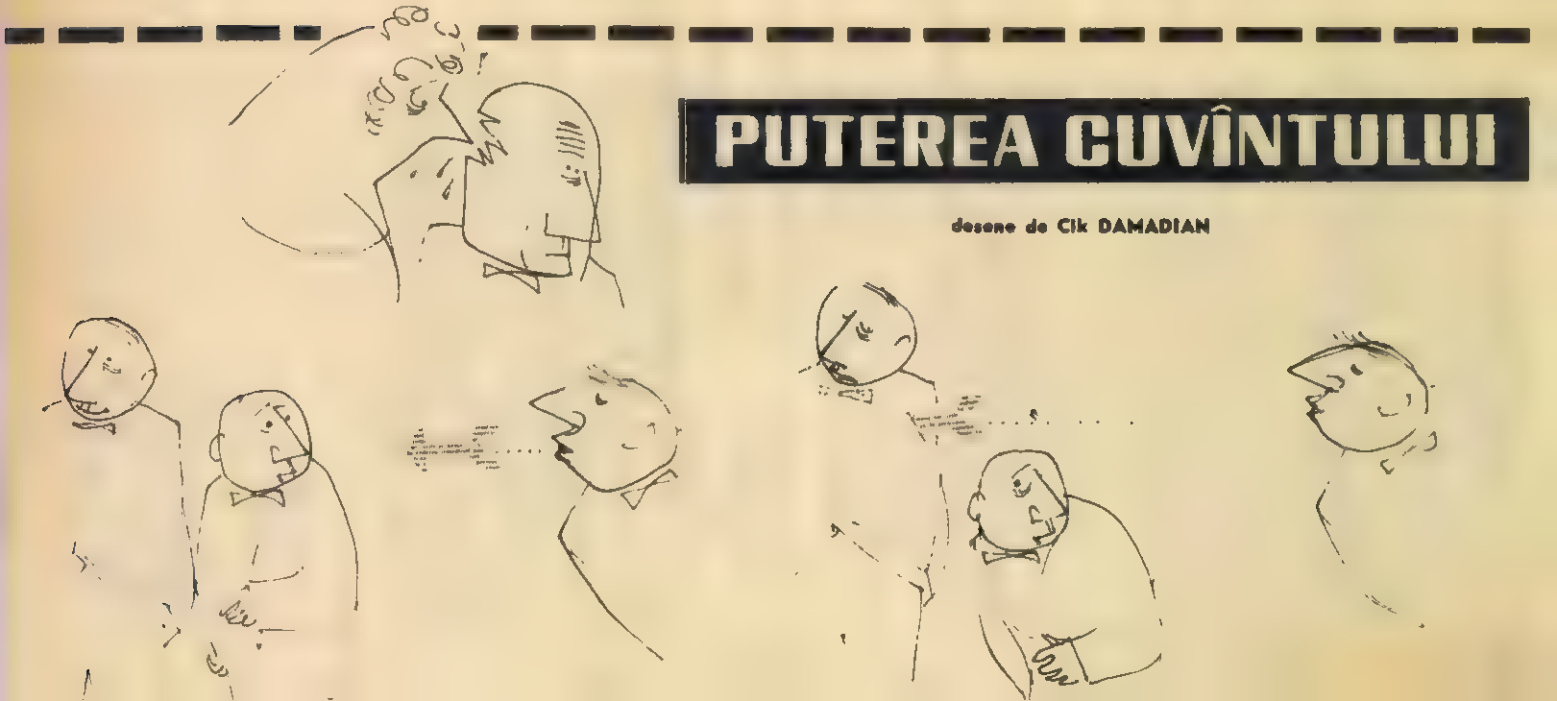

numai că n-am cîntar, asta-i tot. Ai tu unul ?

Mai înainte ca ea să răspundă ceva, se aplecă iute și luă de jos cutia de pantofi.

— Lasă cutia aia, Sampson Jones, spuse ea cu voce poruncitoare. Știu eu ce-ți trece prin cap. Încerci să mă cîștigi cu alde cutii d-astea, nu-i așa ?

— Cum poți să spui una ca asta, Susie ? — zise el tresărind. Cîtuși de puțin. Umil, puse din nou cutia jos. Ce te face să crezi acest lucru despre mine ?

— Ei bine, spuse Susie legănîndu-se tot mai mult în fotoliul rulant, dacă n-ai minți, atunci poate că ai să vrei să te cîntărești cu balanța mea.

Chipul lui Sampson deveni galben.

— Ai tu o balanță aici, Susie, adevărat ?

Susie se ridică în picioare.

— Stai acolo unde ești că o aduc eu, spuse ea. Sînt sătulă pînă peste cap să tot aud cum te lauzi. O să te cîntăresc, în sfîrșit, cu balanța mea, dacă nu-ți este teamă să aflu cît cîntărești exact.

— Nu mi-e frică de loc, Susie, îngăimă el, înspăimîntat la culme.

După ce Susie dispăru în casă, Sampson alergă iute pînă în mijlocul curții și începu să adune toate pietrele și pietricelele pe care le găsea pe jos. Pe cele mai mari le vîrî în buzunarele din părți, iar celelalte buzunare și le umplu cu pumni de pietriș și de pietricele. Și, dat fiindcă Susie mai zăbovea încă, își scoase în grabă ghetele și le umplu cu tot nisipul pe care îl putu vîrî în ele. Se ridică apoi, tremurînd ca varga, cînd o auzi pe Susie umblînd prin casă. Era convins că nu reușise să-și pună în buzunare cele zece livre necesare de pietre, pietricele, pietriș și nisip. În ultima clipă mai găsi o pietricică și o băgă și pe ea în gură.

Susie tîrî pe verandă un fel de balanță romană și o agăță de o bîrnă. Pe urmă îl căută cu privirea pe Sampson.

Sampson urcă treptele, aducînd sub braț cutia grea de pantofi. Celălalt braț și-l trecu prin lațul frînghiei care atîrna de balanță.

— Lasă jos cutia, rosti Susie cu hotărîre.

El o privi cîteva clipe cu un aer de implorare, dar aerul implacabil al lui Susie nu admitea nici o discuție, astfel că își puse cutia jos.

— Am asudat rău astăzi pe cîmpul de bumbac, am muncit din zori pînă seara, începu să se vaite el, nu m-aș mira de loc să fi slăbit grozav, Susie.

— O să vedem noi, spuse ea bătoasă. Acum atîrnă-te de frînghie.

Sampson își băgă brațul în lațul frînghiei și, cu mare greutate, se săltă de la pămînt, legănîndu-se puțin. În timp ce stătea astfel atîrnat, știind că soarta lui depindea de această balanță, Susie se apropie de celălalt cap și făcu să alunece greutatea de-a lungul vergelei de oțel.

Sampson încercă să-și întoarcă puțin capul să vadă și el cît cîntărește, dar poziția în care stătea era atît de incomodă, încît îi fu cu neputință să observe ce se petrece deasupra lui. De aceea renunță la acest lucru și rămase astfel atîrnat, rugîndu-se fierbinte și din toată inima să atîrne cît mai mult.

Între timp, Susie constată că nu fusese mințită, iar Sampson, buimăcit de atîta tensiune și neliniște, nici nu mai știu pe ce lume se află cînd o auzi pe fată că-i spune că poate să pună picioarele jos. Cînd atinse pămîntul cu picioarele, genunchii i se îndoiră și, clătinîndu-se, de-abia-de-abia, străbătu terenul din fața casei. Se sprijini de zid să nu cadă. Susie nu mai scoase o vorbuliță de cînd îi spusese lui Sampson să dea drumul la frînghie și nici el nu se simțea în stare s-o mai întrebe ceva. Pe urmă, deodată, simți cum două brațe i se încolăcesc în jurul gîtului, iar în clipa următoare leșină.

Cînd își reveni în simțiri, Susie, îngenuncheată lîngă el, îl îmbrățișa cu mult foc. Izbuti în fine să se elibereze din strînsoarea ei și să-și vină în fire. Pietricica pe care o băgase în gură dispăruse. Cu neputință de spus dacă îi căzuse din gură sau o înghițise. Nu se simțea de loc într-o situație prea bună.

— Dragul meu, îi spunea Susie. Oh ! Ce fericită sînt că tu cîntărești atîta ! Ar fi trebuit să facem asta mai de mult, să nu așteptăm atîta timp.

— Și cît cîntăresc, Susie ? — întrebă el.

— Oh, dragă ! — exact două

sute cincisprezece livre, spuse ea încîntată, și tu care spuneai că nu cîntărești decît două sute zece ! Oh, puiule !

Sampson închise ochii. Cînd îi deschise din nou, văzu că Susie se căznea să deschidă cutia cea grea de pantofi. Desfăcuse sfoara și ridicase capacul. Pe urmă scoase din ea o mașină de călcat grea de zece livre pe care el i-o adusese în speranța că, dacă va trebui să se cîntărească în fața ei, o să izbutească să țină cutia sub braț.

— Este cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată în viața mea, dragă, spuse ea încîntată, și tu care spuneai că nu cîntărești decît două sute zece ! Oh, puiule !

Sampson închise ochii. Cînd îi deschise din nou, văzu că Susie se căznea să deschidă cutia cea grea de pantofi. Desfăcuse sfoara și ridicase capacul. Pe urmă scoase din ea o mașină de călcat grea de zece livre pe care el i-o adusese în speranța că, dacă va trebui să se cîntărească în fața ei, o să izbutească să țină cutia sub braț.

— Este cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată în viața mea, dragă, spuse ea cu dragoste, mîngîind cu palmele suprafața netedă și lucioasă a fierului.

Îl privi pe Sampson Jones cu admirație. În timp ce aștepta ca Susie să-i vorbească din nou, el îi aruncă pe furiș o privire, întrebîndu-se cum ar putea să se descotorosească de cele douăzeci și cinci de livre de pietricele, mai înainte ca ea să i le descopere prin buzunare.

În românește de Tatiana ULMU
Ilustrație de Angi PETRESCU-TIPĂRESCU

MODA

Rochia acestei primăveri

Linia recomandată de moda anului 1965 este o linie suplă, feminină, care se face cu precădere remarcată în croiala rochiilor.

Fie pe o linie gen „furou" sau „princesse", tăiată în talie sau cu corsajul uşor bluzat şi fusta dreaptă, fie că este o rochie întreagă sau formată din două piese, ea urmăreşte uşor liniile siluetei, accentuindu-le zveltefea.

În general, rochiile vor fi cît mai puţin încărcate cu detalii, efectul fiind dat de liniile de croială, de felul în care este butonată, de ţesăturile şi culorile folosite, de combinarea reuşită a acestora.

O formulă nouă în moda rochiilor : „sarafanul". În afară de latura practică, el oferă posibilitatea unei interesante combinaţii de materiale şi culori. E o ţinută foarte tinerească.

1) Rochie netăiată în talie, cu lărgimea corsajului strînsă uşor într-un cordon, cu guler şi revere înguste. Epoleţii accentuează alura sportivă şi tinerească a acestui model. Stofa e netedă, de culoare oranj, cu dungi fine albe, pe care nasturii bombaţi, negri, dau un efect plăcut şi modern.

2) Dintr-o stofă uşoară, coral cu fire care-i dau un efect granulat, o rochie croită „princesse", cu mîneca mică, chimono. Singurul detaliu : două clape oblice. Un mic fular de mătase albă cu buline negre completează decolteul simplu şi înviorează rochia.

3) La această rochie dintr-o stofă gen „panama" de culoarea verde-smarald, două elemente noi în modă : croiala corsajului şi forma mînecilor.

4) Un sarafan format din două piese, din stofă fantezi teracot cu fire de efect albe. Vesta, cu decolteu mare, rotund, încheiată la două rînduri de nasturi, se îmbracă peste o bluză de mătase naturală bleumarin. Funda, bogat formată din bieul din jurul gîtului, dă o notă de eleganţă acestui ansamblu modern.

5) Pe o linie „furou", un sarafan de gabardină de culoarea nisipului — una din culorile cele mai moderne. Bluza e din ţesătură de bumbac maro cu efect de şantung.

Ing. B. DARIE
şeful serviciului tehnic
al F.C.T. - „Bucureşti"
Fotografii de Elena GHERA

1

2

3

Struţul şi fetiţa

În Africa este foarte răspîndită o legendă despre un struţ care, în marea lui înfumurare, a vrut să ajungă în zbor pînă la cer. Razele soarelui i-au ars însă aripile şi temerarul a căzut la pămînt, de atunci nemaiputînd zbura de loc.

Şi numele ştiinţific al struţului, Camelus, este rodul unei legende potrivit căreia, cea mai mare pasăre ce trăieşte azi pe pămînt s-ar fi născut din încrucişarea unei cămile cu o zburătoare a deşertului, necunoscută oamenilor.

Dar cîte nu s-au pus pe seama struţului ? Că e lacom („stomacul de struţ" a devenit o expresie proverbială), că e fricos şi cam netot, ascunzîndu-şi capul în nisip la vederea duşmanului (ceea ce, de altfel, nu este de loc adevărat) sau că e agresiv...

Fotoreportajul de faţă îşi propune să dezvăluie o faţă mai puţin cunoscută a struţului : aceea de pasăre uşor de domesticit care poate trăi pe lîngă casa omului, ţinînd locul cîinelui de pază, ocrotind turmele de oi. În plus, struţul se dovedeşte a fi un mare prieten al copiilor.

Iată-l, aşadar, pe eroul nostru : se numeşte Jughead (adică „cap de ulcior"). E în vîrstă de 8 ani şi cîntăreşte 175 kg. Trăieşte la Bloomington, în California, la ferma lui Gene Holter, un abil dresor şi cunoscut organizator de curse de struţi şi de cămile. Fetiţa lui Gene, Cathy, are 3 ani şi cîntăreşte 19 kg. Jughead şi Cathy au devenit prieteni buni de joacă. Priviţi păsărea cu tandreţe ce arată faţă de mica ei prietenă : nici mişcări bruşte nici dorinţă de fugă, ci o răbdare nesfîrşită. Şi o mare demnitate. Priviţi-o pe Cathy, ce încredere nelimitată în marele ei prieten (mare la propriu şi la figurat). Şi cîtă tandreţe pentru tovarăşul de joacă !

Jughead, dragul meu, ce năzbîtii mai facem azi...

Poate că îi e şi sete, Jughead !

...Dacă, Cathy, dacă fetiţă dragă, Jughead îţi ocroteşte somnul.

Cathy, fetiţa mea, n-ar fi bine ca mai întîi şi tatăl să-mi dai un braţ de lucernă !...

4

5

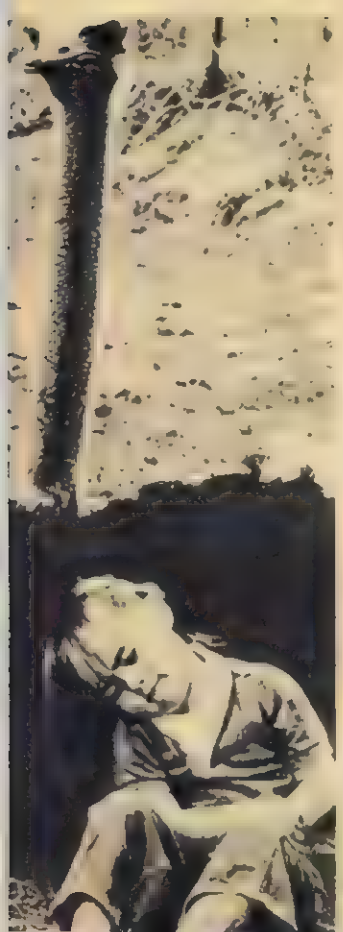

POVESTEA VORBEI

Istoria unui nume

Imperechind ideea de „glorie" cu aceea de „strălucire", strămoşii germanilor au creat numele propriu Hrodberht, simplificat în *Robert*. În vechime, părinţii alegeau pentru copiii lor un nume care să simbolizeze cele mai frumoase calităţi, încredinţaţi fiind că numele influenţează ursita. Orice *Robert* era deci destinat unei vieţi luminate de „strălucirea gloriei". Ca nume propriu — *Robert* apare pînă astăzi, la mai multe popoare — a fost impus de tradiţie, căci nici germanii, englezii, francezii, italienii, nu-şi dau seama de înţelesul primitiv.

Din afecţiunea pentru animalele domestice, oamenii le-au dat şi lor nume, cîteodată rezervate numai pentru necuvîntătoare (cum e, în românește, *Grivei* pentru cîini), alteori chiar nume de persoană. Nu se ştie de ce, francezii au dat mieilor un nume derivat de la Robert, diminutivul *Robinet*. Desigur, ei nu s-au gîndit nici o clipă că numele „Strălucirea gloriei" e cel puţin deplasat, dacă nu chiar ridicol pentru un miel. Dar cine putea simţi ridicolul unui cuvînt format într-o limbă străină ?

„Decăderea" numelui Robert, devenit Robinet, a ajuns şi mai pronunţată în Franţa secolului al XV-lea, cînd *Robinet* devine substantiv comun, scris, cum era şi firesc, cu iniţială minusculă. În locuinţele celor înstăriţi, în camera de baie, apar primele *robinete* : nişte dispozitive care opresc sau lasă să se scurgă apa, împodobite cu un mulaj metalic înfăţişînd un mic cap de miel. Fantezia constructorului explică denumirea ; ea a fost reţinută şi după ce alţi constructori au imaginat altfel aceste dispozitive.

Aşa a devenit numele familiar al mieilor substantivul *robinet* şi aşa se încheie povestea acestui cuvînt care ne-a amintit prin originea sa o credinţă străveche în puterea magică a numelui.

Sorin STATI

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

... PENTRU BĂRBAŢII CARE PREFERĂ ŢINUTA SPORTIVĂ

— **bluze de rolan, cu guler de rezervă.** Există în două modele, fie închise cu nasturi pînă jos, fie cu o fentă cu trei nasturi. Călduroase şi purtabile, au şi o culoare reuşită — gri-antracit. Se pare însă că măsurile mari, foarte solicitate, lipsesc. Pe cînd remedierea acestei deficienţe ?

— din acelaşi material, **jachete** în gri-antracit, maro şi oliv, cu mînecă raglan sau aplicată. Foarte comode, înlocuiesc cu succes sacoul dimineaţa la serviciu sau chiar pe stradă. Atît aceste jachete, cît şi bluzele despre care am amintit mai sus se găsesc la I.C.S.-Romarta — Cadouri pentru bărbaţi.

...CA ŞI PENTRU ADEPTELE ACELEIAŞI ŢINUTE

— la magazinul Confecţii pentru femei „Bucureşti", **deux-pièces-uri din jerseu de lînă** în combinaţii foarte reuşite cu material plastic imitînd pielea. Modelele originale, ca şi culorile plăcute (gri, gri-fer, bej) le fac foarte apreciate de cumpărătoare. Din păcate însă şi aici siluetele mai „forte" au fost neglijate, întrucît măsurile se opresc la nr. 48 ;

— la acelaşi raion ne-au atras atenţia **ansamblurile alcătuite din fuste de tergal şi veste cu feţele din imitaţie de piele** (spatele, garnitura, gaica şi nasturii sînt confecţionate tot din tergal). Se găsesc în diferite combinaţii de culori (maro cu muştar, bej deschis cu bej închis, verde închis cu verde deschis etc.).

... PENTRU GOSPODINELE CARE SE PREGĂTESC DE „CURĂŢENIE MARE"

— **„Rab", un praf pentru îndepărtarea pietrei depuse pe cazane, vase de porţelan, căzi de baie, ligheane, precum şi a arsurii rămase pe tăviile de copt.** Eficienţa acestui produs este foarte mare, întrucît înlătură chiar şi depunerile vechi de mai mulţi ani, cu condiţia să fie presărat şi lăsat în locurile respective o noapte întreagă. Foarte convenabil (un flacon costă doar 4,75 lei), poate fi utilizat şi la curăţirea obiectelor din sticlă, teracotă şi ceramică. **Atenţie !** Trebuie ferit de contactul cu orice suprafaţă metalică ;

— **„Carpetin", o soluţie pentru curăţirea covoarelor şi a tapiţeriilor** (fotolii, canapele etc.). Foarte uşor de aplicat — prin simpla frecare a obiectelor murdare cu un burete înmuiat într-un amestec de apă şi „Carpetin" — dă rezultate deosebit de bune, cu condiţia ca în prealabil praful să fi fost înlăturat de pe respectivele obiecte cu ajutorul bătătorului sau aspiratorului.

... CA ŞI PENTRU CELE CE VOR SĂ-ŞI COMPLETEZE UTILAJUL CASNIC

— un **aerotor** (duş pentru robinet) extrem de practic pentru spălatul paharelor, fabricat de I.O. „Chimica"-Cluj. Constă dintr-un tub scurt de cauciuc, care se poate înşuruba la orice robinet, terminat cu o rozetă perforată din material plastic. Apa, trecînd cu presiune prin rozetă, spală paharele în cîteva secunde ;

— **un zdrobitor de usturoi** din metal cromat, asemănător cu un spărgător de nuci, prevăzut la capăt cu o cutioară cu pereţii perforaţi. Pe lîngă faptul că uşurează munca gospodinei, acest instrument prezintă şi avantajul de a nu permite să treacă decît mujdeiul, bucăţile de usturoi zdrobit — greu tolerate în alimentaţie de unele persoane — rămînînd în cutie.

Tehnică și sport

În sălile de antrenament și laboratoarele Institutului de cultură fizică atrag atenția, în ultimul timp, o serie de aparate și mecanisme cu ajutorul cărora studenții își însușesc mai bine și mai repede anumite procedee tehnice. Unele din aceste aparate sînt foarte simple și ușor de executat, altele, dimpotrivă, complexe, necesitînd o documentație vastă, la realizarea căreia au contribuit inginerii și specialiștii în electronică. Prezentăm cititorilor noștri cîteva dintre aceste aparate și utilaje.

Instalația pentru reflexul electrodermal ajută la studierea emotivității sportivilor. Discobolei Lia Manoliu i s-au spus cîteva cuvinte : haină, fustă, curea, cataramă. Pe o diagramă, reacțiile la primele trei cuvinte nu indicau nimic deosebit, în schimb, la rostirea cuvîntului *cataramă*, pe o fișă a apărut o zonă specială. Ce se întîmplase ? Noțiunea respectivă provocase o asociație firească — Olimpia Cataramă este principala concurentă în țară a Liei Manoliu...

Anul trecut, la Congresul Federației internaționale de gimnastică de la Zürich, a fost omologat *aparatul electronic pentru determinarea depășirilor de zonă* realizat de Octavian Mateescu și Robert Podlaha. Acesta semnalizează cea mai mică atingere a liniilor de penalizare la săriturile peste cal, eliminînd... discuțiile contradictorii ale arbitrilor. *Dinamograful* este un alt aparat electronic, pus la punct de către membrii catedrei de gimnastică a institutului, cu ajutorul căruia se determină fazele săriturilor cu sprijin. Tot pentru controlul evoluției unui sportiv a fost creat și *goniometrul*, întrebuințat la stabilirea mobilității articulare.

În fotografii : 1) La laboratorul de psihofiziologie, condus de conf. univ. M. Epuran (în stînga), *pupitrul pentru studierea formării stereotipului dinamic* stabilește posibilitățile de formare a deprinderilor la diverse sporturi. 2) Sub *plasa* montată la 1,5 m înălțime, baschetboliștii conduc mingea aplecați pentru a se obișnui cu poziția corectă de atac. 3) În sala de volei este utilizat *blocajul mecanic*, construit de tehnicianul Gh. Dima. Acționate de arcuri, brațele de fier sînt dirijate de către antrenor în așa fel încît îl obligă pe trăgător să rezolve într-o fracțiune de secundă diverse situații de joc. 4) *Balanța de forță*, reducînd greutatea corpului cu 20—30 kg, dezvoltă mușchii scapulo-umerali și permite executarea unor exerciții foarte dificile la inele. 5) *Paralele mici*, care încap într-o servietă ; pot fi întrebuințate în orice loc și în special de către începători, care-și învinge frica mai repede cînd lucrează aproape de sol.

Datorită muncii de cercetare a cadrelor didactice, viitorii profesori și antrenori mai au la dispoziție și alte aparate de perfecționare a măiestriei sportive. Pentru voleibaliști : *cadru* și *coșuri mobile* pentru precizia paselor, *aruncător mecanic de mingi*, întrebuințat la corectarea loviturii de atac, *plasă opacă*, *panou de reflexe*. În sala de baschet sînt folosite *machete* ale căror componente sînt reglabile, printre ele jucătorii executînd diferite scheme tactice. Gimnaștii mai beneficiază de *role*, *kelcometre* și *scripeți* pentru dezvoltarea forței și *plasa elastică*, folosită la sărituri.

Fotoreportaj de
V. HOSSU și M. CIOC

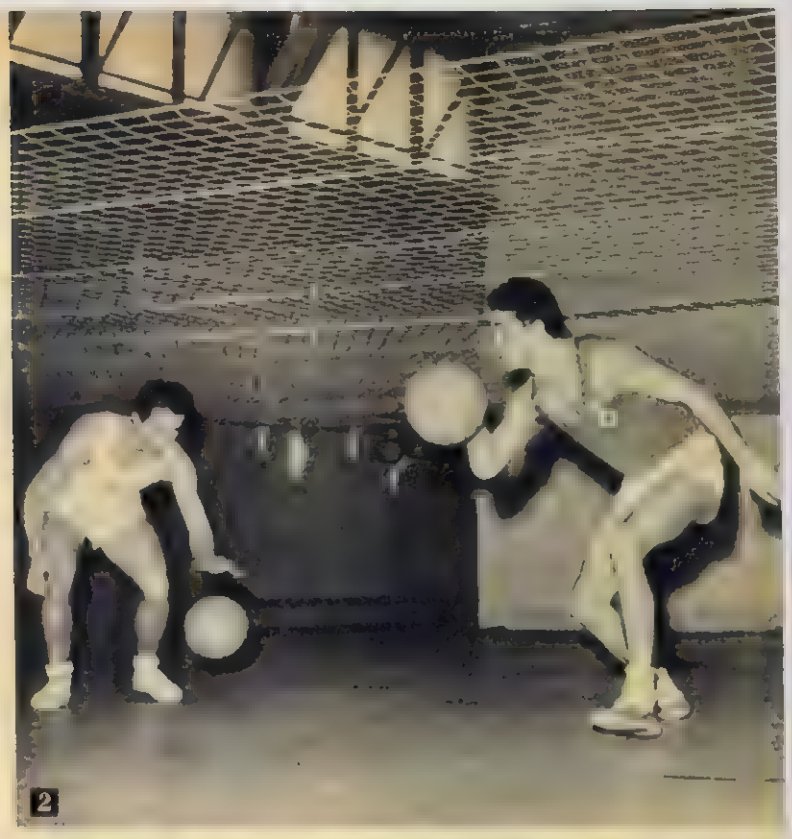
2

3

4

1

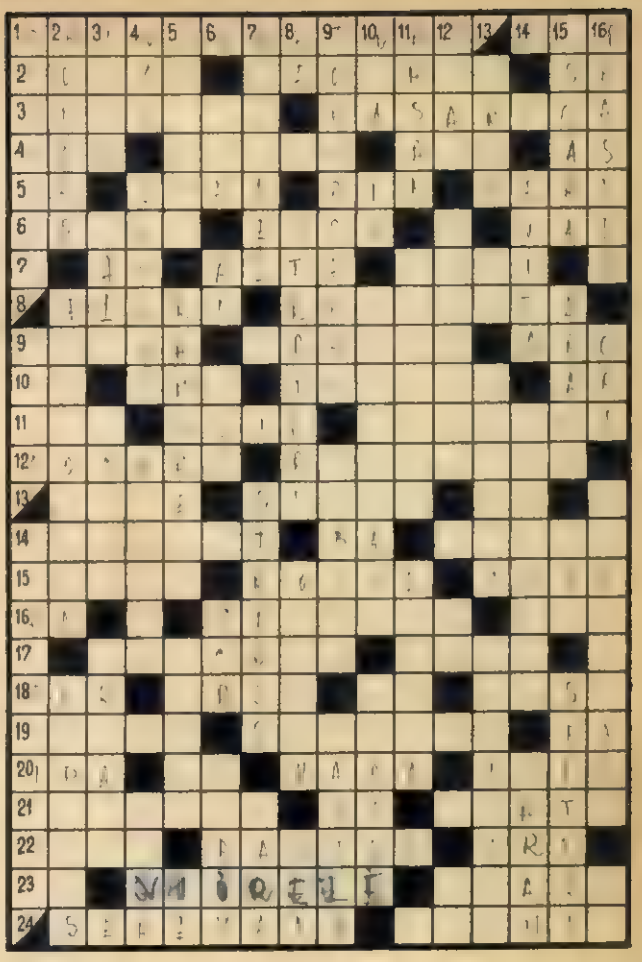

16/24 PRIMĂVARĂ !

ORIZONTAL : 1) Soliste în concertul ce începe primăvara — Arma defensivă a trandafirului. 2) A compus „Cîntecul primăverii" — Plini de mireasme — Sere ! 3) Ghiocei — Cîntăreața din ramuri (dim.). 4) Navă — Verbul săgeții lui Amor — Măsuri pe ogoare — Un singur trifoi, tipărit pe cartou. 5) Din senin ! — „Primăvara dragostei" de R. Schumann — Mă veselesc — Cele de primăvară sînt pline de mireasme, dar ricoroase. 6) Autorul cîntecului „Jocuri de ape" — Comedie de Tudor Mușatescu — Talaz. 7) Cal — Nu acestea — Sezonul celor de fotbal a început o dată cu primăvara (sing.). 8) Atracțiile grădinilor — Floarea-soarelui. 9) Fata din „Apele primăverii" (Turgheniev) — Ogoare — Boltă. 10) Notă — Mame (arh.) — Sunete de tobă în înaltul cerului — În primăvară ! 11) Iată ! (reg.) — Răpește puișorii... — ...încolțiți de dușmani. 12) Vestitori ai primăverii — Porumbei ce zboară-n cercuri. 13) Poet turc (1680—1713) — Torent — În dumbravă ! 14) Pierdut — Nu — Flori cu parfum foarte puternic. 15) Uscată — Puzderie de albine în zbor primăvăratic — Cultivă inul. 16) Horia Dinu — Case ca-n basme — Veche cetate macedoneană. 17) Crenguțe — Ambarcații sportive. 18) Fir — Șterse — Carte ! — Oarecare femei. 19) Pe uliță, primăvara după ploaie — Biciuitor de moravuri — Salutare. 20) Institutul de proiectări agricole — Din sepale ! — „...florilor", roman de M. Sadoveanu — Poet contemporan, a cîntat „Primăvara". 21) Sursa unei ploi de primăvară (dim.) — La flori și fluturi ! — A compus cîntecul „Primăvară, primăvară". 22) Lac la vărsarea Amurului — Poezia dragostei și a naturii — Curelușă. 23) Pronume — Floare a primăverii — Salate (fig.). 24) Cîntec sub fereastra iubitei — Cringul de urîni.

VERTICAL : 1) Cu o floare nu se face primăvară — Pieptar înflorat — Autorul romanțelor „Apele primăverii" și „Liliacul". 2) Rapsodia lui Enescu în care cîntă o vestită „Ciocîrlie" — A înfățișat pe pînză „Primăvara" — Floare de primăvară. 3) Ieșiaz — Diminutiv feminin — Salcîmi — Poteca. 4) Oraș în R.P. Ungară — Locuitori de pe țărmurile Balticei — Sfredel pentru obadă — Stîrnește rîs. 5) De florile mărului — Crenguță — Afluent al Mureșului — În inel ! 6) Pronume — Poezi — Diminutiv masculin — Circa — Pulberea aurie din floare. 7) Compozitor clasic, autorul lucrării „Primăvara" — A scris valsul „Voci de primăvară" — Primăvara cu chitara. 8) Ere ! — Brazde în grădină — Ostaș — Fruct. 9) Autorul unei „Rapsodii de primăvară" — Drumul pămîntului ! — Ogor. 10) Divinitate romană — Început de iubire ! — Floare galben-aurie — A înălța. 11) Pus primăvara-n straturi — Grandori — Struna greierului-trubadur. 12) La războiul de țesut — Pe merit — Din neon ! — Insă. 13) Floare liliachie de primăvară — Dar — Răsunete — Lumini în iarbă. 14) A ocoli — Sărbătoarea primăverii — Muncește ogoarele. 15) Crustă formată în urma mortificării unor țesuturi în organism (med.) — Brăzdați cu tractorul — Instrument muzical — Purtau în trecut spada domnească. 16) Muncă de înlăturarea buruienilor din culturi — Aria greierului — Autorul cîntecului „Vino, că-i primăvară !" — Caiș !

Sofia BUCUREȘCU

Cuvinte rare : IGA, NABI, DIO, VAT, OMA.

Dezlegarea jocului „D-ale ecranului" apărut în nr. 9/965

ORIZONTAL : 1) DECORURI — CABIRIA. 2) IROSIRE — GINA — ARP. 3) MONTAT — SENS — NIKO. 4) ORFEU — DUNE — E — DUS. 5) ILA — CINEFICA — TT. 6) C — INTUNERIC — MECI. 7) OAC — I — STIL — MEL — L. 8) M — TIMPA — C — R — D — TB. 9) ER — NOR — A — METEORI. 10) DIASCOPIC — AROMA. 11) IS — P — II — IOLA — UMF. 12) E — CINECLUB — BILCI. 13) DIRECTOR — CANCAN. 14) REDACTOR — CINTURI. 15) EV — T — IR — CINTAR — T. 16) GEM — DESTINE — RIN. 17) ILARI — CINEMASCOP. 18) ZOLA — GENERAL — SUR. 19) OPT — CINEMATECA — E. 20) RA — PANORAMICA — AM. 21) I — BAI — GI — ACUMA — I. 22) BORDERIE — A — ILIE. 23) DRACULA — ST — MOTOR. 24) ROSAL — FOTOGENICA.

dialog cu cititorii

VA FI MAI SPECTACULOS JOCUL DE RUGBI

„Ca spectator am constatat că insuficienta popularitate a rugbiului la noi s-ar datora caracterului său static (prea multe „grămezi" și aruncări de la tușă). În ce măsură va fi remediată această lacună prin noul regulament internațional al jocului de rugbi ?"

St. CAZACU
Cluj

Răspunde M. NICULESCU, vicepreședintele al Federației române de rugbi.

Pînă nu demult, predomina în rugbi concepția greșită de a se folosi mai mult forța, neglijîndu-se cele mai importante elemente ale acestui sport : suplețea, subtilitatea, îndemînarea, eleganța mișcărilor, viteza, coordonarea acțiunilor, combativitatea și îndeosebi jocul de ansamblu ca efect al jocului de pase. Vechiul regulament favoriza și chiar impunea un joc dezlînat.

Recentele modificări aduse regulamentului de joc de către forul internațional de specialitate — F.I.R.A. — sînt orientate spre un joc mai deschis, mai ofensiv, mai frumos și mai elegant, cu eficacitate sporită și deci mai spectaculos.

Am putut urmări pe viu avantajele noului regulament în meciurile echipei Franței (anterioare celui din decembrie 1964) care a desfășurat noi tactici de joc, mult mai eficace și cîtuși de puțin stereotipe. Aceste modificări în jocul de rugbi au fost adoptate la noi în returul campionatului categoriei A, iar roadele lor sînt vizibile. Unele echipe fruntașe (Steaua, Dinamo, Grivița roșie) au început să renunțe la exclusivitatea jocului „pe înaintare" și au folosit mai mult *jocul de pase* (mai puțin prezent în meciul România-Franța, dar excelent practicat de Grivița roșie în turneul din Franța, pentru care a primit elogii unanime). În același timp sînt pe cale de a dispărea loviturile de picior inutile (păcat că regulamentul nu le limitează !), obicei în virtutea căruia, primul jucător venit în contact cu mingea o trimitea cu piciorul în afara terenului fără nici un rost.

E posibil totuși să avem un început de sezon greoi, deoarece jucătorii, antrenorii și arbitrii, nu au asimilat încă satisfăcător noua manieră de joc. În actuala perioadă de pregătire trebuie îmbunătățit talonajul (în care nu prea străluceam nici în vechile condiții) ; să ajungem prin antrenament intens la o legătură perfectă între piloni, taloneuri, jumătatea la grămadă și înaintarea atacanților ; să folosim unul din noile avantaje ale regulamentului, faptul că linia de apărare e mai îndepărtată de a atacanților, ceea ce înlesnește atacul cu pase și favorizează totodată pe cel ce trage cu piciorul, care are mai mult timp pentru a-și asigura șutul (vezi lovitura de picior căzută a lui Camberobero în meciul din 12 decembrie 1964). Și, bineînțeles, o necesar să ridicăm nivelul execuțiilor tehnice.

CE E ILUZIONISMUL ?

„Doresc să aflu cîte ceva despre iluzionism".

Vasile MITACHE, electrician
Petroșani, str. Petroșani 25

Răspunde A. IOSEFINI, de la Circul de stat.

Iluzionismul este prezentat adesea sub numele de „scamatorie" sau „prestidigitație". Prestidigitația este doar un capitol al iluzionismului, care se bazează pe simpla „adresă" a degetelor și pe iuțeala de execuție. Iluzionismul cuprinde ansamblul procedeelor capabile de a încurca raționamentul spectatorilor, cu scopul de a amuza. Pentru aceasta se folosesc adesea aparate trucate sau pregătite în prealabil.

Iluzionismul este cunoscut de foarte multă vreme. Texte străvechi pomenesc de existența „vrăjitorilor" și „magicienilor", care nu erau altceva decît niște scamatori pricepuți, niște iluzioniști. În templele egiptene s-au descoperit numeroase dispozitive de trucaje, destinate să prezinte „miracole" de tot felul pentru a asigura dominația castei preoților asupra poporului ținut în ignoranță și întuneric.

În antichitate latinii au dat profesioniștilor ambulanți și scamatorici denumirea de „prestidigitatores" sau „acetabularis". Datele privitoare la iluzionism se înmulțesc o dată cu Renașterea, datorită tipăriturilor.

Astfel, într-o poemă-farsă intitulată „Maccaronada", Teofilo Falengo din Mantua pomenește de un vestit scamator din vremea sa. La Fontaine citează mai tîrziu pe un celebru scamator al epocii, Maître Gonin. Cronicile ziarelor (care încep să apară în secolul al XVII-lea) semnalează numeroase spectacole populare date de artiștii iluziniști ce jucau la Paris, pe Pont-Neuf, disputîndu-și în același timp cu renumitul comedian Tabarin admirația publicului.

Din spectacolul întîmplător dat pe stradă sau la bîlci, iluzionismul devine în secolul al XVIII-lea o distracție cu un caracter mai specializat, pentru ca în timpurile noastre să se desfășoare în circuri, teatre etc. Perfecționîndu-și din ce în ce mai mult tehnica și modul de prezentare, iluzionismul desfășoară mereu o inepuizabilă inventivitate, variind și amplificînd neîncetat cele trei operații care-i stau la bază și anume : aparițiile, disparițiile și transformările de obiecte.

Dacă odinioară practicile iluzionismului erau folosite în scopul de a impresiona pe neștiutori sau pentru a întreține naiva credință în miracol a celor mulți, astăzi iluzionismul arată că așa-zisele „aparențe miraculoase" pe care le obține au o explicație, că nu există „minuni" și că tot ce apare surprinzător și neexplicabil din ceea ce prezintă el, nu este decît efectul unei tehnici bine stăpînite.

CANCERUL SE CUNOAȘTE DE MII DE ANI

„De cînd este cunoscut cancerul ?"

Reimond ROȘTEK
Caransebeș

Răspunde conf. dr. IULIU CHELERTER, de la catedra de istoria medicinii a Institutului de medicină și farmacie din București.

Alături de tuberculoză, cancerul este una din bolile cunoscute și descrise încă din antichitate. Cele mai vechi texte medicale, ca papirusurile egiptene, cărțile indiene ș.a., amintesc despre cancer cu mii de ani înaintea erei noastre. Denumirea bolii vine de la cuvîntul grecesc *karkinos*, care înseamnă rac, deoarece unele tumori canceroase seamănă ca aspect și culoare cu acest crustaceu.

În cărțile lui Hipocrat se găsesc primele date mai amănunțite asupra bolii ; el descrie cancerul uterin, mamar și gastric, formele dure (skirros) și cele ulcerate (karkinos) și afirmă incurabilitatea lor.

În anul 131, marele medic roman de origine greacă Galen scrie un tratat despre tumori în care deosebește tumorile benigne (cele care se vindecă) de cele maligne (nevindecabile)

În evul mediu, ca și în secolele următoare, mulți autori medicali descriu tipurile, formele clinice și evoluția cancerelor, și preconizează diferite tratamente, dintre care predomină extirparea chirurgicală.

Progresele făcute în medicină începînd din a doua jumătate a secolului al XIX-lea duc la o clasificare științifică a tumorilor, la studii aprofundate asupra fiziopatologiei celulei canceroase, folosindu-se noi tehnici : ultramicroscopia, cinematografia microscopică, culturile de țesuturi ; apar numeroase lucrări de sinteză, tratate, monografii ; se dezvoltă noi mijloace terapeutice : röntgenterapia, radiumterapia, se perfecționează metodele chirurgicale. Se fac experimentări pe animale ; în 1914 savanții japonezi Iamagiwa și Ichikawa obțin, pentru prima oară, un cancer al pielii la șoareci, cu gudron.

Răspîndirea tot mai mare a bolii, spre sfîrșitul sec. al XIX-lea și primele decenii ale sec. XX, duce la crearea de asociații științifice și sociale pentru studiul și combaterea cancerului. Se creează spitale speciale (cel mai vechi e „Cancer Hospital" din Londra, 1851), ligi contra cancerului, laboratoare de cercetări experimentale.

În țara noastră, numeroși savanți în frunte cu Victor Babeș, Thoma Ionescu ș.a., s-au preocupat de studiul și tratamentul acestei boli. În anii regimului democrat-popular s-a creat o rețea de specialitate și se dă mare importanță depistării și tratamentului precoce care poate aduce vindecarea multor forme de cancer. Institutul de oncologie din București, dotat cu cele mai moderne mijloace de diagnostic și tratament, desfășoară o intensă activitate în acest domeniu. În curînd va intra în funcțiune la Cluj un al doilea mare institut de oncologie.

OPINII ALE CITITORILOR

MARIANA LUNCĂ din Azuga și ESTERA CREȚU din Reșița apreciază în termeni laudativi noua noastră rubrică Memento. *Ele consideră că informațiile referitoare la muzică cuprinse aici sînt cu deosebire interesante și instructive. În calitate de artistă amatoare, Mariana Lunca ne propune ca în cadrul acestei rubrici să facem loc și muzicii populare. Estera Crețu — ca și cititorul DUMITRU GURĂU din Scăieni — ar mai dori ca din paginile revistei să nu lipsească „niciodată" rubrica închinată modei.*

Rubrica *Memento*, conținînd informații selectate privitoare la viața noastră cultural-artistică, are în vedere — se înțelege de la sine — și manifestările artistice din domeniul folclorului (concerte, expoziții, tipărituri) Ele vor fi inserate la timp în rubricile respective.

Ne vom strădui ca rubrica de modă să apară cît mai des cu putință și — așa cum o doresc corespondenții noștri — să fie cît mai diversă, mai atractivă și mai... practică.

Noua formulă în care este prezentat careul de cuvinte încrucișate (16 24), introdusă de curînd în revistă, se bucură de aprecierea cititorului IACOB NICOLAE din Craiova. Totodată, el își exprimă nemulțumirea pentru că am omis în două rînduri să publicăm obișnuitele dezlegări ale jocurilor publicate anterior.

Corespondentul nostru (ca și alți cititori care ne-au semnalat aceeași omisiune) are dreptate să fie nemulțumit. Publicarea amintitelor dezlegări este o datorie redacțională elementară. De altfel s-au și luat măsuri de remediere în sensul publicării dezlegărilor restante iar pe viitor acestea să apară cu regularitate

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze :

Nicolae Manole, elev, Zăvoaia, rn. Făurei, reg. Galați : ilustrate ; Viorica Solomon, elevă, Școala tehnică de chimie, anul III, Copșa Mică : ilustrate ; Loghin Drăgoi, Deva, str. Dr. Petru Groza 19 ilustrate , Aurelia Rațiu și Eleonora Feodor, Lupeni, Biblioteca Clubului central al sindicatelor : literatură, cinema, ilustrate ; Vasile Geamănu, elev, Tg. Jiu, str. 23 August 1 : ilustrate , Mariana Drogeanu, elevă, Buzău, str Transilvaniei 94 : cinema, ilustrate ; Gh. Chircă, lăcătuș, Bicaz-Dodeni, bl. P 30, ap. 15 : teme diverse, ilustrate ; Mariana Drăjan, Giurgiu, str. 23 August 17 : ilustrate ; Cecilia Vălceanu, elevă, com. Negru Vodă, bl. 2, ap A, reg. Dobrogea : ilustrate , Marcela Galățeanu, învățătoare, com Bahrin, rn Rm Sărat ilustrate ; Gabriela Stancu, elevă, București, bd Lacul Tei, bl. 17, scara II, et. I, ap. 41, rn. 1 Mai : schimb de experiență pentru pregătirea examenului de maturitate

POȘTA NOASTRĂ

IOAN TĂTARAN, BUCUREȘTI. Originile baletului pot fi aflate în creațiile muzicale și coregrafice populare. Baletul european contemporan s-a dezvoltat din reprezentațiile de dans ale epocii Renașterii. Termenul respectiv apare pentru prima dată în secolul al XVI-lea, în Franța, dar abia în secolul al XVIII-lea Jean Noverre (1727—1810) dă baletului conținut dramatic, creînd noul spectacol coregrafic în care acțiunea și sentimentele sînt redate prin gesturile și figurile dansului (baletul de acțiune sau de pantomimă). În secolul al XIX-lea se impune baletul romantic și îndeosebi cel rus, care ajunge să influențeze hotărîtor dezvoltarea baletului în întreaga lume.

IOAN HIRJOLESCU, BRĂILA. 1) Editura „Meridiane" execută ilustratele la comanda comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, transmise prin centrele regionale de librării și difuzare a cărții. Ca atare, dacă doriți într-adevăr să dați un sprijin pentru realizarea unor cărți poștale ilustrate cu vederi noi din Brăila, e bine să vă adresați Sfatului popular al regiunii Galați. 2) Hebe, zeița tinereții, fiica lui Iupiter și a Iunonei, căreia îi revenea rolul să umple cu nectar și ambrozie cupele zeilor din Olimp, era soția lui Hercule. Toate aceste „funcții" cumulate ne explică ușor de ce numele ei a fost ales pentru a simboliza calitățile unei ape minerale. 3) Am transmis casei de discuri „Electrecord" sugestia dv.

FELICIA FOAMETE, TIMIȘOARA. Despre începuturile cinematografiei românești am publicat un articol în nr. 6 din 15 februarie 1960. Cît despre difuzarea prin comerț a fotografiilor de actori, acest lucru nu intră în preocupările noastre. În ce privește cărțile poștale ilustrate, vă rugăm să citiți răspunsul dat tov. I. Hîrjolescu din Brăila : procedura este valabilă și pentru Timișoara.

TATIANA SEVERIN, CISNĂDIE. Încercarea literară, încă nepublicabilă, vădește oarecare aptitudini care vă dau dreptul să continuați a persevera. Reținem fotografiile, dintre care poate una va vedea lumina tiparului în cadrul unei rubrici de fotografii ale amatorilor.

MARIUS CONSTANTINESCU, CÎMPINA. Pentru a putea răspunde prin poștă la întrebările dv., vă rugăm să ne trimiteți adresa.

V. SILVIAN

PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR

FILM DISTINS CU PREMIUL DE EXCELENȚĂ L
AL IV-LEA CONCURS TEHNIC INTERNAȚIONAL A
FILMULUI – MILANO 1964.

O producție a studioului cinematografic „București"

Scenariul	:	TITUS POPOVICI
Regia	:	LIVIU CIULEI
Imaginea	:	OVIDIU GOLOGAN
Muzica	:	THEODOR GRIGORIU
Decoruri	:	GIULIO TINCU
Costume	:	OVIDIU BUBULAC
Sunetul	:	ING. A. SALAMANIAN

Cu: Victor Rebengiuc, Liviu Ciulei, Ștefan Ciubotăraşu, György Ková
Ana Szeles, Gina Patrichi, Andrei Csiky, Emeric Schäffer, Costache Anton
Emil Botta, Laszlo Kiss, Nicolae Tomazoglu, Constantin Brezeanu, Ion C
ramitru, George Aurelian.

cadran INTERNAȚIONAL

PORUMB „PRELUCRAT"

Atunci cînd presa americană a anunțat exportul către Franța a unor cantități apreciabile de „porumb prelucrat", se părea că exportul de produse agricole din S.U.A., care preocupă atît de mult autoritățile americane, a obținut un important succes. Curînd însă bomba ziaristică a explodat și a reieșit că porumbul respectiv a fost atît de prelucrat, încît el se vinde pe piața franceză... în sticle cu eticheta „Bourbon". Este vorba de whisky-ul provenit de la o întreprindere din Kentucky !

Firma americană se mîndrește foarte mult cu aprijinul pe care-l acordă eforturilor pentru exportul de produse agricole americane. Dacă în urmă cu zece ani whisky-ul respectiv nu era cunoscut în afara teritoriului Americii, acum „Bourbon" se bea — după cum glăsuiește reclama respectivei firme — la restaurantul parizian de mare faimă „Maxim's", la fel ca și în cîrciumile din Beirut. William Marshall, președintele „Institutului Bourbon", a anunțat că va continua ofensiva pentru ca pînă în 1970 să vîndă în străinătate whisky american în valoare de 12 milioane de dolari.

Dar pe piața franceză „Bourbon" are concurenți serioși nu numai în vinurile autohtone care sînt consumate zilnic la masă (media pe cap de locuitor a fost în 1964 de 160 litri vin de masă pe an) dar și în produse ale firmelor străine exportatoare de băuturi alcoolice. Vechiul „scotch" nu este însă dispus să admită această lovitură sub centură și diferite firme au anunțat că vor acționa în consecință.

Dar războiul pentru cucerirea preferințelor consumatorilor s-ar putea să între foarte curînd și pe făgașul scăderii prețurilor...

Z. FLOREA

ÎN MARE, LA PEȘTE 100 m ADÎNCIME...

În iunie 1965, comandantul J.Y. Cousteau, cunoscutul oceanograf francez, împreună cu încă cinci colegi ai săi, se va scufunda la 110 m sub nivelul mării, în largul insulei Levant.

Cei șase oceanografi vor efectua această experiență denumită „Pre-Continent 3" într-o „sferă" cu un diametru de 6 m (în fotografie), în care

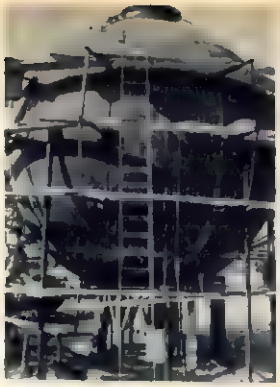

vor rămîne timp de două săptămîni. În acest timp, oamenii își vor putea părăsi adăpostul submarin, pentru a lucra la o adîncime de pînă la 140 m.

Experiența prevăzută pentru luna iunie 1965 este cea de-a treia din seria întreprinsă de cercetătorii francezi. Prima experiență a avut loc lîngă Marsilia în 1962 și a-a intitulat „Pre-Continent 1" sau „Diogene". Doi oceanografi au trăit atunci o săptămînă la 10 m adîncime, efectuînd coboriri individuale pînă la 25 m. Cea de-a doua experiență — „Pre-Continent 2" — a avut loc în 1963, în Marea Roșie, cînd cinci oceanografi au rămas 30 zile la 25 m adîncime, efectuînd coboriri pînă la 50 m.

În cursul anului 1964, comandantul Cousteau a efectuat în Marea Mediterană, între insulele Hyeres și Corsica, coboriri pînă la 67 m adîncime, într-o „geamandură-laborator" cu o greutate de 255 tone. Începînd din 1962, cînd a fost pusă în funcțiune, un număr de peste 20 echipe științifice au cules cu acest „submarin vertical" — cum i se mai spune — interesante date oceanografice și meteorologice. Recent însă, un incendiu declanșat în sala mașinilor a pricinuit pagube însemnate acestui laborator sui-generis, ancorat în Marea Mediterană, și a pus pentru moment capăt activității științifice desfășurate la „bordul" său.

Comandantul Cousteau a declarat că se așteaptă ca experiența „Pre-Continent 3", care se va efectua cu un aparat construit în așa fel încît să se poată scufunda pînă la circa 200 m adîncime, să-i aducă rezultate deosebite în ce privește biologia marină.

I. M.

„SKIMUSÉET"

Vizitarea celui mai mare muzeu de schi din lume, situat în imediata apropiere a faimoasei trambuline Holmenjollen, din împrejurimile orașului Oslo, duce la o constatare interesantă, deși nu neașteptată : schiul, unul din cele mai vechi mijloace de transport din istoria omenirii, s-a schimbat . cel mai puțin de-a lungul veacurilor. Este concluzia la care a ajuns corespondentul ziarului „New York Times", James Feron, care a poposit recent aci.

Aceasta nu exclude, desigur, existența unei uriașe varietăți de schiuri, după cum, de altfel, o dovedește în primul rînd însuși muzeul. Unele din obiectele expuse acolo au fost găsite în morminte ale vikingilor datînd din urmă cu o mie de ani. Alături de schiuri de acum 2.500 de ani, găsite la Ovrebo, la 200 km sud-vest de Oslo, alte exponate reflectă ultimele perfecționări în materie : de pildă bastoane de schi prevăzute cu un dispozitiv de curățit zăpada din găurile practicate în gheață pentru pescuit...

Un tablou expus la „Skimuséet" înfățișează pe doi dintre cei mai rapizi schiori ai Norvegiei. Ei nu se numără printre participanții la una din ultimele olimpiade de iarnă, ci au luat parte, cu 750 de ani în urmă, la o întrecere de un fel deosebit, și anume cu dușmanii regelui Hakon Hakonson. În 1206 doi servitori credincioși ai regelui au primit însărcinarea să-i salveze fiul, în vîrstă de doi ani, în timpul unui război civil. Torstein Skevla și Skjervald Skrukka (așa se numeau cei doi) au traversat munții, împreună cu prețioasa povară, de la Gudbrandsdal la Osterdal, cale de 50 km, într-un timp record.

Fațetele artei schiului sînt nenumărate. În muzeu poate fi văzută, de pildă, o pereche de schiuri foarte curioase din Norvegia centrală : unul din ele măsoară peste trei metri lungime — celălalt doar un metru și jumătate. E vorba, cu alte cuvinte, de un fel de trotinetă sui-generis : primul schi servește la alunecarea pe zăpadă, celălalt, la împins.

Schiuri pentru animale...

Este expus și un tablou care-l înfățișează pe Snowshoe Thompson (Thompson schiorul), norvegianul emigrat în Statele Unite care, pe la mijlocul veacului trecut, își cîștiga existența transportînd poșta peste lanțul muntos Sierra Nevada. Lui îi revine cinstea de a fi introdus schiurile în California, în 1856...

S-ar mai putea aminti de multe alte exponate sugestive. Ele sînt atît de numeroase încît custodele Kristoffer Lien declară : „Deși am aranjat totul din nou anul trecut, pur și simplu nu mai avem destul loc. Poate o să ne mutăm. Dacă vom avea destui bani..."

Și acum o ultimă curiozitate : muzeul este închis iarna. Cei mai mulți îl vizitează vara.

I. NIȚESCU

TEREN DE FOTBAL ÎNCĂLZIT SUBTERAN

În timp ce în Anglia și Suedia se fac încercări pentru punerea la punct a unui sistem de încălzire a hipodromurilor, în Statele Unite s-a realizat încălzirea unui teren de fotbal : acela al Universității din Purdue (Michigan). Sistemul, încercat foarte recent, asigură încălzirea cu ajutorul cablurilor electrice, rețeaua avînd o putere de 9-10 wați pe metru pătrat. Cablurile sînt îngropate la o adîncime de 15-20 centimetri. Căldura împiedică terenul să înghețe. Zăpada nu rezistă la această temperatură și iarba crește chiar și iarna. O imensă „cuvertură" din plastic transparent completează efectele încălzirii prin curent electric, atunci cînd terenul nu este ocupat de jucători. Un singur inconvenient : „cuvertura" aceasta favorizează în-

---

Exponatele românești la Tîrgul internațional de la Leipzig se bucură de un deosebit succes. Tractorul „U 650", de pildă, a obținut medalia de aur și diplome de onoare pentru înaltul său nivel tehnic și pentru modul de prezentare. În fotografie : la standul de mașini-unelte din pavilionul R.P. Română.

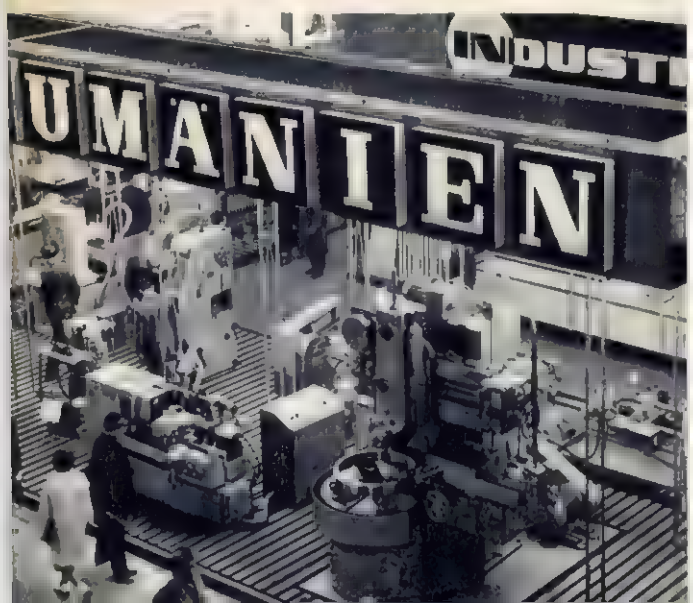

Iarna aceasta s-a dovedit a fi capricioasă și pe teritoriul Iugoslaviei. Fotografia înfățișează un aspect din Cetinje (Muntenegru) după un recent val de ninsoare.

La Madrid ca și la alte centre universitare spaniole continuă lupta studenților spanioli pentru libertatea cuvîntului, asocierii și adunărilor. În fotografie : aspect din timpul unei recente demonstrații studențești în capitala spaniolă.

mulțirea microciupercilor, provocînd boli de care jucătorii de la Purdue încep să se plîngă. Va fi nevoie, spun specialiștii, să se procedeze la uscarea artificială a aerului. Dacă aceste corective vor fi satisfăcătoare, se va trece la „climatizarea" multor terenuri de sport din Statele Unite.

G. D.

MANEVRE SAU TRUC PUBLICITAR?

Recent ziarul New Republic din Washington a consacrat un articol așa-numitei „operații Ayacucho" — denumire dată celei de-a treia serii de exerciții militare combinate interamericane la care au luat parte șase țări : Argentina, Columbia, Paraguay, Peru, S.U.A. și Venezuela.

După ce descrie diferitele operații din cadrul acestei acțiuni menite „să zdrobească o ipotetică armată de partizani", ziarul mai sus-citat scrie :

„Potrivit declarațiilor oficiale, «Ayacucho» și celelalte exerciții militare în comun trebuiau să reprezinte un mijloc eficace de îmbunătățire a operațiilor de comandă și stat-major și a planificării militare și de acumulare de experiență în colaborarea în scopuri de apărare a emisferei vestice» ; în fapt, aceste manevre par a fi avut alt scop. În ciuda faptului că s-au folosit muniții adevărate, vase adevărate, tancuri și avioane adevărate, că o mulțime de oameni s-au precipitat din toate părțile, iar din avioane au fost lansați o mulțime de parașutiști, nu comandamentele și statele-majore au fost cele vizate, ci persoanele care participau în calitate de spectatori. Zona exercițiilor fusese astfel aleasă și scenariul astfel întocmit, încît să permită demonstrarea unor multiple activități militare. Atacurile amfibii și aeropurtate au fost ordonate nu în funcție de cerințele presupusei situații tactice, ci pentru beneficiul somităților militare, demnitarilor, diplomaților și ziariștilor prezenți.

Potrivit scenariului operației «Ayacucho», elementele subversive ar fi reușit să obțină ajutorul păturilor țărănești ; partizanii ar fi izbutit să strîngă un suficient număr de unități de luptă și piese de artilerie ușoară pentru a porni la asalt împotriva capitalei — Lima. O asemenea situație nu pare improbabilă. Mai greu este însă să-ți închipui că forțele armate ale emisferei vestice ar putea colabora în cazul cînd s-ar produce o asemenea situație.

Unitățile boliviene, de pildă, nu au participat la «Ayacucho». Ele trebuiau să participe dar, între timp, guvernul bolivian a căzut. Peru și S.U.A. nu recunoscuseră încă guvernul generalului Barrientos și, atunci cînd înaltul comandament peruvian a repetat invitația, ea a fost respinsă. Dacă divergențele politice pot interveni atunci cînd se organizează o joacă de-a războiul, cu atît mai dificilă ar fi colaborarea în cazul unui război adevărat.

Și chiar dacă s-ar realiza o asemenea colaborare, care este gradul de eficacitate al forțelor armate latino-americane ? Micile contingente participante la «Ayacucho» erau toate unități de elită. În aceste condiții putem considera asemenea manevre ca reflectînd cu adevărat pregătirea de luptă a forțelor respective — sau toată această operație nu a fost decît un truc publicitar pentru justificarea cheltuielilor militare și crearea unei false iluzii a securității ?"

CUNUNA CELOR ȘASE VEACURI

„Quand on est jeune, c'est pour toujours" — „cînd cineva e tînăr, e pentru totdeauna". Dictonul — francez — se referă la persoane, dar e aplicabil deopotrivă așezămintelor. Cel mai venerabil for de cultură al Austriei se înscrie și el pe lista exemplelor. Universitatea din Viena își așază pe frunte cununa de lauri a marilor sărbători : împlinește șase sute de ani. Fundată de Rudolf al IV-lea la 1365, reorganizată în 1752 de celebrul medic Van Swieten, ea constituie în istoria științei europene ca cea mai veche instituție de învățămînt superior în limba germană. Și totuși, de-a lungul veacurilor, spiritul cercetător, pasiunea novatoare, n-au putut fi sugrumate de anchiloza tragică a bătrîneții, s-au menținut chiar și în epocile de obtuză ură împotriva culturii și adevărului, prin care a trebuit să treacă această „alma mater" a cărturarilor austrieci.

Pentru călătorul sosit la Viena, un popas la universitate e evocator și instructiv, completînd cu un element esențial imaginea metropolei, atît de bogată în mărturii artistice și culturale.

Pe „Dr. Karl Lueger-Ring" sînt cîteva „opriri" obligatorii : Primăria, Parlamentul, marele teatru „Burgtheater" și Universitatea. Desfășurată pe o vastă suprafață, cu fațada de o fermecătoare grație, clădirea actuală — construită la sfîrșitul veacului trecut de arhitectul Von Ferstel în stilul Renașterii italiene — adăpostește aulele academice și o parte din facultățile devenite de mult vestite. Pe una din laturi se întind sălile Bibliotecii universitare cu un depozit de circa un milion cinci sute de mii de volume.

În interior, sălile cu pardoseală de marmură, luminate de ample ferestre, străjuite de busturile umaniștilor din cel de-al 15-lea veac sau ale profesorilor de mai tîrziu care au făcut vestită în lume școala vieneză de medicină, cea de științe ale naturii, cea de matematici sau filologie — păstrează tăcerea gravă a marilor recolegeri. În exterior întreaga zonă deschide pagini din istoria orașului : chiar în fața universității, o statuie reprezintă pe Van Liebenberg, conducătorul Vienei în vremea asediului turc din 1683 ; alături se deschide vestita „Mölkerbastei" — cu resturi ale anticelor fortificații și cu vechi case caracteristice Vienei medievale. Tot aici se află casa unde între 1804 și 1815 a locuit — cu întreruperi — Beethoven. Nu departe, pe străduța „Schreivogelgasse", se află atrăgătoarea „Dreimäderlhaus" — „Casa cu trei fete", legată de amintirea, atît de dragă vienezilor, a lui Schubert.

Pentru călătorul venit din România, vizitarea universității și a zonei din jurul ei se leagă de un moment emoționant. Pe străzile Vienei universitare au răsunat cîndva pașii unui „student-audient", cu fruntea largă, cu privirile adînci, cu părul abundent. Un student pasionat de studiu, îndrăgostit de tot ce era artă : Mihail Eminescu. Așezămîntul care sărbătorește în aceste zile împlinirea a șase sute de ani de existență îi păstrează și pe el pe lista glorioșilor exponenți ai spiritului omenesc care, la un moment dat, s-au aflat pe băncile amfiteatrelor vieneze și care, prin creația lor, confirmă dictonul franțuzesc cu valabilitate universală : „Cînd cineva e tînăr, e pentru totdeauna".

I. SĂRĂTEANU

SECRETE ȘI CONCESII

„Nu îți dezvălui niciodată pozițiile înainte de a începe să negociezi" — spunea premierul englez Wilson la sosirea în Germania occidentală. El nu se referea, cum era de așteptat, la negocierile anglo—vest-germane sau franco—engleze la nivel înalt, inaugurate de călătoria sa. Wilson formula acest principiu pentru a justifica de ce sprijină poziția vest-germană în privința așa-zisei chestiuni a frontierelor. „Problema frontierelor — spunea el — constituie din punctul nostru de vedere o chestiune care va trebui reglementată în momentul cînd se va negocia tratatul de pace". Principiul ca și poziția sînt preluate integral din formulările lansate la Bonn. Diplomația vest-germană, pentru a nu fi acuzată că încearcă să obțină revizuirea actualei situații din Europa centrală, a difuzat zvonul că R. F. Germană ar fi gata „să facă concesii" în chestiunea frontierelor, dar că o menține în discuție doar pentru a obține ceva în schimbul „concesiilor", poziție care „nu poate fi dezvăluită înainte de negocieri".

Premierul englez, preluînd această formulă vest-germană, nu a căutat bineînțeles să demonstreze decît că Anglia are ce oferi R. F. Germane, cel puțin în domeniul problemei germane dacă nu în cel al forțelor nucleare, în schimbul unor concesii financiare vest-germane. Numai că, așa cum au remarcat diferiți observatori, el nu a făcut decît să încalce principiul preluat — acela de a nu-ți dezvălui poziția înainte de a începe să negociezi. În felul acesta Anglia, nu numai că s-a angajat în mod public față de R. F. Germană înainte de a fi sigură de concesiile financiare, dar a și deschis un nou capitol de dezacorduri cu Franța. Acest aspect a fost și mai bine reliefat de polemica dintre Broussine, redactorul oficiosului francez „La Nation", și Barzel, președintele grupului parlamentar creștin-democrat din R.F.G. Acesta din urmă a declarat, după o întrevedere cu președintele de Gaulle, că generalul „nu preconizează nici o condiție preliminară relativă la frontierele R.F. Germane înainte de deschiderea negocierilor asupra reunificării", adică, nu ar cere ca Germania occidentală să renunțe la pretențiile sale teritoriale. Or, Broussine califică această relatare drept o „înduioșire" deliberată a cuvintelor președintelui. Iată cum restabilește „La Nation" cele declarate lui Barzel : „Chestiunea care se pune este de a ști în ce fel pot fi înfăptuite condițiile politice ale reunificării. Este clar că una din aceste condiții prealabile este aceea ca problema frontierelor să înceteze a mai fi un element de negociere. Dacă guvernul de la Bonn vrea să renegocieze frontierele, nu vor exista niciodată nici negocieri, nici reunificare. Dimpotrivă, dacă el acceptă a recunoaște astăzi frontierele actuale ale Germaniei, se va putea face un pas pe calea unei reglementări".

Cam așta e pe scurt istoria nedezvăluirii pozițiilor dezvăluite. S-ar putea să se mai afle noutăți în această privință abia după vizita la Paris a premierului Wilson.

N. LUPU

Ciocniri între polițiști și șoferi de taxi din Atena care au declarat grevă și au organizat în sprijinul revendicărilor lor o manifestație în fața clădirii Parlamentului.

Cel mai tînăr și mai modern transatlantic al flotei italiene, „Michelangelo", a fost lansat la apă pentru probe.

Alpinistul italian Walter Bonatti, supranumit „Păianjenul Dolomiților", a reușit să escaladeze, de unul singur și pentru prima oară pe timp de iarnă, versantul nordic al Muntelui Cervin. După această victorie el a declarat că va abandona alpinismul, pentru a se retrage „în plină glorie".

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3597, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.

41.505

COMBINATUL DE CAUCIUC JILAVA

Prelungirea șoseaua Giurgiului 49 A, raionul Nicolae Bălcescu

FURTUNURI DE CAUCIUC

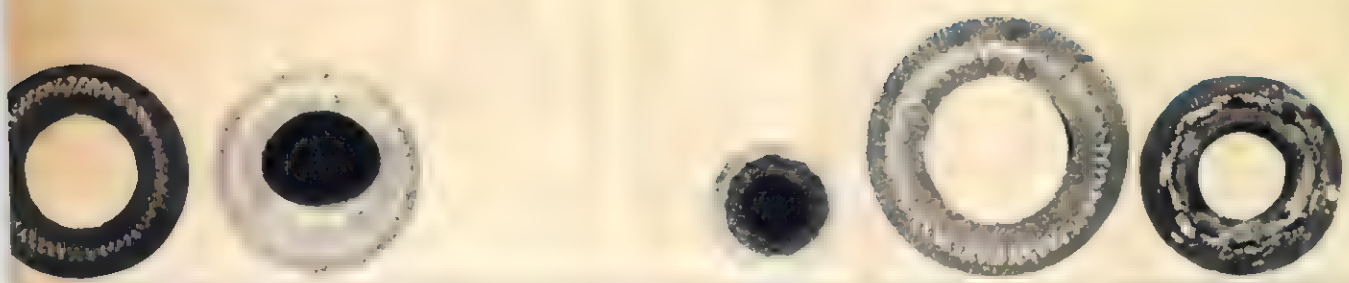

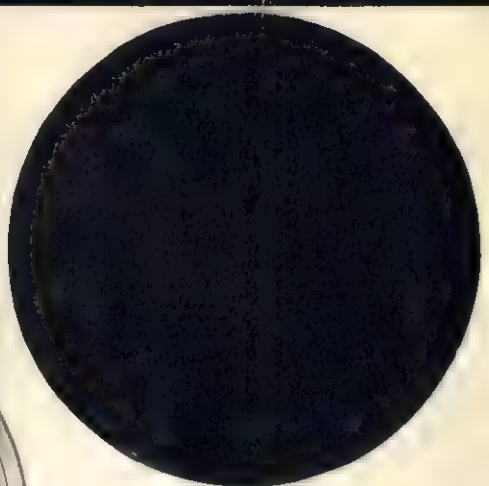

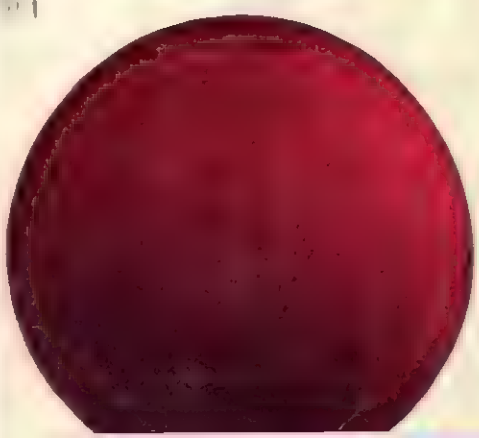

BENZI TRANSPORTOARE ■ BENZI TRANSPORTOARE ■ BENZI TRANSPORTOARE ■ BENZI TRANSPORTOARE

Proletari din toate țările, uniți-vă !

FLACĂRA 12

Anul XIV nr. 12 (572) — 23 martie 1965

COMUNICAT

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliul de Stat şi Consiliul de Miniştri ale Republicii Populare Romîne anunţă cu adîncă durere încetarea din viaţă, în ziua de 19 martie, orele 17 şi 43 minute, după o boală grea, a tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, fiu credincios al clasei muncitoare şi al poporului romîn, conducătorul iubit al partidului şi poporului nostru.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI
MUNCITORESC ROMÎN

CONSILIUL DE STAT
AL REPUBLICII
POPULARE ROMÎNE

CONSILIUL DE MINIŞTRI
AL REPUBLICII
POPULARE ROMÎNE

ZILE DE DOLIU

Conducătorii de partid și de stat la catafalcul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

UN OM DE MARE OMENIE

La orice om se constată o strînsă legătură între diversele însușiri care-i alcătuiesc personalitatea. Căci ființa umană reprezintă o unitate desăvîrșită, ale cărei elemente alcătuitoare se condiționează și se influențează unele pe altele. În cazul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, a cărui moarte neașteptată îndoliază întreaga țară, această unitate s-a realizat încă din anii adolescenței și ai tinereții într-un mod elocvent.

Inteligența și sensibilitatea lui înnăscute s-au dezvoltat mai întîi în mediul familial; sărăcia și suferința i le-au ascuțit și mai mult, făcîndu-l să înțeleagă și să simtă, prin experiența sa proprie, realitatea nedreptății sociale, a asupririi și exploatării sub orînduirea politică de atunci.

Au venit anii răzvrătirii din ce în ce mai dîrze contra exploatatorilor de orice fel și de oriunde. A venit însă, de timpuriu, ajutorul ideologic al doctrinei marxist-leniniste, care a cimentat cu argumente de ordin științific convingerile pe care viața de muncitor i le insuflase.

Format în asemenea condiții, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a devenit, abia trecut de pragul primei tinereți, conducătorul mișcării muncitorești din țara noastră, iar după eliberare, exponentul cel mai autorizat al năzuințelor întregului popor român.

O durere profundă ne stăpînește astăzi pe toți: am pierdut un om de mare omenie, un eminent bărbat de stat, scumpul nostru tovarăș și îndrumător Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Acad. prof. Iorgu IORDAN
vicepreședinte al Academiei R. P. Române

ÎI VOM CINSTI MEMORIA LUPTÎND PENTRU CAUZA PARTIDULUI

Ca vechi ceferist la întreținerea trenurilor, apoi ca muncitor la „Grivița roșie", unde lucrez ca sudor de peste 25 de ani, am simțit, întotdeauna și de aproape, cum bătea pentru noi inima caldă de luptător pentru cauza clasei muncitoare a tovarășului Gheorghiu-Dej. În aceste momente ne amintim de grija pe care a arătat-o tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej față de cei ce muncesc, conducîndu-ne pe un drum plin de victorii. Noi, care lucrăm în uzina de trecutul căreia sînt strîns legate cele mai mari lupte ale clasei muncitoare, conduse nemijlocit de tovarășul Gheorghiu-Dej, ne exprimăm hotărîrea de a cinsti, prin noi realizări, cauza pentru care a luptat tovarășul Gheorghiu-Dej, strîngînd și mai mult rîndurile în jurul partidului.

Tudose DUMITRU
sudor, uzinele „Grivița roșie"

NE STRÎNGEM RÎNDURILE

Durerea noastră este nemărginită. Rostim cuvintele și nu le putem crede: tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej nu mai este printre noi. Îl revăd și acum în anii grei ai ilegalității, cînd ne îmbărbăta și ne conducea lupta cu dîrzenie și cu un calm fără de seamăn; îmi amintesc de pătura pe care ne-a dat-o să ne învelim în nopțile înghețate ale Doftanei — după cum îl văd parcă aievea venind în mijlocul muncitorilor fabricii noastre, strîngîndu-le mîna cu bineștiuta sa căldură.

Cel mai iubit fiu al poporului nostru, cel care a condus cu atîta fermitate și înțelepciune lupta pentru socialism, cel pe care l-am simțit clipă de clipă lîngă noi, a încetat din viață — dar a rămas totuși mai departe alături de noi. Citim cu emoție ultimele cuvinte pe care le-a adresat poporului nostru și ne angajăm să-i cinstim memoria luptînd mai departe, punînd întreaga noastră capacitate și energie în slujba idealului socialist. Ne strîngem, în aceste zile de durere, mai strîns în jurul partidului nostru, ne angajăm să luptăm pînă la ultima suflare pentru cauza partidului.

I. STEINBACH
director al Fabricii de confecții și tricotaje-București

Pe mii de chipuri aceeași durere. Toate inimile s-au cutremurat de năprasnica veste a încetării din viață a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pe tot cuprinsul țării, la orașe ca și la sate, bătrîni și tineri se reculeg în amintirea conducătorului iubit. Fotografiile noastre înfățișează cîteva instantanee surprinse de fotoreporterii „Flacării".

NAȚIONAL

„AM ȘI ACUM VIE ÎNFĂȚIȘAREA SA, PRIVIREA SA CALDĂ ȘI PĂTRUNZĂTOARE"

Îmi reamintesc cu emoție de ședința solemnă de inaugurare a Academiei R.P. Române, din 1948, cînd tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej ne-a vorbit cu atîta căldură și înțelepciune despre știința care trebuie să înceteze a mai fi privilegiul unui mănunchi de oameni, și să devină un bun al poporului, să servească construcției noii societăți, socialiste.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a sprijinit în toate împrejurările realizarea obiectivelor de onoare puse științei de către partid în patria noastră. Personal, am fost totdeauna impresionat de modul profund în care el înțelegea esențialul în structura și viața institutelor de știință și a oamenilor de știință.

Am și acum vie înfățișarea sa, privirea sa caldă și pătrunzătoare, expresia feței sale, atît de apropiate tuturor celor care l-au cunoscut.

Neatins de rugina timpului va rămîne pentru noi exemplul întregii sale vieți, dăruite luptei eroice pentru eliberarea clasei muncitoare și făurirea socialismului în patria noastră.

Acad. prof. dr. Ș t. MILCU
vicepreședinte al Academiei R. P. Române

AM AVUT CINSTEA SĂ VORBESC CU TOVARĂȘUL GHEORGHIU-DEJ

Mă aflam, în 1962, cu un grup de turiști la Brașov. La un moment dat, în holul hotelului Carpați a apărut tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Toată lumea s-a strîns în jurul său. Eu am rupt dintr-o glastră o floare și i-am înmînat-o. Mi-a strîns mîna mulțumindu-mi și a stat îndelung de vorbă cu noi.

În 1964 eram ghid în secțiunea industriei ușoare din Expoziția realizărilor economiei naționale. Tovarășul Gheorghiu-Dej a vizitat expoziția în ajunul celei de-a 20-a aniversări a eliberării patriei. S-a oprit și în sectorul nostru și, zîmbindu-mi prietenos, m-a întrebat :

— Cum se lucrează la voi în fabrică ?

Am povestit atunci despre utilajul nou, de înaltă tehnicitate, despre metodele moderne de muncă, despre lupta noastră pentru calitate, despre halele noi. Tovarășul Gheorghiu a ascultat tot timpul cu atenție, manifestînd interes față de munca și realizările noastre.

Eu, simplă salariată de la „Mătasea populară", am avut cinstea și bucuria să vorbesc cu tovarășul Gheorghiu-Dej de două ori. Faptul acesta face și mai grea durerea mea. Pier-

ZILE DE DOLIU NAȚIONAL

derea noastră e nespus de mare. Cu toții vom păstra în suflet, mereu vie, imaginea scumpului nostru conducător și vom munci fără preget strîns uniți în jurul partidului pentru desăvîrșirea idealurilor cărora le-a închinat întreaga sa viață.

Maria CONSTANTINESCU

CHIPUL SĂU SE CONTOPEA CU MARILE NOASTRE REALIZĂRI SOCIALISTE

Cînd posturile noastre de radio au transmis — prin vocea dramatică, strangulată de emoție, a crainicului — trista veste, am avut pentru o clipă senzația că și inimile noastre au încetat să bată. Era greu de crezut, greu de conceput, imposibil de înțeles. Ne-a copleșit durerea și am lăsat mîinile să ne cadă neputincioase. Dar tot numai pentru o clipă.

L-am revăzut atunci, cu ochii minții, pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. L-am revăzut în loja teatrului unde a asistat, în 1948, la premiera „Scrisorii pierdute". L-am revăzut stînd de vorbă atît cu artiștii amatori, cît și cu noi, membrii juriilor festivalurilor de amatori ; i-am revăzut chipul luminat de un zîmbet cald, apropiat, chipul pe care se oglindea marea sa înțelepciune și omenie. Chipul acesta se contopea în mintea noastră cu marile realizări socialiste ale celor două decenii, cu însăși istoria demnă a acestor două decenii.

Numele iubitului nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej va rămîne înscris nu numai în memoria noastră, ci în fiecare din înfăptuirile spre care a condus poporul nostru cu atîta fermitate și înțelepciune.

Costache ANTONIU
artist al poporului

AȘA CUM NE-A ÎNDEMNAT

O mare durere încearcă în aceste zile inima poporului nostru. A plecat dintre noi cel ale cărui gînduri generoase și înțelepte le simțeam lîngă noi în munca de zi cu zi. Alături de toți oamenii muncii, intelectualii patriei erau mîndri și emoționați de faptul că tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej le urmărea cu interes fierbinte, plin de dragoste părintească, activitatea.

Îmi va rămîne veșnic vie în minte și în inimă o zi din vara lui 1956, cînd conducătorul nostru iubit, aflat în vizită pe șantierul arheologic de la Histria, a venit în mijlocul echipei noastre ce lucra atunci la filmul „Histria", interesîndu-se îndeaproape de munca cineaștilor, de intențiile lor artistice.

Durerea, oricît de crîncenă, nu ne poate înfrînge voința. Ne aflăm strîns uniți în jurul partidului și guvernului, „în slujba cauzei nobile a socialismului și a păcii", așa cum ne-a îndemnat, în ultimul său mesaj, scrisoarea adresată Marii Adunări Naționale.

Ion BOSTAN
regizor, studioul „Alex. Sahia"

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

La tribuna din Piața Aviatorilor în timpul unei demonstrații a oamenilor muncii.

GHEORGHE G

Dirz, neînfricat, acuzatul acuză. Tovarășul Gheorghiu-Dej la procesul de la Craiova (1934).

Poporului însetat de libertate, tovarășul Gheorghiu-Dej îi vestește formarea primului guvern democrat din istoria țării.

De la tribuna celui de-al treilea Congres al partidului, conducătorul iubit îl înflăcărează pe oamenii muncii în frunte cu comuniștii la luptă neobosită pentru desăvîrșirea construcției socialismului în patria noastră.

Întîlnire cu copiii pe plaiuri bănățene (Gnaâț — regiunea Banat). ▶

Pe șantierul de construcție a unui obiectiv industrial din Oltenia.

HEORGHIU-DEJ

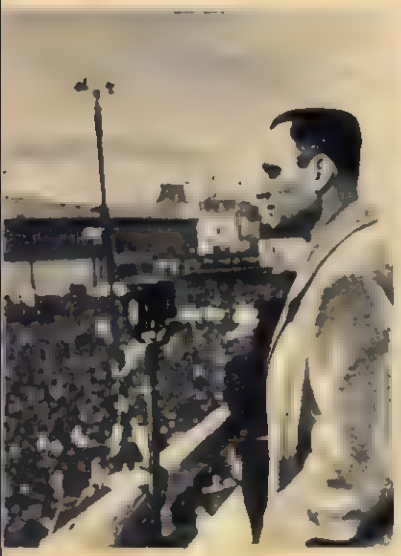

La New York, cu prilejul celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., tovarășul Gheorghiu-Dej expune politica Republicii Populare Române de înfăptuire a marilor idealuri de pace și colaborare internațională. Mii și mii de scrisori sosite din țară exprimau aprobarea unanimă a poporului nostru.

În ajunul sărbătorii, cu pîine și sare, țăranii moldoveni primesc oaspeți scumpi : tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej și alți conducători de partid și de stat.

7 martie 1965. Cu puține zile înainte ca inima lui flexibilă să înceteze a mai bate.

Printre constructori ai Hidrocentralei de pe Argeș.

Martie 1945. Țăranii muncitori din Uzun intră cu plugurile în pămînturile moșierești.

Martie 1965. 10 armăsari de oțel se îndreaptă spre tarlalele țăranilor cooperatori din Uzun.

LA UZUN,

acum 20 de ani și azi

Avem în față două fotografii. Ambele sînt făcute în același sat din cîmpia Dunării : la Uzun. Prima, acum 20 de ani — a doua mai zilele trecute. Valoarea lor artistică poate e discutabilă. Dar cea de documente, oglindind două momente diferite ale istoriei anilor noștri de viață liberă, prezintă netăgăduite semnificații majore.

Pornim de la prima. Martie, 1945. Uzunul, ca toate satele din România unde erau mari proprietăți funciare, se pregătea să-și croiască soartă nouă. 300 de familii țărănești din acest sat dunărean n-aveau o palmă de pămînt, în vreme ce un singur moșier — din cei 5 cîți avea Uzunul — stăpînea peste 500 de ha. Oameni care din tată în fiu munciseră pe pămîntul care nu era al lor, care au fost siliți să trăiască la periferia vieții, au hotărît, la chemarea Partidului Comunist, să schimbe traiul de cîine pe trai de om.

În fruntea clasei muncitoare Partidul Comunist Român a condus neînfricat lupta țărănimii muncitoare pentru pămînt. În acea neuitată primăvară a lui '45, partidul clasei muncitoare a alcătuit nenumărate echipe de muncitori care au împînzit satele, au chemat țărănimea muncitoare la lupta pentru pămînt, au organizat comitete sătești și, împotriva partidelor burgheziei și moșierimii, împotriva gloanțelor regelui și ale guvernului Rădescu, au intrat pe pămînturile moșierești. La 23 martie 1945 guvernul democrat adus la cîrma țării prin lupta maselor populare, consfințea acest act istoric prin legiferarea reformei agrare.

În acele zile la Uzun, Marin P. Roșu, Ion I. Radu, Ion M. Ștefan, Alexandru Gh. Andrei și mulți, foarte mulți săteni — pălmași sau oameni cu pămînt puțin — au intrat pe moșii și le-au împărțit. Le-au măsurat cu piciorul de-a lungul și de-a latul și au avut grijă ca nimeni din cei îndreptățiți să nu rămînă fără pămînt. Marin P. Roșu împreună cu alți săteni, pentru a nu greși cu o palmă la împărțirea moșiei n-au măsurat pămîntul numai cu piciorul, ci și cu o unitate de măsură mai precisă, cu un lanț de uz casnic. Au fost ajutați la această măsurătoare dreaptă de un grup de muncitori care veniseră anume la Uzun pentru a-i ajuta pe frații lor de la țară să intre în posesia pămînturilor pe care le-au lucrat din tată în fiu.

În focul luptei pentru înfăptuirea pe cale revoluționară a reformei agrare s-a închegat alianța dintre clasa muncitoare și țărănime.

Anii care au urmat au schimbat în tot mai bine viața lui Marin P. Roșu, a consătenilor săi, a tuturor țăranilor muncitori din România. Pornind pe calea arătată de Partidul Muncitoresc Român, țăranii muncitori din acest sat dunărean au întemeiat apoi o unitate agricolă socialistă. Cooperativa agricolă de producție a urcat Uzunul, ca și toate satele patriei, pe noi trepte ale progresului și civilizației. Socialismul a modificat esențial felul de a munci și a trăi al satelor noastre. Cîmpiile mănoase ale Uzunului sînt lucrate azi cu tractoare și mașini agricole moderne. Fapt pentru care holdele din Uzun și din celelalte sate ale patriei rodesc tot mai mult. La Uzun s-au petrecut fapte cunoscute în toată lumea noastră rurală : școli noi, electrificare, dispensar medical. Oamenii și-au dărîmat colibele acoperite cu stuf și s-au mutat în case noi, de cărămidă. La Uzun, ca în nenumărate sate, deasupra caselor țărănești sînt numeroase antene de radio și televizoare. Țăranii cooperatori de aici folosesc știința agronomiei în slujba recoltelor bogate ; se îmbracă mai bine, se hrănesc mai bine, se instruiesc.

Acum, în zilele din urmă, cînd am fost la Uzun, l-am vizitat pe Marin P. Roșu, unul din veteranii care au luptat în '45, pentru ca pămîntul să fie al celor ce-l muncesc. Azi omul acesta a pornit spre bătrînețe. Este membru al cooperativei agricole de producție. În ziua cînd am fost oaspeții dumisale, veneau spre Uzun în coloană, tractoarele. Gazda a vrut să ne dea o informație precisă : „E brigada a 17-a de la S.M.T. Călugăreni. Toți băieții din brigadă sînt de la Uzun. Fiindcă-s de-ai noștri, avem pretenții. Le cerem numai lucrări de-a-ntîia. Sînt băieți buni : am auzit eu pe președintele cooperativei noastre astă-toamnă, la arăturile adînci, cum le-a spus : «Bravo băieți ! Ați arat minunat. Din partea mea v-am dat calificativul *foarte bine*». Am și eu un nepot la S.M.T. Călugăreni. Mă deservește, cum se zice. I-am spus : dacă nu mă deservești cum scrie la carte, pun vorbă pe lîngă președinte să-ți scadă cu două puncte calificativul. Vreau să-l văd cum mă deservește acu', la însămînțările de primăvară. Că avem toate condițiile : și tractoare puternice, și mașini bune, și sămînță aleasă. Nu mai sîntem în 1945. Anul trecut cooperativa noastră a obținut de pe întreaga suprafață cultivată cu porumb 2.940 kg boabe de pe fiecare hectar. Zicem că nici în acest an să nu ecoatem mai puțin".

Așa zic mulți țărani, multe unități agricole socialiste. Avem condiții să sporim recoltele patriei. Pe ogoarele României vor lucra în acest an mai multe tractoare, mai multe mașini agricole. Amintim cîteva cifre : 81.500 tractoare, 66.000 semănători mecanice, 36.000 combine pentru păioase. Semințe de soi, de mare productivitate, cantități tot mai însemnate de îngrășăminte, cadre cu bună pregătire în știința lucrării pămîntului vin în sprijinul înfloririi agriculturii noastre socialiste.

Toate acestea le găsim în majoritatea satelor noastre. Toate acestea le-am găsit și la Uzun, satul lui Marin P. Roșu, care în martie 1945 i-a spus boierului : „Domnule Ilie, steaua dumitale apune. Răsare a mea. Nu-ți convine. Nu-i nimic. Mie îmi convine".

George CIUDAN

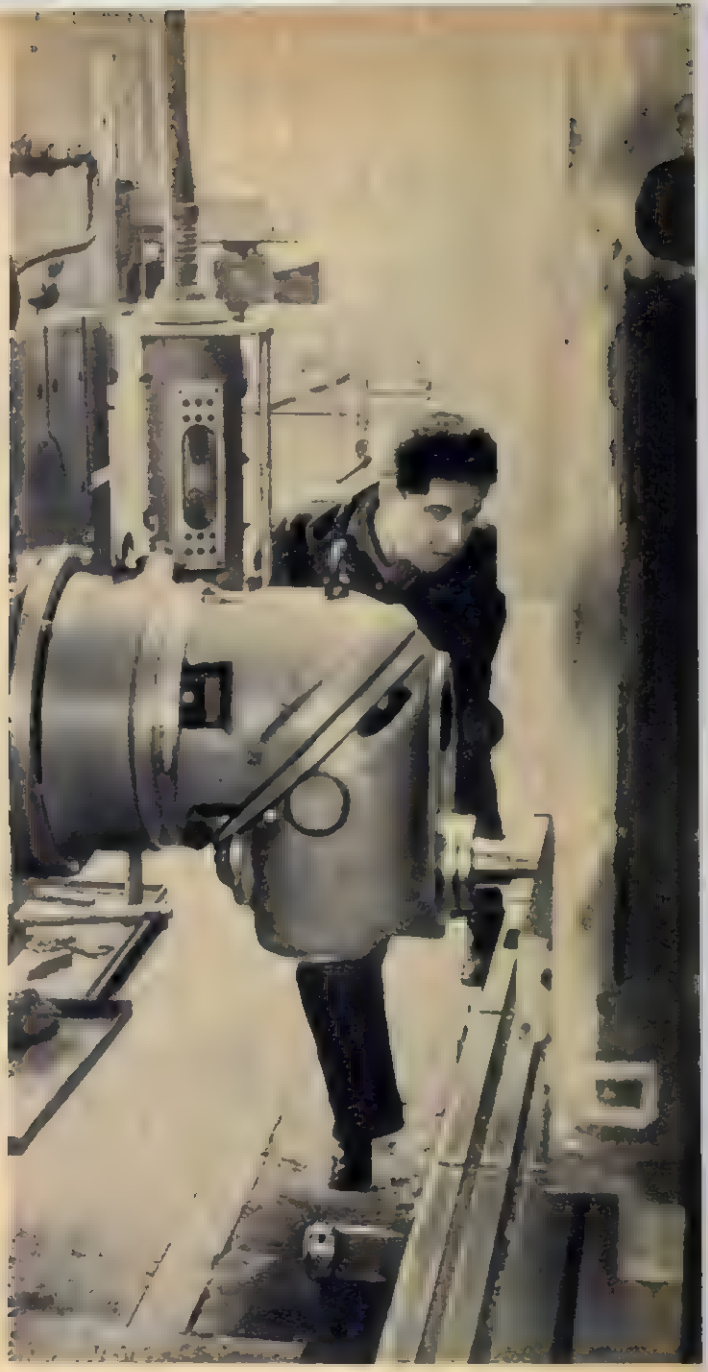

Deși foarte tînăr, Stancu Dumitru conduce o mașină complexă.

AUTOMATIZARE, PRECIZIE, CALITATE

Puțini dintre cei care au văzut la Expoziția economiei naționale strungul carusel știau că acest agregat se fabrică pentru prima oară în România. Dar nu numai caruselul ci și multe alte tipuri de mașini care realizează adevărate performanțe tehnice datorită calităților lor. Ele simplifică mult munca omului, dar și acesta la rîndul lui trebuie să cunoască tainele noilor mașini. Iată probleme despre care e vorba în rîndurile de față...

O perdea uriașă, albastră, ca o cortină de teatru, ne barează calea la intrare. Apoi, deodată, împinsă ca de o mînă nevăzută, perdeaua se umflă de curentul stîrnit de ușa deschisă și ne lasă să pătrundem într-o hală, în care privirile noastre se pierd. Ochiul nu poate controla dintr-o singură privire dimensiunile acestui paralelipiped de sticlă, metal și beton, cu tavanul care se sprijină pe coloane suple de metal vopsite într-un verde crud. Din exterior se revarsă atîta lumină încît acele exponometrelor noastre tind către o luminozitate maximă. Aici, mai mult ca în orice altă uzină, ai senzația acută a dimensiunilor care te copleșesc. Agregate de mari dimensiuni se înșiră în ordinea procesului de producție.

Încă din toamna trecută ne hotărîsem să mergem în vizită la... carusel. Voiam să cunoaștem mai îndeaproape această mașină care la Expoziția realizărilor economiei naționale strîngea zilnic în jurul ei mii de vizitatori. Iată-ne deci la fața locului. În-

(Continuare în pag. 12)

AUTOMATIZARE, PRECIZIE, CALITATE

le mînuiesc trebuie să fie peste media obișnuită. De aceea noi am supus oamenii noștri unui proces obligatoriu de calificare și inițiere în cercuri conduse de ingineri și tehnicieni.

— Și acum despre tipurile de strunguri carusel...

— Din nou o precizare : aceste tipuri de mașini s-au fabricat în anul 1962 pentru prima oară în România. Caruselul de Ø 2.500 a fost văzut la expoziție. Un alt tip, Ø 1.250, este cunoscut de acum și peste hotare. El a fost expus la Tîrgul internațional de la Leipzig în 1964 și este prezent și anul acesta, bucurîndu-se de atenție. După cum vedeți noi fabricăm — și vom fabrica și în viitor — mai multe tipuri de strunguri carusel ca : Ø 1.000, Ø 1.600, Ø 2.000, Ø 3.200.

— Numai atît ?

— Bineînțeles că gama produselor noastre nu se reduce la atît. Ea include și mașinile orizontale de alezat și frezat de Ø 80, Ø 95, Ø 125 și Ø 160 și mașinile de frezat portal de 630/2.500, 1.000/4.000 și 1.600/4.500.

— Ce ne puteți spune despre performanțele mașinilor pe care le fabricați ?

— Metaforic vorbind putem spune că ele au calitățile utilajelor care le produc. Concret : parametri și caracteristici funcționale la nivelul tehnicii actuale. Dacă studiem raportul dintre calitățile mașinii și efortul omului, observăm că acesta din urmă se simplifică. Gradul ridicat de automatizare, centralizarea majorității comenzilor de lucru ale mașinii la panouri de comandă, diminuează efortul celui care lucrează. Muncitorul nu mai este obligat să facă manevrări manuale la mașină, aceste operații îndeplinindu-le servomotoarele. Automatizarea asigură creșterea productivității, iar precizia maximă calitate maximă. În sfîrșit multiplele posibilități tehnologice asigură execuția unei game mari de operații necesare proceselor tehnologice complexe.

★

Într-o uzină ca aceasta, care produce mașini-unelte complexe, cu un înalt grad de

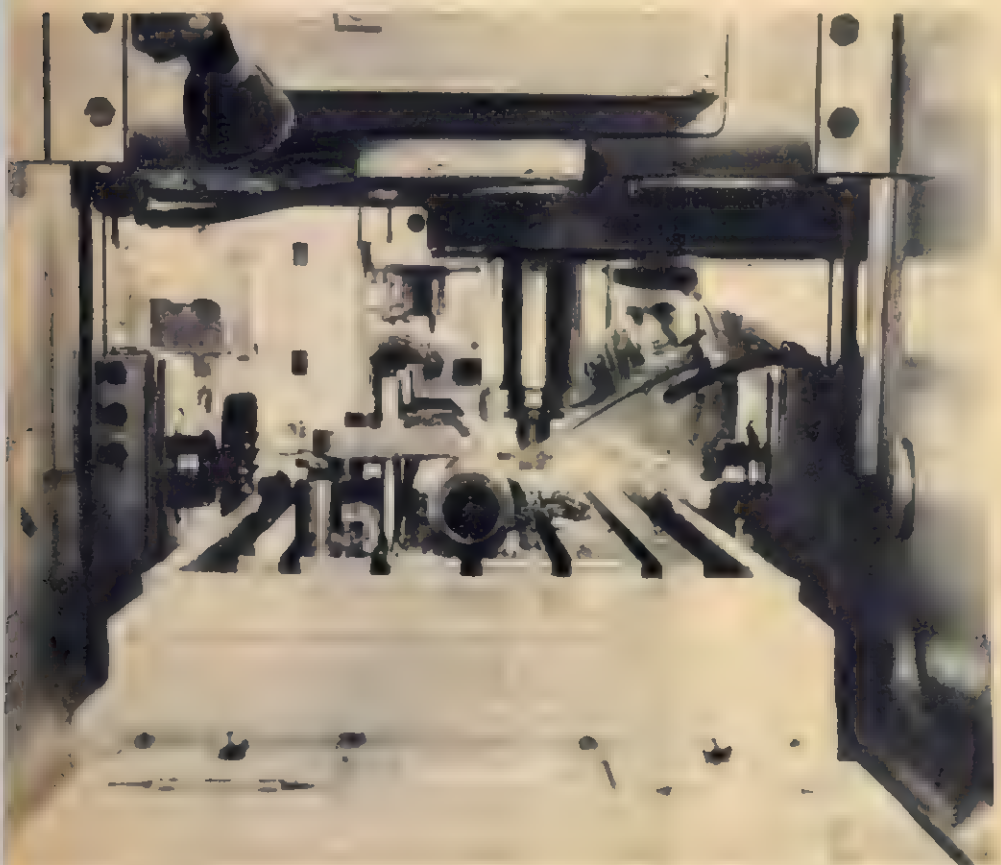

Productivitate înaltă, o cerință a industriei moderne, este asigurată din plin la această frezăportală care execută repere pentru mașina orizontală de alezat și frezat de Ø 95.

Utilaje moderne cu un grad mare de universalitate și precizie, produc la rîndul lor mașini perfecționate. Pe aceste strunguri se execută coroanele dințate de antrenare a maselor pentru strungurile carusel de Ø 1.250 și Ø 2.500.

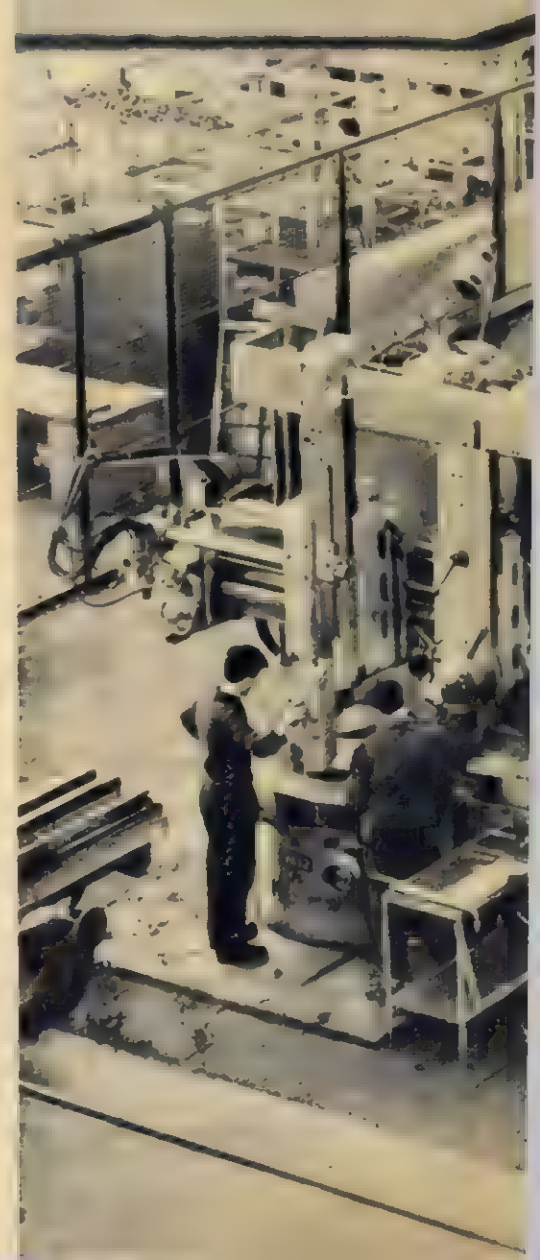

terlocutorul nostru la Fabrica de mașini-unelte și agregate București a fost ingînerul șef Nicolae Anghel. Răspunsurile sale au debutat cu o precizare :

— Nu poți construi mașini de mare tehnicitate fără să ai muncitori de înaltă calificare și o producție perfect organizată cu utilaje de un nivel tehnic corespunzător. Această ultimă idee vă spune totul despre utilajele cu care este înzestrată uzina noastră. (Fotografiile completează în paginile de față o bună parte din explicațiile tehnice...)

— Despre „virtuțile" acestor utilaje vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte...

— În primul rînd capacitatea lor de a executa o gamă mare de operațiuni, apoi înalta lor clasă de precizie.

— Și oamenii ?

— La asemenea utilaje, în mod evident, nu pot să lucreze decît muncitori cu un înalt grad de calificare. De fapt e un lucru știut că la cele mai perfecționate mașini, nivelul cunoștințelor tehnice ale celor care

tehnicitate, ridicarea calificării și specializării cadrelor are o importanță deosebită. Asimilarea permanentă a unor produse, folosirea cu randament maxim a celor mai perfecționate agregate, aplicarea unor procese tehnologice și metode moderne, cer multă competență tehnică, profesională și cunoștințe mereu noi. O cifră sintetică — 470 — ne va edifica despre amploarea acțiunii de ridicare a calificării în uzină. Ea ne indică numărul muncitorilor, proiectanților,

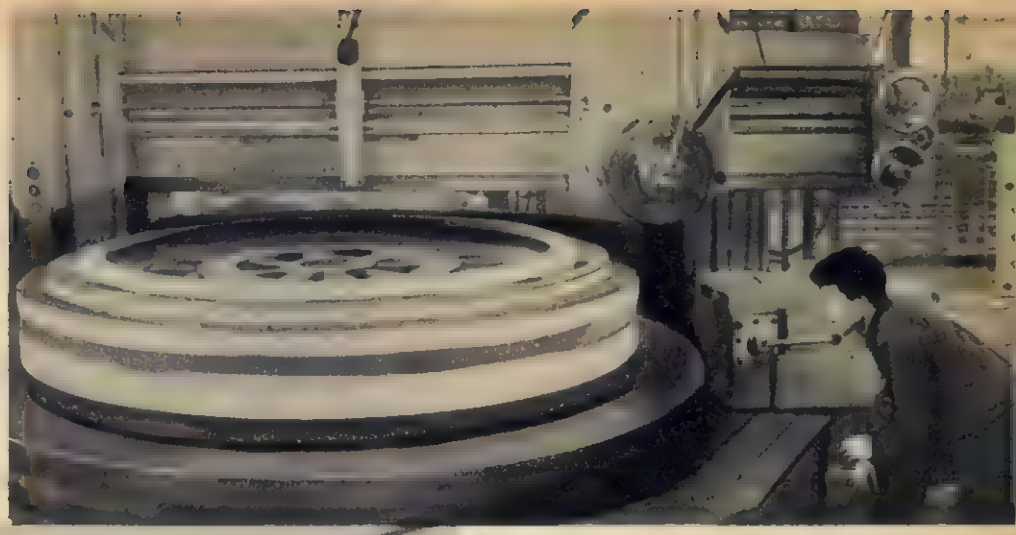

Se prelucrează un reper pentru strungul carusel de ∅ 2.500.

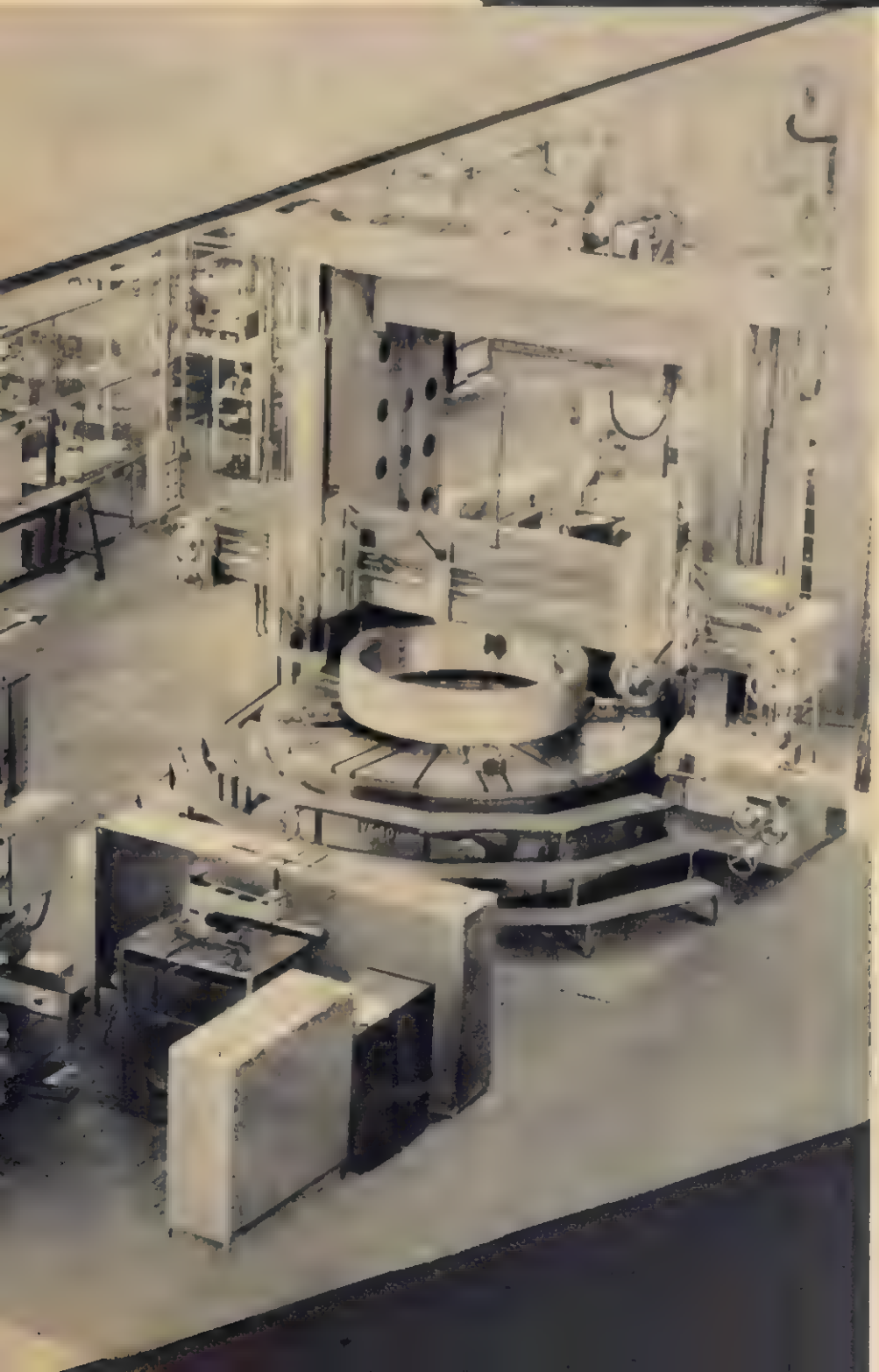

desenatorilor tehnici, care miercurea participă la cele 19 cursuri de pregătire profesională conduse de cei mai buni ingineri și maiștri. De altfel ziua de miercuri a fost decretată „ziua învățământului profesional". Lectorii au fost aleși chiar din secțiile sau serviciile unde sînt organizate cursurile, măsură care s-a dovedit eficientă, întrucît predarea lecțiilor se face în strînsă legătură cu activitatea de producție a secțiilor.

Nu demult în jurul unei mașini puteau fi văzuți vreo treizeci de muncitori. Erau cursanții care asistau la o aplicație practică făcută de Panghe Gheorghe. Rectificarea tarozilor și a șuruburilor melcate pentru angrenajul melc roată melcată comportă operații care cer o pregătire tehnică superioară. Subiectul demonstrației viza însă tehnologia meseriei, mai precis alegerea pietrelor abrazive. Evident că muncitorii nu erau străini de caracteristicele acestor materiale, dar cazul prezenta o situație deosebită. Mașina lui Panghe este echipată cu un set mare de pietre abrazive. Era un bun prilej de a demonstra practic măiestria, cunoașterea aprofundată a meseriei.

Despre importanța cursurilor de ridicare a calificării ne vorbesc rezultatele practice. La mecanică mijlocie s-a constatat o sensibilă creștere a calității și productivității muncii. Numărul rebuturilor a scăzut. Muncitorii folosesc procedee avansate datorită aplicării unor regimuri intensive de lucru și metode de frezare mai eficiente, cum sînt de exemplu „frezarea în pachet" sau într-o singură prindere a mai multor piese. A scăzut și numărul pieselor respinse din cauza calității necorespunzătoare a suprafețelor prelucrate sau care nu se încadrau în cîmpul de toleranțe admis.

Pînă în prezent la F.M.U.A.B. s-au ținut 16 lecții din 32 prevăzute. Frecvența e ridicată : 85-90%. Uzina a creat condiții corespunzătoare. În afară de cele mai bune cadre afectate, cursanților li s-au pus la dispoziție săli de învățămînt, table și chiar caiete și creioane. Mulți muncitori s-au evidențiat dînd dovadă de sîrguință. Aceștia de altfel au fost evidențiați și în secțiile în care lucrează.

★

Producția de mașini-unelte a cunoscut în ultimul deceniu o dezvoltare ascendentă. Dacă în 1959 se fabricau 25 sortimente, în 1964 numărul lor s-a ridicat la 70, din care 58 sînt în fabricație de serie. Fabrica de mașini-unelte și agregate București face și ea parte din lanțul de uzine care participă la înzestrarea tehnică a economiei naționale cu utilaje moderne și de nivel tehnic corespunzător.

C. BOZBICI
Fotografii de Traian PROSAN

cadran INTERNATIONAL

DJAKARTA: O ANTOLOGIE A PROZEI ROMÂNEȘTI

Numărul lucrărilor literare românești tipărite peste hotare a sporit cu încă una, de o valoare deosebită. Este vorba despre volumul „Nuvele românești" („KISAH-KISAH DARI RUMANIA") care a văzut lumina tiparului în îndepărtata Indonezie, la Editura Balai Pustaka, cea mai mare editură de stat din țară. Traducerea, efectuată după versiunea franceză „Nouvelles Roumaines", apărută în 1962 în editura „Seghers"-Paris, aparține poetului Taslim Ali, redactorul șef al editurii Balai Pustaka din Djakarta.

Volumul, însumînd peste 500 de pagini, concentrează lucrările literare cele mai valoroase a nu mai puțin de douăzeci și doi de scriitori români, începînd cu Constantin Negruzzi („Alexandru Lăpușneanu") și Nicolae Filimon („Ciocoii vechi și noi"). Firește, nu lipsesc lucrările unora dintre marile personalități ale scrisului românesc de mai tîrziu : Ion Creangă („Moș Nichifor Coțcariul"), I. L. Caragiale („Hanul lui Mînjoală"), Barbu Șt. Delavrancea, Sadoveanu, Arghezi.

Fragmente din „Răscoala" lui Rebreanu, „Aurul negru" de Cezar Petrescu etc., întregesc tabloul literaturii române pînă la eliberare.

Dintre scriitorii noii generații de după 1944 sînt prezenți Marin Preda, Eugen Barbu și V. Em. Galan.

Așa cum este concepută această lucrare, ea oferă cititorului indonezian posibilitatea să cunoască mai îndeaproape cîteva din marile valori ale literaturii noastre. Pentru a orienta pe cititor, volumul este precedat de o succintă dar sugestivă prezentare a principalelor momente ale istoriei literaturii române, cu referiri concrete, detaliate, la scriitorii ale căror lucrări formează esența acestei reușite antologii. Semnatarul prefeței este prof. dr. Prijono, ministrul coordonator pentru învățămînt și cultură al Indoneziei.

Scurtele prezentări biografice ale fiecăruia dintre scriitori sînt însoțite de fotografiile acestora.

Volumul cuprinde de asemeni un studiu asupra literaturii române, semnat de regretatul Tudor Vianu.

Alături de unele povestiri ale lui Sahia și de „Mitrea Cocor" al lui Sadoveanu, apărute mai de mult în editura indoneziană Harian Rakjat, recentul volum va contribui cu siguranță la o mai adîncă cunoaștere de către cititorii indonezieni a valorilor spirituale create de poporul nostru.

N. NICOARĂ

Omul a ieșit în Cosmos ! Locotenent-colonelul Alexei Leonov efectuînd-și programul de cercetări în afara navei, în spațiul cosmic.

IEȘIREA OMULUI ÎN COSMOS

În ultimii ani, oamenii de știință au dobîndit numeroase victorii în lupta pentru cucerirea spațiului cosmic. Zilele acestea în U.R.S.S. s-a obținut un nou și important succes : lansarea în spațiul cosmic a navei cosmice-satelit „Voshod-3", pilotată de un echipaj alcătuit din pilotul cosmonaut colonel Pavel Beleaev, comandantul navei, și pilotul cosmonaut locotenent-colonel Alexei Leonov, pilotul secund.

Așa cum s-a anunțat după aterizarea cu bine a navei cosmice-satelit, programul cercetărilor științifice trasate echipajului a fost îndeplinit în întregime. A fost efectuată cu succes o experiență tehnico-științifică complexă, care deschide o nouă etapă — foarte importantă — în cucerirea Cosmosului de către om ; pentru prima oară în lume, într-un costum special de scafandru cosmic, cu sistem autonom de asigurare a proceselor vitale, cosmonautul a ieșit din cabină în spațiul cosmic.

Ca și realizările anterioare ale oamenilor de știință sovietici, succesul navei „Voshod-3" a stîrnit un larg interes și numeroase aprecieri pozitive din partea savanților și specialiștilor de pretutindeni. „Aceasta este realizarea cea mai de necrezut, chiar pentru secolul nostru de evenimente neverosimile" — a declarat Kenneth Gatland, vicepreședintele societății interplanetare britanice, referindu-se mai ales la ieșirea pilotului cosmonaut Loonov în spațiul cosmic. „Ieșirea unui cosmonaut în exteriorul nacelei sale, care gravitează în jurul globului — cea mai recentă «premieră spațială» sovietică — este admirată fără rezerve în cercurile americane" — arată într-un comentariu al său agenția France Presse.

Este de asemenea remarcabil felul în care s-a asigurat ieșirea din navă a pilotului cosmonaut, astfel încît să fie împiedicat contactul interiorului cabinei cu mediul cosmic ai cărui factori pot avea efecte vătămătoare asupra echipajului. Important de reținut este și modul în care a fost soluționată — în condițiile imponderabilității — problema reintoarcerii omului pe bordul navei.

Desprinderea unui cosmonaut de nava pe care zboară constituie o realizare excepțională tehnico-științifică deschizătoare de noi perspective în domeniul explorării spațiale.

Într-adevăr prin ieșirea omului în Cosmos se creează premise reale pentru rezolvarea celor mai complexe sarcini, inclusiv pentru zborurile și ajungerea pe Lună și pe alte planete ale sistemului solar.

LONDRA ARE UN NOU TURN...

Nu demult peisajul Londrei s-a îmbogățit cu o construcție ce a stîrnit imediat interesul englezilor, cît și al turiștilor aflați în capitala britanică : o siluetă zveltă, elegantă, ce depășește cu 190 m înălțimea medie a turnurilor din oraș ; este vorba de noul „turn al televiziunii" britanice ridicat în urma cererilor a mii de telespectatori, nemulțumiți de calitatea tehnică a emisiunilor transmise prin intermediul unei antene situate mult prea departe.

Realizarea acestei construcții gigantice, cea mai înaltă din Marea Britanie, se înscrie pe făgașul pregătirilor ce se întreprind în Anglia în vederea participării la conferința internațională de la Viena destinată problemelor televiziunii și care urmează să discute elaborarea unui sistem unic de televiziune în culori. Pe această linie, de altfel, în diferite centre ale Londrei au fost instalate recent peste 100 de aparate speciale care au transmis un program experimental în culori. Specialiștii susțin că, în urma succesului acestei încercări, englezii au toate motivele să spere că vor fi printre primii în Europa care vor avea un program regulat de televiziune în culori.

Tot în cursul acestui an este prevăzută introducerea unui nou program (în afara celor două existente, patronate de „B.B.C." — stația oficială de televiziune — și „I.T.V." — societate particulară) despre care, deocamdată, se spun numai lucruri bune. El promite emisiuni mult mai interesante decît cele de pînă acum. Pentru a nu încărca prea mult costul abonamentului, aparatele de televiziune urmează a fi înzestrate cu dispozitive speciale care vor înregistra numai emisiunile vizionate (asemănătoare contorului care marchează consumul de energie electrică) astfel încît telespectatorii nu vor fi obligați să plătească prețul unui abonament întreg, ci doar cel al programelor vizionate.

Extinderea continuă a televiziunii, perspectiva introducerii unor programe noi precum și a emisiunilor în culori, au alarmat însă unele publicații care au și început să se întrebe : cum va arăta viața intelectuală a unor oameni care își vor petrece tot timpul liber în fața micului ecran ? Întrebare oarecum îndreptățită, dacă ne gîndim că, de mai multă vreme, în numeroase țări televiziunea a redus simțitor unele activități ca vizionarea spectacolelor de teatru și lectura, ca să nu mai vorbim de faptul că — după expresia unei reviste — „a golit cinematografele" ; statistica o dovedește : în 1948, în Anglia, cinematografele au fost frecventate de 1.635.000.000 spectatori în timp ce în 1963, de numai 375.000.000.

M. MIHĂILESCU

Aspect de la expoziția organizată de O.N.T.-Carpați la salonul internațional „Resmat 65" din Stockholm.

Timp de 88 de zile — începînd din 14 decembrie 1964 cînd a coborît într-o peșteră adîncă din munții Alpi — cercetătoarea franceză Josie Laures a trăit sub pămînt, într-o izolare deplină, pentru a experimenta efectele singurătății asupra vieții omenești. Ea a fost readusă la suprafață cu două zile mai devreme de termenul fixat, datorită manifestării unei accentuări a oboselii generale.

Printre inițiatorii acțiunilor organizate în sprijinul construirii unui dig pe rîul Belice (Sicilia apuseană), se află și cunoscutul publicist și militant pe tărîm social Danilo Dolci, care, pentru a atrage atenția opiniei publice și autorităților asupra importanței revendicărilor populației din această parte secetoasă a Siciliei, a declarat și o grevă a foamei. Cu cîțiva ani în urmă, Dolci a declarat de asemenea o grevă a foamei (în fotografie) pentru ridicarea unui baraj pe rîul Jato, a cărui construcție era împiedicată, ca și în cazul de față, de „mafia grădinilor".

„CONGO 196...?"

Thomas R. Kanza este unul dintre primii congolezi care și-au luat, în anii dinaintea proclamării independenței, o diplomă universitară. În 1960, cînd Congoul s-a înscris ca nou stat independent pe harta Africii, Kanza a fost trimis de guvernul Lumumba să reprezinte noua republică la O.N.U., în Consiliul de Securitate. Actualmente el este însărcinat cu relațiile externe în guvernul constituit de Comitetul național al eliberării, care conduce lupta împotriva regimului lui Chombe. Acest militant al independenței congoleze este și autorul cîtorva lucrări consacrate țării sale. Prima sa carte, intitulată „Congo, țara celor doi evoluați", datează din 1956 , a doua, „Congoul în ajunul independenței", și a treia, „Gîndurile unui congolez naiv", au fost publicate în 1959. A patra sa carte este de dată foarte recentă și poartă titlul „Congo 196... ?" și un subtitlu temporizator : „Curînd sau tîrziu".

Semnul de întrebare substituit ultimei cifre a numărului care indică anul sau acest „curînd sau tîrziu", nu sînt nicidecum rodul vreunui spirit sceptic, ci pur și simplu marca unei gîndiri lucide, a unei viziuni realiste. Experiența independenței congoleze a fost nefericit compromisă de la început : patrioții și-au propus, încă din 1961, să analizeze cauzele acestui eșec și să formuleze căile care să permită țării accesul la o adevărată independență. Acesta este obiectul celei de-a patra lucrări a lui Thomas Kanza.

„Congo 196... ?" nu este o lucrare voluminoasă și didactică : este o carte mică, în care se succed, într-un stil agreabil, o serie de reflecții asupra problemelor politice, economice și sociale ale independenței congoleze, scrise în focul luptei. Autorul relevă cu deosebire dependența economică în care marile societăți miniere belgiene și din alte țări înțeleg să mențină Congoul prin metodele divizării și învrăjbirii. El subliniază de asemeni unele efecte negative ale noii structuri sociale în tinerele state. „Societatea africană, cîndva egalitaristă cînd era vorba de relații între negri, s-a dezagregat în foarte scurtă vreme și prezintă două pături distincte : grupul africanilor, care s-au integrat sau asimilat foștilor stăpîni grație puterii politice cîștigate, și ceilalți, care de-acum înainte constituie masele electorale".

G. D.

PAKISTAN: LUPTA ÎMPOTRIVA SĂRII

Salinitatea solului constituie o mare calamitate în Pakistan. Spectacolul imenselor întinderi de pămînt acoperite cu o crustă albicioasă, care lucește la soare, este dezolant. Sarea se găsește aci în plină ofensivă împotriva pămîntului : ea a cucerit numai în districtele Lahore, Multan și Rawalpindi 1.200 000 ha de pămînt arabil și se apreciază că în tot Pakistanul a sustras agriculturii circa 4.000 000 ha.

Această stare de lucruri își are originea într-o acțiune întreprinsă în urmă cu opt decenii de fosta administrație britanică, care a avut inițiativa de a trasa, de-a lungul și de-a latul Pakistanului, mari canale de irigație, neținînd seama de specificul solului, care conține, atît la suprafață cît și în adîncime, cantități mari de sare. Apa irigațiilor s-a infiltrat în pămînt, dizolvînd sarea ; apoi, sub influența căldurii soarelui, apa s-a evaporat, adunînd sarea atît la suprafață cît și în subsol.

Consecința tragică a acestui fenomen s-a concretizat în pierderea în fiecare zi a 50 ha teren cultivabil.

Civilizația secolului nostru nu este însă dispusă să cedeze în fața unor asemenea adversități naturale. Mintea ingenioasă a omului contemporan a descoperit soluția ameliorării situației — ce-i drept, cu prețul unor mari eforturi. Prin pompare de la mari adîncimi cu ajutorul unor tuburi speciale, se aduce la suprafață apă curată care, dizolvînd sarea, o antrenează apoi spre adîncime. Aceasta presupune însă o irigare inversă gigantică, cu ajutorul căreia să se realizeze o adevărată „spălare" a solului.

Prin această metodă s-a reușit în ultimii doi ani să se obțină o ameliorare substanțială în unele districte.

Bătălia împotriva sării este încă în plină desfășurare ; succesul acestei lupte va reda Pakistanului posibilitatea asigurării hranei numeroasei sale populații.

M. UNGUREANU

INCIDENTE DE... CIRCULAȚIE

O dată cu creșterea numărului accidentelor de automobil, proporțional cu intensificarea circulației se înregistrează și un spor al... incidentelor. La Paris, în apropiere de Place de la Madeleine, doi posesori de automobile s-au luat laceartă pentru un loc de parcare și unul dintre ei — cardiac — a sucombat pe loc. Într-un alt cartier parizian, un conducător-auto, enervat, a scos pistolul și l-a împușcat pe... rivalul său la locul de parcare. O a treia încăierare a costat viața directorului revistei „Realités", Alain Gilou, care a avut imprudența să zgîrie automobilul-sport al unui tînăr, Joel de Gizancourt.; proprietarul mașinii avariate s-a năpustit cu furie asupra celui ce l-a accidentat și l-a lovit cu atîta cruzime, încît victima a murit la un spital din apropiere fără să-și fi recăpătat măcar cunoștința. Judecătorul André Heilbronner, membru al Consiliului de Stat, a fost bătut de un individ numit Jean Le Bihan, care la poliție a declarat că nu a putut să suporte faptul că Citroenul judecătorului i-a tăiat calea.

Urmările tragice ale acestor abateri grave de la renumita „politesse française" sînt analizate pe larg în presă, căutîndu-se — dincolo de pronunțarea sentințelor de către instanțele chemate să judece infracțiunile respective — cauzele care le generează. Publicația poliției franceze, „Liaisons", abordînd aspectul psihologic al problemei, aprecia că cei ce se află la volan sînt stăpîniți de „un anumit complex, legat de mîndrie și putere" și că „orice atentat la drepturile conducătorului, considerate sacre, devin un atentat la puterea și mîndria lui". Săptămînalul „Le Canard Enchaîné" comenta cu sarcasm : „Ar trebui introdus alături de permisul de conducere și obligativitatea unui permis de vînătoare pentru cei ce se urcă la volan".

Aprecierea cunoscutei reviste umoristice nu poate minimaliza însă realitatea îngrijorătoare a lipsei de stăpînire de sine, care devine contagioasă.

Z. F.

DESEGREGAREA SEGREGAȚIONIȘTILOR

Poliția din orașul North Haven, statul Connecticut (S.U.A.) a arestat trei studenți care au încercat să asasineze o „tînără pereche albă" (expresia aparține unui ziar american) pe motivul „greșit" că soțul este negru. „Noi sîntem împotriva căsătoriilor mixte" — au declarat studenții la anchetă.

Partizanii segregării maritale din Connecticut au administrat o lecție-șoc populației locale și din alte regiuni ale Statelor Unite. Ei au demonstrat, deși în cazul respectiv este vorba doar de un accident, cît de desegregată, sau mai simplu spus cît de legată este soarta populației albe de cea a populației negre. De altfel nu este singurul caz care a demonstrat opiniei publice din Statele Unite că persecuțiilor rasiale li se aplică pe deplin dictonul : știi unde începi, dar nu știi unde se termină. Săptămîna trecută la Selma a fost lovit mortal la o manifestație pentru libertatea negrilor un pastor alb. Curtea Supremă a Statelor Unite a constatat, analizînd o serie de cazuri în care dreptul de a vota al populației de culoare era nerespectat, că hotărîrile tribunalelor din Mississippi creează precedente care pot fi folosite împotriva unui cerc mult mai larg decît cel al populației de culoare din Sud.

După cum semnalează ziarul „New York Times" pînă și unii businessmeni din Sud, care făcuseră din sanctuarul rasist al Sudului baza inamovibilă și atotucrătivă a imperiilor lor financiare, agrare și în ultimul timp industriale, sînt de părere că „trebuie schimbată tactica". Convorbirile unui ziarist cu reprezentanți ai cercurilor de afaceri din Mississippi au arătat că aceștia, „au tras concluzia că ceea ce este bun pentru politicienii segregaționiști nu este neapărat necesar pentru businessul din Mississippi".

De ce ? Din mai multe motive.

În momentul cînd, ca urmare a presiunilor luptei pentru libertăți cetățenești, s-au adoptat legi care obligă la lichidarea segregării, a milita pentru segregare înseamnă a încuraja încălcarea legilor. Or, după cum se spune într-o declarație a Consiliului Economic din Mississippi (care reamintește că această instituție a luptat împotriva legii federale a drepturilor civile înainte de adoptarea ei), „ordinea și respectul pentru lege trebuie menținute. . Pedeapsa pentru violarea legii trebuie să fie aplicată în mod echitabil tuturor celor ce violează legea". Cînd businessmenii din Mississippi vorbesc de „violarea legii" se gîndesc că asemenea acțiuni ale rasiștilor pot să-și găsească replică în acțiunile celeilalte părți, că exacerbarea conflictului drepturilor civile poate să ducă la extinderea luptei și în alte domenii, de pildă în al revendicărilor profunde cu caracter social-economic.

Din jocul acesta al presiunilor și intereselor se naște posibilitatea „adaptării graduate la realitățile economice și politice ale vîlei" („New York Times"). Astfel se explică inițierea acum a unor noi acțiuni federale în acest domeniu. Rămîne de văzut cît de mare va fi rezistența grupurilor „ultra", care au nostalgia întunecatei „împărății albe" a Sudului intangibil.

N. LUPU

Alungați de sare, peste 50.000 de pakistanezi își părăsesc anual pămînturile, devenite improprii pentru agricultură.

Vorbind în cadrul unei recente conferințe de presă despre incidentele rasiale petrecute în statul Alabama și îndeosebi la Selma, președintele S.U.A., L. Johnson, a afirmat că acestea „au dat o lovitură profundă și dureroasă libertății americane"... „Ceea ce s-a întîmplat la Selma — a subliniat președintele — a constituit o tragedie americană". Fotografia, transmisă de agenția americană U.P.I., înfățișează o coloană de negri care porniseră într-un marș spre Montgomery — pentru a cere respectarea legii cu privire la drepturile civile — întoarsă din drum de poliția din Selma care a recurs la „baricade" de gaze lacrimogene.

Cîteva mii de muncitori și membri ai familiilor lor din Tokio au demonstrat în fața municipalității orașului în semn de protest împotriva prețurilor și taxelor ridicate.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1741. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 36 lei ; 6 luni — 72 lei ; un an — 144 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Dan BÎRLĂDEANU.

41.505

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 13

Anul XIV nr. 13 (513) — 27 martie 1965

STRÎNGÎNDU-ŞI RÎNDURILE ÎN JURUL PARTIDULUI, POPORUL NOSTRU CINSTEŞTE MEMORIA TOVARĂŞULUI GHEORGHIU-DEJ.

ULTIMUL DE LA TOVARĂȘUL

La 24 martie, cu inima cernită, întregul nostru popor a condus pe ultimul său drum pe iubitul și înțeleptul conducător al partidului și statului nostru, neuitatul tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej, înflăcărat militant pentru fericirea poporului, pentru cauza socialismului și a păcii.

Păstrînd veșnic vie amintirea tovarășului Gheorghiu-Dej, urmînd înaltul său exemplu, întregul nostru popor și-a afirmat în aceste zile hotărîrea nestrămutată de a-și înzeci eforturile în vederea înfăptuirii neabătute a liniei generale a partidului, de a munci și lupta, strîns unit în jurul Partidului Muncitoresc Român, a Comitetului său Central, pentru făurirea viitorului tot mai luminos al României socialiste.

În paginile care urmează prezentăm cîteva imagini de la funeraliile tovarășului Gheorghiu-Dej.

Mitingul de doliu din Piața Republicii. Vorbește tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

RĂMAS BUN GHEORGHIU-DEJ

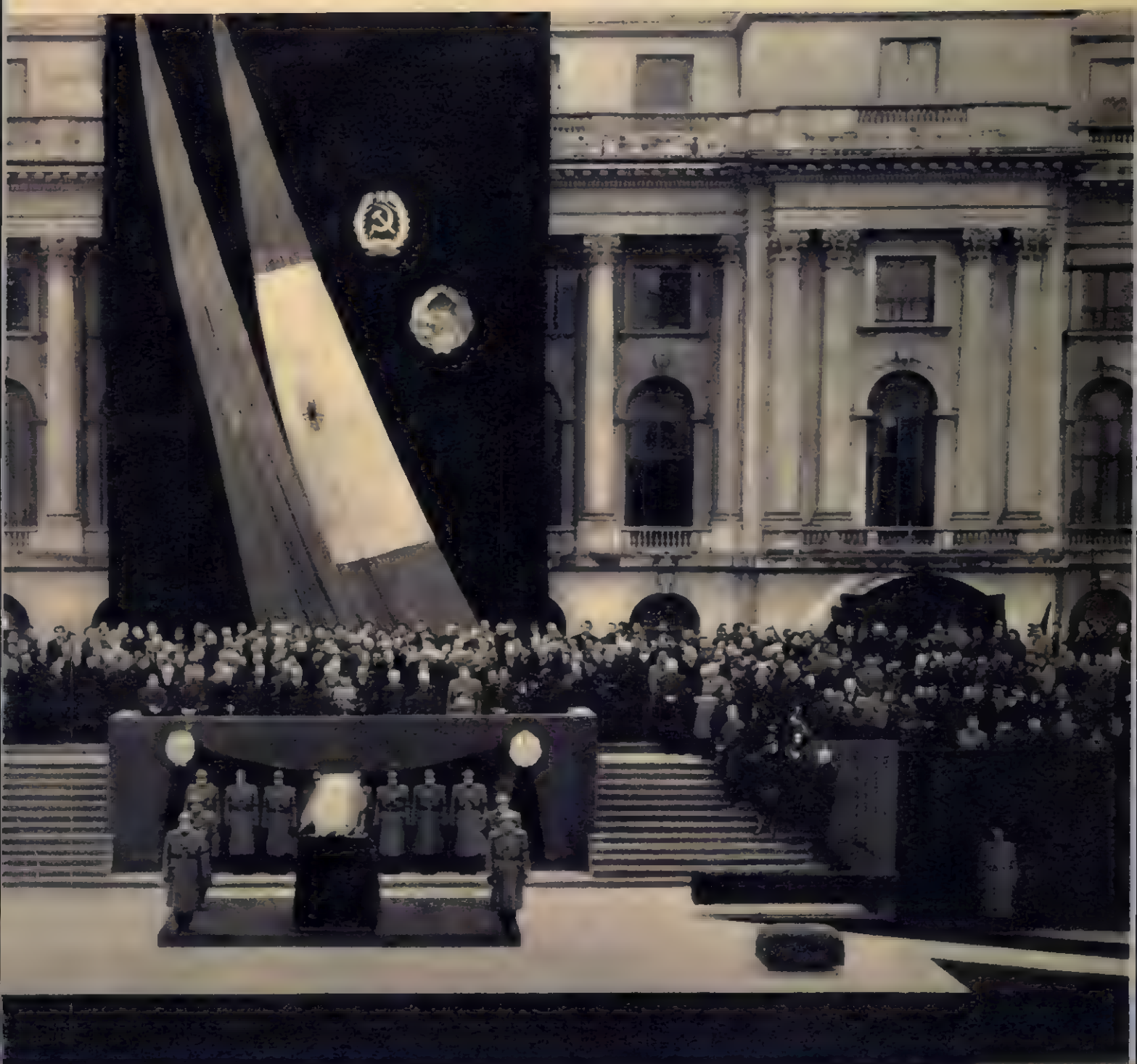

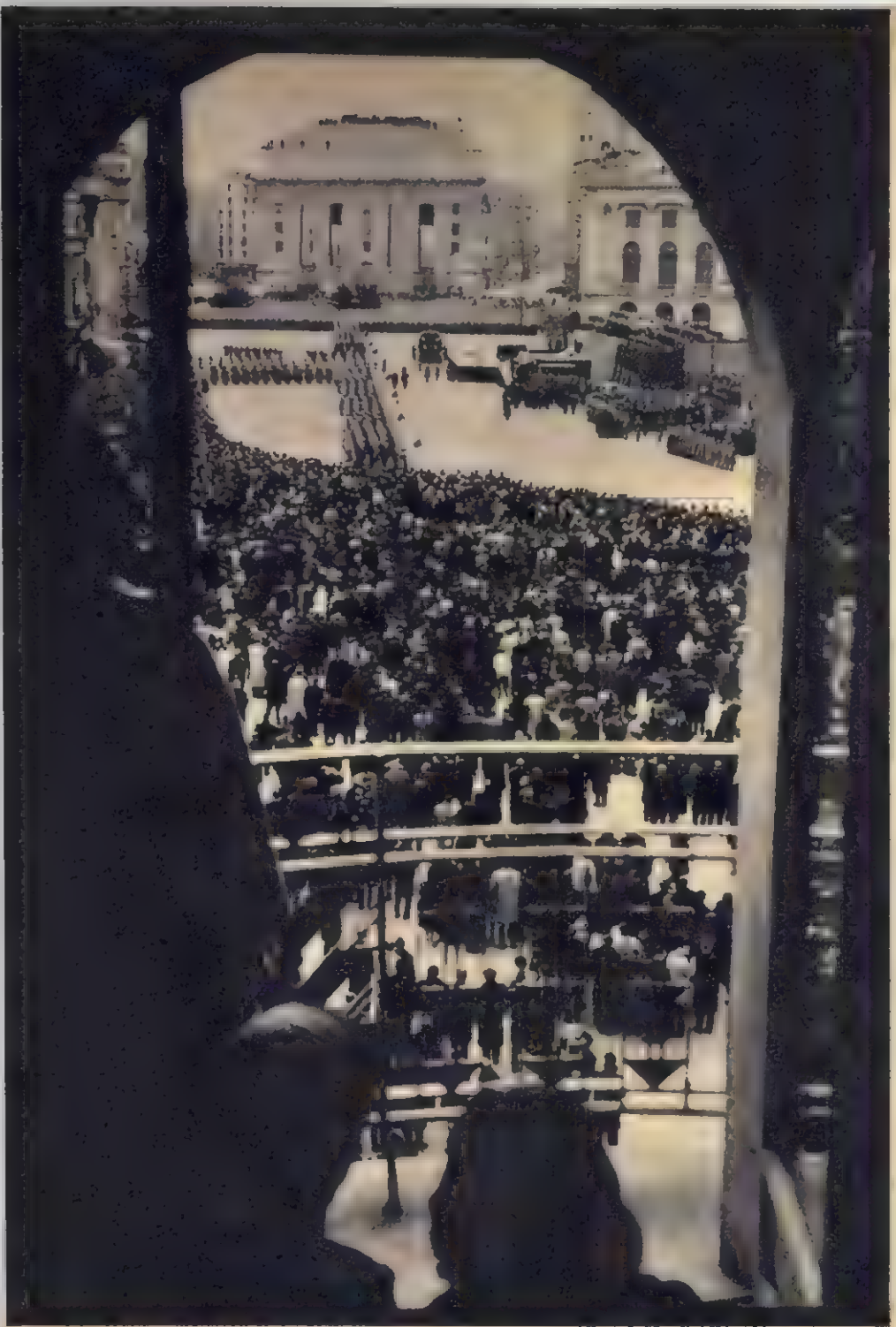

Piața Republicii în timpul mitingului de doliu.

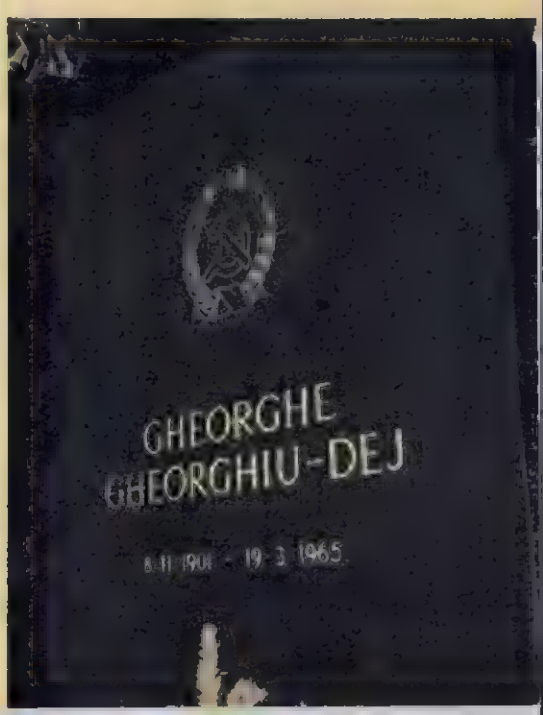

Lespedea de marmură care acoperă cripta în care se află sicriul cu corpul neînsuflețit al tovarășului Gheorghiu-Dej.

ÎN PARCUL LIBERTĂȚII

În acordurile marșului funebru, sicriul este purtat pe treptele marii scări ce urcă spre monument.

CÎND STRUNGURILE RAȚIONEAZĂ

Nu de multă vreme s-a întîlnit în schimb de experiență un numeros grup de ingineri, tehnicieni, muncitori cu înaltă calificare de la principalele uzine constructoare de mașini din țară. Gazde au fost constructorii de mașini din cele două mari uzine brașovene „Steagul roșu" și „Tractorul". Înzestrate cu cîteva tipuri de mașini-unelte cu un înalt grad de automatizare, gazdele au putut oferi oaspeților, în afară de referatele competente, cîteva demonstrații practice care au relevat rolul cu adevărat înnoitor al mașinilor-unelte cu comandă-program în dezvoltarea tehnicii moderne. De la literatura de specialitate, participanții la schimbul de experiență au avut acum prilejul să treacă la constatarea pe viu a saltului pe care acest gen de mașini îl face în ridicarea productivității muncii, a calității produselor, în reducerea consumului de material, în ușurarea efortului uman.

Schimbul de experiență a fost cu atît mai util cu cît, treptat, uzinele noastre constructoare de mașini sînt înzestrate cu asemenea mașini-unelte cu comandă-program : strunguri, mașini de alezat și frezat și diverse mașini de forjat în măsură să asigure ridicarea necontenită a nivelului tehnic din uzinele noastre. De aceea și referatele nu s-au limitat doar la prezentarea caracteristicilor tehnice ale cutărei sau cutărei mașini, ci au abordat asemenea teme (susținute de demonstrații) ca : pregătirea tehnologică și organizarea lucrului, folosirea rațională a uneltei, cum se obține o eficacitate economică maximă prin utilizarea acestui tip de unelte ș.a.m.d.

Am asistat, împreună cu participanții, la demonstrațiile făcute la aceste „minuni" ale gîndirii tehnice moderne. Și pentru că asemenea „minuni" au început să fie produse și de industria românească de construcții de mașini, vă prezentăm azi una din ele.

Și dacă SRO (Ø 25 și Ø 40) și SRV (Ø 25 și Ø 40) nu vă spun mare lucru, o să lămurim îndată că e vorba de cele două perechi de strunguri-revolver (orizontale și verticale), cu diametrele respective construite de Uzina de strunguri din Arad, vlăstarele românești ale modernelor mașini-unelte cu comandă -program.

N-a trecut multă vreme de cînd uzina arădeană a primit sarcina de studiu pentru construirea acestui tip de strung și iată-l astăzi omologat și introdus în 1965 în producție de serie.

Dintre virtuțile acestor creații materiale ale uzinei, SRO și SRV, inginerul Ioan Damian, constructorul șef al uzinei, ne enumeră : cuplajul electromagnetic care permite comanda de la distanță cu ajutorul unor butoane. Într-adevăr, lîngă strung observăm cunoscutul tablou de comandă cu complicatele lui relee, contacte, butoane colorate etc. O piesă hexagonală montată la strung și pre-

Ingineri, tehnicieni, muncitori de la principalele uzine constructoare de mașini din țară urmăresc cu mare atenție una din demonstrațiile practice care au însoțit schimbul de experiență pe țară privind „utilizarea rațională a mașinilor-unelte cu comandă-program" (Brașov, 1965).

văzută cu came dispuse după anumite scheme asigură execuția așchierii după comanda-program. Rolul muncitorului se limitează astfel la introducerea și desprinderea piesei. Și, evident, la supravegherea mașinii.

Performanțele obținute de SRO și SRV stau mărturie și justificare mîndriei colectivului care le-au creat.

Este vorba aici nu numai de o considerabilă sporire a productivității (atingînd la unele operații pînă la 100% față de tipul nemotorizat) sau de asigurarea unor indici de precizie neobișnuiți. „Mașini atît de perfecționate — subliniază ing. Damian — asigură, pînă la cele mai mici amănunte, respectarea strictă a disciplinei tehnice, a indicațiilor tehnologice".

Acestea sînt cîteva din calitățile intrinsece — ca să spunem așa — ale mașinii-unelte ce ne-a fost prezentată. Nouă ni s-a părut însă că mai dezvăluim o calitate a mașinii, care dacă nu se răs-

Strungarul Zicu Bizilac de la „Steagul roșu" din Brașov este unul din muncitorii uzinei care stăpînesc complexele mașini-unelte cu comandă-program cu care a fost utilată cunoscuta întreprindere brașoveană.

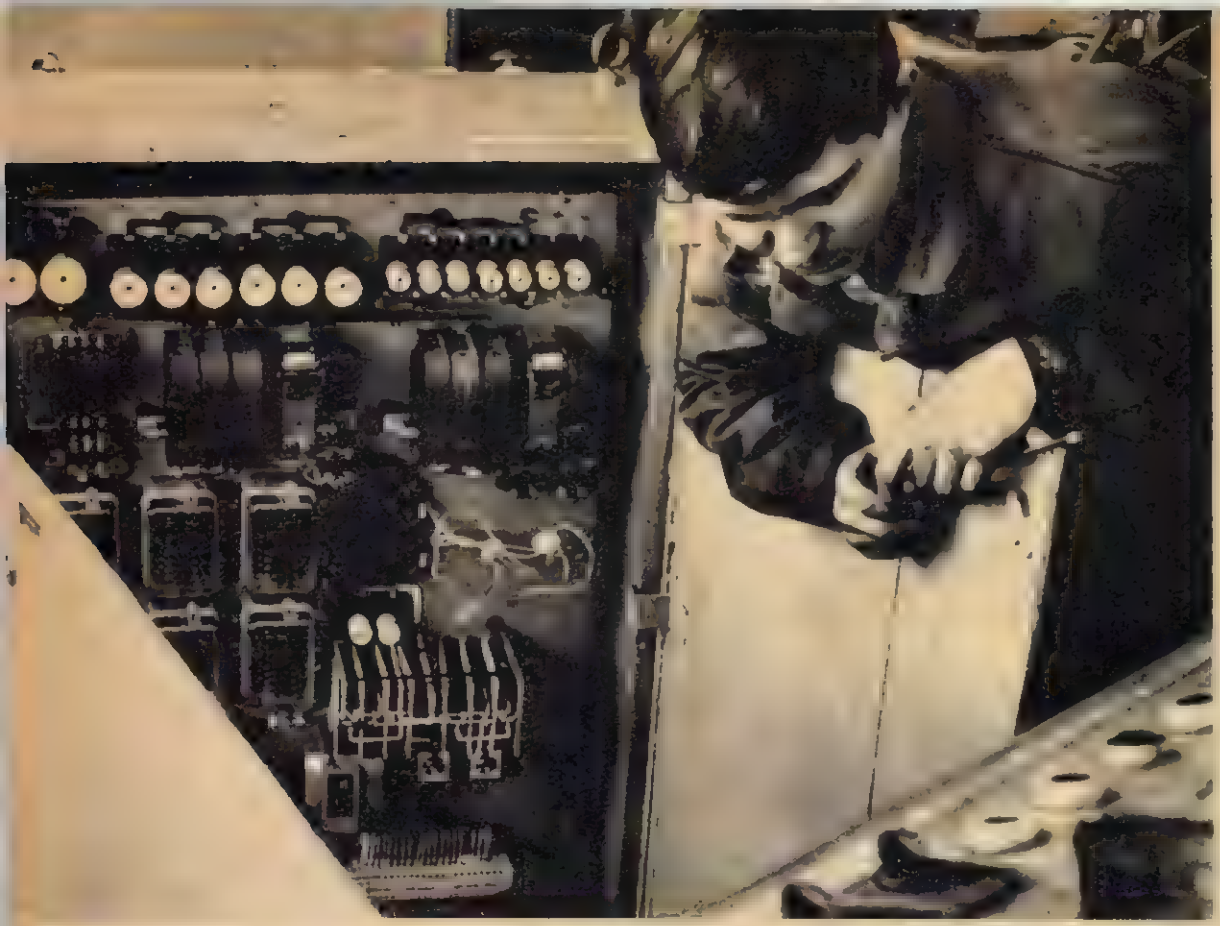

Tabloul de comandă cu releele lui electrice. Aici „gîndește" strungul...

fringe asupra piesei ce i se dă să prelucreze, se face observată în schimb în spiritul de muncă al colectivului care i-a dat naștere. Elaborarea și trecerea la producția de serie a minunatului nostru strung cu comandă-program a determinat printre constructori — de la inginerul șef și pînă la muncitori — o nouă atitudine față de calificare. Literatura de specialitate, cuprinsă într-o amplă bibliografie, organizarea de numeroase cursuri de calificare (în special pentru electricieni), conferințe, asistență tehnică etc., au asigurat nu numai cunoștințele necesare constructorilor de diferite niveluri, dar au reușit să trezească în uzină un adevărat val de interes față de învățătură în general. „Tehnica modernă și sărăcia de cunoștințe nu fac casă împreună" — se spune în uzină.

Lupta pentru o înaltă calificare, pentru aplicarea tehnicii celei mai moderne a devenit cauza întregului colectiv al uzinei, care își afirmă în felul acesta hotărîrea de a traduce în viață indicațiile partidului.

Am plecat de la uzina arădeană contaminați de optimismul constructorilor uneia din mașinile care vorbesc grăitor nu numai despre ziua de azi ci și despre cea de mîine.

E. DASCĂLU
Fotografii de Tr. PROSAN

...iar aceasta este piesa cu care strungul nostru „ascultă" comanda-program, dispusă după o anumită schemă, cu ajutorul buloanelor ce se văd în fotografie.

CALITATE LA „TEHNOFRIG"

Finisarea produselor.

„Tehnofrig" este cunoscută mai cu seamă prin utilajele sale frigorifice. De astă dată însă vă vom prezenta o altă față a uzinei clujene și veți afla că...

In uzină a sosit un brutar... Faptul n-ar fi chiar atît de important ca să-l semnalăm și noi (cu toate că prezența unui brutar într-o hală metalurgică e un lucru insolit) dacă el n-ar fi fost solicitat în niște probleme exclusiv tehnice. Omul și-a suflecat mînecile cămășii și s-a apucat gospodărește de treabă, ignorînd mașinile care la numai cîțiva pași așchiau metalul. A făcut aluat, l-a frămîntat și a trecut cu vederea micile glume despre covrigi aruncate de către un mucalit. Poate numai cei care urmăreau geneza pîinii îi ascultau cu seriozitate explicațiile. Și iarăși ni se pare un fapt neobișnuit ca un metalurgist să învețe să facă aluat chiar în incinta unei hale de uzină. În sfîrșit, de ce n-am recunoaște că ideea celor de la „Tehnofrig" din Cluj ca, înainte de a livra utilajul de panificație, să-l încerce sub sarcină chiar cu materialul cu care va lucra — a fost o idee excelentă? Dar cum nu oricine mănîncă pîine o și poate prepara, oamenii au chemat „beneficiarul". Și el a venit și, după cum toată lumea a recunoscut, a fost de mare ajutor în verificarea calității utilajelor.

Metaforic vorbind, pinguinul de pe marca fabricii ar trebui, de la caz la caz, înzestrat cu diverse accesorii. Simbol al temperaturilor scăzute, el mai însoțește și alte produse ale fabricii clujene: utilajul de panificație și de vinificație. Deci i-ar lipsi uneori o bonetă albă, alteori o butelcă...

PÎINEA CEA DE TOATE ZILELE...

Este un fapt îndeobște știut — statisticienii l-au făcut public — că numărul orașelor a crescut paralel cu sporul populației urbane. În ultimii cincisprezece ani unele așezări rurale au devenit orașe, iar cele urbane au cunoscut un ritm accelerat de creștere ajungînd, multe, chiar să-și dubleze populația. Un exemplu: 25 de orășele au depășit în 1963 cincizeci de mii locuitori. Micile și pauperele brutării și minunata dexteritate domestică a gospodinelor n-au mai putut satisface, în aceste noi condiții, cerințele sporite ale populației. Industrializarea panificației s-a impus ca un deziderat al

C. BOZBICI

(Continuare în pag. 10)

◀ O șarjă de pîine în uzină ? Nu ! Cu aluatul adus chiar în hală, o mașină este supusă controlului tehnologic.

În laboratorul fabricii dotat cu mijloace moderne de măsurare se controlează calitatea diverselor produse.

lumii moderne în care trăim. „Tehnofrig" din Cluj contribuie la îndeplinirea acestei cerințe. Uzina e pe cale să încheie un ciclu început cu doi ani în urmă : fabricarea unor linii tehnologice complete pentru prepararea pîinii. Utilajele acestea vor trebui să satisfacă nu numai gusturile consumatorilor în materie de pîine, dar și nevoile lor, adică trei deziderate : sortimente variate, calitate corespunzătoare și cantitate necesară. Visul brutarului anonim obosit de efort și toropit de căldura cuptoarelor din cărămidă s-a realizat : sub ochii lui făina de grîu se transformă ușor și repede în pîine rumenă și pufoasă. Frămîntătoarele, mașinile de divizat, de premodelat și modelat, predospitoarele și dospitoarele finale și, în sfîrșit, cuptoarele, au mecanizat întregul proces de fabricație a pîinii.

Inginerul Tiberiu Tenkei de la serviciul constructor-șef al uzinei ne-a arătat că într-o fabrică de pîine, care are o capacitate medie de producție, o singură mașină de divizat înlocuiește munca a 15—20 de oameni în 24 de ore.

Cuptorul meșteșugarului de odinioară avea virtuțile lui incontestabile, dacă și măiestria brutarului era la înălțime. Într-un proces de producție de amploare, cum îl presupun aceste linii tehnologice complete, cuptoarele trebuie să facă față unor sarcini de mare productivitate. Serviciul de concepție al uzinei a proiectat trei tipuri de asemenea cuptoare cu diverse capacități : de 2,5 tone, de 5 tone iar cel de-al treilea tip de 10 și 20 tone, proiectat și în fază de execuție, destinat unor fabrici de pîine din orașele mai mari, fabrici aflate în construcție sau în perspectivă de a se construi. Cum vor asigura acestea calitatea și productivitatea ? Calitatea nu mai este legată de subiectivitatea executantului. Brutarul de odinioară, înainte de a coace pîinea, băga mîna în cuptor ca să-i ghicească temperatura. Termoregulatoarele cu care sînt dotate cuptoarele de la „Tehnofrig" nu numai că fac constatările de rigoare dar și mențin temperatura necesară. Dar nu numai atît : acum, pentru fiecare sortiment, de la cornul banal la franzelă, prin mecanismul de reglaj, se menține temperatura adecvată. Apoi, un mecanism-ceasornic, reglat în prealabil, emite un semnal sonor : pîinea s-a copt !

Prin aceste cuptoare vor trece zile și nopți șiruri lungi de pîini. Încărcarea și descărcarea lor a fost rezolvată pe două căi. La cele de 5 tone o bandă mobilă introduce coca și, printr-o mișcare inversă, scoate pîinea coaptă. Cuptoarele de 10—20 tone sînt concepute în sistem tunel : o bandă mobilă străbate încet zona toridă, în care se coc și se rumenesc necontenit pîini.

O SARCINĂ PERMANENTĂ: CALITATEA

„Cîte reclamații primește uzina în legătură cu calitatea produselor sale ?" — l-am întrebat pe tovarășul Zeno Miron, șeful serviciului C.T.C. „Într-un număr redus, și numai la seriile zero, adică la acele utilaje la care beneficiarii ar fi chiar bine să-și spună totdeauna părerile tehnice" — a fost răspunsul. „Atunci cum asigură colectivul calitatea utilajelor ?"

Povestea cu brutarul ați aflat-o la începutul reportajului nostru și o puteți vedea cu ochii dv. într-una din fotografiile alăturate. Unui adevărat examen critic a fost supusă mașina de divizat aluat în bucăți mari. Ea încă nu părăsise uzina și toți factorii care concuraseră la construcția ei, proiectanții, tehnologii și 28 de muncitori, și-au spus părerea despre dificultățile pe care le-au constatat. Drept urmare i-au adus îmbunătățiri substanțiale la reglarea cuțitelor și a camelor și astfel produsul a trecut severul examen al calității. La fel și mașina de rulat cornuri a fost analizată în cadrul comisiei interne tehnice și i s-au făcut numeroase remedieri la execuția pieselor și subansamblurilor.

Dacă beneficiarii nu fac reclamații e un semn că utilajele sînt bune ; dar după părerea colectivului de ingineri ai uzinei faptul în sine nu înseamnă nicidecum că s-a realizat tot ce se poate în domeniul calității. O uzină ca „Tehnofrig", care are producție de serie mică cu o varietate mare, e obligată moral să urmărească comportarea utilajelor în exploatare. Și chiar dacă beneficiarul tace și e mulțumit, uzina trebuie să-l întrebe de modul cum s-a com-

Punctul de control final : defectoscopul ultrasonic intră în acțiune...

portat cutare sau cutare mașină sau agregat. De aceea uzina va întreprinde o anchetă pe diverse teme. În primul rînd în problema uzurii la compresoarele cu două trepte, a comportării materialelor la vasele din oțeluri inoxidabile etc.

Controlul calității a fost organizat în diverse stadii ale fluxului de producție. În afară de laboratoare, și cele 12 puncte C.T.C. au fost înzestrate cu aparate de măsurat și control perfecționate.

Atenție deosebită s-a acordat mai cu seamă personalului care efectuează controlul calității. Acest corp tehnic cuprinde circa 50 de persoane și a fost selecționat după gradul de pregătire profesională. De asemenea a fost reglementată și problema controlului în schimburile doi și trei, în care lucrează în afara corpului obișnuit de controlori C.T.C. și ingineri și tehnicieni. Sînt măsuri trainice care vor duce fără îndoială la ridicarea permanentă a calității la fabrica clujeană.

C. BOZBICI
Fotografii de S. STEINER

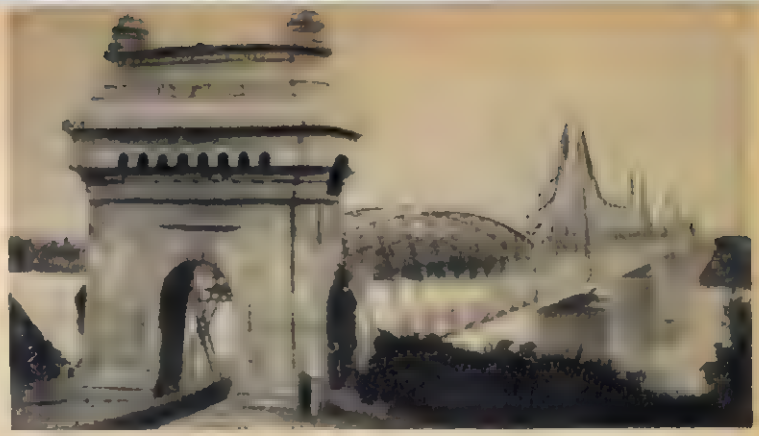

Podul de la Cernavodă.

Podul peste Borcea în timpul construirii.

PODUL DE LA CERNAVODĂ

împlinește 70 de ani

Podul de la Cernavodă împlinește 70 de ani. Dacă cineva ar socoti cîte vagoane au trecut peste el din 1895 cînd a fost inaugurat, ar putea afla că numărul lor se urcă la zece milioane.

La epoca cînd a fost construit, podul peste Dunăre de la Cernavodă era cel mai mare pod din Europa și unul dintre primele patru din întreaga lume. Construirea lui a durat cinci ani — din 1890 pînă în 1895 — fiind executat după proiectele inginerului Anghel Saligny. Podul are o lungime de 470 m, iar înălțimea sa peste apă este de 30 m (atît cerea navigația de la sfîrșitul secolului trecut, care mai folosea corăbii cu catarge înalte).

În continuarea podului de la Cernavodă s-au construit viaducte și podul de peste Borcea. Pentru acest complex de poduri s-au folosit 17.000 tone de oțel.

Inaugurarea lucrărilor a avut loc la 14 septembrie 1895, în prezența a cîtorva mii de persoane venite din regiune și de la București. Prima trecere peste pod a fost făcută de un convoi de 15 locomotive grele lansate cu viteza de 80 km pe oră, după care a trecut și un tren de persoane plecat în cursă directă București-Constanța. În timpul acesta inginerul Saligny și un grup mare de muncitori constructori au stat sub pod, într-o șalupă, sfidînd — se spune — neîncrederea celor care preziceau prăbușirea construcției.

Din documentele vremii reținem o parte a textului înzidit într-unul din picioarele podului. La inaugurare : „Această grandioasă lucrare, concepută și condusă de ingineri români, face fală neamului românesc și va fi pururi un îndemn puternic pentru urmașii noștri spre a purcede tot mai departe pe calea muncii, a civilizației și a măririi".

Este interesant de reținut condițiile grele în care s-a lucrat. Un raport al doctorului Dumitru Tinc, care a condus serviciul medical al șantierelor podului timp de trei ani, arată bunăoară că lucrul în chesoane se făcea la lumina luminărilor. În fiecare cheson ardeau cîte 2 luminări pe oră sau 48 pe zi, deci se lucra continuu. Fumul acestor luminări, la care se adăuga alimentația proastă, ducea la îmbolnăvirea majorității muncitorilor. Au urmat apoi două mari flageluri care au făcut numeroase victime pe șantiere : paludismul, al cărui grafic oscila între 800 și 1.000 de cazuri anual, și holera, care în 1893 a cauzat moartea a 75 de muncitori. Prin căderi de pe schele au murit 45 de muncitori. A fost și un caz uimitor : un muncitor a căzut din vîrful podului — de la 66 m — între două stînci, în... noroi, înfundîndu-se pînă în gît și scăpînd teafăr.

Cele două războaie mondiale și-au lăsat, la vremea lor, urmele asupra podului, dar pînă la urmă trăinicia lui a învins și astfel mărețul edificiu, realizat acum 70 de ani cu mijloace tehnice modeste, continuă să stea în rîndul marilor realizări mondiale.

PE ȘANTIERELE ȘI ÎN UZINELE

1 În puternica cetate de foc de la Hunedoara, unde clocotul muncii nu cunoaște clipă de răgaz, ritmul înalt se reflectă ca într-o oglindă pe graficele întrecerii socialiste : 21.000 tone fontă, 9.000 tone oțel, 2.600 tone cocs peste plan realizate de harnicii siderurgiști de la începutul anului pînă la 20 martie.

Aproape jumătate din cantitatea de fontă elaborată peste plan este opera muncitorilor de la furnalul de 1.000 m c. În ultimele zile muncitorii care deservesc acest impresionant agregat au reușit să elaboreze cu 70 kg mai multă fontă de bună calitate pe fiecare metru cub de volum util față de luna februarie. Rezultatul este cu atît mai valoros dacă se are în vedere că în această lună consumul de cocs pe tona de fontă, la acest furnal care înghite zilnic 2.000 de vagoane de minereuri, cocs și calcar, a fost redus cu 135 kg. Cifrele enunțate sînt numai o palidă expresie a hotărîrii și abnegației cu care muncesc în fiecare clipă prim-furnaliștii Simion Jurcă, Alexandru Comșa și Ludovic Ciosz, cauteriștii Vasile Istrate și Florea Pîrvu, muncitorii din echipele maistrului Nicolae Mărculescu și toți cei ce deservesc puternicul agregat.

În fotografie : ritm susținut la laminorul continuu de semifabricate de la Hunedoara.

2 Vestile sosite în aceste zile din întreprinderile industriei materialelor de construcții dovedesc nețărmurita hotărîre a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor de a traduce în viață, în mod exemplar, indicațiile partidului, de a susține prin activitatea lor rodnică ritmul intens de construcție pe marile șantiere ale patriei. În prima decadă a lunii martie fabricile de ciment, a căror producție este larg solicitată în toate regiunile țării, au realizat peste prevederi 4.700 tone cimenter.

Îndeplinind sarcinile trasate de partid, constructorii de pe șantierul Fabricii de ciment Bîrsești-Tg. Jiu, care va produce anual 2 milioane tone ciment, se străduiesc să scurteze în tot mai mare măsură termenele prevăzute în grafic.

În fotografie : la turnurile de cicloane ale Fabricii de ciment de la Bîrsești a început montajul.

3 **Galați, Brăila, Oltenița, Tr. Severin...** De pe calele acestor șantiere navale dunărene alunecă mereu noi și noi vase spre albia fluviului... În primul trimestru al acestui an, constructorii navali de aici, antrenați în întrecerea socialistă, au lansat la apă, înainte de termen, 14 nave noi de diferite tonaje.

De la Oltenița, harnicii constructori Tache Cernica, Constantin Chioseaua, Gheorghe Ciorică și mulți alții raportează partidului și guvernului că și-au realizat, înainte de vreme, planul pe primele trei luni la producția marfă. În această perioadă, de la Oltenița au pornit în cursă o motonavă de 2.000 tone și două ceamuri a 1.000 tone fiecare.

Hotărîrea constructorilor navali din cele patru șantiere navale ale țării, materializată în noi angajamente, tot mai importante, este revelatoare — să termine înainte de termenul stabilit vasele în construcție : 10 cargouri de 3.000 și 4.500 tone, primele spărgătoare de gheață de fabricație românească, 4 motonave de 2.000 tone, noile tipuri de remorchere de 1.200 CP, drage, șalande și bacuri autopropulsate etc.

În fotografie : lucrări de finisare la o nouă dragă maritimă.

Am văzut în magazine...

... CONFECȚII NOI PENTRU BĂRBAȚI:

— la magazinul „Adam" din Piața Palatului, *sacouri din jerseu de lînă pură*, în diferite mărimi și culori (gri-antracit, gri-deschis, maro, oliv). Închise la doi sau trei nasturi, unele au buzunare aplicate, altele clasice (tăiate). De calitate foarte bună, se modelează bine pe corp și sînt durabile, constituind o îmbrăcăminte ideală pentru primăvară și toamnă ;

— *raglane din relon dublate* cu material ecosez din bumbac în culori asortate. Au o croială sport (mîneca raglan, platcă și cordon) foarte modernă. Spre deosebire de cele existente pînă acum în comerț, acestea, fiind căptușite, cad mai bine, se șifonează mai greu și sînt mai trainice. Sînt foarte solicitate, fapt ce ar trebui să determine luarea de măsuri care să asigure un stoc permanent în magazine.

...PENTRU FEMEI:

— conformîndu-se tendințelor acestui sezon, I.I.S. „Arta Modei" a lansat *trois-pièces-uri din jerseu de lînă de calitate superioară*. Compuse dintr-un scampolo fără mîneci, o fustă și o jachetă cu mînecă lungă cu nasturi în culoare, ele sînt foarte practice, pretîndu-se la diferite combinații (se pot purta atît fără jachetă, cît și ca simple deux-pièces-uri, fără scampolo, care, la rîndul lui, poate fi asortat la diferite fuste). Există în culorile cyclamen, bleu și gri ;

— *din același material, pardesiuri* într-o bogată gamă de culori : gri-antracit, gri-deschis, oliv, verde, roșu, grena etc. Se găsesc în magazine trei modele : cu revere, cu guler închis pe gît, sau degajat, încheiate la trei sau patru nasturi și avînd mîneca aplicată sau chimono. Suplețea materialului, ca și croiala dreaptă, dau o notă de o deosebită eleganță acestor pardesiuri, care îmbracă bine orice siluetă.

...ȘI PENTRU COPII :

— *veste de lînă* mai ales pentru sezonul de primăvară și toamnă, cînd spatele și pieptul trebuie apărate în mod special. Se spală ușor, în apă călduță cu un detergent, și se usucă repede. Se vînd la I.C.S. Romarta — Magazinul copiilor. Culoarea : bej cu maro ; măsura — 34. Sperăm ca în curînd să le vedem și în alte culori și măsuri ;

— *jachete de rolan*, închise pe gît, în diferite lucrături și culori (fie uni, fie în combinații de bleu cu alb, verde cu alb etc). Moi și călduroase, asortate la un pantalon lung din stofă sau jerseu, înlocuiesc cu succes pardesiul în zilele însorite de primăvară. Se găsesc în toate mărimile, pentru copii între 2 și 12 ani.

...NOI SORTURI DE PASTE FĂINOASE :

— preparate după o rețetă italiană, *pastele făinoase „Extra"* nu se sfărîmă la fiert, sînt spornice, hrănitoare și totodată foarte gustoase, constituind un aliment la fel de prețios pentru persoanele sănătoase ca și pentru cele suferinde. Fabricate în diverse formate (pătrățele, melcișori etc.) pot fi utilizate, după plac, la supe, budinci, ca garnituri la friptură sau preparate cu brînză, parmezan, sos tomat, lapte etc.

...LA O. C. I. TEHNOMETAL DIN CALEA VICTORIEI 39, UTENSILE CASNICE DEOSEBIT DE PRACTICE :

— *un spălător de vase* alcătuit dintr-un tub de cauciuc lung de circa 60 cm și terminat la capăt cu o perie de lemn prevăzută cu fire din material

PATRIEI

2

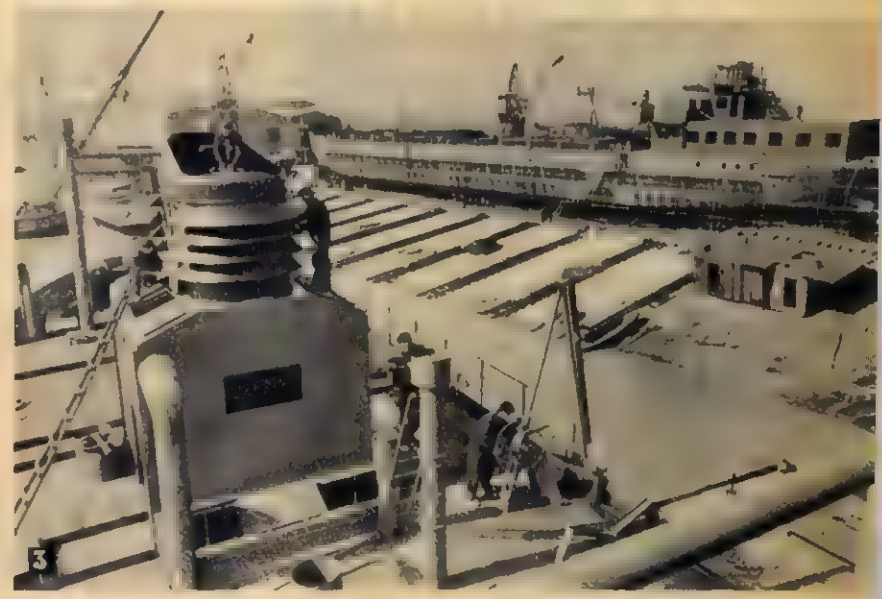

3

plastic și cu orificii pentru trecerea apei. Adaptîndu-se la robinetele obișnuite, acest spălător poate fi folosit, după necesitate, atît la spălatul cît și la clătitul vaselor, protejînd astfel mîinile gospodinei;

— *cuțitul și paleta de tortă* din metal inoxidabil, cu minerul de ebonită, făcînd parte din garnitura „București". Sînt, pe cît de reușite ca aspect, pe atît de practice. Fiind lung și suficient de lat, cuțitul dă posibilitatea de a se tăia repede torta, în felii frumoase și egale.

...LA I.C.S. ROMARTA — CADOURI, CÎTEVA PRODUSE COSMETICE DE MULT SOLICITATE

— *loțiunea de șters fața după spălat „Tenapin"*. Fiind preparată cu adaos de lăptișor de matcă și polen, curăță și totodată, hrănește și înmoaie epiderma. Poate fi aplicată pe orice fel de ten — gras, uscat sau normal;

— *demachiantul pentru ochi „Sanda"*, foarte apreciat întrucît, în afara faptului că înlătură fardul de pe pleoape și gene, menține frăgezimea epidermei din jurul ochilor. Se aplică, de preferință, seara, înainte de culcare.

...LA UNITATEA CU AUTOSERVIRE „UNIC", NOI SORTIMENTE DE DULCIURI:

— *jeleul de gutui*, produs de fabrica de conserve „Vălenii de Munte". Este gustos și bogat în substanțe nutritive. Prezentat în borcane „Omnia" de 420 g;

— *gemul de coarne*, produs de Industria locală din Tg. Secuiesc, ca și *gemul asortat* (din mere, pere și gutui), preparat de „Dunărea"-Tulcea, foarte bogate în vitamine, hrănitoare și plăcute la gust. Constituie alimente excelente pentru copii.

...LA O.C.L. ÎNCĂLȚĂMINTEA — MAGAZINUL „SUPERB" DIN PIAȚA PALATULUI, O VARIATĂ GAMĂ DE PANTOFI DE PRIMĂVARĂ:

— pentru femei, fabricile „Victoria"-Timișoara și „Dîmbovița"-București au creat o serie de modele noi, în diferite culori (havan, bej, ivoar, maro, alb), dintre care am reținut pe cele din box, cu vîrful pătrat și tocul mai lățuț și jos (3—4 cm). Sînt excelente pentru trotat, pantoful fiind ușor, comod și avînd talpa flexibilă. Există în toate mărimile, între 35 și 39, atît numere întregi, cît și jumătăți. Pe cînd însă ceva mai multe perechi și cu numere ca 40 sau 34, destul de frecvent solicitate?

Dialog cu cititorii

Păsările lui Brâncuși SAU DE LA FOLCLOR LA RACHETE

de Petru COMARNESCU

S-a primit nu demult la redacția revistei „Flacăra" o scrisoare foarte interesantă. Semnate de un tînăr normator de la Hidrocentrala de pe Argeș, N. Vasiliu, rîndurile se refereau la interviul luat la Veneția colecționarei Peggy Guggenheim de către criticul Mircea Deac, interviu publicat în numărul din 16 ianuarie al revistei. „...Ne aflăm aici, pe o vălugă, un grup de tineri ce mai comentăm, în orele de răgaz, și cîte un astfel de articol. Solicităm amabilitatea dv. în a ne îndruma, în a ne ajuta să discernem valoarea unei opere de artă (în speță, al păsărilor brâncușiene reproduse în revistă, n.r.)" — scrie autorul scrisorii. Corespondentul „Flăcării", „pătruns de cea mai nobilă intenție de a înțelege arta, de a aduce omagiul meu artistului", după cum declară în epistola sa, mărturisește că întîmpină dificultăți în a înțelege cele două lucrări ale lui Brâncuși. „În ce măsură aduce Pasărea în spațiu cu o pasăre ? De ce nu se intitulează, de pildă, arcuș de vioară, bumerang, rachetă vînătorului etc ? Și apoi, Măiastra... Ce specie preistorică vrea să fie — căci în afara capului de reptilă, geaba mă trudesc să mai descifrez și altceva (și numai partea inteligibilă — capul — nu justifică nici caracteristica de măiastră, nici pe cea de operă de artă, aș zice)". Autorul scrisorii își mai afirmă părerea că o operă de artă trebuie să servească în mod spontan argumentele pentru care este o operă de artă.

Brâncuși în fața atelierului său.

Să încercăm împreună o lămurire. Multe dintre operele de artă plastică plac sau nu plac în prima clipă cînd le vezi. Da, *spontan* îți plac sau nu îți plac. Dar de la a-ți plăcea și pînă a le înțelege este o mare deosebire. Uneori, îți plac pentru motive subiective și nu pentru calitățile esențiale ale lucrărilor. Să luăm drept pildă portretul *Giocondei* de Leonardo da Vinci. Acest tablou place aproape tuturor celor care îl privesc, în original sau în copii. Dar unora le place pentru „anecdota" lucrării, pentru faptul că văd zîmbetul unei femei, un zîmbet enigmatic pe care îl interpretează felurit. Un asemenea zîmbet îl poți găsi însă și în fotografii. Sinteza de însușiri pe care o cuprinde capodopera lui Da Vinci cere mult mai mult decît o apreciere spontană și fugitivă. Îți cere să știi cine este personajul pictat, ce semnificație poate avea surîsul ei, ce fel de ființă reprezintă Gioconda, cărui moment social-istoric îi aparține, cine a fost autorul și care erau năzuințele sale ca artist, ca om reprezentativ al unei mari epoci (Renașterea). După ce afli toate acestea cercetînd unele izvoare de informare, încă nu poți spune că ai înțeles pe deplin calitățile acestei capodopere. Numai după ce știi și prin ce mijloace artistice a reușit Da Vinci să dea atîta viață, caracter, semnificație acestui portret, ridicîndu-l la o expresie universală, deci după ce afli despre tehnicile folosite de el — mai ales acea *umbrire* a chipului, tehnica numită *sfumato* — și ai conștiința stilului și măiestriei lui Da Vinci în general și a măiestriei prezentă în tabloul respectiv, numai după toate acestea poți înțelege specificitatea lucrării, unicitatea și totodată valoarea ei.

Cei care afirmă că pot *în mod spontan* înțelege deplin o operă de artă se înșală, fără să vrea, pe ei înșiși. Chiar și pentru capodoperele devenite „clasice" încă este nevoie de educație estetică, de însușirea unor trepte de cunoaștere, de o inițiere prin oarecare documentare.

Arta modernă cere o și mai mare grijă de a-ți educa simțămintele și gîndirea spre a o înțelege, deoarece ea lucrează uneori cu metafore, cu simboluri, cu forme simplificate etc. În cazul lui Brâncuși însă, înțelegerea nu este așa de dificilă la noi, deoarece el folosește adesea procedee familiare artei poporului nostru, tradiției lui artistice.

Cine cunoaște scoarțele sau covoarele țărănești din Oltenia (regiunea în care s-a născut, în 1876, Brâncuși), covoare împodobite cu figuri omenești, cu păsări, frunze și flori, cine se gîndește la figurinele de lut smălțuit, înfățișînd simplificat forme de păsări, sau cine-și amintește de modul în care olarii de la țară împodobesc cu diferite motive ulcioarele sau meșterii lemnului crestează porțile și stîlpii pridvoarelor, își dă seama că artiștii din popor folosesc de secole un anumit procedeu pe care Brâncuși l-a dus departe, în forme culte. Este vorba de procedeul *stilizării* — adică de o modalitate de a condensa și simplifica expresia, de a reduce formele la contur și trăsături esențiale, de a le înscrie într-o ritmică geometrică, asemănătoare cu geometria pe care o au și formele naturii, și formele trupului uman sau formele animalelor. Cînd țăranca din Oltenia împodobește covoarele pe care le țese cu figuri de oameni și păsări, cu frunze și flori, ea nu redă aceste figuri în mod naturalist (adică așa ca să semene „ca două picături de apă" cu modelele), ci le simplifică și le accentuează, înscriindu-le contururile în forme geometrice, și orînduind totul într-o anumită ritmicitate, simetrie, armonie, atît lineară cît și coloristică. *Stilizarea* este practicată de secole pe întregul cuprins al țării, înfrumusețînd cu sobrietate și concentrare pînă și cele mai uzuale obiecte, adică îmbinînd utilul cu esteticul. Meșterii creatori ai artei populare pornesc de la realitatea obiectivă, de la frumusețea formelor și colorîtului din natură, de la mișcarea ritmică ce caracterizează activitatea și inima omului, zborul păsărilor, bătaia valurilor, mersul animalelor, creșterea vegetației, dar le tratează în esența și dinamismul lor, simplificînd și stilizînd. În sculptură, stilizarea constă — dacă ne referim la formele tridimensionale, la volumele în spațiul liber — în suprimarea excrescențelor, a detaliilor inutile și dimpotrivă, în concentrarea figurii, în tratarea ei sintetică, în conutrucția arhitectural-geometrică.

Firește, stilizarea nu este singurul procedeu valabil în artă, dar nici o operă de înaltă artă nu imită sau nu copiază în totul realitatea, ci, pornind de la ea, o interpretează potrivit simțămintelor și ideilor artistului, potrivit tradiției și culturii, vremii și clasei cărora le aparține artistul.

În cazul lui Brâncuși, se întîlnesc — în concepția și opera sa — străvechi viziuni și procedee cu altele foarte noi ; se îmbină virtuțile artei noastre populare cu expresii universale. Nu putem prezenta aici activitatea și nici evoluția sa în tratarea unor teme, mereu reluate (ca o primă informație se poate citi articolul publicat de noi în „Flacăra" din 8 iunie 1963). Aici, ne vom restrînge tocmai la sculpturile cu păsări, care au stîrnit nedumerirea, consemnată în scrisoarea tinerilor de la Hidrocentrala de pe Argeș.

În imaginația, în basmele și poezia poporului nostru, în arta populară, păsările dețin un loc însemnat. Legenda *Păsării măiestre* este foarte răspîndită în poezia populară, este prezentă la Eminescu și Alecsandri. În basmele noastre, pasărea măiastră are însușiri miraculoase, poate lua diferite chipuri, e înzestrată cu darul vorbirii și are un viers fermecător. Ea oblăduiește pe cei nefericiți, pe cei nedreptățiți și, mai ales, pe cei care întîmpină împotriviri în dragostea lor. De la acest sens folcloric a pornit Brâncuși, precum și de la stilizarea artei populare (păsările de pe scoarțele Olteniei lui, păsările în formă de ulcioare ale olarilor etc.). El a creat, de pe la 1912 și pînă în 1940, nu mai puțin de douăzeci și nouă de păsări, de diferite forme și în materiale diferite (marmură și bronz șlefuit).

Prima *Pasăre măiastră* a creat-o în 1912 și aici se vede mai clar și apartenența la sensul basmului românesc și la formele artei populare. Lucrată în marmură, statuia are pe socluț de jos chiar o pereche de îndrăgostiți, înlănțuiți, și care, ca niște cariatide, susțin un al doilea soclu, pe care se află însăși pasărea, avîntată

Măiastra (1912) — marmură.
Muzeul de artă modernă din New York.

Măiastra (1912) — marmură.
Muzeul de artă din Philadelphia, colecția L. și W. Arensberg.

Măiastra (1913) — bronz.
Colecția Peggy Guggenheim din Veneția.

Pasărea în spațiu (1919) — bronz.
Muzeul de artă modernă din New York.

Cocoșul (salutînd soarele) 1924 — lemn.
Muzeul de artă modernă din New York.

în spațiu, avînd un piept puternic, umflat, ce amintește totodată forma unui ulcior țărănesc. „Am dorit — zicea Brâncuși — ca *Măiastra* să-și ridice capul, fără a exprima, prin această mișcare, mîndrie, orgoliu sau sfidare. A fost una dintre cele mai dificile probleme și numai după o îndelungată strădanie am izbutit să redau această mișcare, integrată în avîntul zborului".

După alte trei *Păsări măiestre* — două, tot în marmură, și a treia în bronz șlefuit — Brâncuși a creat în 1915 opera aflată în colecția Peggy Guggenheim (pe care însă ea o datează greșit, 1912). Sub titlul de *Pasăre măiastră*, sculptorul a creat în total șapte opere, aflate — cu excepția celei de la Veneția — în muzee și colecții din S.U.A. și Paris. Una a fost expusă, în 1913, la București. Este de menționat că — datorită lui Brâncuși și faimei mondiale de care s-au bucurat aceste opere — el a introdus în limbile franceză și engleză cuvîntul *Măiastra* — forma prescurtată a titlului *Pasărea măiastră*. Sub această denumire găsim menționate în cărțile și studiile despre el, publicate în cele două limbi, primele șapte opere cu tema păsării.

Treptat, sculptorul român și-a simplificat și mai mult — în sensul stilizării și urmărit de gîndul de a reda ideea de zbor, avîntarea în spațiu — formele păsărilor. Între 1919 și 1940, el creează alte păsări, pe care nu le mai denumește „măiestre", ci *Păsări în spațiu*. Uneori, pentru diferențiere, noile păsări sînt intitulate *Pasărea de aur* sau *Pasărea galbenă*. Unele sînt în marmură albă, gălbuie, cenușie, albăstruie, cu diferite vine, altele în bronz șlefuit. În 1940 a creat sau a terminat de creat ultimele două păsări în spațiu, dintre care una se află în colecția de la Veneția.

Dacă primele păsări — „măiestrele" — aveau încă o formă relativ concretă, dar nu naturalistă, păsările în spațiu pe care le creează Brâncuși cu începere de la 1919 înlătură orice date concrete, fie ele și stilizate. În acestea, reminiscențele folclorice și tratarea stilizată aproape dispar, pentru a se reda doar esența zborului, sugerarea mișcării și avîntării în spațiu. Și în acestea este de admirat, pe lîngă altele, ceva foarte important pentru înțelegerea evoluției sculpturale a lui Brâncuși, pentru coordonatele creației sale. *Pasărea în spațiu* din 1919, aflată la Muzeul de artă modernă din New York, are formă aerodinamică, cele care vor urma vor avea chiar forme de rachetă. Și aceasta la date cînd tehnologia industrială încă nu ajunsese la asemenea forme aerodinamice sau de rachetă. Genialitatea acestui sculptor, pornit de la imaginația folclorică românească, de la procedeul stilizării — care el însuși înseamnă un proces de intelectualizare, de depășire a percepțiilor „spontane" — a prefigurat sau a anticipat forme de străbatere a spațiului, pe care abia mai tîrziu știința mecanicii și tehnologia mondială le vor defini, utiliza și răspîndi.

Este fascinant să te gîndești cum a ajuns Brâncuși de la geometria stilizării, familiară meșterilor poporului său, la geometria și matematica celei mai înaintate și îndrăznețe tehnologii, depășindu-și ca și Leonardo da Vinci vremea, și aceasta nu într-o epocă de lente progrese, ci în secolul unei miraculoase revoluții a tehnicii!

Și în articolul-interviu, și mai pe larg în amintirile scrise de Peggy Guggenheim, ea evocă ce greu s-a despărțit sculptorul de opera sa. Chiar după ce au căzut de acord să i-o vîndă, Brâncuși a amînat predarea, spre a mai șlefui pasărea de bronz. Prin șlefuire, bronzul este și mai ferit de uzura timpului și, totodată, capătă acele unice și uluitoare „efecte de foc" caracteristice lui Brâncuși, efecte parcă „magice", sugerînd apropierea de soare, integrarea zborului în Cosmos. A lucrat în atelierul său parizian la șlefuirea operei, sub bombardamentele hitleriste, iar la un prînz, Brâncuși și admiratoarea sa au fost abia cruțați de bombele ce cădeau la poarta Vaugirard. I-a predat pasărea doar cu cîteva zile înainte de intrarea hitleriștilor în Paris. I-a adus-o singur la mașină, deși nu mai era tînăr. Lacrimile îi curgeau șiroaie pentru că se despărțea de o lucrare dragă, pentru că se despărțea de o prietenă, pentru că era scîrbit și îngrozit de hitlerismul pe care îl detesta. (În timpul ocupației hitleriste sculptorul a găzduit de altfel — lucrul e știut — partizani.)

În tema aceasta a păsării trebuie văzute mai multe lucruri decît putem arăta noi aici. În afară de cele menționate mai înainte, să ne gîndim și la dorința, neîmplinită, a sculptorului de a construi la Paris o pasăre înaltă cît turnul Eiffel și care să aducă bucurie oamenilor, să le amintească de natură și de Cosmos, de avînturile și prefacerile existenței. Operele lui Brâncuși au și o înaltă valoare simbolică, așa cum are *Coloana fără sfîrșit* (1937) de la Tg. Jiu, cu pluralele și de loc contradictoriile ei semnificații și năzuințe. Om de înalte concepții și pure sentimente, profund legat de folclorul patriei, îmboldit de cele mai îndrăznețe implicații ale tehnologiei contemporane lui, Constantin Brâncuși a îmbinat străvechiul cu noul, folclorul cu universalitatea, poezia cu știința, toate sub semnul unei nemărginite iubiri față de oameni. De la comuniunea cu natura, cu tainele și poezia ei — atît de caracteristică poporului nostru odinioară și din care au purces basmele cu metamorfozarea poetică și în scop etic a păsărilor — Brâncuși a ajuns la esența zborului, la forme prin care exprimă și cîntă cuceririle științei și ale tehnologiei.

Nu știm ca Brâncuși să fi folosit termenul de „stilizare" dar îl subînțelegea, cînd, cu marea lui inteligență, mărturisea: „Simplitatea nu-i un scop în artă, dar ajungi, în pofida ta, la simplitate, dacă te apropii de sensul real al lucrurilor". Sensul real, funcțiunea primordială a păsării este zborul, avîntul și plutirea în văzduh. În forme din ce în ce mai simple, mai sugestive, mai dinamice, Brâncuși a ajuns la esența zborului, la o supremă metaforă poetică și tehnică. Iar simbolica lui, departe de a fi arbitrară sau întîmplătoare, a ajuns cu timpul la acele forme de o logică mecanică și de o rigoare, prin care a anticipat — reamintim — tehnologia aerodinamică a rachetelor.

Măiestria lui are ceva din fabulosul cu care folclorul nostru a investit păsările măiestre. Tînărul nostru corespondent, tovarășul N. Vasiliu, nu a greșit cînd, privind împreună cu ceilalți tineri dornici de îmbogățire a cunoștințelor, a văzut în *Pasărea în spațiu*, „racheta viitorului".

dialog cu cititorii

PRIMA „TRĂSURĂ FĂRĂ CAI"

„Cînd a fost adus la București primul automobil?"

Ing. I. DRĂGAN
București

Răspunde ALEX. CEBUC, șef de secție la Muzeul de istorie a orașului București.

Primele automobile apar în țara noastră în ultimul deceniu al veacului al XIX-lea.

În anul 1895 Primăria Municipiului București aduce două automobile de tip Serpollet din Franța, propulsate prin forța aburului. Ele au fost întrebuințate pentru transportul de materiale. Datorită faptului că roțile acestor automobile erau acoperite cu cauciucuri pline, fără camere cu aer, mașinile aveau trepidații așa de mari încît... puteau determina prăbușirea caselor șubrede din cartierele periferice pe unde treceau. În urma protestului populației din aceste cartiere, automobilele au trebuit să fie scoase din circulație.

Primul automobil din țară folosit pentru transportul persoanelor a fost adus în București de proprietarul morii cu aburi „Gh. Assan" de pe Șoseaua Ștefan cel Mare și se numea „trăsura fără cai". Acesta era un automobil dotat cu un motor cu ardere internă. Adus în anul 1900 de la o fabrică din Belgia, automobilul a constituit un eveniment, producînd în Capitală o adevărată senzație. Prințul Bibescu, dorind să aibă și el un asemenea vehicul, a comandat imediat la aceeași fabrică un automobil similar.

Pentru înscrierea lor la serviciul circulației, au avut loc o serie de discuții furtunoase la poliția Capitalei, obiectivul constituindu-l disputa: cărui automobil să i se dea numărul de circulație 1? Datorită faptului că Gh. Assan fusese primul proprietar de automobil din țară, lui i se cuvenea de drept nr. 1. Dar cum Bibescu cerea cu orice preț această favoare, poliția Capitalei, pentru a rezolva totuși problema, i-a dat acestuia numărul de circulație 0.

Automobilul lui Gh. Assan era un automobil cu aspectul unei trăsuri fără cai. Roțile din spate erau mai mari, iar cele din față mai mici — toate acoperite cu cauciucuri pline. De ambele părți ale automobilului erau dispuse două faruri, asemănătoare felinarelor trăsurilor, care puteau lumina cu lumînări sau cu gaz.

În anul 1910 a fost adus tot în București și primul automobil electric, alimentat cu mai mulți acumulatori. Era destinat însă transportului de mărfuri.

Toate aceste automobile, despre care am vorbit mai sus, se păstrează în original la Centrul de documentare tehnică din București.

MAI MULTE ILUSTRATE LA CARACAL!

Vă scrie un cititor din Caracal. Peisajul țării noastre se îmbogățește zi de zi cu noi frumuseți pe care mulți oameni din țară și de peste hotare ar dori să le cunoască, să le admire. Calea cea mai la îndemînă este cartea poștală ilustrată. Personal am transmis corespondenților mei zeci de vederi din Caracal. Aceasta însă numai pînă cînd „stocul" de 100 de ilustrate s-a epuizat din librăriile orașului. De atunci, din cei 30 de corespondenți cîți număram, am rămas doar cu 4... Am căutat să mă aprovizionez la Craiova, dar aci se găsesc ilustrate cu aspecte numai din acest oraș și — ceea ce e mai de neînțeles — de cele mai multe ori dintr-un singur loc.

Iată de ce cred că forurile care concură la realizarea cărților poștale ilustrate (Comitetul executiv al Sfatului popular regional, Centrul de librării și difuzare a cărții și editura „Meridiane") ar trebui să dea mai multă atenție acestei probleme.

Oprea BRÎNCOVEANU
funcționar PTTR
Caracal

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Tănțica Bădiceanu, elevă, com. Bușteni, rn. Cîmpina; ilustrate; Paula Vasilescu, elevă, București, str. Străulești 1, bl. 5, ap. 4, rn. 30 Decembrie; teme diverse, ilustrate; Arfira Iordache și Mariana Simion, eleve, Focșani, str. Ecoului 5; cinema, muzică, ilustrate; Ștefania Mureșanu, elevă, București, str. Oastei 9, rn. Crivița roșie; ilustrate; Emanoil Arsenov, profesor, com. Valea Seacă, rn Gura Humorului; teme diverse, ilustrate; Irena Ochicană, învățătoare, com Crivița, rn Galați; teme diverse, ilustrate; Matei Florian, satul Chistag, com Aștilei, rn Alești, reg Crișana; sport, ilustrate; Nelu Cristina, lăcătuș mecanic, Craiova, str Gh Mugheru 54; ilustrate; Costel Pițigoi, student, București str. M Eminescu 23, rn 30 Decembrie; teme diverse, ilustrate; Mia Dumitrescu, învățătoare, com. Gherăseni, rn. Buzău; ilustrate; Marilena Vasiliu, elevă, Valea Călugărească, reg. Ploiești; literatură, cinema, ilustrate; Sasa Precia, elevă, Școala veterinară, Afumați, rn. Bălești, reg. Oltenia; literatură, muzică, cinema, ilustrate; Elisabeta Moldovan, inginer, Timișoara, Post-restant of. 1; ilustrate; Barbara Fitzner, funcționară, Timișoara, str. Griviței roșie 29; teme diverse ilustrate; Nicu Macovei, student, Iași, aleea M. Sadoveanu 8; teme diverse, ilustrate; Florica Mîțu, profesoară, Călărași, str Al. Sahia 11; teme diverse, ilustrate; Elena Mitache, elevă, Buzău, str. Plevnei 55; teme diverse, ilustrate; Minara Servus, Brăila, str. Hipodrom 46; ilustrate, Ioana Ion, elevă, Brăila fundătura Focșani 2; ilustrate; Elena Mioarcă, coafeză, Bacău str. Costache Negri 14; teme diverse; Adriana Ungureanu, profesoară, Școala medie, com. Bujor, reg. Galați; cinema, teatru, ilustrate; Lelia Moldoveanu, studentă, la practică, Grindul Lupului, com. Racoviță, rn. Rm. Vîlcea; literatură, pedagogie, cinema.

GHIDUL CAPITALEI

„Vă scrie un timișorean. «Flacăra» a publicat în nr. 2/965 un reportaj-anchetă în legătură cu necesitatea înființării în Capitală a unui centru de informare. Foarte bine! Nouă, celor care locuim în diferite orașe din țară și avem uneori treburi în București, ni se întîmplă de multe ori să nu ne descurcăm prea ușor. În legătură cu aceasta am și eu o sugestie. În afară de crearea unor centre de informare, ar fi bine să se tipărească un nou ghid al Capitalei, mai complet decît cel existent — un ghid care să cuprindă nu numai străzile, mijloacele de transport, raioanele, ci să indice și modul practic de a se ajunge pe calea cea mai scurtă la diferite întreprinderi, instituții, teatre, cinematografe, parcuri etc. De multe ori ni se întîmplă — fiind în București — să nu descoperim tocmai ușor unde-i de pildă stadionul «23 August», magazinul universal «Victoria», Sala Floreasca sau Grădina zoologică.

Un asemenea ghid am dori să-l găsim de vînzare de îndată ce coborîm în gările Bucureștiului sau la aeroport".

Viorel CĂPĂȚÎNĂ
strungar la I. 3 C.F.R.
Timișoara

AȚI AVUT DREPTATE!

„Am luat cunoștință de critica ce ni s-a adus în «Flacăra» nr. 2/965. Era vorba de felul defectuos în care prezentăm uneori vitrina. Apreciem că aceți dreptate: vitrina trebuie să fie simplă dar elocventă. Mai aleș că unitatea despre care ați vorbit se află încadrată în ansamblul comercial din frumoasa Piață a Palatului. De altfel și noi ne-am dat seama că avem o vitrină necorespunzătoare și am avizat pentru transformarea ei".

(„ARTA ȘI PRECIZIE" cooperativă de producție meșteșugărească, București)

OPINII ALE CITITORILOR

Cititorul Ioniță Silviu din Sf. Gheorghe este nemulțumit de felul în care se urmărită în revista noastră rubrica „Film". El ne reproșează anume faptul că ele nu conțin un rezumat al subiectului filmului menționat. Și conchide:

„Un exemplu negativ în această privință este prezentarea filmului «Fata lui Bube» într-un număr recent al revistei".

N-am vrea să respingem în întregime observațiile critice ale tovarășului Ioniță Silviu. Fără îndoială că unele dintre notele inserate la rubrica „Film" pot suporta îmbunătățiri substanțiale. Pe de altă parte însă, credem că a reduce aceste note doar la relatarea pe scurt a subiectului filmului prezentat, ar însemna o sărăcire a întregii rubrici. Noi ne străduim, dimpotrivă, să îmbogățim rubrica prin diversitatea temelor abordate: portrete de actori sau de regizori, sinteza unei anumite școli cinematografice, curente noi în această artă atît de populară etc., etc. În exemplul citat de corespondentul nostru, de pildă (filmul „Fata lui Bube"), intenția noastră a fost doar aceea de a spune cîteva cuvinte despre contribuția creatoare a excelentei actrițe Claudia Cardinale la realizarea acestui film.

INSULELE MARCHIZE

„Doresc să cunosc cîteva date mai importante din istoria și geografia insulelor Marchize"

Eugen IZDRILĂ
Sibașel, rn. Orăștie

Răspunde GH. IOSUB, cronicar extern.

Marchizele constituie una din cele patru grupuri principale de insule situate în partea centrală a Oceanului Pacific, formînd arhipelagul Polineziei. Ele se află cu începere din anul 1842 sub administrație franceză. De origine vulcanică, insulele apar pe hartă ca niște puncte risipite în formă de șirag la marginea de răsărit a Polineziei, avînd o suprafață totală de circa 1.300 km p. Polinezienii și-au făcut se pare apariția în aceste locuri cu 6-10 secole în urmă, numind arhipelagul — datorită frumuseții sale — „Țara luminii". Cele mai mari insule dintre ele sînt Hiva Oa și Nouku Hiva.

Cîteva secole mai tîrziu, corăbii spaniole, pornite din Peru în căutare de resurse aurifere, descoperă acest arhipelag. Conducătorul expediției numește insulele „Marchize", în cinstea uneia dintre frumoasele femei ale vremii, soția viceregelui Perului.

Adevărata tragedie a insulelor Marchize a început acum un secol, cînd misionarii francezi și englezi, reprezentînd interesele coloniale ale țărilor respective, au pornit să-și dispute cu înverșunare puterea asupra băștinașilor. Lupta între catolici și anglicani a semănat vrajba între triburi — între timp creștinate. A izbucnit un crunt război fratricid. În cursul căruia multe regiuni fertile au fost pustiite cu desăvîrșire. La aceasta adăugîndu-se și alți factori, ca de pildă consumul exagerat de alcool și numeroase boli, din cei 100.000 de locuitori pe care îi aveau insulele înainte de venirea europenilor n-au mai rămas nici 5.000. În „Îndreptarul pentru insulele Pacificului", publicat în Australia, se subliniază că cele întîmplate pe insulele Marchize reprezintă capitolul cel mai tragic din istoria regiunii sudice a Oceanului Pacific.

Principala îndeletnicire a locuitorilor insulelor o constituie culesul nucilor de cocos. Pe lîngă plantațiile de cocotieri, se mai cultivă bumbacul, cafeaua, bananele. Pescuitul, cățărarea perilor sînt de asemenea practicate de localnici. De asemenea ei sînt recunoscuți ca buni meșteri gravori, faima lor depășind de mult hotarele Oceaniei.

POȘTA NOASTRĂ

VIRGIL-GABRIEL STANCU, BUCUREȘTI. Sculptorul Donatello (1386-1466) este unul dintre precursorii lui Michelangelo. S-a născut, a trăit și a creat la Florența. Făcînd parte dintre creatorii din epoca Renașterii timpurii, el este unul din promotorii artei care se caracterizează prin ideile umaniste care o străbat. Opere mai importante: „San Marco" și „San Giorgio" (pe fațada bisericii San Michele din Florența), San Giovanni (Domul din Florența): „David"; basoreliefuri (biserica Santa Croce), bustul lui Niccolo da Uzzano, statuia ecvestră a lui Gattamelata (Padova); reliefurile „Ospățul lui Irod" (Baptisteriul din Siena) etc.

Verrochio (1435-1488) s-a născut de asemenea la Florența. A creat în arta statuară, în pictură și în arhitectură, caracterizîndu-se prin simplicitate și realism. Opere mai importante: „David adolescent", „Decapitarea Sf. Ioan Botezătorul", „Îndoielile Sf. Toma".

„Doriforul" este o celebră statuie reprezentînd un atlet cu lance, operă a sculptorului antic grec Policlet (sec. V î.e.n.). Legenda Atalantei a inspirat multe opere plastice, printre care și sculpturile lui Guillaume Coustou tatăl (1677-1748) și Pradier (1792-1852).

HORIA BELAȘCU, SIBIU. Opiul, heroina, cocaina și alte substanțe cunoscute sub numele generic de stupefiante au, desigur, și unele întrebuințări în medicină. Ele nu pot fi însă administrate bolnavului decît sub strictă supraveghere medicală. Căci, deși au la început un efect ameliorator urmat de o stare de euforie trecătoare, aceste substanțe sînt extrem de dăunătoare dacă sînt introduse în organism în mod repetat. În general ele îi creează celui asupra căruia sînt administrate o stare de obișnuință ce duce la apariția unei false necesități, a cărei nesatisfacere îi dă bolnavului o stare de puternică neliniște: folosirea în mod sistematic a acestor substanțe duce la o intoxicare lentă ce se termină cu ruinarea totală a organismului. Dacă vă interesează și amănunte despre contrabanda cu aceste substanțe, vă recomandăm articolul „Războiul stupefiantelor" (pe care l-am publicat în revista noastră nr. 27 din 7 iulie 1962) și „Contrabanda" (nr. 50 din decembrie 1964).

L. MORARU, TG. NEAMȚ. Spațiul și condițiile tehnice de care dispunem nu ne permit să publicăm reproduceri în culori ale unor tablouri celebre.

V. SILVIAN

memento

MUZICĂ

• Vă recomandăm două concerte simfonice :
La Filarmonica „George Enescu" (simbătă 27 și duminică 28 III) dirijează, pentru prima oară în această stagiune, Emanoil Elenescu : se continuă cicluł „Londonezelor" de Haydn cu Simfonia nr. 99 în Mi bemol major. Celebra pianistă Annie Fischer interpretează „o specialitate" : Concertul nr. 27 în Si bemol major, K.V. 595 de W. A. Mozart. În restul programului, Mihail Jora (Burlesca) și Respighi („Serbări romane").

• La Radioteleviziune un program strălucitor dirijat de Iosif Conta : G. Enescu (Suita I-a în Do major) ; B. Britten (Serenada pentru tenor, corn și orchestră — cu Valentin Teodorian și Ion Bădănoiu, soliști) ; A. Haciaturian (o primă audiție : Rapsodia pentru vioară și orchestră prezentată de Cornelia Bronzetti) ; R. Strauss (Till Eulenspiegel) (joi 1 IV, ora 19,50).

• În ciclul concertelor de miercuri, Filarmonica „George Enescu" continuă seria *Figuri de compozitori contemporani*, cu Benjamin Britten. „Sonate pentru violoncel" — Nicolae Șerpe și Albert Guttman, „Sonete" după Michelangelo — Valentin Teodorian, „Iluminații" după Rimbaud — Emilia Petrescu, „Simfonia simplă" — orchestra Conservatorului „Ciprian Porumbescu", dirijor Ludovic Baci (miercuri 31 III, ora 20.00, sala mică a Palatului R.P.R.).

• De cîteva decenii trompetistul și cîntărețul Louis Armstrong întruchipează esența spirituală a jazului autentic : iată legenda sosind în persoană la București ! (27 și 28 III în sala mare a Palatului R.P.R.).

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 26 MARTIE : Fotbal. Cupaj interbucureștean : Steaua-Progresul și Dinamo-Buc.-Rapid (în jurul orei 14.00) • Poeme de dragoste. Trei poeme celebre („Tristan și Isolda", „Demonul" și „Luceafărul") în tălmăcire coregrafică. Dansează Alexa Dumitrache-Mezincescu, Ileana Iliescu, Gh. Cotovelea etc. (19.30) • Filmul „Medicul și vracul".

O comedie italienească ceva mai veche, cu trei ași ai genului : Vittorio de Sica, Marcello Mastroianni și Alberto Sordi (20.30).

LUNI 29 MARTIE : În ciclul de istorie a teatrului universal va fi prezentat romantismul francez. Victor Hugo cu al său „Hernani", uşor desuet dar foarte teatral, și Alfred de Vigny cu „Chatterton" vor figura în această emisiune. Interpretează printre alții, Cristea Avram (Hernani), C. Codrescu, Adela Mărculescu, Iulian Necșulescu, Ion Caramitru (Chatterton) și Nicolae Gărdescu (20.30).

N. Gărdescu

MARȚI 30 MARTIE : Concert simfonic susținut de orchestra Conservatorului „Ciprian Porumbescu". Lucrări de Richard Strauss și Saint-Saëns. Două tinere cîntărețe afirmate recent : Marina Krilovici și Viorica Cortez-Cuguiana (20.00).

JOI 1 APRILIE : Echipajul Val-Vîrtej în luptă cu Omul zăpezilor (19.10) • Emisiune muzical-distractivă : „Altfel ca de obicei". Să sperăm ! (21.00).

VINERI 2 APRILIE : O interesantă emisiune pentru cei tineri : Copii și tradiții folclorice. Popas în regiunea Suceava (19.10) • Trei oaspeți străini în studio : balerinii iugoslavi Katarina Bocka și Antee Marinic și pianistul belgian Frédéric Gevers (19.35) • Muzici și dans la Budapesta. Program înregistrat pe peliculă (21.00).

SÎMBĂTĂ 3 APRILIE : Operetă românească „Lăsați-mă să cînt". Viața lui Ciprian Porumbescu povestită de Gherase Dendrino. Cu Ion Dacian, Silly Popescu, Maria Wawrina, Virginica Romanovschi, Bimbo Mărculescu, George Groner și alții (19.40).

CARTEA

• Mai căutați prin librării pertinentele, strălucitoarele *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, vol. II, de acad. Perpessicius. Bucuria lecturii vă va compensa efortul. Sînt acolo incursiuni de toată frumusețea în scrisul literar românesc clasic și contemporan.

• De asemenea, dintre cărțile de critică și istoriografie literară, sînt de reținut și de citit cu folos multiplu *Pârerile literare* ale lui Paul Georgescu ca și monografia lui Al. Oprea despre *Panait Istrati* — întîia care încearcă a valorifica mai amplu și de pe poziții noi opera acestui contradictoriu scriitor.

• Se citește cu interes volumul de *Documente* Ion *Creangă* de Gh. Ungureanu, tipărit în bune condiții de către E.P.L. cu prilejul comemorării a 75 de ani de la moartea scriitorului. Se aduc acolo multe lucruri complet noi și se corectează o seamă de date mai vechi referitoare la viața și opera marelui humuleștean.

• Au apărut recent *Aventurile unui naturalist în Marea Caraibilor* de A. Carr. E o carte bine alcătuită și utilă. Ne-a adus aminte de o alta pe care am vrea s-o mai vedem prin librării : *Lumea tăcerii*. Apoi, Editura științifică, în cadrul căreia au apărut atîtea cărți ce-i onorează numele, ar avea poate datoria de a-și conduce cititorii pe căile unor aventuri științifice plasate pe terenuri mai apropiate : Marea Neagră, Dunărea de-a lungul ei, peșterile din România, lacurile montane, munții vulcanici etc. Apoi, de ce nu, niște inițiative în acest sens ?

• Cunoscuta colecție „Penguin Books" (Anglia) a editat de curînd un volum închinat marelui prozator american Ernest Hemingway : *The essential Hemingway*. Culegerea, antologică, cuprinde romanul *Și soarele răsare*, fragmente bogate din *Adio, arme*, *A scoa și a nu scoa*, *Cui îi bate ceasul*, un număr de 25 de schițe dintre cele mai cunoscute precum și epilogul romanului *Moarte în după-amiază*.

• *Fleuve profond, sombre rivière* (Fluviu adînc, rîu întunecos) își intitulează Marguerite Yourcenar interesantul ei studiu despre muzica de jaz (Ed. Gallimard — Paris).

• După 23 de ani de întrerupere, *Southern Review* (Revista din Sud), publicație americană de mare prestigiu, va reapărea sub îngrijirea Universității din Louisiana. Printre colaboratorii de pe vremuri ai revistei se numărau : T. S. Eliot, W. B. Yeats, Paul Valéry, Aldous Huxley.

CINEMA

PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR. A treia săptămînă pe ecrane. Impresionantă construcție polifonică, sobră, de mare expresivitate a acestui nou film românesc.

PARISUL VESEL, un amuzant lung-metraj de desene animate (o poveste amuzantă, desene amuzante și multă, multă poezie) realizat în studiourile nord-americane de Abe Levitow.

SPĂRGĂTORUL, film englez. Nenumărate peripeții comice, urme slabe, nedozabile, de satiră socială și, desigur, un happy-end, dar nu cel așteptat. În regia lui Peter Graham Scott evoluează buni comedieni : Charlie Drake, George Sanders, Dennis Price.

PĂȚANIILE LUI TOLIA KLIUKVIN, film sovietic. O zi din viața unui nostim și poznaș băiat de opt ani. Povestirea aparține cunoscutului scriitor pentru copii, Nikolai Nosov. Recomandăm filmul tinerilor spectatori.

JOE LIMONADĂ, film cehoslovac, parodie la adresa poncifurilor westernului realizată cu vervă de Oldrich Lipski. Filmul a fost distins cu premiul „Scoica de argint" la Festivalul filmului de la San Sebastian, 1964.

DJURA, în premieră, producție sovietică pe ecran lat. Acțiunea se petrece în anul 1930. Film de aventuri.

CĂLĂTORIE IMAGINARĂ, scurt-metraj al Studioului „Al. Sahia", încercare de familiarizare a publicului cu teoria relativității printr-o povestire științifico-fantastică. Regia Mircea Popescu.

• Iată cîțiva buni actori de film străini, care pot fi întîlniți în programările cinematografice ale săptămînii : Burt Lancaster, Claudia Cardinale, Alain Delon (GHEPARDUL), Jean Gabin (COMISARUL MAIGRET SE ÎNFURIE), Nadja Tiller (MORAL'63), Renato Salvatori (SOȚII ÎN ORAȘ), Bourvil (UN ÎNORIAȘ ÎNCURCAT), Mari Törőcsik (PATRU PETE ÎNTR-O CURTE), Gene Kelly (CÎNTIND ÎN PLOAIE), Janna Proboronko (O POVESTE NEÎNVENTATĂ).

• Și un „index" de reputați regizori, prezenți în această săptămînă pe ecranele noastre : Francesco Rosi (CU MÎINILE PE ORAȘ), Luigi Comencini (SOȚII ÎN ORAȘ), J. G. Berlanga (CALABUCH), Luchino Visconti (GHEPARDUL), Bernard Borderie (CEI TREI MUȘCHETARI).

Nadja Tiller

DISCURI

• A cîntat pe scenele teatrelor lirice din America de Sud, Franța, U.R.S.S., Bulgaria, R.D. Germană, Danemarca, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia... Acum cîntă pentru noi pe discul ECE-1065 un excelent recital de arii din opere. O voce tulburătoare, de o rară expresivitate. E vorba de mezzosoprana *Zenaida Pally*. O mare cîntăreață.

• Unul din cei mai tineri soliști ai Teatrului de operă și balet din București ne oferă pe discul ECE-0174 un mănunchi de arii din opere. Artistul este *Ion Buzea*, care a luat cîteva premii (la Toulouse, de două ori la Concursul internațional „George Enescu"). Și o să mai ia... cîci are voce. Frumoasă !

• O nouă apariție în „Discoteca pentru toți" (succes de prestigiu al casei noastre de discuri). *Dansul ritual al focului* de Manuel de Falla și *España* de Chabrier. Spania, în muzica ei, văzută de un spaniol (de Falla) și de un francez (Chabrier). ECC-508.

• *Norma mia*, *Così pallida*, *Madame* și *Ciao*, patru melodii extrem de antrenante (bossa nova, medium fox, foxtrot, twist, deci e clar !) cîntate modern, în stil, și mai ales cu... voce, de Horia Moculescu (EDC-541).

• Orchestra Van Wood (deși sună englezește, e din Italia) ne cîntă o serie de piese la modă plus o *Hora tristeței* (pe versuri de genul „fetiță dragă, nu fi prostuță, spune da") și care nu reușește decît să parafrazeze titlul celebrei „Hora staccato" a lui Dinicu. Un divorț „italian"... de folclorul românesc.

TEATRU

TROILUS ȘI CRESIDA de Shakespeare. Vizionă interesantă, experiment pasionat și pasionant, spectacol care se impune atenției, în realizarea regizorului David Esrig. Personajele lumii antice, surprinse prin forța și dramatismul „marelui Will", sînt — cele mai multe — jucate cu brio. De reținut : Gh. Dinică, Marin Moraru, Mircea Șeptilici, Florin Scărlătescu. Mai puțin inspirat debutul lui Grigore Gonța (Troilus), cam manierist umorul lui Dem. Rădulescu. Remarcabilă, scenografia lui I. Popescu-Udrițe (Teatrul de Comedie).

COLOMBE de Jean Anouilh. Una din cele mai fireave și mai

Rodica Tapalagă

puțin inspirate piese ale autorului „Ciocîrliei". Un spectacol inegal — cu unele virtuți regizorale. Foarte plăcută protagonista : Rodica Tapalagă, în vervă Natașa Alexandra — de multă vreme absentă pe scenă. Frumoși, ca de obicei, Ion Dichiseanu și Cristea Avram. Cam prea masive, parcă, accentele de melodramă (Teatrul „C. I. Nottara").

SUNET — LUMINĂ — IMAGINE. Infuzie neorganică de conferință, muzică și lumină colorată, nefochogrăfie și nesugerînd prea multe în totalitate... (parcă și puțin cam mob tot spectacolul !). Slabe prestații actoricești — ca recitatori. Așteptăm și altceva (Teatrul Mic).

MAȘINA DE SCRIS de Cocteau. Am revăzut o mașină de scris... uzată, mai mult o... copie a spectacolului original. N-ar strica o mică reparație generală (Teatrul Național „I. L. Caragiale" — sala Studio).

VĂDUVA VESELĂ de Lehar. Regie, mișcare scenică, dicție, linie modernă... Iată ce ar trebui spectacolelor noastre de operetă. Pe cînd ? (Teatrul de stat de operetă).

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

SPORT

Clipe de răgaz între exerciții, la Centrul de antrenament „23 August".

ECHINOCȚIUL FOTBALULUI

Într-o accepție curentă, primăvara a început la 21 martie. Pentru cei care au pasiunea fotbalului, ea a început însă o dată cu reluarea campionatului, „echinocțiul" fotbalistic fiind anul acesta la 14 martie.

Acum două săptămîni deci, chiar dacă pe alocuri vîntul și-a încercat ultimele puteri, zeci de mii de spectatori din întreaga țară au invadat tribunele stadioanelor. Și cum primăvara, anotimpul tinereții, este dedicată, an de an, unei mari competiții internaționale fotbalistice pentru juniori — turneul U.E.F.A. — ne-am gîndit să înfățișăm cititorilor noștri cîteva imagini din pregătirile tinerilor fotbaliști români.

ELEVI LA ȘCOALA BALONULUI ROTUND

Nu cumva am nimerit în vreo sală de curs ? Nu ! N-am greșit. Aici erau adunați toți membrii lotului de juniori ai țării noastre. Învățau. Recent și dăduseră „teză" în compania echipei ploiești Petrolul. Acum, profesorii Gh. Ola și P. Steinbach analizau (bineînțeles cu aportul elevilor) „lucrarea" dată pe teren.

Era vorba acolo și de diferite probleme ce aduc a studii de matematică (acoperirea spațiului de joc, mărirea ritmului în atac, unghiuri variate pentru finalizarea acțiunilor etc.). Desigur, o matematică a fotbalului.

Și elevii ascultau atenți, căutînd să memoreze lecția „din clasă". Pentru Florian Dumitrache, muncitor la Trustul de utilaj greu, dar și elev la cursurile școlii serale, pentru elevul ploieștean Camil Oprișan și pentru atîția alții din lot, aceste ore par a continua preocupările lor zilnice, în care studiul individual are un rol important. Dar cele scrise pe tabla din clasă nu sînt totdeauna sidonia realităților de pe teren. De aceea tinerilor fotbaliști li se stimulează imaginația și personalitatea în joc, atribute ale fotbalului modern, la care, în ultima vreme, fotbaliștii noștri au dovedit multe deficiențe. De aceea antrenorii Gh. Ola și P. Steinbach abordează cu exigență critică atît antrenamentele tehnico-fizice cît și mociurile-școală, urmărindu-se dinamica jocului, dezvoltarea tehnicii în viteză ca și a fanteziei creatoare a celor care bat la poarta consacrării.

Astfel, mijlocașului Dobrin i s-au relevat calitățile fizice și tehnice, capacitatea de orientare în teren, tendința spre un rol ofensiv. Dar, în același timp, i s-a arătat că mai trebuie să muncească serios pentru cîștigarea vitezei în execuții, că trebuie să învețe cînd e indicat să dribleze și cînd nu.

Lui Florian Dumitrache, vîrf de atac, jucător cu personalitate, finețe tehnică și multă imaginație în joc, i s-a recomandat fortificarea fizicului.

Ludovic Sătmăreanu, fundaș central dreapta, posesor al unor remarcabile calități fizice și jucător sobru, mai are încă de cîștigat în clarviziune pentru a putea organiza jocul apărării.

Îmbunătățirea jocului înaintării și mijlocașilor (recentele meciuri de verificare cu Akademik Sofia și Petrolul Ploiești au relevat ineficacitatea atacului) sînt privite de către conducerea lotului ca o parte componentă a omogenizării echipei, pe baza practicării unui joc constructiv, spectaculos și eficace.

MATEMATICA JOCULUI, DAR ȘI ETICA SA

Dar știința jocului cu balonul rotund, cuprinde, alături de rigorile matematicii și preceptele eticii. Și în cazul celor care deprind abc-ul măiestriei sportive, aceste precepte au un rol foarte important.

De aceea colectivul tinerilor fotbaliști a combătut, alături de conducătorii echipei, atitudinile ireverențioase față de public și adversar ale lui Lupulescu și Bîrău.

Iar atunci cînd s-a observat tendința unora spre superficialitate și comoditate în pregătire, antrenorul Petre Steinbach a analizat cauzele acestor scăderi, cerînd tinerilor săi elevi mai multă pasiune și dăruire de sine în jocul pe care l-au îndrăgit

DRAGOSTE ȘI TALENT

Astăzi, la centrul de copii ce funcționează pe lîngă clubul Dinamo fin Capitală au luat ființă mai multe centre similare), zeci de copii și adolescenți (între 11 și 17 ani), avînd la dispoziție fiecare dintre ei un echipament individual complet, se pregătesc metodic sub îndrumarea unui colectiv de antrenori.

„Nu un sistem de cumul al punctelor obținute de echipele de seniori și juniori ale aceluiași club, ca acel aplicat în campionatul orașului București, poate rezolva problema promovării tinerilor jucători. Nu sabia lui Damocles a locului în clasament trebuie să fie cheia. Ridicarea unui valoros contingent de juniori depinde de reala înțelegere a cluburilor față de această esențială problemă a fotbalului. Cine cîștigă bătălia juniorilor, își asigură schimbul de mîine", ne spune antrenorul Petre Steinbach. Or, tocmai pentru că majoritatea cluburilor noastre, dintr-o condamnabilă nepăsare, dar mai ales din comoditate, nu au ținut seamă de acest comandament, preferînd transferul unuia sau altuia dintre jucătorii formați de la o echipă sau cealaltă, a contribuit la insuccesele ce au marcat în ultimii ani activitatea fotbalistică de la noi

Recentele hotărîri ale plenarei Consiliului general al U.C.F.S. privind selecționarea și instruirea micilor sportivi, angrenați într-un sistem competițional, asigură bune premise creșterii fotbalului românesc. La această acțiune trebuie să-și aducă contribuția, fără îndoială, cei mai prieenuți antrenori.

TURNEUL U. E. F. A. — 1965

După cîteva întîlniri de verificare în compania unor echipe divizionare românești și a două reprezentative de juniori din străinătate, echipa noastră reprezentativă va lua startul în cea mai importantă competiție a fotba-

Cîțiva dintre componenții lotului de juniori la antrenamente (de la stînga la dreapta) : Boc, Dobrin, Gornea, Oprișan, Sătmăreanu.

liștilor juniori — turneul U.E.F.A. Și pentru a nu mai repeta insuccesul de la ultima ediție a turneului U.E.F.A., juniorii noștri și cei care îi pregătesc trebuie să înțeleagă că nu este de ajuns a însuși teoretic ansamblul de cunoștințe tehnice ci este necesar a le aplica pe teren. Trebuie imprimată conștiința necesității prezentării unui fotbal modern, cu toți factorii care decurg din aceasta și a unei pregătiri moral-volitive corespunzătoare.

Organizat în acest an în R.F.G., începînd de la 15 aprilie, turneul U.E.F.A. are 8 grupe (serii) preliminare. Echipa noastră participă la jocurile grupei a V-a, împreună cu cele ale Suediei și Ungariei. Cîștigătorii celor 8 serii se vor întîlni în sferturile de finală. Dacă se va califica, învingîndu-și adversarii, echipa noastră va întîlni pe cîștigătoarea seriei a VI-a (Belgia, Anglia, Spania), una dintre cele mai puternice ale turneului.

Meciurile echipei noastre vor avea loc în 15 aprilie, la Karlsruhe, cu R.P.U și în 19 aprilie cu Suedia, la Pirmasens. Finala turneului se va disputa la 25 aprilie la Essen, iar meciul pentru locurile 3-4, la Duisburg în aceeași zi.

Lotul român cuprinde pe Gornea, Pîlcă, Rămureanu — Biráu, Sătmăreanu, Boc, Păcurelete, Crăciunescu — Dobrin, Zăroaie, Costache — Pantea, Lupulescu, Stanciu, Oblemenco, Oprișan, Dumitrache, Cuperman, Udroiaca.

La toți aceștia talentul există — o confirmă însăși selecția în lotul de juniori. Așteptăm să vedem în ce măsură dragostea lor pentru fotbal și mai ales condițiile excelente de pregătire pe care le au la dispoziție, îi vor determina să aibă un start pozitiv în apropiata ediție a turneului juniorilor europeni.

P. SLĂVESCU
R. SCURTU
Fotografii de Tr. PROSAN

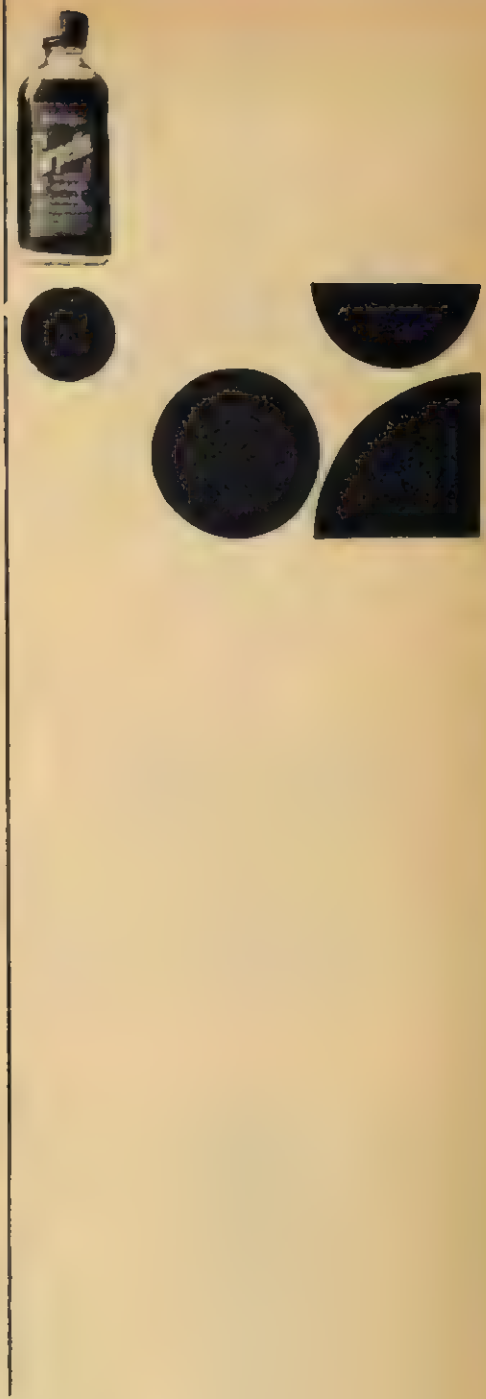

Curățirea și degresarea covoarelor, carpetelor și tapiseriilor de la mobile și de la autoturisme se realizează cu ușurință folosind soluția „CARPETIN". Soluția „CARPETIN" redă covoarelor și tapiseriilor culorile inițiale. Prețul unui flacon cu soluție „CARPETIN" — inclusiv buretele necesar curățirii — este de 6,60 lei.

C A R P E T I N

Soluția „CARPETIN" se găsește la toate magazinele și raioanele care desfac produse chimice.

MCI DGCMC

„In centru, la Timișoara" : SEVER BARBU – LUGOJ

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ

„In port" : A. CONSTANTINESCU – CONSTANȚA

„Se proiectează o stradă nouă": VICTOR VOICU – SIBIU

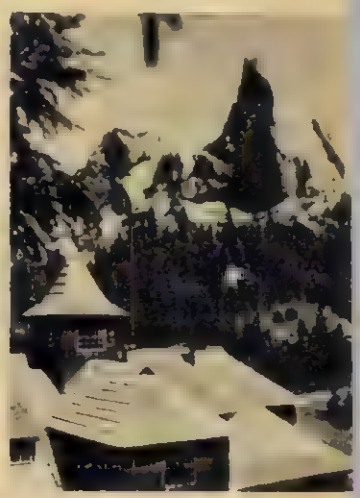

„Pe Rarău – cabana și Pietrele Doamnei" : V. DUMITRU – SUCEAVA

„Trei fete de la noi" : ALEX. RIEGEHAUPT – PETROȘANI

„In inima Deltei" : MAXIM GHERASIM – TULCEA

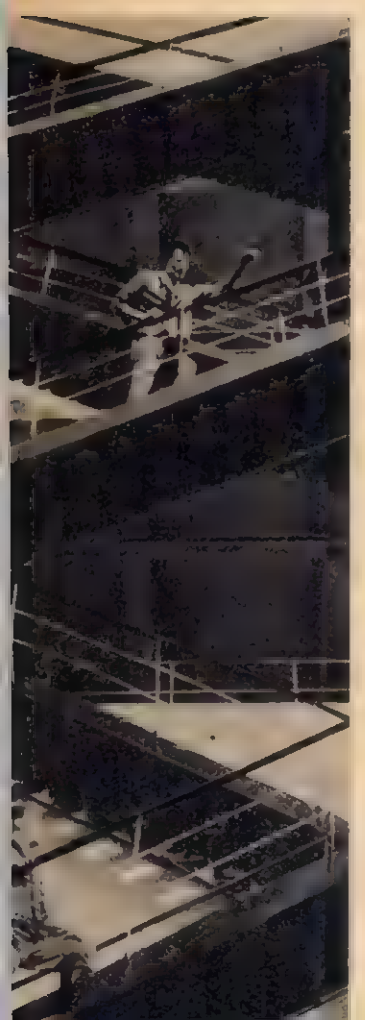

„Apă proaspătă din Arieș" : FREDERIC SPATH – TURDA

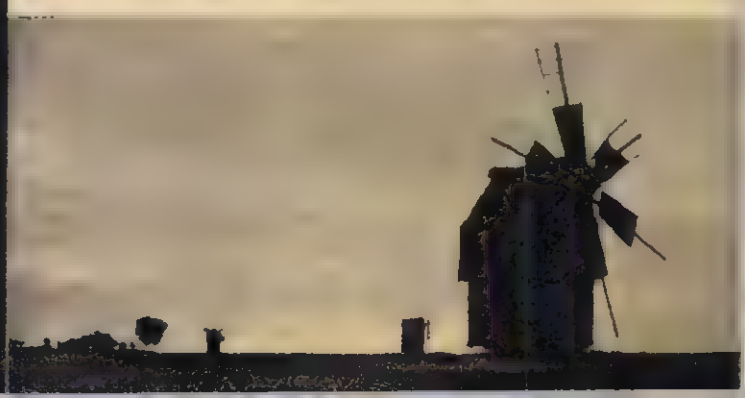

„Trepte" (la Combinatul de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej) : prof. V. BOGDĂNEȚ – BACĂU

Printre cărți vechi

„S-a isprăvit această lucrare de mîna mea a umilului Nectarie..., mîna care a scris putrezește în mormînt, iar scrisul rămîne la sfîrșit".

1

Pe paginile cărților cuprinse în expoziția *„Miniatura și ornamentul cărții manuscrise în Țările Române în sec. XIV-XVIII"* și-au lăsat numele și gîndurile nenumărați „pisari" sau „dieci" care, cu veacuri în urmă, și-au închinat toată viața caligrafiei, adică scrisului frumos. Acestei arte, atît de caracteristice epocii feudale, i-a fost consacrată o expoziție deschisă în cadrul Muzeului de artă al R. P. Române. Au fost adunate laolaltă, într-o expunere curgătoare, îmbrățișînd peste șase veacuri, șaptezeci și șase de manuscrise, dintre care patruzeci în original. Ele au fost selecționate din cîteva sute de exemplare, împodobite cu înfloriturl sau miniaturi care se păstrează în bibliotecile și muzeele din București, Cluj, Sibiu, Putna, Dragomirna etc.

Oricît ar părea de ciudat — dată fiind vechimea manuscriselor — expoziția aceasta aduce cu ea un suflu nou, în primul rînd prin conținut, dar și prin prezentarea ei modernă.

Pentru prima dată s-a pus la dispoziția publicului larg un număr atît de mare și de variat de cărți-manuscrise, între care acelea din Transilvania ocupă locul principal. Descoperirea manuscriselor slavo-române, scrise de pisarii din Maramureș, Hațeg, Țara Bîrsei etc., depășește sfera mai limitată a istoriei de artă, interesînd în genere cultura românească. Cercetînd conținutul, scrisul și ornamentația acestor manuscrise, se poate constata că școala de pisari din Transilvania s-a format o dată cu aceea din Țara Românească și Moldova, cu care are nenumărate trăsături comune. Multe dintre manuscrisele expuse au fost cercetate pentru prima dată de marele arheolog și istoric de artă Al. Odobescu. Acum mai bine de un veac (1860), eruditul învățat și scriitor român, însoțit de desenatorul elvețian H. Trenk, a pornit să cerceteze tezaurele vechilor mănăstiri din Oltenia, pentru a cunoaște și a strînge vestigiile culturii noastre. Rezultatele acestei călătorii au fost transcrise în niște studii redactate cu claritatea de gîndire și frumusețea limbajului unui mare învățat și scriitor. Astfel, poporul nostru a luat o mai amplă cunoștință de vechimea, valoarea și însemnătatea istorică a propriei sale culturi. H. Trenk, ale cărui desene s-au păstrat în cea mai mare parte în colecțiile Muzeului de artă al R. P. Române, a lăsat imaginea fidelă a monumentelor vizitate și a obiectelor de artă sau a cărților cercetate. Al. Odobescu a trezit de fapt preocuparea pentru cărțile și obiectele de artă, care treptat au fost aduse în Biblioteca Academiei R. P. Române și în Muzeul de antichități de mai tîrziu, iar după mai multe schimbări au trecut în patrimoniul Muzeului de artă al R. P. Române. În cursul acestui veac, alți cercetători de seamă ca Gr. Tocilescu, I. Bogdan, N. Iorga ș.a., au contribuit cu munca lor la îmbogățirea cunoștințelor noastre despre cartea scrisă cu mîna în Țara Românească și Moldova.

Cea din Transilvania a rămas însă prea puțin cunoscută. De aceea cercetarea noastră, în vederea pregătirii acestei expoziții, s-a îndreptat mai ales asupra fondului de manuscrise păstrate în bibliotecile din Cluj, Sibiu, Brașov, Arad etc. Astfel s-a putut întregi și în acest domeniu aspectul unitar al artei din cele trei țări române, așa cum se oglindește în expoziție.

Corina NICULESCU
Șef al secției de artă feudală a Muzeului de artă al R. P. Române

2

3

1 Detaliu dintr-o miniatură din epoca lui Ștefan cel Mare.
Pisarii transcriu pe filele de pergament textele cu conținut teologic, didactic, istoric sau literar, înfrumusețînd bogat literele majuscule și începuturile capitolelor sau ilustrînd textul cu miniaturi.
Pergamentul, adică pielea de viței sau de ied special pregătită, a fost folosit pentru manuscrise în Moldova pînă în secolul al XVI-lea. Pe suprafața sa netedă ca hîrtia, mîna caligrafului aluneca liber și ușor, așternînd aurul pregătit din pulbere amestecată cu alcool și ulei, împreună cu culorile vii, extrase din sucuri de plante aduse din Orientul îndepărtat.

2 Scenă de ospăț cu muzicanți: miniatură dintr-un poem grecesc, în traducere românească, ilustrat de logofătul Petrache în anul 1787. Cele mai interesante miniaturi ale epocii sînt acelea care ilustrează literatura populară din veacul al XVIII-lea.

3 Portretul Doamnei Elena, soția lui Matei Basarab, dintr-un manuscris din prima jumătate a sec. XVII. Portretele de donatori sînt caracteristice miniaturii românești încă din veacul al XV-lea. În secolele următoare, ele apar frecvent, constituind interesante documente de viață și încercări de a se apropia de realitate, ale artiștilor epocii feudale.

cadran INTERNAȚIONAL

CIPRU: FRĂMÎNTĂRI DESCHISE ȘI PLANURI SECRETE

Cronica cipriotă a înregistrat în vremea din urmă destul de multe fapte puțind conduce la o nouă izbucnire a patimilor. Au mai reținut de asemenea atenția manevrele militare desfășurate la începutul acestei luni sub conducerea generalului Grivas, dezbaterile din Consiliul de Securitate privind prelungirea mandatului forței O.N.U., precum și relatările despre existența unor planuri de răsturnare a președintelui Makarios. Dacă aspectelor pur tehnice ale manevrelor susamintite nu li s-a făcut decît o obișnuită publicitate, ziarele au acordat în schimb o deosebită atenție generalului Grivas. Apariția unor fotografii ale sale în presă a coincis cu informațiile și aprecierile diferitelor ziare privind activitatea generalului. Astfel, „Le Monde" afirma : „Anumite evenimente din ultimele zile au demonstrat că generalul Grivas ...și-a întărit considerabil poziția, situîndu-se de fapt deasupra președintelui și a guvernului său. Pe plan politic, influența lui Grivas nu pare să fi sporit, iar numărul partizanilor săi a rămas același, dar forțele armate ale guvernului cipriot se găsesc acum sub controlul aproape absolut al vechiului șef al E.O.K.A...."

Ziarul cipriot „Haravghi" își informa la rîndul său cititorii că partizanii generalului elaborează un plan vizînd neutralizarea președintelui Makarios și înlocuirea lui printr-un „consiliu național în fruntea căruia ar fi plasată o juntă militară". Potrivit ziarului, junta l-ar obliga pe Makarios să se limiteze la funcțiile sale religioase. Același ziar mai acuză cercurile favorabile lui Grivas de pregătirea terenului în vederea realizării Enosisului (alipirea la Grecia) printr-o lovitură de forță. În același timp partizanii generalului sînt calificați drept „oameni de paie ai N.A.T.O." și acuzați de a sluji interesele americane. În această ordine de idei nu este lipsită de interes nici intervenția ziarului cipriot „Eleftheria" : „A venit timpul ca Makarios să vorbească".

Presa mai reclamă o declarație oficială în urma dezvăluirilor ziarului „Agon" referitoare la un complot care ar urmări, încă din 1962, răsturnarea guvernului Makarios. Informațiile nu sînt fără fundament, se afirmă, dat fiind legăturile respectivului ziar cu cercurile guvernamentale și în special cu Ministerul de interne. „Agon" a precizat că Frazer Wilkins, fostul ambasador american, a fost implicat direct în complot. Publicînd ulterior noi amănunte, „Agon" a anunțat totodată că ministrul de interne al Ciprului a cerut procuraturii să deschidă o anchetă. Într-un articol recent, ziarul afirmă că persoana care să fie pusă în locul președintelui Makarios a și fost găsită. Ar fi vorba despre fostul ministru cipriot al comunicațiilor, Antonis Georgiadhis, care a fost adjunctul generalului Grivas în cadrul E.O.K.A. Georgiadhis a demisionat din cabinetul cipriot în 1961, în zilele primelor conflicte izbucnite între arhiepiscop și Grivas.

Afirmații asemănătoare s-au mai făcut și în trecut ; chiar dacă nu au fost confirmate direct de evenimente, prezența și repetarea lor insistentă este notată cu atenție de opinia publică. Mai cu seamă în perioadele în care armele reîncep să tragă.

Eugen PHOEBUS

CENTENARUL TELECOMUNICAȚIILOR

Cea mai veche organizație internațională interstatală — Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor — își aniversează anul acesta centenarul. Devenită după cel de-al doilea război mondial instituție specializată pe lîngă Organizația Națiunilor Unite, U.I.T. desfășoară o intensă activitate în domeniul colaborării între cele 120 țări membre (printre care și R. P. Română), pentru îmbunătățirea și folosirea rațională a mijloacelor moderne de telecomunicații. Festivitățile se vor desfășura la Paris în ziua de 17 mai, dată la care, în urmă cu 100 de ani, a fost încheiată Convenția internațională prin care a luat naștere U.I.T.

Dacă am vrea să stabilim două puncte de reper care să jalonеze evoluția vertiginoasă a telecomunicațiilor în acest secol de cînd își desfășoară activitatea U.I.T., putem începe prin a evoca momentul cînd Napoleon al III-lea a luat inițiativa convocării unei conferințe a principalelor state europene pentru reglementarea serviciului telegrafic internațional. Rațiunile acestei inițiative pot fi găsite în dificultățile administrative care existau în transmiterea, prin mesager, a telegramelor peste frontierele diferitelor țări. Rostul conferinței — la care au participat împuterniciții guvernelor din 20 de țări (cel al Turciei făcînd o mare parte din drum călare), a fost de a uniformiza aceste reguli de transmitere. Era anul în care saloanele literare pariziene discutau cu aprindere amețitoarele perspective descrise în ultimul roman scris de Jules Verne : De la Pămînt la Lună...

Conferința radiocomunicațiilor spațiale ținută la Geneva în 1963 a dat parcă un răspuns concret acelor discuții. Reprezentanții statelor la această conferință au căzut de acord să atribuie aproximativ 15% din totalitatea frecvențelor radioelectrice comunicațiilor spațiale, incluziv mesajelor de pe ruta : Pămînt—Lună...

Dintre proiectele pe care Comisia de plan a U.I.T. le-a elaborat recent, unul relevă aspectele viitoare ale telecomunicațiilor terestre. Este studiul rețelei mondiale automate de telefonie, în urma realizării căreia abonații din diferite țări și chiar continente își vor putea vorbi fără a solicita intervenția centralelor internaționale. Dezvoltarea telefoniei pe glob — 90.000.000 posturi în 1954, 170.000.000 în prezent, aproximativ 600.000.000 în anul 2000 — apropie și momentul transpunerii acestui studiu în realitate. Peste 10—15—25 de ani ne vom aminti de el la fel cum ne gîndim astăzi, în momentul centenarului U.I.T., la romanele lui Jules Verne.

Cristian POPIȘTEANU

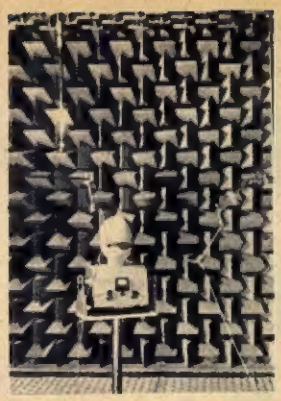

„Camera surdă" a laboratorului Comitetului consultativ internațional telegrafic și telefonic al U.I.T. și o „gură" artificială utilizată pentru relevarea caracteristicii de transmisie a unui sistem de emisie telefonică.

Delegații la Conferința de la Paris din anul 1865.

LONDRA FĂRĂ „SMOG"...?

O pînză de culoare plumburie, suspendată la 60 de metri înălțime deasupra caselor, acoperea orașul. Sondele au înregistrat grosimea acestui nor : 150 m. În miezul zilei mașinile circulau cu farurile aprinse, iar în imobile ardeau lumini. Eclipsă ? Nu. Smog... Respirația era dificilă. Oamenii se asfixiau literalmente ; un bilanț definitiv : 4.000 de morți în cîteva ore. Acest oraș așezat de ceață și fum era Londra anului 1952.

Catastrofa a determinat parlamentul britanic să ia în discuție smogul. În 1956 a fost adoptat celebrul Clean Air Act, care reglementează în mod strict problema folosirii combustibilului. În primul rînd era vorba de arderea cărbunelui în scopuri domestice, fără autorizație, excepție făcînd așa-zisul „cărbune fără fum". Instalațiile de încălzit au trebuit în mod necesar să fie înzestrate cu filtre cu amoniac care să purifice gazele de combustie. Industria a fost la rîndul ei obligată să adopte măsuri adecvate ca să nu infesteze aerul. Cerul Londrei trebuia spălat de tonele de reziduuri provenite din arderea cărbunilor și a gazelor, de funingine, cenușă și acid sulfuric care, întîlnind în vreme de ceață miliarde de picături în suspensie, formau celebrul smog care dădea orașului acel farmec insolit despre care vorbea și Dickens. Clean Air Act a decretat și „zone fără fum", care cuprind regiuni întregi ale țării și cea mai mare parte a Londrei.

Că aceste măsuri severe au fost necesare o demonstrează cercetările științifice cu privire la poluarea aerului. Se știe că un om (de talie mijlocie) inspiră circa 13.000 litri de aer pe zi. Fiecare litru conține 2 milioane de particule nocive de dimensiuni mari și alte multe milioane de dimensiune mijlocie. Compoziția acestora : de la funingine, la pudra de cenușă, de la materii grase, la o mare varietate de acizi corozivi. Reziduurile enumerate provin mai ales din prosasta combustie a cărbunilor. Un argument împotriva infestării atmosferei este calculul aproape incredibil făcut în Anglia : dacă s-ar recupera toate aceste deșeuri, ele ar reprezenta producția anuală a 10.000 de mineri. Alte calcule au arătat că în marile orașe industriale britanice pînza de particule diminuează iarna tradiția solară cu 50—60%. Iar Comitetul Beaver o estimat că smogul costă guvernul englez 300 milioane de lire.

De sute de ani cărbunele încălzește locuința insularului brita-

---

Muncitorii constructori din Roma, aflați în grevă, au organizat o manifestație pe străzile capitalei italiene cerînd mărirea salariilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă. ▶

Aspect de la lucrările celui de-al V-lea Congres arab al petrolului. Au sosit la Cairo pentru a participa la Congres aproximativ 1.000 delegați din țările arabe precum și din alte 21 de state, printre care și R.P. Română.

Cosmonauții Virgil F. Grissom (stînga) și John W. Young — primul cuplu american lansat în spațiu, la bordul vehiculului spațial „Gemini". După trei rotații în jurul pămîntului, în timpul cărora au efectuat un număr de manevre care au modificat planul și orbita navei, cei doi cosmonauți, folosind sistemul parașutării, au amerizat în Oceanul Pacific.

O colaboratoare a Consiliului de cercetări medicale analizează o probă de smog în fața catedralei Sf. Paul.

nic. Prima lege împotriva acestui combustibil, mai precis a urmărilor lui nefaste, a fost decretată în 1273. Dar cerul marilor orașe, care s-au dezvoltat necontenit, a fost acoperit în permanență de ceața neagră. Specialiștii s-au întrebat : vor scăpa Londra și așezările industriale de smog ? Răspunsul : ceea ce a adus Clean Air Act e doar o ameliorare — salutară, desigur. Smogul însă, va dispărea numai cînd cărbunele va fi cu totul înlocuit de alte surse energetice.

I. CORIBAN

POPULAȚIA GLOBULUI IN ANUL 2000

Belgradul va găzdui în septembrie 1965 Congresul mondial al populației, organizat sub auspiciile O.N.U. în colaborare cu U.N.E.S.C.O., F.A.O., O.M.S. și alte organizații internaționale.

Un recent studiu al O.N.U., intitulat „Provisional report on world population prospects, as assessed in 1963" (Raport provizoriu asupra perspectivelor creșterii populației globului, după datele din 1963), prezintă date deosebit de interesante, din care se deduc ipoteze privitoare la creșterea numărului de locuitori ai planetei noastre pînă în anul 2000. Raportul este un fel de „material de lucru" pus la dispoziția viitorilor participanți la Congresul de la Belgrad.

Raportul prezintă o situație a creșterii demografice a populației pe următoarele regiuni : Asia orientală, Asia meridională, Europa, Uniunea Sovietică, Africa, America de Nord, America de Sud și Oceania. În condițiile încetinirii ritmului actual de creștere demografică, regiunile mai sus enumerate vor fi locuite în anul 2 000 de populații numărînd cifrele de mai jos (în milioane de locuitori). În paranteze sînt date cifrele care s-ar înregistra în cazul menținerii actualului ritm de creștere.

Asia orientală 1.234 (1.803), Asia meridională 2.232 (2.590), Europa 527 (571), Uniunea Sovietică 353 (403), Africa 768 (860), America de Nord 354 (388), America de Sud 624 (758), Oceania 31,9 (32,5).

Cauza principală a acestei creșteri rapide a numărului locuitorilor constă pe de o parte în reducerea procentului mortalității generale, iar pe de altă parte în creșterea natalității și a vîrstei medii a populației.

N. NICOARĂ

FONDURI PENTRU EXTREMA DREAPTĂ AMERICANĂ

Recent, ziarul „New York Times" a dat o serie de informații, nu lipsite de interes, în legătură cu activitatea din umbră din urmă a societății extremiste de dreapta „John Birch". În ultimul număr al buletinului pe care această societate îl editează periodic, președintele ei, Robert Welch Jr., anunță că fondurile primite de „John Birch Society" în 1964, și care s-au ridicat la 3.200.000 dolari, au întrecut de două ori sumele corespunzătoare din 1963. Aceste fonduri au fost obținute prin „donații".

Se pare că anul acesta bogații „donatori" — care, din motive lesne de înțeles, preferă uneori să rămînă anonimi — vor fi încă și mai darnici ca în trecut. În ianuarie 1965, „statul de salarii" al organizației s-a dublat față de 1964. Numărul funcționarilor permanenți la sediul central al asociației, din Belmont, statul Massachusetts, va crește anul acesta de la 100 la 150.

La Washington urmează să se creeze un birou condus de Reed Benson — fiul fostului ministru al Agriculturii, Ezra Benson — cărula îi va reveni sarcina de a intensifica propaganda birchistă printre membrii Congresului.

Desigur nu este de așteptat ca acest buletin destinat publicității să furnizeze informații complete asupra situației financiare, asupra sprijinitorilor din umbră — printre care se află reprezentanți ai unor mari monopoluri — sau asupra planurilor politice reale ale birchiștilor. Dar chiar și cele cîteva date de mai sus evidențiază că cercurile extremiste care stau în spatele organizației „John Birch" și al altora similare, continuă, în ciuda înfrîngerii politice suferite anul trecut, să rămînă active și în 1965.

I. NIȚESCU

CĂMILA ÎN ATENȚIA U.N.E.S.C.O.

Chiar și în epoca noastră, cînd tehnica pătrunde peste tot, cămila continuă să fie încă de neînlocuit din funcția ei de „corabie a deșertului".

Pînă acum, datorită legendelor și erorilor științifice, cunoștințele relative la „sobrietatea" acestui animal erau confuze și contradictorii. Se spunea, bunăoară, că rezistența cămilei la sete se datorează posibilității pe care o are de a-și păstra apă de rezervă în anumite părți ale corpului, mai ales în cocoașe. Unii oameni de știință susțineau că apa de rezervă este păstrată într-o pungă specială în stomacul cămilei.

U.N.E.S.C.O., în cadrul campaniei pentru studierea și rezolvarea problemelor zonelor aride ale globului, a întreprins în ultimii ani o serie de cercetări cu privire la adaptarea oamenilor și animalelor la condițiile de viață din pustiurile lipsite de apă. Un grup de specialiști de la universitățile americane și olandeze, sub conducerea profesorului Schmidt-Nielsen, au creat o bază de cercetări U.N.E.S.C.O. la Sidi-bel-Abbès (Algeria), unde timp de trei ani s-a studiat viața cămilelor. Rezultatul cercetărilor a dus la aflarea „secretului" și la anularea legendelor și erorilor științifice existente cu privire la acest animal. Iată cîteva date mai importante : o cămilă poate răbda de sete timp de 17 zile, în care perioadă pierde o treime din greutatea sa. După acest post ea bea dintr-o dată (în 7—8 minute) pînă la 104 litri de apă. La trei zile după adăpare, în stomacul cămilei nu se mai poate găsi nici o picătură de apă, deci „punga secretă" nu există. Cum se explică atunci rezistența cămilei la sete ? Cămila, singură între toate animalele, are facultatea de a-și regla temperatura corpului spre a o aduce aproape de mediul înconjurător : dimineața — 34,3°, la amiază — 40,7°. De asemenea își reglează perfect pierderile de apă ; urina normală : 7 litri pe zi, iar la înșetare 0,500 litri. Transpirația e redusă la zero în timpul înșetării. Deci după adăpat apa se risipește uniform în organismul cămilei și se pierde treptat (104 litri în 17 zile).

Cu aceste cercetări s-au elucidat probleme puse științei de viața cămilei, dar mai rămîne o întrebare : cum poate primi corpul cămilei o cantitate atît de mare de apă fără consecințe ? La această întrebare au răspuns, anul trecut, o serie de cercetători, care au stabilit că globulele roșii din sîngele cămilei sînt de formă ovoidală și au facultatea de a se umfla, fără inconveniente, pînă la dublare, ceilalți apoi treptat lichidul primit.

I. MUNTEANU

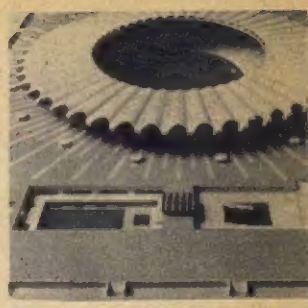

PROIECT APROBAT, CONSTRUCȚIE AMÎNATĂ...

În sfîrșit, alegerea a fost făcută. Juriul, constituit pentru a se pronunța asupra proiectelor prevăzute în vederea construirii unui nou stadion parizian, s-a oprit asupra proiectului arhitecților G. Bernard — realizatorul noii clădiri a Casei Radioului — Dondel și Dhuit. Stadionul, care ar urma să fie construit în imediata apropiere a pădurii Vincennes, este circular și acoperit, pentru a-i putea feri de intemperii pe cei 100.000 spectatori. În afara terenului de fotbal și rugbi, el va cuprinde diferite unele sportive, două piscine, săli de sport, de întîlniri (1.200 locuri), de spectacole etc.

Alegerea făcută — de altfel și ea după tergiversări care au durat circa un an, inițial fiind proiectat ca prima piatră să fie pusă în toamna anului 1964 — n-a însemnat însă și momentul trecerii la construcția propriu-zisă. O problemă e constituie încă găsirea suplimentului de fonduri pentru acoperirea sumei la care se ridică devizul : 140 milioane franci, cifră cu 40 milioane mai mare decît s-a prevăzut. Dar îndeosebi s-a ridicat problema oportunității unei asemenea construcții în momentul de față — cu atît mai mult cu cît nici o manifestare sportivă din ultima vreme n-a adunat mai mult de 40.000 spectatori, iar posibilitatea organizării Olimpiadei sau alter mari competiții în viitorul apropiat este cu totul și cu totul exclusă. Un consiliu interministerial, luînd recent în dezbatere tocmai acest aspect, a hotărît că deocamdată există alte proiecte mai urgente pentru înzestrarea socială și sportivă a regiunii pariziene...

I. C.

Organizarea unor manevre N.A.T.O. în Jutlanda (Danemarca), cu participarea soldaților vest-germani, a stîrnit indignarea populației locale care și-a exprimat protestul așezîndu-se pe șoselele pe unde urmau să treacă trupele.

Los Angeles. Un original grup de demonstranți, reprezentînd mai multe generații de americani, cer intervenția trupelor federale pentru a se pune capăt dezlănțuirilor rasiste din statul Alabama.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 16 lei ; 6 luni — 32 lei ; un an — 104 lei. PREȚUL REVISTEI : 2 LEI. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU.